

Contents དཀར་ཆག

Contents <1>

Lesson 1. Self Introduction རང་ཉིད་རྩོད། <6>

Lesson 2. Nice to Meet You བཀྲ་ཤིས་ལྷན་འཛོམས། <8>

Lesson 3. My Family རེ་བྱིས་ཚང། <8>

Lesson 4. What Do You Do? བྱིད་རང་ལས་ཀ་ཅི་ཞིག་བྱེད་མཁན་ཡིན། <11>

Lesson 5. Tony and His Family ཐོན་ནི་དང་ཁོའི་བྱིས་མི། <11>

Lesson 6. Is This Your Dog? འདི་ཁྱོད་ཀྱི་བྱི་ཡིན་ནམ། <14>

Lesson 7. Tony and Tina ཐོན་ནས་དང་ཐིས་ན། <15>

Lesson 8. Do You Speak Spanish? བྱོད་ཀྱིས་སི་པན་སྐད་བཤད་ཤེས་སམ། <18>

Lesson 9. A Busy Family ཐེལ་བ་ཆེ་བའི་བྱིས་ཚང་ཞིག། <18>

Lesson 10. What Are You Doing? བྱིད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། <21>

Lesson 11. My Foreign Classmates རེ་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སློབ་གྲོགས་ཚོ། <22>

Lesson 12. Where's Sangji From? སངས་རྒྱས་གང་ནས་རེད། <35>

Lesson 13. Nobody Is at Home བྱིས་ན་མི་མེད། <25>

Lesson 14. Why Are You Smiling? བྱིད་རང་འཕྲྀམ་ལངས་དོན་ཅི་ཡིན། <28>

Lesson 15. Mrs. Lee's Kitchen ལུ་མ་མོ་ལི་ལགས་ཀྱི་ཐབ་ཚང། <28>

Lesson 16. Where Are My Keys? རེ་ལྗེ་མིག་ག་པར་འདུག། <32>

Lesson 17. My Hometown རེ་མ་ཡུལ། <32>

Lesson 18. Is It Near the Post Office? དེ་སླག་ཁང་གི་ཉེ་འགམ་དུ་ཡོད་དམ། <35>

♪གནའ་སྐྱུ་སྟན་དབང་གསོ་བའི་བདུད་ཅི།♪ Dreamin' རེ་སྟོན། <35>

Lesson 19. I Have Two Friends ར་ལ་གྲོགས་པོ་གཉིས་ཡོད། <38>

Lesson 20. She Is Beautiful ཁོ་མོ་མཛེས་མ་ཞིག་འདུག། <41>

Lesson 21. I Don't Know Anyone རས་སུ་ཡང་ངོ་མི་ཤེས། <41>

Lesson 22. Do You Want to Dance? བྱོད་ཀྱིས་ཞབས་བྲོ་རྒྱག་འདོད་དམ། <44>

Lesson 23. The Book is Mine དཔེ་ཆ་འདི་རེ་ཡིན། <45>

Lesson 24. It's Mine དེ་རེ་ཡིན། <48>

Lesson 25. My Father རེ་ཨ་པ། <50>

Lesson 26. He Usually Plays Tennis ཁོས་རྒྱན་དུ་མང་ཆུས་ལོ་རྒྱུག་པ་རེད། <53>

Lesson 27. Jack and His Dog རྒྱད་ཁི་དང་ཁོའི་བྱི། <54>

Lesson 28. I Always Walk ར་རྒྱག་པར་རྒྱང་ཐང་ལ་འགྲོ་བ་ཡིན། <56>

- Lesson 29. Poor Dick ཉམ་རྒྱུ་བའི་ཉི་ཁི། <57>
- Lesson 30. Money Doesn't Grow on Trees སྒོར་མོ་སྒོར་མགོར་སྐྱེ་བ་མིན། <59>
- Lesson 31. Poor Amy ཉམ་རྒྱུ་བའི་ཨའེ་མེ། <60>
- Lesson 32. Coins for the Phone ཁ་བར་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་དོང་ཙོ། <61>
- Lesson 33. She Wants to Wear Something Formal ཁོ་མོས་གྱོན་པ་འདྲ་ཆགས་པོ་ཞིག་གྱོན་འདོད་ཀྱི་ཡོད། <63>
- Lesson 34. Let's Go to a Disco ཉི་མི་ཁའོ་བྲོ་ཁང་ལ་འགྲོ། <65>
- Lesson 35. There's Little Food ཟ་མ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག། <66>
- Lesson 36. A Lot of Bills ཕྱི་སྒྲ་མང་པོ། <68>
- ♪གནའ་སྐྱུ་སྟན་དབང་གསོ་བའི་བདུན་ཅི།♪ All I Have to Do Is Dream ངས་བྱེད་རྒྱུ་མི་ལམ་རྒྱུང་རྒྱུང་རེད། <68>
- Lesson 37. A Wonderful Time རྒྱས་སྐལ་བཟང་པོ། <71>
- Lesson 38. Nobody Answered the Phone ཁ་བར་ལ་ལན་སྒྲིག་མཁན་མི་འདུག། <72>
- Lesson 39. Homesickness ཡུལ་གདུང་། <75>
- Lesson 40. Everybody Spoke English མི་ཚང་མས་དབྱིན་སྐད་བཤད་པ། <78>
- Lesson 41. Going Camping སྐར་རྒྱལ་རྒྱུ་འགྲོ་བ། <79>
- Lesson 42. Are You Having Fun? བྱེད་རང་སྒྲོ་ཕོ་བྱུང་ངམ། <82>
- Lesson 43. Killing Two Birds with One Stone གཅིག་གོ་གཉིས་ཚད། <82>
- Lesson 44. She Had a Bad Cold ཁོ་མོར་ཆམ་པ་ལྗིད་མོ་ཞིག་ཕོག་པ། <86>
- Lesson 45. What a Nightmare ཇི་འདྲའི་ཐབས་སྟུག་པ་ལ་ཡང་། <87>
- Lesson 46. A Terrible Headache མགོ་གཟེར་དྲག་པོ། <90>
- Lesson 47. Be Polite གུས་ཞབས་ལྡན་པ། <90>
- Lesson 48. Don't Mention It དེ་འདྲ་གསུང་མི་དགོས། <93>
- Lesson 49. Never Talk to Strangers མི་རྒྱས་མེད་ལ་ཁ་བར་གཏན་ནས་མ་བྱེད། <94>
- Lesson 50. You're Sally, Aren't You? བྱོད་སྤྱི་ལིས་རེད། མ་རེད་དམ། <96>
- Lesson 51. My Girlfriend ངའི་གྲོགས་མོ། <97>
- Lesson 52. Sam's OK སྤམ་ཡག་པོ་འདུག། <101>
- Lesson 53. Country Life ཁྲོང་གསེབ་ཀྱི་འཚོ་བ། <102>
- Lesson 54. I Like Brighter Colors ང་རྒྱུང་གསལ་བའི་ཁ་དྲོག་ལ་དགའ། <105>
- ♪གནའ་སྐྱུ་སྟན་དབང་གསོ་བའི་བདུན་ཅི།♪ Stoney སི་རྟོང་ནའེ། <105>
- Lesson 55. More Is Not Always Better མང་བ་ནམ་ཡང་བཟང་བའི་ངེས་པ་མེད། <108>
- Lesson 56. I Want the Cheaper One ངས་གོང་སྒྲ་མོ་དེ་ཉི་ཟླ། <110>
- Lesson 57. The Elephant and the Whale གྲང་ཆེན་དང་རྩ་སྒྲིན། <111>
- Lesson 58. The Smartest Teacher དག་ཤན་མཁས་ཤོས། <113>

- Lesson 59. My Best Friend རེ་གྲོགས་པོ་ཡག་ཤོས། <114>
- Lesson 60. The Longest River in the World འཛམ་གླིང་གི་གཙང་པོ་རིང་ཤོས། <116>
- Lesson 61. The Hare and the Turtle རི་བོང་དང་རུས་སྒྲུལ། <117>
- Lesson 62. Practice Makes Perfect སྒྱུར་བས་བྱང་བར་འགྱུར། <120>
- Lesson 63. Saving a Drowning Boy བུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལས་སྒྲོལ་བ། <121>
- Lesson 64. Dan's a Good Swimmer ཉན་རྒྱུ་ལ་མཁན་ཡག་པོ་ཞིག་རེད། <124>
- Lesson 65. The Fortune-teller མོ་བ། <125>
- Lesson 66. Will It Leave on Time? དེ་དུས་ཐོག་ཏུ་འགོ་གི་རེད་དམ། <127>
- Lesson 67. Getting Married གཉེན་སྲིག་བྱེད། <128>
- Lesson 68. Are You Going to Come? ཁྱོད་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་ནམ། <130>
- Lesson 69. Running a Bookstore དཔེ་ཁང་ཞིག་གཉེར་བ། <131>
- Lesson 70. When Will You Be Moving? ཁྱོད་ཀྱིས་རུ་བ་ནམ་སྒོ་རྒྱ་ཡིན། <132>
- Lesson 71. Working Hard འབད་བརྩོན་བྱེད་བ། <133>
- Lesson 72. Remember to Wash ཁ་ངོ་འཁྲུང་རྒྱ་ཡིད་ལ་བྱུངས། <136>
- Lesson 73. Joe's Restaurant རེ་ཡི་ཟ་ཁང་། <137>
- Lesson 74. You Ought to Learn to Swim ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་སྒྱུར་ན་འགྲིག། <139>
- Lesson 75. Michael's Dream མའེ་ཁེ་ལ་གྱི་ཐུགས་བསམས། <140>
- Lesson 76. I Want to Be a Doctor ང་སྒྲན་པ་ཞིག་བྱེད་འདོད་ཡོད། <143>
- Lesson 77. Rome Wasn't Built in a Day རོ་མ་ཉིན་གཅིག་ལ་བཞེངས་པ་མ་རེད། <143>
- Lesson 78. Don't Be Discouraged ཡིད་མ་ཞུམ་དང་། <147>
- Lesson 79. Showing Off རོ་མ་སོ་བྱེད་བ། <147>
- Lesson 80. I'm Good at Cooking ང་ཟ་མ་བཞོ་རྒྱུར་མཁས། <149>
- ♪གནའ་སྐུ་སྟན་དབང་གསོ་བའི་བདུན་ཅི།♪ Tennessee Waltz ཐེན་ན་སེལ་མོར་མོ། <150>
- Lesson 81. A Heavy Price to Pay འཇལ་བའི་རིན་དོན་ཆེན་པོ། <152>
- Lesson 82. Smoking Isn't Allowed ཐ་མག་འཐེན་ཆོག་གི་མ་རེད། <155>
- Lesson 83. A Nice Person མི་བཟང་པོ། <156>
- Lesson 84. What's She Like? ཁོ་མོ་ག་འདྲ་ཞིག་རེད། <160>
- Lesson 85. Blood Types བྲག་རིགས། <161>
- Lesson 86. What's Your Blood Type? ཁྱོད་ཀྱི་བྲག་རིགས་ཅི་ཡིན། <166>
- Lesson 87. Society Is Changing Rapidly སྤྱི་ཚོགས་མགྱོགས་པོར་འགྱུར་ཕྱོག་འགྱུར་བཞིན་ཡོད། <167>
- Lesson 88. You Need a Vacation ཁྱོད་ལ་གྲུང་གསེང་ཞིག་དགོས་ཀྱི་རེད། <170>
- Lesson 89. Australia ཨོ་སི་སྤྱུ་ལི་ཡ། <171>

- Lesson 90. A Good Place to Visit ལྷ་སྐྱོང་གྱེད་ས་ཡག་པོ་ཞིག <173>
- Lesson 91. Computers ཕྱིས་ལོར། <174>
- Lesson 92. Hold on, Please ཉོག་ཙམ་སྐྱུག་རྒྱུ། <178>
- Lesson 93. Pride Comes Before a Fall ང་རྒྱལ་ཆེན་ལད་པར་འགྱུར། <178>
- Lesson 94. Congratulations བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། <181>
- Lesson 95. A Balanced Diet རྩོ་མཉམ་པའི་བཟའ་བུར། <182>
- Lesson 96. You are Looking Great! ཁྱེད་རང་ཡག་པོ་འདུག <186>
- Lesson 97. By Taxi སྐྱ་གྱེད་འདུག་པ། <186>
- Lesson 98. Where to, Lady? ཨ་ཙག་ལགས། ག་པར། <189>
- ♪གནའ་སྐྱུ་སྒྲན་དབང་གསོ་བའི་བདུད་རྩི། ♪ Your Cheatin' Heart ཁྱོད་ཀྱི་གཡོ་སེམས། <189>
- Lesson 99. Asking for Directions ལམ་འདྲི་བ། <192>
- Lesson 100. Turn Right གཡས་ལ་འཁོར། <196>
- Lesson 101. Who Discovered America? ཨ་མེ་རི་ཀ་སྐུས་རྟེན་པ་རེད། <197>
- Lesson 102. The Same First Name མིང་གཅིག་པ། <201>
- Lesson 103. Air Pollution མཉམ་དབྱགས་ཀྱི་སྐྱག་བཙོག <202>
- Lesson 104. We Need Fresh Air ང་ཚོར་མཉམ་དབྱགས་སོས་པ་དགོས། <205>
- Lesson 105. Recycling ཡང་བཀོལ་བསྐྱར་བཀོལ། <206>
- Lesson 106. Litterbugs གད་སྒྲིགས་ཀྱི་རྒྱལ་བ། <210>
- Lesson 107. The Secret of Longevity ཆོ་རིང་བའི་མན་ངག <211>
- Lesson 108. Slow Down ག་ལེ་བྱོས་དང། <214>
- Lesson 109. Discovering Africa ཨ་ཕྱུ་རི་ཁ་ལ་ཁྱོག་ཞིབ་བྱེད་པ། <215>
- Lesson 110. Easier Said Than Done བསྐྱབས་པ་ལས་བཤད་པ་སྒྲ། <219>
- Lesson 111. Confucius རྩེ་ཅི། <220>
- Lesson 112. It's My Pleasure ཐུགས་འདོམ་མ་གནང། <222>
- Lesson 113. Something Well Begun Is Half Done འགོ་ཡག་པོ་ཞིག་བཙུགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱི་སྐབ་པ་རེད། <223>
- Lesson 114. No Pain, No Gain དཀའ་ལས་མེད་པར་ཐོབ་བྱ་མེད། <226>
- Lesson 115. Wait and See བསྐྱུགས་ནས་ལྟ་བ། <226>
- Lesson 116. We're Engaged ང་ཚོས་གཉེན་གན་བཞག་པ་ཡིན། <232>
- ♪གནའ་སྐྱུ་སྒྲན་དབང་གསོ་བའི་བདུད་རྩི། ♪ Will You Still Love Me Tomorrow སང་ཉིན་ཁྱོད་ད་དུང་ང་ལ་དགའ་བྱ་ཡིན་ནམ། <233>
- Lesson 117. Time Files དུས་ནི་མི་སྤོང་མིག་རྟེན་པ་ཙམ། <235>
- Lesson 118. The Eiffel Tower ཨའི་ཕྱེ་མ་མཚོན་རྟེན། <237>
- Lesson 119. My Name Isn't Jack ངའི་མིང་ལ་ལྷན་ཁི་ཟེར་གྱི་མེད། <240>

Lesson 120. It's My Treat ངས་མགོན་བྱེད། <242>

Lesson 121. The Greatest Killer ལག་དམར་ཆེ་ཤོས། <244>

Lesson 122. I Quit Smoking ངས་ཐ་མག་བཅད་པ་ཡིན། <247>

Lesson 123. An Accident ཆག་སློ་ཞིག <248>

Lesson 124. Beautiful Shanghai མངོས་པའི་རྩ་རྟེ། <251>

Lesson 125. Studying Seriously རན་ཏན་སློས་སྦྱང་བ། <252>

Lesson 126. Playing the Piano རྩ་སྦྱང་དགོས་བ། <254>

Lesson 127. An Honest Man མི་གཞུང་བྱང་ཞིག <255>

Lesson 128. The Job Interview ལས་ཀའི་ཁ་རྒྱལ་ས། <258>

Lesson 129. Seven Years' Bad Luck ལོ་བདུན་གྱི་ལམ་འགོ་སྒྲུག་པོ། <259>

Lesson 130. He Will Bite You དེས་ཁྱོད་ལ་ཕྱིག་ས་འོང། <262>

Lesson 131. If I Were a Millionaire གལ་སྲིད་ང་རང་རྒྱ་ཅན་ཞིག་ཡིན་རྒྱུ་ན། <263>

Lesson 132. A Good Citizen སྤྱི་དམངས་བཟང་པོ། <265>

♪གནའ་སྤྱ་སྟན་དབང་གསོ་བའི་བདུད་རྩི། El Condor Pasa བྱ་མོད་གྱི་སྤྱ། <265>

Lesson 133. Dealing With Exams རྒྱུག་ས་ཚད་ལ་ཁ་གཏད་འཇལ་བ། <267>

Lesson 134. Guess What? ག་རེ་བྱང་བ་དཔོག་ས་དང། <269>

Lesson 135. Just Do It ང་ག་རང་བྱོས་དང། <270>

Lesson 136. Are You Free? ཁྱོད་ལ་ཁོམ་པ་ཡོད་དམ། <274>

Lesson 137. Van Gogh བན་གཤོ། <274>

Lesson 138. You're Beautiful ཁྱེད་རང་སྙིང་རྩེ་པོ་འདུག <278>

Lesson 139. Don't Be Shy རོ་ཆ་མ་སྒྱེ། <278>

Lesson 140. What's New? ག་རེ་བྱེད་གྱི་ཡོད། <281>

Lesson 141. Global Warming འཇམ་བུ་གླིང་ཚདྲོས་རྒྱས་པ། <282>

Lesson 142. No Smoking ཐ་མག་འཐེན་མི་ཆོག་པ། <286>

Lesson 143. Man's Best Friend མིའི་རིགས་ཀྱི་གྲོགས་པོ་ཡག་ཤོས། <286>

Lesson 144. The Year of the Dog བྱིའི་ལོ། <289>

Lesson 145. Billy's Goal in Life རྟི་ལའེ་ཡི་མི་ཆའི་དམིགས་ལུལ། <290>

Lesson 146. Being Happy སྦྱིད་པོ་བྱེད་པ། <294>

Lesson 147. Television Addiction བརྟན་འཕྲིན་ལ་དབྱིངས་ཁྱུག་ས་མཁན། <295>

Lesson 148. Hurry Back མགྲོགས་པོར་ཕྱིར་ཤོག <297>

♪གནའ་སྤྱ་སྟན་དབང་གསོ་བའི་བདུད་རྩི། Be My Baby ངའི་བྱམས་པ་བྱེད་ཅོགས། <298>

Exercises <301>

Lesson 1: Self Introduction རང་ཉིད་འཛུགས།

I. Reading ལྟན་ལྟན་

My name is Dorji Caireng. My friends call me Caireng. I am twenty years old. I am Tibetan. I come from Lhasa. There are six people in my family. I have one younger sister and two older brothers. We are not rich, but we are a happy family.

ངའི་མིང་ལ་དོ་རྟོ་རྟོ་ཅེ་ཅེ། ངའི་གྲོགས་པོ་ཚོས་ང་ལ་ཆེ་རིང་ཅེ་ཅེ་གིན་ཡོད། ང་ལ་ཉི་ཤུ་ཡིན། ང་བོད་མི་ཡིན། ང་ལྷ་ས་ནས་ཡིན། ངའི་བྱིས་དུ་བཟའ་མི་དྲུག་ཡོད། ང་ལ་སྒྲིང་མོ་གཅིག་དང་ལུ་བོ་གཉིས་ཡོད། ང་ཚོ་ཕྱག་པོ་མིན་ཡང་། བྱིས་ཆང་སྦྱིད་པོ་ཞིག་ཡིན།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. name *n.* མིང་། || What's your name, please? (ཁྱེད་ཀྱི་མིང་ལ་ཅི་ཅེ་རེ།)
2. friend *n.* གྲོགས་པོ། || He has many friends. (ཁོ་ལ་གྲོགས་པོ་མང་པོ་ཡོད།)
3. call *vt.* འབོད་པ། ཟེར་བ། || Cindy calls her doll Baby. (སིན་ཏིས་ཁོ་མོའི་ཆེད་སྦྱད་བྱིས་པ་ལ་གཅེས་ཕྱག་ཟེར་གིན་ཡོད།)
4. Tibetan *adj.* བོད་མིའི། བོད་ཀྱི། & *n.* བོད་མི། བོད་སྐད།
5. come *vi.* ཡོང་བ། *come from... ཡུལ་གང་ཞིག་ནས་ཡོང་བ། ཡུལ་གང་ནས་ཡིན་པ། || I come from Japan . (ང་འཇར་པན་པན་པ་ཡིན།) ཡང་ན། ང་འཇར་པན་ནས་ཡིན།
6. people *n.* མི་རྒྱུས། *people [མི་རྒྱུས་]ཞེས་པའི་དོན་ལ་འདྲུག་དུས། མང་ཚོགས་ཁོ་ན་ཡིན། ང་ཚོས་two people (མི་གཉིས་), three people (མི་གསུམ་), many people (མི་མང་པོ་) ཞེས་བརྗོད་ཆོག་ཀྱང་། one people ཞེས་བརྗོད་མི་ཆོག [མི་གཅིག་] གི་དོན་སྟོན་ན། one person དང་། ཡང་ན། a person ཞེས་བརྗོད་དགོས།
  - There are many people at the station. (མི་ལའོང་འབབ་ཆོག་ས་ན་མི་མང་པོ་འདུག)
  - There is only one people in the room. (X)
  - There is only one person in the room. (O) (ཁང་བའི་ནང་ན་མི་གཅིག་འདུག)
7. family *n.* བྱིས་ཆང་། || He has a large family. (ཁོ་ཆང་ལ་བཟའ་མི་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཡང་ན། ཁོ་ཆང་བྱིས་ཆང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཟེད།)
  - *younger sister རྒྱ་མོ།; older sister ཨ་ཅེ།; younger brother རྒྱ་བོ།; older brother སྒྱ་བོ།
8. rich *adj.* ལྷག་པོ། || The old man is rich, but he is not happy. (ཀླན་པོ་དེ་ལྷག་པོ་ཡིན་ཡང་། ཁོ་སྦྱིད་པོ་མ་རེད།)
9. happy *adj.* སྦྱིད་པོ། || I feel happy when I am with you. (ཁྱེད་དང་ལྷན་དུ་འདུག་སྐབས་ང་ལ་སྦྱིད་སྣང་འདུག)

III. Grammar Points བརྗོད་དཀའ་གནད།

སྒྲིབ་ཆན་འདིའི་ནང་དུ་བྱ་ཆོག་ call བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ལྟར་སྒྲིབ་པ་ཀྱི་བཀོལ་རྒྱ་ལ་དང་། དེ་མིན་ལོ་ཚད་དང་སྒྱེས་ལུལ་གྱི་བཤད་སྐད་སྐད་སྐད་སྐད་ཀྱི་ཕྱིར་བྱ།

1. My friends call me Bob. ངའི་གྲོགས་པོ་ཚོས་ང་ལ་བྱ་ཉི་ཟེར་གིན་ཡོད།

call *vt.* "མིང་ལ་"ཟེར་བ་ཞེས་པ་དང་མཚུངས། ལྷག་པོ་འདི་ call ལ་བརྗོད་སྒྲིབ་ལས་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ལྟར་སྒྲིབ་པ་ཀྱི་ call བྱ་སྐད་བཞིན་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ཡིན་པས་རྒྱ་བོ་ལུ་ལོ་ཚད་སྒྲིབ་དགོས། འོན་ཀྱང་ཆོག་གྲུབ་ཀྱི་དོན་དུ་ཆ་མི་ཆང་བས་དེའི་རྒྱ་བོ་མིང་ཆོག་སྐད་ནས་ཆོག་གྲུབ་ཀྱི་དོན་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། མིང་ཆོག་དེ་ལ་བྱ་བའི་ལུ་ལོ་ཚད་གི་ཁ་སྒྲིབ་ཞེས་ཟེར།

They call the little girl... (X, ཆོག་གྲུབ་ཀྱི་དོན་ཆ་མ་ཆང་བ།) (ཁོ་ཚོས་ལུ་ལོ་ཚད་དེའི་མིང་ལ་"ཟེར་གིན་ཡོད།)

→ They call the little girl Mary. (O) (ཁོ་ཚོས་བུ་མོ་རྒྱུད་རྒྱུད་དེ་མིང་ལ་མའེ་རོས་ཟེར་གྱིན་ཡོད།)

2. I am twenty years old. ང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཡིན།

a. ཚོག་གྲུབ་འདིའི་རིགས་ཀྱི་སྟོར་རྒྱུ་ནི།

མི + བྱ་ཚོག + བྲངས་ཀ + year(s) + old   མི་གང་ཞིག་ལོ་...ཟེད (ཡིན།) །

- My baby boy is one year old. (ངའི་བྱ་རྒྱུད་ལོ་གཅིག་ཡིན།) He is twenty-five years old. (ཁོ་ལོ་ཉེར་ལྔ་ཟེད།)

b. གོང་གི་དཔེ་བརྗོད་ལས old ཡི་ཚབ་ལ་ of age སྟར་ཡང་ཚོག་དཔེར་ན། He is twenty-five years old. = He is twenty-five years of age.

c. age བོ་ན་ཚོད་ཀྱི་དོན་ཡིན། Look young for one's age. = Look younger than you really are. (ཕར་བལྟས་ན་ལོ་ཚོད་ངོ་མ་ལས་རྒྱུད་ཚམ་འདྲག) You look young for your age. = You look younger than your real age. (བལྟས་ཚོད་ཀྱིས་ཁྱེད་རང་ལོ་ཚོད་ངོ་མ་ལས་རྒྱུད་བར་འདྲག)

3. I am Tibetan. = I am a Tibetan. ང་པོད་མི་ཞིག་ཡིན།

དཔེར་བརྗོད་ལྟ་མཉམ་ནས་ཀྱི་Tibetan བོ་རྒྱལ་ཚོག་ཡིན་པས། སྟོན་ལ་ a སྟུ (ཅིག་ཞིག་གི་གྲུབ་) སྟོར་མི་དགོས་པ་དང་། དཔེར་བརྗོད་ལྟ་མཉམ་ནས་ཀྱི་Tibetan བོ་མིང་ཚོག་ཡིན་པས། སྟོན་ལ་ a སྟུ་སྟོར་དགོས།

4. There are six people in my family. རེད་ཚང་ལ་བཟའ་མི་དྲུག་ཡོད།

a. ཚོག་གི་སྟོན་ལ་ there སྟར་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་བྱ་ཚོག་be (is, are) སྟར་ན་[ཡོད་དམ་འདྲག]ཅིས་པའི་དོན་ཡིན།

ཚོག་གི་གྲུབ་སྟངས་གཤམ་གསལ་ལྟར།

there is + རྒྱུད་ཚོག + བྱ་བའི་ཡུལ་སྟོན་པའི་སྟོར་ཚོག (ལ་དོན) ཚོག་གྲུབ།

there are + མང་ཚོག + བྱ་བའི་ཡུལ་སྟོན་པའི་སྟོར་ཚོག (ལ་དོན) ཚོག་གྲུབ།

- There is a book on the desk. (ཅོག་ཅེ་དེའི་ཕྱིང་ན་དཔེ་ཆ་ཞིག་འདྲག) There are thirty students in my class. (ངའི་འཛིན་གྲུའི་ནང་དུ་སྟོབ་མ་སུམ་ཅུ་ཡོད།)

b. there བོ་བསྟན་ཚོག་ཡིན་ལ་[དེ་གར་]ཞེས་པའི་དོན་ལ་གོ། Put the book there. (དཔེ་དེབ་དེ་དེ་གར་ཞོག་དང་།)

IV. Substitution བརྗོད་པེ་ལྟ་

1. A: What's your name? (ཀ་པ། ཁྱེད་ཀྱི་མིང་ལ་ཅི་ཟེར།)

B: My name is Dorji. = I'm Dorji. (ཁ་པ། ངའི་མིང་ལ་རྡོ་རྗེ་ཟེར།)

2. A: How old are you? (ཀ་པ། ཁྱེད་ལོ་དུ་ཡིན།)

B: I am eighteen years old. = I'm eighteen years of age. (ཁ་པ། ང་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་ཡིན།)

3. A: Where are you from? (ཀ་པ། ཁྱེད་གང་ནས་ཡིན།)

B: I am from Lhasa. = I come from Lhasa. (ཁ་པ། ང་ལྟ་ས་ནས་ཡིན།)

4. A: How many people are there in your family? (ཀ་པ། ཁྱེད་ཚང་ལ་བཟའ་མི་ག་ཚོད་ཡོད།)

B: There are five people in my family. = Five. (ཁ་པ། ལྔ་ཡོད།)

4. during *prep.* ་སྐབས། || Cats sleep during the day. (བྱི་ལ་ཉིན་མོ་གཉིད་གྱིན་ཡོད།)
5. day *n.* ཉིན་མོ།
6. mother *n.* ཡ་མ།
7. nurse *n.* ནད་གཡོག་པ།
8. see *vt.* མཐོང་བ། འཕྲད་པ། || I see my friends on the weekends. (ང་གཟའ་མཇུག་ཏུ་གྲོགས་པོ་ཚོར་ ཐུག་གིན་ཡོད།)
9. weekend *n.* གཟའ་མཇུག གཟའ་སྐྱེན་པ་དང་གཟའ་ཉི་ མ་སྟེང་ལ་གསོའི་དུས། || The pool is closed this weekend. (གཟའ་མཇུག་འདིར་རྒྱ་རྒྱུ་ཆེད་བྱ་དེ་སྟོ་ བརྒྱབ་འདུག)
10. student *n.* སྦྲོམ་མ།

11. because *conj.* ་རྒྱུ་ལྟར། རྒྱུ་མཚན་ནི། || Tom is not here because he is sick. (ཐོམ་འདི་ན་མེད། རྒྱུ་ མཚན་ནི་ཁོ་ན་བ་རེད།)
12. parents *n.* ཡ་མ།
13. do *vt.* བྱེད་པ། རྒྱབ་པ།
14. housework *n.* ནད་ལས། || Housework is really boring. (ནད་ལས་ནི་དོ་མ་སྤྲོན་པོ་རེད།)
15. never *adv.* གཏན་ནས། བྱོན་ནས། || Father never eats breakfast. (ཡ་པས་ཞོགས་ཇ་བྱོན་ནས་འཐུང་གི་མེད།)
16. complain *vi.* ལའང་ར་བྱེད་པ། || Father is always busy, but he never complains. (ཡ་པ་རྟག་པར་ལས་ བྲེལ་ཆེ་ཡང་། ཁོས་གཏན་ནས་ལའང་ར་བྱེད་གི་མེད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྦྲོམ་ཚན་འདིར་གཙོ་བོ་གང་ཟག་ཚབ་ཚིག་གི་རིགས་དང་བཀོལ་རྒྱུ་ལ་མཚམས་སྦྱར་བྱ་རྒྱུ་མ་ཟད། སྦྲོམ་ཚིག་ (ལ་དོན) during དང་། ཚབ་ཚིག་ each other གྱུ་ཚིག་གི་ཚིག་གོགས་ have to བཅས་ཀྱི་བཀོལ་རྒྱུ་ལ་མཚམས་སྦྱར་བྱ་རྒྱུ།

1. My father is a teacher. He works during the day. ངའི་ཡ་པ་དགོན་ཆེན་ཞིག་ཡིན། ཁོས་ཉིན་དཀར་ཏུ་བ་སྐབས་ཀྱི་ཡོད།

གོང་གི་དཔེ་དེ་རྒྱུད་ནང་གི་ He ནི་གང་ཟག་གསུམ་པའི་ཚབ་ཚིག་ཡིན་ལ། My father ཀྱི་ཚབ་བྱེད་གྱིན་ཡོད། སྦྲོམ་ཚན་འདིའི་ནང་དེ་ཚོས་ དམིགས་བཀར་གྱིས་གང་ཟག་གི་ཚབ་ཚིག་གི་སྦྱར་རྒྱུ་ལ་མཚམས་སྦྱར་བྱ་བ་ལ། གཤམ་གྱི་རེ་འཕྲིན་གིས་གྲོགས་མཐན་རྣམས་ལ་གང་ཟག་གི་ཚབ་ཚིག་སྦྲོ་ ཚིགས་ཀྱི་སྦྱར་རྒྱུ་ལ་མ་འཇུག་རྒྱུ་ལ་བསྟན་ཡོད་པ་སྟེ།

གང་ཟག་གི་ཚབ་ཚིག་ དེ་ཕྱི་བ་ དེ་ཕྱི་བ།		རྒྱུད་ཚིག་		མང་ཚིག་	
		བྱེད་པ་པོ།	ལས།	བྱེད་པ་པོ།	ལས།
གང་ཟག་དང་པོ།		I (ང་)	me (ང་)	we (ང་ཚོ་)	us (ང་ཚོ་)
གང་ཟག་གཉིས་པ།		you (ཁྱོད་)	you (ཁྱོད་)	you (ཁྱོད་ཚོ་)	you (ཁྱོད་ཚོ་)
གང་ཟག་གསུམ་པ་འདོན་དངོས།	ཕྱི།	he (ཁོ་)	him (ཁོ་)	they (ཁོ་ཚོ་)	them (ཁོ་ཚོ་)
	མི།	ཁོ་མོ་	ཁོ་མོ་	they (ཁོ་མོ་ཚོ་)	them (ཁོ་མོ་ཚོ་)
	དོན་དངོས།	དེ་	དེ་	they (དེ་ཚོ་)	them (དེ་ཚོ་)

*དོ་སྤྲོད་བྱ་ཡུལ།

- a. གོང་གསལ་རེ་འཕྲིན་ག་ལས་བྱེད་པ་པོའི་རྣམ་གངས་ནང་གི་གང་ཟག་གི་ཚབ་ཚིག་རྣམས་ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་ནང་དུ་བྱེད་པོའི་ཚིག་ལ་འཇུག་པ་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་གངས་ནང་གི་གང་ཟག་གི་ཚབ་ཚིག་རྣམས་ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་ནང་དུ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ལ་འཇུག་པ་ཡིན།
- Peter likes music. He is a musician. (ཕའེ་ཐིར་ལོ་མོར་དགའ། ཁོ་ལོ་མོ་བ་ཞིག་རེད།)

- Peter and I are teachers. We teach at the same school. (ཕའེ་ཐིར་དང་ངེད་གཉིས་དག་ཀླན་ཡིན། ང་ཚོས་སློབ་གྲྭ་གཅིག་ཏུ་སློབ་བྱིད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)
- I have a younger sister. I love she very much. (X)
→ I have a younger sister. I love her very much. (O) (ང་ལ་སྲིང་མོ་ཞིག་ཡོད། ང་ཁོ་མོ་ལ་ཉ་ཅང་བྲམས།)
- You and Peter are from Japan. You are Japanese. (ཁྱོད་དང་ཕའེ་ཐིར་འཇར་པན་ནས་རེད། ཁྱོད་ཚོ་འཇར་པན་པ་རེད།)

b. it བློན་དངོས་ཀྱི་ཚབ་ཚྭ་ཡིན་ལ། ཕྱི་ཤིང་དང་སློག་ཆགས་སམ་དེ་ལས་གཞན་པའི་སློག་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་མིང་རྒྱང་གང་དུང་གི་ཚབ་ཏུ་འདུག་དཔེར་ན་དཔེ་ཆ་དང་ཁང་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

- I see a tree there. It is very tall. (ངས་དེ་གར་ཤིང་སྣང་ཞིག་མཐོང་། དེ་ཉ་ཅང་མཐོན་པོ་འདུག)
- This book is interesting. I enjoy reading it. (དཔེ་དེབ་འདི་སློབ་པོ་འདུག ང་དེར་ལྟ་རྒྱུ་དགའ་པོ་ཡོད།)

2. During the day ཉན་མོའི་དུས་སྐུ་ at night མཚན་མོར།

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་གཤིབ་ནས་སྒྱུར་ཆེ་ by day དང་ by night ཡིས་ཚབ་བྱེད་དེ་སྒྱུར་ཁྱེད་ཀྱང་ཆོག

- John sleeps during the day and works at night. = John sleeps by day and works by night. (རྒྱ་ཉན་མོར་གཉིད་པ་དང་མཚན་མོར་ལས་ཀ་བྱེད་པ་ཡིན།)

3. They only see each other on the weekends. ཁོ་ཚོ་གསལ་འདུག་ཁོ་ནར་ཕན་ཚུན་ངོ་འཕྲད་པ་ཡིན།

a. གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་ནང་གི་ each other བྱི་ཚབ་ཚྭ་ཡིན་ལ། མི་གཉིས་བར་[ཕན་ཚུན་གྱི་]དོན་ཡིན། དེ་ཚིག་གྲུབ་ནང་དུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ཡིན་དགོས་ལ། ཚིག་གྲུབ་ནང་གི་བྱེད་པོའི་ཚིག་ངེས་པར་དུ་མི་གཉིས་ཡིན་དགོས།

- John and Mary are a couple. They love each other. (རྒྱ་དང་མའེ་ལོ་ས་བཟའ་ཟླ་ཡིན་ལ། ཁོ་ཚོ་ཕན་ཚུན་ལ་དགའ།)

b. one another ཡང་ཚབ་ཚྭ་ཡིན། འོན་ཀྱང་དེས་མི་གསུམ་མམ་གསུམ་ཡན་བར་[ཕན་ཚུན་གྱི་]དོན་མྱོན། དེ་ཚིག་གྲུབ་ནང་དུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ཡིན་དགོས་པ་དང་། ཚིག་གྲུབ་ནང་གི་བྱེད་པོའི་ཚིག་ངེས་པར་དུ་མི་གསུམ་མམ་གསུམ་ཡན་ཡིན་དགོས། Mary and her three older sisters live together. They love one another. (མའེ་ལོ་ས་དང་ཁོ་མོའི་ཨ་ཙེ་གསུམ་ལྷན་དུ་བསྐྱེད་ཡོད་ལ། ཁོ་ཚོ་ཕན་ཚུན་ལ་བྲམས་ཤིང་བརྩེ།)

4. Because my parents have to work, we do the housework. ངའི་པ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པས་ང་ཚོས་ཁྱིམ་ལས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད།

སྐབས་འདིར་ have to བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གོགས་ཡིན་ལ།[ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས་པའམ་མི་བྱེད་ཀ་མེད།]གྱི་དོན་མྱོན། must ཡང་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གོགས་ཡིན་པ་དང་། [ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས་པ་]ཡི་དོན་མྱོན་མེད་ཀྱང་ have to དང་ཁྱེད་པར་ཡོད་དེ། must ཡིས་སྒྱིར་བཏང་འོས་འགན་ནམ་འགན་ཁུར་ཕྱོགས་ཀྱི་[ངེས་པར་དུ་སྟོན་པ་དང་། have to ཡིས་[གཞན་དབང་]དམ[མི་བྱེད་ཐབས་མེད།]དོན་མྱོན་པ་ཡིན།

- We must love our country. (ང་ཚོ་ངེས་པར་དུ་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དགའ་དགོས།)
- You have to finish all the work before you may go home. (ཁྱོད་ཀྱིས་ངེས་པར་དུ་ལས་ཀ་ཡོད་ཆད་བསྐྱབས་ཆར་རྒྱུ་དག་ཅོད་ཁྱིམ་དུ་ལོག་ཆོག)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. A: What does your father do? (ཀ་པ། ཁྱོད་ཀྱི་ཨ་པས་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)

B: He is a farmer. (a soldier.) (a teacher.) (ཁ་པ། ཁོ་དག་ཀླན་ཞིང་པ་/དམག་མི་ཞིག་ཡིན།)

2. A: When does he work? (ཀ་པ། ཁོས་ག་དུས་ལས་གཉེད་གི་ཡོད།)

B: He works during the week. (during the day.) (on the weekends.) (ཁ་པ། ཁོས་ཉིན་མོར་ལས་གཉེད་གི་
ཡོད།/ཁོས་གནའ་འཁོར་ནང་ལ་ལས་གཉེད་གི་ཡོད།/ཁོས་གནའ་མཚུག་ལ་ལས་གཉེད་གི་ཡོད།)

Lesson 4: What Do You Do? ཁྱོད་རང་ལས་གཉེད་མཁན་ཡིན།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Tony: What do you do, Jenny?	ལྷན་ནས། ང་དུང་ཡིག་པ་ཞིག་ཡིན། ཁྱོད་རང་།
Jenny: I'm a secretary. And you?	ལྷན་ནས། ང་ཨར་ལས་བཞོལ་ཞིག་ཡིན།
Tony: I'm a construction worker.	ལྷན་ནས། ཁྱོད་རང་ཁྱོད་གི་ལས་གཉེད་དགའ་ལམ།
Jenny: Do you like your work?	ལྷན་ནས། ང་རང་དགའ། དེས་ན་ཁྱོད།
Tony: Yes, I do. How about you?	ལྷན་ནས། ཡིན། ང་རང་འབྲའ་སྟོན་མ་ཞིག་གི་ཁྱོད་ན་འདོད།
Jenny: Well, I want to be an actress.	
ལྷན་ནས། ལྷན་ནས། ཁྱོད་རང་ལས་གཉེད་མཁན་ཡིན།	

II. Key Points གནད་གི་ལྟ་མཐོག་མེད།

1. What do you do? ཁྱོད་ལས་གཉེད་མཁན་ཡིན། = What's your occupation? *occupation *n.* ལས་གཉེད་ལས་རིགས།
2. secretary *n.* དུང་ཡིག་པ།
3. construction worker *n.* ཨར་ལས་བཞོལ།
4. How about you? དེས་ན་ཁྱོད། (ཁྱོད་རང་གི་ལས་གཉེད་ཡིན།) = And you?
A: I like music. How about you? (ཀ་པ། ང་ལོ་མོར་དགའ་བོ་ཡོད། ཁྱོད་རང་།)
B: Me, too. (ཁ་པ། ང་ཡང་དགའ་བོ་ཡོད།)
5. want to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞི་གསུམ་གྱི་མཐུག་པོ་ལྟར་བཞག་པའི་ཁྱོད་འདོད་པ། || I want to see him now. (ང་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་ཁོ་ལ་
ཐུག་དགོས་འདོད།) He wants to be an English teacher. (ཁོ་དབྱིན་ཇི་དགོ་ཆེན་ཞིག་གི་ཁྱོད་བསམ་གྱི་ཡོད།)
6. actress *n.* འབྲའ་སྟོན་མ། *actor *n.* འབྲའ་སྟོན་པ།

III. གཤམ་གསལ་གྱི་སྟོང་ཆ་ཁ་སྐོང་བྱེད་དགོས།

My father 1 a farmer. I 2 a construction worker. We 3 very busy. We work 4 the week. I 5 a sister. She 6 a student. 7 sister 8 to be a secretary.

Lesson 5: Tony and His Family ཐོན་ནས་དང་ཁོའི་ཁྱིམ་མི།

I. Reading ལྟ་སྟོན།

I have a good friend. His name is Tony. He has an older sister. Her name is Tina. Their parents are Mr. and Mrs. Wang. Tony also has a dog. Its name is Rover.

The Wangs are my neighbors. We live on the same street. The Wangs are very nice. I am lucky because the Wangs are such good neighbors.

ང་ལ་གོགས་པོ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོད། ཁོའི་མིང་ལ་ཐོན་ནས་ཟེར། ཁོ་ལ་ཨ་ཙུ་ཞིག་ཡོད། ཁོ་མོའི་མིང་ལ་ཐིན་ན་ཟེར། ཁོ་ཚོའི་པ་མ་ནི་སྐུ་ཞབས་མང
ལགས་དང་ལྷན་སྐྱེ་ཞབས་མང་ལགས་ཟེར། ཐོན་ནས་ལ་ད་རུང་གི་ཞིག་ཡོད་པ་ཟེར། དེའི་མིང་ལ་རའོ་བུར་ཟེར།

ཁང་ཆང་ནི་ངའི་བྱིས་མཚེས་ཡིན། ང་ཚོ་ཁྱོད་ལ་མ་གཅིག་ཏུ་བསྟེན་ཡོད། ཁང་ཆང་གི་མི་རྒྱུ་མ་ཉུང་བཟང་། ཁང་ཆང་བྱིས་མཚེས་ཡག་པོ་དེ་འདྲ་
ཡིན་པས་ང་བསོད་སྐལ་ཆེན་པོ་འདུག།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. have *vt.* ཡོད་པ། (I དང you འཕམ་ཡང་ན་མིང་ཚིག་གི་བྱེད་པོའི་ཚིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲུག།)
has *vt.* ཡོད་པ། (he དང she དང it སོགས་གང་ཟག་གསུམ་པོའི་ཚབ་ཚིག་རྒྱུང་བའི་རྗེས་སུ་འབྲུག།) || I / We have a
wonderful family. (ང་/ང་ཚོ་ལ་བྱིས་མཚང་དབེ་མི་སྲིད་པ་ཞིག་ཡོད།) She / He / It has a good time. (མོང་/ཁོང་/དོང་
དུས་ཚོད་བཟང་པོ་ཞིག་ལྟན།)
2. good *adj.* ལེགས་པོ། ཡག་པོ། || Judy is a good singer. (རྩོུང་ས་ནི་གཞས་གཏོང་མཁན་ཡག་པོ་ཞིག་རེད།)
3. her *pron.* ཁོ་མོའི།
4. their *pron.* ཁོ་ཚོའི།
5. also *adv.* གྲང་ཡང་འང་། || Bob is my teacher and he is also my friend. (བླ་མྱི་ནི་ངའི་དགོ་ཚུན་ཡིན་ལ། ཁོ་ནི་ངའི་
གྲོགས་པོ་འང་ཡིན།)
6. dog *n.* བྱི།
7. the Wangs *n.* ཁང་ཆང་། = the Wang family
8. neighbor *n.* བྱིས་མཚེས། གྲོང་པ།
9. live *vi.* རྫོད་པ། || I live in the country. (ང་གྲོང་གསེབ་ཏུ་བསྟེན་ཡོད།)
10. same *adj.* འདྲ་བ། གཅིག་པ། || Jane and I go to the same school. (ལྷན་དང་ངེད་གཉིས་སློབ་གྲྭ་གཅིག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད།)
*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། same ཡི་སྟུན་ལ་ངེས་པར་དུ་ the སྒྲ (ངེས་བཟུང་གི་སྒྲ) སྒྲུང་ནས་སྟོན་དགོས། *street *n.* སྤང་ལམ།
11. very *adv.* ཉ་ཅང་། ཤིན་ཏུ། || My neighbors are very noisy. (ངའི་བྱིས་མཚེས་འུར་ཟིང་ཆེན་པོ་འདུག།)
12. nice *adj.* བཟང་པོ། ཡག་པོ།
13. lucky *adj.* བསོད་སྐལ་ཆེ་བ། || The lucky boy has a new bicycle. (བསོད་སྐལ་ཅན་དེར་ཕྱགས་ཏུ་གསར་བ་ཞིག་
འདུག།)
14. such *adj.* དེ་འདྲའི། དེ་ལྟ་བུའི། || Today is such a beautiful day. (དེ་རིང་གི་གནས་གཤིས་དེ་འདྲའི་ཡག་པ་ལ།)

III. Grammar Points བརྟུན་དཀའ་ཀན་ད།

སློབ་ཚན་འདིའི་ནང་[ཡོད་པའི]དོན་སྟོན་པའི have དང there is གཉིས་ཀྱི་བཀོལ་རྒྱ་ལ་མཚམས་སྦྱར་བྱེད་རྒྱ་མ་ཟད། བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་དང་།
དེ་མིན་[ཁྱང་འང་ཡང]གསུམ་གྱི་དོན་སྟོན་པའི་བསྟན་ཚིག་ too དང also ཡི་ཁྱད་པར་མཚམས་སྦྱར་བྱ་རྒྱ་ཡིན།

1. I have a good friend. ང་ལ་གྲོགས་པོ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོད།

- a. have བྱེད་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ལ་[ཡོད་པ]ཡི་དོན་སྟོན། have སྟོན་སྐབས་བྱེད་པོའི་ཚིག་ངེས་པར་དུ་[མི་འཕམ་སྟོན་ཆགས་] ཀྱི་མིང་ངམ་
ཚབ་ཚིག་ཡིན་དགོས།
  - John has two dogs. (རྩོན་ལ་བྱི་གཉིས་ཡོད་པ་རེད།)
  - They have many friends. (ཁོ་ཚོར་གྲོགས་པོ་མང་པོ་ཡོད།)
- b. སློབ་ཚན་དང་པོའི་ནང་ང་ཚོས་“There is ...”དང་“There are ...”ཡིས་[ཡོད་པ]ཡི་དོན་སྟོན་པ་བཤད་ཟིན་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་
གཉིས་ have ཡི་འབྲུག་རྒྱུ་དང་མི་འདྲ། དེ་བྱིན་ཡིག་ཐོག་མར་སྦྱང་མཁན་ལ་གཤམ་གྱི་ནོར་འབྲུལ་འདི་རིགས་འབྱུང་སྟེ།

བོད་ཡིག ཁང་པའི་ནང་དུ་བྱ་ཞིག་འདུག

དབྱིན་ཡིག In the room has a boy. (X) ཟུ་མཚན་ནི། In the room བྱ་བྱ་བའི་ཡུལ་སྟོན་པའི་ཚིག་གི་ཐད་པས་བྱེད་པའི་
ཚིག་ཏུ་སྟོར་མི་རུང་ལ། ཚིག་གྲུབ་སྟོར་ན་ངེས་པར་དུ་ཚིག་གི་སྟོན་ལ་ There is ཅང There are སྟོར་དགོས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་མིང་
ཚིག་སྟོར་ལ་མཐུག་མཐར་བྱ་བའི་ཡུལ་སྟོན་པའི་ཚིག་གི་རྗེས་སུ་སྟོར་དགོས། དེས་ན་ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས་གཤམ་གསལ་ལྟར།

There is a boy in the room. (O) (ཁང་པའི་ནང་དུ་བྱ་ཟུང་ཞིག་འདུག)

On the desk have three books. (X)

→ There are three books on the desk. (O) (ཚིག་ཅེའི་སྟེང་ན་དབེ་དེབ་གསུམ་འདུག)

2. Her name is Tina. ཁོ་མོའི་མིང་ལ་ཐུན་ན་ཟེར།

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་ནང་གི་ Her བྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་ཡིན་ལ། [ཁོ་མོའི་]ཞེས་འགྲེལ་དགོས། བཞོལ་སྟོང་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་ལྟར་རྗེས་སུ་
མིང་ཚིག་སྟོར་དགོས།

- Mary is my classmate. Her English is very good. (མའེ་རོས་པའི་སྟོབ་གྲགས་ཡིན། ཁོ་མོའི་དབྱིན་ཡིག་ལ་ཉ་ཅང་
བཟང་།)

ང་ཚོས་གཤམ་གྱི་དབེ་བརྗོད་ལས་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་དེ་དག་གི་རིགས་དང་འཐུག་ཚུལ་ཤེས་ཐུབ།

- That is my book. (དེ་དའི་དབེ་ཆ་ཡིན།)
- Their teacher is strict. (ཁོ་ཚོའི་དགེ་ཤུགས་ནན་པོ་ཞིག་ཟེར།)
- John and his younger sister love their father. (རྩོན་དང་ཁོའི་སྲིང་མོ་ཁོ་ཚོའི་ཨ་པ་ལ་དགའ།)
- My dog wags its tail when it sees me. (ངའི་ཁྱིས་ང་མཐོང་ཆེ་རྩ་མགུག་གིན་འདུག)

3. Tony also has a dog. = Tony has a dog, too. ཐུན་ན་མས་ལའང་བྱ་ཞིག་ཡོད་པ་ཟེར།

also ཅང too གཉིས་ཀ་བསྟན་ཚིག་ཡིན་ལ། [ཀྱང་ཡང་འང་གསུམ།]གྱི་དོན་དང་འདྲ་བ་དང་། བཞོལ་སྟོང་བྱེད་སྐབས། too ཚིག་མཐུག་ལ་
སྟོར་དགོས་ཤིང་དེའི་སྟོན་ལ་ཚིགས་ཏུགས་འཛོག་དགོས་པ་དང་། also སྟོར་བཏང་བྱ་ཚིག་གི་སྟོན་ལ་སྟོར་དགོས། གལ་ཏེ་བྱ་ཚིག་ be ཅང་ཡང་ན་
བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་དང་མཉམ་དུ་སྟོར་ཆེ་ཡང་བྱ་ཚིག་ be ཅང་ཡང་ན་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྟོར་དགོས།

also + བྱ་ཚིག་པལ་བ།

- He likes music. I also like it. = He likes music. I like it, too. (ཁོ་ལ་མོར་དགའ། ང་ཡང་དེ་ལ་དགའ།)

བྱ་ཚིག་ be + also

- He is a student. I am also a student. = He is a student. I am, too. (ཁོ་སྟོབ་མ་ཞིག་ཟེར། ངའང་ཡིན།)

བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་ + also

- He can sing. I can also sing. = He can sing. I can, too. (ཁོས་གྲུངས་ལེན་ཤེས། ངས་ཀྱང་ཤེས།)

IV. Substitution བརྗོད་པ་

1. I have a good friend. (ང་ལ་གྲོགས་པོ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོད།)

- You have a good teacher. (ཁྱོད་ལ་དགེ་ཤུགས་བཟང་པོ་ཞིག་འདུག)
- She has a strong brother. (ཁོ་མོར་རྒྱ་བོ་སྟོབས་ལྡན་ཞིག་འདུག)
- It has a beautiful tail. (དེ་ལ་རྩ་མ་མཛོས་པོ་ཞིག་འདུག)
- They have a beautiful sister. (ཁོ་ཚོར་སྲིང་མོ་མཛོས་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཟེར།)

2. Their parents are Mr. and Mrs. Wang. (ཁོ་ཚོའི་པ་མ་སྐུ་ཞབས་མཉེན་ལྷན་པོ་མཉེན་པ་ལགས་པེད།)

- Our teacher is Mr. Sonam. (ངའི་ཆོའི་དགེ་སྐྱོན་སྤྱི་ཞབས་པོ་འཛིན་ནམས་ལགས་ཡིན།)
- His father is Mr. Lotse. (ཁོའི་ཨ་པ་སྤྱི་ཞབས་པོ་ཆེ་ལགས་རེད།)
- Her mother is Mrs. Lhamo. (ཁོ་མོའི་ཨ་མ་ལྷ་མོ་སྤྱི་ཞབས་ལྷ་མོ་ལགས་རེད།)
- Its tail is long. (དེའི་རྩ་མ་རིང་པོ་ལྟག)

3. We live

on the same street.
in the same house.

in the same building.
in the same city.

(ང་ཚོ་སྤང་ལམ་གཅིག་གི་སྟེང་བསྟན་ཡོད།)

(ང་ཚོ་ཁང་པ་གཅིག་གི་ནང་བསྐྱད་ཡོད།)

(ང་ཚོ་སློག་ཁང་གཅིག་ཏུ་བསྐྱད་ཡོད།)

(ང་ཚོ་གྲོང་ཁྱིམ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱད་ཡོད།)

Lesson 6: Is This Your Dog? འདི་ཁྱེད་གྱི་བྱི་ཡིན་ནམ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱུད།

Mrs. Lhamo: Is this your dog?

ཕྱོད་ནས།

ཡིན་ལགས། ག་ཅི་ཅིང་།

Tony: Yes, it is. Why?

ཕུམ་ལྷ་མོ་ལགས།

འོ་ན། ཁྱེད་གྱི་ཁྱིམ་ངའི་བྱི་ལ་བདའ་བཞིན་འདུག།

Mrs. Lhamo: Well, your dog chases my cat.

Tony: Oh, I'm sorry.

ཕྱོད་ནས།

ཨ་ཅི། དགོངས་པ་མ་ཚོམ།

Mrs. Lhamo: Please keep your dog on a leash.

Tony: Yes, ma'am.

ཕུམ་ལྷ་མོ་ལགས།

ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱི་འདོགས་རོགས་གཞོངས།

ལྷ་མ་ལྷ་མོ་ལགས།   འདི་བྱེད་གྱི་བྱི་ཡིན་ནམ།

ཕྱོད་ནས།

ལགས་སོ། ལུ་མ་མོ་སྐྱ་ཞབས་ལགས།

II. Key Points གནད་གྱི་ལྗེ་མིག

1. why *adv.* ཅིའི་ཕྱིར།
2. chase *vt.* འདོད་པ།
3. sorry *adj.* དགོངས་པ་མ་ཆོམ།
4. please *adv.* རོགས་གནང་། please ལ་ཞེ་སའི་དོན་སྟོན་སྐབས་སྒྱུར་སྐད་ས་གནས་ཡོད་དེ།
 a. ཆོག་གི་སྟོན་ལ་སྒྱུར་ནས་རྗེས་སུ་བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞུགས་སྒྱུར་དགོས་པ།
 Please open the door. (སློ་དེ་འབྱེད་རོགས་གནང་དང་།) གཤམ་ལྷར་ན་ཞོར་པ་རེད།
 Please you open the door. (X)
 b. ཆོག་གི་མཇུག་ཏུ་སྒྱུར་ནས་སྟོན་ལ་ཆོགས་དྲགས་འཛོག་པ།
 ✧ Open the door, please. (སློ་དེ་འབྱེད་རོགས་གནང་དང་།)
5. keep *vt. & vi.* (རྒྱུ་པ་ཞིག) མཐའ་འཁྱོངས་བྱེད་པ།
6. leash *n.* (ཁྱི་སྐགས་ཀྱི) འདོགས་ཐག

III. གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་ཁ་སྟོང་བྱེད་དགོས།

I 1 a sister. 2 name is Zhoma. I also 3 a brother. 4 name is Zhaxi. We 5 two neighbors. 6 names are Tim and Ted. Tim has a dog. 7 tail is beautiful. Ted has a cat. 8 eyes are big. We all like Tim and Ted. They are 9 good neighbors.

Lesson 7: Caireng and Zhoma ཚེ་རིང་དང་ཐོ་མ་མཁུ་མ།

I. Reading

Caireng and Zhoma are very different. Caireng likes music. Zhoma doesn't. Caireng is an athlete. Zhoma isn't.

On the other hand, Zhoma likes movies, but Caireng doesn't. She is a good student, but he isn't.

Caireng and Zhoma are brother and sister, but are they alike? No, they aren't. They're very different.

ཚེ་རིང་དང་ཐོ་མ་མཁུ་མ་ཉུང་མི་འདྲ། ཚེ་རིང་རྩོམ་མཁུ་མ་དགའ། ཐོ་མ་མཁུ་མ་ཉུང་མི་འདྲ། ཐོ་མ་མཁུ་མ་ཉུང་མི་འདྲ།
ཡང་གཅིག་བཤད་ན། ཐོ་མ་མཁུ་མ་དགའ་ཡང་། ཚེ་རིང་མི་དགའ། ཁོ་མོ་ནི་སྒྲོལ་མ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། ཁོ་རང་མ་རེད།
ཚེ་རིང་དང་ཐོ་མ་མཁུ་མ་མིང་གི་ཡང་ཁོ་ཚོ་མི་འདྲ་ལམ་ཞེས། མི་སྟེ། ཁོ་ཚོ་མི་འདྲ། ཁོ་ཚོ་གཏན་ནས་མི་འདྲ།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. different *adj.* མི་འདྲ་བ། ཁ་ཁ་སོ་སོ། || A horse and a mule are very different. (རྟ་དང་རྩེལ་གཏན་ནས་མི་འདྲ།)
2. like *vt.* དགའ་བ། || The little boy likes ice cream very much. (བླ་ཆུང་དེ་ལྟགས་སོ་བལ་ཉུང་དགའ།)
3. music *n.* རྩོམ་སྟེ། རྩོམ་དབྱངས། (བགྲང་མེད།)
4. athlete *n.* ལུས་རྩལ་པ།
5. movie *n.* སྒྲོག་བརྟན།
6. but *conj.* འོན་ཀྱང་། ཀྱང་ཡང་འང་། || Fred is poor, but he is happy. (ཆུ་རའེ་ཉི་དབུལ་པོ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་སྐྱོ་བོ་ཡིད།)
7. alike *adj.* འདྲ་བ། མཚུངས་པ། མིང་འདི་མིང་ཚིག་གི་སྒྲོན་ལ་མི་འདྲུག
John and Peter are alike brothers. (X)
→John and Peter are alike in many ways. (O) (རྩོན་དང་པའེ་ཐེར་གཉིས་ལ་འདྲ་ས་མང་པོ་ཡིད།)

III. Grammar Points བར་སྒྲིབ་དཀའ་གནད།

སྒྲོབ་ཚན་འདིར་ཚིག་གི་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་། ཅིག་ཞིག་གི་གཞི་གི་དོན་ a སྒྲུབ་ an སྒྲུབ་སྒྲོབ་ཚུལ། སྒྲོབ་ཚིག་ཚིག་གི་ཐུང་ on the other hand ཡི་སྒྲོབ་ཚུལ། དེ་མིན་ལྟོས་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མཚོན་པའི་མིང་ཚིག་སྒྲོན་གྱི་ a (an) སྒྲུབ་ཚུལ་བཅས་མཚམས་སྒྲོབ་བྱ་རྒྱ།

1. Caireng likes music. Zhoma doesn't. ཚེ་རིང་རྩོམ་མཁུ་མ་དགའ། ཐོ་མ་མཁུ་མ་ཉུང་མི་འདྲ། Caireng is an athlete.

Zhoma isn't. ཚེ་རིང་ལུས་རྩལ་པ་ཞིག་རེད། ཐོ་མ་མཁུ་མ་རེད།

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ལས་“Zhoma doesn't”དང་“Zhoma isn't”ཚང་མ་སྒྲུབ་ཡིག་ཡིན། སྒྲུབ་ཡིག་གི་བྱེད་ལས་ནི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་བསྒྲུབ་སྒྲོན་གྱི་ཆ་བསྒྲུབ་ཏེ། ཚིག་གི་གྲུབ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་བདེ་ལ་དོན་གསལ་བོར་སྟོན་པ་ཡིན། སྒྲུབ་ཡིག་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོན་འགྲོའི་ཆ་སྟོན་ནི།

a. ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་གྲུབ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་པར་དུ་གཅིག་འདྲ་ཡིན་ན་ (ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་བྱ་ཚིག་དང་དུས་གསུམ་གཅིག་འདྲ་ཡིན་པ) ད་གཞིན་ཚིག་གྲུབ་ཕྱི་མ་བསྒྲུབ་ཚིག་པ་རེད།

b. གལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཚིག་ཡིན་ན། ཚིག་གྲུབ་ཕྱི་མ་དགག་ཚིག་ཡིན་དགོས་པ་དང་། གལ་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཚིག་ཡིན་ན། ཚིག་གྲུབ་ཕྱི་མ་སྒྲུབ་ཚིག་ཡིན་དགོས། དེ་ལ་ནམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ།

a). བྱ་ཚིག་ be

- He is a good student. She is not a good student.

→He is a good student. She isn't. = He is a good student, but she isn't. (ཁོ་རང་སློབ་མ་བཟང་པོ་
ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོ་མོ་མ་རེད།)

b). བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲགས། (དཔེར་ན། can, will སྟགས་ལྟ་བུ།)

- He cannot do it. She can do it.

→He cannot do it. She can. = He cannot do it, but she can. (ཁོས་བྱ་བ་དེ་སྟབས་བྱུང་གི་མེད་མོད། འོན་
ཀྱང་ཁོ་མོས་བྱུང་གི་ཡོད།)

c). བྱ་ཚིག་ སྐབས་འདིར་ཚིག་སྐྱབས་བྱེད་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་གང་ཟག་ཚབ་ཚིག་གི་རྗེས་སུ་སོ་སོ་བཞིན་དུ་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲགས་
do དང་ does སྟར་ནས། དེས་ཚིག་གྲུབ་སྒྲུ་མའི་ནང་གི་བྱ་ཚིག་གི་ཚབ་བྱེད་དགོས།

- He likes music. I do not like music.

→He likes music. I don't. = He likes music, but I don't. (ཁོ་རོལ་མོར་དགའ་ཡང་། ང་མི་དགའ།)

- I do not like music. He likes music.

→I do not like music. He does. = I don't like music, but he does. (ང་རོལ་མོར་མི་དགའ་ཡང་། ཁོ་
རང་དགའ།)

2. Caireng is an athlete. ཚེ་རིང་ལུས་རྩལ་པ་ཞིག་རེད།

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་ལས་མིང་ཚིག་ athlete ཡི་སྟུན་ལ་ an སྐྱ་འཇུག་པ་ལས་ a སྐྱ་མི་འཇུག་པ་ལ་དོ་སྣང་བྱ་དགོས།

a. སྐྱར་བཤད་ན་བགྲང་ཡོད་མིང་ཚིག་གང་ཞིག་རྒྱང་ཚིག་ཡིན་དུས་དེའི་སྟུན་ལ་ a (an) སྐྱ་སྐྱར་ན་ཁ་གྲངས་གཅིག་གི་དོན་སྟུན་པ་དེ་བོད་
ཡིག་གི་ཅིག་ཞིག་གིས་སྐྱུ་དང་འབྲ་བ་ཡིན།

This is book. (X)

→This is a book. (O) (འདི་དཔེ་ཆ་ཞིག་རེད།)

There is ox there. (X)

→There is an ox there. (O) (དེ་ན་གླང་བོ་ཞིག་འདུག)

a སྐྱ་ནི་མིང་མགོའི་ཡི་གེ་གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་མིང་གི་སྟུན་ལ་འཇུག་པ་དང་། an སྐྱ་ནི་མིག་མགོའི་ཡི་གེ་དབྱངས་ཡིག་ཡིན་པའི་མིང་གི་
སྟུན་ལ་འཇུག་དཔེར་ན་ book ox athlete གསུམ་ལས་ book ཡི་མིང་མགོ་གསལ་བྱེད་ཡིན་པ་དང་། ox དང་ athlete
གཉིས་ཀྱི་མིང་མགོ་དབྱངས་ཡིག་ཡིན་པས། དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་ a book an ox an athlete ལྟར་སྟུར་དགོས།

3. On the other hand, Zhoma likes movies, but Caireng doesn't. ཕྱགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། སྟོལ་མ་ སྟོག་བརྟན་ལ་དགའ་ཡང་། ཚེ་རིང་མི་དགའ།

on the other hand འི་སྟོར་ཚིག་ཚིག་གྲུབ་ཡིན་ལ། [ཕྱགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན]དང་[ཡང་ན]ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དེ་ལ་བསྟན་
ཚིག་གི་བྱེད་ལས་ལྟར་ལ་རྒྱུན་དུ་ཚིག་མགོར་བཞག་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་ལ་བོའི་བྱེད་ཚུལ་སྟུན་པ་ཡིན།

- He is poor at English. On the other hand, he speaks French very well. (ཁོ་དབྱིན་སྐད་ལ་ཞན།
ཕྱགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། ཁོས་ཕྱ་རན་སིའི་སྐད་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་བཤད་གྱིན་ཡོད།)

4. Zhoma doesn't. སྟོལ་མ་མི་དགའ། = Zhoma does not.

- Zhoma isn't. (སྟོལ་མ་མ་རེད།) = Zhoma is not.
- No, they aren't. (མ་རེད། ཁོ་ཚོ་མ་རེད།) = No, they are not.
- They're very different. (ཁོ་ཚོ་གཏན་ནས་མི་འདྲ།) = They are very different.

གོང་གི་དཔེ་བཞིན་ནམས་ནི་བྱ་ཚིག་ be དང་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་ do (I, they, you, we མོགས་དང་ཡང་ན་མང་ཚིག་གི་བྱེད་པོའི་ཚིག་གཞན་གྱི་རྩིས་སུ་འདྲེན་པ) དང་། does (he, she, it མོགས་དང་ཡང་ན་རྒྱུ་ཚིག་གི་བྱེད་པོའི་ཚིག་གཞན་གྱི་རྩིས་སུ་འདྲེན་པ) དང་ not བཅས་ཀྱི་སྒྲུང་ཚུལ་གསལ་འདེབས་བྱེད་ཕྱིར་དྲངས་པའོ།། སྒྲུང་ཡིག་འདི་རིགས་དབྱིན་ཡིག་གི་ཚུམ་འབྲི་དང་ཁ་སྐད་ཁྱོད་བཞོལ་བྱུང་གི་ཉེ་ཆེ།

a. བྱ་ཚིག་ be དང་ not མཉམ་དུ་བཞོལ་སྐབས།

- ✧ is not→isn't
- ✧ are not→aren't
- ✧ am not ལ་ཚིག་སྒྲུང་མེད།

- He is not a teacher. = He isn't a teacher. (ཁོ་དགོ་ཤོན་ཞིག་མ་རེད།)
- They are not happy. = They aren't happy. (ཁོ་ཚོ་སྤྱོ་བོ་མེད།)

b. do, does གཉིས་ not དང་མཉམ་དུ་བཞོལ་སྐབས།

- ✧ do not→don't
- ✧ does not→doesn't
- They do not like music. = They don't like music. (ཁོ་ཚོ་རྩལ་མོར་མི་དགའ།)
- I do not like coffee. = I don't like coffee. (ང་ཁོ་རྩེ་ལ་མི་དགའ།)
- She does not like tea. = She doesn't like tea. (ཁོ་མོ་ཇ་ལ་མི་དགའ།)

5. They are brother and sister. (ཁོ་ཚོ་མིང་སྲིང་རེད།)

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་ནང་གི་ brother དང་ sister ནི་བཀང་ཡོད་མིང་ཚིག་ཡིན་པས་བརྟུན་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཡིན་དགོས།

- They are a brother and a sister.

འོན་ཀྱང་མིང་ཚིག་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ལྟོས་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དཔེར་ན་ལ་བྱ་དང་། མིང་སྲིང་། མ་བུ་སོགས་མཚོན་ཀྱི་ཡོད་པས། མིང་ཚིག་དེ་དག་གི་

སྒྲིན་གྱི་ a (an) སྒྲུབ་སྟུང་དགོས།

- ✧ brother and sister.
- ✧ mother and son.
- ✧ Ok they are
- ✧ father and daughter.
- ✧ teacher and student. (ཁོ་ཚོ་མིང་སྲིང་མ་བུ་ལ་བྱ་དགོ་སྒྲིབ་རེད།)

IV. Substitution བརྟེན་པ།

1. He likes music. (ཁོ་རྩལ་མོར་དགའ།)

- I like tea. (ང་ཇ་ལ་དགའ།)
- They like coffee. (ཁོ་ཚོ་ཁོ་རྩེ་ལ་དགའ།)

2. Zhoma isn't an athlete. (སྒྲིལ་མ་ལུས་རྩལ་པ་ཞིག་མ་རེད།)

- They aren't musicians. (ཁོ་ཚོ་རྩལ་མོར་མ་རེད།)
- I am not a movie star. (ང་གྲོག་བརྟན་སྐར་མ་མིན།)

3. He doesn't like movies. (ཁོ་གྲོག་བརྟན་ལ་མི་དགའ།)

- They don't like music. (ཁོ་ཚོ་རྩལ་མོར་མི་དགའ།)
- I don't speak Chinese. (ངས་རྒྱ་སྐད་བཤད་ཤེས་ཀྱི་མེད།)

Lesson 8: Do You Speak Spanish? ཁྱོད་ཀྱིས་སི་ཡན་སྐད་བཤད་ཤེས་སམ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱུད།

Joe:	Do you speak Spanish?	ལྷན་ནི།	མི་ཤེས། ངས་བཤད་མི་ཤེས།
Jeannie:	No, I don't.		
Joe:	Does he speak Spanish?	ཇོ་ལུ།	ཁོས་སི་ཡན་སྐད་བཤད་ཤེས་སམ།
Jeannie:	Yes, he does.	ལྷན་ནི།	ཤེས། ཁོས་བཤད་ཤེས།
Joe:	Is he from Spain?		
Jeannie:	No, he isn't. He's from Mexico.	ཇོ་ལུ།	ཁོ་སི་ཡན་གྱི་རེད་དམ།
ཇོ་ལུ།	ཁྱོད་ཀྱིས་སི་ཡན་སྐད་བཤད་ཤེས་སམ།	ལྷན་ནི།	མ་རེད། ཁོ་མ་རེད། ཁོ་མའོ་ཞི་ཁོ་ནས་རེད།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་སྟེགས།

1. speak <i>vt.</i> (སྐད་རིགས་ཤིག) བཤད་པ།	3. Spain <i>n</i> སི་ཡན།
2. Spanish <i>n.</i> སི་ཡན་སྐད།	4. Mexico <i>n</i> མའོ་ཞི་ཁོ།

III. གཤམ་གྱི་སྒྲིང་ཆ་ཁ་སྒྲོང་བྱ་དགོས།

Bob and Carl are brothers, but they 1 different. Bob 2 quiet. Carl 3. Carl watches TV. Bob 4. Bob reads books. Carl 5. Bob and 6 teacher are friends. Carl and 7 teacher 8.

Lesson 9: A Busy Family བྲེལ་བ་ཆེ་བའི་བྲིམ་ཚང་ཞིག།

I. Reading ལྟ་སྟེགས།

It's a busy day at the Wangs' house. Mr. Wang is fixing his bike. Mrs. Wang is writing a letter. Zhoma is reading a book. Caireng is exercising.

Even the dog is busy. It's chasing a cat. The cat is running for its life. The Wangs are busy, but they're having fun.

ཁ་ཚང་དེ་རིང་བྲེལ་བ་ཉ་ཅང་ཆེ། སྤྱ་ཞབས་ཁ་ཚང་ལགས་ཀྱིས་ཁོའི་ཕྱགས་རྩ་ཞིག་གསོ་བྱེད་གྱིན་ཡོད་པ་དང་། བྲམ་མོ་ཁ་ཚང་ལགས་ཀྱིས་བསྐྱར་ཡིག་ཅིག་
འབྲི་བཞིན་ཡོད། སྤྱོལ་མ་ཡིས་དཔེ་ཆར་བལྟ་བཞིན་ཡོད། ཆོ་རིང་གིས་ལུས་རྩལ་སྦྱོང་བཞིན་ཡོད།

ཐ་ན་བྱི་དེ་ཡང་བྲེལ་བ་ཆེ། དེས་བྱི་ལ་ཞིག་འདྲེད་བཞིན་ཡོད། བྱི་ལ་སློག་གི་དོན་དུ་འབྲོ་བཞིན་ཡོད། ཁ་ཚང་བྲེལ་བ་ཉ་ཅང་ཆེ་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཚོ་སྤྱོ་
བར་ལ་བཞིན་ཡོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. busy *adj.* བྲེལ་བ་ཆེ་བ། || I am busy with my work. (ང་འདི་ལས་ཀར་བྲེལ་བ་ཆེ།)
2. day *n.* ཉིན་མོ། ཉིན་དཀར།
3. house *n.* ཁང་པ།
4. fix *vt.* ཞིག་གསོ་བྱེད་པ། || My uncle is fixing my broken watch. (ངའི་ཨ་ཞང་གིས་ངའི་རྩ་ཚོད་ཆག་པོ་དེ་ཞིག་གསོ་བྱེད་
བཞིན་ཡོད།)
5. bike *n.* ཕྱགས་རྩ། = bicycle
6. write *vt.* འབྲི་བ། || I am writing a letter to my friend. (ངས་ངའི་སློག་ས་པོར་འབྲིན་ཡིག་ཅིག་འབྲི་བཞིན་ཡོད།)
7. letter *n.* འབྲིན་ཡིག།

8. read *vt.* གྲོག་པ། (ཚུམ་ཡིག་དང་དཔེ་ཆ་སྒྲིག་པ།) བཟླ་བ། || My father is reading the newspaper. (ངའི་ཨ་ཕ་ས་ཚགས་པར་དེ་ལ་བཟླ་བཞིན་འདུག།)
9. book *n.* དཔེ་ཆ། དེབ།
10. exercise *vi.* (རྩལ་སྒྲུག་སྒྲུབ་པ།) སྦྱོང་བ། || I exercise in the park every morning. (ངས་ཞོགས་པ་རེ་རེར་གླིང་གར་ལུས་རྩལ་སྦྱོང་གིན་ཡོད།)
11. even *adv.* ཐ་ན། || Even Father likes ice cream. (ཐ་ན་ཨ་ཕ་ཡང་འབྲུག་ས་སོལ་ལ་དགའ།)
12. chase *vt.* རྩོམ་འདྲེད་པ། || The policeman is chasing the thief. (ཉེན་རྟོག་པ་དེས་རྩུན་མ་དེ་འདྲེད་བཞིན་འདུག།)
13. cat *n.* ཁྱི་ལ།
14. run *vi.* རྒྱག་ས་པ།
15. life *n.* ཚེ་སློག།
16. fun *n.* དགའ་བ། སྦྱོར། (བསྐྱེད་མེད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྒྲིབ་ཚན་འདིར་གཙོ་བོ་བྱེད་བཞིན་དུ་ཕྱེད་པའི་གྲུབ་ཚུལ་དང་དེའི་བཀོལ་ཚུལ་མཚམས་སྦྱར་བྱ་རྒྱ་མ་ཟད། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་གནད་གཞན་ཡང་མཚམས་སྦྱར་བྱ་རྒྱ་ཡིན།

1. It's a busy day at the Wangs' house. བུ་ཚང་དེ་རིང་གྲེལ་བ་ཉུང་ཆེ།

a. It's a busy day. = It is a busy day. (དེ་རིང་གི་གྲེལ་བ་ཆེ་བའི་ཉེན་ཞིག་རེད།)

སྐབས་འདིའི་ it བོ་ཚབ་ཚིག་ཡིན་ལ། [དེ་རིང་]དང་[དུ་ཨླ]སྒྲིག་གི་ཚབ་ཏུ་སྦྱར་བ་དང་། རྒྱན་པར་“It is + དུས་ཚོད་སྟོན་པའི་མིང་ཚིག་” ལྟ་བུའི་ཚིག་སྦྱར་གྱི་ཡོད།

- It's Monday. (དེ་རིང་གཟའ་ཟླ་བ་རེད།)
- What time is it? (ཚུ་ཚོད་དུ་རེད།)
- It's ten o'clock. (ཚུ་ཚོད་བཅུ་པ་རེད།)

b. at the Wangs' house. བུ་ཚང་གི་ཁྱིམ་ལ།

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་ནང་གི་ at the Wangs' house (ལ་དོན) ཡིན་ལ། བྱ་བའི་ཡུལ་སྟོན་པ་དང་། དེའི་རྩིས་སུ་སྦྱར་བའི་བྱ་བའི་ཡུལ་སྟོན་པ་དང་། ཁྱིམ་ (house) དང་། མེ་འཁོར་ས་ཚོགས་ (train station) | སྒྲག་ཁང་ (post office) ཚོང་ཁང་ (grocery store) སྒྲིག་ཁང་ བ་དང་གནས་སྟོན་པའི་མིང་ཡིན།

- There are many people at the train station. (མེ་འཁོར་ས་ཚོགས་སུ་མི་མང་པོ་འདུག།)

c. the Wangs' house བུ་ཚང་གི་ཁྱིམ།

the Wangs' བོ་འབྲེལ་གཞིའམ་བདག་གི་བའི་མིང་ཡིན་པས། [བུ་ཚང་གི་]ཞེས་སྒྱུར་དགོས་ལ། བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་ (ཁོ་ཚོའི) དང་མཚུངས། ཆེད་སྦྱོད་མིང་ཚིག་ (དཔེར་ན་ John Peter) དང་ཡང་ན་གར་ཟག་སྟོན་པའི་མིང་ཚིག་ (དཔེར་ན་ my father, the boy) སྒྲིག་ཁང་གི་བའི་མིང་དུ་སྒྱུར་ན། མིང་ཚིག་དེ་དག་གི་རྩིས་སུ་བདག་གི་བའི་སྒྱུ་“s”སྦྱར་དགོས་ལ། དེའི་རྩིས་སུ་མིང་ཚིག་སྦྱར་དགོས། དཔེར་ན།

- John's book (ཐོན་གྱི་དཔེ་ཆ།)

- my father's work (ངའི་ཨ་ཕའི་བྱ་བ།)

- the boy's dog (བུ་དེའི་ཁྱི།)

ཡིན་ཡང་། ཆེད་སྤྱད་མིང་ཚིག་གམ་གང་ཟག་སྟོན་པའི་མིང་ཚིག་གང་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་མིང་ཚིག་ཏུ་བསྒྲུབས་པའི་སྐྱེ་བྱ་སྤྱད་སྐབས། བདག་གི་བའི་སྤྱི་ཉམས་“s”ཡི་རྗེས་སུ་སྤྱད་དགོས། དཔེར་ན།

- the Lins' house (འིན་ཚང་གི་ཁང་པ།)

- the boys' father (བུ་འདི་དག་གི་ཨ་ཕ།)

དེའི་སྐབས་ཀྱིས་ང་ཚོས་ the Wangs' house ཞེས་འབྲི་དགོས་པ་ལས། “the Wang's house” ཞེས་འབྲི་མི་རུང་།

2. Mr. Wang is fixing his bike. ལྷ་ལྟམ་མང་ལགས་ཀྱིས་ཁོའི་རྒྱང་འཁོར་ཞིག་གསོ་བཞིན་ཡོད།

Mrs. Wang is writing a letter. (ལུ་མ་མོ་མང་ལགས་ཀྱིས་འཕྲིན་ཡིག་ཅིག་འབྲི་བཞིན་ཡོད།)

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་པོ་དེ་དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལས་བྱེད་བཞིན་དུ་ཉར་ཡོད་ལ། དུ་ཉར་བཞིན་པའི་སྤྱད་ཡིན་པའི་དོན་སྟོན། དེའི་ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས་གཤམ་གསལ་ལྟར།

བྱེད་པའི་ཚིག་	+	<table border="1"> <tr><td>am</td></tr> <tr><td>are</td></tr> <tr><td>is</td></tr> </table>	am	are	is	+	བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ།
am							
are							
is							

དཔེར་བརྗོད་མ་གཞག་པའི་སྟེན་ལ། ང་ཚོས་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པའི་སྤྱད་ཚུལ་གླེང་བར་བྱ། བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ing སྤྱད་ན་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ་གྲུབ།

a. བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞགས་མང་ཆེ་ཤོས་ཤིག་གི་རྗེས་སུ་ཐད་ཀར་ing སྤྱད་ན། བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པར་གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན།

do (བྱེད་པ།) →doing

teach (དཔེ་ཁྲིད་བྱེད་པ།) →teaching

b. གལ་ཏེ་བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞགས་ཀྱི་མིང་མཐའ་ནི་སྤྱི་མི་འདོན་པའི་དབྱངས་ཡིག་e ཡིན་ན། སྤོན་ལ་e སྤངས་རྗེས་ད་གཞོད་ing སྤྱད་དགོས། དཔེར་ན།

rite (འབྲི་བ།) →writing

chase (རྗེས་འདེད་པ།) →chasing

make (བསྐྱེད་པ།) →making

c. བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞགས་ཀྱི་དབྱངས་རྒྱུ་བས་ཐད་མ་ཟད། མིང་མཐའ་གསལ་བྱེད་རྒྱུ་བ་ཡིན་ན། གསལ་བྱེད་དེ་ཉིས་ཅུ་ག་ཤིས་པའི་རྗེས་སུ་ing སྤྱད་དགོས། དཔེར་ན།

run (རྒྱུ་པ།) →running

sit (སྟོད་པ།) →sitting

གོང་གི་གོ་བ་དེ་དག་ལོན་རྗེས། ང་ཚོས་བྱེད་བཞིན་དུ་ཉར་བར་དཔེར་བརྗོད་འཛིག་པར་བྱ་སྟེ།

- Mary is writing a letter. (མའེ་རོས་ཀྱིས་འཕྲིན་ཡིག་ཅིག་འབྲི་བཞིན་ཡོད།)

- They are doing their homework. (ཁོ་ཚོས་སྤྱོད་ཚན་འབྲི་བཞིན་འདུག)

- I am running in the yard. (ང་ལྷ་ས་རའི་ནང་དུ་རྒྱུ་བཞིན་ཡོད།)

3. ...but they're having fun. “འོན་ཀྱང་ཁོ་ཚོསྒྲོ་བར་རེལ་བཞིན་ཡོད།

have fun བྱི་ལེས་གཏན་གྱི་ཆོག་སྒྲོར་ཞིག་ཡིན་ལ། [སྒྲོ་བར་རེལ་བ]ལས་[སྒྲིད་པོ་བྱུང་བ]ཡི་དོན་སྟོན། འོན་ཀྱང་སྒྲིད་པོ་འདུག་ཅེས་ཆོག་སྒྲོར་བྱེད་མི་རུང་སྟེ། “...they're having fun”ནི་བྱེད་བཞིན་དུ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། དོན་སྒྲུར་བྱས་ནས་[ཁོ་ཚོསྒྲོ་བར་རེལ་བཞིན་ཡོད།]ཅེན་ལེགས།

- I have fun every day. (ར་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་སྒྲོ་བར་རེལ་གྱི་ཡོད།)

IV. Substitution བརྒྱུ་ལེན།

1. Mr. Wang is fixing his

bike.
television.
car.

(སྒྲུ་ཞབས་མང་ལགས་ཀྱིས་ཁོའི་ལུགས་རྟ་/བརྟན་འཕྲིན་/སྒྲངས་འཁོར་ཞིག་གསོ་བྱེད་བཞིན་འདུག།)

2. Zhoma is reading

a book.
a magazine.
a newspaper.

(སྒྲོ་ལ་མ་ཡིས་དཔེ་ཆ་/དུས་དེབ་/ཆོག་པར་ལ་བཟླ་བཞིན་ཡོད།)

3. Caireng is

exercising.
jogging.
playing basketball.

(ཆེ་རིང་གིས་ལུས་རྩལ་སྦྱོང་/རྒྱུག་ཤར་བྱེད་/སློ་ལ་ཟུང་བཞིན་ཡོད།)

Lesson 10: What Are You Doing? ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད།

I. Dialogue བརྒྱུ་ལེན།

Zhaxi and Lhamo are talking on the telephone.

Zhaxi: Hi, Lhamo. What are you doing?

Lhamo: I'm watching TV. How about you?

Zhaxi: I'm doing my homework.

Lhamo: You are a good student, Zhaxi.

བཀྲ་ཤིས་དང་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་པར་བརྒྱུད་དེ་སྐད་ཆ་བཤད་བཞིན་ཡོད།

བཀྲ་ཤིས། ཉེའེ། ལྷ་མོ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད།

ལྷ་མོ། ངས་བརྟན་འཕྲིན་ལ་བཟླ་བཞིན་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་དམ།

བཀྲ་ཤིས། ངས་ལས་བྱ་འབྲི་བཞིན་ཡོད།

ལྷ་མོ། བཀྲ་ཤིས། ཁྱེད་རང་སྒྲོ་བ་མ་བཟང་པོ་ཞིག་རེད།

II. Key Points གནད་གྱི་ལྟ་མཉམ་པ།

1. watch *vt.* (བརྟན་འཕྲིན་དང་ཟེད་མོ་སོགས་ལ) བཟླ་བ།
2. TV *n.* བརྟན་འཕྲིན། (television གྱི་སྒྲུང་ཡིག)
3. homework *n.* ལས་བྱ།

III. གཤམ་གྱི་སྒྲོང་ཆ་ཁ་སྒྲོང་བྱེད་དགོས།

The Wangs 1 in the park. Mr. Wang is 2 a magazine. Mrs. Wang is 3 a song. Caireng and 4 friends are 5 baseball. Zhoma is 6 a letter. Rover is 7 a cat. Everyone is 8 fun in the park, except the cat.

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གསུམ་པོའི་ནང་གི American དང Spanish, Tibetan བཅས་ནི་རྒྱ་ཚིག་ཡིན་ལ། སོ་སོར་[ཨ་མེ་རི་ཀ་འི]དང་ [སི་ཡན་གྱི]དང་[བོད་ཀྱི]ཞེས་པའི་དོན་སྟོན་མོད། འོན་ཀྱང་ American དང་ Tibetan གཉིས་ནི་བསྐྱེད་ཡོད་མིང་ཚིག་བྱས་ཚིག་ལ། དེའི་སྐབས་སུ་ཐུན་ལ་སོ་སོར་“an”སྒྲ་དང་“a”སྒྲ་སྒྱུར་དགོས། དཔེར་ན། an American (ཨ་མེ་རི་ཀ་པ་ཞིག) དང་ a Tibetan (བོད་པ་ཞིག) ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། གཞན་ཡང་ American གྱི་མང་ཚིག་གི་གཞུགས་ Americans ཡིན་ལ། Chinese ཡི་མང་ཚིག་གི་གཞུགས་ སུར་བཞིན་ Chinese ཡིན།

- John is American. (American རི་རྒྱ་ཚིག་ཡིན།) = John is an American. (American རི་མིང་ཚིག་ཡིན།) (ཚིན་ནི་ཨ་མེ་རི་ཀ་པ་རེད།)
- They are Americans. (American རི་རྒྱ་ཚིག་ཡིན།) = They are Americans. (Americans རི་མིང་ཚིག་ཡིན།) (ཁོ་ཚོ་ནི་ཨ་མེ་རི་ཀ་པ་རེད།)
- Peter is Chinese. (Chinese རི་རྒྱ་ཚིག་ཡིན།) = Peter is a Chinese. (Chinese རི་མིང་ཚིག་ཡིན།) (པེ་ཏེ་ཐེ་ནི་ཀྱང་གོའི་མི་རེད།)
- They are Chinese. (Chinese རི་རྒྱ་ཚིག་ཡིན་ལ་མང་ཚིག་བྱས་ཀྱང་ཚིག) (ཁོ་ཚོ་ཀྱང་གོ་བ་རེད།)
- I see five Chinese there. (Chinese རི་མང་ཚིག་ཡིན།) (ངས་དེ་གར་ཀྱང་གོ་བ་ལྔ་ཡོད་པ་མཐོང་།)

འོན་ཀྱང་ Spanish རྒྱ་ཚིག་ཁོན་ཡིན། དེ་བས།

He is a Spanish. (X)

→ He is Spanish. (O) (ཁོ་སི་ཡན་གྱི་རེད།)

I see five Spanish there. (X)

→ I see five Spanish people there. (O) (ངས་དེ་ན་སི་ཡན་གྱི་མི་ལྔ་ཡོད་པ་མཐོང་།)

གོང་གི་ནོར་འབྲུལ་དེ་རིགས་མི་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་དུ། དབྱིན་ཇི་བ་དང་ཨ་མེ་རི་ཀ་བས་ཉག་པར་རྒྱལ་ཁོངས་སྟོན་པའི་རྒྱ་ཚིག་བཞག་པ་ལོ་ལ་ནས་མི་གང་ཞིག་རྒྱལ་ཁབ་གང་ནས་ཡིན་པ་མཚན་གྱི་ཡོད། དཔེར་ན།

- He is British.
- They are British. (ཁོ་ཁོ་ཚོ་དབྱིན་ཇི་བ་རེད།)
- We are Tibetan. (ང་ཚོ་ནི་བོད་པ་ཡིན།)

2. She's from Spain. = She is from Spain. ཁོ་མོ་སི་ཡན་ནས་རེད།

They're from Malaysia. = They are from Malaysia. (ཁོ་ཚོ་མ་ལེ་ཞི་ཡ་ནས་རེད།)

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི she's དང་ they're རི་སོ་སོར་ she is དང་ they are དང་གཅིག་པ་ཡིན། གང་ཟག་གི་ཚབ་ཚིག་བྱེད་པོའི་ཚིག་བྱས་ཏེ་བྱ་ཚིག་ be དང་མཉམ་དུ་བཞག་སྐབས་གཤམ་གྱི་སྒྲ་རྒྱུ་སྒྲུབ་ཚིག་ལ། སྒྲུབ་ཡིག་དེ་དག་ཁ་སྐད་ལ་བྱུང་ཆེ།

- ✧ I am → I'm ར་ཡིན།
- ✧ it is → it's ར་ཡིན།
- ✧ you are → you're ཁྱོད/ཁྱོད་ཚོ་རེད།
- ✧ we are → we're ར་ཚོ་ཡིན།
- ✧ he is → he's ཁོ་རེད།
- ✧ they are → they're ཁོ་ཚོ་རེད།
- ✧ she is → she's ཁོ་མོ་རེད།

- I am not a student. = I'm not a student. (ང་སྟོབ་མ་ཞིག་མིན།)
- He is a good teacher. = He's a good teacher. (ཁོ་དགེ་སྐྱོན་བཟང་པོ་ཞིག་རེད།)
- It is a beautiful dog. = It's a beautiful dog. (དེ་ཁྱི་སྤྱིང་ཆེ་པོ་ཞིག་རེད།)

3. ... but we all get along well. “ཡིན་ཡང་ང་ཚོ་ཚང་མ་ཉཅང་འཆམ་པོ་ཡིན།

གོང་གི་ཚིག་གུང་འདི་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་འགན་ཁུར་གཉིས་ཡོད་པ་འབྲེལ་ན་གཤམ་ལྟར།

a. we all ང་ཚོ་ཚང་མ།

སྐབས་འདིའི་ all བི་རྒྱུ་ཚིག་ཡིན་པས། [ཚང་མའི]དོན་དང་ཡང་ན་[ཡོད་ཚད་ཀྱི]ཞེས་སྒྱུར་དགོས་ལ། མིའམ་དངོས་པོ་གསུམ་དང་ཡང་ན་གསུམ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མིང་གི་བྱང་ཆོས་སྟོན། དེ་ཚབ་ཚིག་ལ་སྒྱུར་སྐབས་ཚབ་ཚིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲུག་པ་དང་། མིང་ཚིག་པལ་བ་ལ་སྒྱུར་སྐབས་རྒྱུན་པར་མིང་ཚིག་གི་སྟོན་ལ་འབྲུག་པ་ཡིན་ལ། ཆད་སྟོད་མིང་ཚིག་ལ་སྒྱུར་སྐབས་རྗེས་སུ་སྒྱུར་བ་ཡིན།

1). ཚབ་ཚིག་

- They all like music. (ཁོ་ཚོ་ཚང་མ་རོལ་མོར་དགའ།)

- I like them all. (ང་ཁོ་ཚོ་ཚང་མར་དགའ།)

2). མིང་ཚིག་པལ་བ།

- All the boys like music. (སུ་ཕྱག་འདི་དག་ཚང་མ་རོལ་མོར་དགའ།)

3). ཆད་སྟོད་མིང་ཚིག་

- Dondrob, Zhoma and Zhaxi all like music. (དོན་གྲུབ་དང་སྟོལ་མ། བཟ་ཤིས་ཚང་མ་རོལ་མོར་དགའ།)

both ཡང་རྒྱུ་ཚིག་ཡིན་ལ། མིའམ་དངོས་པོ་གཉིས་ཅན་གྱི་མིང་གི་བྱང་ཆོས་སྟོན་ལ། [གཉིས་ཀ]ཞེས་སྒྱུར་དགོས།

- John and Dondrob are good friends.

- They both like music. (ཚོ་དང་དོན་གྲུབ་གྲོགས་པོ་བཟང་པོ་རེད་ལ། ཁོ་གཉིས་ཀ་རོལ་མོར་དགའ།)

All my parents can sing. (X) སྐད་ཆ་འདིས་པ་གཉིས་མ་གཅིག་དང་ཡང་ན་པ་གསུམ་མ་ལྟ་སོགས་ཡོད་སྲིད་པའི་དོན་ཤུགས་ནས་སྟོན།)

→ Both my parents can sing. (O) (ངའི་པ་མ་གཉིས་ཀས་སྐད་བྲངས་ལེན་ཤིས་ཀྱི་ཡིན།)

b. get along མཐུན་པ། འགྲོགས་པ། (along) ཚིག་གུང་འདིའི་རྗེས་སུ་སྒྱུར་ཚིག་ with སྒྱུར་ཚིག་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་གང་ཟག་སྟོན་པའི་ཚིག་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་སྒྱུར་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། get along with + མི། མི་གང་ཞིག་དང་འགྲོགས་པ།

- He has a bad temper. I can't get along with him. (ཁོ་ལ་གཤིས་ཀ་རྒྱབ་པོ་ཞིག་ཡོད་པས། ང་ཁོ་དང་མཐུན་པོ་ཡོང་རྒྱུ་རེད།)

- Do you and your sister get along well? (ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱི་སྲིད་མོ་གཉིས་མཐུན་པོ་ཡོད་དམ།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. Laura is Spanish. (ལཱོ་ར་ནི་སི་པན་གྱི་རེད།)

➤ I'm British. (ང་དབྱིན་ཇིའི་ཡིན།)

➤ He's Swedish. (ཁོ་སུའེ་ཏེན་གྱི་རེད།)

2. She's from Spain. (མོ་སི་པན་ནས་རེད།)

➤ I'm from England. (ང་དབྱིན་ཇི་ནས་ཡིན།)

➤ He's from Sweden. (ཁོ་སུའེ་ཏེན་ནས་རེད།)

3. Where's Zhaxi from? (བཟ་ཤིས་གང་ནས་རེད།)

➤ Where does Zhaxi come from? (བཟ་ཤིས་ས་ཆ་གང་ནས་ཡོང་བ་རེད།)

Lesson 12: Where's Sangji From? མངས་རྒྱུ་གང་ནས་རེད།

I. Dialogue བརྗེ་ཁ།

A: Where's Sangji from?

ཁ་པ། ཁོ་མ་ལེ་ཞི་ཡ་ནས་རེད།

B: He's from Malaysia.

ཀ་པ། རོ་མ་རེད་དམ། ཁོ་བོད་མི་ཞིག་དང་འདྲ་བོ་འདུག

A: Really? He looks Tibetan.

B: As a matter of fact, he is Tibetan, but he really is from Malaysia.

ཁ་པ། རོ་ན་དངོས་ཐོག་ཁོ་བོད་མི་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོ་དངོས་གནས་མ་ལེ་ཞི་ཡ་

A: That's very interesting.

ནས་རེད།

ཀ་པ། མངས་རྒྱུ་གང་ནས་རེད།

ཀ་པ། དེ་ཁྱད་མཚར་པོ་འདུག

II. Key Points གནད་ཀྱི་ཁྲེ་མིག

1. really *adv.* དངོས་ནས། རོ་མ།

2. look *vi.* འདྲ་བ། [རྒྱུ་སྤྱོད་ཆོག་སྤྱོད་བ།] || He looks happy today. (དེ་རིང་ཁོ་སྤྱོད་བཟོ་འདུག)

3. as a matter of fact རོ་ན་དངོས་ཐོག *ཆོག་གུང་འདིར་བསྐྱོད་ཆོག་གི་བྱེད་ལས་ཡོད་ལ། བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་སྐབས་རྒྱུ་པར་ཆོག་མགོར་སྤྱོད་བ་
དང་། རྒྱུ་སྤྱོད་ཆོག་སྤྱོད་ཆོག་གི་ཆོག་གི་ཡོད་པ་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སྤྱོད་པ་ཡིན།

✧ He knows many English words. As a matter of fact, he is a walking dictionary. (ཁོས་དབྱིན་ཡིག་
མང་པོ་ཞིག་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། རོ་ན་དངོས་ཐོག ཁོ་ཆོག་མཛོད་རང་ཞིག་རེད།)

III. གཤམ་གྱི་སྤྱོད་ཆ་ཁ་སྤྱོད་དགོས།

I 1 many foreign friends. Bill 2 from England. He's 3. Sue is from 4. She's Mexican. Todd and Larry 5 from Brazil. 6 Brazilian. We're from different 7, but 8 all good friends.

Lesson 13: Nobody Is at Home བྱིས་ན་མི་མེད།

I. Reading ལྟ་སྒྲིག

Nobody is at home at the Wangs' house. Mr. Wang is working in his office. Mrs. Wang is shopping at the supermarket. Caireng is sitting on the bus. He's on his way to the gym. Zhoma is studying at the library.

Rover is not at home, either. It's running around the neighborhood. It's not chasing Mrs. Lee's cat. It's chasing Mrs. Lee!

མང་ཚང་ན་མི་གཅིག་ཀྱང་མེད། སྤྱོད་ཆ་པས་མང་ལས་ཀྱིས་གཞུང་ལས་ཁང་ན་ལས་ཀ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ལུ་མ་མོ་སྤྱོད་ཆ་པས་མང་ལས་ཀྱིས་ཆོང་
ཁང་ཆེན་མོ་ནི་ན་ཅ་ལག་ཉི་ལེན་ཡོད། ཆོ་རིང་སྤྱོད་ཆ་སྤྱོད་ཆ་པས་ལོ་རིང་ལ་བསྐྱོད་ཡོད། ཁོ་ལུ་མ་མོ་སྤྱོད་ཆ་པས་ལོ་རིང་ལ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། སྤྱོད་ཆ་པས་དཔེ་མཛོད་ཁང་
ན་སྤྱོད་ཆ་སྤྱོད་ཆ་པས་ལོ་རིང་ལ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།

བྱི་སྤྱོད་ཆ་པས་མང་ལས་ཀྱིས་ཀྱང་མེད། དེ་ཉི་ལེན་ཀྱང་མེད། དེས་ལུ་མ་མོ་སྤྱོད་ཆ་པས་ལོ་རིང་ལ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། དེས་
ལུ་མ་མོ་སྤྱོད་ཆ་པས་ལོ་རིང་ལ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆོག་དཔེ་འགྲེལ།

1. nobody *pron.* སྤྱོད་ཆ་པས་མང་ལས་ཀྱིས་གཞུང་ལས་ཁང་ན་ལས་ཀ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། || Nobody likes a liar. (རྒྱུ་སྤྱོད་ཆ་པས་མང་ལས་ཀྱིས་གཞུང་ལས་ཁང་ན་ལས་ཀ་བྱེད་བཞིན་ཡོད།)

2. home *n.* བྱིས། བུ། || Nobody is at home today. (དེ་རིང་བྱིས་ན་མི་གཅིག་ཀྱང་མེད།)

3. office *n.* གཞུང་ལས་ཁང་།

4. shop *vi.* ཅ་ལག་ཉི་ལེན། ཉི་ལེན་བྱེད་པ། *shop བྱི་བྱེད་ཆེད་ལས་ཆོག་ཡིན་པས་རྒྱུ་སྤྱོད་ཆ་པས་ལོ་རིང་ལ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། shop ཡི་
རྒྱུ་སྤྱོད་ཆ་པས་ལོ་རིང་ལ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། for སྤྱོད་ཆ་པས་ལོ་རིང་ལ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། སྤྱོད་ཆ་པས་ལོ་རིང་ལ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།

- She is shopping a new dress. (X)
 → She is shopping for a new dress. (O) (ཁོ་མོས་ཀྱིན་གོས་གསར་པ་ཞིག་ཉི་བཞིན་འདུག)
5. supermarket *n.* ཚོང་ཁང་ཆེན་མོ།
6. sit *vi.* ཞིན་པ། འདུག་པ། || Father is sitting on the sofa. (ཨ་པ་འབོལ་སྟེགས་ (སོ་ཐུ) ཞིན་དུ་འདུག)
7. bus *n.* སྤྱི་སྤྱོད་རྒྱུ་འཁོར། || He takes the bus to work every day. (ཁོ་ཉིན་རེ་བཞིན་སྤྱི་སྤྱོད་རྒྱུ་འཁོར་ལ་བསྐྱོད་ནས་ལས་གུར་འགོ་གི་ཡོད།)
8. way *n.* ཁ་ཕྱོགས། ལམ།
9. gym *n.* ལུས་རྩལ་ཁང། *gym བེ་gymnasium གྱི་སྦྱང་ཡིག་ཡིན།
10. study *vi.* སློབ་སྦྱང་བྱེད་པ། || I seldom study at home. (ངས་ཁྱིམ་དུ་སློབ་སྦྱང་བྱེད་ཀྱང་ཅུང་ཅུང་ཡིན།)
11. library *n.* དཔེ་མཛོད་ཁང། || I am going to the library to study. (ང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ལ་སློབ་སྦྱང་བྱེད་དུ་འགོ་རྒྱུ་ཡིན།)
12. either *adv.* གཤམ་ཡང་འང་།
 *དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། either དང་ too གཉིས་ཀ་བསྟན་ཆོག་ཡིན་ཞིང་[གཤམ་ཡང་འང་]གསུམ་གྱི་དོན་སྟོན་ཡང་འཇུག་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ།
 a. too བེ་སྦྱབ་ཆོག་ལ་འཇུག་པ་དང་། too ཡི་སྟོན་ལ་ཆོགས་རྟགས་བཞག་ནས་ཆོག་མཇུག་ལ་སྦྱར་དགོས།
 ✧ Mary is beautiful. Jane is, too. (མའེ་རས་ཉ་ཅང་མཛེས་ལ། ཡུན་ཡང་ཉ་ཅང་མཛེས།)
 b. either བེ་ not ཅན་གྱི་དགག་ཆོག་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཆོག་མཇུག་ལ་སྦྱར་དགོས་ཤིང་སྟོན་ལ་ཆོགས་རྟགས་འཇོག་དགོས།
 ✧ He isn't happy. She isn't, either. (ཁོ་སྦྱིད་པོ་མ་རེད་ལ། ཁོ་མོ་འདྲ་སྦྱིད་པོ་མ་རེད།)
13. neighborhood *n.* ཉེ་འཁོར། ཉེ་འགམ། || There is a high school in my neighborhood. (ངེད་ཆང་གི་ཉེ་འགམ་ན་མཐོ་རིམ་སློབ་འབྲིང་ཞིག་ཡོད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་གྲོག་མཁན་རྣམས་ལ་བྱེད་བཞིན་དུ་ཉེ་འཁོར་སྤངས་དང་། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་དང་བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་གི་དབྱེ་བ་འབྱེད་སྤངས་མཚམས་སྦྱར་བྱ་རྒྱ།

1. གྲོག་མཁན་རྣམས་ལ་བྱེད་བཞིན་དུ་ཉེ་འཁོར་སྤངས་སྤངས་ལས་གསལ་བོར་ངེས་སུ་འཇུག་ཆེད། སྤངས་འདིར་བྱེད་བཞིན་དུ་ཉེ་འཁོར་གི་གྲུབ་སྤངས་ཡང་བསྐྱར་ནན་གྱིས་བསྟན་ན་འདི་ལྟར། བྱེད་པོའི་ཆོག + am/are/is + བྱ་ཆོག་བྱེད་བཞིན་པ། བྱེད་བཞིན་དུ་ཉེ་འཁོར་གི་བྱ་བ་གང་ཞིག་དུ་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐད་ཡིན་པའི་དོན་སྟོན།
  - They're chatting in the living room. (ཁོ་ཚོས་འདུག་ཁང་དུ་ལའ་གླེང་བྱེད་བཞིན་ཡོད།)
2. སློབ་ཚན་འདིའི་ནང་གི་བྱ་ཆོག་བྱེད་བཞིན་པ་ working དང་། shopping, sitting, studying, running, chasing བཅས་སོ་སོ་བཞིན་དུ་བྱ་ཆོག་work (ལས་ཀ་བྱེད་པ)དང་། shop (ཉི་རྒྱུ་བ།), sit (ཞིན་པ།), study (སློབ་སྦྱང་བྱེད་པ།), run (རྒྱུག་པ།), chase (འདེད་པ) སོགས་ཀྱི་གཞུགས་གྱུར་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན། བྱ་ཆོག་འདི་དག་ལས་chase བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ཡིན་པ་ཐུད། གཞན་ཆང་མ་བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ཡིན། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་གི་རྗེས་སུ་ལས་སྦྱར་ན་དག་ཟེད་དོན་ཆ་ཆང་བར་སྟོན་ལ། བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་གིས་རང་སྟོང་ནས་དོན་ཆ་ཆང་བར་སྟོན་པས་རྗེས་སུ་ལས་སྦྱར་མི་དགོས།
  - I (s.) work (vi.) every day (adv.). (ངས་ཉིན་རེ་བཞིན་ལས་ཀ་བྱེད་གྱི་ཡོད།)
  - They (s.) like (vt.) music (o.). (ཁོ་ཚོ་རོ་ལོར་དགའ།)

- * “s.” བོད་པོ་ཚོ་སྒྲིག་སྒྲིག་ (subject)
- “vi.” བོད་པོ་ཚོ་སྒྲིག་སྒྲིག་ (intransitive verb)
- “adv.” བོད་པོ་ཚོ་སྒྲིག་སྒྲིག་ (adverb)
- “vt.” བོད་པོ་ཚོ་སྒྲིག་སྒྲིག་ (transitive verb)
- “o.” བོད་པོ་ཚོ་སྒྲིག་སྒྲིག་ (object)

3. བོད་པོ་ཚོ་སྒྲིག་སྒྲིག་དང་བོད་པོ་ཚོ་སྒྲིག་གི་དབྱེ་བ་ཤིས་ཤིས་བྱ་ཆེན་དེ་གཉིས་ཀྱི་བཀོལ་སྤྲངས་ཤིས་དགོས།
4. བོད་པོ་ཚོ་སྒྲིག་ + བོད་པོ་ཚོ་སྒྲིག་སྒྲིག་ (vt.) + བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་ (o.): བོད་པོ་ཚོ་སྒྲིག་ + བོད་པོ་ཚོ་སྒྲིག་ (vi.)

- They often (adv.) watch (vt.) TV (o.). (ཁོ་ཚོས་དྲིལ་བར་བརྟན་འཕྲིན་ལ་བརྟན་གྱི་ཡོད།)
- She dances (vi.) well (adv.). (ཁོ་མོ་བྲོ་ཡག་པོ་ལ་བྲོ་བ་གྱིས་འདུག།)

གོང་གི་དབེར་བརྟན་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་ often (རྟན་པར) དང་ well (ཡག་པོ) བོད་པོ་ཚོ་སྒྲིག་ཡིན་ལ། ཚོགས་བྱེད་ཀྱི་ནང་དུ་བྱ་བའི་བྱ་བ་ཚོས་སྟོན།

5. Nobody is at home at the Wangs' house. མང་ཚང་གི་བྱིས་པ་མེད་ཀྱི་ཀྱང་མེད།

*be at home བོད་པོ་ཚོ་སྒྲིག་སྒྲིག་གི་བཀོལ་སྤྲངས་ཤིས་ཡིན་ལ། [བྱིས་པ་ཡོད།]ཅས་པའི་དོན་སྟོན།

- He is at home now. (ཁོ་ད་ལྟོ་བྱིས་པ་ཡོད།)

6. Mr. Wang is working in his office. ལྷ་ཞབས་མང་ལགས་ཀྱིས་ཁོའི་གཞུང་ལས་ཁང་ན་བྱ་བ་ལས་གནང་བཞིན་ཡོད།

Mrs. Wang is shopping at the supermarket. (ལྷ་མོ་མོ་མང་ལགས་ཀྱིས་ཚོང་ཁང་ཆེན་མོ་དུ་ཅ་ལག་ཉི་བཞིན་ཡོད།)

གོང་གི་ཚོགས་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་ in དང་ at ཚང་མ་སྟོར་ཚོགས་ (ལ་དོན) ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་སྤྲངས་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཚོགས་སྟོན་ནས་ལས་སྤྲངས་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་བྱས་ན་འགྲིག་ འོན་ཀྱང་ in ཀྱིས་[གང་ཞིག་གི་ནང་ན་]ཞེས་པ་ནས་ཀྱིས་སྟོན་པ་དང་། at ཡིས་ [ཡུལ་གང་དུ་] ཞེས་པའི་དོན་སྟོན།

- I will meet you at the library. (ང་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་ཁྱོད་ལ་ཐུག་རྒྱུ་ཡིན།)

*དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་ནང་ལས་ཡང་ན་དེའི་སྒོ་ཁ་གང་རུ་དུ།

- I will meet you in the library. (ང་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་ནང་དུ་ཁྱོད་ལ་ཐུག་རྒྱུ་ཡིན།)

7. It's running around the neighborhood. དེ་ཁང་པའི་ཉི་ལའོར་ན་སྒྲོལ་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

*around prep. མཐའ་ལའོར།

- The children are sitting around the old man. (བྱིས་པ་རྒྱུ་ལས་སྤྲངས་ཆུན་པོ་དེའི་གམ་ན་བསྐྱད་འདུག།)

IV. Substitution བརྒྱུད་པའི་སྒྲིག་སྒྲིག་

1. Mrs. Wang is shopping at

the supermarket.
the toy store.
the department store.

(ལྷ་མོ་མོ་མང་ལགས་ཀྱིས་རིམ་འདས་ཚོང་ཁང་ཆེན་མོ་དུ་ཅེད་སྟེ་ཚོང་ཁང་དུ་ཞུ་བ་རྒྱུ་ཚོང་ཁང་ན་ཅ་ལག་ཉི་བཞིན་ཡོད།)

2. Caireng is

sitting
standing
talking

 on the bus.

(ཆོ་རིང་གིས་སྒྲོད་རྒྱུ་ལས་འཁོར་སྟེ་དུ་བསྐྱད་ཡོད།) / (ཆོ་རིང་གིས་སྒྲོད་རྒྱུ་ལས་འཁོར་སྟེ་དུ་ལངས་བསྐྱད་འདུག།) / (ཆོ་རིང་གིས་སྒྲོད་རྒྱུ་ལས་འཁོར་སྟེ་དུ་གླེང་མོལ་བྱེད་བཞིན་འདུག།)

3. Zhoma is studying at the library. (སྒྲིལ་མས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བྱེད་བཞིན་འདུག)
- We are doing our homework at the library. (ང་ཚོས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་སྒྲིབ་ཚན་འབྲི་བཞིན་ཡོད།)
- I am writing a letter at the library. (ངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་འཕྲིན་ཡིག་འབྲི་བཞིན་ཡོད།)

Lesson 14: Why Are You Smiling? བྱིད་རང་འཇུམ་ལངས་དོན་ཅི་ཡིན།

I. Dialogue ཁ་བདུ།

Mary: Why are you smiling? ཆེ་རིང་། ངས་སྒྲིབ་གྲུར་འགྲོ་བའི་དོན་ལ་བསམ་སྒྲོག་དོར་བཞིན་ཡོད།

Caireng: I'm thinking about school. ནེམ་ཁྱེད་འཇུམ་ལངས་སུ་འཇུག་དོན་ཅི་ཡིན།

Mary: Why does that make you smile? མའེ་རོས། སང་ཉིན་སྒྲིབ་གྲུར་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་རྒྱན་གྱིས་ཡིན།

Caireng: Because there is no school tomorrow. ཆེ་རིང་། སང་ཉིན་སྒྲིབ་གྲུར་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་རྒྱན་གྱིས་ཡིན།

Mary: Oh, I see. ཆེ་རིང་། སང་ཉིན་སྒྲིབ་གྲུར་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་རྒྱན་གྱིས་ཡིན།

Caireng: Now you're smiling, too! མའེ་རོས། མོ། ངས་ཉ་གོ་སྐྱོང་།

མའེ་རོས། བྱིད་རང་འཇུམ་ལངས་དོན་ཅི་ཡིན། ཆེ་རིང་། ད་ཁྱེད་ཀྱང་འཇུམ་ལངས་དོན་ཅི་ཡིན།

II. Key Points གནད་གྱི་ལྟ་མཐུ།

1. smile *vi.* འཇུམ་ལངས་པ། * (རྒྱན་པར་ at དང་མཉམ་དུ་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད།) || Look! The girl is smiling at you. (ཉོས་དང་། བུ་མོ་དེ་བྱིད་ལ་འཇུམ་ལངས་བཞིན་འདུག)
2. think about ལཱ་གཞན་ལ་བྲུག་པ། || Sue gets sad when she thinks about home. (སུའུ་ཡིས་ལཱ་ལྷན་པ་དང་སེམས་སྒྲོ་བོ་འདུག)
3. make *vt.* བྱ་བ་གང་ཞིག་སྒྲུལ་བའམ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ། make + མི + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གྱི་མི་གང་ཞིག་ལ་བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་དུ་འཇུག་པ། || Father makes me clean his bike every Sunday. (ཨ་པས་གཞན་འཇི་མ་ཤེ་རེ་རེ་ལ་ཁོའི་ལུགས་རྩ་འབྲིད་བར་འཇུག་པ་ཡིན།)
4. I see. ངས་ཤེས་ཐུག། ངས་ཉ་གོ་སྐྱོང་།

III. གནད་ཀྱི་བྱས་ནས་སྒྲིབ་ཆེད་ཁ་བདུ།

1. Caireng is doing homework _____ the library. (A) on (B) at (C) under (D) around
2. Mrs. Wang is shopping _____. (A) at the library (B) at the Wangs' house (C) at the gym (D) at the department store
3. I am _____ at the library. (A) reading (B) read (C) readed (D) reads
4. They _____ around the school yard. (A) are run (B) is running (C) are running (D) am running
5. Mr. Wang _____ is his office. (A) are reading (B) are working (C) am reading (D) is working
6. Larry smiles when he thinks _____ his girlfriend. (A) to (B) for (C) about (D) over
7. Sonam _____ a horse. (A) is ride (B) am ride (C) is riding (D) are riding

Lesson 15: Mrs. Lee's Kitchen ལུ་མོ་ཡིས་ལགས་ཀྱི་ཐང་ཆང་།

I. Reading ལྟ་སྒྲིག་

There are mice in Mrs. Lee's kitchen. There's a mouse on the kitchen table. There's a mouse behind the stove. There are mice next to the refrigerator, under the sink and inside the cupboard!

Why isn't Mrs. Lee's cat catching the mice? Because it's in a tree. It's staring at Rover with fear and shaking like a leaf.

ལྷ་མོ་ལམ་ལགས་ཀྱི་ཐབ་ཚང་དུ་བྱི་བ་ཡོད། ཐབ་ཚང་གི་མཉུན་ཅོག་སྤེང་དུ་བྱི་བ་ཞིག་འདུག ཐབ་ཀའི་རྒྱབ་ཏུ་བྱི་བ་ཞིག་འདུག འབྲུག་སྐྱམ་གྱི་
 འབྲུག་གཞོང་གི་འོག་ ཐོར་སྐྱམ་གྱི་ནང་བཅས་སུ་བྱི་བ་འདུག
 ལྷ་མོ་ལམ་ལགས་ཀྱི་བྱི་ལས་བྱི་བ་དེ་དག་མི་འཛིན་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་སྤོང་མགོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་འཛིགས་སྤང་ཆེན་པོས་བྱི་རའ་བྱར་ལ་ལྷ་
 གིན་བཞིན་བསྐད་ཡོད་པ་དང་། ལོ་མ་ལྷར་འདར་བཞིན་འདུག

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. kitchen *n.* ཐབ་ཚང་།
2. mouse *n.* བྱི་བ། (རྒྱང་ཚིག་) mice *n.* བྱི་བ། (མང་ཚིག་)
 *a mouse བྱི་བ་གཅིག *two mice བྱི་བ་གཉིས། *three mice བྱི་བ་གསུམ། *many mice བྱི་བ་མང་པོ།
3. table *n.* ཅོག་ཅོ།
4. behind *prep.* རྒྱབ་ལོགས་སུ། || The little boy is standing behind a tall man. (བླ་ཆུང་དེ་སྤྱི་མོས་བ་གཟུགས་
 ཆེན་ཞིག་གི་རྒྱབ་ན་ལངས་འདུག)
5. stove *n.* ཐབ་ཀ།
6. next to.....ཉེ་འབྲམ་དུ། འབྲེམ་སུ། || There is a post office next to the bank. (དངུལ་ཁང་དེའི་འབྲེམ་སུ་སྒྲག་ཁང་
 ཞིག་ཡོད་པ་རེད།)
7. refrigerator *n.* འབྲུག་སྐྱམ།
8. under *prep.* འོག་ཏུ། || My shoes are under the bed. (ངའི་ལྷ་མ་ཉལ་བྱིའི་འོག་ཏུ་ཡོད།)
9. sink *n.* འབྲུད་གཞོང་།
10. inside *prep.* ནང་དུ། || The lion is inside a cage. (སེང་གེ་དེ་གཞེབ་ཅིག་གི་ནང་དུ་ཡོད།)
11. cupboard *n.* ཐོར་སྐྱམ།
12. why *adv.* ཅིའི་ཕྱིར། .....དོན་ཅི། || Why are you so sad? (ཁྱོད་དེ་འདྲའི་ཡིད་སྟོ་དོན་ཅི།)
13. catch *vt.* འཛིན་པ། རྩིས་འདོད་པ། || The baseball player is catching the ball. (པའེ་སི་སྟོ་ལོ་བ་དེས་སྟོ་ལོ་
 འཛིན་བཞིན་འདུག)
14. because *conj.* རྒྱུ་ཀྱིས། དབང་གིས། || Tom is at home because he is sick. (ཐོམ་ལ་ན་ཆ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས་
 བྱིས་དུ་བསྐད་ཡོད།)
15. tree *n.* སྤོང་བོ། ཤིང་།
16. stare *vi.* ཅེ་རེར་ལྟ་བ། (རྒྱུན་པར་ at སྤྱར་ནས་བཀོལ་གྱི་ཡོད།); stare at གང་ཞིག་ལ་ཅེ་རེར་བལྟ་བ། || It's rude to stare
 at people. (མིག་བསྐད་ནས་མི་ལ་བལྟས་ན་མ་གུས་པ་རེད།)
17. with *prep.* མཉམ་དུ། བྱིར་བ།
18. fear *n.* འཛིགས་སྐྱག་ ཞེས་སྤང་།
19. shake *vi.* འདར་བ།
20. leaf *n.* ལོ་མ།
21. shake like a leaf (སྐྱག་ནས་ལོ་མ་ལྷར་འདར་བ།) || When I watch scary movies, I shake like a leaf.
 (འཛིགས་སྤང་ཅན་གྱི་གློག་བརྟན་ལ་བལྟས་སྐབས་ང་རང་ལོ་མ་ལྷར་འདར་གྱིན་ཡོད།)

III. Grammar Points བཅོམ་སྒྲིག་པ་ལྟར་དུ།

སྒྲིབ་ཚུལ་འདིར་སྒྲིབ་ཚུལ་ (ལ་དོན) དང་ཡུལ་གྱི་འབྲེལ་བ་མཚམས་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་མཁུ་ཟེད། དམིགས་བསལ་གྱི་དྲི་ཚིག་གི་ཚིག་གི་སྒྲིག་སྐབས་
མཚམས་སྒྲིབ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

1. གཤམ་གྱི་སྒྲིབ་ཚུལ་དང་གནས་གཉིས་བར་གྱི་འབྲེལ་བར་དོ་སྣང་བྱེད་གོས། inside + ཡུལ། ཡུལ་དེའི་ནང་དུ། = in + ཡུལ།
behind + ཡུལ། ཡུལ་དེའི་རྒྱབ་ལོགས་སུ། under + ཡུལ། ཡུལ་དེའི་འོག་ཏུ། next to + ཡུལ། ཡུལ་དེའི་འབྲིས་སུ།

- There is a pen inside/in the box. (སྒྲིབ་ཚུལ་དེའི་ནང་དུ་སྒྲིག་གི་ཡོད།)
- There is a dog behind the door. (སྒྲིབ་ཚུལ་དེའི་རྒྱབ་ལོགས་སུ་སྒྲིག་གི་ཡོད།)
- He is standing under an umbrella. (ཁོ་ཆར་གདུགས་འོག་ཏུ་ལངས་བསྐྱོད་འདུག)
- Mary is sitting next to the window. (མའེ་ལོ་སྒྲིབ་ཁུངས་གི་འབྲིས་སུ་བསྐྱོད་འདུག)

2. There are mice in Mrs. Lee's kitchen! ལུ་མ་མོ་ལིས་ལགས་ཀྱི་ཐབ་ཆང་དུ་བྱི་བ་ཞིག་ཡོད།

ང་ཚོས་ཡང་བསྒྱུར་ There is/There are (ཡོད་པ་འཇམ་འདུག་པ) དང་ have/has (ཡོད་པ་འཇམ་འདུག་པ) གཉིས་ཀྱི་བཞོལ་སྐབས་བསྒྱུར་
སྒྲིབ་ཞིག་བྱེད། སྒྲིབ་མི་འཇམ་སྒྲིག་ཆགས་གང་རུང་ཞིག་བྱེད་པོའི་ཚིག་བྱེད་སྐབས་ have འཇམ་ཡང་ན་ has བྱ་ཚིག་བྱེད་དགོས་ལ། གནས་སམ་
ཡུལ་གྱིས་མགོ་བསྐྱེད་པའི་ཚིག་ཡིན་ན། དབྱིན་སྐད་ལ་ཚིག་མགོར་ There is/There are སྒྲིབ་དགོས།

བོད་ཡིག ང་ལ་ཚུ་ཚོད་ཅིག་ཡོད།

དབྱིན་ཡིག I have a watch.

བོད་ཡིག བྱི་ལ་འདིར་རྩ་མ་རིང་པོ་ཞིག་འདུག

དབྱིན་ཡིག The cat has a long tail.

བོད་ཡིག འདུག་ཁང་དུ་འབྲུག་སྒྲིབ་ཞིག་འདུག

དབྱིན་ཡིག There is a refrigerator in the living room.

བོད་ཡིག ཅིག་ཅེད་སྟེང་དུ་དཔེ་ཆ་གཅིག་དང་ཞ་སྒྲིག་གཉིས་འདུག

དབྱིན་ཡིག There are a book and two pencils on the desk.

3. Why isn't Mrs. Lee's cat catching the mice? ལུ་མ་མོ་ལིས་ལགས་ཀྱི་བྱི་ལས་བྱི་བ་དེ་དག་མི་འཛོན་དོན་ཅི་ཡིན།

ཚིག་གྲུབ་འདི་ནི་དམིགས་བསལ་དྲི་ཚིག་ཡིན། དམིགས་བསལ་དྲི་ཚིག་ཅེས་པ་ནི་དྲི་བའི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་བསྒྲན་ཚིག་ why (ཚུ་མཚན་ཅིའི་
ཕྱིར) དང་། when (དུས་ནམ་ཞིག), how (རྩི་ལྟར), where (ཡུལ་གང་དུ) who (སྒྲིབ་བྱེད་པོའི་ཚིག་བྱེད་པ), whom (སྒྲིབ་པ་
བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱེད་པ), what (ཅི་ཞིག་གམ་ག་རེ), which (གང་ཞིག) མོགས་ཀྱིས་མགོ་བསྐྱེད་པའི་དྲི་བའི་ཚིག་ལ་ཟེར། དམིགས་བསལ་
དྲི་ཚིག་གིས་ཚིག་སྒྲིབ་མང་པོ་ཚིགས་དོན་ཞིབ་རྒྱུ་ཤིག་སྟོན་པས། ང་ཚོས་དེང་ཕྱིན་གྱི་སྒྲིབ་ཚུལ་ལས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དེ་དོན་མཚམས་སྒྲིབ་བྱ་རྒྱུ་
དང་འདིར་དྲི་བའི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་བསྒྲན་ཚིག་ (why, when, how, where) གིས་གྲུབ་པའི་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ་རགས་ཅམ་ཞིག་
མཚམས་སྒྲིབ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

a. དྲི་བའི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་བསྒྲན་ཚིག་དེས་པར་དུ་དྲི་ཚིག་གི་མགོར་འཛོག་དགོས།

b. དྲི་ཚིག་བྱེད་གོ་ལྟོག་པའི་ཚིག་གི་གྲུབ་སྐབས་བཞོལ་དགོས།

ཚིག་ནང་གི་བྱ་ཚིག་ be ཡིན་ན། བྱ་ཚིག་ be དེ་བྱེད་པོའི་ཚིག་དང་ལྷ་ཕྱི་གོ་ལྟོག་དགོས།

བོད་ཡིག ཁོ་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་དོན་ཅི་རེད།

དབྱིན་ཡིག He why is angry? (X)

Why is he angry? (O)

ཐོད་ཡིག   ཁྱོད་ཀྱི་འདྲི་ཡིན།

དབྱིན་ཡིག   You why are crying? (X)

Why are you crying? (O)

ཐོད་ཡིག   ཁོས་ལས་བྱ་མི་འབྲི་བའི་སྐྱེས་ཆུང་ག་རེ་རེད།

དབྱིན་ཡིག   He why isn't doing his homework? (X)

Why is not he doing his homework? (X)

Why isn't he doing his homework? (O) = Why is he not doing his homework? (O)

ཆོག་ནང་ལ་བྱ་ཆོག་གི་ཆོག་གྲོགས་ can (བྱེད་ནུས་པ), will (བྱ་འགྱུར), may (བྱེད་ཆོག་པ) སོགས་ཡོད་སྐབས། བྱ་ཆོག་གི་ཆོག་གྲོགས་
དེ་བྱེད་པོའི་ཆོག་དང་སྤྱི་གོ་ལྷོག་དགོས།

ཐོད་ཡིག   ཁྱོད་ག་དུས་ཡོང་གུ་ཡིན།

དབྱིན་ཡིག   You when will come? (X)

→When will you come? (O)

ཐོད་ཡིག   ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་འདི་ཇི་ལྟར་སྐྱབ་གུ་ཡིན།

དབྱིན་ཡིག   You how can do it? (X)

→How can you do it? (O)

ཆོག་ནང་གི་བྱ་ཆོག་དེ་བྱ་ཆོག་སྤྱིར་བཏང་བ་ཡིན་སྐབས། བྱ་ཆོག་དེ་བྱེད་པོའི་ཆོག་དང་སྤྱི་གོ་ལྷོག་ཐབས་མེད་པས། བྱེད་པོའི་ཆོག་གི་ཆབ་
ཆོག་དེ་དྲི་བའི་དོན་གྱི་བསྐྱེད་ཆོག་གི་རྗེས་ལ་སྤྱི་བ་དང་དེའི་ཕྱོད་ལ་ do འཇུག་པ་ལྟར་ does སྤྱིར་ལ། དེ་ནས་བྱ་ཆོག་དེ་བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞི་སྤྱི་
བསྐྱེད་དགོས།

ཐོད་ཡིག   ཁོ་གང་ན་བསྐྱེད་ཡོད།

དབྱིན་ཡིག   He lives where? (X)

Where he lives? (X)

→Where does he live? (O)

ཐོད་ཡིག   ཁོ་ཆོ་ཅིའི་ཕྱིར་རོལ་མོར་དགའ་བ་རེད།

དབྱིན་ཡིག   They why like music? (X)

→Why do they like music? (O)

4. It's staring at Rover with fear. = It's staring at Rover fearfully. དེས་འཛིན་སྐྱོང་ཆེན་པོས་བྱི་རའོ་བྱར་

ལ་བལྟ་བཞིན་འདུག

ཆོག་དང་པོའི་ནང་གི་ with fear ཞེས་པའི་སྤྱིར་ཆོག་ཆོག་ཐུང་དེ་བསྐྱེད་ཆོག་ fearfully དང་དོན་གཅིག་ དེ་གཉིས་ཀས་བྱེད་བཞིན་དུ་
བའི་ཆོག་ཐུང་གི་བྱ་བའི་ཆོག་ is staring at ཡི་བྱེད་ཆོས་སྟོན།

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. There is a mouse on the kitchen table. (ཐབ་ཚང་གི་མདུན་ཚོག་སྡེ་དུ་བྱི་བ་ཞིག་འདུག)

➤ There is a cat between the refrigerator and the stove. (འབྲུག་སྒྲུལ་དང་ཐབ་ཀའི་བར་ན་བྱི་ལ་ཞིག་འདུག)

➤ There are two cats to the right of the trash can. (སྟོན་སྟོན་གྱི་གཡས་ཕྱོགས་སུ་བྱི་ལ་གཉིས་འདུག)

2. Why isn't Mrs. Lee's cat catching the mice? (ལུ་མ་མོ་ལིས་ཀྱི་བྱི་ལས་བྱི་བ་དེ་དག་མི་འཛིན་དོན་ཅི་ཡིན།)

➤ Why isn't she studying? (ཁོ་མོས་དཔེ་ཆར་མི་བལྟ་དོན་ཅི་ཡིན།)

- Why aren't you cleaning your room? (ཁྱོད་ཀྱིས་ཁང་བར་གད་དར་མི་བྱེད་དོན་ཅི།)

Lesson 16: Where Are My Keys? ངའི་ལྗེ་མིག་གང་དུ་འདུག

I. Dialogue བརྒྱུད་ཐུག

Nick: Where are my keys?	མཉན་དམ།	ངས་མི་ཤེས། མཛེས་སྒྲོམ་སྒྲོག་ཅའི་སྟེང་དུ་འདུག་གམ།
Sandy: I don't know. Are they on the dresser?	ནི་ལི།	མི་འདུག
Nick: No, they aren't.	མཉན་དམ།	ཉལ་ཁྲིའི་འོག་དུ་འདུག་གམ།
Sandy: Are they under the bed?	ནི་ལི།	མི་འདུག ཡོ། འདི་ན་འདུག
Nick: No. Oh, here they are.	མཉན་དམ།	གང་ན།
Sandy: Where?	ནི་ལི།	ངའི་ཁྱེ་མིག་གང་དུ་འདུག
Nick: In my pocket.		
ནི་ལི། ངའི་ཁྱེ་མིག་གང་དུ་འདུག		

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྗེ་མིག

1. key *n.* ལྗེ་མིག
2. dresser *n.* མཛེས་སྒྲོམ་སྒྲོག་ཅོ།
3. Here they are. དེ་ཚོ་འདི་ན་འདུག *here *adv.* འདི་ན། འདི་པར།
4. pocket *n.* (གོན་པ་མོགས་ཀྱི) ཁྱེ་མིག་མ།

III. གདམ་ཀྱུས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. Bill is sitting to the ___ of Mary. (A) in (B) on (C) right (D) next to
2. Why ___ she washing the dishes? (A) isn't (B) is not (C) aren't (D) are not
3. Larry is standing ___ Mary and Jane. (A) in (B) between (C) left (D) inside
4. Why aren't you ___ his bicycle? (A) clean (B) ride (C) playing (D) fixing
5. There is a trash can ___ to the refrigerator. (A) between (B) next (C) at (D) behind
6. What is that ___? (A) between the bed (B) in your pocket (C) to the left dresser (D) in your keys

Lesson 17: My Hometown ངའི་ཡུལ་ཁྱེད་ཀྱི་

I. Reading ལྟོ་སྒྲོག

My hometown is not very modern, but it's beautiful. There is a big park in the center of my hometown. There is also a swimming pool there. It is next to the park. My school is across from the swimming pool. They are all near my home. In fact, there is no place like my hometown.

ངའི་ཡུལ་ཁྱེད་ཀྱི་འདྲའི་དེང་རབས་ཅན་ཞིག་མིན་ཡང་ཉ་ཅང་མཛེས་སྒྲོམ་ལྡན་པ། ངའི་ཡུལ་ཁྱེད་ཀྱི་གྲོང་དཀྱིལ་ན་གླིང་ཀློང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད། དེ་ན་དུང་ཆུ་རྒྱུ་ཆེང་ཆུ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། དེ་གླིང་གའི་ཉེ་འགྲམ་ན་ཡོད། ངའི་སློབ་གྲྭ་ཆུ་རྒྱུ་ཆེང་ཆུ་དའི་ཁ་གཏད་དུ་ཡོད། དེ་ཚོ་ཆང་མ་ངའི་བྱིམ་དང་ཐག་ཉེ་པོ་ཡོད། དོན་དངོས་ཐོག་ངའི་ཡུལ་ཁྱེད་ཀྱི་ས་ཆ་མེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. hometown *n.* ཡུལ་ཁྱེད་ཀྱི་ || My hometown is far from here. (ངའི་ཡུལ་ཁྱེད་ཀྱི་ནས་ཐག་རིང་པོ་ཡོད།)
2. modern *adj.* དེང་རབས་ཀྱི། དེང་རབས་ཅན། || It is very convenient to live in a modern city. (དེང་རབས་ཅན་གྱི་གྲོང་ཁྱེད་ཀྱི་འདྲའི་དེང་རབས་ཅན་ལ་འདྲེན་པ་ལྡན་པ་ཡོད།)
3. beautiful *adj.* ལྟོ་སྒྲོམ་པ། མཛེས་སྒྲོམ་ལྡན་པ། || The sun is shining. It's a beautiful day. (ཉི་འོད་བསྐྱེད་པ་ལས་ལམ། དེ་རིང་ཉི་མ་ཡག་པོ་ཡོད།)
4. big *adj.* ཆེན་པོ། || There's a big elephant in the zoo. (སྒོག་ཆགས་གླིང་གི་སྐྱེད་པོ་ཆེ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད།)
5. park *n.* སྒྲི་གླིང་། སྒྲིང་ག།

6. center *n.* རྩེ་གནས། དཀྱིལ་དབུས། *in the center of ... ཡུལ་གང་ཞིག་གི་དཀྱིལ་དབུས་སུ། || Where is the town center? (གྲོང་ཁྱེར་གྱི་རྩེ་གནས་གང་དུ་ཡོད།); The train station is in the center of the city. (མི་འཁོར་འབབ་ཚོགས་གྲོང་ཁྱེར་དེའི་རྩེ་གནས་སུ་ཡོད།)
7. swimming *n.* རླུ་ཀླུལ།
8. across *adv.* ཡར་གཞོགས། ཁ་གཏད་དུ། * (be) across from... ཡུལ་གང་ཞིག་གི་ཁ་གཏད་དུ། || Zhaxi is sitting across from me. (བཟ་གིས་ངའི་ཁ་གཏད་དུ་བསྐད་ཡོད།)
9. near *prep.* ཉེ་འགམ་དུ། ཉེ་ལོགས་སུ། || Sonam lives near our school. (བསོད་ནམས་ང་ཚོའི་སློབ་གྲའི་ཉེ་འགམ་དུ་བསྐད་ཡོད།)
10. fact *n.* རོན་དངོས། རོན་ངོ་མ། *in fact རོན་དངོས་ཐོག་། || I don't like hamburgers. In fact, I hate American food. (ང་ཉམས་སྒྲག་ལ་མི་དགའ། རོན་དངོས་ཐོག་ང་ལ་རིའི་ཟ་མར་མི་དགའ།)
11. place *n.* ས་ཆ། གནས། || The library is a very quiet place. (དཔེ་མཛོད་ཁང་ནི་གནས་དབེན་འཇགས་གི་ཤིང་།)
12. like *prep.* འདྲ་བ། མཚུངས་བ། || I want to be famous like Michael Jackson.¹ (ང་མའེ་ཁའོ་ལྷ་ཁི་སན་དང་འདྲ་བའི་སྐད་གསལ་ཅན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་འདོད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་གཙོ་བོ་གནས་དང་ཡུལ་སྟོན་པའི་སྒྲིབ་ཚོག་(ལ་དོན)ཀྱི་བཀོལ་སྤངས་མཚམས་སྒྲིབ་བྱེད་པ་མ་ཟད། in fact ཡི་བཀོལ་སྤངས་མཚམས་སྒྲིབ་བྱ་རྒྱ་དང་། དེ་མིན་like སྒྲིབ་ཚོག་བྱས་ཏེ་མཚུངས་གསལ་གྱི་དོན་སྟོན་པའི་བཀོལ་སྤངས་མཚམས་སྒྲིབ་བྱ་རྒྱ་ཡིན། གཤམ་གྱི་སྒྲིབ་ཚོག་(ལ་དོན)དང་ཚོག་ཐུང་སྒྲིབ་ཚོག་གི་གོ་དོན་དང་བཀོལ་སྤངས་ལ་དོ་སྣང་བྱ་དགོས།

a. near ... ཡུལ་གང་གི་ཉེ་འདབས་སུ།

b. next to .... ཡུལ་གང་གི་འབྲིས་སུ་འཕྲམ་ལོགས་སུ།

- Don't move! There is a snake next to you. (མ་འགྱུལ་དང་། ཁྱོད་གྱི་འབྲིས་སུ་སྐྱུལ་ཞིག་འདུག)

c. across from ... ཡུལ་གང་གི་ཁ་གཏད་དུ།

d. in the center of ... ཡུལ་གང་གི་དཀྱིལ་དབུས་སུ།

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

e. སྒྲིབ་ཚོག་(ལ་དོན)དང་ཡང་ན་ཚོག་ཐུང་སྒྲིབ་ཚོག་དེ་དག་གི་ཟེས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་སྒྲིབ་ཚོག་གི་གནས་དང་ཡུལ་སྟོན་པའི་ཚོག་ཐུང་སྒྲིབ་ཚོག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་there is/are (ཡོད་དམ་འདུག)དང་མཉམ་དུ་བཀོལ་སྤངས། ཚོག་གྲུབ་ཀྱི་ཐུག་ཞུག་གང་རུང་ལ་སྒྲིབ་ཚོག་

- There is a swimming pool near my school. = Near my school there is a swimming pool. (ངའི་སློབ་གྲའི་ཉེ་འདབས་སུ་རླུ་ཀླུལ་ཟེས་སུ་ཞིག་ཡོད།)
- There are several tall buildings in the center of the city. = In the center of the city there are several tall buildings. (གྲོང་ཁྱེར་གྱི་རྩེ་གནས་སུ་ཁང་བརྟེན་མཐོན་པོ་འགའ་ཡོད།)

f. གཤམ་ཏེ་ཚོག་ཐུང་སྒྲིབ་ཚོག་གང་དེ་ཚོག་མགོར་འཛོག་སྐབས་there བསྐྱུས་ཚོག་

- Near my school there is a swimming pool. = Near my school is a swimming pool. (ངའི་སློབ་གྲའི་ཉེ་འདབས་སུ་རླུ་ཀླུལ་ཟེས་སུ་ཞིག་ཡོད།)

¹ Michael Jackson is a famous American singer and dancer. He was born in 1958.

- In the center of the city there are several tall buildings. = In the center of the city are several tall buildings. (གོང་ཁྱེད་གྱི་ཕྱོད་གནས་སུ་ཁང་བཞུགས་མཐོན་པོ་འགའ་ཡོད།)

g. **In fact, there is no place like my hometown.** དོན་དངོས་ཐོག་ ངའི་ཡུལ་ལྗང་བུའི་ས་ཆ་མེད།

སྐབས་འདིར་ཆོག་གྱུར་སྒྱུར་ཆོག་ in fact བོ་བསྟན་ཆོག་ཏུ་བཞོལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཆོག་གི་མགོར་འཛོག་དགོས་པ་དང་། there is ....
 ཅན་གྱི་ཆོག་གྱུར་ཉིལ་བོའི་བྱད་ཆོས་སྟོན། = as a matter of fact དོན་དངོས་ཐོག་

- I am tired. In fact, I am exhausted. (ང་ཐང་ཆད་སོང་། དོན་དངོས་ཐོག་ ང་ཉ་ཅང་ཐང་ཆད་འདུག)
- Jim is late today. As a matter of fact, he's late every day. (ལྷོམ་དེ་རིང་རྗེས་སུ་ལུས་སོང་། དོན་དངོས་ཐོག་ ཁོ་ཉན་བཞིན་རྗེས་སུ་ལུས་ཀྱི་ཡོད།)

h. **...there is no place like my hometown.** ་་་ངའི་ཡུལ་ལྗང་བུའི་ས་ཆ་མེད།

སྐབས་འདིའི་ like བོ་སྒྱུར་ཆོག་ཡིན་ལ་མཚུངས་གསལ་གྱི་དོན་སྟོན། སྒྱིར་བཏང་བཤད་ན། like བོ་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་[དགའ་བ]ཡི་དོན་དང་། སྒྱུར་ཆོག་[ལྟ་བུའམ་བཞིན་དུ]ཡི་དོན་གཉིས་ལ་འཇུག

a). བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ལ་འཇུག་དུས་ཆོག་གི་གྲུབ་སྟངས་གཤམ་ལྟར།

b). བྱེད་པོའི་ཆོག་ + like + བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་ཆོག་ (མིང་ཆོག་གསལ་ཆབ་ཆོག)

- The boy likes the dog. (བུ་དེ་ཁྱི་ལ་དགའ།)
- Ben is selfish. We don't like him. (སྤྱན་ལ་སྤྱེར་སེམས་ཆེ། ང་ཚོ་ཁོར་མི་དགའ།)

c). སྒྱུར་ཆོག་གི་དོན་ལ་འཇུག་དུས་རྗེས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་ཆོག་འབྲང་ན་ཆོག་གྱུར་སྒྱུར་ཆོག་ཏུ་འགྲུབ། ཆོག་གྱུར་འདི་སྒྱུར་སྐབས།

1) བྱ་ཆོག་ be ཡི་རྗེས་སུ་འཛོག་དགོས།

- My teacher is like my father. (ངའི་དགེ་ཤེས་པ་འདི་པ་ལ་འདྲ།)

2) མིང་ཆོག་གི་རྗེས་སུ་འཛོག་དགོས།

- There is no place like my hometown. (ངའི་ཡུལ་ལྗང་བུའི་ས་ཆ་མེད།)

3) བྱེད་པོའི་ཆོག་གི་སྒྱུར་ལ་འཛོག་དགོས།

- Like John, I enjoy music. (རྒྱུ་དང་འདྲ་བར་ང་ཡང་སྐད་མོར་དགའ།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. A: What is your hometown like?

B: My hometown is not very modern, but it's beautiful. / My hometown is small, but it's pretty.

(ཀ་པ། ཁྱེད་གྱི་ཡུལ་ཅི་འདྲ་རེད།)

(ཁ་པ། ངའི་ཡུལ་དེ་འདྲའི་དེང་རབས་ཅན་ཞིག་མིན་ཡང་/ཉ་ཅང་རྒྱུང་ཡང་། དེ་མཛེས་སྟག་ལྟོན།)

2. A: Where is your school?

B: My school is. /across from the swimming pool. /behind the post office. /next to the bank.

(ཀ་པ། ཁྱེད་གྱི་སློབ་གྲྭ་གང་དུ་ཡོད།)

(ཁ་པ། ངའི་སློབ་གྲྭ་རྒྱ་རྒྱུ་རྗེང་བུའི་ཁ་གཏད་ན/སྤྱག་སྤྱིང་ཁང་གི་རྒྱབ་ལོགས་ན/དངུལ་ཁང་གི་འབྲིས་ན་ཡོད།)

Lesson 18: Is It Near the Post Office? དེ་སྐྱུག་ཁང་གི་ཉེ་འགྲམ་དུ་ཡོད་དམ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱུད།

Mary: Excuse me. Can you tell me the way to the train station, please?

Jack: Sure. It's only three blocks down the street.

Mary: Is it near the post office?

Jack: No. It's next to the fire station.

Mary: Oh, I see. Thanks.

Jack: You're welcome.

མཉེན་པོ། དགོངས་པ་མ་ཚོམ། བྱིད་ཀྱིས་མེ་འཁོར་འབབ་ཚོགས་ལ་འགྲོ་ས་ང་ལ་བཤད་ཆོག་གམ།

ལྷན་ཁི། ལོས་ཚོག་ལོས་ཚོག་ འདི་ནས་མར་ལམ་ཁ་གསུམ་བརྒྱད་ན་སྤྱོད་ས་པ་རེད།

མཉེན་པོ། དེ་སྐྱུག་ཁང་གི་ཉེ་འགྲམ་ཡིན་ནམ།

ལྷན་ཁི། མ་རེད། དེ་མེ་གསོད་རྩུལ་གི་འབྲིས་རེད།

མཉེན་པོ། ཨོ་ཡ། ད་ངས་ཤེས་ཐང་། བཀའ་བྲིན་ཆེ།

ལྷན་ཁི། བཀའ་བྲིན་ལྷ་མི་དགོས།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མཐོག་མོ།

1. excuse *vt.* དགོངས་དག་ལྟུ་བ། *Excuse me. དགོངས་པ་མ་ཚོམ།/དགའ་ལས་འོ་བརྒྱལ། || Excuse me. Can you tell me what time it is? (འོ་བརྒྱལ། ལུ་ཚོད་ག་ཚོད་རེད།)

2. tell *vt.* ཤོད་པ། སྒྲ་བ། || Mother is telling Bobby to clean his room. (ཨ་མས་བོ་བློས་ལ་ཁོའི་ཁང་བར་གད་བརྒྱུད་བྱོས་ཞེས་བཤད།)

3. sure *adv.* ལོས་བྱེད། སྤང་དོགས་མི་དགོས།

4. block *n.* ལམ་ཁ། *གོང་གསལ་ལྟར་ན་ང་ཚོ་གླིང་སྒོར་གར་ལམ་ནས་གླིང་སྒོར་ལམ་དུ་འགྲོ་ན་ལམ་ཁ་གཉིས་བརྒྱད་དེ་འགྲོ་དགོས་པའོ།

5. down *prep.* མར། (ལམ་སོགས་) དེད་ནས།

6. fire station *n.* མེ་གསོད་རྩུལ་ག

7. welcome *adj.* དགའ་བསུ་ཐོབ་པའི། དགའ་བསུ་ལྟུ་བའི། || You are welcome. དེ་འདྲ་བྱེད་མི་དགོས། = Not at all.

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྒྲིང་ཆའི་ཁ་སྒྲོང་དགོས།

Billy lives 1 the center of town. There 2 a restaurant 3 from his house. 4 is a police station 5 his house. His town is not beautiful, 6 it is safe.

♪གནའ་སྐྱུ་སྒྲན་དབང་གསོ་བའི་བདུད་ཅི།♪

Dreamin' རེ་སྒྲོན།

I. Lyrics ལྷ་ཚོག་

Dreamin', I'm always dreamin'.

Dreamin' love will be mine.

Searchin', I'm always searchin'.

Hopin' someday I'll find someone,

Someone to love me, someone who needs me.

But until then, well, I'll keep on dreamin',

Keep right on dreamin'.

Dreamin', till my dreamin' comes true.

Oh ...

རེ་སྒྲོན་བྱེད། ངས་ནམ་ཡང་རེ་སྒྲོན་བྱེད།

ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིང་གོགས་ཤིག་ལ་རེ་སྒྲོན་བྱེད།

འཚོལ་ཞིང་འཚོལ། ངས་ནམ་ཡང་འཚོལ་ཞིང་འཚོལ།

ནམ་ཞིག་ངས་རང་ཉིད་ལ་དགའ་ཞིང་བརྟེ་བའི་མི་ཞིག་རྟོན་རྒྱུ་རེ་བ་   རང་ཉིད་ཀྱི་རེ་སྒྲོན་མཛོན་དུ་འགྱུར་རྒྱུ་བར་།
 འཆང་ཡོད།   ཞི་.....
 འོན་ཀྱང་། ཉིན་དེ་སྤེལ་བ་དུ། ངས་རེ་སྒྲོན་མཐའ་འཁྱོངས་བྱེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. dreamin' vi. རེ་སྒྲོན་བྱེད་པ། (བྱ་ཚིག་ dream གྱི་བྱེད་བཞིན་པ།) = dreaming

སྤྱི་ཚིག་འདིའི་ནང་གི་ dreamin' རོན་དངོས་ཐོག་ dreaming ཞེས་འབྲི་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་ཁ་སྐད་དམ་སྤྱི་ཚིག་གི་ནང་དུ་རྒྱན་པར་ -
 ing ཡིས་གྲུབ་པའི་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པའི་གཞུགས་ -in' ཞེས་བཤད་པའམ་བྲིས་ཏེ་སྤྱི་ཚེ་ཡང་བར་བྱེད་པ་གཤམ་ལྟར།

singing → singin'
 doing → doin'
 dreaming → dreamin'

*dream vi. རེ་སྒྲོན་བྱེད་པ། & (མི་ལམ) མི་བ། & n. མི་ལམ། རྟོང་བསམ།

a. dream ལ་བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་གི་སྐབས་སུ་བཞོལ་སྤངས་གཉིས་ཡོད།

1). dream of/about + བྱ་མ་མིང གང་ཞིག་བྱེད་འདོད་པའམ་རེ་བ།

● Stan dreams of being a millionaire. (སི་ཏན་རྒྱ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ན་འདོད་ཀྱི་ཡོད།)

2). dream of/about + མིང་ཚིག་གི་ལམ་ལ་མིས་པ།

● I dreamed of you last night. (མདང་དགོང་ངས་ཁྱོད་མི་ལམ་ལ་མིས་བྱུང་།)

b. dream བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ཡིན་དུས་རྒྱན་པར་མིང་ཁོངས་གཅིག་པའི་མིང་ཚིག་ dream བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ཏུ་སྦྱར་བ་དང་། དེའི་སྐབས་
 ཟུ་have ཡིས་བྱ་ཚིག་ dream གྱི་ཚབ་བྱས་ཚིག་ལ། དེ་ལས་གཤམ་ཅན་ that ཡིས་དངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་རོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བས་
 བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་ཚིག་བྱས་ཀྱང་ཚིག་གི་

● She dreamed a bad dream last night. = She had a bad dream last night. (ཁོ་མོས་མདང་དགོང་
 མི་ལམ་ངན་པ་ཞིག་མིས།)

● I dreamed that we were swimming together. (ངས་ང་ཚོ་མཉམ་དུ་རྒྱ་རྒྱལ་བྱས་པ་མིས།)

c. dream མིང་ཚིག་བྱས་ནས་བྱེད་པའི་ཚིག་བྱེད་སྐབས། བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་ཐུང་ come true བཞོལ་ནས་[རེ་བ་མཛོན་དུ་འགྱུར་བའི་]དོན་
 བསྟན་ཚིག་གི་

● His dream came true when he became a doctor. (ཁོ་སྤྱན་པར་གྱུར་དུས་ཁོའི་འདུན་མ་མཛོན་དུ་གྱུར་བ་རེད།)

2. Dreamin' love will be mine. = I am dreaming that love will be mine. = I am dreaming that I will find my love someday. ངས་ནམ་ཞིག་གི་ཚོ་སྤྱིང་གྲོགས་ཤིག་རྟོན་ཡོང་བར་རེ་སྒྲོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

3. Searchin', I'm always searchin'. = I am always searching for the girl that I love. ངས་ནམ་ཡང་ ང་རང་དགའ་བའི་སྤྱོད་འཛོལ་གྱིན་ཡོད། *search vi. འཛོལ་བ། & n. འཛོལ་བ།

a. search བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་ལ་འཇུག་སྐབས། རྟོན་ཚིག་ (ལ་དོན) for དང་མཉམ་དུ་བཞོལ་དགོས།

● The police are searching for the criminal. (ཉིན་རྟོག་པས་ཉེས་ཅན་དེ་འཛོལ་བཞིན་ཡོད།)

b. search མིང་ཚིག་ལ་འཇུག་དུས་གཏན་ལའེལ་གྱི་བཞོལ་སྤངས་ཤིག་སྟེ། be in search of ཞེས་པ་ search for དང་དོན་འདྲ་བ་
 ཡིན།

● Zhaxi is still in search of a better job. (བྲ་ཤིས་ཀྱིས་ད་དུང་བྱ་བ་སྤྲོད་ལས་བཟང་བ་ཞིག་འཛོལ་གྱིན་ཡོད།)

4. Hopin' someday I'll find someone, someone to love me, someone who needs me. = I am hoping that someday I will find someone who loves and needs me. (ངས་ནམ་ཞིག་རང་ལ་དགའ་ཞིང་བྱམས་པའི་མི་ཞིག་རྟེན་རྒྱུ་དེ་རེ་བ་འཆང་བཞིན་ཡོད།) *hope vt. & vi. རེ་བ་བྱེད་པ།

a. hope བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ལ་འཇུག་དུས་རྒྱུན་པར་གཤམ་གྱི་བཞོལ་སྟངས་ཏེ།

1). that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་པ་ལ་བས་དེའི་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་ཚིག་བྱེད་པ།

- Betty hopes that her son will return home this year. (བའེ་ཐུས་ཀྱིས་མོའི་བུ་ཕྱག་དེ་ལོ་ཕྱིར་ཡུལ་དུ་ལོག་འོང་པའི་རེ་བ་བྱེད་གྱི་ཡོད།)

2). རེས་མེད་ཚིག་ཐུང་(to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞུགས་) ཀྱིས་དེའི་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་ཚིག་བྱེད་པ།

- I hope to meet you again when I visit Lhasa next week. (ངས་གཟུང་ལོ་ཐོར་རྗེས་མར་ཏུ་ཅིན་ལ་འགོ་དུས་སྐར་ཡང་ཁྱེད་དང་འཕྲད་ཐུབ་པའི་རེ་བ་བྱེད་གྱི་ཡོད།)

b. hope བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་ལ་འཇུག་དུས་སྟོར་ཚིག་(ལ་དོན་) for དང་མཉམ་དུ་བཞོལ་དགོས།

hope for + མིང་ཚིག་གི་མ་གཞུགས་ལ་རེ་བ་བྱེད་པ།

- I always hope for the best and prepare for the worst. (ངས་ནམ་ཡང་ཡག་ཤོས་ལ་རེ་བ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་དང་སྐྱབས་ཤོས་ལ་སྟོན་གོན་བྱེད་གྱི་ཡོད།)

5. **But until then, well, I'll keep on dreamin', keep right on dreamin'.** = But before that day comes, I will keep on dreaming. = But I will keep on dreaming until the day comes. འོན་ཀྱང་

ཉིན་དེ་སྐྱེབས་ཅིག་བར་ངས་ནམ་ཡང་རེ་སྟོན་མཐའ་འཁྱོངས་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།

a. until prep. ་་་་རེག་བར་དུ། * & conj. ་་་་དག་ཟོད་ཀྱི།

1). until གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་ནང་སྟོར་ཚིག་ཡིན་པས། དུས་སྟོན་པའི་བསྟན་ཚིག་ then ཀྱིས་དེའི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱས་ནས་[དེའི་བར་དུ་འམ་དག་ཟོད་]ཅེས་པའི་དོན་བསྟན་པ་ཡིན།

- The boss said that I could not leave until I finish my work. (སྟོན་བདག་གིས་ངའི་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་ན་དག་ཟོད་སོང་ཚིག་ཟེར།)

2). ཡིན་ཡང་ until རྒྱུན་པར་བསྟན་ཚིག་གི་སྐྱེལ་ཚིག་བྱས་ཏེ་བྱ་བའི་ཁྱད་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་འདྲན་པ་ཡིན།

- I will not go away until he comes. (ཁོ་མ་ཡོང་བའི་སྟོན་ལ་ང་འགོ་རྒྱུ་མིན།)

3). not until ཚིག་མགོར་སྟར་ཏེ་བྱ་བའི་ཁྱད་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་འདྲན་སྐབས། དེའི་རྗེས་ཀྱི་ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོ་བྱ་བྱེད་གོ་རྟོག་དགོས།

- Not until he comes will I go away. (ཁོ་སྐྱེབས་ན་དག་ཟོད་ང་འགོ་རྒྱུ་ཡིན།)

b. keep on + བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ། བྱ་བ་གང་ཞིག་མཐའ་འཁྱོངས་བྱེད་པ། = keep + བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ།

- Derek kept on running even though the race was already over. (རྒྱུག་ཤར་མཇུག་རྫོགས་ཀྱང་། ཏེ་རའེ་ཁི་ད་རུང་ཐུ་མཐུད་ནས་རྒྱུག་བཞིན་འདུག།)

c. right སྟོབ་ཚན་འདིའི་ནང་བསྟན་ཚིག་ཡིན་ལ། keep on ཀྱི་བསྟན་པའི་ཁྱད་ཚོས་བསྟན་པ་ཡིན།

- Go right on to the end of the street and you will see the post office. (ཤར་རྒྱུག་ཏུ་སྐར་ལམ་འདིའི་མདོར་སོང་དང་ཁྱེད་ཀྱིས་སྐྱག་ཁང་མཐོང་འོང་གི་རེད།)

6. Dreamin', till my dreamin comes true. = I will keep on dreaming until my dream comes true.

(རེ་བ་མངོན་དུ་འགྱུར་རེག་བར་དུ་ངས་རེ་སྟོན་མཐའ་འཁྱོངས་བྱེད་རྒྱ་ཡིན།)

a. till *conj.* & *prep.* ལ་བར་དུ། ལ་རེག་བར་དུ། = until

• I will stay here till the winter is over. (ང་རང་དགུན་ཡོལ་རེག་བར་དུ་འདིར་འདུག་རྒྱ་ཡིན།)

b. ཆོག་གྲུབ་འདིའི་ནང་གི་ Dreamin' ལྷ་མ་བྱ་ཆོག་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན་པས་“I'll keep on dreaming”དང་མཚུངས་ལ།
dreamin' ལྷ་མ་བྱ་མ་མིང་ཡིན་པས་མིང་ཆོག་ dream དང་མཚུངས་པ་དང་། till ཡིས་དྲངས་པའི་བྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་
པ་ལ་བའི་བྱེད་པོའི་ཆོག་བྱས་ཡོད།

c. come true མངོན་འགྱུར་བྱེད་པ། = be realized*realize *vt.* མངོན་འགྱུར་བྱེད་པ། རྒྱས་ལོན་བྱེད་པ། ཤེས་རྟོགས་བྱེད་པ།

• The fortune-teller's words never came true. (མོ་བ་དེའི་སྐད་ཆ་ནམ་ཡང་མངོན་འགྱུར་བྱུང་མ་ཐུང་།)

• Do you realize what you have just said? (ཁྱོད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ད་གིན་ཅི་ཞིག་བཤད་པ་ཤེས་སམ།)

Lesson 19: I Have Two Friends ང་ལ་གྲོགས་པོ་གཉིས་ཡོད།

I. Reading ལྟ་སྟོན།

I have two friends. One is short, and the other is tall.

My short friend is fat, bald and ugly, but his girlfriend is beautiful. My tall friend is handsome, intelligent and strong, but his girlfriend is ugly.

Oh, one more thing: my short friend is rich, but my tall friend is poor.

ང་ལ་གྲོགས་པོ་གཉིས་ཡོད། གཅིག་གཟུགས་ཐུང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། གཞན་གཅིག་དེ་གཟུགས་རིང་ཞིག་ཡིན།

ངའི་གྲོགས་པོ་གཟུགས་ཐུང་དེ་ཤ་རྒྱས་ཤིང་། གྲང་དམར་ཡིན་ལ་བཞིན་བཙོག་པོ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོའི་གྲོགས་པོ་མངོན་པོ་ཞིག་ཡོད། ངའི་གྲོགས་
པོ་གཟུགས་རིང་དེ་ཕོ་སྟོ་ཅན་ཞིག་འདུག་ཅིང་སྤྱང་སྤྱང་ལྡན་ལ་ལུས་སྟོབས་ཆེ་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོའི་གྲོགས་པོ་མི་མངོན།

ཨོ། གཞན་ཡང་། ངའི་གྲོགས་པོ་གཟུགས་ཐུང་དེ་ལྗང་པོ་ཡིན་ལ། ངའི་གྲོགས་པོ་གཟུགས་རིང་དེ་དབུལ་པོ་ཡིན།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆོག་དཔེ་འགྲེལ།

1. short *adj.* དམར་པ། ཐུང་བ། || My parents are short, but I am tall. (ངའི་པ་མ་གཉིས་གཟུགས་ཐུང་མོད། འོན་ཀྱང་ང་
གཟུགས་རིང་།) Bob is writing a short letter to his grandmother. (བླ་ཁྱིས་ཁོའི་སྤོ་མོར་འཕྲིན་ཐུང་ཞིག་འབྲི་བཞིན་
ཡོད།)

2. other *adj.* གཞན། དེ་མིན་གྱི། *སྟོབ་ཆན་འདིའི་ནང་ other ཞེས་པ་ the དང་མཉམ་དུ་བཞོལ་བས། the other [གཞན་
གཅིག]ཅེས་པའི་ཆབ་ཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་རེད། one....the other.... གཅིག་ནི་ .... གཞན་གཅིག་ནི་” || I have two sons. One
is a doctor, and the other is a lawyer. (ང་ལ་ལུ་གཉིས་ཡོད། གཅིག་སྤྲན་པ་དང་གཞན་གཅིག་ནི་ཁྲིམས་རྩོད་པ་ཞིག་ཡིན།)

3. tall *adj.* མཐོ་པ། || Basketball players are very tall. (ལན་ཆེའུ་སྤྱོ་ལོ་ཅེད་མཁན་ཆེའི་གཟུགས་ཏ་ཅང་རིང་།)

4. fat *adj.* ཤ་རྒྱས་པ། ཆོན་པོ། || Fat people can't run fast. (མི་རྒྱས་པ་ཆོ་མཁྱོགས་པོར་རྒྱག་མི་བྱུག་པ།)

5. bald *adj.* གྲང་དམར།

6. ugly *adj.* མི་མངོན་པ། བཙོག་པོ། || The ugly boy doesn't have a girlfriend. (བྱ་བཙོག་པོ་དེར་གྲོགས་པོ་མེད།)

7. girlfriend *n.* གྲོགས་པོ། དགའ་མ།

8. handsome *adj.* ཕོ་སྟོ་ཅན། || The handsome actor is very famous. (འབྲུག་སྟོན་པ་ཕོ་སྟོ་ཅན་དེ་མིང་གྲགས་ཏ་ཅང་ཆེ།)

9. intelligent *adj.* ལྷན་ལྷན་ལྷན་པ། || The intelligent boy is reading a novel. (སྤྱད་གྲུང་ལྷན་པའི་བུ་དེས་བརྩམས་སྤྱད་ལ་བཟུང་བཞིན་འདུག།)
10. strong *adj.* ལྷོ་བས་ལྷན། || Boxers are very strong. (ལུ་ཚུར་བ་ཚོ་ལྷོ་བས་ཆེན་པོ་ཡིད།)
11. rich *adj.* ལྷུག་པོ། || The rich man is a banker. (མི་ལྷུག་པོ་དེ་དངུལ་ཁང་གཉིས་མཁན་ཞིག་རེད།)
12. poor *adj.* དཔུལ་པོངས། || I don't have any money. I am very poor. (ང་ལ་དངུལ་སྐར་གང་མེད། ང་ཉ་ཅང་དཔུལ་པོངས་ཡིན།)

III. Grammar Points བཅོམ་སྤྱོད་དཀའ་གནད།

སྤྱད་ཆན་འདིར་གཙོ་བོ་ཆབ་ཚིག་ “one... the other...” གྱི་བཞོལ་སྤྱད་ས་མཚམས་སྤྱོད་བྱ་རྒྱ་མ་ཟད། མཚམས་སྤྱོད་གྱི་ཚིག་ and ཡི་བཞོལ་སྤྱད་ས་མཚམས་སྤྱོད་བྱ་རྒྱ་ཡིན།

1. I have two friends. One is short, and the other is tall. ང་ལ་གྲོགས་པོ་གཉིས་ཡིད། གཅིག་གཟུགས་ཐུང་ལ་གཞན་གཅིག་ནི་གཟུགས་རིང་།

གཤམ་གྱི་ཆབ་ཚིག་བཞོལ་སྤྱད་ས་ལ་དོ་སྣང་བྱ་དགོས།

a. མི་གཉིས་སྟོན་ན། one ...the other....གཅིག་ནི་.....གཞན་གཅིག་ནི་.....

- I have two brothers. One is a teacher, and the other is a soldier. (ང་ལ་སྤྱན་གཉིས་ཡིད། གཅིག་དགེ་ཆན་ཡིན་པ་དང་། གཞན་གཅིག་ནི་དམག་མི་ཡིན།)

b. མི་གསུམ་སྟོན་ན། one ...another ...the other...མི་གསུམ་སྟོན་ན། གཅིག་ནི་.....གཅིག་ནི་.....གཞན་གཅིག་ནི་.....

- Her three sisters are busy now. One is cooking in the kitchen, another is fixing her bike in the yard, and the other is studying in the living room. (ཁོ་མོའི་གཅིན་མོ་གསུམ་པོ་ད་ལྟ་བྲེལ་བ་ཆེ་སྟེ། གཅིག་གིས་ཐབ་ཆང་དུ་བྲེལ་བ་ཆེ་བཞིན་ཡིད་པ་དང་། གཅིག་གིས་ར་སྒོར་ནང་མོའི་ལུགས་རྟ་ཞིག་གསོ་བྱེད་བཞིན་ཡིད་པ། གཞན་གཅིག་གིས་འདུག་ཁང་ན་དཔེ་ཆར་བཟུང་བཞིན་ཡིད།)

2. My short friend is fat, bald and ugly. ངའི་གྲོགས་པོ་གཟུགས་ཐུང་དེ་གཟུགས་ཤིང་། གྲུང་དམར་ཡིན་ལ་བཞིན་བཙོག་པོ་ཡིད།

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་ནང་གི་ and ནི་མཚམས་སྤྱོད་གྱི་ཚིག་ཡིན་པ་དང་། བོད་ཡིག་གི་དང་སྤྱད་ཅིང་ཞིང་གིང་སོགས་གྱི་དོན་མཚན་ལ། fat དང་། bald, ugly བཅས་བསྟར་བའི་རྒྱུ་ཚིག་གསུམ་པོ་མཚམས་སྤྱོད་བྱ་ཡིན། and ཡིས་མཉམ་དུ་བསྟར་བའི་མིང་དང་། ཚིག་གྲུབ་ཚིག་གྲུབ་པ་སོགས་མཚམས་སྤྱོད་བྱ་བར་བྱེད།

- John (n.) and David (n.) are good friends. (རྩོན་དང་དཔེ་བེ་ཉི་གྲོགས་པོ་བཟང་པོ་རེད།)
- She is beautiful (adj.) and helpful (adj.). (ཁོ་མོ་མཛེས་ཤིང་ཕན་སེམས་ཆེ།)
- She sings (v.) and dances (v.) very well. (ཁོ་མོ་སྤྱད་དང་ཞབས་བྲོ་ལ་ཡག་པོ་ཡིད།)
- I like him because he is intelligent and because he is helpful. བྱ་བའི་བྱད་ཚས་ (རྒྱ་མཚན) ལྷོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ། ང་ཁོ་ལ་དགའ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ཁོ་སྤྱད་གྲུང་ལྷན་ཞིང་ཕན་སེམས་ཆེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན།)
- She sings well. (ཚིག་གྲུབ།), and she is good at dancing. (ཚིག་གྲུབ།). (ཁོ་མོས་གཞས་ཡག་པོ་གཏོང་གིས་པ་དང་། ཞབས་བྲོ་ལ་མཁས་པོ་ཡིད།)

a. and ཡིས་མཉམ་དུ་བསྟར་བའི་མིང་རྒྱུ་ཚིག་མཚམས་སྤྱོད་སྐབས་andཡི་སྤྱོད་ལ་ཚིགས་རྟགས་འཛིག་མི་དགོས།

My friend is handsome, and intelligent. (X)

My friend is handsome and intelligent. (O) (ངའི་གྲོགས་པོ་བཟང་པོ་ཡོད་ལ་སྤྱད་གྲུང་ལྟོས།)

b. and ཡིས་མཉམ་དུ་བསྟར་བའི་མིང་རྒྱུ་གསུམ་མཚམས་སྒྱུར་སྐབས། མིང་རྒྱུ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་བར་ཆོག་ཤིང་གསུམ་མཚམས་འཛིན་པ་དང་།
and མིང་རྒྱུ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་བར་སྒྱུར་དགོས། and སྒྲོན་ལ་ཆོག་ཤིང་གསུམ་མཚམས་སྒྱུར་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་རྒྱུ་དང་ཆོག་ཤིང་གསུམ་མཚམས་འཛིན་པ་བསྟར་ཡོད།

- My friend is handsome, intelligent, and strong. (འདི་ལྟར་བྲིས་ཆོག་ཀྱང་།)
  - My friend is handsome, intelligent and strong. (རྒྱུ་དང་འདི་ལྟར་འབྲི་བ་ཡིན།) (ངའི་གྲོགས་པོར་ཕོ་སྒྲོ་ཡོད་ཅིང་སྤྱད་གྲུང་འཛོམས་ལ་ལུས་སྒྲོབས་ཆེ།)
- c. and ཡིས་དོ་མཉམ་དུ་བསྟར་བའི་ཆོག་གྲུབ་མཚམས་སྒྱུར་སྐབས། and ཡི་སྒྲོན་ལ་རྒྱུ་དང་ཆོག་ཤིང་གསུམ་མཚམས་འཛིན་དགོས། but ཡང་མཚམས་སྒྱུར་གྱི་ཆོག་ཡིན་ལ། [འོན་ཀྱང་ངམ་ཀྱང་འང་ཡང་]གི་དོན་མཚོན་པ་དེས་མཉམ་དུ་བསྟར་བའི་ཆོག་གྲུབ་མཚམས་སྒྱུར་སྐབས། སྒྲོན་ལ་འཛིན་པ་བསྟར་ཆོག་ཤིང་གསུམ་མཚམས་འཛིན་དགོས་ཀྱི་ཡོད།
- He loves Jane, and (he) is planning to marry her this year. (ཁོ་ལྷན་ལ་ཉ་ཅང་དགའ་བ་དང་། ད་ལོར་ཁོ་མོ་དང་གཉེན་སྲིད་པའི་འཆར་གཞི་འགོད་བཞིན་ཡོད།)
  - He likes music, but his girlfriend hates it. (ཁོ་རོལ་མོར་དགའ་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོའི་གྲོགས་མོ་གཏན་ནས་མི་དགའ།)

3. Oh, one more thing: my short friend is rich, but my tall friend is poor. ཨོ། གཞན་ཡང་། ངའི་

གྲོགས་པོ་གཞུགས་ཐུང་དེ་ལྷག་པོ་ཡིན་ལ་གཞུགས་རིང་དེ་དཔལ་པོ་ཞིག་ཡིན།

*Oh, there is one more thing: my short friend... (ཨོ། གཞན་ཡང་། ངའི་གྲོགས་པོ་གཞུགས་ཐུང་དེ་.....)

more *adj.* སྒར་ལས་མང་པོ།

one more.... ད་རུང་གཞན་ཞིག་ནི།

two more... ད་རུང་གཞན་གཉིས་ནི།

three more... ད་རུང་གཞན་གསུམ་ནི།

- We need five more apple pies for the party. (ང་ཚོའི་གསོལ་སྒྲོན་ལ་ད་རུང་ཀྱུ་ཤུའི་བཟ་ལེབ་ལྔ་དགོས་ཀྱི་འདུག)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. His girlfriend is beautiful. (ཁོའི་གྲོགས་མོ་མཛེས་པོ་ཡོད།)

- His girlfriend is polite. (ཁོའི་གྲོགས་མོ་བརྟུ་བཀུར་ཆེ།)
- Her boyfriend is hardworking. (ཁོ་མོའི་དགའ་གྲོགས་བརྩོན་པ་ཆེ།)
- Her boyfriend is handsome. (ཁོ་མོའི་དགའ་གྲོགས་རྗེས་པོ་ཡོད།)

2. I have two friends. One is short, and the other is tall. (ང་ལ་གྲོགས་པོ་གཉིས་ཡོད་དེ། གཅིག་གཞུགས་ཐུང་ཞིང་།

གཞན་གཅིག་ནི་གཞུགས་རིང་པོ་ཡོད།)

- I have two sisters. One is a teacher, and the other is a musician. (ང་ལ་གཅེན་མོ་གཉིས་ཡོད་དེ། གཅིག་དགེ་རྒན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། གཞན་གཅིག་ནི་རོལ་མོ་བ་ཞིག་ཡིན།)
- He has two dogs. One is black, and the other is yellow. (ཁོ་ལ་ཁྱི་གཉིས་ཡོད་དེ། གཅིག་ནག་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། གཞན་གཅིག་ནི་སེར་པོ་ཞིག་ཡིན།)

3. My tall friend is handsome, intelligent and strong. (ངའི་གྲོགས་གཞུགས་རིང་དེ་ཕོ་སྒྲོ་འཛོམས་ལ། སྤྱད་གྲུང་ལྟོས་ཞིང་ལུས་སྒྲོབས་ཆེ།)

ངས་གསོལ་སྟོན་འདིའི་ཐོག་གི་མི་སུ་ཡང་ངོ་མི་ཤེས། དེ་ན་མི་རྒྱས་མེད་ཅིག་འདུག། ཁོའི་སྣ་ཆེ་ཞིང་ན་བ་རུང་། ངས་ཁོ་ངོ་མི་ཤེས། དེ་ན་བུད་མེད་
གཉིས་འདུག། ཁོ་མོ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེལ་མིག་གྱོན་འདུག། ངས་ཁོ་མོ་ཚོ་འདྲ་ངོ་ཤེས་ཀྱི་མེད།
དེ་ན་གཅེས་པར་འོས་པའི་གཞན་ལྷན་འདུག། ཁོ་མོའི་སྒྲ་རིང་ལ་ཤ་མདངས་དཀར། ཁོ་མོས་མི་གཞན་ཞིག་དང་མཉམ་དུ་ཞབས་བྲོ་རྒྱག་བཞིན་
འདུག། ང་ཁོ་མོ་ལ་དགའ་བོ་འདུག་ལ་མི་གཞན་པ་ཆང་མའང་ཁོ་མོ་ལ་དགའ་བོ་འདུག།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. know *vt.* ཤེས་པ། རྟགས་པ། || Do you know the way to my home? (ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་ཁྱིམ་ལ་འགོ་སའི་ལམ་ཤེས་པམ།)
2. anyone *pron.* མི་སུ་ཡིན་ཞིག || Does anyone want an orange? (ཚུ་ལུ་མ་དགོས་པའི་མི་སུ་ཡོད།)
3. party *n.* གསོལ་སྟོན། (སྤྱི་ཚོགས་འབྲེལ་འདྲིས་རང་བཞིན་དང་རྩོལ་ཕྱིད་རང་བཞིན་གྱི་འདུ་ཚོགས།)
4. strange *adj.* རྒྱས་མེད་པ། ཡ་མཚར་པོ། || Tim's girlfriend has a strange voice. (ཐེམ་གྱི་གྲོགས་མོར་སྐད་ཡ་མཚན་ཞིག་
འདུག)
5. big *adj.* ཆེན་པོ།
6. nose *n.* སྒྲ།
7. small *adj.* རྒྱུང་དུ། རྒྱང་རྒྱུང་།
8. ear *n.* ན་བ།
9. women *n.* བུད་མེད། (མང་ཚོག) *woman *n.* བུད་མེད། (རྒྱང་ཚོག); one woman བུད་མེད་གཅིག; two women བུད་
མེད་གཉིས།
10. wear *vt.* (ལུས་སྟེང་དུ་གྱོན་པ་ལམ་བཟགས་ཚོག་པའི་དངོས་པོ) གྱོན་པ། འདོགས་པ། རྒྱག་པ། || I like to wear jeans. (ང་ཉེ་ལུ་
ཅའི་དོར་མ་གྱོན་རྒྱུ་དགའ།)
11. glasses *n.* ཤེལ་མིག; glass [ཤེལ་ལམ་ཤེལ་པོར་དུ་འགྲེལ་ཚོག་ལ། [ཤེལ་]ཞེས་འགྲེལ་སྐབས་བགྲང་མེད་མིང་ཚིག་དང་། [ཤེལ་
དཀར་]དུ་འགྲེལ་སྐབས་བགྲང་ཡོད་མིང་ཚིག་ཡིན།
*a piece of glass ཤེལ་ལེབ་མོ་གཅིག two pieces of glass ཤེལ་ལེབ་མོ་གཉིས།
a glass ཤེལ་པོར་གཅིག two glasses ཤེལ་པོར་གཉིས།
འོན་ཀྱང་། glasses [ཤེལ་མིག་]དུ་འགྲེལ་སྐབས། ཤེལ་མིག་གི་ཤེལ་ལ་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཡོད་པས། glasses ཞེས་མང་ཚོག་གིས་སྟོན་དགོས།
*a pair of glasses ཤེལ་མིག་གཅིག two pairs of glasses ཤེལ་མིག་གཉིས།
12. cute *adj.* གཅེས་སུ་འོས་པའི། || Everybody likes cute children. (མི་ཆང་མ་གཅེས་སུ་འོས་པའི་བྱིས་པར་དགའ།)
13. young *adj.* ན་གཞོན། || The young man is very polite. (ན་གཞོན་དེ་བཟི་བཀྲར་ཏུ་ཅང་ཆེ།)
14. long *adj.* རིང་པོ། ཡུན་རིང་། || John likes girls with long hair. (རྫོན་བུ་མོ་སྒྲ་རིང་ཅན་ལ་དགའ།)
15. fair *adj.* (ཤ་མདངས) དཀར་པོ།
*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། སྒྲོ་བ་ཚན་འདིའི་ནང་གི fair ཡིས་ཆེད་དུ་ཤ་མདངས་དཀར་པོ་བསྟན་པས། སྐབས་འདིར white བཀོལ་ནས་[དཀར་པོའི་]ཆང་
བྱས་མི་ཚོག་རྒྱ་མཚན་ནི white skin གྱིས་མི་རྒྱུད་དཀར་པོའི་ཤ་མདངས་དཀར་པོ་སྟོན་པས་རེད།
16. skin *n.* སྒྱི་བགས། ཤ་མདངས། (བགྲང་མེད།)
17. dance *vi.* ཞབས་བྲོ་རྒྱག་པ། || Do you know how to dance? (ཁྱོད་ཀྱིས་ཞབས་བྲོ་འབྲུབ་ཤེས་པམ།)
18. someone *pron.* མི་གང་ཞིག

19. else *adv.* གཞན། གཞན་ཡང་། (everybody དང somebody, nobody བཅས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཛོག་དགོས།)

*everybody else གཞན་པའི་མི་རེ་རེ། = everyone else; somebody else མི་གཞན་ཞིག = someone else;
nobody else མི་གཞན་མེད་པ། = no one else;

✧ I like my teacher, but everyone else doesn't. (ང་རང་ངའི་དགེ་ཤེས་ལ་དགའ། འོན་ཀྱང་མི་གཞན་ཆང་མ་མི་
དགའ།)

✧ Sorry, I can't help you. Please ask someone else. (དགོངས་པ་མ་ཚོམ། ངས་ཁྱོད་ལ་རོགས་བྱེད་མི་ཐུབ་པས། མི་
གཞན་པ་བཅའ་རོགས་ཞུ།)

✧ James smokes, but no one else in the office does. (ལྷུ་མ་སི་ཡིས་དུ་བ་འཐེན་གྱི་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་གཞི་ཁྱུང་ལས་
ཁང་གི་མི་གཞན་པ་ཆང་མས་དུ་བ་འཐེན་གྱི་མེད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྒྲིབ་ཚན་འདིར not ཡིས་གྲུབ་པའི་དགག་ཚིག་མཚམས་སྒྲིབ་བྱེད་རྒྱ་མ་ཟད། ཚབ་ཚིག་ anyone དང somebody གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་
མཚམས་སྒྲིབ་བྱ་བྱུ་ཡིན།

1. I don't know anyone at this party. ངས་གསལ་སྟོན་འདིའི་ཐོག་གི་མི་གཉིས་ཀྱང་ངོ་ཤེས་གྱི་མེད།

1). ཚིག་གྲུབ་འདི་བསྟན་ཚིག་ (དགག་སྒྲིབ་) not ཡིས་གྲུབ་པའི་དགག་ཚིག་གི་ཚིག་སྒྲིབ་གྲུབ་སྟངས་ཡིན་ལ། དགག་ཚིག་ཆང་མ་སྒྲུབ་ཚིག་ལས་
གཞན་གསལ་འགྱུར་ཏེ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། གཞན་གསལ་འགྱུར་སྟངས་ལ་གཤམ་གྱི་རིགས་གསུམ་ཡོད།

a. ཚིག་གྲུབ་ནང་དུ་བྱ་ཚིག་ be ཡོད་སྐབས། not བྱ་ཚིག་ be ཡི་རྗེས་སུ་འཛོག་དགོས།

• He is intelligent. (སྒྲུབ་ཚིག་) (ཁོ་གྲུང་པོ་འདྲུག་)

• He is not intelligent. (དགག་ཚིག་) = He isn't intelligent. (ཁོ་གྲུང་པོ་མི་འདྲུག་)

b. ཚིག་གྲུབ་ནང་དུ་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་དཔེར་ན། can (བྱེད་ཐུབ་པའམ་ནུས་པ་) དང་། will (བྱ་འགྱུར་), may (བྱེད་ཚོག་པ་),
must (ངེས་པར་དུ་) སོགས་ཡོད་སྐབས། not བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་དེའི་རྗེས་སུ་འཛོག་དགོས།

• He will come today. (སྒྲུབ་ཚིག་) (ཁོ་དེ་རིང་ཡོང་རྒྱ་རེད།)

• He will not come today. (དགག་ཚིག་) = He won't come today. (ཁོ་དེ་རིང་ཡོང་རྒྱ་མ་རེད།).

• The boy can sing. (སྒྲུབ་ཚིག་) (ཁུ་ཕུག་དེས་སྒྲུ་ལེན་ཐུབ་གྱི་ཡོད།)

• The boy cannot sing. (དགག་ཚིག་)

• The boy can't sing. (ཁུ་ཕུག་དེས་སྒྲུ་ལེན་ཐུབ་གྱི་མེད།)

*can དང not མཉམ་དུ་བཞག་སྐབས། cannot ཞེས་འབྲི་བ་ལས་ can not ཞེས་འབྲི་མི་རུང་། འོན་ཀྱང་ will དང may,
must སོགས་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་རྣམས་ not དང་མཉམ་དུ་བཞག་སྐབས། will not དང may not, must not ཞེས་འབྲི་
དགོས།

c. ཚིག་གྲུབ་ནང་དུ་བྱ་ཚིག་སྒྲིབ་བཏང་བ་མ་གཏོགས་བྱ་ཚིག་ be དང་ཡང་ན་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་མེད་པའི་དུས་སུ། རྩོན་ལ་བྱེད་པའི་ཚིག་གི་
རྗེས་སུ་གང་ཟག་གི་ཚབ་ཚིག་གི་གཞན་གསལ་འགྱུར་ལུགས་ལྟར་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་ do འམ་ཡང་ན་ does སྒྱུར་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་ not
སྒྲིབ་བ་དང་། སྒྲ་མའི་བྱ་ཚིག་ཆང་མ་བྱ་ཚིག་གི་གཞན་གསལ་སྒྲིབ་དགོས།

• She loves David. (སྒྲུབ་ཚིག་) (ཁོ་མོ་ཏ་ཐེད་ལ་དགའ།)

སྐབས་འདིར་བྱེད་པའི་ཚིག་ she བི་གང་ཟག་གསུམ་པའི་ཚབ་ཚིག་གི་རྒྱུང་ཚིག་ཡིན་པས། དེའི་རྗེས་སུ་ does གློམ་དགོས་ལ། དེ་ནས་ not གློམ་བ་དང་། མཚུག་མཐར་ loves བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞུགས་ love ལ་བསྐྱར་དགོས། དཔེར་ན།

- She does not love David. (དགག་ཚིག་) = She doesn't love David. (ཁོ་མོ་ཏ་ཟེད་ལ་མི་དགའ་)
- They like music. (སྐྱབ་ཚིག་) (ཁོ་ཚོ་རྣམས་དགའ་།) *སྐབས་འདིར་བྱེད་པའི་ཚིག་ they བི་གང་ཟག་གསུམ་པའི་ཚབ་ཚིག་གི་མང་ཚིག་ཡིན་པས། they ཡི་རྗེས་སུ་ do གློམ་དགོས་པ་དང་། དེའི་འཕྲོར་ not གློམ་དགོས། like བི་བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞུགས་ཡིན་པས་སོར་བཞག་བྱས་ཚིག་ དཔེར་ན། They do not like music. (དགག་ཚིག་) = They don't like music. (ཁོ་ཚོ་རྣམས་མི་དགའ་།)

2). anyone/someone མི་སྲུ་ཞིག་/མི་གང་ཞིག་ གོང་གི་ཚབ་ཚིག་གཉིས་སོ་སོར་ anybody དང་ somebody གཉིས་དང་མཚུངས། anyone དང་ཡང་ན་ anybody དགག་ཚིག་གམ་དྲི་ཚིག་གི་ནང་དུ་བཀོལ་བ་དང་། someone དང་ཡང་ན་ somebody སྐྱབ་ཚིག་གི་ནང་དུ་བཀོལ་བ་ཡིན།

- I don't know anybody in the classroom. (དགག་ཚིག་) (ངས་སྤྱོད་ཁང་དེའི་ནང་གི་མི་སྲུ་ཡང་ངོ་ཤེས་ཀྱི་མེད།)
  - There isn't anyone in the room. (དགག་ཚིག་) (ཁང་བའི་ནང་དུ་མི་གཅིག་ཀྱང་མེད།)
  - Does anyone know the answer? (དྲི་ཚིག་) (དྲིས་ལན་འདི་ཤེས་མཁན་མི་སྲུ་ཡོད་དམ།)
  - Can anybody do it? (དྲི་ཚིག་) (དོན་འདི་བསྐྱབ་བྱའཁན་མི་སྲུ་ཡོད་དམ།)
  - There is someone there. (སྐྱབ་ཚིག་) (དེ་ན་མི་ཞིག་འདུག)
  - Somebody is talking to Mary. (སྐྱབ་ཚིག་) (མི་ཞིག་གིས་མའི་རོས་ལ་ཁ་བརྟེན་བཞིན་འདུག)
- འོན་ཀྱང་ anybody དང་ anyone གལ་ཏེ་བྱེད་པའི་ཚིག་ཡིན་ན་སྐྱབ་ཚིག་གི་ཁོད་ཀྱང་བཀོལ་ཚིག་ལ། དེ་ནི་བསྐྱར་པའི་དོན་གྱི་བཀོལ་སྤངས་ཡིན།
- Anybody can answer the question. (མི་སྲུས་ཀྱང་དྲི་བ་འདིར་ལན་འདེབས་བྱའོ།)
  - If he can do it, anyone can. (གལ་མེད་ཁོས་དེ་སྐྱབ་བྱའོན་ན། མི་སྲུས་ཀྱང་སྐྱབ་བྱའོ།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. He has a big nose and small ears. (ཁོར་སྐྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་ན་ཚིག་ཆུང་ཆུང་གཉིས་ཡོད་པ་རེད།)
    - ✧ He has a round face and a big mouth. (ཁོར་གདོང་སྒྲོང་སྒྲོང་ཞིག་དང་ཁ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།)
    - ✧ She has a thin face and round eyes. (ཁོ་མོར་གདོང་ཕྲ་མོ་ཞིག་དང་མིག་སྒྲོང་སྒྲོང་གཉིས་ཡོད་པ་རེད།)
  2. They're wearing glasses. (ཁོ་ཚོས་ཤེལ་མིག་བརྒྱབ་འདུག)
- ✧ He's wearing a yellow suit. (ཁོས་རྒྱབ་གོས་སེར་པོ་ཆ་ཚང་ཞིག་བྱོན་འདུག)
  - ✧ She's wearing a purple hat. (ཁོ་མོས་ཞུ་མོ་རྒྱ་སྐྱུག་ཅིག་བྱོན་འདུག)

Lesson 22: Do You Want to Dance? ཁྱོད་ཀྱིས་ཞབས་བྲོ་རྒྱག་འདོད་དམ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Bob:	Hello. Do you want to dance?	ནྱ་ནྱ། ཁྱོད་བདེ་མོ། ཁྱོད་ཞབས་བྲོ་ལཱ་བ་འདོད་དམ།
Jane:	No, thanks.	ཡུན། རྒྱག་མི་འདོད། བཀའ་དྲིན་ཆེ།
Bob:	Do you want a drink?	ནྱ་ནྱ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆང་འཐུང་འདོད་དམ།
Jane:	No, thanks.	
Bob:	What do you want?	
Jane:	I just want you to go away.	

ལྷན། འཕྲུང་མི་འདོད། ཐུགས་རྩི་ཆེ།
ལྷ་མོ། འོན་ཏེ་ཁྱིམ་ཅི་བྱེད་འདོད་དམ།

ལྷན། ངས་ཁྱོད་རང་འདི་ནས་ཕར་སོང་ན་འདོད།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟུ་མིག

1. want *vt.* བསམ་པ། འདོད་པ། *a. want to གུ་ཚིག་གི་མ་གཞི་གསུམ། གང་ཞིག་བྱེད་འདོད་པའམ་བསམ་པ། || I want to see him now. (ང་ད་ལྟ་ཁོ་དང་ཐུག་ན་འདོད་ཀྱི་ཡིད།)
b. want + མིང་ཚིག་གི་མ་གཞི་གསུམ་ཐོབ་འདོད་པ།
✧ The little boy wants more toys. (ལུ་དེས་རྩེད་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ལས་མང་བ་ཞིག་ཡོད་ན་འདོད་ཀྱི་འདུག།)
c. want + མི + to གུ་ཚིག་གི་མ་གཞི་གསུམ་མི་ཞིག་ལ་བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་དུ་འཇུག་འདོད་པ།
✧ He wants me to mail the letter for him. (ཁོས་ང་ལ་ཡི་གེ་དེ་བསྐྱར་དུ་འཇུག་བསམ་ཡོད།)
2. drink *n.* ཆང་། བུའྲང་བ།; drink [བུའྲང་བ]འམ་ཡང་ན་[ཆང་]ལ་འགྲེལ་ཚོགས་མོད། འོན་ཀྱང་དེང་རབས་ཀྱི་ཨ་རིའི་སྐད་དུ་[ཆང་]ལ་གོ་བ་བྱུང་ཆེ་བ་དང་། བྱེད་པར་གཤམ་གསལ་གྱི་ཚིག་ཐུག་ཐོབ་ཐོག་ལ་བཞིན་ཡོད། have/want/get + a drink ཆང་ཐོང་བ་གང་འཕྲུང་བ།
✧ I want a drink after work. (ངས་ལས་ཀའི་རྗེས་ལ་ཆང་འཕྲུང་ན་འདོད།)
3. go away ཕར་འགོ་བ། || Don't bother me! Please go away. (ང་ལ་སྐྱོན་པོ་མ་བཟོ་དང་། ཕར་འགོ་འགས་གཞོངས།)

III. གནད་ཀྱི་བྱས་ནས་སྒྲོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. I don't know _____ here. (A) anyone (B) someone (C) another one (D) the other
2. He isn't polite. She isn't _____. (A) also (B) too (C) either (D) polite
3. They like music. I _____, too. (A) am (B) can (C) don't (D) do
4. The question is easy. _____ can answer it. (A) Some body (B) No one (C) Every body (D) Anyone
5. He's wearing _____. (A) a piece of glass (B) a glass (C) glasses (D) glass
6. Mother wants you _____ the dishes for her. (A) to wash (B) washing (C) wash (D) to washes

Lesson 23: The Book Is Mine དེ་ཆ་འདི་ངའི་ཡིན།

I. Reading ལྟ་སྒྲིག

This is my English book. It belongs to me. It is mine. That is your English book. It belongs to you. It is yours. Those books aren't ours. They belong to those boys over there. They are theirs. Why do we all have different books? Because we belong to different classes.

འདི་ངའི་དབྱིན་ཡིག་གི་དཔེ་ཆ་ཡིན། འདི་ང་ལ་དབང་བ་ཡིན། འདི་ངའི་ཡིན། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དབྱིན་ཡིག་གི་དཔེ་ཆ་རེད། དེ་ཁྱོད་ལ་དབང་བ་རེད། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རེད། དཔེ་ཆ་དེ་དག་ང་ཚོའི་མ་རེད། དེ་དག་ཕ་གིའི་ཐུགས་དེ་དག་ལ་དབང་བ་རེད། དེ་དག་ཁོ་ཚོའི་རེད། ང་ཚོ་ཆང་མ་དཔེ་ཆ་མི་གཅིག་པ་ཡོད་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ང་ཚོ་འཛོན་གྲྭ་གཅིག་པ་མིན་པས་རྒྱུན་གྱི་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. English *n.* དབྱིན་ཇི། (དབྱིན་ཇིའི་སྐད་ཡིག) || John is Chinese, but he speaks English well. (ཇོན་ཀྱི་མི་ཡིན་ཡང་། ཁོས་དབྱིན་སྐད་ཡག་པོ་བཤད་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།)
2. belong *vi.* གཏོགས་པ། དབང་བ། (སྦྱོར་ཚིག་ to དང་མཉམ་དུ་བཞག་པ) *belong to... གང་ལ་དབང་བའམ་གཏོགས་པ། || Put that umbrella down. It doesn't belong to you. (ཆར་གདུགས་དེ་མར་ཞོག དེ་ཁྱོད་ཀྱི་མ་རེད།)

3. mine <i>pron.</i> ངའི།	8. different <i>adj.</i> མི་འདྲ་བ། ཐ་དད་བ། I like many
4. yours <i>pron.</i> ཁྱོད་ཀྱི། ཁྱོད་ཚོའི།	different kinds of books. (ར་རིགས་མི་གཅིག་པའི་དཔེ་ཆ་
5. those <i>pron.</i> དེ་དག་ དེ་ཚོ།	མང་པོར་དགའ།)
6. ours <i>pron.</i> ང་ཚོའི།	9. class <i>n.</i> འཛིན་གྲྭ། སློབ་ཚན། What time is your
7. their <i>pron.</i> ཁོ་ཚོའི། ཁོ་མ་ཚོའི། དེ་ཚོའི།	history class? (ཁྱོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སློབ་ཚན་གྱི་དུས་ཚོད་ནམ་ཡིན།)

III. Grammar Points བརྟེན་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་ཉེ་རིང་སྟོན་པའི་ཚབ་ཚལ་དང་བདག་གི་པའི་ཚབ་ཚལ་གི་རིགས་དང་བཀོལ་སྤྲངས་མཚམས་སྦྱར་བྱ་རྒྱ།

1. This is my English book. འདི་ངའི་དབྱིན་ཇིའི་དཔེ་ཆ་ཡིན།

- That is your English book. (དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དབྱིན་ཇིའི་དཔེ་ཆ་རེད།)
- Those books aren't ours. (དཔེ་ཆ་དེ་དག་ང་ཚོའི་མ་རེད།)

གོང་གི་དཔེར་བརྗོད་ནང་གི་this དང་། that, those ཚང་མ་ཉེ་རིང་སྟོན་པའི་ཚབ་ཚལ་ཡིན་ལ། བོད་ཡིག་གི་དེ་སྐད་འདིའི་དོན་དང་ཡར་ཆེར་འདྲ། དབྱིན་ཇིའི་ཡི་གེར་རྒྱ་བར་སྦྱོད་པའི་ཉེ་རིང་སྟོན་པའི་ཚབ་ཚལ་གི་this (འདི) that (དེ), these (འདི་དག), those (དེ་དག) བཅས་བཞི་ཡོད་པ་དང་། གཤམ་གྱི་གནད་དོན་འགའ་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས།

a. this དང་ that གཉིས་རྒྱུང་ཚལ་དང་བགྲང་མེད་མིང་ཚལ་གི་ཚབ་ཏུ་འཇུག་པ་དང་། these དང་ those གཉིས་མང་ཚལ་གི་ཚབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན།

- This is my bike. (འདི་ངའི་ལུགས་རྟ་ཡིན།)
- That is your money. (དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དངུལ་རེད།)
- These are your books. (འདི་དག་ཁྱོད་ཀྱི་དཔེ་ཆ་རེད།)
- Those are his pencils. (དེ་དག་ཁོའི་ཞ་སྒྲུག་རེད།)

b. གོང་གི་ཉེ་རིང་སྟོན་པའི་ཚབ་ཚལ་ལ་ a (an) སྒྲ་དང་ the སྒྲའི་དོན་ཡང་ཡོད་པས། རྩིས་སུ་མིང་ཚལ་སྦྱར་ཆོག

- This bike belongs to me. (ལུགས་རྟ་འདི་ང་ལ་དབང་།)
- These girls are cute. (བུ་ཚོ་འདི་ཚོ་གཅེས་པར་འོས།)

c. this དང་ these ཡིས་ཉེ་བའི་མིའམ་དངོས་པོ་སྟོན་པ་དང་། that དང་ those ཡིས་རིང་བའི་མིའམ་དངོས་པོ་སྟོན་པ་ཡིན།

- This book belongs to me, and that book belongs to him. (དཔེ་ཆ་འདི་ང་ལ་དབང་བ་དང་། དཔེ་ཆ་དེ་ཁོ་ལ་ དབང་།)
- I don't like these flowers. I like those flowers next to the window. (ང་མེ་ཉོག་འདི་དག་ལ་དགའ་བོ་མི་འདུག ང་སྒྲིལ་ཁུང་འབྲིས་ཀྱི་མེ་ཉོག་དེ་དག་ལ་དགའ་བོ་འདུག)

d. ཚུམ་ཡིག་ནང་དུ་this དང་། that, these, those བཅས་བསྐྱར་སྒྲོས་མི་འབྱུང་ཆེད། it ཡིས་this དང་ that ཡི་ཚབ་བྱེད་པ་དང་། they ཡིས་ these དང་ those ཡི་ཚབ་བྱེད།

- ✧ This is my English book. This belongs to me. (ཚིག་སྦྱར་མི་བདེ་བ།)
- ✧ →This is my English book. It belongs to me. (ཚིག་སྦྱར་བདེ་བ།) (འདི་ངའི་དབྱིན་ཇི་ཡིག་དཔེ་ཆ་ཡིན། དེ་ང་ལ་དབང་།)
- ✧ These books are mine. These don't belong to you. (ཚིག་སྦྱར་མི་བདེ་བ།)
- ✧ →These books are mine. They don't belong to you. (ཚིག་སྦྱར་བདེ་བ།) (དཔེ་ཆ་འདི་དག་ངའི་ཡིན། དེ་ཚོ་ཁྱོད་ལ་མི་དབང་།)

2. It is mine. དེ་ངའི་ཡིན།

- It is yours. (དེ་ཁྱེད་ཀྱི་རེད།)
- Those books aren't ours. (དེ་མེ་ཆ་དེ་དག་ང་ཚོའི་མ་རེད།)

གོང་གི་དཔེ་བརྒྱུད་ནང་གི་ mine དང་། yours, ours བཅས་ཚང་མ་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་རྒྱ་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་དང་ཅུང་མི་འདྲ་སྟེ། གཤམ་དུ་རེལ་མིག་ཅིག་བཞེད་ན།

རྒྱ་ཚིག་			
ནམ་པ་ \ བོད་འགྲུར་	ངའི།	ཁྱེད་ཀྱི།	ཁོའི།/ཁོ་མོའི།/དེའི།
རྒྱ་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་	my	your	his/her/its
མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་	mine	yours	his/hers/its
མང་ཚིག་			
ནམ་པ་ \ བོད་འགྲུར་	ང་ཚོའི།	ཁྱེད་ཚོའི།	ཁོ་ཚོའི།/ཁོ་མོ་ཚོའི།/དེ་ཚོའི།
རྒྱ་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་	our	your	their
མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་	ours	yours	theirs

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

- a. རྒྱ་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་ནི་རྒྱ་ཚིག་དང་འདྲ་བས། རྗེས་སུ་ངེས་པར་དུ་མིང་ཚིག་སྒྱུར་དགོས། མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་ནི་མིང་ཚིག་དང་འདྲ་བས། རྗེས་སུ་མིང་ཚིག་སྒྱུར་མི་རུང་།

The book is my. (X, my ནི་རྒྱ་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་ཡིན་པས་རྗེས་སུ་ངེས་པར་དུ་མིང་ཚིག་སྒྱུར་དགོས།)

→This is my book. (O) (འདི་ངའི་དཔེ་ཆ་ཡིན།)

→The book is mine. (O) (དཔེ་ཆ་འདི་ངའི་ཡིན།)

Our school is big, but their is small. (X, their ནི་རྒྱ་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་ཡིན་པས་རྗེས་སུ་ངེས་པར་དུ་མིང་ཚིག་སྒྱུར་དགོས།)

Our school is big, but their school is small. (O, འོན་ཀྱང་ school ཚིག་གྲུབ་གཅིག་གི་ནང་དུ་སྒྱུར་སྒྲིམ་བྱུང་ན་མི་བཟང་བས་གཤམ་ལྟར་བཞོལ་ན་བཟང་།)

→Our school is big, but theirs is small. (ཞེས་བཞོལ་ན་བཟང་།) (ང་ཚོའི་སྒྲོབ་གྲྭ་ཆེ། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཚོའི་(སྒྲོབ་གྲྭ) དེ་ཆུང་།)

- b. his དང་ its གཉིས་ནི་གཞུགས་གཅིག་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་ནམ་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་བྱས་ཚིག་པ་དང་། her ནི་རྒྱ་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་ཏུ་གཏོགས་པ། hers ནི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་ཏུ་གཏོགས་པ་ཡིན།

- I don't like her car. I like his. (his ནི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་ཡིན་པ། her ནི་རྒྱ་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་ཡིན།) (ང་ཁོ་མོའི་རྒྱུངས་ལོ་རྒྱུང་བར་མི་དགལ། ང་ཁོའི་དེར་དགལ།)

- I like his car. I don't like hers. (his བོ་རྒྱུ་ཚོག་གི་དོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚོག་ཡིན་ལ། hers བོ་མིང་ཚོག་གི་དོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚོག་ཡིན།) (ང་ཁོའི་རྒྱུ་ཚོག་ལོ་ཁོ་རྒྱུ་ཚོག་ལོ་ཁོ་མིང་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚོག་ཡིན།)
- I have a dog. Its mouth is big, but mine is bigger than its. (ཚོག་འདིའི་ནང་གི་its བོ་རྒྱུ་ཚོག་གི་དོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚོག་ཡིན་ལ། its བོ་མིང་ཚོག་གི་དོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚོག་ཡིན།) (ང་ལ་བྱི་ཞིག་ཡོད། དེའི་ཁ་ཏ་ཅང་ཆེ། འོན་ཀྱང་ངའི་ཁ་དེ་ལས་ཀྱང་ཆེ།)
- c. it's དང་its གཉིས་འདྲ་མཚུངས་སུ་བཀོལ་མི་རུང་། its (དེའི) བོ་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚོག་ཡིན་ལ། it's བོ་it is (དེ་གང་ཞིག་རེད) ཡི་བསྐྱེད་ཡིག་ཡིན།
I have a dog. It's tail is long. (X)
→I have a dog. Its tail is long. (O) (ང་ལ་བྱི་ཞིག་ཡོད། དེའི་རྩ་མ་རིང་པོ་ཡོད།)
I have a dog. Its very strong. (X)
→I have a dog. It's very strong. (O)
I have a dog. It is very strong. (ང་ལ་བྱི་ཞིག་ཡོད། དེ་ཏ་ཅང་སྟོབས་ཅན་ཞིག་ཡིན།)

3. They belong to those boys over there. དེ་ཚོ་ཕ་གའི་བྱ་གཞི་དེ་དག་ལ་དབང་།

there (དེ་གར) དང་here (འདི་གར) གཉིས་མཉམ་ནས་དང་ཡུལ་སྟོན་པའི་བསྐྱེད་ཚོག་ཡིན་ལ། བཀོལ་སྤྱད་བྱེད་སྐབས་རྒྱུན་པར་ཚོག་གྲུབ་གྱི་མཚུགས་ལ་བཞག་ཡོད།

- I see a boy there. (ངས་དེ་གར་བྱ་ཞིག་མཐོང་།)
- There is a dog here. (འདི་གར་བྱི་ཞིག་འདུག)

འོན་ཀྱང་ཨ་རིའི་ཁ་སྐད་ལ་རྒྱུན་པར་there དང་here གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ལ་བསྐྱེད་ཚོག་over སྐར་ནས་there དང་here ཡི་བསྐྱེད་པའི་དོན་སྟོན་གྱི་ཡོད། དེ་བས་གོང་གི་ཚོག་གཉིས་འདི་ལྟར་བྲིས་ཚོག

- I see a boy over there.
- There is a dog over there.

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. This is my English book. It belongs to me. (འདི་ངའི་དབྱིན་ཡིག་གི་དཔེ་ཆ་ཡིན། དེ་ང་ལ་དབང་།)
➢ That is her pen. It belongs to her. (དེ་ཁོ་མོའི་ཕྱག་སྐྱུག་རེད། དེ་ཁོ་མོ་ལ་དབང་།)
➢ These are his pencils. They belong to him. (འདི་དག་ཁོའི་ཞ་སྐྱུག་རེད། དེ་དག་ཁོ་ལ་དབང་།)
2. Those books aren't ours. They belong to those boys over there. (དཔེ་ཆ་དེ་དག་ང་ཚོའི་མིན། དེ་གའི་བྱ་མཉམ་གྱི་ཚོའི་རེད།)
➢ These notebooks aren't yours. They belong to those girls over there. (ཟེན་དཔེ་འདི་དག་ཁྱེད་ཚོའི་མ་རེད། དེ་དག་དེ་གའི་བྱ་མོ་ཚོའི་རེད།)
➢ That ball isn't hers. It belongs to this boy over here. (སྟོ་ལ་དེ་ཁོ་མོའི་མ་རེད། དེ་འདི་གའི་བྱ་འདིའི་རེད།)

Lesson 24: It's Mine དེ་ངའི་ཡིན།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Teacher: Whose test paper is this?

Bob: It's mine, ma'am.

Teacher: And whose test paper is this?

Bob: It's Tony's, ma'am.

Teacher: And why are your answers exactly the same as his?

Bob: Because Tony has eyes in the back of his head.

དག་ཀྱི་	འདི་སྤྱི་རྒྱལ་ཤོག་རེད།	དག་ཀྱི་	འོ་ན། ཁྱོད་ཀྱི་དྲིས་ལན་ཁོད་དྲིས་ལན་དང་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་
ཟླ་མི།	དེ་དེ་རེད། ཀྱ་ལགས།	ཟླ་མི།	རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན།
དག་ཀྱི་	འོ་ན། འདི་སྤྱི་རྒྱལ་ཤོག་རེད།	ཟླ་མི།	ཐོ་ནི་ཀྱི་ཕྱི་ལྷན་ན་མིག་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ཁྱིས་རེད།
ཟླ་མི།	དེ་ཐོ་ནི་ཀྱི་རེད། ཀྱ་ལགས།		

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མཉམ་པ།

- whose *pron.* སྤྱི། *ཚོག་འདི་བདག་གི་བའི་དྲི་བའི་ཚབ་ཚིག་ཡིན་ལ། ཚོག་གྲུབ་སྒྲིབ་སྐབས་དྲི་བའི་ཚོག་གྲུབ་གང་དེའི་མགོར་འཛོག་དགོས། དེ་རྒྱུ་ཚོག་གི་དོ་བོ་ཅན་དང་མིང་ཚོག་གི་དོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་ལའང་འཇུག་པ་དང་། རྒྱུ་ཚོག་གི་དོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་གི་སྐབས་སུ་རྩིས་སུ་མིང་ཚོག་སྒྲིབ་བ་དང་། མིང་ཚོག་གི་དོ་བོ་ཅན་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་གི་སྐབས་སུ་རྩིས་སུ་མིང་ཚོག་སྒྲིབ་མི་དགོས།
  - ✧ This is whose dog? (X, whose བོ་དྲི་བའི་ཚབ་ཚིག་ཡིན་པས་ཚོག་མགོར་འཛོག་དགོས།)
  - ✧ Whose dog is this? (O, སྐབས་འདིར་ whose བོ་རྒྱུ་ཚོག་གི་དོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་ཡིན་པས་རྩིས་སུ་མིང་ཚོག་ dog སྒྲིབ་བའོ།) (འདི་སྤྱི་རྒྱུ་རེད།)
  - ✧ This dog is whose? (X, whose བོ་དྲི་བའི་ཚབ་ཚིག་ཡིན་པས་ཚོག་གི་མགོར་འཛོག་དགོས།)
  - ✧ Whose is this dog? (O, སྐབས་འདིར་ whose བོ་མིང་ཚོག་གི་དོ་བོ་ཅན་གྱི་བདག་གི་བའི་ཚབ་ཚིག་ཡིན་པས། རྩིས་སུ་མིང་ཚོག་སྒྲིབ་མི་དགོས།) (ཁྱི་འདི་སྤྱི་རེད།)
- test paper *n.* རྒྱལ་ཤོག
- ma'am *n.* ལྷ་ལྷ་མ། མཁུན་ལྷ་མ། (བྱད་མེད་ཀྱི་ཞེས་ཡིན་ལ། འདིར་བྱད་མེད་དག་ཀྱི་ལ་གོ།)
  - *a. ma'am madam ཀྱི་བསྐྱེད་ཡིག་ཡིན།
  - b. sir ཀྱི་ལགས། (སྐྱེས་པ་དག་ཀྱི་ལ་གོ།)
- answer *n.* ལན། དྲིས་ལན།
- exactly *adv.* བློགས་སེ། ཉན་ཉན།
- same *adj.* འདྲ་བ། གཅིག་པ།
  - *a. same ཡི་ཐོན་ལ་ནམ་ཡིན་ཡང་ the སྒྲིབ་དགོས་ལ། བྱེད་ཆེ་བའི་བཞོལ་སྤངས་འདི་ལྟ་སྟེ། A is the same as B. A དང་ B གཅིག་འདྲ་རེད། (ཚོག་གྲུབ་འདིའི་ནང་གི་ as བོ་མཚམས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཚོག་ (དང) ཡིན།)
    - ✧ This book is the same as mine. (དེ་བའི་དེ་བའི་དབང་གཅིག་འདྲ་རེད།)
  - b. the same ཀྱི་ཐོན་ལ་བསྐྱར་ཚོག་ exactly, much, about མོགས་སྒྲིབ་ཚོག་ལ་སོ་སོ་བཞིན་འདྲ་མཉམ་ཀྱི་ཚད་མི་འདྲ་བ་སྟོན་པ་ཡིན། *exactly the same ཚད་དེ་འདྲ་བ། much the same ཉ་ཅང་འདྲ་བ། about the same བར་ཆེར་འདྲ་བ།
    - ✧ My bike is exactly the same as John's. (འདི་ལྷན་པ་རྟོག་ཀྱི་དེ་དང་གཅིག་པ་གཅིག་རྒྱུ་རེད།)
- in the back of... གང་ཞིག་གི་གཞུག་གམ་རྒྱབ་ཏུ། || I sit in the back of the class, and Mary sits in the front. (ར་སྒོ་བ་ཁང་གི་གཞུག་ཏུ་བསྐད་ཡོད་པ་དང་། མའེ་ལོས་མདུན་ཏུ་བསྐད་ཡོད།)

III. གནད་ཀྱི་བྱས་ནས་སྒྲིབ་ཆེད་དགོས།

- _____ is her pencil over there. (A) Those (B) These (C) That (D) This
- _____ is my book bag over here. (A) Those (B) These (C) That (D) This

3. _____ shoes over here are his. (A) Those (B) These (C) That (D) This
4. _____ earrings over there are Sally's. (A) Those (B) These (C) That (D) This
5. Whose cigarettes are these? _____ Peter's. (A) They're (B) These (C) That's (D) It's
6. Bob's car is _____ color as mine. (A) exactly same (B) same (C) exactly the same (D) very same

Lesson 25: My Father ངའི་ཨ་ཕ།

I. Reading ལྟོགས་

My father does the same thing every morning. He gets up at six o' clock. He washes, brushes his teeth and combs his hair. Then, he puts on his clothes and eats breakfast. At six-thirty he listens to the news on the radio. At exactly seven o'clock he leaves the house. My father has very regular habits.

ངའི་ཨ་ཕ་རྒྱ་ལྷོ་ཞོགས་པར་ལས་ཀ་གཅིག་འདྲ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་རང་ཚུ་ཚོད་དྲུག་པའི་ཕྱི་ལོ་ལས་པ་ཞེས་པ་དང་། ཁོང་གིས་གདོང་དང་སོ་ལུད་པ་དང་སྒྲ་ཤད་པ་ཡིན། དེ་ནས་ཁོང་གིས་བྱོན་གོས་བྱོན་པ་དང་ཞོགས་ར་འབྲང་བ་རེད། ཚུ་ཚོད་དྲུག་དང་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ལས་པ་གསུ་སྟེང་ལོ་ལས་གསར་འབྱུང་ལ་ཉན་པ་ཡིན། ཉག་ཉག་ཚུ་ཚོད་བདུན་པའི་ཕྱི་ལོ་རང་བྱིས་ནས་སྒོ་ལ་འགོ་བ་རེད། ངའི་ཨ་ཕ་ཉ་ཅང་དེས་གཏན་ཅན་གྱི་གོམས་སྒོལ་ཡོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. every *adj.* རེ་རེ། || He visits his teacher every Sunday. (ཁོ་གཟའ་ཉི་མ་རེ་རེ་ཁོའི་དགེ་མཉམས་ལ་ཕྱི་ལྷོ་གྱི་ཡོད།)
2. morning *n.* ཞོགས་པ། མྱ་ངོ།
3. wash *vi.* འཐུང་བ། || My kung fu teacher always washes in cold water. (ངའི་དྲག་རྩལ་དགེ་མཉམས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་རྩ་གར་མོས་གདོང་འཐུང་གྱི་ཡོད།)
4. brush *vt.* འཐུང་བ། འབྲང་བ།
5. teeth *n.* སོ། (tooth ཡི་མང་ཚོགས་); one tooth སོ་གཅིག་; two teeth སོ་གཉིས།
6. comb *vt.* ཤད་བ། (comb མིང་ཚིག་ལ་འབྱུག་དུས་སོ་མང་ལ་གོ།) || Comb your hair. It's a mess. (ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲ་ཤད་དང་། དེ་གཟེང་འདུག)
7. hair *n.* སྒྲ། (བགྲང་མེད།)
8. then *adv.* རྗེས་སུ། དེ་ནས།
9. clothes *n.* ལྷ་བ། བྱོན་གོས།

*རྩ་ལྷན་བྱ་བ།

- a. clothes [བྱོན་ཆས་] བྱོན་ཆས་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་བགྲང་མེད་མིང་ཚིག་ཡིན་པས། a cloth (X); two clothes (X); three clothes (X) ཞེས་འབྲི་མི་རུང་ལ། some clothes བྱོན་གོས་འགའ། many clothes བྱོན་གོས་མང་པོ། ཞེས་འབྲི་ཆོག
- b. clothes བྱོན་ཆས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པ་དང་། གཤམ་གྱི་མིང་ཚིག་དག་ནི་བགྲང་ཡོད་མིང་ཚིག་ཡིན།

*སྟོད་གོས། shirt *n.* རུལ་ལེན། རང་འབྲང།

a shirt, two shirts

blouse *n.* བུད་མེད་ཀྱི་རུལ་ལེན་གོང་སྒོར་ཅན།

a blouse, two blouses

coat *n.* རྒྱབ་གོས་ཀྱི་སྟོད་གོས།

a coat, two coats

*སྒྲ་ཤད་གོས། trousers *n.* ལུ་བྱང་། (ལུ་བྱང་གཅིག་ལ་རྒྱང་ཤག་གཉིས་ཡོད་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མང་ཚིག་བཞག་པ་གོ།)

a trouser (X)
 two trousers (X)
 a pair of trousers ཁུ་བྱང་གཅིག རྩ་མ་གཅིག
 two pairs of trousers ཁུ་བྱང་གཉིས། རྩ་མ་གཉིས།
 shorts *n.* རྩ་བྱང་།
 a shorts (X)
 two shorts (X)
 a pair of shorts རྩ་བྱང་གཅིག
 two pairs of shorts རྩ་བྱང་གཉིས།

*སྒྲད་གཡོག *skirt n.* སྒྲ་མ།
 a skirt, two skirts
 *གོས་ཆ་ཚང་། *suit n.* རྒྱུ་པའི་རྩལ་གོས། (སྒྲོད་གོས་དང་ཁུ་བྱང་།)
 *བྱད་མེད་ཀྱི་གོས། (སྒྲོད་གོས་དང་སྒྲ་མ།)
 a suit, two suits
 *dress *n.* མོ་གོས། (སྒྲོད་སྒྲད་འབྲེལ་བའི་ལྷ་བ་ལྟ་བུ།)
 a dress, two dresses

10. eat *vt.* ཟ་བ། || I usually eat a sandwich for lunch. (ངས་རྒྱན་དུ་ཉིན་གྲང་གི་ཟས་སུ་མན་ལེ་ཕུ་ཟ་གིན་ཡོད།)

11. breakfast *n.* ཞོགས་ར། ཞོགས་ཟས།

12. listen *vi.* ཉན་པ། (སྒྱུར་ཆོག་ཏུ་དང་མཉམ་དུ་བཞག་ན་དག་ཞོད་རྗེས་སུ་བྱ་ཡུལ་གྱི་ཆོག་སྒྱུར་ཆོག)

He is listening music. (X)

→ He is listening to music. (O) (ཁོས་རྩལ་མོ་ལ་ཉན་བཞིན་ཡོད།)

13. news *n.* གསར་འགྱུར། (བགྲང་མེད།) *a piece of news གསར་འཕྲིན་ཞིག

✧ That's a very good news. (X)

✧ That's very good news. (དེ་གསར་འཕྲིན་ཉ་ཅང་བཟང་པོ་ཡོད།)

✧ That's a very good piece of news. (དེ་འཕྲིན་བཟང་ཞིག་རེད།)

14. radio *n.* ལྷ་སྒྲད་འཕྲིང་ལོ།

15. o'clock *n.* ལུ་ཆོད། *eight o'clock ལུ་ཆོད་བརྒྱད་པའི་ཆེད།

16. leave *vt.* ཁ་འབྲལ་བའམ་གྱིས་པ། || What time does the train leave the station? (མི་འཕྲིང་དེ་ས་ཆོག་ས་ནས་ནམ་འགོ་རྒྱ་རེད།)

17. regular *adj.* ཆོས་ཉིད་ཅན། || My father goes to bed at regular hours. (ངའི་ཨ་པ་དུས་ཆོད་དེས་གཏན་གྱི་ཐོག་ཉལ་གྱི་ཡོད།)

18. habit *n.* གོམས་སྒྲོལ། || Smoking is a bad habit. (ཐ་མག་འཐེན་པ་ནི་གོམས་སྒྲོལ་ངན་པ་ཞིག་རེད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྒྲོབ་ཆན་འདིར་གཙོ་བོ་སྒྱིར་བཏང་ད་ལྟ་བའི་བཞག་ལྟངས་མཆོམས་སྒྱིར་བྱ་རྒྱ་ཡིན།

1. ང་ཆོས་བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་དང་བཞག་ལྟངས་སྒྲོབ་ལ་མཆོམས་སྒྱིར་བྱས་ཟིན་པས། འདིར་ང་ཆོས་དུས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞིག་དེ་གཉིས་བསྐྱར་རྒྱ།
 སྒྱིར་བཏང་ད་ལྟ་བ།

- He has breakfast at seven every morning. (ཁོས་དུས་རྒྱུན་ཞོགས་པའི་ཚུ་ཚོད་བདུན་པའི་སྟེང་ཞོགས་ཇ་འཐུང་བ་
ཡིན།)

བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བཞི།

- He is having breakfast now. (ཁོས་ད་ལྟ་ཞོགས་ཇ་འཐུང་བཞིན་ཡོད།)

ཚོག་གྲུབ་ལྷ་མའི་ནང་གི་ has (ཟ་བ) བྱི་ eats དང་དོན་གཅིག་ལ། དེ་སྤྱིར་ད་ལྟ་བ་ཡིན་པ་དང་། [ད་ལྟ་བྱེད་བཞིན་པའི་སྤང་]མི་སྟོན་པར་
[རྒྱུ་དུ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ]སྟོན་པ་དང་། ཚོག་གྲུབ་བྱེ་མའི་ནང་གི་ is having (ཟ་བཞིན་པ) བྱི་ is eating དང་དོན་གཅིག་ལ། དེས་[ད་ལྟ་
བྱེད་བཞིན་པའི་]དོན་སྟོན་པ་ཡིན། (བོད་སྐད་དུ་དེ་གཉིས་ཡར་ཆེར་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་]དང་[བྱེད་བཞིན་ཡོད་]ཞེས་པས་དབྱེ་བ་འབྱེད་ཐུབ་པ་འདྲ།)

2. My father does the same thing every morning. = Every morning my father does the same thing. ངའི་ཨ་པས་དུས་རྒྱུན་ཞོགས་པར་ལས་ཀ་གཅིག་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

གོང་གི་ཚོག་གྲུབ་ནང་གི་ every morning བྱི་དུས་སྟོན་པའི་བསྐྱར་ཚོག་ཡིན། དབྱིན་སྐད་དུ་དུས་སྟོན་པའི་བསྐྱར་ཚོག་གི་ཚོག་མགོར་
སྤྱར་ཚོག་ལ་ཚོག་མཐུག་ལ་སྤྱར་ཡང་ཚོག་པ་དང་། རྒྱུན་པར་ཚོག་མཐུག་ལ་སྤྱིར་བ་བྱུང་བ་ཆེ། བོད་སྐད་དུ་དུས་སྟོན་པའི་བསྐྱར་ཚོག་བྱེད་པ་པོའི་ཚོག་
གི་རྗེས་སུ་སྤྱིར་བ་བྱུང་བ་ཆེ། གཤམ་གྱི་ཚོག་གྲུབ་གཉིས་བསྐྱར་དང་།

བོད་ཡིག་ ང་དེ་རིང་བུལ་བ་ཆེ།

དབྱིན་ཇི། I today am busy. (X)

- I am busy today. = Today I am busy.

3. He gets up at six o'clock. = He rises at six o'clock. ཁོ་ཚུ་ཚོད་དྲུག་པའི་སྟེང་མལ་ལས་ལངས་ཀྱི་ཡོད།

a. get up མལ་ལས་ལངས་པ། (= rise) *go to bed ཉལ་བ།

- A farmer usually gets up early in the morning. (ཞིང་པ་རྒྱུན་དུ་མོར་མལ་ལས་ལངས་ཀྱི་ཡོད།)

b. at six o'clock ཚུ་ཚོད་དྲུག་པའི་སྟེང་(ཏུ) = at six

*དབྱིན་ཇི་སྐད་ལ། [དུས་ཚོད་ནམ་ཡིན་]སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱིར་ཚོག་(ལ་དོན་) at བཀོལ་གྱི་ཡོད་པ་དང་དེའི་རྗེས་སུ་གྲངས་ཚོག་སྤྱིར་བ་ཡིན།
རྒྱུན་པར་མིང་ཚོག་ o'clock བསྐྱས་པས་ཚོག་

- He gets up at five (o'clock) every morning. (ཁོ་ཉིན་རེ་ཞོགས་པའི་ཚུ་ཚོད་ལྔ་པའི་སྟེང་མལ་ལས་ལངས་ཀྱིན་ཡོད།)

4. Then, he puts on his clothes and eats breakfast. དེ་ནས་ཁོས་གོན་པ་གྱོན་པ་དང་ཞོགས་ཇ་འཐུང་བ་རེད།

*put on (གོས་རྒྱན་སོགས་) གྱོན་པ་འཇམ་འདོགས་པ། take off (གྱོན་གོས་སོགས་) ཐུང་བ།

- Put on your bathing suit and let's go swimming. (ཁྱེས་ལྷ་གྱོན་དང་འཇོ་ཚུ་རྒྱལ་ཏུ་འགྲོ།)

- Take off your shoes. They're dirty. (ཁྱོད་ཀྱིས་ལྷ་མའི་ཐུང་དང་། དེ་དག་བཙོག་པོར་འདུག།)

*དོ་སྤང་བྱ་ཡུལ། wear དང་ put on གཉིས་ཀ་གྱོན་པའི་དོན་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ wear ཡིས་[གྱོན་ཡོད་པའི་ནམ་པ]ནན་གྱིས་སྟོན་པ་
དང་། put on གྱིས་[གྱོན་པའི་བྱ་སྟོན་]ནན་གྱིས་སྟོན་པ་ཡིན།

- After I wash, I put on my school uniform. (ངས་གདོང་བཀྲས་རྗེས། སློབ་གྲྲི་གོས་གྱོན་པ་ཡིན།)

- Bob wears a suit and tie to work. (བླ་སྟེས་ལས་ཀར་འགོ་དུས་ལུ་གོས་གྱོན་ཞིང་གོང་དཀྱིས་རྒྱག་པ་ཡིན།)

5. At exactly seven o'clock he leaves the house. = He leaves the house at exactly seven (o'clock). ཁོ་ཉན་ཉན་ཚུ་ཚོད་བདུན་པའི་སྟེང་ཁྱིམ་ནས་ཆས་ཀྱི་ཡོད།

*exactly adv. ཉན་ཉན་[ཉག་ཉག་སྐབས་འདིར་ exactly དུས་ཚོད་སྟོན་པའི་མིང་ཚོག་གི་སྟོན་ལ་སྤྱིར་ནས་ཉན་ཉན་ཚུ་ཚོད་གཞོད་ཡིན་
པའི་དོན་སྟོན་པ་ཡིན།

- Please see me at exactly nine (o'clock) tonight. (དོ་དགོང་ཉན་ཉན་ཚུ་ཚོད་དགུ་པའི་སྟེང་དུ་ང་ལ་ཐུག་རོགས་ཞུ།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. He gets up at six o'clock every morning.
  - He wakes up at six o'clock every morning.
  - He rises at six o'clock every morning. (ཁོ་ཉིན་རེ་བཞིན་ཞོགས་པའི་ཚུ་ཚོད་དགུ་པའི་སྟེང་མལ་ལས་ལངས་གཉིད་ལས་སད་ཡར་ལངས་གྱི་ཡོད།)
2. At exactly seven o'clock he leaves the house. (ཁོ་ཉན་ཉན་ཚུ་ཚོད་དགུ་པའི་སྟེང་དུ་ཁོ་མ་ཚས་ཀྱི་ཡོད།)
  - At about nine o'clock she goes to work. (ཁོ་མོ་ཚུ་ཚོད་དགུ་ཡས་མས་ལ་ལས་ཀར་འགོ་གི་ཡོད།)
  - At around seven-fifteen I go to school. (ང་ཚུ་ཚོད་བདུན་དང་སྟེན་མ་བཅོ་ལྔ་ཡས་མས་ལ་སློབ་གྲུར་འགོ་གི་ཡོད།)

Lesson 26: He Usually Plays Tennis

ཁོས་རྒྱན་དུ་ཕང་ཆེད་སློལ་རྒྱག་གི་ཡོད།

I. Dialogue ཁ་བད།

Zhaxi: What do you usually do on Sundays? བཟླ་ཤིས། ཁྱེད་ཀྱིས་ནམ་རྒྱན་གནང་ཉི་མར་ཅི་བྱེད་གྱི་ཡོད།

Tsomo: I usually go for a walk in the

mountains.

Zhaxi: Does your husband go with you? མཚོ་མོ། ང་རྒྱན་པར་ངེ་མགོར་འཆམ་འཆམ་ལ་འགོ་གི་ཡོད།

Tsomo: No. He doesn't. བཟླ་ཤིས། ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱོ་ག་ཁྱེད་དང་མཉམ་དུ་འགོ་གི་ཡོད་དམ།

Zhaxi: What does he do? མཚོ་མོ། མེད། ཁོ་འགོ་གི་མེད།

Tsomo: He usually plays tennis. བཟླ་ཤིས། ཁོས་ཅི་བྱེད་གྱི་ཡོད།

མཚོ་མོ། ཁོས་རྒྱན་དུ་ཕང་ཆེད་སློལ་རྒྱག་གི་ཡོད།

II. Key Points གནད་གྱི་ལྟ་མཐུན།

1. What do you usually do on Sundays? (ཁྱེད་ཀྱིས་ནམ་རྒྱན་གནང་ཉི་མར་ཅི་བྱེད་གྱི་ཡོད།)

*on Sunday གནང་ཉི་མར། on Sundays ནམ་རྒྱན་གྱི་གནང་ཉི་མར།

- Do you want to go to the beach on Sunday? (ཁྱེད་རང་གནང་ཉི་མར་མཚོ་འགྲམ་ལ་འགོ་འདོད་དམ།)

- I practice the piano on Sundays. (ངས་ནམ་རྒྱན་གནང་ཉི་མར་རྩོད་སྟོང་གི་ཡོད།)

2. go for a walk འཆམ་འཆམ་ལ་འགོ་བ། = take a walk *walk n. འཆམ་འཆམ། || Let's go for a walk in the countryside tomorrow. (སང་ཉིན་ང་ཚོ་གོང་གསེབ་ཏུ་འཆམ་འཆམ་ལ་འགོ།)

3. mountain n. རི།

4. husband n. སྐུས་པ། ཁྱོ་ག་

5. tennis n. ཕང་ཆེད་སློལ།

III. གདམ་ཀྱུས་ནས་སྟོང་ཆེད་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. Patty _____ up at eight o'clock. (A) wake (B) rises (C) wakes (D) waking
2. At seven o'clock I _____ my homework. (A) does (B) do (C) writes (D) doing
3. _____ your coat. It's cold outside. (A) Take off (B) Put on (C) Wearing (D) Put down
4. Carl _____ his dog on Sundays. (A) wash (B) walk (C) walking (D) washes

5. I _____ a shower in the morning. (A) do (B) take (C) wash (D) make
6. I usually watch TV _____. (A) for Saturdays (B) in Saturdays (C) on Saturdays (D) at Saturdays

Lesson 27: Jack and His Dog ལུང་ཁི་དང་ཁོའི་ཁྱི།

I. Reading ལྟོགས།

Jack seldom gets together with his friends. He usually stays at home with his pet dog, Lucky. They sometimes go for long walks in the park. Although Jack is often alone, he is never lonely. He always tells his friends that a dog is man's best friend.

ཡུང་ཁི་ཁོའི་གྲགས་པོ་རྣམས་དང་ལྷན་དུ་འཛོམ་པ་ཉ་ཅད་ཉུང་། ཁོ་རྒྱན་པར་ཁོའི་གཅེས་ཁྱིམ་ཁེད་མཉམ་དུ་ཁྱིམ་དུ་སྤྱང་གི་ཡོད། ཁོ་ཚོ་རྣམས་
འགར་སྒྱུ་གླིང་དུ་ཡུན་རིང་བོར་འཆམ་འཆམ་ལ་འགོ་གི་ཡོད། ཡུང་ཁི་རྒྱན་པར་ཁེད་རྒྱང་ཡོན་ཡང་། ཁོ་ལ་སུན་སྒྲུང་གཏར་ནས་སྒྲུག་གི་མེད། ཁོས་ནམ་
ཡང་ཁོའི་གྲགས་པོ་རྣམས་ལ་ཁྱིའི་མེད་རིགས་ཀྱི་གྲགས་པོ་ཡག་ཤོས་མེད་ཅེས་བཤད་ཀྱིན་ཡོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. seldom *adv.* ཉ་ཅང་ཉུང་། || I seldom go to the movies. (ང་གྲོག་བརྟན་བཟུང་ཉུང་།)
2. together *adv.* མཉམ་དུ། ལྟ་ཏུ། *get together མཉམ་དུ་འཛོམས་པ། || Carl and I are working on this project together. (ཁ་ཚོ་ལ་དང་ངེད་གཉིས་གྱིས་མཉམ་དུ་ལས་གཞི་འདིར་སྐབ་བཞིན་ཡོད།)
3. usually *adv.* རམ་རྒྱུ། || I usually jog in the morning. (ངས་རམ་རྒྱུ་ཞོགས་པར་རྒྱག་ཤར་གྲོད་ཀྱི་ཡོད།)
4. stay *vi.* རྟོག་པ། འདུག་པ། || Zhoma often stays at her grandmother's house on Saturdays. (སྟོལ་མ་དུས་རྒྱུ་གྱི་གཟའ་སྤེན་པའི་ཉིན་ཁོ་མོའི་སྡོམ་དུ་རྟོག་ཀྱི་ཡོད།)
5. pet *n.* (གསོས་པའི་སྟོག་ཆགས) གཅེས་པ། *a pet dog གཅེས་ཁྱི། a pet cat གཅེས་པའི་བྱི་ལ།
6. sometimes *adv.* སྐབས་འགར། མཚམས་མཚམས་ལ། || Patty sometimes falls asleep in class. (ཡེ་ཐི་སྐབས་འགར་བྱིད་སྐབས་སུ་གཉིད་ལ་ཤོར་གྱི་ཡོད།)
7. go for a walk འཆམ་འཆམ་ལ་འགོ་བ། = go for a stroll *stroll *n.* འཆམ་འཆམ། || I usually go for a walk after dinner. (དགོང་ཟས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ང་དུས་རྒྱུ་འཆམ་འཆམ་ལ་འགོ་བ་ཡིན།)
8. park *n.* སྤོང་ག། སྤྱི་སྤོང་།
9. although *conj.* དེ་ལྟར་ཁྱང་(ཁྱང་འདྲ་ཡང་།) || Although Jane eats a lot of ice cream, she is not fat. (ལྷན་གྱིས་འབྲུག་སྟོང་མང་པོ་ཟ་བ་ཡིན་མོད་མོ་རང་ག་རྒྱགས་པོ་མི་འདུག།)
10. often *adv.* རྒྱུ་དུ། || Chris is often late for work. (ཁི་རོས་སི་རྒྱུ་དུ་ལས་ཀར་རྗེས་སུ་ལུས་ཀྱི་ཡོད།)
11. alone *adj.* གཅིག་ལ། ཁེར་རྒྱུང་། || Are you alone, or is somebody with you? (ཁྱོད་གཅིག་ལ་ཡིན་ནམ་ཡང་ན་མི་སུ་ཞིག་ཁྱོད་དང་མཉམ་དུ་ཡོད།)
12. never *adv.* གཏན་ནས་མེད་པའམ་མི་བྱེད་པ། || Mother is always happy. She is never sad. (ཨ་མ་ནས་ཡིན་ཡང་སྤྱིད་པོ་ཡོད། ཁོང་མོ་གཏན་ནས་སེམས་སྟུག་གི་མེད།)
13. lonely *adj.* གྲོགས་མེད་ཁེར་རྒྱུང་།
14. always *adv.* རྒྱུ་ཀུན་ཏུ། དུས་ནམ་ཡིན་ཡང་། || I always play ping-pong on Saturday mornings. (ངས་རྒྱུ་ཀུན་ཏུ་གཟའ་སྤེན་པའི་ཞོགས་པར་མིན་མིང་སྟོ་ལོ་རྒྱག་གི་ཡོད།)

15. tell vt. གོད་པ། || My teacher often tells us to study hard. (དེ་དག་ཀྱིས་རྒྱ་རྒྱ་དུ་ཚོར་སློབ་ལ་བརྩོན་དགོས་ ཞེས་བཤད་གྱི་ཡོད།)
16. man མིའི་རིགས། (སྟོན་ལ་ a (an) སྐྱ་དང་ the སྐྱ་མི་འདུག)
17. best adj. ཆེས་བཟང་པོ། ཡག་ཤོས། (good ཡིས་ལུས་བྱུང་།) || Tim is the best basketball player on our team. (ཁྱིམ་ནི་དེ་ཆེད་རྩ་ལག་ནང་གི་ལན་ཆེད་ལུས་ཅུ་ལ་པ་ཡག་ཤོས་ཡིན།)

III. Grammar Points བཅུ་སྟོན་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་གཙོ་བོ་དུས་ཚད་སྟོན་པའི་བསྟན་ཆེག་དང་སྐྱིར་བཏང་ད་ལྟ་བའི་འབྲེལ་བ་མཚམས་སྟོར་བྱ་རྒྱུ་མ་ཟད། མཚམས་སྟོར་ཉིས་བརྟེན་གས་ ཅན་གྱི་ཆེག་སྟོན་དང་དེ་དག་བཙུག་ཕྱེད་ཐབས་མཚམས་སྟོར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

1. སློབ་ཚན་འདིར་བྱུང་བའི་དུས་ཚད་སྟོན་པའི་བསྟན་ཆེག་ནི་ seldom [སྟ་ཅང་ཉུང་བ]དང་། usually [ནམ་རྒྱུན་], often [རྒྱུན་དུ།, sometimes [སྐབས་འགར་], never [གཏན་ནས་མེད་པ།], always [ནམ་ཀླན་དུ་]སོགས་ཡིན་ལ། དུས་ཚད་སྟོན་པའི་བསྟན་ཆེག་རྒྱུ་ བར་སྐྱིར་བཏང་ད་ལྟ་བའི་འདུག་པ་ཡིན། དུས་ཚད་སྟོན་པའི་བསྟན་ཆེག་གི་བཞོལ་སྟངས་ལ་དོ་སྟངས་ཕྱེད་དགོས་པ་གསལ་གསལ།

a. ཆེག་གྲུབ་ནང་གི་བྱ་ཆེག་ be ཡིན་སྐབས། དུས་ཚད་སྟོན་པའི་བསྟན་ཆེག་བྱ་ཆེག་ be ཡི་རྗེས་སུ་སྟོར་དགོས།

- John is always busy. (ཇོན་ནམ་ཡིན་ཡང་བྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད།)
- Chris is helpful. He is never selfish. (ཁི་རོས་སི་ཡན་སེམས་ཆེ། ཁོར་སྐྱོར་སེམས་གཏན་ནས་མེད།)
- Because they live far away from here, they are sometimes late for work. (ཁོ་ཆེད་འདུག་ས་འདི་ ནས་ཐག་རིང་བས། ཁོ་ཆོ་སྐབས་འགར་ལས་གྲུའི་རྗེས་སུ་ལུས་གྱི་ཡོད།)

b. ཆེག་གྲུབ་ནང་གི་བྱ་ཆེག་དེ་སྐྱིར་བཏང་གི་བྱ་ཆེག་ཡིན་སྐབས། དུས་ཚད་སྟོན་པའི་བསྟན་ཆེག་བྱ་ཆེག་གང་དེའི་སྟོན་ལ་སྟོར་དགོས།

- He usually goes to bed late. (ཁོ་རྒྱུན་པར་འཁྱིལ་བྱེད་པ་རེད།)
- I seldom talk to him. (ངས་ཁོ་ལ་ལབ་སྐྱེད་བྱེད་པ་ཅང་ཉུང་།)

2. Although Jack is often alone, he is never lonely. = Jack is often alone, but he is never lonely. ལྟངས་ཁྱིམ་པར་ཁེར་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་། ཁོ་ལ་སྐྱུན་སྡང་གཏན་ནས་སྦྱི་གི་མེད།

*གསལ་གྱི་གནད་དོན་ལ་དོ་སྟངས་བྱ་དགོས།

a. although ཡི་ཆབ་དུ་ though བཞོལ་ཡང་ཆེག་ལ། དེ་གཉིས་ཀས་[དེ་ལྟར་ཀྱང་]ཞེས་པའི་དོན་སྟོན་པ་དང་། དེས་བསྟན་ཆེག་གས་ མཚམས་སྟོར་གྱི་ཆེག་གི་ཐོག་ནས་བྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆེག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དངས་ཏེ་ཆེག་གྲུབ་གཙོ་བོའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པ་ཡིན། ང་ཆོར་བོད་ གྱི་བཅུ་སྟོན་ནང་གི་[ཡིན་མོད་། འོན་ཀྱང་།]ཞེས་པའི་བཞོལ་སྟངས་ཀྱི་འཕགས་ཆེན་ཐེབས་ཏེ། དེའི་ཡིག་གི་ནང་དུ་ང་ although (ཡང་ན་ though)...but...,ཞེས་སྟོར་སྤྲོད་པ་ལ། དེ་ཆེག་སྟོན་དུ་འགྲོ་ལ། དེའི་ཐོག་ནས་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆེག་གི་ནང་ལ་མཚམས་སྟོར་གྱི་ཆེག་ གཙོ་གས་མ་གཏོགས་སྟོར་སྤོལ་མེད། དེ་བས་ although (ཡང་ན་ though)...but...ཡི་ནང་གི་ although (ཡང་ན་ though) དང་ but གཉིས་ཀ་མཚམས་སྟོར་གྱི་ཆེག་ཡིན་པས་མཚམས་སྟོར་ཉིས་བརྟེན་གས་ཅན་གྱི་ཆེག་སྟོན་བྱུང་བ་རེད། དེའི་སྐབས་ཀྱིས་ although (ཡང་ན་ though) བཞོལ་སྐབས་ but བསྟུས་དེ་མི་འབྲི་ལ། but བཞོལ་སྐབས་ although (ཡང་ན་ though) བསྟུས་ཏེ་མི་འབྲི་བ་ ཡིན།

- Though he is nice, but I don't like him.??
- Though he is nice, I don't like him. = He is nice, but I don't like him. (ཁོ་མི་བཟང་ཡིན་མོད། འོན་ ཀྱང་ང་ཁོར་མི་དགའ།)

- b. “Because ...so...” (གང་ཞིག་གི་རྒྱུ་གིས་སྤྲོད་པའི་མཚན་འདྲན་པ་) ཞེས་པ་འདི་འང་མཚན་སྤྲོད་ཀྱིས་བཞུགས་བྱུང་བའི་ཚིག་སྒྲིག་ཡིན་པས། because བཞོལ་སྐབས་ so བཞོལ་མི་འོས་ལ། so བཞོལ་སྐབས་ because ཡང་བཞོལ་མི་འོས།
Because he is nice, so we all like him. (X)
Because he is nice, we all like him. (O) = He is nice, so we all like him. (ཁོ་རང་མི་བཟང་ཡིན་པས་ ང་ཚོ་ཚང་མ་ཁོ་རང་དགའ།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

- He seldom gets together with his friends. (ཁོ་གྲོགས་པོ་རྒྱུས་དང་མཉམ་དུ་འཛོམ་གྱི་མེད།)
  - He doesn't usually get together with his friends. (ཁོ་རྒྱུན་པར་གྲོགས་པོ་རྒྱུས་དང་མཉམ་དུ་འཛོམ་གྱི་མེད།)
  - He often gets together with his friends. (ཁོ་རྒྱུན་དུ་གྲོགས་པོ་རྒྱུས་དང་མཉམ་དུ་འཛོམ་གྱི་ཡོད།)
- They sometimes go for a walk in the park. (ཁོ་ཚོ་སྐབས་འགར་གླིང་གར་འཆམ་འཆམ་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད།)
  - They rarely go for a drive in the country. (ཁོ་ཚོས་མི་ཏ་བཏང་ནས་གྲོང་གསེབ་ལ་འགྲོ་བ་ཏ་ཅང་ཉུང་།)
  - They often go for a stroll at the seashore. (ཁོ་ཚོ་རྒྱུན་དུ་མཚོ་འགུམ་དུ་འཆམ་འཆམ་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད།)

Lesson 28: I Always Walk ང་རྟག་པར་རྒྱུ་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Nima: How do you go to school, Dawa? འོན་ཀྱང་སྐབས་འགར་ཕྱགས་རྒྱུ་ཞོན་གྱི་ཡོད། རྒྱུ་རང་།
Dawa: I usually take a bus, but sometimes I ride my bicycle. What about you? ཉི་མ། ང་འོ་སྒོ་བ་གྲུ་འི་ཉི་འདབས་སུ་བསྐད་ཡོད་པས། རྟག་པར་
Nima: I live near our school, so I always walk. རྒྱུ་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད།
Dawa: You're lucky. ཉི་མ། འཛོ་ཏི། རྒྱུ་རང་སྒོ་བ་གྲུ་རྗེ་ལྟར་འགྲོ་གི་ཡོད། ཟླ་བ། རྒྱུ་རང་ལས་བསོད་ཆེན་པོ་འདུག
 ཉི་མ། འཛོ་ཏི། རྒྱུ་རང་སྒོ་བ་གྲུ་རྗེ་ལྟར་འགྲོ་གི་ཡོད། ཟླ་བ། རྒྱུ་རང་སྒོ་བ་གྲུ་རྗེ་ལྟར་འགྲོ་གི་ཡོད།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟེ་མིག།

- take a bus སྒྱི་སྒྱུད་རྒྱུ་ལ་འཁོར་ལ་སྒྲོད་པ། *take a train མི་འཁོར་ལ་སྒྲོད་པ། take a taxi གླ་ཕྱེད་རྒྱུ་ལ་འཁོར་ལ་སྒྲོད་པ།
- ride vt. ཞོན་པ། || Do you know how to ride a motorcycle? (འཛོ་ཏི་སྐད་སྐད་སྐད་ལ་འཁོར་ལ་སྒྲོད་ཀྱིས་མཁུ།)
- near prep. ཉི་འདབས་སུ།
- lucky adj. ལས་ཅན། བསོད་ནམས་ཡོད་པ། || Dondrob has a beautiful girlfriend. He is very lucky. (དོན་འགྲུབ་ལ་གྲོགས་མོ་མཛེས་མ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་རོ་མ་ལས་བསོད་ཆེ།)

III. གནད་ཀྱི་བྱས་ནས་སྤྲོད་པའི་ཁ་སྒྲོལ་དགོས།

- Mark is very busy. He is _____ late for class. (A) rarely (B) never (C) seldom (D) always
- Paul is very hardworking. He _____ watches TV. (A) rarely (B) always (C) usually (D) often
- Mary _____ walks to school. She always takes a bus. (A) never (B) often (C) sometimes (D) usually
- Jack is very shy. He _____ talks to people. (A) always (B) usually (C) often (D) seldom
- Bill is afraid of cold weather. He _____ swims in the winter. (A) always (B) usually (C) never (D) often

Lesson 29: Poor Dick ཉམ་ཆུང་བའི་ཉི་ཁི།

I. Reading ལྟོ་སྒྲིག

There are holes in Dick's shoes. He needs new shoes. Dick doesn't want cheap shoes. He wants expensive shoes, but he doesn't have any money. He needs a job. He is looking for one, but he isn't having any luck. No one wants to give him a job because his shoes have holes in them. Poor Dick!

ཉི་ཁི་ཉམ་ཆུང་ལ་བྱ་གཞི་ཡོད། ཁོ་ལ་ཉམ་ཆུང་གསར་བ་ཞིག་དགོས། ཉི་ཁིས་ཉམ་ཆུང་གོང་སྒྲིལ་མོ་ཞིག་འདོད་ཀྱི་མེད། ཁོས་ཉམ་ཆུང་གོང་ཆེན་ཞིག་འདོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་ཁོ་ལ་སྒྲིལ་མོ་གཅིག་ཀྱང་མེད། ཁོ་ལ་བྱ་བ་ཞིག་དགོས། ཁོས་བྱ་བ་ཞིག་འཚོལ་བ་ཞིན་ཡོད་ཀྱང་ཁོ་ལ་ལམ་འགྲོ་ཅི་ཡང་མེད། ཁོའི་ཉམ་ཆུང་ལ་བྱ་གཞི་ཡོད་པས་ཁོ་ལ་བྱ་བ་ཞིག་སྒྲིད་འདོད་མཁན་སྤྱད་ཡང་མེད། ཉི་ཁི་སྒྲིབ་རེ་རྗེ།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. hole *n.* བྱ་ག
2. shoe *n.* ལྗང་། || I want to buy a pair of black leather shoes. (ངས་ཀྱི་ལྗང་ལྗང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱུ་མུ་ལྗང་ལྗང་ལྟེ་འདོད།)
3. need *vt.* དགོས་པ། མཐོ་བ། || Do you need any help? (ཁྱེད་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་དགོས་པམ།)
4. want *vt.* འདོད་པ། || I want to study abroad. (ངས་ཕྱི་རྒྱལ་ནས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་འདོད།)
5. cheap *adj.* གོང་ཆུང་། རིན་གོང་སྒྲིལ་། || Most vegetables are cheap in the summer. (དབུང་ཁར་སྒྲིལ་ཆོད་མང་གོས་ཀྱི་རིན་གོང་སྒྲིལ་འདུག)
6. expensive *adj.* གོང་ཆེན། || This diamond ring is very expensive. (ཐོ་རྗེ་པ་ལམ་གྱི་སོར་གདུབ་འདི་གོང་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་རེད།)
7. any *adj.* གང་རུང་ཞིག
8. money *n.* དངུལ། སྒྲིལ་མོ།
9. job *n.* བྱ་བ། ལས་ཀ། || Do you have a full time job? (ཁྱེད་ལ་དངོས་གཞིའི་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་དམ།)
10. look *vi.* འཚོལ་བ (སློབ་ཚིག་ for དང་སྒྱུར་ནས་བཀོལ་དགོས།) *look for...གང་ཞིག་འཚོལ་བ། || What is she looking for? (ཁོ་མོས་གང་འཚོལ་བ་ཞིན་ཡོད་དམ།)
11. luck *n.* ལས་བསོད། རླུང་ན།
12. poor *adj.* སྒྲིབ་རྗེ་བ། ཉམ་ཆུང་བ། || Poor Billy has a terrible cold. (ཉམ་ཆུང་གྱི་ལའེ་ལ་ཆམ་པ་ལྗིད་མོ་ཞིག་ཡོད་འདུག)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་དགག་སྒྲུབ་ no དང་ not ཡི་བྱེད་པར་དང་། ཚབ་ཚིག་ one གྱི་བཀོལ་སྤངས་མཚམས་སྒྲིལ་བྱེད་ཀྱི་མཁུ་ཟད། མཚམས་སྒྲིལ་གྱི་ཚིག་ but དང་ because ཡི་བཀོལ་སྤངས་བསྐྱར་སྒྲིལ་བྱ་རྒྱ་ཡིན།

1. He wants expensive shoes, but he doesn't have any money. = He wants expensive shoes, but he has no money. ཁོས་ལྗང་གོང་ཆེན་ཞིག་ཉི་ཁི་འདོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་ཁོ་ལ་དངུལ་སྒྲིལ་མ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད།

no དང་ not གཉིས་དབྱིན་སྐད་ཐོག་མར་སྒྲིལ་མཁན་ལ་མཚོན་ན་སྐབས་འགར་གོ་བ་ཡོན་དཀའ་བ་ཡིན། གཤམ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་ལ་ལྟོས་དང་།

✧ I have not money. (X)

✧ I have no money. (ང་ལ་དངུལ་མེད།) ཞེས་པ་ལྟར་དོན་དངོས་ཐོག་ no དང་ not ཡི་དབྱེད་པ་འབྱེད་སྒྲིལ།

a. no བློ་རྒྱུ་ཚིག་ཡིན་ལ། [གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་]ཡི་དོན་སྟོན་པ་དང་། not བློ་རྒྱུ་ཚིག་ཡིན་ལ། [དགག་སྒྲུབ་]རང་ཡིན།

b. no ཞེས་པ་ not any [ཅི་ཡང་མེད་པ་]དང་མཚུངས། ཡང་ཅིག་བཤད་ན། no ཡི་རྗེས་སུ་ཐད་ཀར་མིང་ཚིག་སྒྲིལ་ཚིག་ལ། not ཡི་རྗེས་སུ་རྒྱུ་ཚིག་ any སྒྲིལ་རྗེས་ད་གཞོད་མིང་ཚིག་སྒྲིལ་ཚིག་

✧ I have not any money. (སྟོར་འགྲིག་པ།) = I have no money. (no ཞེས་པ་ not any ལས་ཡིག་ཟེར་ཡང་
བས་སྟོར་བདེ་བའོ།) (ང་ལ་དངུལ་མེད།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

གོང་གི་དཔེར་བཞིན་མེད་ནང་གི་ not གྲཞིག་ have ཡི་ཕྱོན་ལ་སྟུང་ནས་དགག་ཆོག་ཏུ་སྒྲུབ་ཆོག་མོད། འོན་ཀྱང་ not ཡིས་ཐད་ཀར་
བྱ་ཆོག་གི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་མི་བྱུང་པས། དེའི་ཕྱོན་ལ་བྱེད་པོའི་ཆོག་གི་གང་ཟག་གི་ཆབ་ཆོག་གི་དབྱེ་ལྟར་ do འམ་ does སྟུང་རྒྱུ། བྱ་ཆོག་གང་
དེ་བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞུགས་སུ་བསྟུང་དགོས།

✧ He not has any money. (X)

✧ He doesn't have any money. = He doesn't have any money. = He has no money. (ཁོ་ལ་
དངུལ་མེད།)

2. He wants expensive shoes, but he doesn't have any money. ཁོས་ལྷ་མ་གོང་ཆེན་ཞིག་ཉི་འདོད་ཀྱང་ཁོ་ལ་དངུལ་ གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཤིང།

- He is looking for one, but he isn't having any luck. (ཁོས་བྱ་བ་ཞིག་འཆོལ་བ་ཞིན་ཡོད་ཀྱང་ཁོ་ལ་ལས་བསོད་
ཅི་ཡང་མེད།)

གོང་གི་ཆོག་གྲུབ་གཉིས་པོའི་ནང་གི་ but བེ་མཉམ་དུ་བསྟར་བའི་མཚམས་སྟུང་གི་ཆོག་ཡིན་ལ། མཚམས་སྟུང་གི་ཆོག་དེ་རིགས་ཀྱིས་ཆོག་
གྲུབ་གཙོ་བོ་གཉིས་མཚམས་སྟུང་བ་ཡིན། ཚུམ་འབྲིའི་གོམས་སྒོལ་ལྟར་ན། but ཡི་ཕྱོན་ལ་ཆོགས་རྟགས་འཛོག་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་། དབྱིན་
ཇི་དང་ཨ་རིའི་དེར་རབས་ཚུམ་ཡིག་ནང་དུ་རྒྱན་བར་ but ཡི་ཕྱོན་གི་ཆོགས་རྟགས་བསྟུང་ཡོད།

3. He needs a job. He is looking for one, but he isn't having any luck. ཁོ་ལ་བྱ་བ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

ཁོས་བྱ་བ་ཞིག་འཆོལ་བ་ཞིན་ཡོད་ཀྱང་ཁོ་ལ་ལས་འགྲོ་ཅི་ཡང་མེད།

- a. གོང་གི་ཆོག་གྲུབ་ནང་གི་ one བེ་ཆབ་ཆོག་ཡིན་ལ། ཆོག་སྟོན་མའི་མིང་ཆོག་ a job ཡི་ཆབ་བྱས་པ་ཡིན་པས། དོན་དངོས་ལྟར་ན་ཆོག་སྟོན་
མ་དེ།

He needs a job. He is looking for a job, but ...ཞེས་འབྲི་དགོས་ཀྱང་། a job སྟུང་སྒྲོས་ཡིན་པས་ཆོག་གི་སྟུང་
ལུགས་ལྟར་ one གྱིས་ཆོག་སྟོན་མའི་བགྲངས་ཡོད་རྒྱུ་ཆོག་གང་དེའི་ཆབ་བྱས་པ་ཤིང།

- I need a good English dictionary, but I can't afford a good English dictionary now. (སྟོར་མི་
བདེ།)
- I need a good English dictionary, but I can't afford one now. (སྟོར་བདེ།) (ང་ལ་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ཆོག་
མཛོད་ཡག་པོ་ཞིག་དགོས་ཀྱང་ད་ལྟ་ཁྱེད་གི་མི་འདུག།)

- b. one རྒྱན་ཆོག་དང་སྟུང་ནས་བཀོལ་ཡང་ཆོག

- I don't like this red pen. Give me a yellow pen. (སྟོར་མི་བདེ།) = I don't like this red pen.
Give me a yellow one. (སྟོར་བདེ།) (ང་ལྷགས་སྟུག་དམར་པོ་འདིར་མི་དགལ། ང་ལ་མེར་པོ་ཞིག་སྟོན་དང་།)

4. No one wants to give him a job because his shoes have holes in them. ཁོའི་ལྷ་མ་ལ་བྱ་གཞི་ཡོད་པས་ཁོ་ ལ་བྱ་བ་ཞིག་སྟོན་འདོད་མཁན་སྟུང་ཡང་མེད།

ཆོག་གྲུབ་འདིའི་ནང་གི་ because བེ་རྒྱ་མཚན་འདྲེན་པའི་མཚམས་སྟུང་གི་ཆོག་ཡིན་ལ། རྒྱ་མཚན་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དྲངས་ནས་ཆོག་
གྲུབ་གཙོ་བོའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པ་ཡིན། because ཡིས་དྲངས་པའི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་གང་དེ་ཆོག་གྲུབ་གཙོ་བོའི་སྒྲ་གཞུག་གང་ལ་སྟུང་ཀྱང་ཆོག

འོན་ཀྱང་རྩོམ་འབྲིའི་གོམས་སྒོལ་ལྟར་ན། ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོའི་སྒྲིབ་ལ་སྦྱར་སྐབས། ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོ་དང་ཚིག་གྲུབ་པལ་བའི་བར་ལ་ཚིགས་རྟགས་
འཛིག་དགོས་པ་དང་། ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོའི་རྗེས་སུ་སྦྱར་སྐབས། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ཚིགས་རྟགས་འཛིག་མི་དགོས།

- Because he is knowledgeable, he has my respect. = He has my respect because he is knowledgeable. (ཁོང་ཡོན་ཏན་གྱིས་སྦྱག་པས། ང་ཁོང་ལ་བརྩི་བཀྱར་ཡོད།)

མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་ although (= though དེ་ལྟར་ཀྱང་།), when (དུས་སུ), if (གཤམ་དེ) སྐབས་ཀྱི་སྦྱར་རྒྱུ་ཀྱང་དེ་དང་འདྲོ།

- Although he is rich, I don't envy him. = I don't envy him although he is rich. (ཁོ་ཕུག་པོ་ཡིན་ཡང་ངས་ཁོར་ཕྱག་དོག་བྱེད་ཀྱི་མེད།)
- If I have time, I will do it. = I will do it if I have time. (གཤམ་དེ་ལ་ཁོ་མ་ཡོད་ཡོད་ན་ངས་དེ་བསྐྱབ་རྒྱུ་ཡིན།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. He wants expensive shoes, but he doesn't have any money. (ཁོས་ལྷ་མ་གོང་ཆེན་ཆ་གཅིག་ཉི་འདོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་
ཁོ་ལ་དདུལ་སྐར་མ་གང་ཡོད་པ་མ་ཟེད།)

- The food is good, but I have no appetite. (ཟས་འདི་ཡག་པོ་ཡོད་ཀྱང་ང་ལ་ཟ་འདོད་མེད།)
- The bike is great, but it's too expensive. (ཕུགས་ཏྲ་འདི་ཡག་པོ་ཡོད་ཀྱང་གོང་ཆེ་དུག་འདུག།)

2. No one wants to give him a job because his shoes have holes in them. (ཁོའི་ལྷ་མ་ལ་བྱ་གཞི་ཡོད་པས་ཁོ་ལ་བྱ་
བཞིག་སྦྱོར་འདོད་མཁན་སུ་ཡང་མེད།)

- No one likes him because he is lazy. (ཁོ་ལ་ལོ་ཆེ་བས་ཁོ་ལ་དགའ་བའི་མི་མེད།)
- He has no friends because he is selfish. (ཁོར་སྤྱོད་སེམས་ཆེ་བས་ཁོ་ལ་གྲོགས་པོ་མེད།)

Lesson 30: Money Doesn't Grow on Trees སྒོར་མོ་སྦྱང་མགོར་སྐྱེ་གི་མེད།

I. Dialogue ཁ་བདུ།

Dawa:	Mother, can you buy me a new bike?	ཨ་མ།	མི་ཐུབ། ལྷ་བ། ངས་ཉི་མི་ཐུབ།
Mother:	No, Dawa. I can't.		
Dawa:	But all my friends have new bicycles.	ལྷ་བ།	འོན་ཀྱང་ངའི་གྲོགས་པོ་ཚང་མར་ལྕགས་ཏྲ་གསར་པ་འདུག།
Mother:	You can ride their bikes.	ཨ་མ།	ཁྱོད་ཁོ་ཚོའི་ལྕགས་ཏྲར་ཞོན་ན་འགྲིག་གི་རེད།
Dawa:	Why can't I have a new bike?	ལྷ་བ།	ང་ལ་ལྕགས་ཏྲ་གསར་པ་ཞིག་ཡོད་མི་ཚོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་རེད།
Mother:	Because money doesn't grow on trees.	ཨ་མ།	སྒོར་མོ་སྦྱང་མགོར་སྐྱེ་གི་མེད་པའི་ཁྱེན་གྱིས་རེད། (སྒོར་མོ་བཙལ་ དགའ་བའི་དཔེ།)

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྗོངས།

1. buy + མི + ཅུ་ལག མི་གང་ཞིག་གིས་ཅུ་ལག་གང་ཞིག་ཉི་བ། = buy + ཅུ་ལག + for + མི
✧ Nima buys his wife flowers every day. = Nima buys flowers for his wife every day. (ཉི་མས་
ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་ཁོའི་རྒྱུ་མ་ལ་མེ་ཉོག་ཉི་གི་ཡོད།)
2. ride vt. (རྟ་དང་ལྕགས་ཏྲ་སོགས་ལ) ཞོན་པ། (སྤྱི་སྦྱོང་རྒྱུ་མ་ལ་ཁོར་དང་མེ་ལ་ཁོར་སོགས་ལ) སྦྱོང་པ། || Can you ride a horse?
(ཁྱོད་རྟ་ཞོན་ཐུབ་བཅ།); I always ride the train to work. (ང་ནམ་ཡང་མེ་ལ་ཁོར་ནས་ལས་ཀར་འགྲོ་གི་ཡོད།)
3. grow vi. སྐྱེ་བ། འཚར་བ། || All flowers need water to grow. (མི་ཉོག་ཡོད་ཚད་སྐྱེ་བར་རྒྱ་དགོས།)

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྒྲིང་ཆའི་ཁ་སྒྲིང་དགོས།

1. Mary doesn't like this dress. She likes ___ over there. (A) the red one (B) the red (C) red (D) a red
2. John is looking _____ a good English dictionary. (A) on (B) around (C) into (D) for
3. He can't come _____ he is busy now. (A) though (B) but (C) because (D) although
4. He is sad because he ___ money. (A) has no any (B) not has (C) not has any (D) doesn't have any
5. Tim often ___ his children. (A) toys (B) buys toys for (C) buys for his toys (D) buys toys to

Lesson 31: Poor Amy ཉམ་རྒྱུང་བའི་ཨེ་མེ།

I. Reading ལྟ་སྒྲིག

Amy can't pay this month's rent. She needs some help. Unfortunately, none of her friends can help her. They don't have any money, either. Poor Amy is really depressed. She has no money, and the landlord is knocking at the door. Amy is very nervous. She shouts, "No one is home!"

ཨེ་མེ་ཡིས་ལྷན་འདིའི་ཁང་གྲྲ་སྒྲིང་བྱ་མེད། ཁོ་མོ་ལ་རོགས་རམ་ཁ་གསུང་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ལྷན་པས་མི་ལེགས་པ་ལ། ཁོ་མོའི་གྲོགས་པོའི་ནང་ན་ཁོ་མོར་རོགས་རམ་བྱེད་བྱེད་པ་མེད། ཁོ་མོར་ཡང་སྒྲིང་མོ་གཅིག་ཀྱང་མེད། ཉམ་རྒྱུང་བའི་ཨེ་མེ་འོ་མ་ཡིད་ཐང་ཆད་པར་གྱུར། ཁོ་མོར་སྒྲིང་མོ་མེད་ལ་ཁང་བདག་གིས་སྒྲིང་དྲུང་། ཨེ་མེ་སེམས་འཚབ་ལངས། ཁོ་མོས་བྱིས་ན་མི་མེད་ཅེས་སྐད་བརྒྱབ།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. pay *vt.* (རིན་སོགས་)སྒྲིང་བ། || Can you pay the telephone bill today? (ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་རིང་ཁ་པར་གྱི་གྲྲ་སྒྲིང་བྱེད་པ་མ་ལ།)
2. rent *n.* ཁང་གྲྲ།
3. help *n. & vt.* རོགས་རམ། རོགས་རམ་བྱེད་པ། || Thank you very much for your help. (ཁྱོད་ཀྱི་རོགས་རམ་བྱེད་པར་བཀའ་འདྲིན་ཆེ།); Help your mother to wash the dishes. (རང་གི་ཨ་མར་ཐོར་བ་ལུང་རོགས་བྱོས།)
4. unfortunately *adv.* ལྷན་པས་མི་ལེགས་པར། || I should see a doctor. Unfortunately, I don't have any time. (རྒྱུན་པར་སྒྲིང་དགོས་ཀྱི་འདུག ལྷན་པས་མི་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་རང་ལ་ཁོ་མོ་ཡོད་མི་འདུག)
5. none *pron.* གཅིག་ཀྱང་མེད་པ། one of + the + མིང་ཚིག་གསུམ་མཐའ་པོའི་ནང་གཅིག་ཀྱང་མེད། || None of the students know the answer. (སློབ་མ་འདི་ཚོའི་ནང་དུ་དྲིས་ལན་དེ་ཤེས་མཁན་གཅིག་ཀྱང་མི་འདུག)
6. really *adv.* རྩམ། || Sam really loves to study English. (སྐམ་དབྱིན་ཇི་སྦྱང་རྒྱུར་རྩམ་དགའ།)
7. depressed *adj.* ཡིད་ལྡན་པ། ཐབས་རྒྱུས་པ། || Carl is depressed because his bicycle is broken. (ཁ་རེ་ཡི་ལྷགས་ཏྲ་ཆག་པས་ཁོ་ཉ་ཅང་ཐབས་རྒྱུས་པར་གྱུར།)
8. landlord *n.* ཁང་བདག *tenant *n.* ཁང་བ་གྲྲ་མཁན།
9. knock *vi.* (སྒྲི་སོགས་) རྒྱུང་བ། *knock the door/knock at the door སྒྲི་དྲུང་བ།
10. nervous *adj.* སེམས་འཚབ་པ། || Exams make me very nervous. (ཡིག་རྒྱུས་ཀྱིས་ང་རང་སེམས་འཚབ་ཏུ་བཅུག)
11. shout *vt.* སྐད་ཅོར་རྒྱག་པ། || My teacher often shouts, "Shut up!" when we are noisy. (ར་ཚོ་ལུང་སྒྲི་ཆེ་དུས་ངའི་དགོ་ཆེན་གྱིས་རྒྱུན་པར་ཁ་ཚུམས་རོགས་ཞེས་སྐད་རྒྱག་གི་ཡོད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་རྒྱུ་ཚིག་ some དང་ཚབ་ཚིག་ none གྱི་བཀོལ་སྤྲས་མཚམས་སྦྱར་བྱ་རྒྱ།

1. She needs some help. ཁོ་མོར་རོགས་རམ་འགའ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ལྷན་པས་འདིར་ some བྱི་རྒྱུ་ཚིག་ཡིན་པ་དང་། [ཁ་གསུམ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་མིན་གང་ཞིག]གི་དོན་ཡང་ཡོད།

a. [ཁ་ཤས་]མུ་འགྲེལ་སྐབས། དེའི་རྗེས་མུ་བགང་ཡོད་མང་ཚོག (དཔེར་ན friends, books) དང་ཡང་ན་བགང་མེད་མིང་ཚོག (དཔེར་ན money, help) སྒྱར་ཚོག

- Peter has some very good English books. (ཕའེ་ཐེར་ལ་དབྱིན་ཇིའི་དཔེ་དེབ་ཡག་པོ་ཁ་ཤས་ཡོད།)
- I have some money. (ང་ལ་དངུལ་སྒོར་འགའ་ཡོད།)

b. [གང་ཞིག་]ཏུ་འགྲེལ་སྐབས། དེའི་རྗེས་མུ་བགང་ཡོད་ཀྱང་ཚོག་སྒྱུར་དགོས་པ་དང་། སྐབས་འདིར་ some གྱི་གོ་དོན་ a (an) སྒྱུར་མཚུངས།

- Some guy is looking for you. = A guy is looking for you. (སྐྱེས་པོ་ཞིག་གིས་ཁྱེད་འཚོལ་བཞིན་འདུག)

2. ...none of her friends can help her. ཁོ་མོའི་གྲོགས་པོ་ནང་ན་ཁོ་མོར་རོགས་རམ་བྱེད་ཐུབ་གཅིག་ཀྱང་མི་འདུག ཚོག་གྲུབ་འདིའི་ནང་གི་ none བོ་ཚབ་ཚོག་ཡིན་ལ་མི་འམ་དངོས་པོའི་ཚབ་ཚོག་བྱས་ཚོག་ལ། མི་འམ་དངོས་པོ་གསུམ་མམ་གསུམ་ཡན་གྱི་ཁྱོད་དུ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ། སྒྱུར་ཚུལ་ནི། none of + the (these, those, my, your, his...) + མིང་ཚོག + བྱ་ཚོག

- None of my friends like (s) music. (ངའི་གྲོགས་པོའི་ནང་ན་རོལ་མོར་དགའ་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད།)
- None of those books are/is interesting (དེབ་དེ་དག་གི་ནང་ན་ཡིད་དབང་འགྲུགས་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. She needs some help. (ཁོ་མོར་རོགས་རམ་ཁ་ཤས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད།)

- We need some pens. (ང་ཚོར་ཕྱགས་སྒྱུག་འགའ་མཁོ་གི་འདུག)
- My tired mother needs some help. (ངའི་ཐང་ཆད་པའི་ཨ་མར་རོགས་རམ་འགའ་དགོས་ཀྱི་ཡོད།)

2. Unfortunately, none of her friends can help her. (སྟབས་མི་ལེགས་པ་ཞིག་ལ། ཁོ་མོའི་གྲོགས་པོའི་ནང་ན་ཁོ་མོར་རོགས་རམ་བྱེད་ཐུབ་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད།)

- Unfortunately, none of his classmates can go. (སྟབས་མི་ལེགས་པ་ཞིག་ལ། ཁོའི་སློབ་གྲོགས་ནང་ནས་གཅིག་ཀྱང་འགྲོ་ཐུབ་ཀྱི་མེད།)
- Unfortunately, none of my coworkers can come. (སྟབས་མི་ལེགས་པ་ཞིག་ལ། ངའི་ལས་གྲོགས་ནང་གི་མི་གཅིག་ཀྱང་ཡོང་ཐུབ་ཀྱི་མེད།)

Lesson 32: Coins for the Phone ཁ་པར་རྒྱག་བྱེད་ཀྱི་དོང་ཅི།

I. Dialogue ཁ་བརྗེ།

Roy: Hi, Connie! Do you have any change? ཁན་ནེ། ཅི་བྱེད་དགོས།

Connie: What for?

Roy: I want some coins for the pay phone. རེའོ་ཡི། ང་ལ་ལག་དངུལ་ཁ་པར་རྒྱག་བྱེད་ཀྱི་དོང་ཅི་འགའ་དགོས།

Connie: I see. Here you are.

ཁན་ནེ། ངས་ཤེས་ཐུག་ལ། འདི།

Roy: Thank you.

Connie: You're welcome.

རེའོ་ཡི། བཀའ་དྲིན་ཆེ།

རེའོ་ཡི། ཨ་རོགས། ཁན་ནེ། ཁྱེད་ལ་དངུལ་སིལ་མ་རེ་ཡོད་དམ།

ཁན་ནེ། བཀའ་དྲིན་ཞུ་མི་དགོས།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ཕྱི་མིག

1. change *n.* དངུལ་སིལ་མ། (བགང་མེད།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། གོང་གི་གྲུག་རྟགས་ནང་གི་[བགང་མེད་]ཅེས་པའི་དོན་ནི། དངུལ་སིལ་མ་ལ་བགང་རྒྱ་མེད་དོན་མ་ཡིན་ལ། དཔེར་ན་ཨ་སྒོར་གཅིག་ལ (a dollar) དང་། ཨ་སྒོར་གཉིས་ལ (two dollars) ཟུར་གསུམ་ལ (three dimes) མོགས་བགང་དུ་ཡོད། འདིར་

[བགྲང་མེད]ཅེས་པའི་དབྱིན་ཡིག་གི་མིང་ཚིག་ change ཞེས་པ་བགྲང་དུ་མེད་པ་སྟེ། དངུལ་སྲིལ་མ་གཅིག་ (a change) དངུལ་སྲིལ་མ་གཉིས་ (two changes) ཞེས་འབྲི་མི་རུང་བ་བསྟན་པ་དང་། change ཞེས་པ་[དངུལ་སྲིལ་མ]རུ་འགྲེལ་སྒྲགས་དེ་ལ་མང་ཚིག་གི་རྣམ་པ་མེད།

བོད་ཡིག ཁྱོད་ལ་དངུལ་སྲིལ་མ་ཅི་ཙམ་ཡོད།

དབྱིན་ཇི། How many changes do you have?

How much change do you have?

བོད་ཡིག ང་ལ་ཨ་སྒོར་སྲིལ་མ་ཉི་ལྔ་ཡོད།

དབྱིན་ཇི། I have twenty dollars in change.

2. Do you have any change? ཁྱོད་ལ་དངུལ་སྲིལ་མ་རེ་ཡོད་དམ།

✧ I want some coins for the pay phone. (ང་ལ་ལག་དངུལ་ཁ་བར་རྒྱུག་བྱེད་གྱི་དངུལ་སྲིལ་མ་འགའ་དགོས།)

any དང་some གཉིས་ཀའི་གྲངས་ཚད་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཚིག་བྱས་ཚོག་པ་དང་། གཉིས་ཀའི་རྗེས་སུ་བགྲང་ཡོད་དམ་བགྲང་མེད་མིང་ཚིག་སྒྱུར་ཚོག་མོད། འོན་ཀྱང་བཞོལ་སྒྲངས་ལ་བྱད་པར་ཡོད་དེ། any གྲི་ཚིག་དང་དགག་ཚིག་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། some སྒྲུབ་ཚིག་ལ་སྒྱུར་བ་ཡིན།
a. གྲི་ཚིག་

✧ Do you need any help? (ཁྱོད་ལ་རོགས་རམ་དགོས་གྱི་འདུག་གམ།)

b. དགག་ཚིག་

✧ He doesn't need any help. (ཁོར་རོགས་རམ་ཅི་ཡང་དགོས་གྱི་མི་འདུག)

c. སྒྲུབ་ཚིག་

✧ He needs some help. (ཁོ་ལ་རོགས་རམ་ཞིག་བྱེད་དགོས་གྱི་འདུག)

3. What for? ཅིའི་དོན་དུ། ཅི་ལ། = Why?

4. coin *n.* རྫོང་ཅི།

5. pay phone *n.* ལག་དངུལ་ཁ་བར།

6. I see. ངས་ཉ་གོ་སོང་། ངས་ཤེས་ཐུག། = I understand; *understand *vi.* ཤེས་པ། རྒྱུས་ལོན་པ།

A: Bill is studying for his test. (ཀ་པ། རྟེན་འཇུག་གིས་ཁོའི་རྒྱུགས་ཚད་གྱི་ཆེད་དུ་སྒྲོབ་སྒྱུར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།)

B: Oh, I see. (ཁ་པ། ཡོ། ད་ངས་ཉ་གོ་སོང་།)

7. Here you are. འདི།

A: Please pass me the salt. (ཀ་པ། རྩ་ཁུ་དེ་ང་ལ་སྟེར་རོགས།)

B: Here you are. (ཁ་པ། འདི།)

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྒོར་དགོས།

1. He doesn't have _____ friends. (A) some (B) any (C) no (D) none

2. _____ can sing. (A) None my friends (B) None of my friends (C) None of friends (D) No of friends

3. _____ does he have? (A) How many change (B) How many changes (C) How much change (D) How much changes

4. I don't have _____ with me. (A) some moneys (B) any moneys (C) some money (D) any money

5. I have _____ questions. (A) some (B) any (C) none (D) no any

Lesson 33: She Wants to Wear Something Formal ཁོ་མོས་གྱོན་པ་འདྲ་ཆགས་པོ་གྱོན་འདོད་གྱི་ཡོད།

I. Reading ལྟ་སྒྲོག

Judy is looking for something nice to wear for a job interview. She wants to wear something formal. Unfortunately, she doesn't have anything except casual clothes. Judy is worried. She has nothing suitable to wear, so she puts on her best casual clothes. She goes to the interview. Guess what? Judy gets the job!

འདྲ་ཏིས་ཀྱིས་ལས་གནས་འཛུལ་བའི་ཁ་རྒྱགས་ལ་གྱོན་རྒྱུ་ལྟོ་ལྟོ་པ་ཡག་པོ་ཞིག་འཛུལ་བཞིན་ཡོད། ཁོ་མོས་གྱོན་པ་འདྲ་ཆགས་ཞིག་གྱོན་ན་འདོད་གྱི་ཡོད། ལྷ་བས་མི་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ཁོ་མོར་རྒྱན་གོས་མ་གཏོགས་ཅི་ཡང་མེད། འདྲ་ཏིས་སེམས་བྱུང་སྒྲུབ། ཁོ་མོར་གྱོན་པ་རན་པོ་ཞིག་གྱོན་རྒྱུ་མེད་པས་ཁོ་མོས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱན་གོས་ཡག་ཤོས་གྱོན་ཏེ་ཁ་རྒྱགས་ལེན་པར་བྱིན། ཅི་བྱུང་བ་ཤེས་སམ། ཁོ་མོར་ལས་གནས་དེ་ཐོབ་པ་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. interview *n.* ཁ་རྒྱགས། བཅར་འདྲི། || I am nervous at interviews. (ཁ་རྒྱགས་ལེན་དུས་ང་སེམས་འཚབ་སྒྲེག་གི་ཡོད།)
2. formal *adj.* དངོས་གཞིའི། འདྲ་ཆགས་པོ། || People wear formal clothes at weddings. (གཉེན་སྣོན་ཐོག་དུ་མི་རྒྱལ་གྱིས་གྱོན་པ་འདྲ་ཆགས་པོ་གྱོན་གྱི་ཡོད།)
3. except *prep.* མ་གཏོགས། སྤང་བ། || My father works every day except on Sundays. (ངའི་ཨ་པས་གཟུང་ཉི་མར་མར་མ་གཏོགས་ཉིན་བཞིན་ལས་ཀ་སྒྲུབ་གྱི་ཡོད།)
4. casual *adj.* ཅི་དགའི། *casual clothes རྒྱན་གོས།
5. worried *adj.* སེམས་བྱུང་། || I am worried about my sick mother. (ང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཨ་མ་ནད་པར་སེམས་བྱུང་ཆེ།)
6. suitable *adj.* འཚམ་པོ། || Shorts are not suitable for cold weather. (གནམ་གཤིས་གང་མོ་ལ་དྲོང་ཐུང་འཚམ་པོ་མེད།)
7. guess *vt.* ཚོད་དཔག་བྱེད་པ། || Can anyone guess the answer? (དྲིས་ལན་དེ་ཚོད་དཔག་བྱེད་ཐུབ་མཁན་སུ་ཡོད་དམ།)

III. Grammar Points བདེ་སྤྱོད་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་ཚིག་སྒྲུབ་ something/anything/nothing + རྒྱན་ཚིག་ཞེས་པའི་ནང་གི་མཐར་སྒྲུབ་ཁྱད་ཚེས་སྟོན་རྒྱུ་ལ་དང་except ཡི་བཀོལ་སྤངས་མཚམས་སྒྲུབ་བྱ་རྒྱ།

1. something *pron.* དུ་དངོས་གང་ཞིག / anything *pron.* དུ་དངོས་གང་རུང་ཞིག / nothing *pron.* དུ་དངོས་ཅི་ཡང་མེད་པ།

གོང་གི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་ཚང་མ་ཚབ་ཚིག་ཡིན་ལ་བྱ་བ་དང་དངོས་པོའི་ཚབ་བྱས་ཚིག་ དངོས་པོའི་ཚབ་ཚིག་གི་ཁྱད་སྒྲུབ་སྒྲུབ། ཁྱོན་པ་ (དཔེར་ན་སློབ་ཚན་འདི་ལྟ་བུ) དང་། ཅོག་ཅོ། རྒྱ་ཚོད་སོགས་ཅ་ལག་གི་ཁྱད་སྒྲུབ་པ་གང་རུང་ལ་འདྲེག་པ་དང་། བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་སྐབས་གཤམ་གྱི་དོན་ཚན་འགར་*དོ་སྣང་བྱ་དགོས།

- a. རྒྱན་ཚིག་གིས་མིང་ཚིག་ལ་བའི་ཁྱད་ཚེས་སྟོན་སྐབས་རྒྱན་པར་མིང་ཚིག་གང་དེའི་སྟོན་ལ་སྒྲུབ་དགོས་མེད། འོན་ཏེ་རྒྱན་ཚིག་གིས་something, anything, nothing སོགས་ཚབ་ཚིག་གི་ཁྱད་ཚེས་སྟོན་སྐབས་ རྒྱན་ཚིག་མིང་དེ་དག་གི་ཐེས་སུ་སྒྲུབ་དགོས། ཚིག་གྲུབ་སྒྲུབ་སྤངས་འདི་ལ་མཐར་སྒྲུབ་ཁྱད་ཚེས་སྟོན་པ་ཞེས་ཟེད།

- ✧ He is a boy good. (X)
- ✧ He is a good boy. (ཁོ་སྤུ་བཟང་པོ་ཞིག་རེད།)
- ✧ I have good something for you. (X)
- ✧ I have something good for you. (ང་ལ་ཅ་ལག་ཡག་པོ་ཞིག་ཁྱོད་ལ་སྟེར་རྒྱུ་ཡོད།)
- ✧ I can't find good anything for you at the store. (X)
- ✧ I can't find anything good at the store. (ཚོང་ཁང་དེ་རུངས་ཅ་ལག་ཡག་པོ་ཅི་ཡང་རྟོན་གྱི་མི་འདུག)

✧ He is doing wrong nothing. (X)

✧ He is doing nothing wrong. (ཁོས་བྱ་བ་མི་འགྲིག་པ་ཅི་ཡང་བྱེད་བཞིན་མེད།)

b. something, anything, nothing བཅས་ལ་མང་ཆོག་གི་ནམ་པ་མེད།

- I have something to do. (ང་ལ་བྱ་བ་སླབ་རྒྱ་ཡོད།)

c. something སླབ་ཆོག་ལ་འཇུག་པ་དང་། anything དགག་ཆོག་དང་དྲི་ཆོག་ལ་འཇུག་ཅིང་། nothing གྱི་རང་སྤེན་ན་དགག་པའི་
དོན་ལྟན་ཡོད་པས་དགག་སླབ་ཡང་བསྐྱར་སྦྱར་མི་རུང་སྟེ་སྦྱར་ན་སློབ་སྦྱོན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

(1) something

I don't have something important to tell you. (X, something དགག་ཆོག་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར།)

I have something important to tell you. (O, something སླབ་ཆོག་ལ་འཇུག་པའོ།) (ང་ལ་དོན་དག་གལ་
ཆེན་ཞིག་ཁྱོད་ལ་བཤད་རྒྱ་ཡོད།)

(2) anything

Do you have anything important to tell me? (O, དྲི་ཆོག་ལ་འཇུག་པ། anything) (ཁྱོད་ལ་ངར་དོན་དག་
གལ་ཆེན་ཞིག་བཤད་རྒྱ་ཡོད་དམ།)

I don't have anything important to tell you. (O, anything དགག་ཆོག་ལ་འཇུག་པ།) (ང་ཁྱོད་ལ་དོན་
དག་གལ་ཆེན་ཞིག་བཤད་རྒྱ་མེད།)

(3) nothing

I don't have nothing important to tell you. (X, nothing ལ་དགག་པའི་དོན་ལྟན་ཡོད་པས། དགག་པའི་
བསྐྱར་ཆོག་not དང་མཉམ་དུ་སྦྱར་མི་རུང་ལ། དེ་ལྟར་སྦྱར་ཆེ་དགག་སླབ་གཉིས་བཅུགས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོན་འབྱུང་།)

I have nothing important to tell you. = I don't have anything important to tell you. (O,
nothing ལ་དགག་པའི་དོན་ལྟན) (ང་ཁྱོད་ལ་དོན་དག་གལ་ཆེན་ཅི་ཡང་བཤད་རྒྱ་མེད།)

2. Unfortunately, she doesn't have anything except casual clothes. སྐབས་མི་ལགས་པ་ཞིག་ལ་ཁོ་མོར་རྒྱན་ གོས་མ་གཏོགས་གྱི་ན་པ་གཞན་ཅི་ཡང་མེད།

ཆོག་གྲུབ་འདིའི་ནང་གི་except བྱི་སྦྱར་ཆོག་ཡིན་པ་དང་། [གང་ཞིག་མ་གཏོགས་]ཞེས་པའི་དོན་སྟོན། བཞོལ་སྦྱོད་བྱེད་སྐབས་all (ཆང་མ)
དང་། nothing (གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་), any (གང་རུང་ཞིག་), every (རེ་རེ) སོགས་སྦྱི་མཚན་ཅན་གྱི་རྒྱན་ཆོག་གིས་བྱེད་ཆོས་བསྐྱར་ཡོད་
པའི་མིང་ཆོག་གི་རྗེས་སུ་སྦྱར་དགོས།

- All the boys like music except John. (ཚོན་མ་གཏོགས་བྱ་དེ་ཆོ་ཆང་མ་རོལ་མོར་དགའ།)

- He has nothing except money. (ཁོར་སྒོར་མོ་མ་གཏོགས་ཅི་ཡང་མེད།)

- He likes everybody except me. (ཁོང་ལུད་པའི་མི་ཆང་མ་དགའ།)

- I don't like anyone except Mary. (ང་མའེ་རོས་མ་གཏོགས་མི་སུ་ལའང་དགའ།)

གོང་གསལ་except སྒོར་གྱི་བཞོལ་སྦྱངས་ཤེས་ཆོང་ཆོར་གཤམ་གྱི་བཞོལ་སྦྱངས་ནོར་འབྲུལ་ཅན་འདི་རིགས་འབྱུང་མི་ཡོང་།

- Many boys are good except him. (X, many ཡིས་[མང་པོའི་]དོན་སྟོན་ལ་དེ་སྦྱི་མཚན་ཅན་མིན་པས། except
དང་བསྐྱེབས་ནས་བཞོལ་མི་རུང་།) དེ་ན་ཡང་དག་པའི་བཞོལ་ཚུལ་ནི། All the boys are good except him. (ཁོ་མ་
གཏོགས་བྱ་དེ་ཆོ་ཆང་མ་ཡག་པོ་འདུག)

- I like girls here except Mary. (X, some ཡིས་[ཁ་གསལ]ཀྱི་དོན་སྟོན་ལ་དེ་ཡང་སྤྱི་མཚན་ཅན་མིན་པས། except དང་བསྟེན་པས་ནས་བཞོལ་མི་རུང་།) དེ་ན་ཡང་དག་པའི་བཞོལ་ཚུལ་ནི། I like every girl here except Mary. = I like all the girls here except Mary. (ང་མའི་རོས་མ་གཏོགས་འདི་གའི་བུ་མོ་ཚང་མར་དགའ།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. She wants to wear something formal. (ཁོ་མོས་གྲོན་པ་འདྲ་ཆགས་ཤིག་གྲོན་འདོད་ཀྱི་ཡོད།)
  - She wants to wear something simple. (ཁོ་མོས་གྲོན་པ་སྣ་བས་བདེ་ཞིག་གྲོན་འདོད་ཀྱི་ཡོད།)
  - She doesn't want to wear anything uncomfortable. (ཁོ་མོས་བདེ་མོ་མེད་པའི་གྲོན་པ་ཅི་ཡང་གྲོན་འདོད་ཀྱི་མེད།)
2. She has nothing suitable to wear. (ཁོ་མོར་གྲོན་གོས་འཚོམ་པོ་ཞིག་གྲོན་རྒྱ་མེད།)
  - I have no suitable clothes to wear. (ང་ལ་གྲོན་གོས་འཚོམ་པོ་ཞིག་གྲོན་རྒྱ་མེད།)
  - He doesn't have anything suitable to wear. (ཁོར་གྲོན་གོས་འཚོམ་པོ་གང་ཡང་གྲོན་རྒྱ་མེད།)

Lesson 34: Let's Go to a Disco ཏི་སི་ཁའོ་བྲོ་ཁང་ལ་འགྲོ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Peter:	Hi, Darji! What are you doing?	དར་རྒྱས།	བྱ་བ་བྱུང་བར་བ་ཅི་ཡང་མེད།
Darji:	Nothing special.	ཕའེ་ཐེར།	ང་ཚོ་མ་ཉམ་པོར་གང་ཞིག་བྱེད་དུ་འགྲོ།
Peter:	Let's do something together.	དར་རྒྱས།	ཅི་ཞིག་བྱེད་འདོད་པར་བསམས་པ་ཡིན་ནམ།
Darji:	Do you anything in mind?	ཕའེ་ཐེར།	ང་ཚོ་ཏི་སི་ཁའོ་བྲོ་ཁང་ལ་འགྲོ།
Peter:	Let's go to a disco.	དར་རྒྱས།	ཡག་པོ་འདུག བྱིད་ཀྱི་ཇོ་ཇོ་ཕོ་སྒོ་ཅན་དེ་འདྲའི་ཐུབ་པ་ཡིན་ནམ།
Darji:	Great! Can your handsome brother come, too?	ཕའེ་ཐེར།	
ཕའེ་ཐེར།	ཨ་ལོ་གསལ། དར་རྒྱས། བྱིད་ཀྱིས་ཅི་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད།		

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མེག

1. special *adj.* བྱུང་བར་ཅན། དམིགས་བསལ་ཅན།
2. together *adv.* མ་ཉམ་པོར། ལྷན་དུ། || Do you want to go to the party together? (བྱིད་གསོལ་སྟོན་ལ་མ་ཉམ་པོར་འགྲོ་འདོད་དམ།)
3. mind *n.* སེམས། སྒྲི། *have...in mind སེམས་ལ་གང་ཞིག་བྱེད་ཡོད་པ། || Do you have anybody in mind for the job? (ལས་གནས་འདིར་བྱིད་ཀྱི་སེམས་ན་འོས་མི་སུ་ཞིག་ཡོད་དམ།)
4. disco *n.* ཏི་སི་ཁའོ་བྲོ་ཁང།
5. handsome *adj.* ཕོ་སྒོ་ཅན། || You look very handsome today. (དེ་རིང་བྱིད་ཉ་ཅང་ཕོ་སྒོ་ཅན་ཞིག་འདུག)

III. གདམ་ཀྱི་བྱས་ནས་སྤོང་ཆའི་ཁ་སྒྲོང་དགོས།

1. I don't have _____ to eat. (A) anything (B) nothing (C) something (D) any
2. We have _____ to do. (A) anything (B) some (C) nothing (D) none
3. I have _____ to say. (A) anything (B) anythings (C) somethings (D) something
4. Do you want _____ to eat? (A) any (B) anything (C) some (D) none
5. I have nothing to wear _____ dirty clothes. (A) and (B) except (C) some (D) no
6. Sam: Let's get something to eat. Sally: OK. Do you _____? (A) any place have in mind (B) any place in mind (C) have in mind (D) have any place in mind

Lesson 35: There's Little Food ཟ་མ་ཉུང་ཉུང་ཞིག་འདུག

I. Reading ལྟ་སྒྲིག

Fred's having a party, but he's very embarrassed. There are many people at his party, but there's very little food. There's very little meat. There isn't much rice, either. There are only a few cans of coke and a little orange juice. However, everyone is happy at the party because there's plenty of beer.

ཕྱི་རེ་ཉིས་ཀྱིས་གསོལ་སྟོན་གཤམ་གྱིན་ཡོད་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཙོག་ཞོད་ཆེན་པོ་སྒྲིམ། གསོལ་སྟོན་ཐོག་ཏུ་མི་མང་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་། ཟ་མ་ཉུང་ཉུང་ཞིག་འདུག ག་ཏ་ཅང་ཉུང་ལ། འབྲས་ཀྱང་མང་པོ་མེད། ཁོ་ལོ་ལྷགས་ཀྱིན་འགའ་དང་ཆ་ལུ་མའི་ཁུ་བ་ཉུང་དག་ཅིག་ལས་མེད། ཡིན་ན་ཡང་། སྤྲི་རག་འབེལ་པོ་ཡོད་པས་གསོལ་སྟོན་ཐོག་གི་མི་ཚང་མ་སྤྲོ་པོ་བྱུང་ཡོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

- embarrassed *adj.* ཙོག་ཞོད་བ། བག་ཚ་བ། || I am embarrassed to wear dirty clothes. (ང་གྱོན་པ་བཙོག་པོ་གྱོན་པར་དོག་ཞོད་ཆེ།)
- many *adj.* མང་པོ། (རྒྱུ་ལྡན་མང་ཚིག་སྒྲིབ་དགོས།) || Mr. Lee has many children. (སྤྱི་ཞབས་ལི་ལགས་ལ་བྱིས་བ་མང་པོ་ཡོད།)
- little *adj.* ཉུང་ཉུང་། ཉུང་ཉུང་། (རྒྱུ་ལྡན་ཉུང་ཚིག་སྒྲིབ་དགོས།) || I have very little homework tonight. (དོ་དགོང་ང་ལ་སྤྱི་རེ་ཙོག་ཏ་ཅང་ཉུང་།)
- food *n.* ཟ་མ། ཁ་ལག (བག་པོ་མེད།)
- meat *n.* ག (བག་པོ་མེད།)
- much *adj.* མང་པོ། (རྒྱུ་ལྡན་ཉུང་ཚིག་སྒྲིབ་དགོས།)
- rice *n.* འབྲས། (བག་པོ་མེད།)
- few *adj.* ཉུང་ཉུང་། (རྒྱུ་ལྡན་ཉུང་ཚིག་སྒྲིབ་དགོས།) only a few འགའ་ལས་མེད་པ། ཉུང་ཉུང་ཞིག || Only a few of my friends smoke cigarettes. (ངའི་གྲོགས་པོ་ནང་དུ་ཐ་མག་འཐེན་མ་ཐག་འགའ་ལས་མེད།)
- can *n.* ལྷགས་ཀྱིན།
- coke *n.* ཁའོ་ཁོ། (COCA-COLA ཁའོ་ཁ་ཁའོ་ལའི་བསྐྱར་ཡིག)
- orange *n.* ཆ་ལུ་མ།
- juice *n.* སེལ་ཁུ། ཤིང་ཏོག་ཁུ་བ།
- plenty *pron.* འབེལ་པོ། plenty of ... འབེལ་པོ། (རྒྱུ་ལྡན་མང་ཚིག་གསུམ་བག་པོ་མེད་མང་ཚིག་སྒྲིབ་དགོས།) || There's plenty of coffee and tea in the kitchen. (ཐབ་ཆང་ནང་དུ་ཁོ་ལྷེས་དང་ཇ་འབེལ་པོ་ཡོད།)
- beer *n.* སྤྲི་རག

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྤྲོ་ཆེན་འདིར་གངས་ཚད་སྟོན་པའི་རྒྱུ་ལྡན་སྟེ་དཔེར་ན many དང་ few, little, much སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཚུལ་མཚམས་སྒྲིབ་བྱ་བ། རྒྱུ་ལྡན་དེ་དག་ངས་མེད་ཆ་ལྡན་ཅེས་ཀྱང་ཟེར་ལ། ལ་ལའི་རྒྱུ་ལྡན་མང་ཚིག་སྒྲིབ་དགོས་པ་དང་། ལ་ལའི་རྒྱུ་ལྡན་ཉུང་ཚིག་སྒྲིབ་མི་རུང་ལ། འགའ་ཞིག་གི་རྒྱུ་ལྡན་དེ་གཉིས་ཀ་སྒྲིབ་ཆོག་པ་གཤམ་གསལ།

- རྒྱུ་ལྡན་མང་ཚིག་སྒྲིབ་དགོས་པ། (few ཉུང་ཉུང་། / a few འགའ་ཞིག ཉུང་ཉུང་ཞིག / several འགའ་ཞིག / many མང་པོ།)

- He has few friends. (ཁོ་ལ་གྲོགས་པོ་ཉུང་ཉུང་ཞིག་ལས་མེད།-ཁོ་ལ་གྲོགས་པོ་ཏ་ཅང་ཉུང་།)
- I have a few friends. (ང་ལ་གྲོགས་པོ་འགའ་ཡོད།)
- She has many friends. (ཁོ་མོར་གྲོགས་པོ་མང་པོ་ཡོད།)

*དོ་སྒྲིབ་བྱ་བ།

- few ལ[འགའ་ལས་མེད་]ཅེས་པའི་དགག་པའི་དོན་ཡོད་ལ། a few ལ[འགའ་ཞིག་ཡོད་]ཅེས་པའི་སྒྲིབ་པའི་དོན་ཡོད། འདིའི་གོ་དོན་ནི་several དང་མཐུན་པོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ several ལས་གངས་ཚད་ཉུང་ཉུང་སྤྱིད།

b. quite a few མི་ཉུང་བ་ཞིག ཉ་ཅང་མང་པོ། (= many)

- He has quite a few friends. (ཁོ་ལ་གྲོགས་པོ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད།)

c. only a few འགའ་ཤས་ཙམ། (= few འགའ་ལས་མེད་པ།)

- Mary has only a few friends. (མའེ་རོས་ལ་གྲོགས་པོ་འགའ་ལས་མེད།)

2. རྒྱུ་ཕྱི་ལྔ་མེད་མིང་ཆོག་སྒྱུར་དགོས་པ། (little ཉུང་ཉུང་། / a little ཉུང་ཉུང་ཞིག ཉུང་ཟད་ཙམ། / much མང་པོ།)

- He has little money. (ཁོ་ལ་དངུལ་ཉུང་ཟད་ཙམ་ལས་ཡོད་པ་མ་རེད།--ཁོར་དངུལ་མལ་ཆེར་ཡོད་པ་མ་རེད།)
- He has a little money. (ཁོ་ལ་དངུལ་ཉུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་པ་རེད།)
- He doesn't have much money. (ཁོ་ལ་དངུལ་མང་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

a. little ལ[ཉུང་ཙམ་ལས་མེད་པ]ཡི་དགག་པའི་དོན་ཡོད་པ་དང་། a little ལ[ཉུང་ཉུང་ཞིག་ཡོད་པ]ཡི་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཡོད།

b. quite a little མི་ཉུང་བ། མང་ཙམ།

- He has quite a little money. (ཁོ་ལ་དངུལ་མང་ཙམ་ཡོད་པ་རེད།)

c. much བྱི་དགག་ཆོག་མ་གཏོགས་སྒྲུབ་ཆོག་ལ་མི་འཕྲུག་པ་དང་། སྒྲུབ་ཆོག་ལ་a lot of དང་ཡང་ན་ lots of སྒྱུར་དགོས།

- He has much money. (ཁོར་དངུལ་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད།)
- He doesn't have much money. (ཁོར་དངུལ་མང་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད།)

He has

lots of
a lot of

 money. (ཁོ་ལ་དངུལ་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད།)

d. a great deal of ཡིས་ཀྱང་[མང་པོ་འཕམ་འཕོར་ཆེན་གྱི་དོན་སྟོན་པ་དང་། རྒྱུ་ཕྱི་ལྔ་མེད་མིང་ཆོག་སྒྱུར་དགོས།

- He has a great deal of money. = He has a lot of money. = He has lots of money. (ཁོར་དངུལ་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད།)

3. རྒྱུ་ཕྱི་ལྔ་མེད་མིང་ཆོག་གཉིས་ཀ་སྒྱུར་ཆོག་པ། (some ཁ་ཤས། /a lot of (= lots of) མང་པོ། /plenty of འབེལ་པོ།)

- He has some friends/money. (ཁོ་ལ་གྲོགས་པོ་/དངུལ་འགའ་ཤས་ཡོད་པ་རེད།)
- He has a lot of (lots of) friends/money. (ཁོ་ལ་གྲོགས་པོ་/དངུལ་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད།)
- He has plenty of friends/money. (ཁོ་ལ་གྲོགས་པོ་/སྒྲུབ་ཆོ་འབེལ་པོ་ཡོད་པ་རེད།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. There are many people at his party. (ཁོའི་གསོལ་སྟོན་སྟངས་མི་མང་པོ་ཡོད།)

- There are only a few people at his party. (ཁོའི་གསོལ་སྟོན་སྟངས་མི་འགའ་ལས་མེད།)
- There aren't a lot of people at his party. (ཁོའི་གསོལ་སྟོན་སྟངས་མི་མང་པོ་མེད།)

2. There are only a few cans of coke and a little orange juice. (ཁོའི་ཁོ་ལྷགས་གྲིན་འགའ་དང་ཆ་ལུ་མའི་ཁུ་བ་ཉུང་ཉུང་ཞིག་ལས་མེད།)

- There are a lot of vegetables, but there isn't much meat. (ཚལ་རིགས་མང་པོ་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་ཤ་མང་པོ་མེད།)
- There is plenty of food, but there aren't many drinks. (ཟ་རྒྱ་འབེལ་པོ་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་བུང་རྒྱ་མང་པོ་མི་འདུག)

Lesson 36: A Lot of Bills ཕྱིས་ཁྲ་མང་པོ།

I. Dialogue ཁ་བད།

Rinchen: Do you have any money with you? ཕྱན་ཚུགས། མང་པོ་མེད། ག་རེ་བྱེད་དམ།
Puntsok: Not much. Why? རིན་ཆེན། ང་ལ་སྒོར་མོ་འགའ་བསྐྱེད་གོས་ཀྱི་འདུག
Rinchen: I need to borrow some. རིན་ཆེན། ང་ལ་སྒོར་མོ་འགའ་བསྐྱེད་གོས་ཀྱི་འདུག
Puntsok: What's the matter? ཕྱན་ཚུགས། ག་རེ་བྱེད་སོང་།
Rinchen: I have a lot of bills to pay this month. རིན་ཆེན། བྱེད་ཀྱི་ལག་ཏུ་དངུལ་ཡོད་དམ། རིན་ཆེན། ལྷ་འདིར་ངས་ཕྱིས་ཁྲ་མང་པོ་ཞིག་སྒྲིད་དགོས་པ་འདུག

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མཉམས།

1. need *vt.* མཁོ་བ། དགོས་བ། *need to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུགས། || You need to be more patient. (ཁྱོད་བཟོད་བསྐྱེད་ཅུང་ཆེ་དགོས་ཀྱི་འདུག)
2. borrow *vt.* གཡར་བ། སྦྱི་བ། *borrow + དངོས་པོ་ + from + མི། མི་གང་ཞིག་ལས་དངོས་པོ་གང་ཞིག་གཡར་བ། || Can I borrow a pen from you? (ངས་ཁྱོད་ལས་ཕྱག་སྦྱ་གཞིག་གཡར་ན་ཚོག་གམ།)
3. matter *n.* རྟོག་དག བྱ་བ། || What's the matter (with you)? (ཁྱོད་ལ་) ག་རེ་བྱེད་སོང་། = What's wrong (with you)?

III. གདམ་ཀྱངས་ནས་སྒྲིང་ཆའི་ཁ་སྒྲོང་དགོས།

1. There are _____ pencils on the table. (A) a few (B) much (C) little (D) a little
2. We need _____ food for the party. (A) many (B) several (C) a lot (D) lots of
3. How _____ students are in the room? (A) much (B) few (C) many (D) a few
4. There is _____ juice in the refrigerator. (A) lots (B) a little (C) a lots of (D) many
5. There are _____ children playing in the yard. (A) a little (B) much (C) several (D) severals
6. There is something _____ with Fred. (A) matter (B) the matter (C) the wrong (D) what's wrong

All I Have to Do is Dream ངས་བྱེད་རྒྱུ་མི་ལམ་རྒྱུ་རེད།

I. Lyrics ལྷ་ཚིག།

Dream, dream dream dream,
 Dream, dream dream dream.
 When I want you in my arms,
 When I want you and all your charms,
 Whenever I want you,
 All I have to do, is
 Dream, dream dream dream.

When I feel blue in the night,
 And I need you to hold me tight,
 Whenever I want you,
 All I have to do, is
 Dream, dream.

I can make you mine,
 Taste your lips of wine,
 Any time, night or day.
 Only trouble is, gee whiz,
 I'm dreamin' my life away.

I need you so that I could die,
 I love you so, and that is why,
 Whenever I want you,
 All I have to do, is
 Dream, dream.

I can make you mine,
 Taste your lips of wine,
 Any time, night or day.
 Only trouble is, gee whiz,
 I'm dreamin' my life away.

I need you so that I could die,
 I love you so, and that is why,
 Whenever I want you,
 All I have to do, is
 Dream, dream dream dream.
 Dream, dream dream dream, dream.

མི་ལམ་ལ་ནི་མི་ལམ།...

ནམ་ཞིག་ངས་ཁྱོད་ལ་བར་འཛིན་འདོད་དུས།

ནམ་ཞིག་ངས་ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱི་ཉམས་འཁྱར་བྱེད་དུས།

ནམ་ཞིག་ངས་ཁྱོད་བཞིན་པའི་དུས་ཀྱན་ཏུ།

ངས་ཁྱེད་རྒྱ་ནི་མི་ལམ་རྒྱ་རྒྱ་རེད།

མི་ལམ་ལ་ནི་མི་ལམ། ...

ནམ་ཞིག་མཚན་མོར་ང་རང་སྐྱོ་བས་གདུང་སྐབས།

ནམ་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་དམ་པོར་འཁྱུད་དགོས་དུས།

ནམ་ཞིག་ངས་ཁྱོད་བཞིན་པའི་དུས་ཀྱན་ཏུ། ...

ངས་ཁྱེད་རྒྱ་ནི་མི་ལམ་རྒྱ་རྒྱ་རེད། མི་ལམ་ལ་ནི་མི་ལམ། ...

ངས་ཁྱོད་ང་ལ་དབང་བར་ཁྱེད་ཐུབ།

ཉིན་དང་མཚན་གང་ཡིན་རུང་། ངས་ཁྱོད་ཀྱི་མཆུ་ཡི་བདུད་ཅི་མྱོང་

བར་ཁྱེད།

ལན་ཆག་འབའ་ཞིག་ནི། གྲུ་གྲུ།

ངས་མི་ལམ་ཐོག་ནས་ངའི་མི་ཚེ་སྐྱེལ་གྱི་འདུག

ཁྱོད་མེད་ན་ངའང་གི་བས་ཆོག

ང་ཁྱོད་ལ་སྤིང་ནས་དགའ། དགའ་བའི་རྒྱུན་ཀྱིས་ནམ་ཞིག་ཁྱོད་

བཞིན་པའི་དུས་ཀྱན་ཏུ།

ངས་ཁྱེད་རྒྱ་ནི་མི་ལམ་རྒྱ་རྒྱ་རེད། མི་ལམ་ལ་ནི་མི་ལམ། ...

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆོག་དཔེ་འགྲེལ།

1. All I have to do is dream. ངས་ཁྱེད་རྒྱ་ནི་མི་ལམ་རྒྱ་རྒྱ་རེད།

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། all one has to do དང་ all one does, what one has to do, what one does སོགས་ཁྱེད་པོའི་ཆོག་བྱས་ཏེ། རྩེས་སུ་བྱ་ཆོག་ be དང་། དེའི་རྩེས་སུ་ངས་མེད་ཆོག་ཐུང་སྐྱར་ནས་ཆོག་དོན་ཁ་སྐོང་ཁྱེད་སྐབས། ངས་མེད་ཆོག་ཐུང་ནང་གི་ཕྱད་ to སྤྱིར་བཏང་སྣང་གྱི་ཡོད།

- All you have to do is to study hard. = All you have to do is study hard. (ཁྱོད་ཀྱིས་ངས་བར་དུ་བསྐྱབ་དགོས་པ་ནི་འབད་པས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཁྱེད་རྒྱ་རེད།)
- What I will do is to take my book back. = What I will do is take my book back. (ངས་བསྐྱབ་རྒྱ་ནི་ངའི་དཔེ་ཆ་ཕྱིར་ལེན་རྒྱ་རེད།)

2. When I want you in my arms, when I want you and all your charms, whenever I want you, all I have to do is dream. ནམ་ཞིག་ངས་ཁྱོད་ལ་བར་འཛིན་འདོད་དུས། ནམ་ཞིག་ངས་ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱི་ཉམས་འཁྱར་བྱེད་དུས། ནམ་ཞིག་ངས་ཁྱོད་བཞིན་པའི་དུས་ཀྱན་ཏུ། ངས་ཁྱེད་རྒྱ་ནི་མི་ལམ་རྒྱ་རྒྱ་རེད།

a. arms *n.* ཕང་། རུམ། in one's arms མི་ཞིག་གི་ཕང་དུ།

- The woman carried the crying baby in her arms. (བྱང་མེད་དེས་དུ་བཞིན་པའི་བྱ་ལྟ་དེ་ཕང་ལ་སྐྱངས།)

b. charm *n.* མཛེས་ཉམས། & *vt.* ཡིད་དབང་འགྲུགས་པ།

- Jack won Mary's heart with his charm. (ཡུང་ཁི་ཡི་པོ་སྒྲོས་མའི་རོས་ཀྱི་ཡིད་དབང་བཀྲལ།)
- Jack charmed Mary with his humor. (ཡུང་ཁིའི་ཁ་མཚར་གྱིས་མའི་རོས་ཀྱི་ཡིད་དབང་བཀྲལ།)

c. whenever *conj.* ནམ་ཡིན་རུང་།

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། whenever ཡིས་ཉུག་པར་བྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་ལས་བྱངས་ཏེ། [་་་་དུས་ཀྱན་ཏུ་་་་ཁྱེད་ངས་པ]ཡི་དོན་སྟོན་པ་དང་། སྐབས་འདིར [never/not...without + བྱ་མ་མིང]གི་ཆོག་སྤྱོད་བཞུགས་ནས་དོན་དེ་བསྟན་ཡང་ཆོག

- Whenever she watches a sad movie, she will cry. = She never watches a sad movie without crying. = She will not watch a sad movie without crying. (ཡིད་སྐྱོ་བའི་གློག་བརྟན་ལ་ལྟ་བའི་དུས་ཀྱན་ཏུ་ཁོ་མོ་དུ་གི་རེད།)

3. When I feel blue in the night, and I need you to hold me tight, whenever I want you, all I have to do is dream... ནམ་ཞིག་མཚན་མོར་ང་རང་སྒྱུ་བས་གདུང་སྒྲུབ་ས། ནམ་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་དམ་པོར་འཁྱུད་དགོས་དུས། ནམ་ཞིག་ངས་
ཁྱོད་པོ་ལ་དུས་ཀྱན་ཏུ། ངས་ཕྱེད་རྒྱ་ནི་མི་ལམ་རྒྱང་རྒྱང་རེད།

ཚིག་གྲུབ་དབྱེ་ཞིབ།

- a. when ཀྱིས་དྲངས་པའི་བྱ་བའི་བྱད་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་ཡིན།
- b. ཡང་when གཅིག་གིས་དྲངས་པའི་བྱ་བའི་བྱད་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་ཡིན་པ་དང་། and ཡིས་སྒྲུ་མ་དང་མཚམས་སྒྲུར་ལ། and དང་། བར་གྱི་when བསྐྱས་པའོ།
- c. whenever ཡིས་དྲངས་པའི་བྱ་བའི་བྱད་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་ཡིན།
- d. ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། བྱ་བའི་བྱད་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་ a, b, c གསུམ་གྱིས་དེའི་བྱད་ཚོས་བསྟན་ཡོད།

*blue *adj.* ཡིད་སྦྱོར་བ། མཐིང་མདོག་

- That old love song makes me feel blue. (གནའ་བོའི་ལ་གཞས་དེས་ངའི་ཡིད་སྦྱོར་བ་ལྟག་གི་འདུག)

*in the night དགོང་མོར། མཚན་མོ། = at night

- He always does his homework in the night. (ཁོས་ཉལ་པར་དགོང་མོར་སྒྱུར་ཚན་འབྲི་གི་ཡོད།)

*tight *adv. & adj.* དམ་པོར། དམ་པོ། hold + མི + tight མི་ཞིག་དམ་པོར་བར་དུ་སྒྲངས།

- He held his wife tight as she cried in his arms. (རྒྱུ་མ་ཁོའི་དབུང་བར་འབམས་ནས་དུ་སྒྲུབས་ཁོས་ཁོ་མོ་དམ་པོར་ཡང་བར་སྒྲངས།)

- This shirt doesn't fit me. It's too tight. (ནང་འབྲུར་འདི་ང་ལ་རན་པོ་མི་འདུག དེ་དོག་དྲགས་འདུག)

4. I can make you mine, taste your lips of wine anytime, night or day. = I can make you my sweetheart, and taste your warm, sweet lips anytime, whether it is night or day. ངས་ཁྱོད་ང་ལ་

དབང་བར་ཕྱེད་ཐུབ། ཉིན་དང་མཚན་གང་ཡིན་རུང་། ངས་ཁྱོད་ཀྱི་མཆུ་ཡི་བདུད་ཚི་ཐུང་བར་ཕྱེད།

- a. make you mine ཁྱོད་ངའི་དེ་(སྟིང་གོགས་) ཕྱེད་དུ་འཇུག་པ། = make you my sweetheart

*དོ་སྒྲུང་བྱ་ཡུལ། སྐབས་འདིར་make བྱི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ལྟར་སྒྲུང་ཡིན་པས། རྗེས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་སྒྲུར་རྗེས་མིང་ཚིག་གམ་རྒྱན་ཚིག་གིས་དེའི་ཁ་སྐོང་ན[གང་ཞིག་དུ་སྒྲུར་བའམ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་བཟོ་བ]ཡི་དོན་སྟོན་པ་ཡིན།

- That war made him a hero. (དམག་འབྲུག་དེས་ཁོ་རང་དབང་བོར་གྱུར།)

- Her singing made everybody happy. (ཁོ་མོའི་སྒྲུ་གཞས་ཀྱིས་མི་ཚང་མ་སྦྱིད་པོ་བཟོས།)

འོན་ཀྱང་make ལ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་སྒྲུར་བའི་རྗེས་སུ། གལ་ཏེ་བྱ་ཚིག་མ་གཞུགས་ཀྱིས་དེའི་དོན་ཁ་སྐོང་བྱས་ན། [གང་ཞིག་ཕྱེད་དུ་འཇུག་པ་]ཡི་དོན་སྟོན་པ་ཡིན།

- My mother makes me clean my room every day. (ཨ་མས་ཉིན་རེ་བཞིན་ང་ལ་ངའི་ཁང་པ་གད་དར་ཕྱེད་དུ་འཇུག་གི་ཡོད།)

- b. taste *vt. & vi.* ཁོ་བཞུང་བ། & *n.* ཁོ་བ།

- As soon as my girlfriend tasted my cooking, she fell in love with me. (ངའི་གྲོགས་མོས་ངས་བཟོས་པའི་ཟ་མའི་ཁོ་བ་ཐུངས་པ་དང་ཁོ་མོ་ང་ལ་དགའ་བོ་བྱང་།)

- This chicken curry tastes good. (སྐྱ་སེར་བཏང་པའི་བྱ་ཤ་འདི་ཁོ་བ་ཞིམ་པོ་འདུག)

- I don't like the taste of pineapples. (ང་གི་དོག་པོ་ལའི་ཁོ་བར་དགའ་བོ་མེད།)

c. lip *n.* མུལ། *(མི་ཚང་མར་མུལ་འདབ་གོང་ལོག་གཉིས་རེ་ཡོད་པས། མིང་འདི་སྒྲིར་བཏང་མང་ཚིག་ཏུ་འབྲི་བ་ཡིན།)

- Wally almost fainted when the girl kissed him on the lips. (བུ་མོ་དེས་ཕོ་ལའི་ལ་མུལ་འདྲེ་སྒྲིར་དུས་ཁོ་རང་བརྒུལ་གྲབས་བྱས་སོང་།)

d. wine *n.* ཆང་། ཆང་རིགས།

- I like to have some wine with my dinner. (ཟ་མ་ཟ་དུས་ང་ཆང་ཅུང་ཟད་རེ་འཐུང་རྒྱུར་དགའ།)

e. whether *conj.* གང་ཡིན་རུང་། ཡིན་མིན་ནམ་ཡོད་མེད།

- Whether she is rich or poor, I will marry her. (ཁོ་མོ་ལྷག་པོ་ལམ་དབུལ་བོ་གང་ཡིན་རུང་། ང་ཁོ་མོ་དང་གཉིན་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱ་ཡིན།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། Whether ཡིས་ཡིན་མིན་ནམ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་མཚན་ལ། དེས་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དྲངས་ནས་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་གི་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱེད་སྐབས། if ཡིས་whether གྱི་ཚབ་བྱེད་ཚོགས།

- I don't know whether he is still alive. = I don't know if he is still alive. (ངས་ཁོ་དེ་རུང་འཚོ་ཡོད་མེད་ཤེས་གྱི་མེད།)

5. Only trouble is, gee whiz, I'm dreaming my life away. = The only trouble is that I'm dreaming my life away. ལན་ཆག་འབའ་ཞིག་ནི། གྲེ་གྲེ། ངས་མི་ལམ་ཐོག་ནས་ངའི་མི་ཚེ་སྐྱུལ་གྱི་འདུག

a. trouble *n.* དཀའ་ལས། ལན་ཆག & *vt.* དཀའ་ལས་བཟོ་བ།

*troubled *adj.* དཀའ་ལས་ལུག་པའི། in times of trouble དཀའ་ལས་ཁག་དུས། ask for trouble རང་སྐྱུག་རང་ཉོ།

- I hate to trouble people with my problems. (རང་ཉིད་ཀྱི་གནད་དོན་གྱིས་མི་གཞན་ལ་དཀའ་ལས་བཟོ་བར་ང་སྐྱུག་པོ་ཡོད།)
- You look troubled; what's the matter? (ཁྱོད་དཀའ་ལས་ལ་ལུག་ཡོད་པ་འདྲ། ཅི་བྱུང་སོང་།)
- In times of trouble, I always turn to my parents for advice. (དཀའ་ལས་ཁག་དུས་ངས་ནམ་ཡང་པ་མར་གྲོ་འདྲི་གི་ཡོད།)
- If you always gamble, you're asking for trouble. (གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་དུས་རྒྱུན་དུ་ཤོ་བརྒྱབ་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་སྐྱུག་རང་གིས་ཉོ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།)

b. gee whiz མིང་འདི་འབོད་སྒྲུའམ་ཏ་ལས་པའི་བརྟ་སྟེ། [གྲེ་གྲེ]འམ་[ཨ་མ]དང་[ཨ་ཙོ]སོགས་སྐྱུ་རྒྱུར་ཚོགས།

- Gee whiz! I lost my car keys. (ཨ་ཙོ། ངས་མོ་ཁའི་ལྷོ་མིག་བོར་སོང་།)

c. dream one's life away མི་ཞིག་གིས་མི་ལམ་ཐོག་ནས་མི་ཚེ་སྐྱུལ་བ། (མི་ཚེ་སྟོང་ཟད་དུ་གཏོང་བའི་དཔེ།)

- The bum does nothing all day but dream his life away. (འབྲུམས་པོ་དེས་ཉི་མའི་ངོར་དོན་བྱ་ཅི་ཡང་མི་སྐྱུལ་པར་མི་ཚེ་སྟོང་ཟད་དུ་སྐྱུལ་གྱི་འདུག)

Lesson 37: A Wonderful Time དུས་སྐད་ལ་བཟང་པོ།

I. Reading ལྟོ་སྐྱོག

My girlfriend and I had a wonderful time last night. First, I took her to a cozy restaurant for dinner. Then, we went to a concert. Finally, we had some coffee at a nearby cafe. Just before we parted, she gave me a goodnight kiss. At that moment, I was on top of the world. And now I'm in love.

ངའི་གྲོགས་མོ་དང་ངེད་གཉིས་མདང་དགོང་དུས་སྐལ་བཟང་པོ་ཞིག་ལ་རོལ། ཐོག་མར་ངས་ཁོ་མོ་ཟ་ཁང་གླིང་པོ་ཞིག་ཏུ་དགོང་ཟས་ཟ་བར་བྲིད། དེ་ནས་ང་ཚོ་རོལ་མོ་འབྲེལ་སྟོན་ལ་ཉན་དུ་སོང། མཚུག་མཐར་ང་ཚོ་ཉེ་འདབས་ཀྱི་ཁོ་རྒྱུས་ཁང་ཞིག་ལ་སོང་ནས་ཁོ་རྒྱུས་རུང་ཟད་འཐུང། ང་ཚོ་ལ་གྲེས་ཁར། ཁོ་མོས་ང་ལ་མཚན་བདེ་ལེགས་ཞུ་བའི་འོ་ཞིག་བསྐྱལ་བྱུང། ཡུད་ཅུམ་དེ་ལ། ང་རང་དགའ་བས་ཚུས་བར་གྱུར། ད་ལྟ་ང་རང་འདོད་བས་ཚུས་ཡོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. girlfriend *n.* གྲོགས་མོ། དགའ་རོགས། (བུ་མོ།) *boyfriend *n.* དགའ་རོགས། (བུ།)
2. wonderful *adj.* རོ་མཚར་ཆེ་བ། ཐུན་སུམ་ཚོགས་པ། || This is a wonderful party. (འདི་ནི་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པའི་སྤྱོ་ཚོགས་ཞིག་རེད།)
3. last night མདང་དགོང་།
4. first *adv.* ཐོག་མར།
5. took *vt.* འབྲིད་པ། (take ཡི་འདས་པ།) *take + མི + to + ས་ཆ། མི་གང་ཞིག་ས་ཆ་ག་གེ་མོར་བྲིད་པའམ་སྐྱེལ་བ། || Can you take me to school tomorrow? (སང་ཉིན་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་སྤོབ་གྱར་བྲིད་ཐུབ་བམ།)
6. cozy *adj.* རྒྱིང་པོ། ཉམས་དགའ་པོ། || Joe lives in a cozy little house in the countryside. (ཨོ་ཞོ་དང་གསེབ་ཀྱི་ཁང་རྒྱང་པོ་ཞིག་ཏུ་བཞུད་ཡོད།)
7. restaurant *n.* ཟ་ཁང་།
8. went *vi.* སོང་བ། ཕྱིན་པ། (go ཡི་འདས་པ།) *go to + ས་ཆ་ས་ཆ་ག་གེ་མོར་འགྲོ་བ། || We need to go to the supermarket. (ང་ཚོ་ཚོང་ར་ཆེན་མོ་དེར་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་འདུག།)
9. concert *n.* རོལ་མོ་འབྲེལ་སྟོན།
10. finally *adv.* མཚུག་མཐར། || After trying for an hour, Bill finally started the car. (དུས་ཚོད་གཅིག་ལ་ཚོད་ལྟ་བུས་རྗེས། བེ་འོལ་གྱིས་མཚུག་མཐར་རྒྱངས་འཁོར་སྐར་ཐུབ་སོང་།)
11. coffee *n.* ཁའོ་རྒྱུས།
12. nearby *adj.* ཉེ་འགམ་གྱི། ཉེ་འདབས་ཀྱི། || My brother lives in a nearby village. (ངའི་ཕུ་པོ་ཉེ་འདབས་ཀྱི་གོང་སྡེ་ཞིག་ཏུ་བཞུད་ཡོད།)
13. cafe *adj.* ཁའོ་རྒྱུས་ཁང་།
14. just *adv.* དེ་མ་ཐག་ཏུ། དེ་འཕྲལ། (བསྐྱེད་པའི་ཁྱད་ཚོས་སྟོན་པ།)
15. before *conj.* སྔན་ལ། གོང་ལ། *just before...དེ་མ་ཐག་པའི་སྔན་ལ། གོང་གོང་ལ། || Before I leave for work, I always kiss my wife goodbye. (ལས་གྱར་མ་སོང་བའི་སྔན་ལ། ངས་ནམ་ཡང་རྒྱང་མར་གྱིས་འཚམས་ཞུ་བའི་འོ་སྐྱེལ་གྱི་ཡོད།)
16. part *vi.* ཁ་འབྲེལ་བ། འགྲེས་པ། *part from + མི་མི་སུ་དང་ཁ་འགྲེས་པ། || After saying goodbye, he parted from his parents and got on the train. (གྱིས་འཚམས་ཞུས་རྗེས། ཁོ་པ་མ་དང་ཁ་གྲེས་ཏེ་མི་འཁོར་ལ་བཞུད།)
17. kiss *n.* འོ། *a good-night kiss མཚན་བདེ་ལེགས་ཞུ་བས་ཀྱི་འོ།
18. moment *n.* དེ་འཕྲལ། སྐབས་ཐོག་ *at that moment སྐབས་ཐོག་དེ་ལ། || At that moment, I had nothing to say. (སྐབས་ཐོག་དེ་ལ། ང་ལ་སྐད་ཆ་ཅི་ཡང་བཤད་རྒྱུ་མ་བྱུང་།)

19. be on top of the world. འཛམ་གླིང་གི་ཕྱི་ན་ཡོད་པ། དགའ་ཐག་ཚོད་པའི་དཔེ། *top n. ཡང་ཕྱི། world n. འཛམ་གླིང་། || I got an “A” on my final exam. I am on top of the world. (མཐུག་ཆུགས་ཐོག་ང་ལ་ “A” ཐོབ་པས། ང་དགའ་ཐག་ཚོད་སོང་།)
20. love n. དགའ་བ། ཆགས་ཞེན། *be in love (with + མི) མི་ཞིག་ལ་དགའ་བར་གྱུར་བ། || I think Carl is in love with Connie. (ངས་བསམ་ན་ཁ་རའོ་ཁན་ནེ་ལ་དགའ་གི་འདུག)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་སྤྱིར་བཏང་གི་འདས་པ་དང་དེའི་བཀོལ་སྤྲུང་མཚམས་སྤྱིར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། སློབ་ཚན་འདིའི་ནང་གི་བྱ་ཚིག་དཔེར་ན་ had དང་། took, went, parted, gave, was སོགས་ནི། སོ་སོར་ have དང་། take, go, part, give, am བཅས་ཀྱི་འདས་པ་ཡིན།

1. སྤྱིར་བཏང་གི་འདས་པ།

ཁྱེད་པོའི་ཚིག་ + བྱ་ཚིག་འདས་པ།

- I saw him yesterday. (saw ནི་ see ཡི་འདས་པ་ཡིན།) (ཁ་སང་ངས་ཁོ་མཐོང་བྱུང་།)
- He lived here ten years ago. (lived ནི་ live ཡི་འདས་པ་ཡིན།) (ཁོ་ལོ་བཅུ་ལྔ་ལོ་འདིར་བསྐད་ཡོད།)
- They were angry when they heard the news. (were ནི་ are ཡི་འདས་པ་ཡིན་ལ། heard ནི་ hear ཡི་འདས་པ་ཡིན།) (ཁོ་ཚོས་འཕྲིན་གསར་དེ་ཐོས་པ་དང་ཁོང་ཁྱོད་ལ་ངས།)

a. བྱ་ཚིག་འདས་པ་ཚང་མ་བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞུགས་ལས་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། བྱ་ཚིག་མང་པོའི་རྗེས་སུ་ -ed སྤྱིར་བས་འདས་པའི་གཞུགས་སུ་གྱུར་སྟེ། དཔེར་ན།

want   wanted འདོད་པ། དགོས་པ།   visit   visited འཚམས་འདྲི་བྱས་པ། ལྷ་སྐོར་བྱས་པ།
part   parted ཁ་བྲལ་བ། ཁྲེས་པ།   help   helped རོགས་རམ་བྱས་པ།

འོན་ཀྱང་བྱ་ཚིག་ཉུང་ཤས་ཤིག་འདས་པའི་གཞུགས་སུ་སྐྱབ་སྐྱབས་སྐྱབ་སྐྱབ་ཀྱི་བྱ་གཤམ་པ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན།

see   saw ལྟ་བ།   have   had ཡོད་པ།
tell   told བཤད་པ།   forget   forgot རྗེས་པ།

སྐྱབ་སྐྱབ་ཀྱི་བྱ་གཤམ་པའི་བྱ་ཚིག་འདས་པ་མང་པོ་ཡོད་པས། དུས་ཡུན་བྱང་དུ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཚང་མ་བྱང་ཆ་ཡོང་མི་སྲིད་ལ། དབྱིན་ཇིའི་རྩོམ་ཡིག་མང་པོ་བཞུགས་པ་དང་ཚིག་མཛོད་དག་ལ་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་ན་ད་གཞི་དེ་མ་གྱིས་ཡིད་ལ་ངེས་པར་འགྱུར།

b. བྱ་ཚིག་ be ཡི་འདས་པའི་གཞུགས་སུ་བྱུང་སྐྱབ་སྐྱབ་ཀྱི་སྤྱིར་བཏང་བ་དང་མི་འདྲ་བ་མ་ཟད་རྒྱན་པར་བཀོལ་བྱུང་བ་ཆེ་བས། ཡིད་ལ་འཛིན་བདེ་བྱིར་རེ་ལུ་མིག་ཏུ་བཀོད་པ་གཤམ་གསལ།

	ད་ལྟ་བ	འདས་པ
རྒྱང་ཚིག་	I <u>am</u> ... You <u>are</u> ... He/ She /It <u>is</u> ...	I <u>was</u> ... You <u>were</u> ... He/She/It <u>was</u> ...
མང་ཚིག་	We <u>are</u> ... You <u>are</u> ... They <u>are</u> ...	We <u>were</u> ... You <u>were</u> ... They <u>were</u> ...

c. སྤྱིར་བཏང་གི་འདས་པའི་དགག་ཚིག་གི་སྐྱབ་སྐྱབ་གཤམ་ལྟར། ཁྱེད་པོའི་ཚིག་ + did not/didn't + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞུགས།

བྱེད་པོའི་ཚིག་ +	was not/wasn't	...
	were not/weren't	

སྐྱབ་ཚིག་ He left. (ཁོ་ཕྱིན་སོང་།)

དགག་ཚིག་ He didn't leave. (ཁོ་ཕྱིན་མ་སོང་།)

སྐྱབ་ཚིག་ We were happy. (ང་ཚོ་སྤྱིད་པོ་འདུག)

དགག་ཚིག་ We weren't happy. (ང་ཚོ་སྤྱིད་པོ་མི་འདུག)

2. སྤྱིར་བཏང་གི་འདས་པའི་བཀོལ་སྤྲངས།

སྤྱིར་བཏང་གི་འདས་པས་བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱས་ཟིན་པ་དང་བྱང་ཟིན་པའི་དོན་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དུས་ཀྱི་ནམ་བུ་གང་དུ་ཁྱེད་པར་འདས་པའི་དུས་ཚོད་
སྟོན་པའི་བསྐྱེད་ཚིག་དང་མཉམ་དུ་བཀོལ་གྱི་ཡོད།

- He came back at ten this morning. (ཁོ་ད་ནངས་ཚུ་ཚོད་བཅུ་པའི་ཕྱིད་ཕྱེད་སྤྱོད་སོང་།)
- He passed away last night. (ཁོ་མདང་དགོང་གོངས་སོང་།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. My girlfriend and I	had a wonderful time last night. saw a scary movie last night. went to a French restaurant last night.
------------------------	--

(ངའི་གྲོགས་མོ་དང་ངེད་གཉིས་མདང་དགོང་དུས་སྐལ་བཟང་པོ་ཞིག་ལ་རེ་ལ།)

(ངའི་གྲོགས་མོ་དང་ངེད་གཉིས་མདང་དགོང་འཛིགས་སྐྱང་ཅན་གྱི་སྒྲོག་བརྒྱན་ཞིག་ལ་བཞུས།)

(ངའི་གྲོགས་མོ་དང་ངེད་གཉིས་མདང་དགོང་ལྷ་རན་སིའི་ཟ་ཁང་ཞིག་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན།)

We	had some coffee at a nearby cafe. had dinner at a local restaurant. had lunch at a cheap snack bar.
	(ང་ཚོས་ཉེ་འདབས་ཀྱི་ཁའོ་རྒྱུས་ཁང་ཞིག་ལ་སོང་ནས་ཁའོ་རྒྱུས་ཅུང་ཟད་འབྲུང་།)
	(ང་ཚོས་ས་གནས་རང་གི་ཟ་ཁང་ཞིག་ནས་དགོང་ཟས་ཟས།)
	(ང་ཚོས་གོང་སྤྱོད་པའི་ཟ་ཁང་ཆུང་བ་ཞིག་ནས་དྲོས་ར་འབྲུང་།)

Lesson 38: Nobody Answered the Phone ཁ་པར་ལེན་མཁན་མི་འདུག

I. Dialogue ཁ་བད།

Caireng and Zhoma are brother and sister.

Zhoma: Hi, Caireng, where did you go last night?

Caireng: I stayed home.

Zhoma: But I called you many times. Nobody answered the phone.

Caireng: That's impossible.

Zhoma: Oh! Mom probably forgot to pay the phone bill again.

ཚེ་རིང་དང་རྒྱལ་མ་གཉིས་མིང་གི་རེད།

རྒྱལ་མ་ ཨ་མོ་གས། ཚེ་རིང་། མདང་དགོང་ཁྱོད་གང་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན།

ཚེ་རིང་། ང་ཁྱིམ་དུ་བཞུད་པ་ཡིན།

སྒྲིལ་མ། འོན་པའི་ཁྱེད་ལ་ཁ་པར་ཐེངས་འགར་བརྒྱབ་མོད། ཁ་པར་ལེན་མཁན་མི་འདུག
 མེ་རིང་། དེ་འདྲ་སྤྱིད་ཀྱི་མ་རེད།
 སྒྲིལ་མ། ཞོ། ཕལ་ཆེར་ཨ་མས་ཁ་པར་གྱི་འགོ་སྐྱོད་ཅིས་སྤྱོད་རྒྱ་བརྒྱུད་པ་རེད།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ཁྱེ་མིག

1. stay *vi.* སྤྱད་པ། འདུག་པ། || I stayed at Peter's house last night. (མདང་དགོང་ད་པའི་ཐེར་གྱི་ཁྱིམ་ནས་བསྐད་པ་ཡིན།)
2. call *vt.* ཁ་པར་རྒྱག་པ། || I called my girlfriend on the phone last night. (མདང་དགོང་དས་པའི་གྲོགས་མོར་ཁ་པར་བརྒྱབ་པ་ཡིན།)
3. many times ཐེངས་མང་པོ། *several times ཐེངས་འགའ། || A baby eats many times a day. (སྤྱ་གུས་ཉིན་གཅིག་ལ་ཟས་ཐུན་མང་པོ་ཟ་དགོས་ཀྱི་ཡིད།)
4. answer *vt.* ལན་འདེབས་པ། *answer the phone ཁ་པར་ལེན་པ།
5. phone *n.* ཁ་པར། (telephone གྱི་བསྐྱུང་ཡིག)
6. impossible *adj.* མི་སྤྱིད་པ།
7. probably *adv.* ཕལ་ཆེར། || I will probably visit my grandmother tomorrow. (ང་སང་ཉིན་མོ་མོར་ལྷ་རུ་འགྲོ་ཡང་སྤྱིད།)
8. forgot *vt.* བརྒྱུད་པ། (forget ཡི་འདས་པ།) *forget to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞུགས། བྱ་བ་གང་ཞིག་བརྒྱུད་པ། || I forgot to tell you that your mother called. (ཁྱོད་ཀྱི་ཨ་མས་ཁ་པར་བརྒྱབ་ཡོང་བ་དེ་ངས་ཁྱོད་ལ་བཤད་རྒྱ་བརྒྱུད་སོང་།)
9. pay *vt.* (རིན་སོགས་) སྤྱོད་པ།
10. bill *n.* ཕྱི་སྒྲུ།
11. again *adv.* སྐར་ཡང་། ཡང་བསྐྱར། || Fred is late for work, again. (སྤྱོ་རོས་ཉི་ཡང་བྱ་བའི་རྗེས་སུ་ལུས་སོང་།)

III. གནད་ཀྱི་བྱས་ནས་སྤྱོད་ཆེད་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. Fred _____ back at three o'clock last night. (A) comes (B) came (C) come (D) is coming
2. His poor old father _____ away this morning. (A) go (B) goes (C) pass (D) passed
3. We _____ a good movie last Saturday. (A) went (B) liked (C) saw (D) visited
4. Sally is _____ love with Bob. (A) in (B) on (C) at (D) inside
5. I _____ my mother to the beach yesterday. (A) and (B) told (C) took (D) went
6. Where _____ last night? (A) you were (B) were you (C) did you be (D) did you went

Lesson 39: Homesickness ལུས་གདུང་།

I. Reading ལྟ་སྒྲིག

After my graduation, I went to Beijing to further my studies. I lived there for three years. At first, I was happy, but later, I was frustrated and depressed. I was homesick all the time. although the people were friendly, I missed my family, my friends and the lifestyle in my hometown.

སྤྱི་མཐར་ཕྱིན་རྗེས་ང་རང་པོ་ཅིན་ཏུ་ཟབ་སྦྱོང་ལ་སོང་བ་ཡིན། ང་དེ་རུ་ལོ་གསུམ་བསྐད་པ་ཡིན། དང་ཐོག་ང་རང་ཉ་ཅང་སྦྱིད་པོ་བྱུང་མོད། འོན་ཀྱང་རྗེས་སུ་ང་སྤོ་ཕམ་ཞིང་ཡིད་ཐང་ཆད་པར་གྱུར། ང་རང་དུས་ཀྱན་ཏུ་ལུས་གདུང་ཆེ། དེ་གའི་མི་རྒྱལ་ས་མཛའ་མཐུན་ཆེ་ཡང་། ངས་ད་རུང་རང་གི་ཕ་ཡུལ་གྱི་ནང་མི་དང་། གྲོགས་པོ། འཛོ་བ་རོལ་སྤངས་བཅས་དྲན་བྱུང་།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. homesickness *n.* ཡུལ་གདུང་།
2. after *prep.* རྗེས་སུ། || After my test, I went home to sleep. (རྒྱུགས་ཚད་སྤྲད་རྗེས། ང་ནང་ལ་ཕྱིན་ནས་གཉིད་ལོག་པ་ཡིན།)
3. graduation *n.* སློབ་ཐོན། མཐར་ཕྱིན། *graduation *vi.* སློབ་མཐར་ཕྱིན་པ། graduate from སློབ་གྲྭ་གང་ཞིག་ནས་ཐོན་པ། || I graduated from Beijing University last year. (ང་ན་ནིང་པེ་ཅིན་སློབ་གྲྭ་ཆེན་པོ་ནས་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན།)
4. further *vt.* གོང་དུ་སྐྱེལ་པ། ཟབ་སྐྱེལ་བྱེད་པ།
5. studies *n.* སླུང་བ། (study ཡི་མང་ཚིག་) *further one's studies ཟབ་སྐྱོང་བྱེད་པ། || Bob went to Paris to further his studies in art. (བླ་ཁྱིམ་རི་སི་ལ་སྐྱུ་རྩལ་གྱི་སྐོར་ཟབ་སྐྱོང་བྱེད་དུ་སོང་།)
6. live *vi.* སྟོན་པ། འཚོ་བ། || Some turtles can live for hundreds of years. (རུས་སྐལ་ལ་ལ་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་འགའ་ལ་འཚོ་བྱེད་པ་ཡིན།)
7. first *n.* ཐོག་མ། དང་པོ། *at first དང་ཐོག་ཆད་པའི་ཁྱད་ཚོས་སྟོན་པའི་བསྟན་ཚིག་ཡིན་ལ་རྒྱུན་པར་ཚིག་མགོར་སྐྱར་ཡོད། || At first I forgot his name, but later, I remembered it. (དང་ཐོག་ངས་ཁོའི་མིང་བརྟེན་སོང་མོད། འོན་ཀྱང་རྗེས་སུ་དྲན་བྱུང་།)
8. later *adv.* རྗེས་སུ། ཕྱིས་སུ། || I will call you later in the day. (ངས་དེ་རིང་ཕྱིས་ཙམ་ལ་ཁྱོད་ལ་ཁ་པར་རྒྱག་གི་ཡིན།)
9. frustrated *adj.* སློ་ཕམ་པར་གྱུར་པ། || Fred was very sad and frustrated when no one came to his party. (ཁོའི་གསོལ་སྟོན་ལ་མི་གཅིག་ཀྱང་མ་ཡོང་གོང་སྐྱོ་རོས་ཏི་ཡིད་ལྟག་ཅིང་སློ་ཕམ་པར་གྱུར་།)
10. depressed *adj.* ཡིད་ཐང་ཆད་པ། || Sarah was very depressed when her dog died. (སྤྲ་རེའི་ཁྱི་ཤི་དུས་ཁོ་མོ་ཡིད་ཐང་ཆད།)
11. homesick *adj.* ཡུལ་གདུང་། || Children get homesick at summer camp. (དབུས་སྐར་ཏུ་བྱིས་པ་ཚོས་ཁྱིམ་དྲན་གྱི་རེད།)
12. time *n.* དུས་ཚོད། *all the time ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ། དུས་ཀྱན་ཏུ། (བྱ་བའི་ཁྱད་ཚོས་སྟོན་པའི་བསྟན་ཚིག་ཡིན་ལ་རྒྱུན་པར་ཚིག་མཐུག་ལ་སྐྱར་ཡོད།) || Charles is a good student. He studies all the time. (ཆར་སི་སློབ་མ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཁོས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་སློབ་སྦྱང་བྱེད་གྱིན་ཡོད།)
13. friendly *adj.* མཛེལ་མཐུན།
14. miss *vt.* དྲན་པ། || When I went abroad, I missed my friends. (ང་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཕྱིན་དུས། ངས་ངང་གི་གྲོགས་པོ་ན་མས་དྲན་བྱུང་།)
15. lifestyle *n.* འཚོ་བ་རོལ་སྟངས། || City people and country people have very different lifestyles. (གྲོང་ཁྱེར་པ་དང་གྲོང་གསེབ་པའི་འཚོ་བ་རོལ་སྟངས་ལ་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད།)
16. hometown. *n.* ཡུལ།

III. Grammar Points བད་སྟོན་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་ after དང་ at first ཡི་བཀོལ་སྟངས་མཚམས་སྦྱོར་བྱེད་རྒྱ་མ་ཐད། རྒྱུན་ཚིག་གི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་བྱ་ཚིག་གི་བཀོལ་སྟངས་མཚམས་སྦྱོར་བྱ་རྒྱ།

1. After my graduation, I went to Beijing to further my studies. སློབ་མཐར་ཕྱིན་རྗེས། ང་ངང་པེ་ཅིན་ལ་ཟབ་སྐྱོང་དུ་ཕྱིན།

ཚོག་གྲུབ་འདི་ནང་གི་ After བྱེད་ཚོག་ཡིན་པ་རྗེས་སུ་མིང་ཚོག་ graduation སྐྱེད་ནས་ལས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་བྱས་ཡོད། འོན་ཀྱང་ After ལ་མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚོག་གི་བྱེད་ལས་ཡང་ཡོད་པ། དེས་བྱ་བའི་བྱེད་ཚོག་སྟོན་པའི་ཚོག་གྲུབ་པ་ལ་བ་འདྲེན་པ་སྟེ་ After ཡི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་ཚོག་ + བྱ་ཚོག་སྦྱར་བའོ། དེ་བས་གོང་གི་ཚོག་གྲུབ་དེ་འདི་ལྟར་བཅོས་ཀྱང་ཚོག་

- After I graduated, I went to Beijing to further my studies.
- After his resignation, he went abroad. = After he resigned, he went abroad. (ཁོས་ལས་སྐྱེད་དགོངས་ཀྱི་བྱས་རྗེས་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཕྱིན་པ་རེད།) before (སྔན་གོང་) ལ། ཡང་ after དང་འདྲ་བར་གོང་གི་བཞག་ལ་སྐྱེད་པ་གཉིས་ཡོད།
- Before she left, she gave me a kiss. = Before her departure, she gave me a kiss. (ཁོ་མོས་ཁ་ས་ཁྱིམ་གོང་ང་ལ་འོ་ཞེག་བྱས་བྱུང་།)

2. at first དང་ first གཉིས་ཀ་ཚོག་མགོར་སྐྱེད་ནས་བསྐྱེད་ཚོག་གི་བྱེད་ལས་ཐོག་ནས་རྗེས་ཀྱི་ཚོག་གྲུབ་ཀྱི་བྱེད་ཚོག་སྟོན། འོན་ཀྱང་གོ་དོན་མི་འདྲ་སྟེ། *at first དང་ཐོག་ (སྐྱིར་བཏང་གི་འདས་པར་བཞག་པ།) first ཐོག་མར། དང་པོ། (རྣམ་གྲངས་འདྲེན་པར་བཞག་པ།)

- At first, she was very nice to John, but later, she left him. (དང་ཐོག་ཁོ་མོ་ཚོན་ལ་ཡག་པོ་ཞེད་ཀྱང་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཁོ་མོ་ཁོ་དང་ཁ་བྲལ་བ་རེད།)
- David is great in many ways. First, he never lies. Second (ly), he is helpful. (ཉ་མེ་ཕྱོགས་མང་པོའི་ཐད་ནས་ཡག་པོ་ཡོད། ཐོག་མར་ཁོས་རྒྱུན་གཏན་ནས་བཤད་ཀྱི་མེད། དེ་འཕྲོར་ཁོ་གཞན་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་པར་དགའ།)

3. ... I was frustrated and depressed. "ང་སློ་པམ་ཞིང་ཡིད་ཐང་ཆད་པར་གྱུར།

frustrated དང་ depressed གཉིས་ཀ་བྱ་ཚོག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་ཡིན་པ་དང་། སློབ་ཚན་འདི་ནང་རྒྱུན་ཚོག་ཏུ་བཞག་པ་ཡོད་ཅིང་། སོ་སོར་པམ་པར་གྱུར་པ་དང་ཡིད་ཐང་ཆད་པའི་དོན་སྟོན། དབྱིན་ཇིའི་སྐད་དུ་བྱ་ཚོག་བྱེད་བཞིན་པ་དང་བྱ་ཚོག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་ལ་ལར་རྒྱུན་ཚོག་གི་བྱེད་ལས་ཡོད། དབྱིན་ཇི་ཐོག་མར་སློབ་མཁན་ཚོས་དེ་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་ལ་དབྱེ་བ་གསལ་པོ་ཞིག་འབྱེད་དགའ་ཡང་། གཤམ་དུ་བཞག་པའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ན་རྒྱུང་ཟད་དེས་པར་འགྱུར་སྟེ། བྱེད་བཞིན་པ་ལ་[བར་བྱེད་པ་]དང་། གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་ལ་རྟགས་འཇུག་གི་དངོས་པོ་བདག་གཞན་གྱི་བྱེད་པར་ལྟ་ཞིག་ཡོད་དེ། བྱེད་བཞིན་པ་དངོས་པོ་བདག་དང་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་དངོས་པོ་གཞན་ཡིན་པའོ།

The question is confused. (X) (གནད་དོན་འདིར་མགོ་འཐོམས་འདུག--རིགས་པ་དང་འགལ་བ།)

The question is confusing. (O) (གནད་དོན་འདི་མགོ་འཐོམས་བྱེད་ཅིག་རེད།)

The result is depressed. (X) (མཐའ་འབྲས་འདི་ཡིད་ཐང་ཆད་པ་ཞིག་རེད། - རིགས་པ་དང་འགལ་བ།)

The result is depressing. (O)

The baby is tiring. (X) (བྱིས་པ་འདི་ཐང་ཆད་བྱེད་ཅིག་རེད།- བར་ལ་འཛིན་དུས་འཕག་འཚག་བྱེད་ཅིང་མཚན་ལ་དུ་བ་སོགས་པ་མར་ངལ་དུ་བ་བཞོ་བ།)

The baby is tired. (O) (བྱིས་པ་འདི་ཐང་ཆད་པར་གྱུར།- ཁོ་ཡུན་རིང་ཞིག་ལ་དུས་མཐར་ཤུགས་ཟད་ཅིང་ཐང་ཆད་ནས་དུ་མཚམས་བཞག་པ།)

IV. Substitution. བརྗེ་རེས།

1. After my graduation. I went to Beijing to further my studies. (སློབ་མཐར་ཕྱིན་རྗེས་ང་ཕེ་ཅིན་ལ་ཟབ་སྦྱང་བྱེད་དུ་ཕྱིན།)
  - After dinner, I went to my room to do my homework. (དགོང་ཇ་འཐུང་རྗེས་ང་རང་གི་ཁང་པའི་ནང་དུ་སྦྱོང་ཚན་འབྲི་བ་སྐྱོང་བ་ཡིན།)

- After I ate dinner, I went to the living room to watch TV. (དགོང་ཇ་འབྲུང་རྗེས་ང་འདུག་ཁང་ལ་བརྟན་འཕྱིན་ཏུ་བྱིན།)
- 2. At first, I was happy, but later, I was frustrated. (དང་ཐོག་ང་ཉ་ཅང་སྤྱིད་པོ་བྱུང་མོད། འོན་ཀྱང་རྗེས་སུ་ང་ཡིད་ཕམ་པར་གྱུར།)
- At first, Bill was brave, but later, he was afraid. (དང་ཐོག་ཕི་འོལ་བློ་སློབ་ས་ཆེ་ཡང་། རྗེས་སུ་ཁོ་སྐྱག་པར་གྱུར།)
- At first, they were hardworking, but later, they were lazy. (དང་ཐོག་ཁོ་ཚོ་བྱ་བར་འབད་བརྩོན་ཆེ་ཡང་། རྗེས་སུ་སྤྱིད་ལུག་ཏུ་གྱུར།)

Lesson 40: Everybody Spoke English མི་ཚང་མས་དབྱིན་ཇི་བཤད་པ།

I. Dialogue ཁ་བད།

Eve:	Welcome back! What was America like?	ཨ་དམ།	ངས་བཏུས་ན་ཡག་པོ་འདུག།
Adam:	OK, I guess.	ཨེ་ཟུ།	ཁྱེད་ཀྱིས་ངས་བཏུས་ན་ཟེར་དོན་ག་ཅེ་ཡིན།
Eve:	What do you mean by ‘I guess’?	ཨེ་ཟུ།	ཁྱེད་ཀྱིས་མིང་འདིའི་གོ་དོན་ཅི་སྟོན་པ་གེས།
Adam:	Well, frankly speaking, it was terrible.	ཨ་དམ།	ཨོ། དྲང་མོར་བཤད་ན། ཨ་མེ་རི་ཀ་སྐྱག་པོ་འདུག།
Eve:	Why?	ཨེ་ཟུ།	ཅིའི་ཕྱིར།
Adam:	Everybody only spoke English.	ཨ་དམ།	མི་ཚང་མས་དབྱིན་སྐད་མ་གཏོགས་བཤད་ཀྱི་མི་འདུག།
ཨེ་ཟུ།	ཕྱིར་ཐེབས་པར་དགའ་བསུ་ཞུ། ཨ་མེ་རི་ཀ་ག་འདྲ་འདུག།		

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྗེ་མིག

1. welcome *adj.* དགའ་བསུ་ཐོབ་པ། *“Welcome back!” ཞི (You’re) Welcome back! བསུས་པ་ཡིན།
2. guess *vt.* ཚོད་དཔག་བྱེད་པ། *སློབ་ཚན་འདིའི་ནང་གི་ “OK, I guess.” ཞི “I guess that America was OK.” དང་མཚུངས།
3. mean *vt.* གོ་དོན་གང་ཞིག་སྟོན་པ། || Do you know what this word means? (ཁྱེད་ཀྱིས་མིང་འདིའི་གོ་དོན་ཅི་སྟོན་པ་གེས།)
4. frankly *adv.* དྲང་མོར་སྟོན་པ། *frankly speaking དྲང་མོར་བཤད་ན་ (ཚིག་མགོར་སློབ་པ་བྱུང་བ་ཆེ་ཞིང་། རྗེས་སུ་ཚིགས་ཏུགས་སྤྱད་ནས་ཚིག་གྲུབ་གཅི་བོ་དང་བར་མཚམས་གཅོད་དགོས།)
 A: I failed my test. (ཀ་པ། ངས་རྒྱུགས་ཚད་འཕྲོད་མ་བྱུང་།)
 B: Frankly speaking, I’m not surprised. You never study. (ཁ་པ། དྲང་མོར་བཤད་ན། ང་ཡ་མཚར་གྱི་མི་འདུག། ཁྱེད་ཀྱིས་སློབ་སྦྱང་གཏན་ནས་བྱེད་ཀྱི་མེད།)
5. terrible *adj.* སྐྱག་པོ། སྐྱག་ཐག་ཚད་པ། || The food at that restaurant is terrible. (ཟ་ཁང་དེའི་ཟ་མ་སྐྱག་པོ་སྐྱག་རྒྱུང་ཅིད།)
6. spoke *vt.* བཤད་པ། (speak ཡི་འདས་པ།)

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. At first, I was sad, _____ later, I was happy. (A) and (B) but (C) also (D) so
2. That movie was good in many ways. First, it was exciting. _____, it was funny. (A) Then (B) But late (C) Second (D) After

3. After I did my homework, I _____ TV. (A) saw (B) look (C) looked (D) watched
4. This job is very _____. (A) tired (B) helping (C) tiring (D) confused
5. Before I saw the movie, I _____ the book. (A) read (B) readed (C) watched (D) looked
6. Abe: Paul is a great dancer. Sue: _____ I'm not surprised. He dances everyday. (A) Speaking frankly (B) Frankly speaking (C) Spoke frankly (D) Frankly spoke

Lesson 41: Going Camping སྐར་རྒྱལ་ཏུ་འགྲོ་བ།

I. Reading ལྟོ་སྒྲིག

Last weekend, my classmates and I went camping. We found a grassy spot beside a river. We put up our tents and made a campfire. Then, we fished at the river. We had only one fishing rod, so we took turns. After a while, we caught a big trout. Finally, we sat around the fire, roasted the fish and sang songs. Camping is really fun!

གཟུང་ལའོང་སྒྲིན་མའི་གཟུང་ལའོང་ལ་དེད་ཅག་སྒྲོབ་གྲོགས་རྣམས་སྐར་རྒྱལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ང་ཚོས་དེར་གྲུར་ཕྱབ་ཅིང་མེ་སྐར། དེ་ནས་ང་ཚོས་ཆུ་བོ་དེ་ལས་ཉ་བཟུང་། ང་ཚོར་ཉ་དབྱུག་གཅིག་མ་གཏོགས་མེད་པས། ང་ཚོས་རེས་མོས་བྱས་པ་ཡིན། ཟུང་མ་འགོར་བར། ང་ཚོས་ཅོན་ཉ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཟུང་། མཚུག་མཐར། ང་ཚོ་མེ་ཕུང་གི་མཐའ་ལའོང་དུ་བཟུང་དེ། ཉ་བསྐྱེད་ཤིང་སྒྲུབ་བྱས་སྐབས། སྐར་རྒྱལ་པ་ནི་ངོ་མ་སྒྲོ་སྒྲིད་ལེན།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. classmate *n.* འཛིན་གྲྭ་གཅིག་པའི་སྒྲོབ་གྲོགས། *school mate *n.* སྒྲོབ་གྲྭ་གཅིག་པའི་སྒྲོབ་གྲོགས།
2. camp *vi.* སྐར་རྒྱལ་བ། * (འདི་བྱེད་བཞིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བྱ་ཆོག གཏུག་ཡི་རྒྱུ་སྒྲུབ་ཏེ་སྒྲོད་པ་བྱ་བ་ཆེ།) go camping སྐར་རྒྱལ་ཏུ་འགྲོ་བ། || Every summer my family and I go camping in the mountains. (ལོ་རེའི་དབྱར་ཁར་དང་འདི་ཁྱིམ་མི་ཚོ་དེ་ལས་སྐར་རྒྱལ་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད།)
3. found *vt.* རྟོན་པ། (find ཡི་འདས་པ།) || I lost my umbrella yesterday, but found it today. (ཁ་སང་ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆར་གདུགས་བོར་སོང་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་རིང་རྟོན་བྱུང་།)
4. grassy *adj.* ལྗང་པོ་ཅན།
5. spot *n.* ས་ཆ། གནས།
6. beside *prep.* འགམ་དུ། འབྲེམ་སྟུ། || I sit beside Carol in math class. (ཅིས་རིག་སྒྲོབ་ཁྱིམ་གྱི་ཐོག་ཏུ་ང་ཁ་འདི་འབྲེམ་སྟུ་སྒྲོད་གི་ཡོད།)
7. river *n.* ལྟོ་བོ། གཙང་བོ།
8. put *vt.* འཛོག་པ།
9. tent *n.* གྲུར།; *put up a/the tent གྲུར་འཁུབས་པ། || We should put up the tent. It is getting dark. (ང་ཚོས་གྲུར་འཁུབས་དགོས་ཀྱི་འདུག ཟུན་རུབ་འོང་གི་འདུག)
10. campfire *n.* མེ་ཕུང་།; *make a campfire མེ་ཕུང་སྐར་བ།; make a fire མེ་སྐར་བ། || Do you know how to make a fire? (ཁྱོད་ཀྱིས་མེ་རི་སྐར་སྐར་ཆུ་ལ་གེས་སམ།)
11. fish *vi.* ཉ་འཛིན་པ།
12. fishing rod *n.* ཉ་དབྱུག
13. took *vt.* སྒྲུད་པ། (take ཡི་འདས་པ།)
14. turn *n.* རེས་མོས།; take turns རེས་མོས་བྱེད་པ། || Let's take turns playing with the toy. (ང་ཚོས་རེས་མོས་བྱས་ནས་ཅི་དུ་སྒྲུད་དེ་ཅི་དུ་དང་།)

15. while *n.* ཡུད་ཅམ། * (རྒྱུན་པར་སྤྱོད་ཆོག་ for དང་ཡང་ན་ after དང་སྤྱར་ནས་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད།); after a while ཡུད་ཅམ་
འགོར་རྗེས། ཅང་མ་འགོར་བར།; for a while ཅུང་ཟད་ཅམ་ལ། || After a while, I found my keys. (ཅང་མ་འགོར་བར་
ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁྱེ་མིག་རྟེན་བྱུང་།); I worked at that store for a while. (ངས་ཆོང་ཁང་དེའི་ནང་དུས་ཡུན་གྱི་སྤྱད་ཀྱིས་ལས་
ཀ་བྱས་པ་ཡིན།)
16. caught *vt.* བབྱང་བ། (catch ཡི་འདས་པ)
17. trout *n.* ཙོན་ཉ། (ལུས་དཀར་ཞིང་རྒྱུ་ན་ནག་ཐིག་ཡོད་པའི་ཉ་རིགས་ཤིག་ རྒྱུ་ཆོག་དང་མང་ཆོག་གཟུགས་གཅིག་ཡིན།)
*a trout ཙོན་ཉ་གཅིག་ two trout ཙོན་ཉ་གཉིས།
18. sat *vi.* བསྐད་པ། (sit ཡི་འདས་པ།) || I sat in the library and read all day. (ང་དཔེ་མཛོད་ཁང་དེའི་ནང་དུ་བསྐད་ནས་
ཉིན་གང་བོར་དཔེ་ཆ་བལྟས་པ་ཡིན།)
19. around *prep.* མཐའ་འཁོར་དུ།
20. roast *vt.* སྒྲིག་པ།
21. fish *n.* ཉ། (རྒྱུ་ཆོག་དང་མང་ཆོག་གཟུགས་གཅིག་ཡིན།) *a fish ཉ་གཅིག་ two fish ཉ་གཉིས།
22. sang *vt.* གྲུ་བྲངས་པ། གཞས་བཏང་པ། (sing ཡི་འདས་པ།)
23. song *n.* གྲུ། གཞས།
24. fun *n.* རྩོལ། རྩིང་ལོ།

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྤྱོད་ཆོན་འདིར་གཙོ་བོ་ and ཡིས་མཚམས་སྤྱར་བའི་གང་ཟག་གི་ཆབ་ཆོག་གཉིས་སམ་གཉིས་ཡན་གྱི་བྱེད་པོའི་ཆོག་བྱེད་སྤངས་དང་། བྱ་མ་མིང་
བྱེད་པོའི་ཆོག་བྱེད་སྤངས་མཚམས་སྤྱོད་བྱ་རྒྱ་ཡིན།

1. Last weekend, my classmates and I went camping. གཟའ་འཁོར་སྤོན་མའི་གཟའ་འཇུག་ལ་ངེད་ཅག་སྤྱོད་གྲོགས་ རྒྱམས་སྤྱར་རྒྱུ་ཏུ་སོང་།

- a. བྱེད་པོའི་ཆོག་གི་ནང་ཆབ་ཆོག་ “I” དང་གང་ཟག་གཞན་དག་ཡོད་ཆོ། and ཡིས་མཚམས་སྤྱོད་དགོས་པ་མ་ཟད། གང་ཟག་གཞན་དག་
“I” ཡི་སྤོན་ལ་སྤྱར་ནས་གྲུ་སུ་པ་མཚོན་དགོས།

I and my father went fishing last weekend. (X)

→ My father and I went fishing last weekend. (O) (གཟའ་འཁོར་སྤོན་མའི་གཟའ་འཇུག་ལ་ང་དང་ངའི་ཨ་པ་
གཉིས་ཉ་འཛིན་དུ་སོང་།)

- b. འོན་ཀྱང་ “I”མ་གཏོགས་གཞན་ he དང་ she, they, you, we སོགས་ཆབ་ཆོག་རྒྱམས་གང་ཟག་གཞན་པ་དང་ལྷན་དུ་བྱེད་པོའི་
ཆོག་བྱེད་སྤངས། ཆབ་ཆོག་དེ་དག་སྤོན་ལ་སྤྱོད་དགོས།

His father and he went swimming last Friday. (X)

→ He and his father went swimming last Friday. (O) (གཟའ་པ་སངས་ཉིན་ཁོ་དང་ཁོའི་ཨ་པ་ལྷན་དུ་སོང་།)

Mary and we sang songs at the party. (X)

→ We and Mary sang songs at the party. (O) (མའེ་རོས་དང་ང་ཚོས་གསོལ་སྤོན་ཐོག་སྤྱད་སྤངས།)

- c. ཆབ་ཆོག་མང་པོ་མཉམ་དུ་ཡོད་ཆོ། གཤམ་གྱི་གོ་རིམ་ལ་དོ་སྣང་བྱ་གོས།

He, you and I are good friends. (X)

→ You, he and I are good friends. (O) (ཁྱོད་དང་ཁོང་དང་ང་ཚོ་མ་གྲོགས་པོ་བཟང་པོ་ཡིན།)

You, we and they are good friends. (X)

81

- Last Monday, my brother and I went mountain climbing. (གཟའ་འཁོར་སྤོན་མའི་གཟའ་ཟླ་བའི་ཉིན་དང་དངའི་ཕུ་བོ་གཉིས་དེ་འདྲིལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན།)
  - Last Summer my Tibetan friends and I went herding the yaks and sheep on the grassland. (ན་ནིང་དབྱར་ཁར་དང་དངའི་བོད་རིགས་གྲོགས་པོ་གཉིས་ཅུ་ཐང་སྤོང་དུ་ནོར་ལུག་འཛོལ་སྤོང་པ་ཡིན།)
2. Families in our village took turns taking food to the old monk in the monastery. (རང་ཚོའི་སྡེ་བའི་བླ་མ་ཚང་མས་ཀྱིས་དགོན་པའི་གྲ་ཤེད་དེ་རེས་མོས་ཀྱིས་ཞལ་ཟས་བསྐྱལ།)
- They took turns riding the bicycle. (ཁོ་ཚོ་རེས་མོས་བྱས་ནས་ལུགས་རྟ་དེ་རེ་ཞོན།)
  - We took turns singing songs. (རང་ཚོས་རེས་མོས་ཀྱིས་སླུ་དབྱངས་བྲངས།)

Lesson 42: Are You having Fun? བྱིད་རང་སྤྱོད་པོ་བྱུང་ངམ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱུད།

Sally: How often do you go camping? གི་ཡོད་དམ།
Bert: This is my first time. བེར་གྱི། འདི་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན།
Sally: Really? Are you having fun? བེར་གྱི། འདི་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན།
Bert: Yes. I'm having a wonderful time. སེལ་ལཱ། རོ་མ་ཡིན་ནམ། བྱིད་རང་སྤྱོད་པོ་བྱུང་ངམ།
སེལ་ལཱ། བྱིད་རང་དུས་ལུན་གཞིན་པའི་ནང་དུ་སྐར་རེ་རྒྱག་ཏུ་འགོ་
བེར་གྱི། སྤྱིད་པོ་བྱུང་སོང་། ང་ལ་སྤྱིད་ཐག་ཚད་པའི་སྐལ་བ་ཞིག་བྱུང་།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་སྟེན།

1. How often do you + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུགས། བྱིད་ (ཀྱིས་) དུས་ལུན་ཅི་ཙམ་པའི་ནང་དུ་ཐེངས་རེ་.....
 ✧ How often do you visit your grandparents? (བྱིད་རང་དུས་ལུན་གཞིན་ནང་སྤྱོད་པོ་དང་སྤོང་པོ་ཐེངས་རེ་ལྷ་རུ་འགོ་གི་ཡོད།)
 2. have fun སྤྱིད་ (སྤྱོད་) པོ་འབྱུང་བ། = have a good time have fun (in) + བྱ་མ་མིང་། བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱས་ནས་སྤྱོད་པོ་བྱུང་བ།
 We had fun to sing songs at the party. (X)
 We had fun singing songs at the party. (O) = We had a good time singing songs at the party.
 (རང་ཚོས་གསལ་སྤོན་དེའི་བོག་སླུ་དབྱངས་བྲངས་ནས་སྤྱིད་པོ་བྱུང་།)
 3. I'm having a great time. ང་སྤྱིད་ཐག་ཚད་སོང་། = I'm having a great time. = I'm having a lot of fun.

III. གནད་ཀྱི་བྱས་ནས་སྤོང་པའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. _____ went swimming. (A) My and my brother (B) My brother and me (C) My brother and I (D) I and my brother
2. We took turns _____ the guitar. (A) to play (B) playing (C) play (D) to playing
3. _____ bicycles in the mountains is fun. (A) Ride (B) Rides (C) Rode (D) Riding
4. We had a good time _____ in the river. (A) swam (B) to swim (C) swimming (D) swim
5. _____ does your brother play basketball? (A) How far (B) How often (C) How good (D) How nice

Lesson 43: Killing Two Birds With One Stone གཅིག་གོ་གཉིས་ཚོད།

I. Reading ལྟ་སྟེན།

Dan must take a day off tomorrow. He has to take care of his sick mother. He ought to talk to his boss, but he's afraid. His boss might get angry with him. What should Dan do? He can take the work home. This way, he can kill two birds with one stone.

ཉན་གྱིས་སང་ཉིན་ངེས་པར་དུ་ཉན་གཅིག་གི་དགོངས་པ་ལྷུ་དགོས། ཁོས་ན་ཚ་བྱུང་བའི་ཨ་མར་ལྟ་སྒྲིང་བྱེད་དགོས། ཁོས་སྤྱིན་བདག་ལ་བཤད་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་རེ་དོགས་སྤྱིན། ཁོའི་སྤྱིན་བདག་ཁོ་ལ་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་སྤྱིད། ཉན་གྱིས་ཅི་ལྟར་བྱེད་དགོས་སམ། ཁོས་བྱ་བ་ཁྱིམ་ལ་ཁྱེར་ཡོང་ཆོག་གི་རེད། དེ་འདྲ་བྱས་ན་ཁོས་གཅིག་གོ་གཉིས་ཆོད་བྱེད་བྱུང་པ་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆོག་དཔེ་འགྲེལ།

1. must *aux.* ངེས་པར་དུ། || You must have a driver's license to drive a car. (ཁྱོད་གྱིས་མོ་ཏ་གཏོང་བར་ངེས་པར་དུ་ཁ་ལོ་བའི་ལག་ཁྱེར་ཡོད་དགོས་པ་རེད།)

2. take	a day	ཉིན་གཅིག་གི་དགོངས་པ་ལྷུ་བ།
	two days	off ཉིན་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལྷུ་བ།

✧ Last week I was sick, so I took two days off from work. (གཟུང་ལ་ཁོང་སྤྱོད་མར་ང་ལ་ན་ཚ་ཕྱག་པས་ངས་ཉིན་གཉིས་ཀྱི་དགོང་པ་ལྷུས་པ་ཡིན།)

3. tomorrow *adv.* སང་ཉིན། *today *adv.* དེ་རིང་། yesterday *adv.* ཁ་སང་། the day after tomorrow གནངས་ཉིན། the day before yesterday ཁས་ཉིན།

4. have to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞུགས། ངེས་པར་དུ་གང་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ། = must + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞུགས། || I have to work all weekend. (ངས་ངེས་པར་དུ་གཟུང་མཇུག་ཉིན་གང་པོར་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས།)

5. take care of ... ལྟ་སྒྲིང་(དོགས) བྱེད་པ། = look after ... *care *n.* སེམས་ཁུར། ལྟ་སྒྲིང་། || Can you take care of my dog for a few days? (ཁྱོད་གྱིས་ཉིན་འགའ་ལ་ངའི་ཁྱི་ལྟ་སྒྲིང་བྱེད་བྱུང་བམ།)

6. sick *adj.* ན་ཚ་ཕྱག་ཡོད་པ། ནད་པ།

7. ought *aux.* འོས་པ། (བཀོལ་སྤྲེལ་ཆེས་ལ་to སྦྱོར་བ་དང་དེ་ནས་བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞུགས་སྦྱོར་དགོས།) *ought to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞུགས། བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་འོས་པ། = should + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞུགས། || You ought to be more polite. (ཁྱོད་སྲ་བས་བརྩི་བཀྱར་ཆེ་དགོས་ཀྱི་འདུག)

8. talk *vi.* བཤད་པ། བྲིང་མོལ་བྱེད་པ། *talk to + མི མི་ཞིག་དང་བྲིང་མོལ་བྱེད་པ། || You have to talk to your parents about your marriage plans. (ཁྱོད་གྱིས་ངེས་པར་དུ་གཉེན་སྲིག་གི་འཆར་གཞིའི་སྒྲོར་པ་མར་བཤད་ན་འགྲིག)

9. boss *n.* སྤྱིན་བདག ཆོང་དཔོན།

10. afraid *adj.* སྐྱུག་སྐྱང་། རེ་དོགས། *be afraid to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞུགས། བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་པར་སྐྱུག་པའམ་དོགས་པ། || Don't be afraid to speak English. (དབྱིན་སྐད་བཤད་རྒྱར་མ་སྐྱུག།)

11. might *aux.* ཕལ་ཆེར། བྱེད་ཤས་ཆེ། || Bill might go to the party. (འི་འོལ་ཕལ་ཆེར་གསལ་སྟོན་ལ་འགྲོ་གི་རེད།)

12. get angry with + མི མི་ཞིག་ལ་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་པ། *angry *adj.* ཁོང་ཁྱོ་ཆོག་པ།

*དོ་སྦྱང་བྱ་ཡུལ།

angry ཡི་སྟོན་ལ་བྱ་ཆོག་be དང་ཡང་ན་བྱ་ཆོག་get སྦྱར་ཆོག་མོད། འོན་ཀྱང་གོ་དོན་ཅུང་མི་འདྲ། get སྦྱར་བས་གནས་སྐབས་ཙམ་ལ་བྱུང་བའི་བྱ་བྱེད་ནན་གྱིས་སྟོན་པ་དང་། be སྦྱར་བས་རྒྱན་སྤོང་བའི་བྱ་བྱེད་ནན་གྱིས་སྟོན་པ་ཡིན།

✧ He got angry with me when I broke the window, and he is still angry now. (ངས་སྤྱིལ་ཁུང་བཅག་དུས་ཁོ་ངའི་སྤྱིལ་ཁུང་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་པ་མ་ཟད། ཁོ་རང་ད་ལྟ་ད་རུང་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་ཡོད།)

13. should *aux.* གང་ཞིག་བྱེད་ (ཡིན) འོས་པ། || You should brush your teeth three times a day. (ཁྱོད་ཀྱིས་ཉིན་གཅིག་ལ་སོ་གེངས་མ་གསུམ་རེ་འབྲུད་འོས།)
14. work *n.* བྱ་བ། ལས་ཀ (བགྲང་མེད།) || I don't have much work to do this afternoon. (དེ་རིང་གྱི་བྱ་བ་མང་པོ་སྒྲུབ་རྒྱུ་མེད།)
15. this way ཐབས་ལམ་དེ་ལྟར་ན། དེ་ལྟར་བྱས་ཆོ། *way *n.* ལམ། ཐབས་ལམ། || Let's work together. This way, we can finish the project sooner. (མ་ཉམ་དུ་སྒྲུབ་དང་། དེ་ལྟར་བྱས་ཆོང་ཆོས་བྱ་བའི་ལས་གཞི་འདི་ར་ཙམ་ལ་འབྲུབ་བྱུང།)
16. can *aux.* ཐུབ་པ། རྒྱ་བ། || Ted can swim very fast. (ཐུན་ཅུ་རྒྱ་ལ་ཉ་ཅང་མཐུགས་པོར་རྒྱག་བྱུང།)
17. kill two birds with one stone. རྫོག་གཅིག་འཐུངས་ནས་བྱ་གཉིས་བསད་པ། གཅིག་གོ་གཉིས་ཆོད། *kill *vt.* གསོད་པ། bird *n.* བྱ། || Charlie can study and work at the same time. This way, he killed two birds with one stone. (ཆར་ལེའེ་ཡིས་དུས་མཉམ་དུ་སློབ་སྦྱོང་དང་བྱ་བ་བྱེད་བྱུང། ཐབས་ལམ་དེ་ལྟར་ཁོས་གཅིག་གོ་གཉིས་ཆོད་བྱེད་གྱི་ཡོད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

1. སློབ་ཆེན་འདི་རྒྱ་རྒྱུད་གྱི་བྱ་ཆོག་གི་ཆོག་གྲགས་ཁ་ཤས་དང་དེ་དག་གི་བཞོལ་ཚུལ་མཚམས་སྦྱར་བྱ་རྒྱ་ཡིན། བྱ་ཆོག་གི་ཆོག་གྲགས་དེ་དག་གི་ཐུན་མོང་གི་ཁྱད་ཆོས་ནི། རྗེས་སུ་བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞི་གསུངས་སྦྱར་དགོས་པ་དེ་ཡིན།

a. Dan must take a day off tomorrow. ཉན་གྱིས་སང་ཉིན་ངེས་པར་དུ་ཉིན་གཅིག་གི་དགོངས་པ་ཁྱེད་གོས།

He has to take care of his sick mother. ཁོས་ན་ཆ་ཡོག་ཡོད་པའི་ཨ་མར་ལྟ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས།

གོང་གི་ཆོག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་ must དང་ has to (have to ཡི་གང་ཟག་གསུམ་པའི་ཆབ་ཆོག་རྒྱུད་པར་འཇུག་ཚུལ།) གཉིས་ཀས་[ངེས་པར་དུ་གང་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་]ཡི་དོན་སྟོན་ཡང་། གོ་དོན་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཡོད་དེ།

- 1). (དཔེར་ན་རྒྱ་གཅིས་དང་ཨ་མར་སྤྱི་ཞུ་སོགས་) གྱུན་སྦྱོང་དམ་འོས་འགན་གྱི་དོན་སྟོན་སྐབས། must བཞོལ་དགོས་པ་དང་། have to ཡིས་མི་བྱེད་ཀ་མེད་གྱི་དོན་སྟོན་ལ། སྐབས་འདིར་ must བཞོལ་ཡང་ཆོག།

You have to love your country. (X)

→ You must love your country. (O) (ཁྱོད་ངེས་པར་དུ་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དགའ་དགོས།)

- You have to finish the work before you can go home. = You must finish the work before you can go home. (ཁྱིམ་དུ་མ་ལོག་གོང་ཁྱོད་ཀྱིས་ངེས་པར་དུ་བྱ་བ་དེ་བསྒྲུབས་ཆར་དགོས།)

- 2). must རྒྱན་པར་དུས་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པར་འཇུག་པ་ལས་དུས་འདས་པར་མི་འཇུག་པ་དང་། have to དུས་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པར་འཇུག་པ་ལས་གཞན་ had to ཞེས་འདས་པར་བསྒྲུབས་ཉེ་དུས་འདས་པར་ཡང་འཇུག།

- He must stay here now. = He has to stay here now. (ཁོ་ད་ལྟ་ངེས་པར་དུ་འདིར་འདུག་དགོས།)
- He must come here tomorrow. = He has to come here tomorrow. (ཁོ་སང་ཉིན་ངེས་པར་དུ་འདིར་ཡོང་དགོས།)

He must stay here yesterday. (X)

→ He had to stay here yesterday. (O) (ཁོ་ཁ་སང་ངེས་པར་དུ་འདིར་འདུག་དགོས་བྱུང་བ་རེད།)

- b. He ought to talk to his boss, but he's afraid. (ཁོས་ཁོ་རང་གི་སྤྱིན་བདག་ལ་བཤད་དགོས་ཀྱང་ཁོ་ཉ་ཅང་སྐྱག།)

- What should Dan do? (ཉན་གྱིས་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་སམ།)

[མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ] གྱི་ནང་དུ། ང་ཚོས་ ought to ནང་ should གཉིས་ཀྱི་གང་ཞིག་བྱེད་འོས་པའམ་དགོས་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་གསལ་བཤད་བྱས་ཟིན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་བཀོལ་རྒྱུ་འདྲ་བས། གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ ought to ནང་ should གཉིས་བཟེ་རེས་བྱས་ཚིག་སྟེ།

- He should talk to his boss, but he's afraid.
- What ought Dan to do? (འོན་ཀྱང་ “What ought to Dan do?” ཞེས་བྲིས་ན་ཚིག་སྒྲིན་ཡིན།)

2. His boss might get angry with him. ཁོའི་སྤྱིན་བདག་ཁོ་ལ་ཁོང་ཁོ་ལངས་ཡང་སྟོན།

སྐབས་འདིའི་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གོགས་ might ནི་ may ཡི་འདས་པ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་དུས་འདས་པ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་འབྱུང་སྟངས་འདི་གསུང་བུའི་དོན་སྟོན་པ་ཡིན་པས། [ཕལ་ཆེར]དང་[བྱེད་ཀྱང་སྟོན།]སོགས་སུ་སྒྱུར་ཚིག་ལ། may ཡིས་འབྱུང་སྟངས་འདི་གསུང་ཆེན་པོའི་དོན་སྟོན་པས། [བྱེད་སྟོན།]ཅེས་སྒྱུར་ཚིག་

- You may be right, so I will take your advice. (ཁྱོད་རང་བདེན་སྟངས་པས་ཁྱོད་ཀྱི་ཁ་བསྐྱོས་དང་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།)
- You might be right, but I think my way is better. (ཁྱོད་རང་བདེན་ཡང་སྟོན། འོན་ཀྱང་ངས་བསམ་ན་ངའི་ཐབས་ལམ་དེ་ལག་གི་རེད།)

3. He can take the work home. ཁོས་བྱ་བ་དེ་ཁྱིམ་ལ་བཟུང་ཆོག་གི་རེད། *ཚིག་འདིར་“take + མི་འམ་དངོས་པོ་ + to +

ཡུལ་ (མི་འམ་དངོས་པོ་གང་ཞིག་ས་ཆ་གི་མོར་བཟུང་བའོར་བ།) ཞེས་པའི་ཚིག་གྲུབ་བཀོལ་ཡོད།

- Please take me to the station. (ང་རང་མེ་འཁོར་ས་ཆ་གསུ་བཟུང་རོགས་ཞུ།)
- གོང་གསལ་ལྟར་“He can take the work home.” ཞེས་པ་ He can take the work to home. (X) ལྟར་འབྲི་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་།
- home ནི་བསྐྱར་ཚིག་ཡིན་ལ། དེ་གནས་སམ་ཡུལ་སྟོན་པའི་བསྐྱར་ཚིག་ there (དེ་གར་) ནང་ here (འདི་གར་) སོགས་དང་འདྲ་བ་དང་། ཚིག་མཐུག་ལ་སྤྱར་ནས་བྱ་ཚིག་གི་བྱེད་ཚས་སྟོན་སྐབས། བསྐྱར་ཚིག་དེ་དག་གི་སྟོན་ལ་སྒྱུར་ཚིག་ to སྒྱུར་མི་རུང་།

Let's go to home now. (X)
 → Let's go home now. (O) (ང་ཚོ་ཁྱིམ་ལ་ལོག་འགྲོ།)

He went to there with Mary. (X)
 → He went there with Mary. (O) (ཁོ་མའེ་ཙོས་དང་མཉམ་དུ་དེ་གར་བྱིན་སོང་།)

འོན་ཀྱང་ home གི་སྟོན་དུ་གལ་ཏེ་བདག་གི་པའི་ཆབ་ཚིག་ (དཔེར་ན་ my, your, his སོགས་) སྒྱུར་ཡོད་ན། home ནི་མིང་ཚིག་ཡིན་པས། དེའི་སྟོན་ལ་སྒྱུར་ཚིག་ to སྒྱུར་ནས། home བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱེད་དགོས།

Let's go my home. (X)
 → Let's go to my home. (O) (ང་ཚོ་ངའི་ཁྱིམ་ལ་འགྲོ།)

home སྒྱུར་ཚིག་ at ནང་སྒྱུར་ཆེ་རེས་གཏན་གྱི་བཀོལ་སྤངས་འདི་གྲུབ་པ་ཡིན། be at home བྱིས་དུ་ཡོད་པ།

- He is at home most of the time. (ཁོ་དུས་ཚོད་ཕལ་ཆེ་བར་ཁྱིམ་དུ་བསྐྱད་ཡོད།)

4. This way, he can kill two birds with one stone. དེ་ལྟར་ཁོས་གཅིག་གོ་གཉིས་ཚོང་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད།

གོང་གི་ཚིག་དཔེ་ནང་གི་ This way དོན་རྩེ་མར་ in this way (ཐབས་ལམ་དེ་ལྟར་ན་འམ་དེ་ལྟར་བྱས་ཆེ་) ཞེས་བསྐྱར་ཚིག་གི་བྱེད་ལས་ལྟན་པའི་ཚིག་གྲུབ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ way ཡི་སྟོན་དུ་ this འམ་ that ཡོད་དུས་སྒྱུར་ཚིག་ in ཏུག་པར་སྤྱད་ཀྱི་ཡོད།

- You must be modest. That way, you will be respected. (ཁྱོད་ངེས་པར་དུ་ཁེངས་སྒྱུང་ཆེ་དགོས། དེ་ལྟར་བྱས་ཆེ་ ཁྱོད་ལ་བརྟེ་བཀུར་ཐོབ་པར་འགྱུར།)

IV. Substitution བཞེ་རེས།

1. He has to take care of his sick mother. (ཁོས་དེས་པར་དུ་ན་ཚ་ཕྱག་ཡོད་པའི་རང་གི་ཨ་མར་ལྟ་སྐྱོང་བྱེད་དགོས།)
  - Robert must take his sick mother to the hospital. (རའོ་བེ་ཐི་ཡིས་དེས་པར་དུ་ཁོའི་ན་ཚ་ཕྱག་ཡོད་པའི་ཨ་མ་སྐྱེན་ཁང་དུ་བྱིད་དགོས།)
  - Jim should clean his room. (ཁྱིམ་གྱིས་ཁོའི་ཁང་པ་གཙང་སྒྲུབ་བྱེད་འོས།)
  - Chris ought to wash his clothes. (ཁི་རི་སི་ཡིས་ཁོའི་གོན་པ་འཁྲུང་འོས།)
2. He can take the work home. (ཁོས་བྱ་བ་དེ་ཁྱིམ་ལ་བྱིང་ཆོག་གི་རེད།)
  - He should take his children home. (ཁོས་རང་གི་བྱིས་པ་ཁྱིམ་ལ་བྱིད་འོས།)
  - The teacher often takes his students to his home. (དགེ་རྒན་དེས་རྒྱུན་པར་ཁོའི་སློབ་མ་ཚོ་ཁོ་རང་གི་ཁྱིམ་ལ་བྱིད་གྱི་ཡོད།)
  - She often takes her friends to her grandmother's home. (ཁོ་མོས་རྒྱུན་པར་ཁོ་མོའི་གྲོགས་པོ་ཚོ་མོ་རང་གི་སློམ་མེས་ཁྱིམ་ལ་བྱིད་གྱི་ཡོད།)

Lesson 44: She Had a Bad Cold ཁོ་མོར་ཆམ་པ་ལྡིང་མོ་ཞིག་ཕོག་པ།

I. Dialogue ཁ་བདུ།

- Mary:** Where were you yesterday? ལྷད་ཁི། འ་ཁྱིམ་ན་ཡོད། རོ་མ་བཤད་ན་ངས་སྐ་ལིས་ལ་ལྟ་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱིན་
- Jack:** I was at home. In fact, I was taking care of Sally. བསྟན་པ་ཡིན།
- Mary:** What's wrong with her? མའེ་རོས། ཁོ་མོར་ཅི་བྱུང་བ་རེད།
- Jack:** She had a bad cold. ལྷད་ཁི། ཁོ་མོར་ཆམ་པ་ལྡིང་མོ་ཞིག་ཕོག་པ་རེད།
- Mary:** Is she getting better? མའེ་རོས། ཁོ་མོ་དྲག་གིན་འདུག་གམ།
- Jack:** Yes. Thanks. ལྷད་ཁི། དྲག་གིན་འདུག བཀའ་འདྲིན་ཆེ།

II. Key Points གནད་གྱི་ལྟ་མཐོག་མེད།

1. in fact རོན་དངོས་ཐོག་ རོ་མ་བཤད་ན།; fact *n.* རོན་དངོས། ཆོག་ཐུང་འདི་རྒྱུན་པར་ཆོག་མགོར་འཛོག་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཆོག་མཉམ་འཛོག་པ་དང་དེ་ནས་བྱེད་པོའི་ཆོག་སྐྱོང་བ་ཡིན།
  - ✧ Mike likes Jessica. In fact, I think he loves her. (མའེ་ཁེ་ལྷད་སི་ཁ་ལ་དགའ་གི་རེད། རོན་དངོས་ཐོག་ངས་བསམ་ན་ཁོ་ཁོ་མོ་ལ་དུངས་གྱི་ཡོད།)
2. have a bad cold ཆམ་པ་ལྡིང་མོ་ཞིག་ཕོག་པ། *cold *n* ཆམ་པ། རྣོས་འབྱུག ། You have a bad cold. You should take some medicine. (ཁྱོད་ལ་ཆམ་པ་ལྡིང་མོ་ཞིག་ཕོག་འདུག ཁྱོད་ཀྱིས་དེས་པར་དུ་སྐྱེན་འཐུང་དགོས།)
3. be getting better (ནད་) རི་དྲག་ཏུ་འགོ་བ། *སྐྱབས་འདིར་ better བེ་རྒྱུན་ཆོག་ well (ལུས་སུང་བདེ་ཐང་) ཡི་བསྐྱར་བ་ཡིན།
  - A: Do you still feel sick? (ཀ་པ། ཁྱོད་ད་ལྱང་ན་བཞིན་འདུག་གམ།)
  - B: Yes, but I'm getting better. (ཁ་པ། འདུག འོན་ཀྱང་ད་ང་རི་བཟང་ལ་འགོ་བཞིན་འདུག)

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྐྱོང་ཆའི་ཁ་སྐྱོང་དགོས།

1. Take your dog _____. (A) to home (B) home (C) at home (D) in home
2. Bill is a little fat. He_____ to go on a diet. (A) should (B) must (C) have (D) ought

3. Carlos has a big exam tomorrow. He _____ to study tonight. (A) have (B) should (C) has (D) must
4. I _____ work last Sunday. (A) have to (B) must (C) had to (D) has
5. I don't know, but it _____ rain tomorrow. (A) might (B) must (C) has to (D) ought to
6. Peter can sing. _____, he is a good singer. (A) However (B) At first (C) This way (D) In fact

Lesson 45: What a Nightmare! ཇི་འདྲའི་ཐབས་སྒྲུག་པ་ལ་ཨང་།

I. Reading ལྟོགས་

Jeff had a terrible day. He missed the train to work. Moreover, he had to wait a long time for the next train. As a matter of fact, he waited for two hours. To make matter worse, he left his briefcase on the train. As a result, he had to go to the police station. Poor Jeff never got to work that day. What a nightmare!

ལྷན་རྒྱུ་ལ་སྒྲུག་ཐག་ཚད་པའི་ཉེན་ཞིག་བྱུང་། ཁོ་ལས་ཀར་འགྲོ་བར་མེ་འཁོར་གྱི་རྗེས་མ་ཚད་པ་དང་། ཁོས་མེ་འཁོར་རྗེས་མར་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་སྒྲུག་དགོས་བྱུང་། དོན་དངོས་ཐོག་ཁོས་རྒྱ་ཚད་གཉིས་ལ་བསྒྲུགས་པ་རེད། དེ་བས་ཀྱང་སྒྲུག་པ་ཞིག་ལ། ཁོས་ལག་སྒྲུམ་མེ་འཁོར་སྤེད་བརྗེད་པ་རེད། དེའི་སྒྲིན་གྱིས་ཁོ་ཉེན་རྒྱུ་ལས་ཁུངས་ལ་གཅིག་འགྲོ་དགོས་བྱུང་། ལས་ངན་ལྷན་རྒྱུ་ཉེན་དེར་ལས་ཀར་སླེབས་ཡོད་པ་མ་རེད། ཇི་འདྲའི་ཐབས་སྒྲུག་པ་ལ་ཨང་།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ་།

1. terrible *adj.* ཐབས་སྒྲུག་པ། སྒྲུག་ཐག་ཚད་པ། || This was a terrible movie. (དེ་སྒྲོག་བརྟན་སྒྲུག་ཐག་ཚད་པ་ཞིག་རེད།)
2. miss *vt.* ཤོར་བ། རྗེས་མ་ཚད་པ། || Why did you miss the meeting today? (ཁྱོད་དེ་རིང་གི་ཚོགས་འདུ་ལ་མ་ཞུགས་དོན་ཅི་ཡིན།)
3. moreover *adv.* དེར་མ་ཟད། དེས་མི་ཚད། || Mike is very kind. Moreover, he is honest. (མའེ་ཁེའི་མི་གཤིས་ཏེ་ཅང་བཟང་། དེས་མི་ཚད། ཁོ་གཞུང་དྲང་ཞིག་ཡིན།)
4. wait *vi.* སྒྲུག་པ།; *wait for + མི་འཕམ་དངོས་པོ་མི་འཕམ་དངོས་པོ་ཞིག་ལ་སྒྲུག་པ། || I am still waiting for my girlfriend to write to me. (ངས་ད་དུང་གོགས་མོས་ང་ལ་ཡི་གེ་བསྐྱར་ཡོང་བར་སྒྲུག་གིན་བཟད་ཡོད།)
5. as a matter of fact དོན་དངོས་ཐོག་ * (བཞོལ་སྤྱོད་ཕྱིད་སྐབས་ཚིག་མགོར་བཞག་སྟེ། རྗེས་ལ་ཚིག་རྟགས་འཕྲོག་དགོས།) || That car is not cheap. As a matter of fact, it's very expensive. (རྒྱངས་འཁོར་དེ་རིན་གོང་རྒྱུ་བ་མ་རེད། དོན་དངོས་ཐོག་དེ་རིན་གོང་ཆེན་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་རེད།)
6. to make matters worse,... དེ་བས་ཀྱང་སྒྲུག་པ་ནི།; *worse *adj.* དེ་ལས་སྒྲུག་པ། (ཡི་བསྐྱར་བ།) || It was raining. To make matters worse, I forgot to bring my umbrella. (ཆར་པ་བབས་བྱུང་། དེ་བས་ཀྱང་སྒྲུག་པ་ཞིག་ལ། ངས་ཆར་གདུགས་འཁྱེར་རྒྱ་བརྗེད་སོང་བ་རེད།)
7. left *vt.* སྒྱུར་བ། བརྗེད་པ། (leave ཡི་འདས་པ) || I left my umbrella on the bus. (ངས་རང་ཉིད་གྱི་ཆར་གདུགས་ལྷི་སྤྱོད་རྒྱངས་འཁོར་སྤེད་བརྗེད་སོང་།)
8. briefcase *n.* ལག་སྒྲུམ། ཁུག་མ།
9. police station *n.* ཉེན་རྒྱུས་ལས་ཁུངས།
10. nightmare *n.* མི་ལམ་ངན་པ། (སྒྲོ་བ་ཚན་འདིའི་ནང་[ཐབས་སྒྲུག་པའི་དོན་དག]སྟོན།) || City traffic is a real nightmare. (གོང་ཁྱེད་གྱི་འགྲིམ་འགྲུལ་ནི་ངོ་མ་ཐབས་སྒྲུག་པོ་རེད།)

III. Grammar Points བརྟུང་དཀའ་གནད་།

སྒྲོ་བ་ཚན་འདིར་ངས་མེད་ཚིག་ཐུང་བསྐྱར་ཚིག་ཏུ་བཞོལ་སྤྱོད་སྐབས་དང་འབོད་པའི་ཚིག་གྲུབ་གྱི་བཞོལ་སྤྱོད་མཚམས་སྒྲུར་ཕྱིད་རྒྱ་ཡིན།

1. He missed the train to work. ཁོ་ལས་ཀར་འགོ་བའི་མེ་འཁོར་གྱི་རྒྱུ་མ་ཆོད།

ཆོག་གྲུབ་འདི་འོ་ནང་གི་ to work བོ་སྤྱོད་ཆོག་ཆོག་གྲུབ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་ཆོག་གི་ངོས་ནས་སྤོན་གྱི་མིང་ཆོག་ the train གྱི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན། to བོ་སྤྱོད་ཆོག་ཡིན་ལ་ནམ་དུ་གཉིས་པ་ཡིན། work བོ་མིང་ཆོག་ཡིན་ལ་ to ཡི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་གྲུབ། དེས་མ་གཞིར་བྱ་བ་དང་ལས་ཀ་ཀྱི་ཞེས་པའི་ དོན་སྟོན་ཡང་། ལྷ་བས་འདིར་དོན་སྤྱི་འོ་ནས་ཀྱི་ཁོ་ལས་ཀར་འགོ་བའི་དོན་སྟོན། གཞན་ཡང་ work དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ཆོག་གྲུབ་གཤམ་ གསལ།

a. go to work ལས་ཀར་འགོ་བ།

- He goes to work at 8:00 a.m. every morning. (ཁོ་ཉིན་བཞིན་ཞོགས་པའི་ཆུ་ཚོད་བརྒྱད་པའི་སྟེང་ལས་གྲུབ་འགོ་ གི་ཡོད།)

b. after work ལས་ཀ་གྲོལ་རྗེས།

- What do you usually do after work? (ལས་ཀ་འོ་རྗེས་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་ནམ་རྒྱུན་ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)

2. To make matters worse, he left his briefcase on the train. དེ་བས་ཀྱང་སྐྱག་པ་ལ། ཁོས་ལག་སྒྲམ་མེ་འཁོར་ སྟོང་དུ་བརྟེན་པ་ཟེད།

to make matters worse བོ་ངེས་མེད་ཆོག་གྲུབ་ཡིན། ཆོག་གྲུབ་འདི་རིགས་ to ཡི་རྗེས་སུ་བྱ་བའི་མ་གཞི་སྐྱུ་ར་ནས་གྲུབ་ལ། ལྷ་བས་འདི་འོ་ བོ་ཆོག་ཐུག་ཙམ་ལས་སྤྱོད་ཆོག་མིན། ངེས་མེད་ཆོག་གྲུབ་འདི་རིགས་རྒྱུན་པར་ཆོག་མགོར་འཛོག་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཆོག་ས་ རྟགས་འཛོག་ལ། བསྐྱེད་ཆོག་གི་བྱེད་ལས་ཡོད་པས་ཆོག་གྲུབ་ཀྱི་པོ་འོ་ཁྱད་ཆོས་སྟོན། དེ་དང་མཚུངས་པའི་ཆོག་གྲུབ་གཤམ་གསལ་ལྟར།

✧ to tell (you) the truth (ཁྱོད་ལ་) དྲང་མོར་བཤད་ན།

✧ to be frank (with you) (ཁྱོད་ལ་) ལྟགས་ང་མེད་པར་བཤད་ན།

A: Did you like the movie? (ཀ་པ། ཁྱོད་སློག་བརྟན་དེར་དགའ་འཕམ།)

B: To tell the truth, I fell asleep in the middle of it. (ཁ་པ། དྲང་མོར་བཤད་ན། བསློག་བརྟན་དེའི་བྱེད་ཀྱི་ མཚམས་སུ་གཉིད་ལ་ཤོར་སོང་།)

A: Do you like Picasso's² painting? ཀ་པ། ཁྱོད་པི་ཅ་སོ་ཡི་རི་མོར་དགའ་འཕམ།

B: To be frank, I don't who know Picasso is. ཁ་པ། དྲང་མོ་བཤད་ན་ངས་པི་ཅ་སོ་སུ་ཡིན་པ་ཤེས་ཀྱི་མེད།

3. What a nightmare! = What a nightmare it was! ཇི་འདྲའི་སྤྲི་ལམ་ངན་པ་ཞིག་ཟེད་ཨང་།

ཆོག་སྟོན་མའི་ནང་བྱེད་པོ་འོ་ཆོག་ it དང་བྱ་ཆོག་ was བསྐྱེད་ཡོད་པ་དང་། it བོ་ཆོག་ཆོག་ཡིན་ལ་ལྷ་དུ་ཁྱའི་ཉིན་དའི་བྱ་བ་ལམ་དུ་མ་སོང་བ་ དག་སྟོན། ཆོག་གྲུབ་འདི་ནི་ what ཡིས་མགོ་དྲངས་པའི་འབོད་པའི་ཆོག་གྲུབ་ཡིན། དེ་བྱིན་སྐད་དུ་འབོད་པའི་ཆོག་གྲུབ་ལ་རིགས་གཉིས་ཡོད་ ཅིང་། རིགས་གཉིས་ནི་ how ཡིས་མགོ་དྲངས་པ་དང་གཞན་གཅིག་ནི་ what ཡིས་མགོ་དྲངས་པ་ཡིན། ཆོག་གྲུབ་དེ་རིགས་མང་ཆེ་ཤོས་ཇི་ འདྲའི་ལ་ཨང་།]དང་། [ངོ་མ་ལ་ཨང་།]སོགས་སུ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད། འབོད་པའི་ཆོག་གྲུབ་ཚང་མ་རྗེད་པའི་ཆོག་གྲུབ་སྟེ།བྱེད་པོ་འོ་ཆོག་ = བྱ་ ཆོག་']གི་གྲུབ་སྟངས་ལས་འགྱུར་ཏེ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། འགྱུར་སྟངས་གཤམ་ལྟར།

adj. how ཡིས་མགོ་དྲངས་པའི་འབོད་པའི་ཆོག་གྲུབ།

how བསྐྱེད་ཆོག་ཡིན་པས། རྒྱུ་ཆོག་དང་བསྐྱེད་ཆོག་དང་བྱ་ཆོག་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན། དེར་བརྟེན།

- 1). རྗེད་པའི་ཆོག་གྲུབ་ཀྱི་ནང་དུ་རྒྱུ་ཆོག་ཡོད་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་མིང་ཆོག་མེད་ན། རྒྱུ་ཆོག་དེ་ how ཡི་རྗེས་སུ་སྤོན་བས་འབོད་པའི་ ཆོག་གྲུབ་པ་ཡིན།

² Pablo Picasso was born in 1881 in Spain. He died in France in 1973.

ཚོད་པའི་ཚོག He is nice. (ཁོ་བཟང་པོ་ཡིད།)

འབོད་པའི་ཚོག How nice he is! (ཁོ་ཇི་འདྲའི་བཟང་བ་ལ་ཨང་།)

2). ཚོད་པའི་ཚོག་གྲུབ་ཀྱི་ནང་དུ་བསྐྱོན་ཚོག་ཡོད་ན། བསྐྱོན་ཚོག་དེ་ how ཡི་རྗེས་སུ་སྤྲོས་བས་འབོད་པའི་ཚོག་གྲུབ་གྲུབ་པ་ཡིན།

ཚོད་པའི་ཚོག He worked hard. (ཁོ་བྱ་བར་འབད་བརྩོན་ཆེ།)

འབོད་པའི་ཚོག How hard he worked! (ཁོ་བྱ་བར་འབད་བརྩོན་ཆེ་བ་ལ་ཨང་།)

3). how ཡིས་ཚོད་པའི་ཚོག་གྲུབ་ནང་གི་བྱ་ཚོག་གི་བྱ་ཚོག་ཀྱང་སྟོན། སྐབས་འདིར་ how མ་གཞིར་ཚོད་པའི་ཚོག་གྲུབ་ཀྱི་མགོར་སྐྱར་བས་འབོད་པའི་ཚོག་གྲུབ་གྲུབ་པ་ཡིན།

ཚོད་པའི་ཚོག I love that picture. (ང་རི་མོ་དེར་དགའ།)

འབོད་པའི་ཚོག How I love that picture. (ང་རི་མོ་དེར་གཅིག་དགའ་བ་ལ།)

b. ཡིས་མགོ་དྲངས་པའི་འབོད་པའི་ཚོག་གྲུབ།

སྐབས་འདིར་ what བྱི་རྒྱན་ཚོག་ཡིན་པས། དེའི་རྗེས་སུ་མིང་ཚོག་དང་ཡང་ན་རྒྱན་ཚོག་སྐྱར་ཡོད་པའི་མིང་ཚོག་སྐྱར་དགོས། དེར་བརྟེན།

1). ཚོད་པའི་ཚོག་གྲུབ་ཀྱི་ནང་དུ་མིང་ཚོག་ཡོད་ན། མིང་ཚོག་དེ་ what ཡི་རྗེས་སུ་སྤྲོས་བས་འབོད་པའི་ཚོག་གྲུབ་གྲུབ་པ་ཡིན།

ཚོད་པའི་ཚོག It was a nightmare. (དེ་ཐབས་སྐྱུག་པོ་ཞིག་རེད།)

འབོད་བྱེད་ཚོག What a nightmare it was! (དེ་ཇི་འདྲའི་ཐབས་སྐྱུག་པོ་ལ་ཨང་།)

ཚོད་པའི་ཚོག They are nice boys. (ཁོ་ཚོ་བྱ་བཟང་པོ་རེད།)

འབོད་པའི་ཚོག How nice boys they are! (X)

འབོད་པའི་ཚོག What nice boys they are! (O) (ཁོ་ཚོ་ངོ་མ་བྱ་བཟང་པོ་རེད་ཨང་།)

ཚོད་པའི་ཚོག He did a stupid thing. (ཁོས་གྲོན་ཉགས་ཆ་བའི་བྱ་བ་ཞིག་བསྐྱབས།)

འབོད་པའི་ཚོག What a stupid thing he did. (ཁོས་ངོ་མ་གྲོན་ཉགས་ཆ་བའི་བྱ་བ་ཞིག་བསྐྱབས་པ་རེད་ཨང་།)

2). what ཡིས་མགོ་དྲངས་པའི་འབོད་པའི་ཚོག་གྲུབ་ཀྱི་ནང་དུ། what ཡི་རྗེས་སུ་མིང་ཚོག་སྐྱར་བ་དང་། དེ་ནས་[བྱེད་པོའི་ཚོག + བྱ་ཚོག

be]ཡི་གྲུབ་སྐྱར་སྐྱར་སྐབས། བྱེད་པོའི་ཚོག་དང་བྱ་ཚོག་ be བསྐྱབས་པས་ཚོག

✧ What a nightmare it was!

✧ What a nightmare! (ཇི་འདྲའི་སྐྱེ་ལམ་

ངན་པ་ཞིག་ཨང་།)

✧ What nice boys! (བྱ་དེ་ཚོ་བཟང་བ་ལ་ཨང་།)

✧ What nice boys they are!

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. He had to wait a long time. As a matter of fact, he waited for two hours. (ཁོ་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་ལ་སྐྱུག་དགོས་བྱུང་། དོན་དངོས་ཐོག་ཁོས་ཚུ་ཚོད་གཉིས་ལ་བསྐྱུགས།)

➤ We had to work a long time. As a matter of fact, we worked all night. (ང་ཚོས་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་ལ་བྱ་བ་སྐྱུབ་དགོས་བྱུང་། དོན་དངོས་ཐོག་ང་ཚོས་མཚན་གང་བོར་བྱ་བ་བསྐྱུབས།)

➤ I had to study a long time. As matter of fact, I studied all day. (ངས་དེས་པར་དུ་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་ལ་སྦྱོང་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་བྱུང་། དོན་དངོས་ཐོག་ངས་ཉིན་ཉི་ལ་བོར་སྦྱོང་སྦྱོང་བྱས།)

2. What a nightmare! (ཇི་འདྲའི་སྐྱེ་ལམ་ངན་པ་ཞིག་ཨང་།)

➤ What a terrible day that was! (དེ་འདྲའི་སྐྱུག་ཐག་ཚད་པའི་ཉིན་ཞིག་ཨང་།)

- What a noisy child she is! (ཁོ་མོ་ཇི་འདྲའི་སྒྱ་གྲུ་ལྟར་ཟིང་ཅན་ཞིག་རེད་ཨང་།)
- What a stupid thing to say. (ཇི་འདྲའི་གློན་ཏྲགས་ཚ་བའི་སྐད་ཆ་ཞིག་བཤད་པ་རེད་ཨང་།)

Lesson 46: A Terrible Headache མགོ་གཟེར་དྲག་པོ།

I. Dialogue ཁ་བདུ།

Frank: Do you have any aspirins? ལྷན། རོ་མ་བཤད་ན། ང་ལ་མེད། ག་ཅེ་བྱེད་དགོས།
Jane: In fact, I don't. Why? ལྷན་པོ། ངའི་མགོ་གཟེར་ཐག་ཚད་སོང་།
Frank: I have a terrible headache. ལྷན་པོ། རོ་ན། བྱེད་རང་ལམ་སང་སྐྱབ་པར་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་རེད།
Jane: Well, you should go see a doctor immediately. ལྷན་པོ། བྱེད་ལ་ཨ་སི་ཕི་རིང་ཡོད་དམ།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མཐུ།

1. headache *n.* མགོ་ནད། མགོ་གཟེར།; *have a headache མགོ་ན་བ། || Don't shout; I have a terrible headache. (ལུང་མ་རྒྱག་དང་། ངའི་མགོ་གཟེར་ཐག་ཚད་སོང་།)
2. aspirin *n.* ཨ་སི་ཕི་རིང་། (མགོ་སྐྱབ་ཞིག)
3. go see a doctor སྐྱབ་པར་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ། = go and see a doctor
 *དབྱིན་ཇི་སྐད་དུ་ come དང་ go མ་གཞུགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་བྱུང་ཞིང་རྩིས་སུ་ and སྐྱབ་ནས་དེའི་རྩིས་སུ་བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞུགས་གཞན་ཞིག་
 འབྲེན་སྐབས། and བསྐྱེད་ཏེ་ come དང་ go ལ་ཐད་ཀར་བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞུགས་སྐྱབ་ཆོག་
 ✧ Come and see me when you have time. = Come see me when you have time. (ཁོ་མོ་འོང་ཡོད་
 དུས་ང་ལ་ལྟ་རུ་གོ།)
4. doctor *n.* སྐྱབ་པ། ལྷ་རྩེ།
5. immediately *adv.* ལམ་སང་། དེ་མ་ཐག་ཏུ།

III. གདམ་ཀྱངས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. _____ beautiful your house is! (A) What (B) How (C) So (D) What's
2. _____ a good time we had! (A) What (B) How (C) So (D) What's
3. I got up late for work today. _____, my car wouldn't start. (A) As a matter of fact (B) To make matters worse (C) As a result (D) To tell the truth
4. I had to work yesterday. _____, I worked all day. (A) As a result (B) However (C) As a matter of fact (D) Therefore
5. Carl took a taxi _____. (A) for work (B) to working (C) and work (D) to work
6. Let's _____. (A) go seeing a movie (B) go to and see a movie (C) go see a movie (D) see and go to a movie

Lesson 47: Be Polite གུས་ཞབས་ལྡན་པ།

I. Reading ལྟ་སྒྲིག་

Everyone should be polite. Polite people show good manners. Moreover, they are popular. On the other hand, rude people are looked down upon. Rudeness shows poor education. Therefore, why not be polite? A simple "Please," "Thank you," or "You're welcome," can make a big difference.

མི་རེ་རེ་ཚང་མར་གྲུ་ཞབས་ཡོད་དགོས། གྲུ་ཞབས་ལྡན་པའི་མི་སྤྱོད་ལམ་བཟང་། དེར་མ་ཟད་ཁོ་ཚོར་ཀུན་གྱིས་དགའ་བསུ་བྱེད། རྒྱལ་ཁབ་ཞེས་ཞིག་ནས་བཤད་ན། སྤྱོད་པ་རྩལ་པའི་མི་ལ་ཀུན་གྱིས་སྤྱད་པར་བྱེད། ཕྱིར་སྤྱོད་གྱིས་རིག་གནས་མེད་པ་མཚོན་གྱི་ཡོད། དེས་ན། ཕྱིར་སྤྱོད་གྲུ་ཞབས་ལྡན་པ་ཞིག་མི་བྱེད་དམ། “གནང་རོགས་ལྟོ”དང་“བྱུགས་རྩེ་ཆེ”དང་“དེ་འདྲ་གནང་མི་དགོས་”སོགས་ཚིག་སྒྲིམ་འདི་དག་གིས་བྱེད་པར་ཆེན་པོ་ཞིག་བཟོ་བྱུང་གི་ཡོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. polite *adj.* གྲུ་ཞབས་ཡོད་པ། || A gentleman is always polite. (སྐྱེས་ལུ་ཞིག་ལ་ནམ་ཡང་གྲུ་ཞབས་ལྡན།)
2. show *vt.* སྟོན་པ། མཚོན་པ། || Her poor test score showed that she didn't study. (ཁོ་མོའི་སྐྱར་གྲངས་དམའ་མོ་དེས་ལས་ཁོ་མོས་སྤྱོད་མ་བྱས་པ་མཚོན་གྱི་ཡོད།)
3. manners *n.* སྤྱོད་ལམ། གྲུ་ཞབས། *manner ཡིས་བྱ་བ་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་[བྱེད་སྐྱེད་སྐྱེད་ཐབས་]མཚོན་ལ། དེའི་མང་ཚིག་གིས་[སྤྱོད་ལམ]དང་[གྲུ་ཞབས]ཀྱི་དོན་སྟོན། [བྱེད་སྐྱེད་སྐྱེད་ཐབས]ཀྱི་དོན་སྟོན་སྐབས། སྤྱོད་ཚིག་ in དང་སྒྱུར་ནས་བཀོལ་བ་བྱུང་ཆེ། in a (n)... manner རྒྱལ་གྱིས་སམ་སྟོན་ནས།
 ✧ She spoke to us in an impolite manner. (ཁོ་མོས་མ་གྲུ་ཞབས་པའི་རྒྱལ་གྱིས་ང་ཚོར་སྐད་ཆ་བཤད།)
 ✧ It is bad manners to point at people. (མི་ལ་མཚུང་མོ་འཇུགས་པ་ནི་སྤྱོད་ཚུལ་ངན་པ་ཞིག་རེད།)
4. moreover *adv.* དེར་མ་ཟད། དེ་ལས་གཞན།
5. popular *adj.* ཀུན་གྱིས་དགའ་བསུ་བྱེད་པའི། *be popular with + མི་མང་པོ། མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་དགའ་བོ་བྱེད་པ། || That teacher is very popular with her students. (དགེ་ལྡན་དེར་ཁོ་མོའི་སྟོབ་མ་ཚོས་དགའ་བོ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག)
6. on the other hand རྒྱལ་ཁབ་ཞེས་ཞིག་ནས། *on (the) one hand... on the other (hand) རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ནས་... རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ཞིག་ནས། || On the one hand, it's fun to have a dog. On the other hand, it's a big responsibility. (རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ནས་བཤད་ན། བྱི་ཞིག་ཡོད་ན་སྟོབ་པོ་ཡོད་མོད། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། དེ་འགར་ཁུར་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།)
7. rude *adj.* སྤྱོད་པ་ཕྱིར་པོ། སྤྱོད་པ་རྩལ་པོ། *rudeness *n.* ཕྱིར་སྤྱོད། || Don't interrupt, it is very rude. (གཞན་གྱི་ཚིག་མཚམས་མ་གཅོད། དེ་ཉ་ཅང་མ་གྲུ་ཞབས་པ་རེད།)
8. look down upon + མི་མི་ཞིག་ལ་སྤྱད་པ། *look up to + མི་མི་ཞིག་ལ་མིག་ཡར་ལྟ་བྱེད་པ་ལམ་བཟུ་འཛིན་བྱེད་པ། || People look down upon Barry, because he is a thief. (ཕུ་རོས་རྒྱུ་མ་ཞིག་ཡིན་པས། མི་ཚོས་ཁོ་མིག་ལམ་དུ་འཛིན་གི་མ་རེད།) People look up to a good leader. (འགོ་བྱེད་བཟང་པོ་ཞིག་ལ་མི་ཚང་མས་བཟུ་འཛིན་བྱེད་པ་རེད།)
9. poor *adj.* ཞན་པ། མི་བཟང་པ། *poor [ཉམ་རྒྱུང་བ] འམ་[དཔལ་ལྡན་པ]ཀྱི་དོན་ཡིན་ཡང་། སྟོབ་ཚན་འདིར་[ཞན་པའི་]དོན་ཡིན།
10. education *n.* སྟོབ་གསོ། *educate *vt.* སྟོབ་གསོ་གཏོང་བ། || Carl has a college education. (ཁ་རའོ་ལ་སྟོབ་གསོ་ཆེན་མོའི་སྟོབ་གསོ་ཐོབ་ཡོད།); Chris was educated in England. (ཁི་རོས་སི་ལ་དབྱིན་ཇི་ནས་སྟོབ་གསོ་ཐོབ་པ་རེད།)
11. therefore *adv.* དེར་བརྟེན། དེ་བས་ན། || We spent all our money; therefore, we had to go home. (ང་ཚོས་དངུལ་ཚང་མ་སྤྱད་ཆར་སོང་། དེར་བརྟེན། ང་ཚོ་བྱིམ་དུ་མི་ལོག་ཀ་མེད་རེད།)
12. simple *adj.* ལས་སྒྲིམ། སྟབས་བདེ་པོ།
13. make a big difference བྱེད་པར་ཆེན་པོ་བཟོ་བ། *difference *n.* མི་འདྲ་བ། བྱེད་པར། || Your can help make a big difference. (ཁྱོད་ཀྱི་རོགས་རམ་གྱིས་བྱེད་པར་ཆེན་པོ་བཟོ་བྱུང་གི་རེད།)

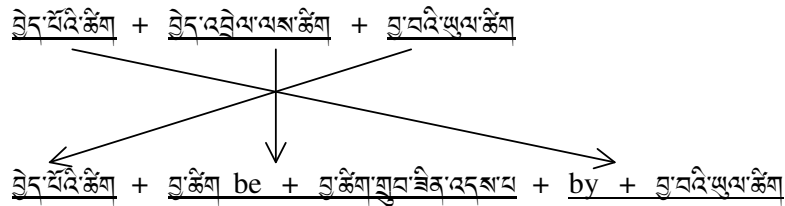
III. Grammar Points བཅུ་སྒྲིབ་དཀའ་གནད།

སྒྲིབ་ཚན་འདིར་གཙོ་བོ་བྱ་ཡུལ་གཙོ་བོར་རྫོང་པའི་ཚིག་གི་གྲུབ་ཚུལ་དང་བཞོལ་སྤངས་མཚམས་སྒྲིབ་བྱ་རྒྱ།

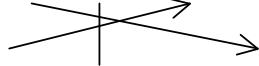
1. On the other hand, rude people are looked down upon. ཕྱགས་གཞན་ཞིག་ནས། ཅིང་སྒྲིབ་ཅན་ལ་ཀླན་གྱིས་སྒྲིབ་པར་བྱེད།

ཚིག་གྲུབ་འདིའི་ནང་གི་ “are looked down upon” (གཞན་གྱིས་སྒྲིབ་པ) བི་ཚིག་གྲུབ་བྱ་ཚིག་“look down upon”གྱི་བྱ་ཡུལ་གཙོ་བོར་རྫོང་པའི་ཚིག་སྒྲིབ་ཡིན།

a. [བྱ་ཡུལ་གཙོ་བོར་རྫོང་པའི་ཚིག་སྒྲིབ་]ཚང་མ་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་གིས་གྲུབ་པ་དང་། གྲུབ་སྤངས་གཤམ་ལྟར།

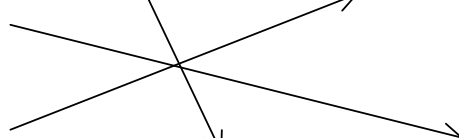
They respect him.

He is respected by them.

(ཁོང་ལ་ཁོ་ཚོའི་བརྩི་བཀྲར་བྱེད།)

The teacher punished the naughty boy.

The naughty boy was punished by the teacher.

(སྒྲིབ་པ་རྩལ་པའི་བྱ་དེར་དགེ་ཚུན་གྱིས་ཆད་པ་བཅད།)

b. བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་བྱ་ཡུལ་གཙོ་བོར་རྫོང་པའི་ཚིག་སྒྲིབ་ལ་གྱུར་ཆེ། དེས་པར་དགོས་ན་མ་གཏོགས་[by + བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་]ཅིས་པ་བསྐྱུས་ཡོད། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་གོང་གི་དབུ་བར་བཞུགས་འདི་ལྟར་བྲིས་ཚིག་

- He is respected. (ཁོ་ལ་བརྩི་བཀྲར་བྱེད།)
- The naughty boy was punished. (སྒྲིབ་པ་རྩལ་པའི་བྱ་དེར་ཆད་པ་མོག།)

c. བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མང་ཆེ་གོས་ཚིག་རྒྱུད་ (དབུ་བར་ན་གོང་གི་དབུ་བར་བཞུགས་འདི་ནང་གི་ respect དང་ punish ལྟ་བུ) ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་སྐབས་འགར་ཚིག་གཉིས་སམ་གསུམ་གྱིས་གྲུབ་པའང་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཚིག་གྲུབ་བྱ་ཚིག་ཟེར། དེ་ཚོའི་ཐུན་མོང་གི་ཁྱད་ཆོས་ནི་མཇུག་གི་ཚིག་གཅིག་པོ་དེ་དེས་པར་དུ་སྒྲིབ་ཚིག་ཡིན་དགོས། རྒྱུན་མཐོང་གི་ཚིག་གྲུབ་འགའ་དབུ་བར་བཞུགས་ན་གཤམ་ལྟར།

look at ལྟ་བ།   point at ལྟོན་བ།   rely on རྟེན་པོ། བརྟེན་བ།
pay attention to རྟོག་སྒྲིབ་བ།   look down upon སྒྲིབ་བ།   take care of ལྟ་སྒྲིབ་བྱེད་བ།

- I cannot rely on him. (ང་ཁོ་ལ་རྟེན་མི་བྱེད།)
- Everyone looks down upon him. (མི་ཚང་མས་ཁོ་ལ་མཐོང་རྒྱུད་བྱེད།)

གོང་གི་དཔེ་བརྗོད་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་ཚིག་ཐུང་གི་ཚིག་ཚང་མ་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ཡིན་ལ། གཉིས་ཀར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ཡོད། དེ་བས་བྱ་
ཡུལ་གཙོ་བོར་བརྗོད་པའི་ཚིག་སྒྲུབ་བཞག་ཚིག་པ་དང་། དེའི་སྒྲུབ་ཚུལ་སྒྲིབ་བཏང་གི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་དང་འདྲ་ཡང་། ལས་དང་བོ་བ་ཚོས་
ཚིག་ཐུང་གི་ཚིག་གང་དེ་བྱ་ཡུལ་གཙོ་བོར་བརྗོད་པའི་ཚིག་སྒྲུབ་ཏུ་བསྒྲུབ་སྐབས། ཟུན་པར་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་ཚིག་མི་འཛོག་པར་སྒྲོང་དགོས།

- He cannot be relied. (X)
 → He cannot be relied on. (O) (ཁོ་ལ་རྟེན་དུ་མེད།)
 A liar is looked down. (X)
 → A liar is looked down upon. (O) (རྩོན་མཁན་ལ་ཀླན་གྱིས་སྒྲོང་པར་བྱེད།)

2. Therefore, why not be polite? དེའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་གྲུས་ཞབས་ལྡན་པ་མི་བྱེད་དམ།

- why དང་ཡང་ན why not ཡི་རྗེས་སུ་ཐད་ཀར་བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་སྒྲུབ་ན། དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ་རང་ག་བ་འབྲུབ་ཐུབ།
 adj. why + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་སྒྲུབ་ན། = Why should I/we + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་སྒྲུབ་ན། (ངས་/ང་ཚོ་བྱེད་དགོས་དོན་ཅི།)
 • Why stay here? = Why should I/we stay here? (ང་/ང་ཚོ་ཁ་རྒྱུ་དགོས་དོན་ཅི་ཡིན།)
 • Why be quiet? = Why should I/ we be quiet ? (ང་/ང་ཚོ་ཁ་རྒྱུ་དགོས་དོན་ཅི་ཡིན།)
 b. Why not + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་སྒྲུབ་ན། = Why can't you/we + ? (ཁྱོད་/ཁྱོད་ཚོ་/ང་ཚོ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་བྱེད་པམ།)
 • Why not be quiet? = Why can't you/we be quiet? (ཁྱོད་/ཁྱོད་ཚོ་/ང་ཚོ་ཅིའི་ཕྱིར་ཁ་རྒྱུ་མི་བྱེད་པམ།)
 • Why not stay here? = Why can't you/we stay here? (ཁྱོད་/ཁྱོད་ཚོ་/ང་ཚོ་ཅིའི་ཕྱིར་འདིར་འདུག་མི་ཉན་ནམ།)

IV. Substitution བརྗོད་ཅེས།

1. Rude people are looked down upon. (སྒྲོད་པ་རྩུབ་པའི་མི་ལ་གཞན་གྱིས་མཐོང་རྒྱུ་བྱེད།)
 ➤ The patient is well taken care of. (ནད་པ་འདི་ལ་བཟུང་སྒྲོང་ཡག་པོ་ཐོབ།)
 ➤ Dishonest people can't be relied on. (གཡོ་སྒྲུ་ཅན་ལ་རྒྱུ་བརྟེན་བྱེད་རྒྱ་མེད།)
 2. Why not be polite? (ཅིའི་ཕྱིར་གྲུས་ཞབས་ལྡན་པ་མི་བྱེད་དམ།)
 ➤ Why not eat at this restaurant? (ཟ་ཁང་འདིར་ཟ་མ་མི་བྱེད་ཅི་ཡིན།)
 • Why get angry? (ཁོང་ཁྱོད་ལངས་དོན་ཅི་ཡིན།)

Lesson 48: Don't Mention It དེ་འདྲ་གསུང་མི་དགོས།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Angel: Excuse me, Chris. Could you pass me the sugar, please?
Chris: Sure. Here you are.
Angel: Thanks.
Chris: Don't mention it.
 ཡན་རེའོ། འོ་བརྒྱལ། ཁི་རོས་སི། (ཁྱོད་ཀྱིས་) ཀ་ར་དེ་ང་ལ་ཚུར་སྟེར་རོགས་གནང་ན་འགྲིག་གི་འདུག་གམ།
 ཁི་རོས་སི། འོ་མ་འགྲིག་ འདི།
 ཡན་རེའོ། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།
 ཁི་རོས་སི། དེ་འདྲ་གསུང་མི་དགོས།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མེད།

1. Excuse me འོ་བརྒྱལ། དགོངས་དག།; excuse vt. བཞོད་སྒྲོམ་བྱེད་པ། དགོངས་དག།; “Excuse me” བློ་སྦྱོང་ཆ་བཤད་མཁན་གྱིས་
 འོ་བརྒྱལ་ཞུ་ཡུལ་ལ་དཀའ་ལས་བཞོས་འོང་སྟེ་པའི་འོ་བརྒྱལ་ཞུ་བའི་བཤད་སྟངས་ཡིན།

“I’m sorry” ཡང[དགོངས་པ་མ་ཚོམ]ཞེས་བསྒྲུར་མོད། འོན་ཀྱང་“I’m sorry”ནི་སྐད་ཆ་བཤད་མཁན་གྱིས་སྐད་ཆ་བཤད་ཡུལ་ལ་
རོགས་རམ་བྱེད་མ་ཐུབ་པའམ་ཁོའི་རེ་བ་ལྟར་སྒྲུབ་མ་ཐུབ་པར་དགོངས་དག་ཞུ་བའི་བཤད་སྒྲུངས་གིས་ཡིན།

A: Excuse me. Could you show me the way to the station? (ཀ་པ། དཀའ་ལས་འོ་བརྒྱལ། བྱིས་པ་ལ་རྒྱུ་རྩལ་
འཁོར་ས་ཚོགས་སུ་འགྲོ་སའི་ལམ་ཁ་བསྟན་ཚོག་གམ།)

B: I’m sorry. I’m new here. (ཁ་པ། དགོངས་པ་མ་ཚོམ། ང་ཡང་རྒྱུས་མེད་ཡིན།)

2. Could you pass me the sugar, please? = Could you pass the sugar to me, please? (བྱིས་ཀྱིས་ཀྱང་
ང་ལ་རྒྱུར་སྟེར་རོགས་གནང་ན་འགྲིག་གམ།)

*pass vt. བརྒྱུད་སྟོང་བྱེད་པ། sugar n. མངར་ཆ། བྱེ་མ་ཀ་ར།

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། གྱི་ཚོག་འདི་འདི་ལྟར་བྲིས་ཀྱང་ཚོག་སྟེ། Can you pass me the sugar, please? འོན་ཀྱང་“can you
...?”ལ[བྱིས་ཀྱིས་བྱེད་ཐུབ་མི་ཐུབ]གྱི་དོན་ཡོད་པ་དང་། “could you...?” ལ[བྱིས་ཀྱིས་དེ་འདྲ་བྲིས་ན་གང་འདྲ་ཡིན་མིན]གྱི་དོན་ཡོད་
པས། could ཡིས་གྲུབ་པའི་གྱི་ཚོག་ལ་གྲགས་འདོམ་གྱི་བཤད་སྒྲུངས་མངོན་གསལ་ལྟན།

3. Don’t mention it. དེ་འདྲ་གནང་མི་དགོས། = You’re welcome. = Sure thing. *mention vt. བྲིད་པ། འོད་པ།

III. གདམ་ཀྱབས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. Why _____ go to the movies tonight? (A) not we (B) do not (C) not (D) don’t we
2. He is liked _____. (A) by we (B) us (C) by she (D) by us
3. Look_____ that man over there. (A) at (B) in (C) up (D) down
4. Why _____ I be honest? (A) not (B) shouldn’t (C) be (D) not be
5. Bill is very honest. You can rely _____ him. (A) in (B) at (C) on (D) around
6. Can you please _____? (A) pass me the book (B) pass the book against me (C) pass me to the book (D) pass the book give me

Lesson 49: Never Talk to Strangers མི་རྒྱུས་མེད་ལ་ཁ་བརྟན་ནས་མ་བྱེད།

I. Reading ལྟ་སྟོན།

Something strange happened to me yesterday. On my way to school, I met a stranger. He stopped me and said, “You are Betty, aren’t you?”// “No,” I replied.

He asked, “You know me, don’t you?”// “I don’t,” I answered.

Then he said, “You owe me one hundred dollars, don’t you?”

I ran away. At that moment, I remembered what my mother said: “Never talk to strangers.”

ཁ་སང་ང་ལ་དོན་དག་ཡ་མཚན་ཞིག་བྱུང་། ང་སྟོང་གྲུར་འགྲོ་བའི་ལམ་ཁར་མི་རྒྱུས་མེད་ཅིག་དང་འཕྲད། ཁོས་ང་བཀག་སྟེ་འདྲི་རྒྱུ། “བྱིས་ལྟེ་
ཐུག་མ་ཡིན་ནམ།” ངས་“མིན།”ཞེས་ལན་བཏབ། ཁོས་འདྲི་རྒྱུ། “བྱིས་ཀྱིས་ང་འོ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ནམ།” “ངས་ཤེས་ཀྱི་མེད།”ཅེས་ལན་བཏབ། དེ་
ནས་ཁོས་བཤད་རྒྱུ། “བྱིས་པ་ལ་སྟོར་བརྒྱ་ཆད་ཡོད་པ་མ་རེད་དམ།” ང་ཐོས་པ་ཡིན། གནས་སྐབས་དེར་ངས་ཨ་མས་བཤད་པའི་“མི་རྒྱུས་མེད་
ལ་ཁ་བརྟན་ནས་མ་བྱེད”ཅེས་པ་དེ་དྲན་བྱུང་།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. stranger n. མི་རྒྱུས་མེད་དམ་ཆ་མེད།
2. strange adj. ཡ་མཚན་ཆེ་བ།
3. happen vi འབྱུང་བ།; *happen to + མི མི་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་འབྱུང་བ། || Good things always happen to me.
(དོན་བཟང་ནམ་ཡང་ངའི་སྟེང་དུ་འབྱུང་གི་ཡོད།)

4. on my way to + ས་ཆའི་མིང། ང་གང་ཞིག་ལ་འགོ་བའི་ལམ་ཁར། *ཆོག་ཐུང་འདིའི་ནང་གི་བདག་གི་བའི་ཆབ་ཆོག་དེ your (ཁྱོད་
ཀྱི), his (ཁོའི), her (ཁོ་མོའི), their (ཁོ་ཚོའི) མོགས་ལྟ་བུ་གང་རུང་ལ་བཞུགས་ནས་དེ་དག་སོ་སོའི་དོན་བསྟན་ཆོག ༥ On my way
to the grocery store, I saw an old friend. (ཆོང་ཁང་དུ་འགོ་བའི་ལམ་ཁར་ངས་གྲོགས་པོ་རྙིང་པ་ཞིག་མཐོང་།)
5. stop vt. འགོག་པ།
6. reply vt ལན་འདེབས། ༥ I asked Mary to go to the movies with me. She replied, “I’m too busy.”
(ངས་མའེ་རོས་ལ་ང་དང་མཉམ་དུ་སློག་བརྟན་ལྟ་བུ་འགོ་ཞུས་བཤད། ཁོ་མོས་“ང་བྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ”ཞེས་ལན་བཏབ་བྱུང་།)
7. answer vt. ལན་འདེབས་པ། *མིང་འདི་སློབ་ཆན་འདིའི་ནང་གི་reply དང་འདྲ།
8. owe [o] vt. (བུ་ལོན་སོགས) ཆད་པ།; *owe + མི + དདུལ མི་གཞན་ལ་བུ་ལོན་ཆད་པ། ༥ You still owe me fifty
dollars. (ཁྱོད་ཀྱིས་ད་དུང་ང་ལ་ཨ་སྟོར་ལྔ་བརྒྱ་ཆད་ཀྱི་ཡོད།)
9. run away ཐྱོས་པ (ran བྱི་ run ཀྱི་འདས་པ་ཡིན།)
10. at that moment གནས་སྐབས་དེར།; *moment n. ཡུད་ཙམ་སྐད་ཅིག
11. remember vt. ཡིད་ལ་བྱན་པ་འཇམ་འཛིན་པ། ༥ I’m sorry. I don’t remember your name. (དགོངས་པ་མ་ཆོས། ངས་
ཁྱོད་ཀྱི་མིང་བྱན་ཀྱི་མི་འདུག)

II Grammar Points བད་སྟོན་དཀའ་གནད།

སློབ་ཆན་འདིར་གཙོ་བོ་ལྟོག་འདྲིའི་ཆོག་གི་གྲུབ་ཚུལ་དང་བཀོལ་སྤངས་མཆོམས་སྦྱར་བྱེད་རྒྱ།

1. You are Betty, aren’t you? ཁྱོད་ལྟེ་ཐིས་མ་ཡིན་ནམ།

You know me, don’t you? (ཁྱོས་ཀྱིས་ང་ལོ་ཞེས་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ།)

གོང་གི་ཆོག་གྲུབ་གཉིས་ཀ་ལྟོག་འདྲིའི་དྲི་ཆོག་ཡིན་ལ་དེར་དྲི་བ་མཐའ་བཟུང་གི་ཆོག་ཀྱང་ཟེར། ལྟོག་འདྲིའི་དྲི་ཆོག་གི་གྲུབ་ལུགས་ནི། སློབ་ཆོག་ལ་
དགག་ཆོག་གིས་དྲི་བ་འདོན་པ་དང་། དགག་ཆོག་ལ་སློབ་ཆོག་གིས་དྲི་བ་འདོན་པ་དེ་ཡིན། ལྟོག་འདྲིའི་དྲི་ཆོག་ལ་ཆོག་གི་སྦྱར་ཚུལ་ལྟ་བུ་ཡོད་དེ།

a. ཆོག་གྲུབ་ནང་དུ་བྱ་ཆོག་be ཡོད་ན། བྱ་ཆོག་be དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐོག་ནས་དྲི་བ་འདོན་པ་དགོས།

སློབ་ཆོག་He is polite, isn’t he? (ཁོ་གྲུས་ཞབས་ཆེ་བ་མི་འདུག་གམ།)

དགག་ཆོག་You aren’t happy, are you? (ཁྱེད་རང་སྦྱིད་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད་དམ། བྱ་ཆོག་གི་ཆོག་གྲོགས་ཐོག་ནས་དྲི་བ་
འདོན་དགོས།)

b. ཆོག་གྲུབ་ནང་དུ་བྱ་ཆོག་གི་ཆོག་གྲོགས་ཡོད་ན། བྱ་ཆོག་གི་ཆོག་གྲོགས་ཐོག་ནས་དྲི་བ་འདོན་དགོས།

སློབ་ཆོག་He can do it, can’t he? (ཁོས་བྱ་བ་འདི་སླབ་ཐུབ་པ་མ་རེད་དམ།)

དགག་ཆོག་He won’t come, will he? (ཁོ་ཡོང་རྒྱུ་མ་རེད། རེད་དམ།)

c. སློབ་ཆོག་གི་ནང་དུ་སྦྱར་བཏང་གི་བྱ་ཆོག་ཡོད་ན། དུས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དང་གང་ཟག་གི་ཆབ་ཆོག་གི་དབྱེ་བ་ལྟར། do དང་does ཡང་ན
did བཅས་སྤྱད་དེ་ལྟོག་འདྲིའི་དྲི་ཆོག་འདོན་དགོས། དགག་ཆོག་གི་ནང་དུ་ཡང་do དང་does ཡང་ན་did ཡོད་ཆོ། ལྟོག་འདྲིའི་དྲི་ཆོག་
ལ་སྤར་བཞེན་do དང་does ཡང་ན་did བཀོལ་དགོས།

སློབ་ཆོག་He studies hard, doesn’t he? (ཁོས་བརྩོན་པས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་རེད་དམ།)

དགག་ཆོག་They didn’t like it, did they? (ཁོ་ཚོ་དེ་ལ་དགའ་པོ་མེད། དགའ་པོ་ཡོད་དམ།)

d. Let’s (Let us ཡི་བསྐྱེད་ཡིག) ཡིས་འགོ་བྱངས་པའི་ཞུགས་ལ་ཆོག་གྲུབ་ཀྱི་ལྟོག་འདྲིའི་ཁག་དེ་shall we ཡིན་པ་རེས་གཏན་ཡིན།

- Let’s go, shall we? (དང་ཚོ་འགོ་དང་། འགྲོ་ཡམ།)

- Let's rest for a while, shall we? (ང་ཚོས་ངལ་གསོ་བྱེད་ཅུག་གི་ཡིན།)
- e. བྱ་ཚིག་གི་མ་གཟུགས་ཀྱིས་མགོ་བཙུགས་པའི་སྐུལ་པའི་ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་ཕྱོག་འདྲིའི་ཁག་དེ་ will you ཡིན་པ་ངེས་གཏན་ཡིན།
  - Come here, will you? (འདིར་གོ་དང་། ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་ནམ།)
  - Be quiet, will you? (ཁ་རོག་སྤོང་དང་། སྤོང་རྒྱུ་ཡིན་ནམ།)
- 2. ཕྱོག་འདྲིའི་དྲི་ཚིག་གི་བཀོལ་སྐབས་གཤམ་གྱི་གནད་དོན་འགའ་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས།
  - a. ཕྱོག་འདྲིའི་དྲི་ཚིག་གི་དྲི་བའི་ཆའི་བྱེད་པའི་ཚིག་དེ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གང་ཟག་གི་ཆ་བཞིན་ཡིན་དགོས།

John is angry with me, isn't John? (X)

→ John is angry with me, isn't he? (O) (ཚོན་ང་ལ་ཁོང་ཁྱོད་ལ་ངས་ཡོད། ལངས་མེད་དམ།)

You, John and I are good friends, aren't we? (ཁྱོད་དང་ཚོན་དང་ང་ེད་གསུམ་པོ་གྲོགས་པོ་ཡིན། མ་ཡིན་ནམ།)
  - b. ཚིག་གྲུབ་ནང་གི་བྱེད་པའི་ཚིག་གལ་ཏེ་ཆ་བཞིན་ this, དང་། that, these, those བཅས་ཡིན་དུས། དྲི་བའི་ཆ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ it དང་ཡང་ན་ they བཀོལ་དགོས།

That is good, isn't that? (X)

→ That is good, isn't it? (O) (དེ་ཡག་པོ་འདུག་ མི་འདུག་གམ།)

These are beautiful, aren't these? (X)

→ These are beautiful, aren't they? (O) (འདི་དག་ཉ་ཅང་མཛེས། མི་མཛེས་སམ།)
  - c. ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་འགོ་ there is/there are ཡིས་འདྲེན་སྐབས། དྲི་བ་འདོན་པའི་ཆ་དེར་སྤང་བཞིན་ isn't there/aren't there བཀོལ་དགོས།

There is a man there, isn't it? (X)

→ There is a man there, isn't there? (O) (དེ་ན་མི་ཞིག་འདུག་ མི་འདུག་གམ།)

IV. Substitution བཞེ་རེས།

1. You are Betty, aren't you? (ཁྱོད་ལྷོ་བེས་ཡིན་པ་མིན་ནམ།)
  - He is your brother, isn't he? (ཁོ་ཁྱོད་ཀྱི་སྐུན་མཆེད་ཡིན་པ་མ་ཡིན་ནམ།)
  - You are a teacher, aren't you? (ཁྱོད་དགེ་ལྷན་ཞིག་ཡིན་པ་མིན་ནམ།)
  - That's not your basketball, is it? (དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལན་ཆེའུ་ལོ་མ་ེད། ེད་དམ།)
2. You know me, don't you? (ཁྱོད་ཀྱི་ང་ེད་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ཤེས་ཀྱི་མེད་དམ།)
  - Carl likes Chinese opera, doesn't he? (ཁ་རེའོ་པེ་ཅིན་སྒྲོས་གར་ལ་དགའ་བ་མིན་ནམ།)
  - You didn't clean your room, did you? (ཁྱོད་ཀྱིས་ཁང་པ་གཙང་སྒྲུ་མ་བྱས་པ་ེད། བྱས་སམ།)
  - Paul didn't study for the test, did he? (ཕུ་འོ་ལ་ཀྱིས་རྒྱགས་ཚད་ལ་སྦྱོང་བ་བྱས་མེད། བྱས་ཡོད་དམ།)

Lesson 50: You're Sally, Aren't you? ཁྱོད་སྣ་ཡིས་ེད། མ་ེད་དམ།

I. Dialogue ཁ་བརྒ།

George: Excuse me. You're Sally, aren't you?

Sally: Yes.

George: Hi ! I'm George. You remember me, don't you?

Sally: No.

George: We met at Bill's party.

Sally: Now I remember. Nice to see you again.

ཕྱོད་ལྷོ། ཐུགས་བརྒལ་མ་བཞེངས། ཁྱོད་སྣ་ཡིས་མ་ཡིན་ནམ།

སྤྲུལ་ལྟ་བུ།   ར་ཡིན།
 ལྷོ་ལྷོ།   ལ་རྟེན། ར་ལྷོ་ལྷོ་ཡིན། རྒྱུ་ཀྱིས་ར་མེས་ལ་བཟུང་ཡོད་པ་མིན་ནམ།
 སྤྲུལ་ལྟ་བུ།   དྲན་གྱི་མི་འདུག།
 ལྷོ་ལྷོ།   ར་ཆོ་པེས་འོལ་གྱི་གསོལ་སྟོན་ཐོག་ཐུག་ཐོང་།
 སྤྲུལ་ལྟ་བུ།   ད་རས་ཡིད་ལ་དྲན་གྱི་འདུག། རྒྱུ་དང་སྤྲུལ་ཡང་མཇུག་པ་ཡག་པོ་བྱུང་།

II. Key Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

1. remember *vt.* ཡིད་ལ་དྲན་པ་འཛིན་པ། || I can't remember her telephone number. (རས་ཁོ་མོའི་ཁ་པར་ཨང་གྲངས་དྲན་གྱི་མི་འདུག)
2. Nice to see you again. = It's nice to see you again. (འཛིན་དང་སྤྲུལ་ཡང་མཇུག་པ་ཡག་པོ་བྱུང་།)
 A: Nice to see you again, Joe. (ཀ་པ། འཛིན་དང་སྤྲུལ་ཡང་མཇུག་པ་ཡག་པོ་བྱུང་། རོ་འོ་ལགས།)
 B: Nice to see you again, too, Mary. (ཁ་པ། འཛིན་དང་སྤྲུལ་ཡང་མཇུག་པ་འདྲ་ཡག་པོ་བྱུང་། མའེ་རོ་ལགས།)

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. Bob is a hard worker, _____ he? (A) aren't (B) is (C) isn't (D) doesn't
2. They swim very fast, _____ they? (A) don't (B) doesn't (C) can (D) do
3. You didn't read that book, _____ you? (A) didn't (B) did (C) do (D) don't
4. Do it, _____ you? (A) don't (B) do (C) didn't (D) will
5. Let's go eat, _____ we? (A) will (B) won't (C) shall (D) shall not

Lesson 51: My Girlfriend ངའི་གྲོགས་མོ།

I. Reading ལྟོ་སྒྲིག

My girlfriend always complains. According to her, I should be more ambitious. I should work harder and earn more money. She also thinks I should live in a bigger and nicer apartment. In a way, she's right. However, she should be more considerate and less critical. After all, I am trying my best. Besides, money isn't everything.

ངའི་གྲོགས་མོས་ནམ་ཡང་ང་ལ་སྐྱུག་གོད་སྐྱུག་གོད་བྱེད་གྱི་ཡོད། ཁོ་མོ་ལྟར་ན་ང་ལྟག་ཏུ་ཡར་བཙོན་ཆེ་དགོས་པ་འདུག། ངས་འབད་པ་ཆེ་ཙམ་གྱི་བྱ་བ་བསྐྱབ་དགོས་པ་དང་དཔུལ་མང་ཙམ་ལོན་དགོས་འདུག། ཁོ་མོས་ད་དུང་ང་རང་ཁང་པ་ཆེ་ཙམ་དང་སྤར་བས་བཟང་ཙམ་ཞིག་ཏུ་འདུག་དགོས་པ་རེད་ཅེས་བསམ་གྱི་ཡོད། རྒྱུགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། ཁོ་མོ་འགྲིག་པ་རེད། འོན་ཀྱང་མོ་རང་གིས་ཀྱང་བསམ་གཤམ་ཆེ་ཙམ་དང་སྟོན་བརྗོད་ཅིང་ཙམ་བྱས་ན་འགྲིག་གང་ལྟར། ངས་རྒྱས་བྱུགས་ཡོད་ཆད་འདོན་བཞིན་ཡོད། གཞན་ཡང་དཔུལ་ནི་ཡོད་ཆད་མ་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆོག་དཔེ་འགྲེལ།

1. Complain *vi.* སྐྱུག་གོད་སྐྱུག་གོད་བྱེད་པ།; *Complain about + མིང་ཆོག་/བྱ་མ་མིང་། ....ལ་སྐྱུག་གོད་སྐྱུག་གོད་བྱེད་པ།
 ✧ Bob often complains about his work. (རྩ་རྟེན་ཡིས་རྒྱུན་དུ་ཁོའི་ལས་ཀར་སྐྱུག་གོད་སྐྱུག་གོད་བྱེད་གྱི་ཡོད།)
 ✧ Mack complained about working seven days a week. (མའེ་ཁོ་ཡིས་གཟུང་ལའོར་གཅིག་ལ་ཉིན་བདུན་རེར་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པར་སྐྱུག་གོད་བྱས།)
2. according to + མི་གང་ཞིག་ལྟར་ན།; *according *adv.* དེ་ལྟར་ན།
 *དོ་སྤྲུང་བྱ་ཡུལ།
 according to his words. (X)
 → according to him. (O) (ཁོ་ལྟར་ན།)

✧ According to Judy, this is a good book. (འདྲུ་ཉིས་ལྟར་ན། འདི་དཔེ་དེ་བཞག་པོ་ཞིག་རེད།)

3. ambitious *adj.* ཡར་བརྗོན་ཆེན་པོ། ཉམ་པ། || Peter is more successful than Bob because he is more ambitious. (ལྷ་མྱི་ལས་ཕའི་ཐེར་གྲུབ་འབྲས་ཆེ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ཁོ་པོ་ལྷ་ལས་ཉམ་པ་ཆེ་བས་རེད།)

4. harder *adv.* འབད་བརྗོན་ཆེ་ཙམ། (hard ཡི་བསྟར་བ།)

5. earn *vt.* རག་པ། འོན་པ། || Cathy earns a lot more money than I. (ང་ལས་ཁའི་སྒྲིམ་གྱིས་དངུལ་མང་ཙམ་འོན་གྱི་ཡོད།)

6. bigger *adj.* དེ་ལས་ཆེ་བ། (big ཡི་བསྟར་བ།)

7. nicer *adj.* དེ་ལས་བཟང་བའམ་ཡག་པ། (nice ཡི་བསྟར་བ།)

8. apartment *n.* སྤྱི་ཁང་། ཁང་བ།

9. in a way རྒྱུགས་ཤིག་ནས་བཤད་ན། || Mother thinks I'm lazy. In a way, she is right. (ཨ་མས་ང་རང་སྤྱིད་ལུག་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། རྒྱུགས་ཤིག་ནས་བཤད་ན། ཁོ་མོ་བདེན་པ་རེད།)

10. right *adj.* འགྲིག་པ། བདེན་པ། || No, Johnny. That is not the right answer. (མ་རེད། འཛོན་ནའེ། ལན་དེ་ཡང་དག་པ་རང་མ་རེད།)

11. considerate *adj.* བསམ་ཤེས། || Connie is the most considerate person (that) I know. (ཁན་ནི་ནི་ངས་ངོ་ཤེས་ཡོད་ཚད་ལས་ཆེས་བསམ་ཤེས་ཤིག་རེད།)

12. critical *adj.* རྒྱོན་བརྗོད། དགག་གཞག་; *"be critical of + མིང་ཚིག་"ནི་རྒྱོན་འཆོལ་བའམ་རྒྱོན་བརྗོད་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། || You shouldn't be critical of others. (ཁྱོད་གྱིས་མི་གཞན་ལ་དེ་འདྲའི་རྒྱོན་བརྗོད་བྱེད་མི་འོས།)

13. after all གང་ལྟར་གྱུར། || Don't be mad at him. After all, he was only trying to help. (ཁོ་ལ་ཚིག་པ་མ་ཟ། གང་ལྟར་ཁོས་ངོགས་རམ་ཙམ་བྱེད་བསམ་པ་རེད།)

14. try one's best མི་ཞིག་གིས་སྟོབས་ལུགས་ཡོད་ཚད་འདོན་པ། || You should try your best to help her. (ཁྱོད་གྱིས་གང་ལྟར་ཅི་ཐུབ་གྱིས་ཁོ་མོར་ངོགས་རམ་བྱེད་དགོས་པ་རེད།)

15. besides *adv.* དེ་མིན། དེས་མི་ཚད། || I don't want to see that movie, besides, I have work to do. (ང་སྟོག་བརྟན་དེར་ལྟ་འགྲོ་མི་འདོད། དེས་མི་ཚད་ང་ལ་བྱ་བ་བསྐབ་རྒྱ་ཡོད།)

16. Money isn't everything. (དངུལ་ནི་ཡོད་ཚད་མ་རེད།) (གཏམ་དཔེ།) *Money talks. (དངུལ་ཡོད་ན་ཅི་བཤད་བཤད་རེད།) (གཏམ་དཔེ།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀྱིལ་གནད།

སྟོབ་ཚན་འདིར་བསྟར་བ་དང་ལུལ་བྱུང་གི་གྲུབ་ཚུལ་དང་བཞོལ་སྟངས་མཚམས་སྟོར་བྱ་རྒྱ། བསྟར་བ་དང་ལུལ་བྱུང་ནི་རྒྱན་ཚིག་དང་བསྟན་ཚིག་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན། བསྟན་ཚིག་གི་བསྟར་བ་དང་ལུལ་བྱུང་གི་རྒྱབ་ཚུལ་རྒྱན་ཚིག་དང་འབྲེལ་བས། འདིར་དེ་བཟུང་སྟོམས་སུ་བཞག་ནས་རྒྱན་ཚིག་གི་བསྟར་བ་དང་ལུལ་བྱུང་གི་རྒྱབ་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ཡིན། ཐོག་མར་གཤམ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་ལ་ལྟོས་དང་།

- It's hot today, but it was hotter yesterday. (དེ་རིང་ཆ་བཞེད། འོན་ཀྱང་ཁ་སང་དེ་བས་ཀྱང་ཆ་བཞེད།)
- She is beautiful, but her younger sister is even more beautiful. (ཁོ་མོ་མཛེས། འོན་ཀྱང་ཁོ་མོའི་རྒྱ་མོ་དེ་བས་ཀྱང་མཛེས།)
- He is good, but John is even better. (ཁོ་ཡག་པོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཇོན་དེ་བས་ཀྱང་ཡག་པོ་ཡོད།)

གོང་གི་དཔེ་བརྒྱུད་ཁག་ནང་གི hotter དང more beautiful, better བཅས་ཚང་མ་རྒྱན་ཚིག་གི་བསྐྱར་བ་ཡིན། ད་རུང་གཤམ་གྱི་
དཔེ་བརྒྱུད་ལ་ཉམས་དང་།

- Today is the hottest day of the year. (དེ་རིང་ནི་ལོ་འདིའི་ཚ་བ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ཉིན་རེད།)
- She is the most beautiful girl in her class. (ཁོ་མོ་འཛིན་གྲུའི་ནང་གི་བྲམ་ཆེས་མཛེས་ཤོས་དེ་རེད།)
- He is the best student of all. (ཁོ་རང་ཀྱན་ལས་སྒོ་བ་མ་ཡག་ཤོས་དེ་རེད།)

གོང་གི་དཔེ་བརྒྱུད་ཁག་ནང་གི hottest དང་། most beautiful, best བཅས་ཚང་མ་རྒྱན་ཚིག་གི་ཕྱལ་བྱང་ཡིན་ལ། དེ the སྐྱ་དང་
མཉམ་དུ་བཞོལ་དགོས། གོང་གི་དཔེ་བརྒྱུད་ལས་རྒྱན་ཚིག་གི་བསྐྱར་བ་དང་ཕྱལ་བྱང་རྒྱུད་བྱས་པ་རེའུ་མིག་ཏུ་བཞོད་ན་གཤམ་གསལ།

མ་གཞི།	བསྐྱར་བ།	ཕྱལ་བྱང་།
beautiful མཛེས་མ།	more beautiful	most beautiful
hot ཚ་བ།	hotter	hottest
good བཟང་བ།	better	best

ང་ཆོས་གོང་གི་རེའུ་མིག་ལ་བཞུས་ཇེས། hot ཡི་བསྐྱར་བ more hot ཞེས་སུ་མི་འབྲི་དོན་དང་། good ཡི་བསྐྱར་བ gooder མིན་པར་
better ཡིན་དགོས་དོན། beautiful ཡི་བསྐྱར་བ more beautiful ཡིན་པ་ལས beautifuler མིན་པའི་རྒྱན་མཚན་སྟགས་སྟོ་
དོགས་མང་པོ་སྟེས་ཡོང་གི་དུ།

1. སྐྱར་བཏང་དུ་བཤད་ན། རྒྱན་ཚིག་གི་བསྐྱར་བ་དང་ཕྱལ་བྱང་གི་ནམ་གཞག་གཤམ་ལྟར།

a. མ་གཞི་དབྱངས་ཉིས་བརྟེན་སམ་སུམ་བརྟེན་ཅན་ཡན་གྱི་རྒྱན་ཚིག་ཡིན་ན།

བསྐྱར་བ། more + མ་གཞི།

ཕྱལ་བྱང་། most + མ་གཞི།

མ་གཞི།	བསྐྱར་བ།	ཕྱལ་བྱང་།
beautiful མཛེས་པ།	more beautiful	most beautiful
considerate བསམ་ཤེས།	more considerate	most considerate

b. མ་གཞི་དབྱངས་རྒྱང་བ་ཅན་གྱི་རྒྱན་ཚིག་ཡིན་ན།

བསྐྱར་བ། མ་གཞི + -er

ཕྱལ་བྱང་། མ་གཞི + -est

མ་གཞི།	བསྐྱར་བ།	ཕྱལ་བྱང་།
tall མཐོ་བ།	taller	tallest
fast མགྱོགས་པོ།	faster	fastest

c. མ་གཞི་ཟུམ་པའི་དབྱངས་རྒྱང་བ་ཅན་དང་མིང་མཐར་གསལ་བྱེད་ཡི་གེ་ཡོད་པའི་རྒྱན་ཚིག་ཡིན་ན།

བསྐྱར་བ། མིང་མཐའི་གསལ་བྱེད་ཉིས་བརྟེན་ + -er

ཕྱལ་བྱང་། མིང་མཐའི་གསལ་བྱེད་ཉིས་བརྟེན་ + -est

མ་གཞི།	བསྐྱར་བ།	ཕྱལ་བྱང་།
hot ཚ་བ།	hotter	hottest
fat འ་རྒྱགས་པ།	fatter	fattest

d. མ་གཞི་དབྱངས་ཡིག -e མཐའ་ཅན་དང་དབྱངས་རྒྱང་བ་ཅན་གྱི་རྒྱན་ཚིག་དང་། ཡང་ན་མིང་མཐའ་དབྱངས་གསལ་ཡིག་གི་ -le ཡིན་པའི་
དབྱངས་ཉིས་བརྟེན་ཅན་གྱི་རྒྱན་ཚིག་ཡིན་ན།

བསྐྱར་བ། མ་གཞི། + -r

ཕྱལ་བྱང་། མ་གཞི། + -st

མ་གཞི།	བསྐྱར་བ།	ཕྱལ་བྱང་།
wise རྒྱུ་པོ།	wiser	wisest
gentle ཞི་དུལ།	gentler	gentlest

e. རྒྱན་ཚིག་གི་མིང་མཐའ་[གསལ་བྱེད + -y]ཅན་ཡིན་སྐབས།

བསྐྱར་བ། y དེ་ i རུ་བསྐྱར་ནས་ + -er

ཕྱལ་བྱང་། y དེ་ i རུ་བསྐྱར་ནས་ + -est

མ་གཞི།	བསྐྱར་བ།	ཕྱལ་བྱང་།
pretty ཡིད་འོངས།	prettier	prettiest
easy སྤྲོ་མོ།	easier	easiest

གོང་གསལ་གྱི་བསྐྱར་བ་དང་ཕྱལ་བྱང་གི་རྒྱུ་ཕྱུ་དག་ནི་ངེས་ཤིང་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཕྱུ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ངེས་ཤིང་མེད་པའི་རྒྱུ་ཕྱུ་ཅན་གྱི་རྒྱན་
ཚིག་ཡང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན།

མ་གཞི།	བསྐྱར་བ།	ཕྱལ་བྱང་།
good བཟང་བ།	better more good (ནོར་བ།)	best most good (ནོར་བ།)
bad ངན་པ།	worse more bad (ནོར་བ།)	worst most bad (ནོར་བ།)

སྐབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་འདི་འདྲའི་ངེས་ཤིང་མེད་པའི་རྒྱུ་ཕྱུ་ཅན་གྱི་རྒྱན་ཚིག་མང་པོ་མེད། དེ་དག་དེང་ཕྱིན་གྱི་དབྱིན་ཡིག་གི་ལྷ་སྟོན་ཁྲོད་
རེ་མེ་བཞིན་ངོས་འཛིན་བྱེད་དགོས་ཏེ། དབྱིན་ཇི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་རོ།

2. མ་གཞིའི་རྒྱན་ཚིག་གི་སྒོན་ལ་བསྐྱར་ཚིག་ less དང་ཡང་ན་ least སྐར་ན་སོ་སོར་དེ་དོན་[བྱང་ཟད་དགག་པའི་]དོན་དང་། [ལྷགས་ཆེར་དགག་
པ་] ཡི་དོན་སྟོན་པ་ཡིན།

མ་གཞི།	བསྐྱར་བ།	ཕྱལ་བྱང་།
beautiful མཛེས་པ།	less beautiful	least beautiful
cute གཅེས་སྤྲོ་མོ་པ།	less cute less cuter (ནོར་བ།)	least cute least cutest (ནོར་བ།)

IV. Substitution བརྗེ་རིས།

1. They should be more polite. (ཁོ་ཚོ་སྤར་ལས་གྲས་ཞབས་ཆེན་འགྲིག།)
  - You ought to be more generous. (ཁྱོད་སྤར་བས་གཏོང་ཐོན་ཆེན་འགྲིག།)
  - I should be less lazy. (ངས་ལེ་ལོ་རྒྱུ་ཙམ་བྱས་ན་འགྲིག།)
  - You ought to be less stingy. (ཁྱོད་སེར་སྤ་རྒྱུ་རྒྱུ་ན་འགྲིག།)
2. I live in a bigger apartment. (ང་སྤྱི་ཁང་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བསྐད་ཡོད།)
  - He lives in a smaller apartment. (ཁོ་སྤྱི་ཁང་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆུང་ཞིག་གི་ནང་དུ་བསྐད་ཡོད།)
  - She lives in a more expensive apartment. (ཁོ་མོ་སྤྱི་ཁང་རྒྱུ་གོང་ཆེན་ཞིག་གི་ནང་དུ་བསྐད་ཡོད།)

Lesson 52: Sam's OK ས་མུ་ཡག་པོ་འདུག

I. Dialogue ཁ་བད།

Father: Do you like Ray or Sam?

Daughter: I like Ray.

Father: Why?

Daughter: Sam's OK, but Ray's taller, cuter and more interesting. What about you?

Father: I like Sam better.

Daughter: Why?

Father: He's less proud. Besides, he's richer!

ཨ་ཕ། ཁྱོད་རྫོས་ལ་དགའ་འཇམ་ས་མུ་ལ་དགའ།

བུ་མོ། ང་རྫོས་ལ་དགའ།

ཨ་ཕ། རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན།

བུ་མོ། སྤམ་ཡག་པོ་འདུག་སྟེ་འོན་ཀྱང་རྫོས་ཀྱི་གཟུགས་པོ་རྒྱུ་ཆེ་ཞིང་། རྒྱིག་ཙམ་འདུག་ལ། བྱོད་ཙམ་ཡང་འདུག ཁྱེད་རང་གིས་གཟིགས་ན།

ཨ་ཕ། ང་རྫོས་ལས་ས་མུ་ལ་དགའ།

བུ་མོ། རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན།

ཨ་ཕ། ཁོ་ང་རྒྱལ་རྒྱུ་ཙམ་འདུག གཞན་ཡང་ཁོ་ཕྱག་ཙམ་འདུག

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མེད།

1. OK *adj.* ཡག་པོ་འདུག (okay ཞེས་བྲིས་ཆོག)
2. cute *adj.* གཅེས་སུ་འོས་པ། སྙིང་རྩེ་པོ། || Sally is the cutest child in the kindergarten. (སྤ་ལིས་ནི་བྱ་བཙུ་ཁང་ནང་གི་ཆེས་གཅེས་སུ་འོས་པའི་བྱིས་པ་དེ་རེད།)
3. interesting *adj.* བློ་པོ། སློ་བ་སྤྲོད་པ། interested *adj.* བློ་པོ། སློ་བ་ལྡན་པ། || Grace is a very interesting woman. (གི་རོས་སི་ནི་བྱ་དེ་མེད་ཉ་ཅང་བློ་པོ་ཞིག་རེད།); What are you interested in? (ཁྱོད་ཅི་ཞིག་ལ་སློ་བ་ཆེ་ཡེད།)
4. proud *adj.* ང་རྒྱལ། || Although you are successful, you should be less proud. (ཁྱོད་ལགས་གྲུབ་ཙན་ཡིན་ཡང་། ང་རྒྱལ་རྒྱུ་ཙམ་བྱེད་འོས།)
5. rich *adj.* ཕྱུག་པོ། || The king is the richest man in the city, but not the happiest. (རྒྱལ་པོ་དེ་གོང་ཁྱེད་དེའི་ནང་གི་མི་ཕྱུག་ཤོས་ཡིན་མོད་སྤྱིད་ཤོས་མ་རེད།)

III. གདམ་ཀྱུས་ནས་སྒྲིལ་བའི་ཁྲོད་དགོས།

1. I am good at basketball, but Peter is _____. (A) more good (B) better (C) best (D) most good
2. Fred is the _____ student in the class. (A) worst (B) better (C) most bad (D) most bad
3. They are all beautiful, but Betty is the _____. (A) beautifullest (B) prettier (C) more beautiful (D) most beautiful
4. Yesterday was cold, but today is _____. (A) cold (B) colder (C) most colder (D) could
5. These dogs are not cute, and this one is the _____. (A) less cute (B) less cuter (C) least (D) least cutest
6. I like this book. It is very _____. (A) interested (B) interest (C) interests (D) interesting

Lesson 53: Country Life གྲོང་གསེབ་ཀྱི་འཚོ་བ།

I. Reading

My parents prefer to live in the country. The streets there are cleaner. The air is fresher and the people are nicer and friendlier. Besides, it is busier and noisier in the city. But above all, it is safer to live in the country. My parents believe in the saying, “Safety first.”

ངའི་པ་མ་གཉིས་ཀྱི་གྲོང་གསེབ་ཏུ་འདུག་རྒྱུ་ལུང་དགའ། དེ་གའི་ཁྲོམ་སྤང་གཙང་ཙམ་ཡོད་པ་དང་། མ་ལའ་དབུགས་ལྕུང་དྲངས་ལ། མི་ཡང་ལྷང་བཟང་ཞིང་མཛའ་མཐུན་ཆེ་ཙམ་ཡོད། དེ་མིན་གྲོང་ཁྱེར་ནང་གི་མི་ཚུ་ཆེ་ཙམ་དང་ལུང་སྤྱོད་ཆེ་ཙམ་ཡོད། ཆས་གལ་ཆེ་བའི་གྲོང་གསེབ་ཏུ་བསྐད་ན་ལྕུང་བཟང་བའི་འཇགས་ཡོད་པ་རེད། ངའི་པ་མ་གཉིས་ཀྱིས་“བདེ་འཇགས་ནི་ཨང་དང་པོ་”ཞེས་བའི་ལཱ་གསལ་བཤད་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. parent *n.* པ་མ།
2. prefer *vt.* བྱེད་དགའ་བ། *prefer to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུམ། གང་ཞིག་བྱེད་དགའ་བའམ་སྡོད་བ། || I prefer to stay in and rest tonight. (དོ་དགོང་ང་རང་ཁྱིམ་ཏུ་བསྐད་ནས་ངལ་གསོ་རྒྱག་པར་སྡོད།)
3. country *n.* གྲོང་གསེབ་ (the སྤྱང་མཉམ་དུ་བཞོལ་དགོས།)
4. street *n.* ཁྲོམ་སྤང་། ཁྲོམ་ལམ།
5. clean *adj.* གཙང་མ།
6. air *n.* མ་ལའ་དབུགས།
7. fresh *adj.* གསར་བ། དྲངས་མོ།
8. friendly *adj.* མཛའ་མཐུན། *be friendly with + མི མི་གཞན་ལ་མཛའ་མཐུན་ཡོད་པ། || I am friendly with my neighbors. (ང་འདི་ཁྱིམ་མཚེས་དང་ཉ་ཅང་མཐུན་པོ་ཡོད།)
9. busy *adj.* བྲེལ་བ་ཆེ་བ། *be busy (in) + བྱ་མ་མིང་། བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་པར་བྲེལ་བ།
He is busy to write a letter. (X)
→ He is busy writing a letter. (O) (ཁོས་འཕྲིན་ཡིག་ཅིག་འབྲི་བར་བྲེལ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)
10. noisy *adj.* ལུང་སྤྱོད་ཆེ་བ། || The television is too noisy; turn it down. (བརྟན་འཕྲིན་དེ་སྤྱོད་ཆེ་དག་འདུག དེ་ཇི་ལྟར་དུ་ཐོངས་དང་།)
11. city *n.* གྲོང་ཁྱེར།
12. above all གལ་ཆེ་ཤོས་ནི། = most important of all *above all བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ཚིག་ཆེས་ཐུང་ཡིན་ལ། དེ་ཆོག་མགོང་འཛིན་ཅིང་རྗེས་སུ་ཆོགས་ཉགས་འཛིན་དགོས་ཤིང་། ཆོག་གྲུབ་ཅིང་པོའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན། || The doctor told my

father to go on a diet. Above all, he told him to stop smoking. (སྐུན་པས་ངའི་ཨ་ཕར་ཟས་ཚོད་འཛིན་དགོས་ཟེར། གལ་ཆེ་ཤོས་ལ། ཁོས་ཁོང་ལ་དུ་བ་གཅོད་དགོས་ཟེར།)

13. safe *adj.* བདེ་འཇགས་ཡོད་པ། *safety *n.* བདེ་འཇགས།

14. believe in ...གང་ཞིག་ལ་ཡིད་ཆེས་པའམ་མོས་པ། *believe *vi & vt* ཡིད་ཆེས་བྱེད་པ། || I believe in working hard. (ང་ལ་བྱ་བར་བརྩོན་པ་བྱེད་དགོས་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད།)

15. saying *n.* ལེགས་བཤད། ཁ་དབེ།

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

1. སློབ་ཚན་འདིར་ད་དུང་རྒྱ་ཚིག་གི་བསྐྱར་བ་དང་ཕྱི་རྒྱ་ཚིག་ལ་བཤད་རྒྱ་ཡིན། དཔེར་ན། clean བྱི་ cleaner (གཙང་ཙམ) རུ་འགྱུར་བ་དང་། busy བྱི་ busier (བྲེལ་བ་ཆེ་ཙམ) རུ་འགྱུར་བ་དང་། noisy བྱི་ noisier (ལུང་སྒྲ་ཆེ་ཙམ) རུ་འགྱུར་བ། safe བྱི་ safer (བདེ་འཇགས་ཆེ་ཙམ) རུ་འགྱུར་བ་སོགས་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་དག་གི་རྒྱ་ཚིག་ lesson 51 གི་བརྒྱུད་དཀའ་གནད་ལ་གསལ།

2. prefer ཡི་བཀོལ་སྤངས།

a. prefer to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཟུགས། གང་ཞིག་བྱེད་དགའ་བ།

• I prefer to listen to music. (ང་ལོ་མོ་ཉན་རྒྱུ་དགའ།)

b. prefer to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཟུགས། + rather than + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཟུགས། = བྱེད་པ་ལས་.... བྱེད་པར་དགའ་བ།

སྐབས་འདིའི་ rather than བྱི་རྣམས་གྲངས་འདྲིན་པའི་མཚམས་སྒྲིབ་བྱ་ཚིག་ཡིན་ལ། བྱ་ཚིག་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་སྒྲིབ་བ་དང་།

[...ལས་...]ཞེས་པའི་དོན་སྟོན།

• I prefer to listen to music rather than watch TV. (ང་བརྟན་འཕྲིན་བཟུ་ལས་ལོ་མོ་ཉན་རྒྱུ་དགའ།)

c. prefer + མིང་ཚིག་ + to + མིང་ཚིག་ ...ལས་...ལ་དགའ་བ།

*སྐབས་འདིར་ to བྱི་སྒྲིབ་ཚིག་ (ལ་དོན) ཡིན། “prefer A to B”ལས་ A དང་ B ལ་མཚོན་ནས་བཤད་ན། A ལ་ཅུང་དགའ་བ་མཚོན་ཡོད།

• I prefer music to movies. (ང་སྒྲོག་བརྟན་ལས་ལོ་མོར་དགའ།)

3. Besides, it is busier and noisier in the city. དེ་མིན། ཁྱོད་ཁྱེད་ནང་དུ་བྲེལ་བ་ཆེ་ཙམ་དང་ལུང་སྒྲ་ཆེ་ཙམ་ཡོད་པ་རེད།

སྐབས་འདིའི་ it བྱི་ཚབ་ཚིག་ཡིན་པ་དང་། གནས་ལུལ་ཞིག་སྟོན། དེ་ཡང་ It འདི་བཀོལ་སྐབས། ཚིག་མཚུག་ཏུ་གནས་ལུལ་སྟོན་པའི་སྒྲིབ་ཚིག་ཚིག་གི་ཕྱི་ཚིག་ཡོད་པས་ཡིན།

བོད་ཡིག་ ཁང་བ་དེའི་ནང་དུ་ཚ་སྒྲུག་ཆེ།

དབྱིན་ཇི། In the room is stuffy. (X) *རྒྱ་མཚན་བྱི་ in the room ཞེས་པ་སྒྲིབ་ཚིག་ཚིག་གི་ཕྱི་ཚིག་ཡོད་པས་དེ་བྱེད་པའི་ཚིག་ལ་མི་འཇུག་སྟེ། མིང་ཚིག་གི་མཚབ་ཚིག་ཁོ་ན་བྱེད་པའི་ཚིག་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

དག་བཅོས། It is stuffy in the room. (O) *གསལ་བཤད། སྐབས་འདིར་ It ཡིས་ཁང་བ་ནང་སྟོན།

4. ... it is safer to live in the country. ཁྱོད་གསེབ་ཏུ་བསྐྱོད་ན་ཅུང་བདེ་འཇགས་ཡོད་པ་རེད།

དབྱིན་ཇི་ཐོག་མར་སྒྲོབ་མཁན་གྱིས་བོད་ཡིག་གི་ཚིག་དེ། Live in the country is safe. (X) ཞེས་སྒྲིབ་སྟེང་ཁྱེད་ཀྱི་བྱ་ཚིག་གི་ཕྱི་ཚིག་ཡོད་པས་མི་འཇུག་པས་ནོར་པ་རེད། དེ་ཡང་བྱ་ཚིག་དེ་པེས་མེད་ཚིག་གི་ཕྱི་ཚིག་ཡོད་པས་དེ་བྱེད་པའི་ཚིག་ལ་མི་འཇུག་སྟེ། མིང་ཚིག་གི་མཚབ་ཚིག་ཁོ་ན་བྱེད་པའི་ཚིག་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཚིག་གི་མཐར་ -ing སྒྲིབ་བྱེད་པས་དེ་གཞོན་བྱེད་པའི་ཚིག་ལ་འཇུག་ དེའི་སྐབས་ཀྱིས་གོང་གི་ཚིག་གི་ཕྱི་ཚིག་ཡོད་པས་དེ་ To live འམ་ཡང་ན་ living དུ་བསྐྱོད་ན་དགའ་བ་ཡིན། དཔེར་ན།

Stoney, happy all the time. Stoney, life is summertime. The joy you find in living every day. Stoney, how I love your simple ways. The times when no one understood, seems that Stoney always would. We'd walk for hours in the sand. She would always try to hold my hand.

Now I don't recollect the time I fell in love with this old friend of mine, or when I first saw in her eyes what she tried so not to hide.

ངས་ཁོ་མོ་མུང་གིས་པའི་དུས་ནས་བཟུང་ངོ་ཤེས། ངས་སྐབས་དེར་ང་ཚོས་གྲོན་ཏྲགས་བཞུན་ཚུལ་ཡིད་ལ་བྱན། ཁོ་མོ་ཏྲག་པར་ངའི་རྒྱབ་ལ་བཞོན་ནས་གྱོ་མའི་སྐབས་ཀ་ལ་སྒྲོ་རྒྱུ་ཡོལ་ཐབས་བྱས། དེ་དུས་ངས་ཁོ་མོ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱབ་ལ་བཞོན་པར་བསམ་སྒོ་མ་ལོར། འོན་ཀྱང་། ཁོ་མོར་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ན་ཡང་ཕྱི་མོ་ཕྱི་མོ་རྒྱུ་ཁོ་རེ་སྒྲོ། སི་ཏོང་ནའེ་དགའ་སྤྱི་ངང་ཉི་མ་རེ་རེ་བསྐྱལ་བར་དགའ།

སི་ཏོང་ནའེ་ལ་ནམ་ཡང་སྤྱིད་ཀྱི་ཉི་མ་ཤར། སི་ཏོང་ནའེ་ཡི་འཚོ་བར་དབྱར་གྱི་དཔལ་ཡོན་འབར། བྱེད་ཀྱིས་ཉི་མ་རེ་རེ་འཚོ་བ་ལས་དགའ་སྤྱི་རྟེད། སི་ཏོང་ནའེ། ང་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དག་སྤྱད་ལམ་ལ་ཇི་འདྲའི་དགའ་བ་ལ་ཨང་། རང་ཉིད་ལ་རྒྱུས་ལོན་མཁན་མི་འདུག་པའི་དུས་སྟེ། སི་ཏོང་ནའེ་ཡིས་ཕལ་ཆེར་གོ་བ་ལོན། ང་ཚོ་རྒྱ་ཚོད་མང་པོར་བྱེ་ཁྲག་ཏུ་འཆམས་འཆམས་བྱས་ཤིང་། ཁོ་མོས་ནམ་ཡང་ང་ཡི་ལག་པར་འདྲུམ་ཐུབ་བཞུ།

ད་ལྟ་ངས་དུས་ནས་ཞིག་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུང་འདྲིས་འདི་ལ་དགའ་བོ་བྱུང་བ་བྲན་གྱི་མི་འདུག་ལ། ཡང་ན་ནམ་ཞིག་ངས་ཐོག་དང་པོར་ཁོ་མོའི་མིག་ཟུང་ལས་སྒྲོ་ཐབས་མེད་པར་གང་ཞིག་མངོན་ཐབས་བྱེད་པ་མཐོང་བའང་བྲན་གྱི་མི་འདུག།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. I've known her since we both were kids. = Ever since we were little kids, I have known Stoney. ངས་མུང་གིས་པའི་དུས་ནས་སི་ཏོང་ནའེ་ངོ་ཤེས།

2. recall *vt. & n.* བྱན་པ། བྱིར་བྱན།; *be beyond one's recall མི་གང་ཞིག་གི་སེམས་ན་མེད་པའམ་ཡིད་ལ་མི་བྱན་པ།

✧ I cannot recall the words I said at that time. (སྐབས་དེར་ངས་ཅི་ཞིག་བཤད་པ་སེམས་ན་མི་འདུག)

✧ The name of that guy I liked in junior high school is beyond my recall. (སྒྲོ་བ་འབྲིང་སྐབས་སུ་ང་རང་དགའ་བའི་བུ་དེའི་མིང་ངའི་ཡིད་ལ་བྲན་གྱི་མི་འདུག)

3. silly *adj.* གྲོན་ཏྲགས་ཆ་བ། གྲོན་པོ། || It is very silly of you to trust such a bad person. (ཁྱེད་ཀྱིས་མི་ངན་དེ་འདྲར་ཡིད་རྟོན་བྱེད་པ་ངོ་མ་གྲོན་ཏྲགས་རེད།)

4. crack *n.* སེར་ཁ། སྐབས་ཀ་ *སྐབས་འདིར་སོ་ཕག་གི་ལམ་ཐོག་ཏུ་སྐབས་ཀའི་ནང་མི་སྒྲོ་འགྲན་སྐར་བྱེད་པ་སྟེ། སུ་སྐབས་ཀའི་ནང་སྒྲོས་ན་དེ་ཕམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིས་ཕྱིན་ཅིག་བཞུན་པ་ཡིན། || Be careful. There is a crack in that glass you're drinking from. (གཟབ་གཟབ་བྱས། ཁྱེད་ཀྱིས་རྒྱུ་འབྲུང་སྤྱད་ཀྱི་ཤེལ་ཐོར་ལ་སེར་ཁ་ཞིག་འདུག)

*སྤྱི་ཚིག་ནང་གི་ Stoney ཕྱི་མ་པ་པོའི་རྒྱབ་ལ་ཞོན་རྒྱུར་དགའ་བ་དེ། ལམ་སྟེང་གི་སོ་ཕག་གི་སྐབས་ཀར་མི་སྒྲོ་ཆད་ཡིན་ལ། on my back ཞེས་པའི་ཕྱིན་མོ་དེ་ལ་piggyback ཟེད།

*piggyback *adj. & adv.* ཕྱག་ (རྒྱབ) ཏུ་བཞོན་པ། ཕྱག་ (རྒྱབ) ཏུ་བཞོན་པའི་སྒོ་ནས། || Children who are carried piggyback all the time will become bow-legged. (ཏྲག་པར་གཉའ་ཐོག་ཏུ་ཕར་ལུར་རྒྱུར་ལུར་བྱས་པའི་བྱིས་པ་བརྟ་སྒོར་ཆགས་འགྲོ་གི་རེད།); The baby-sitter carried the children piggyback to their rooms. (མ་མ་དེས་བྱིས་པ་གཉའ་བར་ལུར་ཏེ་ཁང་པའི་ནང་བྱིར་སོང་།)

5. I didn't think of it back then. (དུས་དེར་ངས་ཁོ་མོ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱབ་ལ་བཞོན་པར་བསམ་སྒོ་མ་ལོར།) it ཡིས་ Stoney ངའི་རྒྱབ་ལ་ཞོན་པའི་བྱ་བ་སྟོན།

6. Stoney liked to live out every day. = Stoney liked to get the most enjoyment out of every day. སི་ཏོང་ནའེ་དགའ་སྤྱི་ངང་ཉི་མ་རེ་རེ་བསྐྱལ་བར་དགའ།

7. Stoney, happy all the time. = Stoney is happy all the time. སི་ཏོང་ནའེ་ནམ་ཡང་སྤྱི་དྲན་ཡོད།
8. Stoney, life is summertime. = For Stoney, life is always like summertime. སི་ཏོང་ནའེ་ལ་མཚན་ན། མི་ཚེ་དབྱར་གྱི་དཔལ་དང་འདྲ།
9. The joy you find in living every day. = Stoney, it seems to me that you find joy in living every day. སི་ཏོང་ནའེ། ང་ལ་མཚན་ན་ཁྱེད་གྱིས་ཉི་མ་རེ་རེ་འཚོ་བ་ལས་དགའ་སྤྱོད་གྱི་ཡོད་པ་འདྲ།
10. Stoney, how I love your simple ways. = Stoney, I really love you because of your simple manner of doing things. སི་ཏོང་ནའེ། ཁྱེད་གྱི་ཆོལ་མེད་ནམ་དག་གི་སྤྱོད་སྟངས་དེའི་དབང་གིས་ང་ཚོ་ཁྱེད་ལ་དགའ།
11. The times when no one understood, seems that Stoney always would. = There were times when no one understood me, and it seems that Stoney would always understand me. ང་ལ་རྒྱས་ལོན་མཁན་མེད་པའི་དུས་སུ། སི་ཏོང་ནའེ་ཡིས་པལ་ཆེར་ང་གི་ང་ལོན་པ་འདྲ།
12. We'd walk for hours in the sand. = We would walk for hours along the beach. ང་ཚོ་མཚོ་འགམ་དུ་ཁྱེ་ཚོད་མང་པོར་འཆམ་འཆམ་བྱེད།
13. recollect vt. བྱན་པ། || I don't recollect making that mistake. (ནོར་ལུལ་དེ་བཞོས་སྟུང་ངས་བྱན་གྱི་མི་འདུག)
14. (1) Now I don't recollect the time I fell in love with this old friend of mine... = Now I (a) don't recollect (b) the time (c) when I fell in love with this childhood friend of mine... (d) རྩ་ངས་རང་ཉིད་གྱི་ཆུང་འདྲིས་དེ་ལ་དགའ་བོ་བྱུང་བའི་དུས་ཚོད་དེ་བྱན་གྱི་མི་འདུག
ཆོག་གྲུབ་དབྱེ་ཞིབ།
a. བྱད་པོའི་ཆོག
b. བྱད་འབྲེལ་ལས་ཆོག
c. བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག
d. ཆོ་སྐབས་བསྟན་ཆོག when གྱིས་བྱངས་པའི་མིང་གི་བྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ། དེས་སྟོན་གྱི་ the time ཞེས་པའི་བྱད་ཆོས་སྟོན། སྐབས་འདིར་ when བྱི in which དང་འདྲ་མོད། འོན་ཀྱང་སྟུང་ཆོག་གི་ཁྱོད་དུ་དགོས་དབང་གིས་བསྟན་ཆོག when བསྟན་པ་མེད།
(2)... or (e) when (f) I (g) first saw (h) in her eyes (i) what she tried so not to hide (j). = ... or I don't recollect the time when I first saw in her eyes the feelings that she didn't want to hide. ཡང་ན་ནམ་ཞིག་ངས་ཐོག་དང་པོར་ཁོ་མོའི་མིག་ཟུང་ལས་སྤྱོད་ཐབས་མེད་པར་གང་ཞིག་མཛོན་ཐབས་བྱེད་པ་མཐོང་བ་བྱན་གྱི་མི་འདུག
ཆོག་གྲུབ་དབྱེ་ཞིབ།
e. མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཡོད།
f. ཆོ་སྐབས་བསྟན་ཆོག when གྱིས་བྱངས་པའི་མིང་གི་བྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་བསྟེན་ན་ཆོན་(1) རང་གི་གྲུབ་ཆ་d ཡི་ when གྱི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་དང་ནམ་གྲངས་བསྟར་མ་ཡིན་ལ། སྐབས་འདིའི་ when ཡང་ in which དང་འདྲ་བར་བྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་བྱངས་ཏེ་སྟོན་གྱི་ the time གྱི་བྱད་ཆོས་སྟོན།
g. བྱད་པོའི་ཆོག
h. བྱད་འབྲེལ་ལས་ཆོག
i. སྦྱར་ཆོག་ཆོག་ཟུང་ཡིན་ལ་བསྟན་ཆོག་གི་བྱད་ལས་ལྡན་པས་ saw ཡི་བྱད་ཆོས་སྟོན་པ་ཡིན།
j. མིང་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་ཞིག་སྟེ། saw ཡི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་ཡིན།

Lesson 55: More Is Not Always Better མང་བ་ནམ་ཡང་བཟང་བའི་ངེས་པ་མེད།

I. Reading ལྟ་སྒྲོག

Some people have more money than others. However, they're not necessarily happier. On the other hand, some people are as poor as church mice, but they are happy. In a way, these poor people are as rich as kings. Therefore, I always remember my father's words, "More is not always better."

མི་ལ་ལང་མི་གཞན་དག་ལས་མང་བའི་དངུལ་ཡོད་ཀྱང་། ཁོ་ཚོ་སྤྱི་ཙམ་ཡོད་པའི་ངེས་པ་མེད། རྒྱལ་ས་གཞན་ཞིག་ནས། མི་ལ་ལ་ཚོས་ཁང་གི་བྱི་བ་བཞིན་དུ་དངུལ་ཡང་ཁོ་ཚོ་སྤྱི་པོ་ཡོད། རྒྱལ་ས་གཞིག་ནས་བཤད་ན། དངུལ་པོ་དེ་དག་རྒྱལ་པོ་ནང་བཞིན་ཕྱག་པོ་ཡིན། དེའི་བྱིར། ངས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ཨ་ཕའི་གདམས་པ་སྟེ། “མང་བ་ནམ་ཡང་བཟང་བའི་ངེས་པ་མེད”ཅེས་པ་དེ་ཡིད་ལ་བརྒྱུང་ཡོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. than *conj.* ...ལས་...། || He is more knowledgeable than his father. (ཁོ་ཁོའི་ཨ་པ་ལས་ཡོན་ཏན་ཆེ།)
2. however *adv.* ཡིན་ན་ཡང་། དེ་ལྟར་ཀྱང་། || John is neither handsome nor rich. However, he is nice. (རྩོན་པོ་སྒྲོ་མི་འདུག་ལ་ཕུག་པོ་འདྲ་མིན། ཡིན་ན་ཡང་ཁོ་མི་བཟང་ཞིག་ཡིན།)
3. not necessarily ངེས་པ་མེད་པ། *necessary *adv.* ངེས་པ། དགོས་ངེས། || The boss isn't necessarily always right. (འགོ་བ་ནམ་ཡང་འགྲིག་པའི་ངེས་པ་མེད།)
4. as poor as a church mouse (བྱིད་པོའི་ཚིག་རྒྱུང་བ་དང་མཉམ་དུ་བཞོལ་དགོས།) *as poor as church mice (བྱིད་པོའི་ཚིག་མང་ཚིག་དང་མཉམ་དུ་བཞོལ་དགོས།) ཚོས་ཁང་གི་བྱི་བ་ལྟར་དངུལ་ཞེས་པ་ནི་[དངུལ་པོ་དངུལ་རྒྱུང་]གི་དབེ་ཡིན། *church *n.* ཚོས་ཁང་། || The businessman lost everything he had and is now as poor as poor as a church mouse. (ཚོང་པ་དེའི་ཡོད་ཚད་ཤོར་བས་ད་ལྟ་དངུལ་རྒྱུང་ཡིན།)
5. king *n.* རྒྱལ་པོ།
6. remember *vt.* ཡིད་ལ་འཛིན་པ། || Mary remembered my birthday. (མའེ་རོས་ཀྱིས་ངའི་སྤྱི་སྐར་ཡིད་ལ་བརྒྱུང་ཡོད།)
7. words *n.* སྐད་ཆ། (word ཡི་མང་ཚིག) || I don't believe his words. He is a liar. (ང་ཁོའི་སྐད་ཆར་ཡིད་ཆེས་མེད། ཁོ་རྩུན་རྒྱལ་ཞིག་རེད།)
8. more *adj.* སྒྲ་ལས་མང་བ། (much ཡི་བསྒྲ་བ།) & *adv.* ལས་ཀྱང་། & *pron* སྒྲ་ལས་མང་བའི་གྲངས་འབོར། || I have more friends than you. (ང་ལ་ཁྱོད་ལས་གྲོགས་པོ་མང་པོ་ཡོད།) *ཚིག་གྲུབ་འདིའི་ནང་གི་ more ནི་རྒྱན་ཚིག་ཡིན།
✧ She is more beautiful than Mary. (ཁོ་མོ་མའེ་རོས་ལས་མཛེས།) *ཚིག་གྲུབ་འདིའི་ནང་གི་ more ནི་བསྒྲན་ཚིག་ཡིན།
✧ He has a lot of money, but she has more. (ཁོ་ལ་དངུལ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་མོར་དེ་བས་ཀྱང་མང་པོ་ཡོད།) *ཚིག་གྲུབ་འདིའི་ནང་གི་ more ནི་ཚབ་ཚིག་ཡིན་ལ། more money དང་འདྲ།

III. Grammar Points བརྟུན་དཀའ་གནད།

སྒྲིབ་ཚན་འདིར་གཙོ་བོ་“ more ... than ...” (“ལས་ཀྱང”) དང་། མཚུངས་གསལ་གྱི་སྒྲིབ་“as...as...”ཡི་བཞོལ་སྤྲངས་མཚམས་སྒྱུར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

1. Some people have more money than others. མི་ལ་ལང་གཞན་དག་ལས་དངུལ་མང་པོ་ཡོད།

སྐབས་འདིར than བོ་མཚམས་སྒྲིབ་གྱི་ཚིག་ཡིན་པ་དང་། དེས་བྱ་བའི་བྱང་ཚིག་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དྲངས་ཏེ། ཐོན་གྱི་རྒྱུ་ཚིག་གི་
བསྟར་བའམ་བསྟན་ཚིག་གི་བྱང་ཚིག་སྟོན།

ཚིག་གྲུབ་འདིའི་ནང་བྱ་བའི་བྱང་ཚིག་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ than others ཡིས་ཐོན་གྱི་རྒྱུ་ཚིག་གི་བསྟར་བ more ཡི་བྱང་ཚིག་སྟོན།
than others ཞེས་པ་མ་གཞིར than others do ཞེས་པ་ཡིན་པ་དང་། do བོ་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དེས་ཐོན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་གཙོ་
བོའི་ནང་གི་དེར་མཐུན་བྱ་ཚིག་ have ཡི་ཚབ་བྱེད། སྐབས་འདིར do བསྟན་ཡོད། than གྱིས་དྲངས་པའི་བྱ་བའི་བྱང་ཚིག་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་
པ་ལ་བའི་ཁྱོད་གྱི་བྱ་ཚིག་སྟོན་པའི་སྐབས་གཤམ་གསལ།

a. ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོའི་ནང་བྱ་བྱ་ཚིག་ be ཡོད་ཆེ། ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་ནང་དྲུང་བྱ་ཚིག་ be བཞོལ་དགོས་ལ། བྱ་ཚིག་ be དེ་སྒྲིབ་བཏང་
བསྟན་ཡོད།

She is more beautiful than you do. (X)

→ She is more beautiful than you are. (O) = She is more beautiful than you. (ཁོ་མོ་ཁྱོད་ལས་
མཛེས།)

b. ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོའི་ནང་དྲུང་བྱ་བྱ་ཚིག་ཡོད་ཆེ། ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་ནང་དྲུང་དེར་མཐུན་པའི་བྱ་ཚིག་བཞོལ་དགོས། འོན་ཀྱང་
བསྟར་སྒྲོམ་མི་འབྱུང་ཆེད། བྱ་ཚིག་དེ་དུས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དག་གང་ཟག་གི་ཚབ་ཚིག་གི་འཇུག་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ལྟར་ do དང་ does did
ཞེས་སྟར་དགོས། འོན་ཀྱང་ do དང་ does did སྒྲིབ་བཏང་བསྟན་ཡོད།

✧ He studies harder than I study. (study དང་ studies སྒྲོམ་པས་སྒྲིབ་མི་ལགས།)

→ He studies harder than I do. (study བོ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ do ཡིས་ཚབ་བྱས་པ་སྒྲིབ་མི་ལགས།)

✧ He studied harder than I. (ཁོ་དེ་ལས་བརྩོན་པ་ཆེ།)

✧ He came back earlier than I came back. (came back སྒྲོམ་པས་སྒྲིབ་མི་ལགས།)

→ He came back earlier than I did. (came བོ་འདས་པ་ཡིན་པ་ལ་ did བཞོལ་བ་སྒྲིབ་མི་ལགས།) = He came
back earlier than I. (ཁོ་དེ་ལས་སྔ་ཚུལ་ལ་བྱིར་ལོག།)

✧ Some people have (བྱ་ཚིག་) money than others have (བྱ་ཚིག་). (have སྒྲིབ་སྒྲོམ་བྱས་པ་སྒྲིབ་མི་བདེ།)

→ Some people have more money than others do. (སྒྲིབ་མི་ལགས།) = Some people have more
money than others.

2. Some people have more money than others. མི་ལ་ལས་གཞན་དག་ལས་དཔུལ་མང་པོ་ཡོད།

ཚིག་གྲུབ་འདིའི་ནང་གི་ others བོ་ཚབ་ཚིག་ཡིན་ལ། other people དང་དོན་གཅིག་ some ཡང་ཚབ་ཚིག་བྱས་ཚིག་ལ། some
people དང་དོན་གཅིག་ some...others...ལ་ལ...འགའ་ཞིག...

- People have different hobbies. Some like to go swimming, and others are fond of dancing. (མི་རྣམས་ལ་དགའ་ཤོགས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་རེད། ལ་ལ་རུ་རུ་ལ་རུ་རུ་དགའ་བ་དང་འགའ་ཞིག་ཞབས་བྲོ་རུ་རུ་
དགའ་བ་རེད།)

3. Some people are as poor as church mice. མི་ལ་ལ་ཚོས་ཁང་གི་བྱི་བ་ལྟར་དཔུལ་པོ་ཡིན།

- In a way, these poor people are as rich as kings. (ཐྱོགས་ཤིག་ནས་བཤད་ན། དཔུལ་པོ་དེ་དག་རྒྱལ་པོ་བཞིན་
ཟུག་པོ་ཡིན།)

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀའི་ནང་དུ་“as ...as”ཞེས་པའི་མཚུངས་གསལ་གྱི་སྒྲིབ་བཞོལ་ཡོད་པ་དང་། “as ...as”ཡི་ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས་
འདི་རིགས་རྒྱུ་ཚིག་དང་བསྟན་ཚིག་ཁོ་ནར་འཇུག་པ་ཡིན། རྒྱུ་མཚན་ནི་ as སྔ་མ་བསྟན་ཚིག་ཡིན་པ་དེའི་རྗེས་སུ་བྱང་ཚིག་སྟོན་བྱའི་ཡུལ་རྒྱུ་

ཚོག་གམ་བསྐྱར་ཚོག་སྤྱི་དགོས་པ་དང་། as བྱི་མ་མཚམས་སྤྱི་དུང་ཡིན་པ་དེའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་ཚོག་དང་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་བཅས་པའི་ཚོག་
 གྲུབ་པའི་བསྐྱར་ནས་ as སྤྱི་མའི་བྱེད་ཚུལ་སྤྱི་དུང་། དེ་ཡང་ than བྱི་སྤྱི་དང་སྤྱི་དུང་བྱ་བའི་བྱེད་ཚུལ་སྤྱི་དུང་ཚོག་གྲུབ་པའི་བསྐྱར་ནས་
 བར། as བྱི་མའི་རྗེས་སུ་བྱ་བའི་ཚོག་གྲུབ་གཏོག་པོའི་ནང་གི་བྱ་བའི་ཚོག་དག་སྤྱི་དུང་མི་འབྱུང་བྱི་དུང་བསྐྱར་ཡོད་པ་དང་། བསྐྱར་ཐབས་ than
 བྱི་སྤྱི་དང་སྤྱི་དུང་བྱེད་ཚུལ་སྤྱི་དུང་ཚོག་གྲུབ་པའི་བསྐྱར་ནས་འདྲ་ཡིན།

a. ཚོག་གྲུབ་གཏོག་པོའི་ནང་དུ་བྱ་བའི་ཚོག་ be ཡོད་ཆེ། ཚོག་གྲུབ་པའི་ནང་དུ་བྱེད་ཚུལ་བྱ་བའི་ཚོག་ be བཞོལ་དགོས། བྱ་བའི་ཚོག་ be དེ་སྤྱི་དུང་བསྐྱར་
 བསྐྱར་ཡོད།

She is as beautiful as you do. (X)

→ She is as beautiful as you are. (O) = She is as beautiful as you. (ཁོ་མོ་ཁྱོད་ལྟར་མཛེས།)

b. ཚོག་གྲུབ་གཏོག་པོའི་ནང་དུ་བྱི་རྒྱུ་བསྐྱར་གི་བྱ་བའི་ཚོག་ཡོད་ཆེ། བྱ་བའི་བྱེད་ཚུལ་སྤྱི་དུང་ཚོག་གྲུབ་པའི་ནང་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཐུག་པའི་བྱ་བའི་ཚོག་བཞོལ་
 དགོས། འོན་ཀྱང་སྤྱི་དུང་མི་འབྱུང་བྱི་དུང་ཚོག་དེ་དུས་ཀྱི་རྒྱུ་གཞག་དང་གང་ཟག་གི་ཚབ་ཚོག་གི་འདྲུག་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ལྟར་ do དང་
 does, did ཞེས་སུ་འབྲི་དགོས། དེ་ཡང་ do དང་ does, did བཅས་སྤྱི་དུང་བསྐྱར་ཡོད།

✧ He studies as hard as I study. (study དང་studies སྤྱི་དུང་ཚོག་པས་སྤྱི་དུང་ཡིག་སྒྲིག་)

→✧ He Studies as hard as I do. (study བྱི་དུང་པ་ཡིན་པས། do ཡིས་ཚབ་བྱས་ཏེ་བཞོལ་བ་སྤྱི་དུང་ཡིག་སྒྲིག་) = He
 studies as hard as I. (ཁོས་ང་ནང་བཞིན་འབད་པས་སྤྱི་དུང་བྱེད།)

✧ He came back as early as I came back. (came back སྤྱི་དུང་ཚོག་པས་སྤྱི་དུང་ཡིག་སྒྲིག་)

→✧ He came back as early as I did. (came བྱི་འདས་པ་ཡིན་པས། did ཡིས་ཚབ་བྱས་ཏེ་བཞོལ་བ་སྤྱི་དུང་ཡིག་སྒྲིག་) =
 He came back as early as I. (ཁོ་ང་དང་འདྲ་བར་སྤྱི་དུང་བྱེད་ཡོག་)

IV. Substitution བརྒྱུ་སྤྱི་དུང་།

1. Some people have more money than others (do). (མི་ལ་ལས་གཞན་དག་ལས་དཔུལ་མང་པོ་ཡོད།)

➤ Paul has more friends than I (do). (ཕོ་ལོ་ལ་ང་ལས་གྲོགས་པ་མང་པོ་ཡོད།)

➤ My sister is fatter than I (am). (ངའི་སྤྱི་དུང་མོ་ང་ལས་ཤུགས་པོ་ཡོད།)

➤ Jim finished his test earlier than Mary (did). (ཁྱིམ་གྱིས་མའེ་རོས་ལས་སྤྱི་དུང་ཚུགས་སྤྱི་དུང་ཚར།)

2. These poor people are as rich as kings (are). (དཔུལ་པོ་དེ་དག་ཀྱུ་ལ་པོ་དང་འདྲ་བར་ཕུག་པོ་ཡིན།)

➤ I have as much money as my brother (does). (ང་ལ་ཕུ་པོ་ནང་བཞིན་དཔུལ་མང་པོ་ཡོད།)

➤ Today is as cold as yesterday (was). (དེ་རིང་ཁ་སང་བཞིན་དུ་གྲང་ངར་ཆེ།)

➤ A horse isn't as big as an elephant (is). (རྟ་གྲང་ཆེན་བཞིན་དུ་ཆེན་པོ་མེད།)

Lesson 56: I Want the Cheaper One ངས་གོང་རྒྱུ་ཟད་དེ་ཉི་མུ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱུ་།

Customer: Why is this watch more expensive བྱ་མོ་ཆོང་བ། དེའི་ཆོང་རྟགས་སྤྱི་དུང་གྲགས་ཆེ་ཙམ་ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རེད།
 than that one?

Salesgirl: Because it's brand name is more ཉི་མུ་བར། དེར་ཡོད་རྟགས་ཆེ་ཙམ་ཡོད་པ་རེད་དམ།
 famous.

Customer: Is it more reliable? བྱ་མོ་ཆོང་བ། མ་རེད། དེས་གཏན་ཡོད་པ་མ་རེད།

Salesgirl: No. Not really. ཉི་མུ་བར། འོན། ངས་གོང་རྒྱུ་ཟད་དེ་ཉི་མུ་ཡིན།

Customer: Then, I want the cheaper one.

ཉི་མུ་བར། རྟགས་ཆོང་འདི་ལ་གའི་དེ་ལས་གོང་ཆེ་དོན་ཅི་རེད།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ཕྱི་མིག

1. customer *n.* ཉོ་མཁན།
2. salesgirl *n.* བུ་མོ་ཚོང་པ།
3. brand name *n.* ཚོང་སྐྱུ་ཉིག་མ།
4. famous *adj.* སྐད་གྲགས་ཆེ་བ། || My sister is a famous singer. (ངའི་སྲིད་མོ་གྲུ་མ་སྐད་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན།)
5. reliable *adj.* གྲོ་ལེལ་བ། ཡིད་རྟོན་ཡོད་པ། || Our postman is a reliable person. (ང་ཚོའི་ཡིག་སྐྱེལ་བ་ནི་གྲོ་ལེལ་བའི་མི་ཞིག་ཡིན།)
6. cheap *adj.* གོང་རྒྱུད། གོང་སྒྲ་མོ། || Cheap perfume smells terrible. (སྒྲོས་རྒྱ་གོང་རྒྱུད་ལ་དྲི་མ་སྒྲག་པོ་ཁ་གི་རེད།)

III. གདམ་ཀྱུ་བྱས་ནས་སྒྲིང་ཆའི་ཁ་སྒྲིང་།

1. Peter is taller than Harry _____. (A) is (B) does (C) is tall (D) are
2. Bobby writes better than I _____. (A) does (B) am (C) do (D) is
3. Joe did better on the test than we _____. (A) do (B) have (C) did (D) are
4. Sue's hair isn't _____ Mary's. (A) curly as (B) as curly as (C) as curly than (D) as curly
5. We worked as hard as they _____. (A) did (B) are (C) have (D) does
6. Kim's car is not as reliable as Peter's because it is _____. (A) less cheap (B) more cheap (C) the most cheap (D) cheaper

Lesson 57: The Elephant and the Whale གྲང་ཆེན་དང་རྒྱ་སྒྲིན།

I. Reading ལྟ་སྒྲིག

The biggest and strongest animal on land is the elephant. The largest and heaviest animal in the sea is the whale. It's also the biggest eater in the world. It eats a ton of food a day. It looks like a fish, but it is really a mammal. Although the elephant and the whale are both mammals, they are indeed very different.

སྐྱམ་སའི་སྤྱིང་དུ་གཟུགས་པོ་ཆེ་ཤོས་དང་སྤྱིང་སྤྱིང་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་སྒྲོག་ཆགས་ནི་གྲང་ཆེན་རེད། རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་གཟུགས་ཆེ་ཤོས་དང་ལྗེ་ཤོས་ཀྱི་སྒྲོག་ཆགས་ནི་རྒྱ་སྒྲིན་རེད། དེ་ནི་འཛམ་གླིང་སྤྱིང་དུ་སྤྱིང་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་སྒྲོག་ཆགས་ཀྱང་རེད། དེས་ཉིན་གཅིག་ལ་གཟན་ཆས་ཉུན་གཅིག་རེ་བ་གི་ཡོད། དེ་ལས་བཟུངས་ན་ཉ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ། དོན་དངོས་ཐོག་དེ་ནི་འོ་འཕུང་སྒྲོག་ཆགས་རེད། གྲང་ཆེན་དང་རྒྱ་སྒྲིན་གཉིས་ཀ་འོ་འཕུང་སྒྲོག་ཆགས་ཡིན་ཡང་། དེ་གཉིས་དངོས་གནས་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. elephant <i>n.</i> གྲང་ཆེན།	7. largest <i>adj.</i> ཆེ་ ཤོས། (large ཡི་ སྤུལ་ བྱུང་ ཅ) *སྐྱབས་ འདིའི་ largest ནི་ biggest དང་འབྲེལ་བ་བོང་སྤྱིང་ཆེ་ཤོས་སྒྲིན།
2. whale <i>n.</i> རྒྱ་སྒྲིན།	8. heaviest <i>adj.</i> ལྗེ་ ཤོས། (heavy ཡི་ སྤུལ་ བྱུང་ ཅ) Can you help me lift this heavy box? (ཁྱེད་ གྱིས་ ང་ ལ་ སྐྱམ་ ལྗེ་ མོ་ འདི་འདེགས་རོགས་བྱེད་ཐུབ་བམ།)
3. biggest <i>adj.</i> ཆེས་ཤོས། (big ཡི་ སྤུལ་ བྱུང་ ཅ)	9. sea <i>n.</i> རྒྱ་མཚོ།
4. stronger <i>adj.</i> སྤྱིང་སྤྱིང་ཆེ་ཤོས། (strong ཡི་ སྤུལ་ བྱུང་ ཅ)	10. eater <i>n.</i> ཟ་བ་པོ། ཟ་མཁན།
5. animal <i>n.</i> སྒྲོག་ཆགས།	11. in the world འཛམ་གླིང་ སྤྱིང་ བྱ། *world <i>n.</i> འཛམ་གླིང་ ཅ My son, Mike, is the cutest boy in the world. (ངའི་བུ་མའེ་ཁི་ནི་འཛམ་གླིང་སྤྱིང་གི་བུ་སྤྱིང་རྗེ་ཤོས་དེ་ཡིན།)
6. on land (ས་ གཞིའི་) སྤྱིང་ བྱ། *land <i>n.</i> སྐྱམ་ ས། ས་ གཞི། Some mammals live on land, and some live in the sea. (འོ་འཕུང་སྒྲོག་ཆགས་ལ་ལ་སྐྱམ་སའི་སྤྱིང་ བྱ་འཚོ་ཡོད་པ་དང་། ལ་ལ་རྒྱ་མཚོར་འཚོ་ཡོད།)	

12. ton *n.* ཏུན། *a ton of ཏུན་གཅིག་ 14. mammal *n.* འོ་འཕུང་སློག་ཆགས།
13. fish *n.* ཉ། *མིང་འདིའི་རྒྱང་ཆོག་དང་མང་ཆོག་གི་གཟུགས་ 15. indeed *adv.* དངོས་གནས། རོན་ རོ་ མ། || My teacher is
གཅིག་ཡིན། དཔེར་ན། a fish དང་། two fish, three indeed very knowledgeable. (རའི་ དགོ་ ཆན་ དངོས་ གནས་
fish, many fish ཉ་བྱ། མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

1. The biggest and strongest animal on land is the elephant. སྐམ་སའི་སྤྱིང་དུ་གཟུགས་ཆེ་ཤོས་དང་སྤྱིང་སའི་

ཤོས་ཀྱི་སློག་ཆགས་ནི་གྲང་ཆེན་རེད། *གོང་གི་ཆོག་གྲུབ་ནང་གི་ biggest དང་ strongest གཉིས་ཀྱི་རྒྱང་ཆོག་གི་ཕུལ་བྱུང་ཡིན།

སྤྱིང་ཆེན་གོང་མའི་ནང་དུ་རྒྱང་ཆོས་རྒྱང་ཆོག་གི་བསྐྱར་བ་དང་ཕུལ་བྱུང་གི་རྒྱུ་རྐྱེད་གྲུང་ཟེན་བ་དང་། སྤྱིང་ཆེན་འདིར་རྒྱང་ཆོག་གི་ཕུལ་བྱུང་བཞོལ་
སྐབས་དོ་སྤྱད་བྱེད་དགོས་པའི་དོན་ཆེན་འགའ་བཤད་རྒྱ་གཞུང་གསལ།

a. རྒྱང་ཆོག་གི་ཕུལ་བྱུང་ the རྒྱ (དེ་སྤྱིང་པུ་བུ་ལ་འཕྱུག་པ) དང་མཉམ་དུ་བཞོལ་དགོས།

She is a most beautiful girl in her class. (X)

→ She is the most beautiful girl in her class. (O) (ཁོ་མོ་ནི་མོའི་འཛིན་གྲུང་ནང་གི་བུ་མོ་མཛེས་ཤོས་དེ་རེད།)

David is a best student in his school. (X)

→ David is the best student in his school. (O) (ཏ་ལེན་ནི་ཁོའི་སློབ་གྲུང་ནང་གི་སློབ་མ་ཡག་ཤོས་དེ་རེད།)

b. བསྐྱར་བ་དང་ཕུལ་བྱུང་གི་དོན་ཡོད་པའི་ཆོག་གྲུབ་ནང་དུ་བསྐྱར་བ་གསུམ་མཁ་གསུམ་ཡན་ཡོད་ན་དག་ཟེད་ཕུལ་བྱུང་བཞོལ་ཆོག་ལ། གལ་ཏེ་
བསྐྱར་བ་གཉིས་ལས་མེད་ཆེ་བསྐྱར་བ་མ་གཏོགས་མི་བཞོལ་བ་ཡིན།

• Of the three girls, she is the most beautiful. (བུ་མོ་གསུམ་པོ་དེའི་ནང་དུ་ཁོ་མོ་མཛེས་ཤོས་རེད།)

• Of the ten students, David is the best. (སློབ་མ་བཅུ་པོ་དེའི་ནང་དུ་ཏ་ལེན་ནི་ཡག་ཤོས་རེད།)

• Of the two books, this one is the more interesting. (དེ་བའི་གཉིས་ལས་འདི་སྤྱི་བ་ཆེ་ཙམ་འདུག)

• Of the two teachers, John is the kinder. (དགོ་ཆན་དེ་གཉིས་ལས། རོན་བུམས་སེམས་ཆེ་ཙམ་འདུག)

c. ཆན་པ་ b ཡི་དཔེར་བརྗོད་ཆང་མའི་ནང་དུ་“of the + གྲངས་ཀྱི་ + མིང་ཆོག་“ཅས་པའི་སྤྱིང་ཆོག་གི་ཆོག་གྲུང་འདི་ཡོད་ལ། ཆོག་གྲུབ་
ནང་གི་རྒྱང་ཆོག་ཕུལ་བྱུང་དག་བསྐྱར་བ་གང་ཡིན་རུང་ཆང་མའི་སྤྱིང་དུ་ the རྒྱ་རྒྱུར་ཡོད། དེར་མ་ཟད་སྤྱིང་ཆོག་གི་ཆོག་གྲུང་ནང་དུ་བྱུང་ཟེན་
པའི་མིང་ཆོག་དེ་རྒྱང་ཆོག་གི་ཕུལ་བྱུང་རམ་བསྐྱར་བའི་མིང་གི་རྗེས་སུ་ནི་བསྐྱར་བ་སྤྱིང་ཆོག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དེ་བསྐྱར་ཡོད།

✧ Of the two boys, John is better. (X) = Of the two boys, John is the better boy. (boy ནི་
boys དང་སྤྱོད་པས་སྤྱིང་མི་བདེ།)

→✧ Of the two boys, John is the better. (O) (བུ་དེ་གཉིས་ལས། རོན་ཅུང་བཟང་།)

d. གོང་གི་དཔེར་བརྗོད་ལས་ of ཡིས་བྲངས་པའི་སྤྱིང་ཆོག་གི་ཆོག་གྲུང་ནང་གི་གྲངས་ཀྱི་ three (གསུམ་) མཁ་གསུམ་ཡན་ཡིན་ཆོ།
among (“ནང་ནས་”) གྱིས་ of ཡི་ཆང་བྱས་ཆོག་ལ། རོན་ཀྱང་གྲངས་ཀྱི་ two (གཉིས་) ཡིན་ཆོ། of མ་གཏོགས་ among མི་
འཕྱུག

• Of the five cars, the red one is the prettiest. = Among the five cars, the red one is the
prettiest. (རྒྱངས་འཁོར་རྒྱུང་བ་ལྔ་པོ་དེའི་ནང་ནས་དམར་པོ་དེ་སྤྱིང་ཡག་ཤོས་རེད།)

Among the two cars, the red one is the prettiest. (X)

→ Of the two cars, the red one is the prettiest. (O) (རྒྱངས་འཁོར་རྒྱུང་བ་འདི་གཉིས་ལས་དམར་པོ་དེ་ཡག་
པོ་འདུག)

- e. རྒྱ་ཆོག་གི་ཕྱལ་བྱང་དང་ the རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་གྲངས་ཀ (two, three རོགས་ལྟ་བུ) སྤྱི་ཉེ་མང་ཆོག་དང་མཉམ་དུ་བཀོལ་ཆོག
John and Mary are two best students in our class. (X)
John and Mary are the two best students in our class. (O) (ཇོན་དང་མའེ་ལོ་མེ་ཆོ་འཛིན་གྱི་
ནང་གི་སྤྱི་བ་མ་ཡག་ཤོས་གཉིས་པོ་དེ་ཡིན།)

IV. Substitution བརྒྱུད་ཅེས།

- The biggest animal on land is the elephant. (རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་ལུས་བོངས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་སྒོག་ཆགས་སྤྱང་ཆེན་རེད།)
  - February is the shortest month of the year. (རྒྱ་གཉིས་པ་ནི་ལོ་གཅིག་གི་ནང་གི་སྐྱབ་བཅའ་ཤོས་དེ་རེད།)
  - The Sears Building in the United States is the tallest building in the world. (ཨ་རིའི་སིར་སི་
སྒོག་ཁང་ནི་འཛམ་གླིང་གི་བཙོ་བཀོད་མཐོ་ཤོས་རེད།)
- The heaviest animal in the sea is the whale. (རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་གཟུགས་པོ་ཕྱི་ཤོས་ཀྱི་སྒོག་ཆགས་ཆུ་སྤྲིན་རེད།)
  - Of all the animals in the sea, the whale is the biggest. (རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་སྒོག་ཆགས་ཀྱི་ལས་ཆུ་སྤྲིན་ནི་ཆེ་
ཤོས་རེད།)
  - Of the five continents, Asia is the largest. (གླིང་ཆེན་པོ་ལྔའི་ནང་དུ་ཡ་གླིང་ནི་ཆེ་ཤོས་རེད།)

Lesson 58: The Smartest Teacher དགོ་ཆེན་མཁས་ཤོས།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱུད།

- Teacher:** Which country is the biggest in the world? སྤྱི་བ་མ། ཨུ་རུ་སུ།
Student: Russia དགོ་ཆེན། འཛམ་གླིང་གི་གྲངས་ཆེས་མང་པོའི་ཕྱལ་ཁབ་དེ་གང་ཡིན་ནམ།
Teacher: Which country has the most people in the world? རྒྱ་ལ་ཁབ་དེ་གང་ཡིན་ནམ།
Student: China. སྤྱི་བ་མ། གྲུང་གོ།
Teacher: Who is the smartest teacher in the school? དགོ་ཆེན། སྤྱི་བ་གྲྭ་འདིའི་ནང་དགོ་ཆེན་མཁས་ཤོས་དེ་སུ་རེད།
Student: But... you are the only teacher in the school. སྤྱི་བ་མ། འོ་ན་ཁྱེད་རང་སྤྱི་བ་གྲྭ་འདིའི་དགོ་ཆེན་གཅིག་པུ་དེ་རེད།
Teacher: I know. དགོ་ཆེན། ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།
 དགོ་ཆེན། འཛམ་གླིང་གི་རྒྱ་ལ་ཁབ་ཆེ་ཤོས་དེ་གང་རེད།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མཐོག་ཅེས།

- Russia *n.* ཨུ་རུ་སུ།
- Which country has the most people in the world? (འཛམ་གླིང་གི་གྲངས་ཆེས་མང་པོའི་རྒྱ་ལ་ཁབ་དེ་གང་ཡིན་ནམ།)
 She is the most beautiful girl in her class. (ཁོ་མོ་ནི་སོ་སོའི་འཛིན་གྲྭའི་ནང་གི་སྤྱི་མོ་མཛེས་ཤོས་དེ་རེད།)
 གཤམ་བསྐྱར་གཅིག་བྱས་དང་། ཆོག་གྲུབ་ཕྱི་མའི་ནང་གི་ most གི་བསྐྱར་ཆོག་ཡིན་པ་དེས་རྒྱ་ཆོག་ beautiful ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པ་དང་།
 ཆོག་གྲུབ་མའི་ནང་གི་ most གི་རྒྱ་ཆོག་ཡིན་པ་དེས་རྒྱུ་མིང་ཆོག་ people ཡི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན།
 གོང་གི་དཔེར་བརྗོད་ལས་ཤེས་གསལ་ལྟར། ཆོག་གྲུབ་སྤྱི་མའི་ནང་གི་རྒྱ་ཆོག་ most གི་རྒྱ་ཆོག་ many ཡི་ཕྱལ་བྱང་ཡིན་པས། རྒྱུ་མིང་ཆོག་སྤྱི་བ་དགོས་ལ། གཟུགས་འབྱུང་ཚུལ་གཤམ་ལྟར།
 མ་གཟུགས། བསྐྱར་བ། ཕྱལ་བྱང་།
 many more most
 • He has many friends. (ཁོར་གྲོགས་པོ་མང་པོ་ཡོད།)

- I have more friends. (ང་ལ་གྲོགས་པོ་མང་ཙམ་ཡོད།)
- She has the most friends. (ཁོ་མོར་གྲོགས་པོ་མང་གོས་ཡོད།)

ཆོག་གུབ་ཕྱི་མའི་ནང་གི་ most བོ་རྒྱུ་ཆོག་ much ཡི་ལུ་ལུང་ཡང་ཡིན་ལ། རྗེས་སུ་བགྲང་མེད་མིང་ཆོག་སྒྱུར་དགོས། གཞུགས་འགྲུར་ཚུལ་ནི།

མ་གཞུགས། བསྐྱར་བ། ལུ་ལུང་།

much more most

* (དོ་སྣང་བྱ་ལུ་ much དགག་ཆོག་ཏུ་སྒྱུར་བ་བྱ་བ་ཆེ་ལ། སྒྱུ་ཆོག་ཏུ་ a lot of བཞོལ་ནས་ much ཡི་ཚབ་བྱེད་གྱི་ཡོད།)

- ✧ He has much money. (སྒྱུར་མི་བདེ།)
- ✧ He doesn't have much money. (O) (ཁོ་ལ་དངུལ་མང་པོ་མེད།)
- ✧ He has a lot of money. (O) (ཁོ་ལ་དངུལ་མང་པོ་ཡོད།)
- ✧ I have more money. (ང་ལ་དངུལ་མང་ཙམ་ཡོད།)
- ✧ She has the most money. (ཁོ་མོར་དངུལ་མང་གོས་ཤིག་ཡོད།)

3. smart *adj.* སྒྲོ་གྲོས་ལྡན་པ། || My wife is very smart. She married me, didn't she? (ངའི་ཚུང་མ་ངོ་མ་སྒྲོ་གྲོས་ལྡན། ཁོ་མོ་ང་དང་གཉེན་སྒྱིག་བྱས་པ་ཤིག་མ་ཤིག་དམ།)

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྒྲིང་ཆའི་ཁ་སྒྲོང་དགོས།

1. Among the ten boys in the room, Bill is _____. (A) the oldest (B) old (C) more old (D) most old
2. _____ two bicycles, this one is the more expensive. (A) Among (B) The (C) Of them (D) Of the
3. Miss Lee is _____ patient teacher in the school. (A) most (B) last (C) the most (D) more
4. Of the four kids, little Johnny has the _____ toys. (A) many (B) most (C) much (D) mostest
5. Of the two men, my dad is _____. (A) of stronger (B) strongest of (C) the strongest (D) the stronger of
6. My brother has _____ toys, but I have _____ toys. (A) many, many (B) more, many (C) many, more (D) more, most of

Lesson 59: My Best Friend ངའི་གྲོགས་པོ་ཡག་ཤོས།

I. Reading ལྟ་སྒྲོག

My best friend is the most thoughtful person in the world. When I'm sad, he is the most sympathetic. When I'm sick, he is the most concerned. When I'm in trouble, he is the most helpful. In fact, he is the most dependable person in the world. He is the closest person to me. He is my father.

ངའི་གྲོགས་པོ་ཡག་ཤོས་ནི་འཛམ་གླིང་གི་ཆེས་བསམ་ཤེས་ཆེ་བའི་མི་དེ་ཡིན། ང་རང་ཡིད་སྒྱོ་བའི་སྐབས་སུ་ཁོང་ཉིད་ཆེས་སྙིང་རྒྱུ་ཆེ། ང་རང་ན་བའི་དུས་སུ་ཁོང་ཉིད་ཆེས་ཐུགས་ཁུལ་ཆེ། ང་དག་ལ་ཁག་གུག་དུས་སུ་ཁོང་ཉིད་ཆེས་ཕན་མཉམས་ཆེ། དོན་དངོས་ཐོག་ཁོང་ནི་འཛམ་གླིང་གི་ཆེས་སྒྲོ་ལེལ་བའི་མི་ཡིན། ཁོང་ནི་ང་དང་ཉེ་གོས་ཀྱི་མི་དེ་ཡིན། ཁོང་ནི་ངའི་ཨ་པ་ཡིན།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆོག་དབེ་འགྲེལ།

1. thoughtful *adj.* བསམ་ཤེས་ཆེ་བ། || It was very thoughtful of you to send me a birthday card. (ཁྱེད་ཀྱིས་ངའི་སྐྱེས་སྐར་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཡིག་བྱང་བསྐྱར་བ་དེ་ངོ་མ་བསམ་ཤེས་ཆེ་བ་ཤིག་ཡིན།)

2. person *n.* མི (པོ་མོ་ཀུན་ལ་འདྲུག) || The mayor is the most important person in the city. (ཁྱོད་ཁྱེད་གྱི་འགོ་གཙོ་ནི་ཁྱོད་ཁྱེད་ཀྱི་མི་སྣ་ཆེས་གལ་ཆེ་བ་དེ་རེད།)
3. sympathetic *adj.* སྙིང་རྗེ་ཆེ་བ།
4. sick *adj.* བ་བ། || I was very sick yesterday, so I stayed home from work. (ཁ་སང་ང་ཞེ་དྲག་ན་བྱུང་བས་ལས་ཀར་མ་ཕྱིན་པར་བྱིས་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན།)
5. concerned *adj.* སེམས་ཁུར་ཆེ་བ། *be concerned about + མི/དོན་དངོས་ མིའམ་བྱ་དངོས་ཞིག་ལ་སེམས་ཁུར་ཆེ་བ། || I'm very concerned about Bill. He looks sick. (ང་པོ་འོ་ལ་སེམས་ཁུར་ཏུ་ཅང་ཆེ། ཁོ་ན་བ་འདྲ།)
6. be in trouble དཀའ་ཁག་ལ་ཐུག་པ། *trouble *n.* དཀའ་ཁག་ || Mary is in trouble because she cheated on a test. (མའེ་ལོས་ཀྱིས་རྒྱགས་ལ་རྒྱ་བྱས་པས་དཀའ་ཁག་བཟོས།)
7. helpful *adj.* ཕན་ཐོགས་ཆེ་བ། ཕན་སེམས་ཆེ་བ། || Bob's advice was very helpful. (རྩ་མྱིའི་གྲོས་གཞི་དེ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་འདྲུག།)
8. dependable *adj.* སློ་ལེལ་བ། སློ་གཏད་ཆོག་པ། || My car always breaks down. It is not dependable. (ངའི་མོ་ཏ་ཏྲག་པར་ཆག་འགོ་གི་ཡོད། དེ་ལ་སློ་གཏད་རྒྱ་མི་འདྲུག།)
9. closet *adj.* ཉེ་གོས། (close ཡི་ཕུལ་བྱུང་།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་རྒྱ་ཚུགས་གི་ཕུལ་བྱུང་བསྐྱར་སློབ་བྱ་རྒྱ་ཡིན།

1. When I'm sad, he is the most sympathetic. When I'm sick, he is the most helpful. ང་རང་ཡིད་སློབ་པའི་སྐབས་སུ་ཁོང་ཉིད་ཆེས་སྙིང་རྗེ་ཆེ། ང་རང་ན་བའི་དུས་སུ་ཁོང་ཉིད་ཆེས་ཐུགས་སྨོན་ཆེ། ང་དཀའ་ཁག་ཐུག་དུས་ཁོང་ཉིད་ཆེས་ཕན་སེམས་ཆེ། གོང་གི་ཆོག་གྲུབ་ནང་གི་འཕྲེད་ཐིག་བརྒྱབ་ཡོད་པ་དེས་ person in the world བསྐྱེད་ཡོད་དེ། རྒྱ་མཚན་ནི་སློབ་ཚན་ནང་གི་ཆོག་གྲུབ་དང་པོ་“My best friend is the most thoughtful person in the world.”ཡི་འཕྲེད་ཐིག་བརྒྱབ་ཡོད་པའི་ཆ་དེ་རྒྱ་རྒྱུས་མི་འབྱུང་ཕྱིར་ཡིན།
  2. སློབ་ཚན་འདིའི་ནང་གི་རྒྱ་ཚུགས་ sympathetic བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ sympathize ལས་བྱུང་ཞིང་། དེའི་མིང་ཆོག་ནི་ sympathy ཡིན། གཤམ་གྱི་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་བཀོལ་སྤངས་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས།
    - be sympathetic to + མི མི་ཞིག་ལ་སྙིང་རྗེ་འཕུར་སེམས་སྟེ་བ།
    - be sympathize with + མི
    - feel sympathy for + མི
- Jane was sympathetic to the starving puppy, so she took it home and fed it. (ལྷན་བཀའ་སྟོན་གས་ཀྱིས་གཞུང་བའི་བྱི་ཕུག་དེ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྟེས་པས། ཁོང་མོས་དེ་བྱིས་ཏུ་བཅུང་ནས་སྟོ་བྱུང་པ་རེད།)
  - Connie sympathizes with those orphans and their problems. (ཁན་ནིའེ་དེ་ཕུག་དེ་ཚོ་དང་ཁོ་ཚོའི་གནད་དོན་ལ་གཞུང་སེམས་སྟེས།)
  - I felt sympathy for the poor beggar, so I gave him some money. (ང་སླང་བོ་དེ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྟེས་པས། ངས་ཁོ་ལ་དཔུལ་ཁ་ཤས་སྟེན་པ་ཡིན།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. My best friend is the most thoughtful person in the world. (ངའི་གྲོགས་པོ་ཡག་ཤོས་ནི་འཛམ་གླིང་གི་ཆེས་བསམ་ཤེས་ཆེ་བའི་མི་དེ་ཡིན།)
  - Your brother is the most stupid person in the world. (ཁྱེད་ཀྱི་བུ་པོ་ནི་འཛམ་གླིང་གི་མི་གྲོན་ཤོས་དེ་རེད།)
  - My professor is the smartest man in the school. (ངའི་སློབ་དཔོན་ནི་སློབ་གྲུའི་ནང་གི་མི་མཁས་ཤོས་དེ་ཡིན།)
  - Our house is the biggest in the neighborhood. (ང་ཚོའི་ཁང་པ་ནི་ཉེ་འཁོར་འདིའི་ཁང་པ་ཆེ་ཤོས་དེ་ཡིན།)
2. He is the closest person to me. (ཁོ་ནི་ང་དང་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་མི་དེ་ཡིན།)
  - She was the kindest person to me. (ཁོ་མོ་ནི་ང་ལ་བཟང་ཤོས་ཀྱི་མི་དེ་རེད།)
  - You were the nicest person to me. (ཁྱེད་རང་ནི་ཁོ་ལ་ཡག་ཤོས་ཀྱི་མི་དེ་རེད།)
  - I was the cruelest person to them. (ང་ནི་ཁོ་ཚོར་ཆེས་གདུག་རྒྱབ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་མི་དེ་ཡིན།)

Lesson 60: The Longest River in the World འཛམ་གླིང་གི་གཙང་པོ་རིང་ཤོས།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Teacher:	Which is the longest river in the world?	སློབ་མ།	ནི་འོལ་གཙང་པོ་རེད།
Student:	The Nile.	དགེ་ཀན།	འཛམ་གླིང་གི་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ཤོས་དེ་གང་རེད།
Teacher:	Which is the biggest ocean in the world?	སློབ་མ།	ཞིབ་དེ་རྒྱ་མཚོ་རེད།
Student:	The Pacific Ocean.	དགེ་ཀན།	གྲོང་ལྷ་འདིའི་སློབ་གྲྭ་ཡག་ཤོས་དེ་གང་རེད།
Teacher:	Which is the best school in the village?	སློབ་མ།	འོན་ཀྱང་ཀན་ལགས། འདི་ག་གྲོང་ལྷ་འདིའི་སློབ་གྲྭ་གཅིག་པུ་དེ་རེད།
Student:	But... this is the only school in the village, Sir.	སློབ་མ།	འོན་ཀྱང་ཀན་ལགས། འདི་ག་གྲོང་ལྷ་འདིའི་སློབ་གྲྭ་གཅིག་པུ་དེ་རེད།
Teacher:	I know.	དགེ་ཀན།	ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མཐོག་ལྟ་བུ།

1. river *n.* ལྷོ་པོ། གཙང་པོ།
  2. the Nile རི་འོལ་གཙང་པོ། (Nile)
  3. ocean *n.* རྒྱ་མཚོ།
  4. the Pacific Ocean ཞིབ་དེ་རྒྱ་མཚོ། (Pacific) ལྷོ་བོ་དང་རི་བོ། རྒྱ་མཚོ་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་གི་བརྗེ་ཆད་དག་ལ་དབྱིན་ཇི་སྐད་དུ་ the རྒྱ་སྤྱི་དགོས་པ་ཡིན། དཔེར་ན།
    - ✧ the Yellow River མཁུ།
    - ✧ the Yangtze River འབྲི་ལྷོ།
    - ✧ the Himalayas རི་བོ་ཉི་མ་ལ་ཡ།
    - ✧ the Atlantic Ocean ལྷོ་བོ་རྒྱ་མཚོ།
    - ✧ the Yarlungtsangpo River ཡར་ལྷུང་གཙང་པོ།
- གོང་གི་བརྗེ་ཆད་དེ་རིགས་ལས་ལ་ལའི་སྤྱི་ཡོད་ཀྱི་ river དང་། ocean ཡང་ན་ sea སྐྱེས་ཀྱི་པར་བསྐྱེད་ཡོད། དཔེར་ན།
- ✧ the Nile River → the Nile རི་འོལ་གཙང་པོ།
  - ✧ the Mediterranean Sea → the Mediterranean ས་དབུས་རྒྱ་མཚོ།
  - ✧ the Pacific Ocean → the Pacific ཞིབ་དེ་རྒྱ་མཚོ།

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྒྲིང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. Andrew thinks he's the strongest person _____ the world. (A) on (B) above (C) in (D) under
2. That is the _____ restaurant in city. (A) worst (B) most bad (C) baddest (D) most worse
3. Lhamotso is the _____ dancer in our class. (A) better (B) best (C) most good (D) most best
4. This question is the _____ one in the book. (A) easyest (B) most easy (C) easier (D) easiest
5. The red book is _____ the blue one, but the brown book is the _____. (A) cheapest, cheaper (B) more cheap, most cheap (C) cheaper, cheapest (D) cheaper than, cheapest
6. _____ is bigger than _____. (A) Pacific Ocean, Atlantic Ocean (B) The Pacific Ocean, Atlantic (C) The Pacific Ocean, the Atlantic Ocean (D) The Pacific, Atlantic

Lesson 61: The Hare and the Turtle རི་བོང་དང་རུས་སྤྲལ།

I. Reading ལྟ་སྒྲིག

The hare can run very fast, but the turtle can only walk slowly. One day the hare proudly challenged the turtle to a race. The hare started quickly but stopped to take a nap every now and then. The turtle walked slowly but surely. While the hare was sleeping, the turtle passed him. Finally, the turtle won the race. In the end, he was rewarded for his perseverance. We can all learn a lesson from the turtle.

རི་བོང་ཉ་ཅང་མཁྱེས་པོར་རུས་སྤྲལ་གྱི་ཐུག་ལུག་མོད། འོན་ཀྱང་རུས་སྤྲལ་དཔལ་མོ་མ་གཏོགས་འགྲོ་མི་བྱུང། ཉིན་ཞིག་རི་བོང་གིས་རུས་སྤྲལ་ལ་རུས་སྤྲལ་གྱི་ཐུག་ལུག་ལྟེན་ཆུང་འགྲན་སྒྲིང་བྱས། རི་བོང་གིས་མཁྱེས་པོར་རུས་སྤྲལ་ལོ་བཅུ་མས་མོད། འོན་ཀྱང་རུས་སྤྲལ་འགྲན་ཁོས་རུས་སྤྲལ་མཆོས་པ་ཞིག་གཉིད་བྱུང་རེ་ལོག། རུས་སྤྲལ་དཔལ་ཅིང་བརྟན་པའི་སྒྲིང་ནས་བསྐྱོད། རི་བོང་གཉིད་ལོག་པའི་སྐབས་དེར། རུས་སྤྲལ་རི་བོང་གི་སྒྲིང་ལ་ཤོར། མཐུག་ཏུ་རུས་སྤྲལ་གྱིས་འགྲན་བསྐྱར་དེའི་རུས་ཁ་སྐོང་། མཐའ་མར་རུས་སྤྲལ་གྱི་བཙོན་འགྲུས་ལ་གྲུབ་འབྲས་ཐོབ། རེ་ཆོ་ཆང་མར་རུས་སྤྲལ་གྱི་ཐོག་ནས་བསྐྱབ་བྱ་ཐོབ་ཐུང།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. hare *n.* རི་བོང་།
2. turtle *n.* རུས་སྤྲལ།
3. walk *vi.* འཆམ་འཆམ་བྱེད་པ། || I love walking in the forest. (ར་ནགས་ཆལ་དུ་འཆམ་འཆམ་འགྲོ་བྱུང་དགའ།)
4. slowly *adv.* དཔལ་མོར། ག་ལེར། || Please speak slowly. My English isn't very good. (ག་ལེར་གསུང་རོགས་དང་། དའི་དབྱིན་སྐད་ཡག་པོ་ཞིང་གསུང་།)
5. proudly *adv.* ར་རྒྱལ་གྱི་སྒྲོ་ནས། || Betty smiled proudly when the teacher praised her. (དགེ་ཆན་གྱིས་ཁོ་མོར་གཟེངས་བསྐྱོད་བྱེད་སྐབས། བེ་ཐེའི་ར་རྒྱལ་གྱི་རང་ནས་འཇུ་ལངས།)
6. challenge + *xi* + to a race མི་ཞིག་ལ་རུས་སྤྲལ་གྱི་ཐུག་ལུག་ལྟེན་ཆུང་འགྲན་སྒྲིང་བྱེད་པ། *challenge *vt.* འགྲན་བསྐྱར་སྒྲིང་བ། *race n.* རུས་སྤྲལ་གྱི་ཐུག་ལུག་ལྟེན་ཆུང་འགྲན་བསྐྱར་སྒྲིང་བ། || Bob challenged Peter to a bicycle race and lost. (རྩ་རྟེ་ཡིས་ཕེ་ཐེར་ལ་ཕུགས་རྩ་རུས་སྤྲལ་འགྲན་སྒྲིང་བྱས་ཏེ་ཤོར།)
7. start *vi.* འགོ་རྩོམ་པ། || The movie will start in five minutes. (སྐར་མ་ལྔའི་ནང་ལ་སྒྲིག་བརྟན་དེ་སྒྲིང་འགོ་རྩོམ་རྒྱ་རེད།)
8. quickly *adv.* མཁྱེས་པོར། || You're driving too quickly; slow down. (ཁྱོད་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ་མཁྱེས་པོར་གསུང་། དཔལ་དུ་གཏོང་དང་།)
9. take a nap གཉིད་བྱུང་ཞིག་ཉལ་བ་(ལོག་པ) | *nap *n.* གཉིད་བྱུང་། || I'm feeling tired. I'm going to take a nap. (ར་ཐང་ཆད་ཐག་ཆོད་སོང་། ར་གཉིད་བྱུང་ཞིག་ཉལ་རྒྱ་ཡིན།)

10. every now and then སྐབས་འགར།

A: How often do you visit your grandmother? (ཀ་པ། ཁྱོད་དུས་ཡུན་ཅི་ཙམ་རེ་འདི་ནང་ཁྱོད་ཀྱི་མོ་མོ་ལ་རུ་འགྲོ་གི་ཡིད།)

B: Every now and then. (ཁ་པ། སྐབས་འགར་ཐེངས་རེ་འགྲོ་གི་ཡིད།)

11. surely *adv.* ལྷོ་བརྟན་པོའི་ངང་།

12. pass *vt.* ཟུང་པ། ཡོང་ནས་འགྲོ་བ། || After you pass the library, turn left. (ཁྱོད་རང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ཡོང་རྗེས་གཡོན་སྟོགས་སུ་འཁོར།)

13. won *vt.* རྒྱལ་ཁ་སྐངས་པ། (win གྱི་འདས་པ།)

14. in the end མཐུག་མཐར། || James always smoked cigarettes. In the end, he died of cancer. (ལཱ་མ་སི་ཡིས་རྒྱན་དུ་ཐ་མག་འཐེན། མཐུག་མཐར་ཁོ་སྐྱན་ནད་གྱིས་གླི།)

15. reward *vt.* བྱ་དགའ་སྲོད་པ། བྱས་པ་དྲན་གཞོ། || The boss rewarded me for doing a good job. (ངས་བྱ་བ་ཡག་པོ་བསྐྱབས་པའི་ལན་དུ་སྤྱིན་བདག་གིས་ང་ལ་བྱ་དགའ་གནངས།)

16. perseverance *n.* བརྟན་འགྲུས། || If you have perseverance, you can learn anything. (ཁྱོད་ལ་བརྟན་འགྲུས་ཡོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་སླངས་ན་དེ་ཞེས་ཡོང་གི་རེད།)

17. learn a lesson བསྐྱབ་བྱ་ཞིག་ལེན་པ་འཇམ་ཐོབ་པ། *learn *vt.* སློབ་སྦྱང་བྱེད་པ། lesson *n.* བསྐྱབ་བྱ། || I learned a lesson from my older brother's family. (ངས་ངའི་ཕུ་བོའི་ཐམ་ཁའི་ནང་ནས་བསྐྱབ་བྱ་སླངས།)

III. Grammar Points བརྟན་དཀའ་གནད།

1. One day the hare proudly challenged the turtle to a race. ཉིན་ཞིག་ལ་རི་བོང་གིས་ང་རྒྱལ་ངང་རུས་སྒལ་ལ་རྒྱག་ཤར་སྒོད་རྒྱའི་འགའ་སྲོད་བྱས།

one day ཅི་ཆེ་སྐབས་སྟོན་པའི་བྱ་བའི་བྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་ཡིན་ལ། འདས་པ་འཇམ་པའི་ཉིན་ཞིག་སྟོན་པ་ཡིན། ཡང་ཅིག་བཤད་ན།
one day ཅི་འདས་པའི་དུས་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་ཀྱི་ཆོག་གྲུབ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན། དཔེར་ན།

- One day I had dinner with her at that restaurant. (དུས་འདས་པ།) (ཉིན་ཞིག་ངས་ཁོ་མོ་དང་མཉམ་དུ་ཟ་ཁང་དེར་དགོང་ཟས་བཟས་པ་ཡིན།)

- One day the little boy will be a great man. (དུས་མ་འོངས་པ།) (ཉིན་ཞིག་ཁུ་དེ་མི་སྐབས་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་འོང་གི་རེད།)
*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

a. someday མ་འོངས་པའི་ཉིན་ཞིག་ (དུས་མ་འོངས་པར་འཇུག)

- Someday the little boy will be a great man. = One day the little boy will be a great man. (ཉིན་ཞིག་ཁུ་དེ་མི་སྐབས་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་འོང་གི་རེད།)

b. the other day ཉིན་འགའི་སྟོན་ལ་ (དུས་འདས་པར་འཇུག)

- The other day I met him at the train station. (ཉིན་འགའི་སྟོན་ལ་ང་མེ་འཁོར་འབབ་ཆོགས་ནས་ཁོ་ལ་འཕྲད།)

གོང་གི་བསྐྱན་ཆོག་གས་བྱ་བའི་བྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་དེ་དག་ཆོག་གྲུབ་ཀྱི་མགོ་འཇུག་གང་རུང་ལ་སྦྱར་ཆོག དེ་བས་གོང་གི་དཔེར་བརྟན་དེ་ནམས་འདི་ལྟར་བྲིས་ཆོག་སྟེ།

- I had dinner with her at that restaurant one day.
- The little boy will be a great man one day.
- The little boy will be a great man someday.
- I met him at the train station the other day.

2. In the end, he was rewarded for his perseverance. མཐའ་མར་རུས་སྤལ་གྱི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་གྲུབ་འབྲས་ཐོབ།

*in the end མཐའ་མར་། = at last

*in the beginning དང་ཐོག་། = at first

- In the beginning of the race I was energetic, but in the end, I was exhausted. (འགྲན་བསྡུར་གྱི་འགོ་ར་ལ་སྤོབས་ཤུགས་ལྡན་མོད། འོན་ཀྱང་མཐའ་མར་ད་རང་ཐང་ཆད་ཐག་ཆོད་སོང་།)

3. སྤྱོད་ཚན་འདིའི་ནང་གི་བྱ་ཚིག་མང་ཆེ་ཤོས་ལ་བསྟན་ཚིག་གིས་སོ་སོའི་བྱ་ཚིག་བསྟན་ཡོད། དཔེར་ན།

- a. The hare can run very fast, but the turtle can only walk slowly.
- b. The turtle walked slowly but surely.

སྤྱོད་བྱང་དུ་བཤད་ན། བསྟན་ཚིག་ལ་གཙོ་བོ་གཤམ་གྱི་བྱེད་ལས་འགའ་ཡོད།

- a.) རྒྱ་ཚིག་གི་བྱ་ཚིག་སྟོན་སྐབས་བསྟན་ཚིག་གང་དེ་རྒྱ་ཚིག་གི་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་དགོས།

- She is very (adv.) beautiful (adj.). (ཁོ་མོ་ཉ་ཅང་མཛེས།)

- b.) བསྟན་ཚིག་གི་བྱ་ཚིག་སྟོན་སྐབས། བསྟན་ཚིག་གང་དེ་བསྟན་ཚིག་གི་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་དགོས།

- He worked quite (adv.) hard (adv.). (ཁོ་རང་ལས་ཀ་ལ་བརྩོན་པ་ཉ་ཅང་ཆེ།)

- c.) བྱ་ཚིག་གི་བྱ་ཚིག་སྟོན་སྐབས། བསྟན་ཚིག་གང་དེ་བྱ་ཚིག་གི་རྗེས་སུ་སྤྱོད་དགོས།

- He walked (vi.) slowly (adv.). (ཁོ་ག་ལེར་ཕྱིན་སོང་།)

- John speaks (vt.) English well (adv.). (རྩོན་གྱིས་དབྱིན་སྐད་ཡག་པོ་བཤད་ཀྱི་ཡོད།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། very བསྟན་ཚིག་ཡིན་ཡང་། རྒྱ་ཚིག་གམ་བསྟན་ཚིག་གི་བྱ་ཚིག་སྟོན་པ་ལས་བྱ་ཚིག་གི་བྱ་ཚིག་སྟོན་མི་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ very much ཡིས་བྱ་ཚིག་གི་བྱ་ཚིག་སྟོན་བྱུང་ལ། བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་སྐབས་ཚིག་མཐུག་ལ་སྤྱོད་དགོས།

- He is very (adv.) polite (adj.). (ཁོར་བརྩི་བཀྲར་ཉ་ཅང་ཆེ།)

- He speaks Japanese very (adv.) well (adv.). (ཁོས་ལྷ་ར་བན་སྐད་ཡག་པོ་ཞེ་དྲག་བཤད་ཀྱི་ཡོད།)

- I very (adv.) like (vt.) him. (X)

- I like (vt.) him very much (adv.). (ང་ཁོ་ལ་ཉ་ཅང་དགའ།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. One day the hare proudly challenged the turtle to a race. (ཉིན་ཞིག་ལ་དེ་ཐོང་གིས་ང་རྒྱལ་བར་རུས་སྤལ་ལ་རྒྱག་ཤར་གྲོད་རྒྱའི་འགྲན་སྤྱོད་བྱས།)

- One day Paul will be successful. (ཉིན་ཞིག་ལ་ཕོ་ལ་གྲུབ་འབྲས་ཐོབ་རེས་རེད།)

- Someday Betty will be a famous singer. (ཉིན་ཞིག་པའེ་ཐིས་གྲུ་མ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་འོང་གི་རེད།)

- The other day I treated my parents to dinner. (ཉིན་འགའི་སྤོན་ལ་ངས་པ་མ་གཉིས་དགུང་ཟས་ལ་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་ ཡིན།)

2. The turtle can only walk slowly. (རུས་སྤལ་དལ་མོར་མ་གཏོགས་འགྲོ་མི་བྱུང་།)

- That man is extremely rude. (སྤྱིས་པ་དེ་ཉ་ཅང་རྩལ་པོ་ཞིག་རེད།)

- Sally works very efficiently. (ས་ལིས་གྱིས་ལས་ལྗོད་ཆེན་པོས་བྱ་བ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད།)

3. In the end, he was rewarded for his perseverance. (མཐའ་མར་ཁོའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་གྲུབ་འབྲས་ཐོབ།)

- In the end, you will benefit from your hard work. (མཐའ་མར་ཁྱེད་གྱི་ལས་བརྩོན་ལ་ཕན་འབྲས་ཐོབ་རེས་རེད།)

- Carl will do well in the end. (མཇུག་མཐར་ཁ་རའོ་ཡིས་ཡག་པོ་བྱས་འདྲ་གི་རེད།)
- Fred didn't want to go in the beginning. (དང་ཐོག་སྐྱོ་རིམ་ཏི་འགོ་མ་འདོད་པ་རེད།)

Lesson 62: Practice Makes Perfect སྦྱང་བ་བྱས་ན་བྱང་བར་འགྱུར།

I. Dialogue ཁ་བདུན།

Customer: Can you help me gift-wrap this, please?

Salesgirl: Sure.

(after a while)

Customer: Wow! You did that beautifully.

Salesgirl: Well, I practice daily.

Customer: Practice makes perfect, right?

Salesgirl: Certainly

ཉོ་མཁན། ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་ཅ་ལག་འདི་ལེགས་སྐྱེས་སུ་བཏུམ་འགན་ན་ག་འདྲ་འདུག

བུ་མོ་ཚོང་པ། འོས་ཚག

(རྒྱང་ཙམ་འགོར་རྗེས།)

ཉོ་མཁན། ཨ་ཙོ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཡག་པོ་བཏུམ་འདུག

བུ་མོ་ཚོང་པ། ལགས། ངས་ཉོན་རེ་བཞིན་དུ་སྦྱང་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡིད།

ཉོ་མཁན། སྦྱང་བས་བྱང་བར་འགྱུར་བ་རེད་དམ།

བུ་མོ་ཚོང་པ། འོས་ཡིན།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མཉམས།

1. Can you help me gift-wrap this, please? (ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་ཅ་ལག་འདི་ལེགས་སྐྱེས་སུ་བཏུམ་འགན་ན་ག་འདྲ་འདུག)

a. gift-wrap vt. ལེགས་སྐྱེས་སུ་བཏུམ་པ།

- My wife and I gift-wrapped our children's Christmas gifts last night. (མདང་དགོང་དེད་བཟའ་ཟླ་གཉིས་ཀྱིས་ང་ཚོའི་ལོ་གསར་ཀྱི་ལེགས་སྐྱེས་བཏུམ་པ་ཡིན།)

b. Can you help me gift-wrap this, please? = Can you help me to gift wrap this, please?

ཆོག་གྲུབ་འདིའི་ནང་གི help ཉི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ཡིན་པ་དང་། རྗེས་སུ་གང་ཟག་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་སྦྱར་ལ། དེ་ནས་རྗེས་སུ་ཆོག་པ་ལྟར་ to ཡིས་བྱངས་པའི་རེས་མེད་ཆོག་ཐུང་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་གི་ཁ་སྐོང་ལ་སྦྱར་ཆོག་མོད། འོན་ཀྱང་ཆོག་པ་ལྟར་ to སྦྱིར་བཏང་དུ་བསྐྱུས་ཡོད།
དཔེར་ན། help + མི + to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞན་གསལ། = help + མི + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞན་གསལ།

- I helped him to write the letter. = I helped him write the letter. (ངས་ཁོ་ལ་འཕྲིན་ཡིག་དེ་འབྲི་རོགས་བྱས།)

2. wow int. ཨ་ཙོ།

3. practice n. & vi. སྦྱང་བ། སྦྱང་བར་བྱེད་པ།

4. daily adv. ཉོན་རེ་བཞིན་དུ། (= every day) || Dave jogs daily at 6:30 in the morning. (ཉ་མེན་ཉོན་རེ་ཞོགས་པའི་ཆུ་ཚོད་དུག་དང་ཕྱེད་ཀའི་ཕྱེད་ལ་རྒྱག་བྱེད་ཀྱི་ཡིད།)

5. Practice makes perfect སྦྱང་བས་བྱང་བར་འགྱུར། (གཏམ་དཔེ།) *perfect adj. རྗོགས་ལྡན། ཐུན་སྦྱུ་ཆོགས་པ།

6. certainly adv. (སྒྲོ་ཐག་ཚོད་པའི་དོན་གྱི) འོས་ཚག་དང་ཐག་གིས་ཚོད་པའི་དོན། = sure

III. གདམ་ཀུན་ནས་སྒྲིང་ཆའི་ཁ་སྒྲོང་དགོས།

1. The other day I _____ a very good movie. (A) will see (B) saw (C) watch (D) see
2. Roger believes that someday he _____ an English teacher. (A) will be (B) will (C) was (D) is
3. Steve _____ fast. (A) very read (B) reading very (C) read much (D) reads very
4. My father works slowly and _____. (A) very happy (B) happy (C) happily (D) is happily
5. In the beginning, Chris was very sad; _____ in the end, he was happy. (A) so (B) but (C) moreover (D) as a result
6. He helped me _____ the problem. (A) handled (B) handle (C) handling (D) to handled

Lesson 63: Saving a Drowning Boy བུ་རྒྱུ་ཆུ་ལས་སྒྲོལ་བ།

I. Reading ལྟ་སྒྲོག

Ray was walking on the beach one summer day when he heard a little boy shout. “Help! Help!” The boy was drowning. Without thinking, Ray dove into the water. Soon he was swimming back to shore with the boy. Crowds of people were watching eagerly. After a while the boy was breathing again. Then the boy sat up and said to Ray, “You are my hero.”

དབྱར་ཁའི་ཉིན་ཞིག་ལ་རྫོས་མཚོ་འགམ་དུ་འཆམ་འཆམ་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ཁོས་བུ་རྒྱུ་ཞིག་གིས་“སྒོག་སྒྲོལ་རོགས། སྒོག་སྒྲོལ་རོགས།”ཞེས་སྐད་
ཀླག་པ་ཐོས། བུ་དེ་རྒྱུ་ཆུ་འཐིམ་ས་བཞིན་འདུག རྫོས་ཀྱིས་བསམ་སྒྲོ་ཅི་ཡང་མ་བཏང་བར་ཆུ་ལ་མཚོངས། ཅང་མ་འགོར་བར་ཁོས་བུ་དེ་ལ་ལུང་ནས་མཚོ་
འགམ་ལ་ཐིམ་རྒྱུ་ཀྱིན་སྒྲེབས། མི་ཚོགས་ཀྱིས་སེམས་ཁུལ་དང་བལྟས། རྒྱུ་ཅམ་འགོར་རྗེས་བུ་དེ་ཡང་སྒྱུར་དུ་གསལ་སོས་པར་གྱུར། དེ་ནས་བུ་དེ་ཡར་
བསྐད་ནས་རྫོས་ལ་བཤད་དོན། “ཁྱེད་རང་དཔེ་དཔེ་ལོ་ཡིན།”

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. save *vt.* སྒྲོལ་བ། || The fireman saved the child from a burning building. (མི་གསོད་རུ་མི་དེས་བྱིས་པ་དེ་མི་
འབར་བཞིན་པའི་ཐོག་ཁང་ནས་བསྒྲུབས་པ་རེད།)
2. drowning *adj.* རྒྱུ་ཆུ་བཞིན་པ། *drown *vi.* རྒྱུ་ཆུ་བ། རྒྱུ་ཟག་པ། || Last year, ten people drowned in
this lake. (ན་ཁིང་མི་བཅུ་མཚའུ་འདིར་རྒྱུ་ཆུ་གི་བ་རེད།)
3. walk *vi.* འཆམ་འཆམ་བྱེད་པ། || I love walking through the city at night. (ང་མཚན་མོར་གྲོང་རྒྱུང་ནང་འཆམ་འཆམ་
ལ་འགོ་བར་དགའ།)
4. on the beach མཚོ་འགམ་དུ། *beach *n.* མཚོ་འགམ། མཚོ་ཁ།
5. shout *vt. & vi.* སྐད་ཀླག་པ། འབོད་པ།; *shout at + མི མི་ཞིག་ལ་སྐད་ཀླག་པ། || The teacher entered the noisy
classroom and shouted, “Shut up!” (དགོ་ཤོན་ལུང་སྐྱུ་ཁེངས་པའི་སྒྲོབ་ཁང་ནང་ དུ་ཡོང་སྟེ། “ཁ་ཚུམས་”ཞེས་སྐད་བརྒྱབ།);
The angry mother shouted at her son. (ཁོང་སྒྲོ་ལངས་པའི་ཨ་མ་དེས་ཁོ་མིའི་བུ་ལ་སྐད་བརྒྱབ།)
6. help *vi.* སྒོག་སྒྲོལ།
A: Help! There’s a cockroach in my room! (ཀྱ་པ། སྒོག་སྒྲོལ་རོགས། ངའི་ཁང་པའི་ནང་ལ་འབྲུ་ཀྱང་ལང་ཞིག་འདུག)
B: Well, just step on it and kill it. (ཁ་པ། ལགས་སོ། དེ་རྒྱང་འོག་ཏུ་རྗེས་ནས་གསོད་ཞོག)
7. dive *vi.* རྒྱུར་འཚོང་བ། *dive, dove/dived, dove/dived. || I can swim, but I’m afraid to dive.
(ང་རྒྱ་ཆུ་ལ་ཤེས། འོན་ཀྱང་ང་རྒྱུར་འཚོང་རྒྱུར་སྐྱག་གི་འདུག)
8. shore *n.* (མཚོའི་) འགམ་རོགས། || There is a place by the shore that is great for fishing. (མཚོ་རོགས་དེར་ན་
འཛིན་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་འཕྲོད་པའི་ས་ཆ་ཞིག་ཡོད།)

9. crowd *n.* མི་ཚོགས།; crowds of ...” བུ་ཚོགས།; *a crowd of ...” ཚོགས (བུ) ཤིག ། Crowds of fans waited at the airport for the singer to arrive. (མོས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་གནམ་གྲུའི་ཐང་དུ་གྲུ་བ་དེ་སྤོངས་པར་བསྐྱགས་ཡོད།)
10. watch *vi. & vt.* ལྟ་བ། ། I seldom watch TV. (ངས་བརྟན་འཕྲིན་ལ་བལྟ་རྒྱ་ཉུང་།)
11. eagerly *adv.* རྣོད་གཞོད་མི་ཐུབ་པར། རྟབ་རྟབ་པོར། ། The children eagerly jumped into the swimming pool. (བྱིས་པ་དེ་ཚོ་རྟབ་རྟབ་པོར་རྒྱ་ཁྱུལ་རྒྱུ་བྱར་བྱས་པ་སོང་།)
12. after a while. རྩེ་ཙམ་འགོར་རྗེས། (སྦྱོར་ཚིག་ཚིག་ཐུང་འདི་བསྐྱར་ཚིག་བྱེད་པ་ཡིན།); while *n.* དུས་ཡུན་ཞིག
A: The child is crying again. (ཀ་པ། བྱིས་པ་དེ་ཡང་དུས་བྱུང་།)
B: Don't worry. After a while he will stop. (ཁ་པ། སེམས་ཁུར་མ་བྱེད། རྩེ་ཙམ་འགོར་རྗེས་ཁོས་དུམ་ཚམས་བཞག་འོང་གི་རེད།)
13. breathe *vi. & vt.* དབུགས་འབྲིན་རྩེད་བ། ། breathe the fresh air མཁའ་དབུགས་སོས་པ་འབྲིན་རྩེད་བ།; There's too much cigarette smoke in here, I can't breathe. (འདི་གར་ཐ་མག་གི་དུ་བས་ཁེངས་འདུག ངས་དབུགས་འབྲིན་རྩེད་བྱས་ཀྱི་མི་འདུག)
14. hero *n.* དཔལ་བོ།

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྤོངས་ཚན་འདིར་དུས་བྱེད་བཞིན་འདས་པ་དང་དེའི་བྱེད་ལས་དམིགས་ཀྱིས་སྟོན་པར་བྱ།

1. Ray was walking on the beach. རྩེ་མཚོ་འགམ་དུ་འཆམ་འཆམ་ལ་འགོ་བཞིན་ཡོད།

The boy was drowning. (ལུ་དེ་རྒྱུ་ལྷུང་གྲུབ་བྱེད།)

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་འཕྲེད་ཐིག་བརྒྱབ་ཡོད་པ་དེ་དག་བྱེད་བཞིན་འདས་པ་ཡིན། བྱེད་བཞིན་འདས་པ་དང་བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བའི་སྐབས་སུ་ལུ་དང་བྱེད་ལས་ལ་ཆེར་འབྲུལ། མི་འབྲུ་ས་ནི་བྱེད་བཞིན་འདས་པས་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་བྱེད་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་སྟོན་པ་དེ་ཡིན།

a. སྐབས་སུ།

བྱེད་པོའི་ཚིག་ + was/ were + བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ།

- I was sleeping at five. (རྒྱ་ཚོད་ལྔ་པའི་སྟེང་ར་ཉལ་བསྐད་ཡོད།)
- They were watching TV when I called. (ངས་ཁ་པར་བརྒྱབ་དུས་ཁོ་ཚོས་བརྟན་འཕྲིན་ལ་བལྟ་བཞིན་འདུག)

b. བྱེད་ལས།

1). འདས་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་ཏུ་འབྱུང་བཞིན་པའི་བྱ་བྱེད་སྟོན་པ།

- What was he doing then? (དེ་ནས་ཁོས་ག་རེ་བྱེད་བཞིན་འདུག་གམ།)
- When I walked in, he was eating. (ང་ནང་ལ་བྱིན་དུས་ཁོས་ཟ་མ་ཟ་བཞིན་འདུག)

2). leave (ཆས་པ), come (ཡོང་བ), go (འགོ་བ) སྐགས་[འགོ་འོང་]གི་དོན་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག་དེ་དག་བྱེད་བཞིན་འདས་པར་བཞག་ལ། འདས་པའི་དུས་དེར་འབྱུང་བར་འགྱུར་པའི་དོན་སྟོན་པ་ཡིན།

- He told me that he was leaving soon. = He told me that he would leave soon. = He told me that he would be leaving soon. (ཁོས་ང་ལ་ཁོ་མི་འགྱུངས་བར་ཆས་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་ཟེར།)
- He said that he was coming this afternoon. = He said that he would come this afternoon. = He said that he would be coming this afternoon. (ཁོས་ཁོ་དེ་རིང་ཕྱི་དྲོ་ཡོང་རྒྱ་ཡིན་ཟེར།)

སྤོངས་ཚན་འདིའི་ནང་གི་“The boy was drowning”ཡང་བཞག་ལ་སྟེངས་འདིར་གཏོགས་པ་ཡིན། ག་ཤིབ་བསྐྱར་བྱས་དང་།

✧ “The boy was drowning.” (བུ་དེ་རྒྱུ་ལྷོ་བུ་བས་བྱེད།)

✧ The boy was drowned. (བུ་དེ་རྒྱུ་ལྷོ་བུ་སྐྱོད།)

2. Ray was walking on the beach one summer day when he heard a little boy shout, “Help! Help!” དབྱར་ལའི་ཉིན་ཞིག་ལ་རྡོེ་མཚོ་འགམ་དུ་འཆམ་འཆམ་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ཁོས་བྱ་རྒྱུད་ཞིག་གིས་“སྟོན་སྟོན་རོགས། སྟོན་སྟོན་རོགས་”ཞེས་སྒྲད་རྒྱག་པ་ཐོས།

a. ཚོག་གྲུབ་འདིར་གཤམ་གྱི་ཚོག་གི་གྲུབ་སྟངས་བཞོལ་ཡོད་སྟེ།

བྱེད་པོའི་ཚོག་ + was/were + བྱ་ཚོག་བྱེད་བཞིན་པ་ + when གྱིས་བྲངས་པའི་དུས་འདས་པའི་བྱ་བའི་བྱེད་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚོག་གྲུབ་པ་ལ་བ། འདས་པའི་དུས་ཞིག་གི་ནང་དུ་བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་བྱ་བ་གཞན་ཞིག་བྱུང་བར་བསྟན་པ་ཡིན།

• I was having dinner when he came. (ངས་ཟ་མ་ཟ་བཞིན་པའི་སྐབས་ལ་ཁོ་སླེབས་བྱུང་།)

• I was taking a shower when the phone rang. (ངས་ཁྱུང་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ཁ་པར་གྲགས་བྱུང་།)

b. ... he heard a little boy shout, “Help! Help!” (“ཁོས་བྱ་རྒྱུད་ཞིག་གིས་“སྟོན་སྟོན་རོགས། སྟོན་སྟོན་རོགས་”ཞེས་སྒྲད་རྒྱག་པ་ཐོས།)

*དོ་སྒྲུབ་བྱ་ཡུལ།

ཚོག་གྲུབ་འདིའི་ནང་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོག་ heard (ཐོས་པ་) ལ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་ a little boy སྒྱར་བས་མི་ཚད། བྱ་ཚོག་གི་མ་གཟུགས་ shout ཡང་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་གི་ཁ་སྒྲོང་བྱས་ནས་སྒྱར་ཡོད། དབྱིན་ཇིའི་སྒྲད་དུ། [མཐོང་བ] (དཔེར་ན see) དང་། [ཐོས་པ་འམ་གོ་བ] (དཔེར་ན hear) [ཚོར་བ] (དཔེར་ན feel) བཅས་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོག་རིགས་གསུམ་གྱི་རྗེས་ལ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་སྒྱར་རྗེས། བྱ་ཚོག་གི་མ་གཟུགས་དང་བྱེད་བཞིན་པ། ཡང་ན་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་བཅས་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་གི་ཁ་སྒྲོང་བྱས་ཚོག་ དེ་དག་སོ་སོར་གསལ་བར་བཤད་ན།

1). བྱ་ཚོག་གི་མ་གཟུགས་ཁ་སྒྲོང་བྱེད་པ།

དོན་དག་ཅིག་དངོས་སུ་བྱུང་བ་ནན་གྱིས་སྟོན་པ།

• I saw him steal my money. (ངས་ཁོས་ངའི་སྒོར་མོ་བརྒྱུས་པ་མཐོང་།)

• I heard him sing. (ངས་ཁོས་གླུ་ལེན་པ་གོ་)

• I felt him touch my hand. (ངས་ཁོས་ངའི་ལག་པར་རེག་པ་ཚོར་།)

“...he heard a little boy shout ...”ཞེས་པའི་ཚོག་འདི་ཡང་བཞོལ་སྟངས་དེར་གཏོགས།

2). བྱ་ཚོག་བྱེད་བཞིན་པ་ཁ་སྒྲོང་བྱེད་པ།

• I saw him stealing my money. (ངས་ཁོས་ངའི་སྒོར་མོ་རྒྱུ་བཞིན་པ་མཐོང་།)

• I heard him singing. (ངས་ཁོས་གླུ་ལེན་བཞིན་པ་གོ་)

3). བྱ་ཚོག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་ཁ་སྒྲོང་བྱེད་པ།

དངོས་པོ་གཞན་ནན་གྱིས་སྟོན་པ།

• I saw him punished. (ངས་ཁོ་ལ་ཆད་པ་ཐོག་པ་མཐོང་།)

• I heard him dragged away. (ངས་ཁོ་(གཞན་གྱིས་) དུད་སོང་བ་ཐོས།)

• I felt my hand lifted. (ངས་རང་གི་ལག་པ (གཞན་གྱིས་) ཡར་བཀྲགས་སོང་བ་ཚོར་།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. Ray was walking on the beach when he heard a boy shout. (རྗེ་མཚོ་འགམ་དུ་འཆམ་འཆམ་འཁྲོ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ཁོས་བུ་ཞིག་གིས་སྒྲད་རྒྱག་པ་ཐོས།)
  - They were playing outside when they heard their mother call. (ཁོ་ཚོ་ཕྱི་རོལ་དུ་ཕྱིད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ཁོ་ཚོས་མ་མས་ཁོ་ཚོ་འབོད་པ་ཐོས།)
  - I was watching TV when the doorbell rang. (ངས་བརྟན་འཕྲིན་ལ་བརྟུང་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲོ་དྲིལ་གྲགས་བྱུང་།)
  - We were playing volleyball in the yard when it started to rain. (ང་ཚོས་ར་བསྐྱར་ནང་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ལོ་ཕྱིད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ཆར་པ་བབས་བྱུང་།)
2. He heard a little boy shout. (ཁོས་བུ་ཚུང་ཞིག་གིས་སྒྲད་རྒྱག་པ་ཐོས།)
  - I saw a woman dancing. (ངས་བུད་མེད་ཞིག་གིས་ཞབས་བྲོ་རྒྱག་བཞིན་པ་མཐོང་།)
  - We saw a man robbed. (ང་ཚོས་སྒྲེས་པ་ཞིག་ལ་གཞན་གྱིས་) འཕྲོག་བཙོམ་བྱས་སོང་བ་མཐོང་།)
  - I left my arm bitten. (ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་དཔུང་པ་རླུགས་བྱུང་བ་ཚོང་།)

Lesson 64: Dan's a Good Swimmer ཏན་ཚུ་རྒྱལ་རྒྱག་མཁན་ཡག་པོ་ཞིག་རེད།

I. Dialogue ཁ་བད།

- Lucy:** Dan's a good swimmer, isn't he?
Lewis: Yes. In fact, he's a lifeguard.
Lucy: Wow! Can he teach me the butterfly and the backstroke.
Lewis: Yes. He can also teach you the free style and the breaststroke.
Lucy: Great!
- ལུ་སའེ། ཏན་ཚུ་རྒྱལ་མཁན་ཡག་པོ་ཞིག་རེད། མ་རེད་དམ།
ལེ་ཟེ་སི། རེད། རྟན་དངོས་ཐོག་ཁོང་སློབ་སྦྱོར་མཁན་ཞིག་རེད།
ལུ་སའེ། ཨ་ཙོ། ཁོང་གིས་ང་ལ་བྱེ་ལེབ་རྒྱལ་དང་གན་རྒྱལ་བྲིད་བྱུང་བམ།
ལེ་ཟེ་སི། བྱུང་གི་རེད། ཁོང་གིས་ད་དུང་ཁྱོད་ལ་རང་མོས་རྒྱལ་དང་སྐལ་རྒྱལ་ཡང་བྲིད་བྱུང་གི་རེད།
ལུ་སའེ། རོ་མ་བཟང་།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟེ་མེག

1. swimmer <i>n.</i> རྒྱ་རྒྱལ་མཁན།	4. backstroke <i>n.</i> གན་རྒྱལ།
2. lifeguard <i>n.</i> སློག་སྦྱོར་མཁན།	5. free style <i>n.</i> རང་མོས་རྒྱལ།
3. butterfly <i>n.</i> བྱེ་མ་ལེབ། སྐབས་འདིར་[བྱེ་མ་ལེབ་རྒྱལ]ལ་གོ།	6. breaststroke <i>n.</i> སྐལ་རྒྱལ།

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. Sally and Mike _____ comic books last night. (A) was seeing (B) was reading (C) were reading (D) were seeing
2. I _____ on the computer when my wife called me on the phone. (A) were typing (B) typed (C) was typed (D) was typing
3. I _____ a child _____ off his bicycle. (A) see, fell (B) saw, fall (C) saw, fell (D) seeing, fall
4. The students were talking when the teacher _____ into the room. (A) coming (B) comes (C) came (D) comed
5. I thought you _____ soon. (A) leaving (B) would leave (C) would be left (D) would be leaving
6. She isn't as beautiful as Mary, _____? (A) is she (B) isn't she (C) is he (D) doesn't she

Lesson 65: The Fortune-teller མོ་བ།

I. Reading ལྟ་སྟོན།

My friend Mike is a fortune-teller. He often tells me many things about my future. First, I will become a father next year. Then, I will get a promotion and earn a lot of money. Two years later, I will buy a new car. Soon after that, I will be able to afford a new house. I'm not superstitious, but I hope he's right.

ངའི་གྲོགས་པོ་མའི་ཁི་མོ་བ་ཞིག་ཡིན། ཁོས་རྒྱུན་དུ་ང་ལ་ངའི་མ་འོངས་པའི་སྐོར་གྱི་དོན་དག་མང་པོ་བཤད་གྱི་ཡོད། ཐོག་མར། ང་སང་ལོ་ཨ་མ་ཁྱེད་ཀྱི་འཇུག་རྒྱུ་རེད། དེ་ནས་ནས་ང་གོ་གནས་འཕར་རྒྱ་ཡོན་པ་དང་དཔུལ་མང་པོ་ལོན་རྒྱུ་རེད། ལོ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ། ངས་མོ་ཏ་གསར་བ་ཞིག་ཉན་རྒྱུ་རེད། དེ་ནས་ཅང་མི་འགོར་བར། ངས་ཁང་བ་གསར་བ་ཞིག་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རེད། སྤྱིར་བཏགས་པ་དང་མི་ཆེ་མོད། འོན་ཀྱང་ངའི་རེ་བར་ཁོ་བདེན་པ་ཡིན་ན་སྟེ།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. fortune-teller *n.* མོ་བ།
2. tell *vt.* ཞེད་པ། ཟེར་བ།
3. about *prep.* འབྲེལ་ཡོད། སྟོན། || Chris told me about a dream he had last night. (ཁི་རིས་སིས་ཁོས་མདང་དགོང་མེས་པའི་སྤྱི་ལམ་གྱི་སྐོར་ང་ལ་བཤད་བྱུང་།)
4. future *n.* མདུན་ལམ། མ་འོངས་པ། || What will you do in the future? (ཁྱོད་ཀྱིས་མ་འོངས་པར་ག་རེ་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།)
5. become *vt.* ལ་འཇུག་པ། || Eventually, Sally and Susie became good friends. (མཇུག་མཐར་སྤྱི་ལོ་དང་སྤུ་སའི་གཉིས་གྲོགས་པོ་བཟང་པོར་གྱུར།)
6. get a promotion (གོ་གནས) འཕར་བ། *promotion *n.* སྤར་བ། || After this project Ted and Carl will get a promotion. (རྒྱུ་གངས་འདི་གྲུབ་རྗེས། ཐེད་ཉི་དང་རའོ་གཉིས་གོ་གནས་འཕར་ཡོང་གི་རེད།)
7. earn *vt.* (དཔུལ) ལོན་པ། || My wife earns more money than I. (ངའི་ཚུང་མས་ང་ལས་དཔུལ་མང་ཙམ་ལོན་གྱི་ཡོད།)
8. later *adv.* དེ་རྗེས། རྗེས་སུ། *མིང་འདི་རྟག་པར་ཆོས་བས་སྟོན་པའི་མིང་ཚིག་གི་རྗེས་སུ་སྤར་ནས་བཀོལ་གྱི་ཡོད་དེ་དཔེར་ན།
*five years later ལོ་ལྔ་འཛིན་རྗེས་སུ།   *two days later ཉིན་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ།
✧ I started to attend university when I was eighteen. Four years later I graduated. (ང་ལོ་བཙོ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྟེང་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར་སོང་། ལོ་བཞི་འཛིན་རྗེས་སུ་ང་སློབ་མཐར་ཕྱིན།)
9. be able to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུམ། གང་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་པའམ་རྒྱུ་པ། = can + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུམ། || I'm sorry. I won't be able to go to your birthday party. (དགོངས་པ་མ་ཚོམ། ང་ཁྱེད་ཀྱི་སྟེས་སྤར་སྟོ་ཆོགས་ལ་ཡོང་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག)
10. afford *vt.* ཉན་ཐུབ་པ། ཁྱེད་པ། *afford ཉན་པར་ can ནམ་ be able to སྤར་ནས་བཀོལ་གྱི་ཡོད།

can		afford + མིང་ཚིག་ ཉན་སྟོབས་ཡོད་པ། ཁྱེད་པ།
be able to		

✧ I can't afford that shirt. It's too expensive. (ངས་ཆོལ་ལེན་དེ་ཁྱེད་གི་མི་འདུག དེ་གོང་ཆེན་པོ་འདུག)
11. superstitious *adj.* མྱོངས་དད།

A: If you break a mirror, you will have seven years of bad luck. (ཀ་པ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་མེ་ལོང་ཞིག་བཅག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ལོ་བདུན་ལ་རྒྱུད་ཏེ་རྒྱུ་མ་རེད།)

B: Oh, you're just superstitious. (ཁ་པ། ཨོ། ཁྱོད་མྱོངས་དད་རེད་འདུག)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

1. First, I will become a father next year. ཐོག་མར། སང་ལོང་ཨ་ཕ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་རྒྱུ་རེད།

Then, I will get a promotion and earn a lot of money. (དེ་ནས་ང་གོ་གནས་འཕར་ཏེ་དངུལ་མང་པོ་ལོན་རྒྱུ་རེད།)

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀ་སྤྱིར་བཏང་མ་འོངས་པ་རེད། ཚིག་གྲུབ་དེ་རིགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་བཞུགས་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་གསལ་པོར་བཤད་ན།

a. ཚིག་གི་སྒྲུབ་ཚུལ། བྱེད་པོའི་ཚིག་ + will/shall + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསལ།

- He will come this afternoon. (ཁོ་དེ་རིང་ཕྱི་དྲོ་ཡོང་རྒྱུ་རེད།)

- We will/shall call on our teacher tomorrow. (ང་ཚོ་སང་ཉིན་ང་ཚོའི་དགེ་ཆན་ལ་བཟུང་ཁྱོད་ལྟོ་ཡིན།)

དེ་ཕྱིན་ཇི་འདི་ལུགས་ལ་བྱེད་པོའི་ཚིག་གསལ་ཏེ་གང་ཟག་དང་པོའི་ཚབ་ཚིག་(I, we) ཡིན་ན། རྗེས་སུ་ shall སྤྱིར་བཏང་། གང་ཟག་གཉིས་པའམ་གང་ཟག་གསུམ་པའི་བྱེད་པོའི་ཚིག་ཚང་མར་ will སྤྱིར་བཏང་། འོན་ཀྱང་ཨ་འདི་ལུགས་ལ་བྱེད་པོའི་ཚིག་གང་ཟག་གང་ཡིན་རུང་ཚང་མར་ will སྤྱིར་བཏང་། དཔེར་ན།

དེ་ཕྱིན་ཇི་འདི་ལུགས།

- I shall do it. (ངས་དེ་བསྐྱབ་རྒྱུ་ཡིན།)

- He will do it. (ཁོས་དེ་བསྐྱབ་རྒྱུ་རེད།)

- We shall do it. (ང་ཚོས་དེ་བསྐྱབ་རྒྱུ་ཡིན།)

- She will do it. (ཁོ་མས་དེ་བསྐྱབ་རྒྱུ་རེད།)

- You will do it. (ཁྱོད་དམ་ཁྱོད་ཚོས་དེ་བསྐྱབ་རྒྱུ་རེད།)

- It will do it. (དེས་དེ་བསྐྱབ་རྒྱུ་རེད།)

- They will do it. (ཁོ་ཚོས་དེ་བསྐྱབ་རྒྱུ་རེད།)

ཨ་འདི་ལུགས།

- I will do it. (ངས་དེ་བསྐྱབ་རྒྱུ་ཡིན།)

- We will do it. (ང་ཚོས་དེ་བསྐྱབ་རྒྱུ་ཡིན།)

- You will do it. (ཁྱོད་དམ་ཁྱོད་ཚོས་དེ་བསྐྱབ་རྒྱུ་རེད།)

དེ་ཕྱིན་ཇི་འདི་ལུགས་ལས་ཨ་འདི་ལུགས་གཅིག་གྱུར་དང་སྟབས་བདེ་ཡོད་པས། དེང་སྐབས་ཨ་འདི་ལུགས་དེ་བཞུགས་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་

b. སྤྱིར་བཏང་གི་མ་འོངས་པ་བཞུགས་པའི་གནས་སྐབས།

སྤྱིར་བཏང་གི་མ་འོངས་པས་འབྲུང་འབྲུར་གྱི་བྱ་བྱེད་དང་གནས་ཚུལ་སྟོན་ལ། བྱ་བྱེད་དང་གནས་ཚུལ་དེ་ཉི་མའི་དུས་སྐབས་སམ་དུས་ཡུན་རིང་བོ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲུང་བ་གང་ཡིན་རུང་ཚང་མར་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གོགས་ will སྤྱིར་བཏང་མཚོན་དགོས།

བོད་ཡིག ལོ་བརྒྱའི་རྗེས་སུ་ང་ཁྱོད་དང་གཉིན་བསྐྱིག་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ཕྱིན་ཡིག I will marry you ten years later.

བོད་ཡིག ཁོ་ལམ་སང་ཡོང་རྒྱུ་རེད།

དེ་ཕྱིན་ཡིག He will come soon.

*དོ་སྣང་བྱ་ལུ།

1). will བྱེད་པོའི་ཚིག་ལ་སྤྱིར་སྐབས། གཤམ་ལྟར་སྤྱིར་ཚིག་

✧ I will $\Rightarrow$ I'll

✧ He will $\Rightarrow$ He'll

✧ They will $\Rightarrow$ They'll

2). will ལ་ not སྤྱིར་སྐབས། won't ཞེས་སྤྱིར་ཚིག་

✧ I will not $\Rightarrow$ I won't

2. Soon after, I will be able to afford a new house. དེ་ནས་ཙམ་མི་འགོར་བར། ངས་ཁང་པ་གསར་པ་ཞིག་ལྷན་རྒྱུ་རེད།

a. afford གི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ཡིན་ལ། [ཉོ་བྱང་པ]འཕུལ་ལྷན་པ་ཡི་དོན་སྟོན། དེའི་རྗེས་སུ་མིང་ཆོག་གསར་ཆོག་ལྷན་ to ཡིས་བྲངས་པའི་
ངས་མེད་ཆོག་ལྷན་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་ཏུ་སྦྱར་ཆོག དེ་ཡང་ afford ཡི་རྒྱུ་ལ་ངས་པར་བྱ་བྱ་ཆོག་གི་ཆོག་གོགས་ can སྦྱར་དགོས།

I afford that car. (X)

→ I can afford that car. (O) (ངས་མོ་ཁྱེད་ཀྱི་ལོ་ཡོད།)

I don't afford to take the trip with you. (X)

→ I can't afford to take the trip with you. (O) (ང་ལ་ཁྱེད་རང་དང་མཉམ་དུ་ཡུལ་སྐོར་ལ་འགོ་སྐྱོད་གྱི་དཔུལ་མི་
འདུག)

b. afford གལ་ཏེ་སྤྱིར་བཏང་གི་མ་འོངས་པར་བཞོལ་བ་ལ།

ལྷན་སྐྱོར་ན། I will can afford that car. (X) ཞེས་འབྲི་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་ will དང་ can གཉིས་ཀ་བྱ་ཆོག་གི་
ཆོག་གོགས་ཡིན་པས་མཉམ་དུ་སྦྱར་མི་རུང་ལ། སྐབས་འདིར་ can དེ་ be able to ལ་བསྒྱུར་ན། འདིར་ཉན་སྒྱུ་བ་དགོས།

I will be able to afford that car someday. (O) (ངས་ཉི་མ་ཞིག་ལ་མོ་ཁྱེད་ཀྱི་འོང་གི་རེད།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. Two years later, I will buy a new car. (ལོ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ངས་མོ་ཁྱེད་གསར་པ་ཞིག་ཉོ་རྒྱུ་ཡིན།)

➤ She'll finish high school three years later. (ལོ་གསུམ་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཁོ་མོས་མཐོ་འབྲིང་ནས་མཐར་ཐྱིན་རྒྱུ་རེད།)

➤ We shall meet you in a couple of hours. (སྐུ་ཚོད་གཉིས་གསུམ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ། ང་ཚོ་ཁྱེད་དང་འཕྲད་པར་འགྱུར།)

2. Not long after he got to Lhasa, he will visit the Potala Palace. (ཁོང་ལྷ་སར་འབྱོར་ནས་ཙམ་མི་འགོར་བར་ཕོ་
བྲང་པོ་ལ་མཇུག་རྒྱུ་རེད།)

➤ Shortly after I show him how, he will be able to fix a car. ངས་ཁོ་ལ་འབྲིད་འཕུལ་དུ་ཁོས་མོ་ཁྱེད་ཀྱི་གསོ་
བྱེད་ཤེས་འོང་གི་རེད།)

➤ Soon after they meet, I'm sure they will fall in love. (ངོ་ཐུག་ནས་ཙམ་མི་འགོར་བར་ཁོ་གཉིས་བཅུ་དུང་གི་
སྐྱོར་དུ་ལྷན་འགོ་བ་ཐག་གིས་ཆོད།)

Lesson 66: Will It Leave On Time དེ་དུས་ཐོག་ཏུ་འགོ་རྒྱུ་རེད་དམ།

I. dialogue ཁ་བད།

Girl:	Excuse me. When will the next train leave?	བུ་མོ།	འོ་བརྒྱལ། མི་འཁོར་རྗེས་མ་ག་དུས་འགོ་རྒྱུ་རེད།
Man:	In ten minutes.	སྒྲེས་པ།	སྐར་མ་བཅུ་ཉེ་རྗེས་སུ།
Girl:	Will it leave on time?	བུ་མོ།	དེ་དུས་ཐོག་ཏུ་འགོ་རྒྱུ་རེད་དམ།
Man:	It always does.		
Girl:	Thank you.	སྒྲེས་པ།	དེ་ནས་ཡང་དུས་ཐོག་ཏུ་འགོ་གི་ཡོད་པ་རེད།
		བུ་མོ།	ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

II. Key Points གནད་གྱི་ལྟ་མཉམ།

1. in ten minutes སྐར་མ་བཅུ་ཉེ་རྗེས་སུ། || The next train will leave in ten minutes. (མི་འཁོར་རྗེས་མ་སྐར་མ་བཅུ་ཉེ་
རྗེས་སུ་འགོ་རྒྱུ་རེད།)

in + དུས་ཡུན་ཞིག་ དུས་ཡུན་དེ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ། (སྤྱིར་བཏང་མ་འོངས་པར་བཞོལ་གྱི་ཡོད།) = དུས་ཡུན་ཞིག་ + later

I'll be there	in five minutes.	(ངས་མ་ལཱ་ལྔ་མེས་སུ་དེ་རེ་འབྱོར་འོང་།)
	five minutes later.	

I'll finish it	in two hours.	(ངས་ཀློང་གཉིས་ཀྱི་མེས་སུ་བྱ་བ་དེ་འབྲུབ་པར་འབྱུར།)
	two hours later.	

I'll be there after five minutes. (X)

I'll finish it after two hours. (X)

after five minutes ལ[སྐར་མ་ལྔ་འགོར་མེས་སུ་]ཞེས་པའི་དོན་ཡོད། དེའི་ཕྱིར། “I'll be there after five minutes.”

ཞེས་པས་[སྐར་མ་ལྔ་མེས་སུ་]ངས་གཞི་ནས་དེ་རེ་ཡོང་མི་ཡོང་བས་མ་སྟོང་རྒྱ་ཡིན་ལ། ད་རུང་ཐག་བཅད་མེད་པ་ཤུགས་ནས་སྟོན། “I'll be there in five minutes.” ཞེས་པ་ནི་[སྐར་མ་ལྔ་འགོར་མ་]ཐག་བཅད་དེ་གར་འབྱོར་འོང་བ་ཤུགས་ནས་སྟོན། དེ་བཞིན་ after two hours ཡང་ after five minutes དང་འདྲའོ། within གྱིས་[...ནང་དུ་]ཞེས་པའི་དོན་སྟོན།

✧ I'll be there in five minutes. (ངས་མ་ལཱ་ལྔ་མེས་སུ་དེ་རེ་འབྱོར་འོང་།)

2. on time དུས་ལྟར། || Carl always comes to work on time. (ཁ་རའོ་ནམ་ཡིན་ཡང་དུས་ཐོག་ཏུ་ལས་ཀར་ཡོང་གི་ཡོད།)

3. It always does. = It always leaves on time. (དེ་ནམ་ཡང་དུས་ཐོག་ཏུ་འགོ་གི་ཡོད།)

སྐབས་འདིར་ does བྱ་ཆོག་གི་ཆོག་གོགས་ཡིན་པ་དང་། ཆོག་སྟོན་མའི་ནང་བྱང་ཟེན་པའི་བྱ་ཆོག་རིགས་མཐུན་པ་དང་བཅས་པའི་ཆབ་བྱེད་པ་ཡིན།

A: You went to Nanjing the other day, didn't you? (ཀ་པ། ཟློན་ཉིན་འགའི་སྡོན་ནན་ཅིན་ལ་ཕྱིན་པ་རེད། མ་རེད་དམ།)

B: Yes, I did. (ཁ་པ། ཡིན། ང་ཕྱིན་པ་ཡིན།)

*སྐབས་འདིར་ did ཡིས་ཆོག་སྟོན་མའི་ནང་གི་ went to Nanjing the other day ཡི་ཆབ་བྱས་པ་ཡིན།

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. Three years later. I _____ to America. (A) will go (B) go (C) will going (D) will
2. Peter will be here _____ (A) ten minute (B) after ten minutes (C) in ten minute (D) in ten minutes
3. I know the party _____ be a success. (A) is (B) will (C) can will (D) was
4. I hate Bobby. I _____ go to dinner with him. (A) will (B) won't (C) not (D) willn't
5. _____ you go to a movie with me together? (A) Want (B) Have (C) Does (D) Will
6. Class will _____. (A) on five minutes (B) starting in five minutes (C) start in ten minutes (D) start on ten minutes

Lesson 67: Getting Married གཉན་སྦྱིག་བྱེད་པ།

I. Reading ལྟོག་པ།

My girlfriend and I are going to get married this year. We are going to have a big wedding party. All our friends and relatives are going to come. We are going to have a traditional wedding. After the wedding we are going to live with my parents. We are going to be one big happy family.

ང་དང་ངའི་གྲོགས་མོ་གཉིས་དེ་ལོ་གཉིས་སྤྱི་ཕྱི་ལོ་། ང་ཚོས་བཀའ་སློན་གཟབ་རྒྱས་ཆེ་བ་ཞིག་བཤམ་རྒྱུ་ཡིན། ང་ཚོའི་གྲོགས་པོ་དང་གཉིས་ཉེ་ཆང་མ་ཡོང་གི་རེད། ང་ཚོས་སྤུ་རྒྱུ་གི་བཀའ་སློན་ཞིག་བཤམ་རྒྱུ་ཡིན། གཉིས་སྤྱི་ཕྱི་ལོ་ཟླ་བ་ཚོ་འདི་པ་མ་གཉིས་དང་མཉམ་དུ་འདུག་རྒྱུ་ཡིན། ང་ཚོ་དགའ་སྤྱོད་ལྷན་པའི་བྱིས་ཚང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་འགྲོ་གི་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. girlfriend *n.* དགའ་གྲོགས། (བུ་མོ) དགའ་མ། *boyfriend *n.* དགའ་གྲོགས། (བུ)
2. get married གཉིས་སྤྱི་ཕྱི་ལོ་ ཆང་ས་རྒྱལ་བ། *married *adj.* གཉིས་སྤྱི་ཕྱི་ལོ་ ཆང་ས། || Susie and Roger are getting married next summer. (ཟུ་ལུ་མའེ་དང་རའོ་ལྷང་སང་ལོ་དབྱར་ཁར་གཉིས་སྤྱི་ཕྱི་ལོ་རྒྱུ་རེད།)
3. wedding party *n.* བཀའ་སློན། གཉིས་སྤྱི་ཕྱི་ལོ་
4. relative *n.* གཉིས་ཉེ།
5. traditional *adj.* རྒྱལ་རྒྱུ། ཟུང་རྒྱལ། || It's traditional in America to eat turkey on Christmas Day. (ཡི་ཤུའི་ལོ་གསར་ལ་བྱ་ཤ་ཟ་བ་དེ་ནི་ཨ་མེ་རི་ཀ་འི་རྒྱལ་རྒྱུ་རེད།)

III. Grammar Points བཤམ་སྤྱོད་དཀའ་གནད།

སྤྱོད་ཚན་འདིར་“be going to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཟུགས་”ཞེས་པས་སྤྱིར་བཏང་མ་འོངས་པ་སྤྱོད་པའི་བཞོལ་སྤངས་མཚམས་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་ཡིན།

1. My girlfriend and I are going to get married this year. ང་དང་ངའི་གྲོགས་མོ་གཉིས་དེ་ལོ་གཉིས་སྤྱི་ཕྱི་ལོ་ ཡིན།

We are going to have a big wedding party. (ང་ཚོས་བཀའ་སློན་གཟབ་རྒྱས་ཆེ་བ་ཞིག་བཤམ་རྒྱུ་ཡིན།)

གོང་གི་དཔེར་བརྗོད་གཉིས་ཀ་སྤྱིར་བཏང་གི་མ་འོངས་པའི་ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་ are going to བློ་འདོད་དང་མཚུངས། དཔེར་ན། will + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཟུགས་ = will + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཟུགས་ + be going to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཟུགས་

- I will leave soon. = I am going to leave soon. (ང་ལམ་སང་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན།)
- He will be there in five minutes. = He is going to be there in five minutes. (ཁོ་སྐར་མ་ལྔའི་རྗེས་ཟུ་དེར་སྤྱོད་པ་འོངས།)

*དོ་སྒྲུང་བྱ་ཡུལ།

will དང་ be going to ཡི་ནང་དོན་འདྲ་བས་ཡན་རྒྱུ་ཆབ་བྱས་ཚིག་མོད། འོན་ཀྱང་ be going to ཡིས་དུས་ཡུན་ཐུང་ཐུང་འོན་ཏེ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་བྱ་བྱེད་དམ་གནས་རྒྱལ་གཙོ་བོར་སྤྱོད་པ་དང་། will ཡིས་དུས་ཡུན་ཐུང་ཐུང་མ་ཟད་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་ནང་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་བྱ་བྱེད་དང་གནས་རྒྱལ་སྤྱོད།

- He is going to climb mountains with us this weekend. = He will climb mountains with us this weekend. (གནམ་མཁུག་འདིར་ཁོ་ང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་རི་འཛིག་པར་འགྲོ་རྒྱུ་རེད།)

དུས་ཡུན་རིང་པོའི་རྗེས་སུ།

✧ He is going to marry the girl ten years later. (སྤྱོད་མི་ལེགས།)

➢✧ He will marry the girl ten years later. (སྤྱོད་མི་ལེགས།) (ཡོང་བའི་རྗེས་སུ་ཁོ་མོ་དང་གཉིས་སྤྱི་ཕྱི་ལོ་རྒྱུ་རེད།)

2. ཚོག་གང་ཞིག་གིས་ཆ་རྒྱུན་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་སྤང་ཚུལ་ཅིག་འབྱུང་སྲིད་པ་མཚོན་པའི་སྐབས་སུ། will བཞོལ་འོས་པ་ལས་ be going to བཞོལ་མི་འོས།

✧ He is going to lose everything without your help. (སྦྱོར་མི་ལགས།)

➤ ✧ He will lose everything without your help. (སྦྱོར་ལགས།) (ཁྱོད་གྱི་རོགས་རམ་མེད་ན་ཁོའི་ཡོད་ཆད་གོར་འགོ་གི་རེད།)

✧ I am going to get angry if you don't come. (སྦྱོར་མི་ལགས།)

➤ ✧ I will get angry if you don't come. (སྦྱོར་ལགས།) (ཁྱོད་མ་ཡོང་ན་ང་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་ངས་ཡིན།)

IV Substitution བརྗེ་རེས།

1. My girlfriend and I are going to get married this year. (ང་དང་ངའི་གྲོགས་མོ་གཉིས་དེ་ལོ་གཉིན་སྦྱིན་ཁྱེད་རྒྱ་ཡིན།)

➤ My girlfriend and I will get engaged this year. (ང་དང་ངའི་གྲོགས་མོ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལོ་གཉིན་གན་འཛག་རྒྱ་ཡིན།)

➤ My girlfriend and I are going to a play tonight. (ང་དང་ངའི་གྲོགས་མོ་གཉིས་དོ་དགོང་ཕྱིད་མོར་ལྟ་སྤྱོད་འགྲོ་རྒྱ་ཡིན།)

➤ My girlfriend and I are going to travel to the south this weekend. (ང་དང་ངའི་གྲོགས་མོ་གཉིས་གཟའ་མཇུག་འདིར་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཡལ་སྐོར་ལ་འགྲོ་རྒྱ་ཡིན།)

2. We are going to be one big happy family. (ང་ཚོ་དགའ་སྦྱིད་ལྷན་པའི་ཁྱིམ་ཆང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་རྒྱ་རེད།)

➤ We are going to have a great time. (ང་ཚོར་སྦྱིད་ཆེན་པོ་ལྷན་ངས་ཡིན།)

➤ Bill's team is going to win the game. (པི་ལོ་ཀྱི་རུ་བག་གིས་རྒྱལ་ཁ་ལོན་གྱི་རེད།)

➤ We are going to cook Tibetan food and ask all our friends to come. (ང་ཚོས་བོད་ཟས་བཟོས་ནས་གྲོགས་པོ་ཆང་མ་མགོན་དུ་འབོད་ཅིས་ཡོད།)

Lesson 68: Are You Going to Come ཁྱོད་ཡོང་རྒྱ་ཡིན་ནམ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Candy: Are you going to come to my wedding?

Joe: Of course.

Candy: Good. Are you going to bring your girlfriend?

Joe: Yes. She likes weddings.

Candy: So when are you going to get married?

Joe: We haven't decided yet.

ཁན་ཏའེ། ཁྱོད་རང་ངའི་གཉིན་སྦྱོན་ལ་ཡོང་རྒྱ་ཡིན་ནམ།

ཇའོ། ལོས་ཡོང་།

ཁན་ཏའེ། བཟང་གི་ཁྱོད་ཀྱིས་དགའ་རོགས་ཁྱོད་ཡོང་རྒྱ་ཡིན་ནམ།

ཇའོ། ཁྱོད་ཡོང་རྒྱ་ཡིན། ཁོ་མོ་གཉིན་སྦྱོན་ལ་ཞུགས་རྒྱུ་དགའ་བོ་ཡོད།

ཁན་ཏའེ། འོ་ན། ཁྱོད་ཚོ་ནམ་གཉིན་སྦྱིན་ཁྱེད་རྒྱ་ཡིན།

ཇའོ། ང་ཚོས་ད་རུང་ཐག་བཅད་མེད།

II. Key Points གནད་གྱི་ཕྱི་མིག

decide *vt. & vi.* ཐག་གཅོད་པ། ཐག་ཚོད་པ། || Have you decided where you will go for your vacation? (ཁྱོད་ གྲིས་གུང་གསེང་གི་སྐབས་ལ་འགོ་རྒྱ་ཐག་བཅད་ཡོད་དམ།); Let me know what you have decided by tomorrow. (སང་ ཉིན་བར་དུ་ཁྱོད་གྲིས་ཐག་ཅི་བཅད་ང་ལ་གསུ་སྟུག་དང་།)

III. གདམ་ཀྱུས་ནས་སྟོང་ཆེད་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. If you study, you _____ well on the test. (A) will do (B) going to (C) will (D) will doing
2. They _____ have a party tonight. (A) going to (B) are will (C) are going (D) are going to
3. Mary is very sick. She _____ attend class today. (A) going to (B) is going to (C) isn't going to (D) isn't
4. Paul should come today, but maybe he _____. (A) will (B) won't (C) willn't (D) is going to
5. What time _____ they arrive? (A) going to (B) won't (C) are (D) will

Lesson 69: Running a Bookstore དཔེ་ཁང་ཞིག་གཉེར་བ།

I. Reading ལྟ་སྟོག

Tom will be retiring next year. He will be opening a small bookstore. His wife will be helping him run the store. It will be a small family business, so they won't be needing too much money. He won't be making a lot of money, but it'll be enough.

ཐོམ་སང་ལོ་ལས་འཁྱར་ངལ་གསོ་བྱེད་རྒྱ་རེད། ཁོས་དཔེ་ཁང་རྒྱུ་ཆུང་ཞིག་གཉེར་རྒྱ་རྒྱ་རེད། ཁོའི་རྒྱུ་མས་ཁོར་དཔེ་ཁང་དེ་བདག་གཉེར་བྱེད་ རོགས་བྱེད་རྒྱ་རེད། དེ་ནི་ཁྱིམ་ཚང་གི་ཆོང་རྒྱུ་ཆུང་ཞིག་ཡིན་པས། ཁོ་ཆོར་མ་དངུལ་མང་པོ་དགོས་ཀྱི་མ་རེད། ཁོས་དངུལ་མང་པོ་ལོན་མི་འོང་མོད། འོན་ཀྱང་དེས་འདང་ངེས་ཡིན།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. retire *vi.* ལས་འཁྱར་ངལ་གསོ་བྱེད་པ། || When I'm sixty, I'll retire. (ལོ་དྲུག་ཅུ་གོ་ལ་ང་ལས་འཁྱར་ངལ་གསོ་བྱེད་རྒྱ་ཡིན།)
2. open *vt.* ལས་སྐྱོ་འབྱེད་པ་ལམ་འཛུགས་པ། || Peter opened a small English class for beginners. (མའེ་ཐེར་གྱིས་ ལས་དང་པོ་བ་རྒྱམས་ལ་དབྱིན་ཡིག་འཛིན་གྲ་རྒྱུ་ཆུང་ཞིག་བཙུགས།)
3. bookstore *n.* དཔེ་ཆོང་ཁང་། དཔེ་ཁང་།
4. help *vt.* རོགས་རམ་བྱེད་པ། || Help your brother wash the car. (རང་གི་ཕུ་བོར་རྒྱངས་འཁོར་ལུག་རོགས་བྱོས་དང་།)
5. run *vt.* ཆོང་གཉེར་བྱེད་པ། || It's my dream to run my own business someday. (ཉིན་ཞིག་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོང་སྐྱོ་ འབྱེད་རྒྱ་དེ་ནི་ངའི་ཕུགས་རེ་ཡིན།)
6. family business *n.* ཁྱིམ་ཚང་གི་ལས་དོན། ཁྱིམ་ཚང་གི་ཆོང་ལས།
7. need *vt.* མཁོ་བ། དགོས་པ། || The poor boy needs some clothes. (བྱ་དངུལ་བོ་དེར་གྲོན་པ་འགའ་དགོས་ཀྱི་འདུག)
8. make a lot of money དངུལ་མང་པོ་ལོན་པ། = earn a lot of money *make *vt.* (སྐོར་སོགས་) ལོན་པ། || Bob got a new job in a big bank and is making a lot of money. (བླ་རྟིས་དངུལ་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་ནས་ལས་ཀ་གསར་པ་ ཞིག་ཆེད་པ་དང་སྐོར་མོ་མང་པོ་ལོན་གྱིན་ཡོད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྟོབ་ཆན་འདིར་བྱེད་བཞིན་མ་འོངས་པ་དང་དེའི་བཀོལ་སྟངས་མཚམས་སྟོར་བྱ་རྒྱ་ཡིན།

Tom will be retiring next year. བོ་མ་སང་ལོ་ལས་འཁྲར་ངལ་གསོ་བྱེད་ཀྱི་རེད།

He will be opening a small bookstore. (ཁོས་དཔེ་ཁང་ཆུང་ཆུང་ཞིག་སློ་འབྱེད་ཀྱི་རེད།) གོང་གི་དཔེ་ཁང་བརྗོད་པའི་གཉིས་ཀ་བྱེད་བཞིན་མ་འོངས་པ་ཡིན། ཚིག་གི་སྒྲིབ་ཚུལ་དང་བཞག་པའི་གནས་སྐབས་གསལ་པོར་བརྗོད་ན་གཤམ་ལྟར།

1. ཚིག་གི་སྒྲིབ་ཚུལ། བྱེད་པའི་ཚིག་ + will be + བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ།

- He will be leaving soon. (ཁོ་མི་འགྲུངས་བར་འབྲལ་ཀྱི་རེད།)
- We will be coming tomorrow. (ང་ཚོ་སང་ཉིན་ཡོང་ཀྱི་ཡིན།)

2. བཞག་པའི་གནས་སྐབས།

a. དུས་ཡུན་ཐུང་དུའི་ནང་བྱ་བར་འགྱུར་བའི་བྱ་བྱེད་སྟོན་པ།

སྐབས་འདིར་སྤྱིར་བཏང་གི་མ་འོངས་པས་ (will + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཟུགས་སམ་ཡང་ན་ be going to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཟུགས་) དེའི་ཚབ་བྱས་ཀྱང་ཚོག་ འོན་ཀྱང་བྱེད་བཞིན་མ་འོངས་པས་བསྐྱར་པའི་སློན་ནས་དུས་ཡུན་ཐུང་དུའི་ནང་འགྱུར་བའི་བྱ་བྱེད་སྟོན་པ་ཡིན།

- He will be visiting us tomorrow. = He is going to visit us tomorrow. = He will visit us tomorrow. (ཁོ་སང་ཉིན་ང་ཚོར་ལྟ་རུ་ཡོང་གི་རེད།)

b. མ་འོངས་པའི་དུས་ཡུན་ཞིག་གི་ནང་དུ་བྱ་བ་ཞིག་འབྱུང་བཞིན་པ་སྟོན་པ། སྐབས་འདིར་བྱེད་བཞིན་མ་འོངས་པ་བཞག་པ་ལེགས།

- I'll be watching TV this time tomorrow. (ངས་སང་ཉིན་གྱི་དུས་ཚོད་འདིའི་སྐབས་སུ་བརྟན་འཕྲིན་ལ་བརྟ་ཀྱི་ཡིན།)
- He'll be studying in the library this afternoon. (དེ་རིང་གྱི་དྲོ་ཁོས་དཔེ་ཁང་དུ་དཔེ་ཁང་ཆུང་ཆུང་བཞིན་འདུག་ཀྱི་རེད།)

IV. Substitution བརྗོད་པ།

1. Tom will be retiring next year. (བོ་མ་སང་ལོ་ལས་འཁྲར་ངལ་གསོ་བྱེད་ཀྱི་རེད།)

- My sister will be arriving at two o'clock this afternoon. (ངའི་སྲིང་མོ་དེ་རིང་གྱི་དྲོ་ཁོ་ཚུ་ཚོད་གཉིས་པའི་སྟེང་འབྱོར་ཀྱི་རེད།)
- She'll be getting ready for bed at ten o'clock. (ཁོ་མོས་ཀྱི་ཚོད་བཅུ་པའི་སྟེང་ཉལ་གྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རེད།)

2. He won't be making a lot of money. (ཁོས་དཔུལ་མང་པོ་ལོན་གྱི་མ་རེད།)

- I won't be attending Fred's party. (ང་སྤྱོད་མ་ཉིད་གཉན་སྟོན་ལ་ཞུགས་ཀྱི་མིན།)
- I won't be studying accounting; I'll be studying English. (ངས་ཚུས་གཉིས་སྟོན་ཀྱི་མིན། ངས་དབྱིན་སྐད་སྟོན་ཀྱི་ཡིན།)
- I won't be going to work tomorrow. (ང་སང་ཉིན་ལས་ཀར་འགོ་ཀྱི་མིན།)

Lesson 70: When Will You Be Moving? ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱིམ་ནམ་སྒྲོང་ཀྱི་ཡིན།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Tina:	When will you be moving?	ཁྱ་ཁྱིམ་གྱི་ལོ་ལས་འཁྲར་པའི་མཇུག་ལ་གྱི་ཡིན།
Chuck:	Next week.	འཁྲུག་ལྷོད་རང་ནམ་སྒྲོང་པའི་མཇུག་ལ་གྱི་ཡིན།
Tina:	When will we be seeing you again?	ཁྱ་ཁྱིམ་གྱི་ལོ་ལས་འཁྲར་པའི་མཇུག་ལ་གྱི་ཡིན།
Chuck:	Maybe next year.	འཁྲུག་ལྷོད་རང་ནམ་སྒྲོང་པའི་མཇུག་ལ་གྱི་ཡིན།
Tina:	Don't forget to write.	འཕྲིན་ཡིག་འབྲི་ཀྱི་མ་བརྗོད།
Chuck:	I won't. Goodbye, Tina.	བརྗོད་པ། བུ་མོ་མེད།
ཐེ་ན།	ཁྱོད་ཀྱིས་འཕྲིན་ཡིག་འབྲི་ཀྱི་ཡིན།	ཁྱ་ཁྱིམ་གྱི་ལོ་ལས་འཁྲར་པའི་མཇུག་ལ་གྱི་ཡིན།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ཕྱི་མིག

1. move *vi.* རུ་སྒོ་བ། བྱིས་སྒོ་བ། (= move house ཡིན་པ་ལས་ move the house མིན།) || Irene moved back to the country to be with her family. (ཨ་ཇིན་ཁོ་མོའི་བྱིས་མི་དང་ལྷན་དུ་སྒོ་བྱེད་ཕྱིར་རྒྱལ་ཁབ་འདིར་གནས་སྒོས་པ་རེད།); The Lee family is moving house. (ལི་ཆང་གིས་བྱིས་སྒོ་བཞིན་འདུག།)

2. Maybe *adv.* ཕལ་ཆེད།

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། maybe དང་ may be གཉིས་གཏན་ནས་མི་འདྲ། maybe བེ་བནན་ཆོག་ཡིན་ལ། perhaps དང་དོན་གཅིག་བཞེད་སྤྱོད་བྱེད་སྐབས་རྒྱུ་པར་ཆོག་མཁོར་སྒྱུར་ནས་ཆོག་གྲུབ་ཡོངས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན། འོན་ཀྱང་ may be བེ་བྱ་ཆོག་ be ཡི་ཐུན་ལ་བྱ་ཆོག་གི་ཆོག་གོགས་ may སྒྱུར་བ་ཡིན་པས། ཡིན་སྲིད་པའི་དོན་སྟོན།

May be he'll be coming tomorrow. (X)

→ Maybe he'll be coming tomorrow. (O) = Perhaps he'll be coming tomorrow. (ཁོ་ཕལ་ཆེད་སང་ཉིན་ཡོང་གི་རེད།)

May be you are right. (X)

→ Maybe you are right. (O) = Perhaps you are right. (ཕལ་ཆེད་ཁྱེད་འགྲིག་པ་རེད།)

You maybe right. (X)

→ You may be right. (O)

III. གདམ་གྲས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. ____ we'll be playing basketball tomorrow. (A) Maybe (B) May be (C) Might (D) Perhaps be
2. She ____ the winner of the race. (A) maybe (B) may be (C) might (D) perhaps
3. Bobby ____ his homework tonight. (A) will be (B) is going to (C) doing (D) will be doing
4. Paul ____ to travel this summer. (A) is going (B) will be (C) will (D) will being
5. I ____ tonight. (A) not will work (B) will work not (C) will to not work (D) won't be working
6. ____ Sally and Joe are girlfriend and boyfriend. (A) Could be (B) Perhaps be (C) Perhaps (D) May be

Lesson 71: Working Hard འབད་བཟོན་བྱེད་པ།

I. Reading ལྟ་སྟོག

My best friend Billy and I decided to learn English last year. We promised each other to work hard. We never failed to attend class. Billy always remembered to do his homework. I never forgot to do mine, either. Our English is pretty good now. It only proves that there's no gain without pain.

འདི་གྲགས་པོ་ཡག་ཤོས་ཀྱི་ལའི་དང་རེད་གཉིས་ཀྱིས་ན་ནིང་དེ་བྱིན་སྐད་སྒྱུར་སྐབས་མཉམས་ཐག་བཅད། ང་ཚོས་ཕན་ཚུན་བར་འབད་བཟོན་བྱེད་ཐུག་ཁས་ལེན་བྱས། ང་ཚོ་སྒྲིབ་བྱིད་ལ་གཏན་ནས་ཆད་མ་ཐོང་ལ་ཀྱི་ལའི་ཡིས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྱུར་ཆོན་འབྲི་རྒྱུ་འདྲ་གཏན་ནས་བརྟེན་མ་ཐོང་། ད་ལྟ་ང་ཚོའི་དེ་བྱིན་སྐད་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་ཡོད། དེས་“མཉམས་པ་སྒྲིབ་པའི་དུས་ན་སྟུག་བདེ་བར་སྒྲིབ་ལ་མཉམས་མི་སྲིད་” ཅེས་པའི་གནས་ལུགས་དེ་ར་སྒྲིབ་བྱས་ཡོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆོག་དཔེ་འགྲེལ།

1. promise *vt.* ཁས་ལེན་བྱེད་པ། *promise + མི + to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞགས། མི་ཞིག་ལ་བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་ཐུག་ཁས་ལེན་བྱེད་པ།

✧ I promised my teacher to do my homework. (ངས་སྒྱུར་ཆོན་འབྲི་རྒྱུ་དགོ་ཤིང་ཁ་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད།)

2. each other ཕན་ཚུན། (མི་གཉིས་ཀྱི་བར་སྟོན།)

*one another ཕན་ཚུན། (མི་གསུམ་མཉམ་གསུམ་ཡན་གྱི་བར་སྟོན།) *one another ཡིས་མི་གསུམ་མཉམ་གསུམ་ཡན་གྱི་བར་སྟོན་

བ་དང་། བད་སྒྲིབ་ལྟར་ན། each other བཞེད་ནས་མི་གསུམ་མཉམ་གསུམ་ཡན་གྱི་བར་ཡང་སྟོན་གྱི་ཡོད།

✧ We helped each other study for the test. (ང་ཚོས་རྒྱགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཕན་ཚུན་ལ་རོགས་རམ་བྱས།)

✧ We must help one another in times of trouble. (དཀའ་ཁག་ལ་ཐུག་དུས་ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་ཕན་ཚུན་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་དགོས།)

3. fail *vt.* བྱེད་ཐབས་མེད་པ། བཅ་པ། *fail + to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུམ། གང་ཞིག་བྱེད་མ་ལུས་པ།; never fail to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུམ། བྱེད་ངེས་པ།

4. attend *vt.* འཇུག་པ། *attend class སློབ་ཁྲིད་ལ་འཇུག་པ། = go to class; attend school སློབ་གྲར་འགྲོ་པ། = go to school || Frank will be attending high school in Beijing next fall. (ཧྲུ་རན་ཁི་སང་ལོ་སྟོན་ཁར་ཕེ་ཅིན་དུ་མཐོ་འབྲིང་ལ་འཇུག་རྒྱ་རེད།)

5. remember *vt.* ཡིད་ལ་དན། *remember to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུམ། བྱ་བ་གང་ཞིག་ཡིད་ལ་འཛིན་པ།

6. homework *n.* (ཁྱིམ་གྱི) སློབ་ཆན། (བགྲང་མེད།)

7. forgot *vt.* བརྟེན་པ། (forget ཡི་འདས་པ།) *forget to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུམ། གང་ཞིག་བྱེད་རྒྱ་བརྟེན་པ།

8. Pretty *adv.* ཏུ་ཅང་། ཞེད་ག ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་མ་གསར་པ་དེ་གྲུང་པོ་ཞེད་ག་འདྲུག།

9. prove *vt.* ར་སྟོན་བྱེད་པ། བདེན་དཔང་བྱེད་པ། || The clever lawyer proved the man was a thief. (སྦྱང་གྲུང་འཛོམས་པའི་ཁྱིམ་སྟོན་པ་དེས་སྟེས་པ་དེ་རྒྱུན་མ་ཞིག་ཡིན་པ་ར་སྟོན་བྱས།)

10. gain *n.* གྲུབ་འབྲས།

11. pain *n.* དཀའ་ལས། དཀའ་སྤྱད།

12. There is no gain without pain. དཀའ་སྤྱད་མེད་ན་གྲུབ་འབྲས་མེད། (གཏམ་དཔེ། གཏམ་པ་སློབ་པའི་དུས་ན་སྤྱད་པ་དེ་བར་སྟོན་ལ་མ་ཁས་མི་སྲིད།)

III. Grammar Points བརྟེན་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་ངེས་མེད་ཚིག་ཐུང་གི་བཀོལ་སྤྲངས་མཚམས་སྟོན་བྱེད་རྒྱ་ཡིན།

1. My best friend Billy and I decided to learn English last year. ངའི་གྲོགས་པོ་ཡག་ཤོས་ཀྱི་ལའི་དང་ངེད་གཉིས་ཀྱིས་ན་ཅིང་དེའི་སྟོན་སྟོང་རྒྱ་སྐད་མཚམས་ཐག་བཅད།

We promised each other to work hard. (ང་ཚོས་འབད་བརྟེན་བྱེད་རྒྱ་ཕན་ཚུན་ལ་ཁས་ལེན་བྱས།)

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་འཕྲེད་ཐིག་བརྒྱབ་ཡོད་པའི་ཁག་ནི་ངེས་མེད་ཚིག་ཐུང་ཡིན། ངེས་མེད་ཚིག་ཐུང་ནི་ཚིག་ཐུང་ to ཡི་རྩེས་སུ་བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུམ་སྦྱར་ནས་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ལ་མིང་ཚིག་དང་། རྒྱུན་ཚིག་ བསྟན་ཚིག་བཅས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཡོད།

a. མིང་ཚིག་

1). བྱེད་པོའི་ཚིག་བྱེད་པ།

• To work with him is pleasant. = It is pleasant to work with him. (ཁོ་དང་མ་ཉམ་དུ་བྱ་བ་བསྐྱབ་རྒྱ་དེ་སྦྱིད་པོ་ཞིག་ཡིན།)

2). བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱེད་པ།

སྐབས་འདིའི་བྱ་ཚིག་ཆང་མ[རེ་འདུན་དང་ཆོད་སེམས་]སྟོན་གྱི་ཁོ་ན་ཅན་ཡིན་པ་དཔེར་ན། decide (སེམས་ཐག་གཅོད་པ), wish (རེ་བ་བྱེད་པ), want (འདོད་པ), desire (བྱེད་པར་སྟོབ་པ), promise (ཁས་ལེན་པ), plan (འཆར་གཞི་འགོད་པ) སྟོན་པ་ལྟར།

- I decided to visit him tomorrow. (ངས་སང་ཉིན་ཁོ་ལ་ལྷ་ཅུ་འགོ་རྒྱུ་འཇུག་པའོ།)
  - He is planning to study abroad. (ཁོས་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་སློབ་སྦྱང་བྱེད་དུ་འགོ་རྒྱུ་འཆར་གཞི་འགོད་བཞིན་ཡོད།)
  - He promised (me) to write the letter. (ཁོས་(ང་ལ་) འཕྲིན་ཡིག་འདི་འབྲི་རྒྱུ་ཁས་ཁུར་ཡོད།)
- 3). བྱ་ཚིག་ be ཡི་རྩེས་སུ་སྦྲར་ནས། བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་རྩེས་མཐུན་པ་བྱེད་པ། སྐབས་འདིར་བྱེད་པའི་ཚིག་ཀྱང་[རེ་འདུན་དང་ཆོད་སེམས་]སོགས་ཀྱི་དོན་སྟོན་པའི་མིང་ཚིག་ཡིན།
- My only wish before I leave is to see her one more time. (ང་རང་མ་ཕྱིན་གོང་གི་རེ་བ་ཉག་ཅིག་ནི་ཁོ་མོ་ལ་ བེདས་གཅིག་འཕྲད་རྒྱུ་དེ་ཡིན།)
  - His plan is to marry her soon. (ཁོའི་འཆར་གཞི་མི་འགྲུངས་བར་ཁོ་མོ་དང་གཉིན་སྦྲིག་བྱེད་རྒྱུ་རེད།)

b. རྒྱན་ཚིག་

- སྐབས་འདིར་ངས་མེད་ཚིག་ཐུང་དེ་བྱེད་ཚེས་སྟོན་ཡུལ་གྱི་མིང་ཚིག་གི་རྩེས་སུ་སྦྲར་ཏེ། མིང་ཚིག་དེའི་བྱེད་ཚེས་སྟོན་པ་ཡིན།
- I have some work (n.) to do. (ང་ལ་སྐབས་རྒྱུ་འདི་བྱ་བ་འགའ་ཡོད།)
  - That's not the right way (n.) to learn English. (དེ་དབྱིན་སྐད་སྦྱང་བའི་ཐབས་ཤེས་ཡང་དག་པ་མ་རེད།)

c. བརྒན་ཚིག་

- སྐབས་འདིར་ངས་མེད་ཚིག་ཐུང་དེ་ཚིག་གྲུབ་ཆ་ཆང་ཞིག་གི་སྟོན་ནམ་ཡང་ན་རྩེས་ལ་བཞག་ནས་དགོས་ཆེད་སྟོན།
ཚིག་གྲུབ་ཆ་ཆང་།
- He worked hard. (ཁོས་འབད་བརྩོན་བྱས།)
- ངས་མེད་ཚིག་ཐུང་སྦྲར་བ།
- To pass the exam, he worked hard. = He worked hard to pass the exam. (རྒྱགས་ཆད་འཕྲོད་ ཆེད་ཁོས་འབད་བརྩོན་བྱས།)

2. never fail to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུམ་གྱི་དེས་པ།

- My son never fails to call me up on Sunday mornings. (ངའི་བུས་གཟའ་ཉི་མའི་ཞོགས་པར་ང་ལ་ཁ་བར་ རྒྱག་དེས་ཡིན།)
- fail to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུམ་གྱི་དེས་པ།
- Paul failed to get into medical school. (ཕུ་ལོལ་གསོ་རིག་སློབ་གྲྭར་ཞུགས་མ་ཐུབ།)

3. remember to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུམ་གྱི་དེས་པ།

- Son, remember to turn off the light. (བུ། སློག་གཟིམ་རྒྱ་ཡིད་ལ་བྱུངས།)
- remember + བྱ་མ་མིང་། སྦྲར་བྱས་ཡིད་ལ་བྱུངས་པ།
- Do you remember losing this ring many years ago? (ཁྱོད་ཀྱིས་ལོ་མང་པོའི་སྟོན་ལ་སོར་གདུབ་དེ་ཐོར་བ་ དྲན་ནམ།)

4. forget to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུམ་གྱི་དེས་པ།

- Don't forget to meet Sally after school. (སློབ་གྲྭ་གོལ་རྩེས་སྤ་ལོས་ལ་ཐུག་རྒྱུ་མ་བརྟེན།)
- forget + བྱ་མ་མིང་། སྦྲར་བྱས་བརྟེན་པ།

- I'll never forget seeing my son graduate. (ངའི་བུ་སློབ་མཐར་ཕྱིན་ཚུལ་ལ་བལྟས་པ་དེ་ངས་ནམ་ཡིན་ཡང་བརྟེན་མི་མྱོང།)

5. Our English is pretty good now. ད་ལྟ་ང་ཚོའི་དབྱིན་སྐད་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་ཡོད།

pretty བོ་རྒྱན་ཚིག་གསུམ་བསྟན་ཚིག་གང་རུང་བྱས་ཚིག་ རྒྱན་ཚིག་བྱེད་སྐབས་[མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི]དོན་ལ་འཇུག་པ་དང་། བསྟན་ཚིག་ བྱེད་སྐབས་[ཉ་ཅང་ངམ་ཞིང་དག]གི་དོན་ལ་འཇུག་ཀྱང་། very དང་བསྟར་ན་ཤུགས་ཅུང་ཟད་ཞན།

- Who's that pretty (adj.) girl (n.) over there? (དེ་གའི་བུ་མོ་མཛེས་མ་དེ་སུ་ཟེད།)
- It's pretty (adv.) hot (adj.) today. (དེ་རིང་ཆ་བ་ཉ་ཅང་ཆེ།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. My best friend and I decided to learn English. (ངའི་གྲོགས་པོ་ཡག་ཤོས་དང་ངེད་གཉིས་ཀྱིས་དབྱིན་སྐད་སློབ་རྒྱ་སེམས་ཐག་བཅད།)
  - We decided to go home. (ང་ཚོས་བྱིས་ལ་ལོག་རྒྱ་ཐག་བཅད།)
  - They want to take a break. (ཁོ་ཚོས་ངལ་ཞིག་གསོས་ན་འདོད་ཡོད།)
  - Do you want to see a movie? (ཁྱོད་ཀྱིས་གློག་བརྟན་ཞིག་ལ་བལྟ་འདོད་དམ།)
2. Billy always remembered to do his homework. (བློ་ལའེ་ཡིས་ནམ་ཡིན་ཡང་སློབ་ཚན་འབྲི་རྒྱ་ཡིད་ལ་བཟུང་ཡོད།)
  - Paul never forgot to write. (ཕུ་འོལ་གྱིས་འཕྲིན་ཡིག་འབྲི་རྒྱ་གཏན་ནས་བརྟེན་མ་ཁྱོད་ཀྱི།)
  - My youngest boy never wants to go to school. (ངའི་བུ་ཆུང་བ་སློབ་གྲྭར་གཏན་ནས་འགོ་འདོད་ཀྱི་མི་འདུག།)
  - I usually like to take a rest at lunch time. (ང་རྒྱུན་པར་གྲུང་ཚིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ངལ་གསོ་རྒྱག་རྒྱུ་དགའ།)

Lesson 72: Remember to Wash ཁོ་འཁྱུད་རྒྱ་ཡིད་ལ་བཟུང།

I. Dialogue ཁ་བདུ།

Mother: Don't forget to brush your teeth before you go to bed.
Micky: Yes, Mom.
Mother: And remember to wash your hands before meals.
Micky: Yes, Mom. Anything else?
Mother: Yes, remind me to tell your sister the same thing.
 ཨ་མ། མ་ཉལ་གོང་ལ་སོ་འཁྱུད་རྒྱ་མ་བརྟེན་ལྟ།
 མའེ་ལེ། ལགས་སོ། ཨ་མ་ལགས། ད་གཞན་དག་ཡོད་དམ།
 ཨ་མ། ཁ་ལག་ཟ་བར་ལག་པ་འཁྱུད་རྒྱ་ཡིད་ལ་བཟུང་ལྟ།
 མའེ་ལེ། ལགས་སོ། ཨ་མ་ལགས། ད་གཞན་དག་ཡོད་དམ།
 ཨ་མ། ཡོད། ཁྱོད་ཀྱི་སྲིང་མོ་ལའང་དེ་ལྟར་བཤད་རྒྱུ་ངལ་དྲན་གསོ་བྱས་རོགས།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མཉམ།

1. meal *n.* ཟས་ཐུག། || I usually eat three meals a day. (ངས་རྒྱུན་པར་ཉིན་གཅིག་ལ་ཟ་མ་གསུམ་ཟ་གི་ཡོད།)
2. remind *vt.* དྲན་སྐུལ་བྱེད་པ། གསལ་འདེབས་བྱེད་པ། *remind + མི + to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུམ། མི་གཞན་ལ་བྱ་བ་ཞིག་ སྐུལ་བར་དྲན་སྐུལ་བྱེད་པ། || Please remind me to call him tomorrow. (སང་ཉིན་ཁོ་ལ་ཁ་པར་རྒྱག་རྒྱུ་ངལ་དྲན་སྐུལ་བྱེད་ རོགས།)

III. གདམ་ཀྱས་ནས་སྒྲིང་ཆའི་ཁ་སྒྲོང་།

1. Vivian _____ love stories. (A) likes to read (B) likes to reading (C) is like to read (D) is like reading
2. Billy lives _____ far away from here. (A) pretty (B) smart (C) cute (D) ugly
3. Todd's dream _____ a novel. (A) wants to write (B) wants writing (C) is to write (D) enjoys to write
4. I'm sorry. I don't _____ your name. (A) forget (B) remember (C) hear (D) look
5. Please _____ clean your room when you get home. (A) remember (B) remember to (C) don't forget (D) to remember to
6. I might _____, so please remind me to call Roger. (A) remember (B) not forget (C) forgot (D) forget

Lesson 73: Joe's Restaurant རེ་མོ་ཡི་ཟ་ཁང་།

I. Reading ལྟ་སྒྲོག་

Joe is learning how to cook. He has to learn because he wants to start a small restaurant. His mother is teaching him. She used to be a chef at a big restaurant. With her help, he ought to have no problem. I'm sure Joe's restaurant is going to be the best restaurant in town.

རེ་མོ་ཡིས་ཟ་ཁང་ལས་ཚུལ་སྒྲིང་བཞིན་ཡོད། ཁོས་ཟ་ཁང་རྒྱང་རྒྱུ་ཞིག་ལས་སྒྲོ་འབྲེད་བསམ་གྱི་ཡོད་པས་མི་སྒྲིང་རང་སྒྲིང་རེད། ཁོའི་ཨ་མས་ཁོ་ལ་
ཁྱིད་བཞིན་ཡོད། ཁོ་མོ་ཚོན་ཆད་ཟ་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་མ་བྱམ་བྱས་སྒྲིང་བ་རེད། ཁོ་མོའི་རོགས་རམ་འོག་ཏུ་ཁོ་ལ་གནད་དོན་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད། རེ་མོ་ཡི་ཟ་
ཁང་ནི་གྲོང་བརྒྱལ་ནང་གི་ཟ་ཁང་ཡག་ཤོས་སུ་འགྱུར་འགོ་བཏོག་ཐོག་ཟག་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. learn *vt.* & *vi.* སྒོལ་སྒྲིང་བྱེད་པ། || Sam learned three foreign languages in university. (སྐུམ་གྱིས་སྒོལ་གྱི་
ཆེན་མོའི་ནང་ཕྱི་རྒྱུད་རིགས་གསུམ་སྒྲིང་ས་པ་རེད།); The smart young boy learns very fast. (གཞོན་ནུ་སྒོ་གྲོས་ཅན་
དེས་ཉ་ཅང་མགྱོགས་པོར་སྒྲིང་འོང་།)
2. cook *vi.* གཡོ་བ། (ཟས་) བཟོ་བ། || My mother is cooking in the kitchen. (ངའི་ཨ་མས་ཐབ་ཆང་དུ་ཟ་གཡོ་བཞིན་
ཡོད།)
3. start *vt.* འགོ་རྩོམ་པ། (སྒོལ་ཆན་འདིའི་ནང་[ལས་སྒྲོ་འབྲེད་པའི་]དོན་ལ་གོ)
4. teach *vt.* སྒོལ་ཁྱིད་བྱེད་པ། || I need someone to teach me English composition. (མི་ཞིག་གིས་ང་ལ་དབྱིན་ཇིའི་
སྒོལ་ཁྱིད་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག)
5. used to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞག་པ། སྒོན་ཆད་གང་ཞིག་བྱེད་པ། *used *vi.* གོམས་པ། || I used to run five
kilometers every morning. (ང་སྒོན་ཆད་ཞོགས་པ་རེ་བཞིན་སྒྲིང་མྱིང་ལྷ་རེ་རྒྱུག་གི་ཡོད།)
6. chef *n.* མ་བྱམ། མ་ཆེན།
7. ought to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞག་པ། བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་དགོས་པའམ་འོས་པ། *ought *aux.* འོས་པ། || Don't get so angry;
you ought to be more patient. (དེ་འདྲའི་ཁོང་ཁྱོད་མ་ལངས། ཁྱོད་བཟོད་སྒྲོམ་ཅུང་ཆེ་འོས།)
8. problem *n.* གནད་དོན། || Fred's computer has a problem. So he's using a typewriter. (ཕྱེ་རོས་ཉིའི་རྩིས་
འཁོར་ལ་གནད་དོན་ཞིག་བྱུང་བས་ཁོས་ཡིག་གཏགས་འཕྲུལ་འཁོར་བཞོལ་བཞིན་ཡོད།)
9. be sure + that ཡིས་དྲངས་པའི་བྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྒྲོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་བ། བག་ཐེག་ཡོད་པའམ་ཐག་ཆོད་པ། || Kate, be sure
(that) you turn off the radio before going to sleep. (ཁའེ་ཐེ། གཉིད་ཉལ་ཁར་སྒྲ་སྒྲིང་འཁོར་ལོ་སྒྲོ་བྱས་ཏུ་ཉན་ཏན་
བྱོས།)

10. in town མཁར་ནང་། གྲོང་བརྒྱུད་ནང་། *town n. གྲོང་བརྒྱུད་ ། Is this the only shoe store in town? (འདི་གྲོང་བརྒྱུད་ནང་གི་ལྷ་སྒྲིལ་གྱི་ཚོང་ཁང་གཅིག་ལུ་རང་དེ་ཡིན་ནམ།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་མུ་མཐུད་ནས་ངེས་མེད་ཚིག་གི་བཀོལ་སྤངས་མཚམས་སྦྱར་བྱེད་རྒྱ་ཡིན།

1. གཤམ་གསལ་ནི་ངེས་མེད་ཚིག་གི་བཀོལ་སྤངས་གནད་ཚན་གཉིས་ཡིན།

a. Joe is learning how to cook. རེ་ཡི་སྐྲུ་མ་མ་བཟོ་རྒྱུ་བཞེད་ཡོད།

སྐབས་འདིར་ how to cook ལ་མིང་ཚིག་གི་ཐེ་བཅའ་བཤད་། [དེ་ཚིག་ + ངེས་མེད་ཚིག་གི་ཐེ་བཅའ་བཤད་] ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིན། དཔེར་ན།

✧ where to go ཡུལ་གང་ལ་འགྲོ་རྒྱ། when to do it དུས་ནམ་ཞིག་ལ་བྱེད་རྒྱ།

✧ how to do it ཅི་ལྟར་བྱེད་རྒྱ། what to do ཅི་ཞིག་བྱེད་རྒྱ།

✧ whom to talk to སུ་དང་གླེང་མོལ་བྱེད་རྒྱ། which to buy གང་ཉོ་རྒྱ།

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

1). གོང་གི་མིང་ཚིག་ཚིག་གི་ཐེ་བཅའ་ལས། where དང་ when, how བཅས་ནི་དེ་བའི་དོན་གྱི་བསྐྱར་ཚིག་ཡིན་ལ། དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་ངེས་མེད་ཚིག་གི་བྱེད་ཚུལ་སྟོན། འོན་ཀྱང་། what དང་ whom, which བཅས་ནི་དེ་བའི་དོན་གྱི་ཚབ་ཚིག་ཡིན། ངེས་མེད་ཚིག་གི་ཐེ་བཅའ་དེའི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ཡིན། དཔེར་ན། གོང་གི་མིང་ཚིག་ཚིག་གི་ཐེ་བཅའ་ལྟར་གྱི་ what ནི་ do ཡི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ཡིན་པ་དང་། which ནི་ buy ཡི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། འོན་ཀྱང་དེ་བའི་དོན་གྱི་ཚབ་ཚིག་རྗེས་སུ་ངེས་མེད་ཚིག་གི་ཐེ་བཅའ་དེའི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ཡིན་ན། མིང་ཚིག་ཚིག་གི་ཐེ་བཅའ་རྗེས་སུ་སྦྱར་ཚིག་ (ལ་དོན་) སྦྱར་དགོས་ལ། དེ་བའི་དོན་གྱི་ཚབ་ཚིག་དེ་སྦྱར་ཚིག་དེའི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱེད་དགོས། དཔེར་ན། “whom to talk to” ཡི་ཐོད་གྱི་whom སྦྱར་ཚིག་ to ཡི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱས་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ལོ།

2). མིང་ཚིག་ཚིག་གི་ཐེ་བཅའ་ལ་མིང་ཚིག་གི་བྱེད་འབྲེལ་ཡོད་པ་དང་། ཚིག་གྲུབ་ནང་དུ་རྒྱན་པར་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། “Joe is learning how to cook.” ཞེས་པའི་ཚིག་གྲུབ་འདིའི་ནང་། how to cook ཞེས་པ་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ learn གྱི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ལྟར་ལྟ་བུ་ཡིན། is learning ཡི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ཡིན།

• He knows how to handle the problem. (ཁོས་གནད་དོན་དེ་ཅི་ལྟར་ཐག་གཅོད་རྒྱ་ཤེས་པ་རེད།)

• I don’t know whom to work with. (ངས་སུ་དང་ལྷན་དུ་བྱ་བ་བསྐྱབ་རྒྱ་མི་ཤེས།)

b. She used to be a chef at a big restaurant. ཁོ་མོ་སྤྱོད་ཆད་ཟ་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་མ་བྱས་བྱས་ཐོང་།

འདིར་ used to ཡིས་[སྤྱོད་ཆད་བྱས་ཐོང་བའི་]དོན་སྟོན་པ་དང་ཚིག་གི་གྲུབ་སྤངས་ནི། བྱེད་འབྲེལ་ཚིག་ + used to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསལ།

• I used to live there. (ཁོ་མོ་སྤྱོད་ཆད་དེ་གར་བསྐད་ཐོང་།)

• I used to study Japanese. (ངས་སྤྱོད་ཆད་འཇར་པན་སྐད་སྦྱངས་ཐོང་།)

• He used to be my student, but he is my colleague now. (ཁོ་སྤྱོད་ཆད་ངའི་སློབ་མ་བྱས་ཐོང་ཡང་། ད་ལྟ་ཁོ་ངའི་ལས་གྲོགས་ཡིན།)

2. I’m sure Joe’s restaurant is going to be the best restaurant in town. རེ་ཡི་ཟ་ཁང་གྲོང་བརྒྱུད་ནང་གི་ཟ་ཁང་ཆེས་ཡག་ཤོས་སུ་འགྱུར་འགོ་བར་གཤོན་མི་ཟ།

ཚིག་གྲུབ་འདི་གྱི་བཤད་ཡིན་ན་“I’m sure that Joe’s restaurant is going to be the best restaurant in town.”

ལྟར་ཡིན། that བོ་མཚམས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཡིག་ཡིན་ལ་དེས་དྲངས་པའི་ཚིག་གྲུབ་པས་སྒྲིབ་ཀྱི་རྒྱུ་ཚིག་ sure ཡི་བྱང་ཚས་སྒྲིབ་པས་ན། དེ་ལ་བྱ་བའི་བྱང་ཚས་སྒྲིབ་པའི་ཚིག་གྲུབ་པས་བཟེང་བ་དང་། that རྒྱུ་པར་བསྐྱེད་ཡོད་པ་རེད།

- I'm sure (that) he will be coming this afternoon. = I believe (that) he will be coming this afternoon. (ཁོ་དེ་རིང་ཕྱི་དྲོ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཁོ་ཐག་རེད།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

- Joe is learning how to cook. (ཇཱོ་ཡིས་ཟ་མ་བཟོ་རྒྱུ་སྦྱང་བཞིན་ཡོད།)
  - Paul is wondering where to go on his vacation. (ཕོ་ལོ་ཀྱིས་སོ་སོའི་གྲང་གསང་ལ་གང་དུ་འགྲོ་རྒྱུར་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བཞིན་ཡོད།)
  - I don't know what to say. (ངའི་ཅི་ཞིག་བཤད་རྒྱ་ཤེས་ཀྱི་མེད།)
  - I can't decide which restaurant to eat at. (ངས་ཟ་ཁང་གང་དུ་ཟ་མ་ཟ་རྒྱ་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག)
- I'm sure (that) Joe's restaurant is going to be the best restaurant in town. (ཇཱོ་ཡི་ཟ་ཁང་ནི་གྲོང་བརྒྱལ་ནང་གི་ཟ་ཁང་ཡག་ཤོས་སུ་འགྱུར་འགྲོ་བ་ཐག་གིས་ཚོད།)
  - I think (that) our baseball team is the best team in the city. (ངས་བསམ་ན་ང་ཚོའི་པའི་སློ་ལོ་རྩུ་ལག་ནི་གྲོང་བྱང་འདིའི་རྩུ་ལག་ཡག་ཤོས་རེད།)
  - Carl believes (that) his girlfriend is the prettiest girl in the school. (ཀ་ར་ལོ་ཡིས་ཁོའི་གྲོགས་སོ་ནི་སློབ་གྲྭ་འདིའི་བུ་སློ་མཛེས་ཤོས་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)
  - We're sure (that) we have the most caring parents in the world. (ང་ཚོས་རང་ལ་འཇམ་གླིང་སྤྱིང་ཆེས་བྱམས་བརྩེ་ཆེ་བའི་པ་མ་ཡོད་པ་ཁོ་ཐག་ཚོད།)

Lesson 74: You Ought to Learn to Swim བྱོད་ཀྱིས་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་སྦྱང་ན་འགྲིག

I. Dialogue ཁ་བདུ།

Adam: Do you know how to swim?	ཨི་ཤ།	མེད། ངས་ཤེས་ཀྱི་མེད།
Eva: No, I don't.	ཨི་ཤ།	བྱོད་ཀྱིས་རྒྱ་རྒྱུ་ན་འགྲིག
Adam: You ought to learn.	ཨི་ཤ།	ཅིའི་ཕྱིར།
Eva: Why?	ཨི་ཤ།	ཨིན། ཉེན་ཞིག་བྱོད་ཀྱིས་ང་སྦྱོབ་དགོས་ཀྱང་གིད།
Adam: Well, maybe you'll have to save me one day.	ཨི་ཤ།	
ཨི་ཤ།	བྱོད་ཀྱིས་རྒྱ་རྒྱུ་ཤེས་སམ།	

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མིག

- maybe *adv.* ཕལ་ཆེར། “ཀྱང་ (ཡང་འང) གིད།”
  - མིང་འདི་བཞོལ་སྐབས་ངས་པར་དུ་ཚིག་མགོར་འཛིན་དགོས།
 He maybe can do it. (X)
 ➤ Maybe he can do it. (O) (ཁོས་དེ་སྐབས་ཐུབ་ཀྱང་གིད།)
  - maybe དང་ may be ལ་བྱང་པར་ཡོད་དེ། སྒྲ་མ་ནི་བརྒན་ཚིག་ཡིན་པ་དང་། བྱི་མ་ནི་“བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གོགས་ may + བྱ་ཚིག་ be ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིན།” གཤམ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་གཤེད་བསྐྱར་ཞིག་བྱོས་དང་།
Maybe you are right. (ཕལ་ཆེར་བྱོད་འགྲིག་པ་རེད།)
 You maybe right. (X)

→ You may be right. (O) (ཁྱོད་འགྲིག་གུང་གི་དེ།)

2. save *vt.* སྒྲོལ་བ། || In the movie, the hero saved the woman from drowning. (སྒྲོག་བརྟན་དེའི་ནང་དཔལ་བོ་
དེས་བུད་མིང་དེ་ཕུ་ལས་བསྐྱབས་པ་རེད།)

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་།

1. I don't know _____ to speak with. (A) where (B) how (C) when (D) whom
2. We haven't decided _____ to go for lunch yet. (A) whom (B) where (C) what (D) which
3. _____ it will rain today. (A) May be (B) Maybe (C) Might be (D) Could be
4. I'm _____ we'll have a good time. (A) think that (B) believe (C) sure (D) believe that
5. This _____ the best restaurant in town. (A) may be (B) maybe (C) perhaps (D) might

Lesson 75: Michael's Dream མའེ་ཁེ་ལ་གྱི་ཕུགས་བསམ།

I. Reading ལྟ་སྒྲིག་

Michael wanted to be a musician, but his mother wanted him to be a doctor. Michael didn't want to make his mother feel sad, so he decided to obey her. Rather than play music, he studied medicine. Unfortunately, Michael failed to graduate from medical school. However, he isn't sad because he is now a famous musician.

མའེ་ཁེ་ལ་རྩེ་ལ་ཞིག་བྱེད་འདོད་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོའི་ཨ་མས་ཁོ་རང་སྐྱེད་པ་ཞིག་བྱས་སོང་ན་འདོད་ཡོད། མའེ་ཁེ་ལ་གྱིས་ཁོའི་ཨ་མའི་སེམས་སྒྱུ་རུ་
འདུག་མ་འདོད་པས། ཁོས་ཁོང་མོའི་ཁ་ཉན་རྒྱུ་འཕྲི་སེམས་ཐག་བཅད། ཁོས་རྩེ་ལ་སྐྱེད་པ་ལས་གསོ་རིག་སྐྱེད་པ། ལྷན་པ་མ་ལེགས་པར། མའེ་ཁེ་ལ་གསོ་
རིག་སྐྱེད་པ་གྲིང་ནས་མཐར་ཕྱིན་པ་བྱུང། ཡིན་ན་ཡང་། ཁོས་སེམས་སྒྱུ་གི་མེད། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ཁོ་ད་ལྟ་སྐད་གྲགས་ཆེ་བའི་རྩེ་ལ་ལ་ཞིག་ཡིན་པས་རེད།

II. vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. musician *n.* རྩེ་ལ་ལ་ལ།
2. doctor *n.* སྐྱེན་པ།
3. decide *vt.* ཐག་གཅོད་བྱེད་པ། || Joe had a sore throat, so he decided to stay home from school. (ཇེ་འོ་ཡི་
མིང་པ་ན་བས་ཁོས་སྐྱོབ་གྲུ་མི་འགོ་བར་བྱིམ་ཏུ་འདུག་རྒྱུའི་སྒོ་ཐག་བཅད།)
4. obey *vt.* བརྟེན་བྱེད་པ། ཁ་ཉན་པ། || When driving, you must obey the traffic regulation. (མོ་ཏ་གཏོང་དུས།
ཁྱོད་གྱིས་རེས་པར་དུ་འགྲིམ་འགྲུལ་སྒྲིག་ལམ་བརྟེན་བྱེད་དགོས།)
5. rather than ... ...མི་བྱེད་པར་... བྱེད་པ། || Rather than play football, we went bowling. (ང་ཚོས་རྟ་ཕྱོད་སྒོ་
ལོ་མ་ཕྱོད་པར་པའོ་ལིན་ཕྱོད་དུ་བྱིན།)
6. medicine *n.* གསོ་རིག་
7. unfortunately ལྷན་པ་མ་ལེགས་པར། || We wanted to go to the beach; unfortunately, it was raining. (ང་
ཚོ་མཚོ་འགྲམ་ལ་འགོ་འདོད་ཀྱང་། ལྷན་པ་མི་ལེགས་ཞིག་ལ་ཆར་པ་བབས་བྱུང་།)
8. graduate from... སྐྱོབ་གྲུ་ནས་མཐར་ཕྱིན་པ། *graduate *vi.* སྐྱོབ་མཐར་ཕྱིན་པ། || After I graduated from
university, I got a job in a trading company. (སྐྱོབ་གྲུ་ཆེན་མོ་ནས་མཐར་ཕྱིན་རྗེས། ང་ལ་ཉ་ཚོང་ཀྱང་སི་ཞིག་ཏུ་ལས་ཀ་
ཐོབ།)
9. medical *adj.* གསོ་བ་རིག་པ། *medical school གསོ་རིག་སྐྱོབ་གྲིང་།

10. famous *adj.* ལྔ་གྲགས་ཆེ་བ། || This restaurant is famous for its steamed dumplings. (ཟ་ཁང་དེ་ལྔ་འཕྲུག་བཟོས་པའི་ལྔ་གྲགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྔ་གྲགས་ཆེ་བ།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྒོ་བ་ཆེན་པོར་དེ་མཁའ་ལོང་ཆེན་གྱི་བཀོལ་སྤྲུག་གཤམ་ཆེན་གཞན་དག་གི་སྐོར་ཕྱུ་མཁའ་ཉམས་མཆོམ་སྐྱོར་ཕྱོད་ཕྱོད་སྦྱུ་མ་ཟད། ཆོར་ཤེས་མཁའ་རྩལ་
ཤེས་སྡོན་པའི་བྱ་ཆེན་གི་བཀོལ་སྤྲུག་མཆོམ་སྐྱོར་ཕྱོད་ཕྱོད་སྦྱུ་མིན།

1. Michael wanted to be a musician... མའེ་ཁེལ་རྩིས་མོ་བ་ཞིག་གྱུང་བསམ་ཡོང།

...so he decided to obey her. (...དེར་བརྟེན་ཁོས་ཁོང་མོའི་ཁ་ཉན་གྱི་སྒོ་ཐག་བཅད།)

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་བྱ་ཚིག་ wanted (““བྱེད་བསམ་པ་འདོད་པ”) དང་ decided (ཐག་གཅོད་བྱེད་པ) གཉིས་ཀ་
འདོད་ཆོམ་ཚིག་པའི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་འདས་པ་ཡིན་པ་དང་། རྗེས་སུ་ངེས་མེད་ཚིག་གྲུབ་ (དཔེར་ན་ to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞུགས་) སྐྱར་ནས་
བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱེད་དགོས།

ལྷན་ཐོན་གྱི་འདོད་ཐོ་མཆོག་པའི་བྱ་ཆོག་དེའི་རིགས་ནི། want, decide, expect (རེ་ལྟོས་བྱེད་པ།), desire (བྱེད་འདོད་ཆེ་བ།),
 plan (འཆར་གཞི་འགོད་པ།), wish (སྨོན་འདུན་བྱེད་པ།), hope (རེ་བ་བྱེད་པ།), try (ཐབས་ཤེས་འདོན་པ།), attempt (བྱེད་
 ཕྱིས་བྱེད་པ།) མོགས་ལྟ་བུ་ཡིན།

- I wish to jog with him tomorrow morning. (ངས་སང་ཉིན་ཞོགས་པར་ཁོ་དང་མཉམ་དུ་དལ་རྒྱལ་བྱེད་རྒྱའི་ཐེའ་
འཆང་ཡོད།)
- When do you plan to take the trip? (ཁྱོད་ནམ་འགོ་ཕྱིས་བྱེད་གྱི་ཡོད།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། think ཡིས་[བསམ་པ་]འམ་[སྒྲུལ་པའི]དོན་སྟོན། དེ་ལ་ that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་ལས་པ་བྱ་བའི་
ཡུལ་ཚིག་བྱེད་པ་ལས། དེས་མེད་ཚིག་གྲུབ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱེད་མི་རུང་།

I think to buy a bike for my son. (X)

⇒ I think (that) I'll buy a bike for my son. (O) (ངས་ལྟ་ལྟགས་དུ་ཞིག་ཉི་བསམ་ཡོད།)

གཤེས་བསྐྱར་བྱེས་དང་།

I want to buy a bike for my son. (O) (ངས་ལཱ་ལྷན་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱེད་ལོ་ཡོད།)

2. Michael didn't want to make his mother feel sad... མདེལ་གྱི་ཁོའི་ཨ་མ་སློ་རུ་འདྲེག་མ་འདོད་.....

a. རྒྱབས་འདིར་ make ལ[བྱ་བ་ཞིག་བྱེད་ཏེ་འཇུག་པའི]དོན་ཡོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་ his mother ཟུར་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་
བྱ་ཚོགས་གི་མ་གཟུགས་ fell དང་རྒྱུར་ཚོགས་ sad ཡིས་གྲུབ་པའི་ཚོགས་ཟུར་དེ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་གི་ཁ་རྒྱུང་བྱས་ཡོད། ཚོགས་གི་གྲུབ་སྟངས་གཤམ་
ལྟར། make + མི + བྱ་ཚོགས་གི་མ་གཟུགས་

- Mother made me clean the house. (ཡ་མས་ང་ལ་ཁང་པ་གཙང་སྒྲུབ་ཀྱི་དུ་བཅུག)
- make ལ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་སྒྲུབ་སྐབས། རྒྱུ་ལྷན་མིང་ཚོགས་སྒྲུབ་ཚོགས་སྒྲུབ་ལ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་གི་ཁ་སྐོང་བྱས་ཚོགས་ལ། དེའི་སྐབས་སུ་ make ལ[རི་ལྷ་བྱ་བ་མཐོང་བ་བྱ་རུ་འཇུག་པ]ཡི་དོན་ཡོད། ཚོགས་གི་གྲུབ་སྒྲུབ་འདི་ལྷན། make + མི/དངོས་པོ་+ མིང་ཚོགས་/སྒྲུབ་ཚོགས་
- The music made me happy. (རོལ་མོ་དེས་ང་དགའ་རུ་བཅུག་བྱུང་།)
  - The teacher has made John a good boy. (དགེ་སྐྱོན་དེས་ཐོན་ཕྱིས་པ་བཟང་པོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་བར་བྱས།)

- His help has made our plan quite successful. (ཁོའི་རོགས་རམ་གྱིས་ང་ཚོའི་འཆར་གཞི་ལེགས་འགྲུབ་བྱུང་དུ་བཅུག)

b. feel sad རྩོལ་སྤངས་སྤྱོད་བ།

སྐབས་འདིར feel ལ[སྤྱོད་བའམ་ཚོར་བ]ཡི་དོན་ཡོད་པ་དང་། བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་ལྟར་སྤངས་ཡིན་པས། རྩེས་སུ་རྒྱུན་ཚིག་སྤྱོད་ནས་བྱེད་པོའི་ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་བྱེད་དགོས། ཚོར་གཤམ་སམ་ནམ་གཤམ་སྤྱོད་པའི་བྱ་ཚིག་འདི་རིགས་ལྟ་ཡོད་དེ། ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས་གཤམ་ལྟར།

feel	ཡིད་གཤམ་གྱི་སྤྱོད་མཚན	+ རྒྱུན་ཚིག་གི་སྤྱོད་མཚན
smell	སྤྲོ་གཤམ་གྱི་སྤྱོད་མཚན	
taste	ལྟུང་གཤམ་གྱི་སྤྱོད་མཚན	
look	མིག་གཤམ་གྱི་སྤྱོད་མཚན	
sound	ན་གཤམ་གྱི་སྤྱོད་མཚན	

- The food smells really good (*adj.*). (ཟས་འདི་ངོ་མ་ཞིམ་པོ་འདུག)
- It tastes sweet. དེ་མངར་མོ་འདུག
- Though he is sixty, he looks young (*adj.*). (ཁོ་ལོ་དྲུག་ཅུ་ཡིན་ཡང་། གཞོན་བཟོ་འདུག)
- The idea sounds good (*adj.*). (བསམ་ཚུལ་དེ་བཟང་པོ་ཞིག་འདུག)

3. Rather than play music, he studied medicine. ཁོས་རོལ་མོ་མ་སྒྲུངས་བར་གསོ་རིག་སྒྲུངས།

སྐབས་འདིར rather than ནི་ནམ་གངས་འདྲན་པའི་མཚམས་སྒྲུར་གྱི་ཚིག་ཡིན་ལ། [... མི་བྱེད་པར...བྱེད་པ། ཡང་ན། ...ཡིན་པ་ལས...མིན་པ།] མོགས་སྒྲུབ་ཕྱི་དོན་མི་མཐུན་པའི་དོན་སྟོན་པ་དང་། མཚུངས་ལྡན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་མིང་དང་ཚིག་གི་སྤྱོད་མཚུངས་སྤྱོད་པར་བྱེད།

- He is lazy (*adj.*) rather than diligent (*adj.*). (ཁོ་སྤྱིད་ལུག་ཡིན་པ་ལས་དུར་བརྩོན་ཅན་ཞིག་མ་རེད།)
- Mary is a student (*n.*) rather than a teacher (*n.*). (མའེ་རོས་ནི་སློབ་མ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་དགེ་རྒན་ཞིག་མ་རེད།)
- He is interested in swimming (སྤྱོད་ཚིག་ཚིག་གི་སྤྱོད་མཚན) rather than (in) dancing (སྤྱོད་ཚིག་ཚིག་གི་སྤྱོད་མཚན). (ཁོ་ཆུ་རྒྱུ་བར་སྤྱོད་པ་ལས་ཞབས་བྲོ་འབྲུབ་རྒྱུར་མི་དགའ།)
- He failed because he was lazy rather than because he was stupid. (ཁོ་ཡམ་པ་ནི་ཁོ་རང་སྤྱིད་ལུག་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལས་ཁོ་རང་སྤྱོད་ཚིག་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མ་རེད།)

*དོ་སྤངས་བྱ་ཡུལ།

a. rather than གྱིས་མཚུངས་ལྡན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་བྱ་ཚིག་གཉིས་ཀྱང་མཚམས་སྒྲུར་ཚིག་སྤྱོད་གྲུབ་སྟངས་གཤམ་ལྟར།

rather than + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུམ། + བྱེད་པོའི་ཚིག་ + བྱ་ཚིག་དེ་མི་བྱེད་པར་དེ་ལས་ལྡོག་སྤྱོད་པ།

- Rather than work hard, he plays around all the time. = Instead of working hard, he plays around all the time. (ཁོས་ལས་བརྩོན་མི་བྱེད་པར་དེ་ལས་ལྡོག་སྤྱོད་མི་འཁྱོད་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)

སློབ་ཚན་འདིའི་ནང་གི་“Rather than play music, he studied medicine.” ཞེས་པའང་འདིའི་རིགས་སུ་གཏོགས།

b. rather than གྱི་མཚུངས་ལྡན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་བྱེད་པོའི་ཚིག་གཉིས་མཚམས་སྒྲུར་ཚིག་ལ། དེའི་རྩེས་ཀྱི་བྱ་ཚིག་ནི་བྱེད་པོའི་ཚིག་དང་པོའི་འཇུག་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་གཏོང་དགོས།

He rather than I am wrong. (X)

→ He rather than I is wrong. (O) (ཁོ་ནོར་བ་ལས་ང་ནོར་བ་མ་རེད།)

དེ་ཕྱིན་སྐད་སྒྲིབ་པ་དེ་ཁང་པ་སྐྱུན་པ་དང་འདྲ། མང་གཞི་བརྟན་པོ་ཞིག་འདིར་རྒྱ་ནི་གོ་རིམ་དང་པོ་དང་གལ་ཆེ་གོས་རེད། ཡང་གཅིག་བཤད་ན། ཁྱོད་
ཀྱིས་ངས་པར་དུ་ཉིན་རེ་བཞིན་དེ་ཕྱིན་སྐད་སྒྲིབ་ཀྱི་ཚུལ་བཤད་དགོས། བ་སྟོན་དང་ཚིག་གྲུབ་གསར་བ་སྟོར་བཟུང་ན་ཕན་ཐོགས་ཆེ། ཁང་པ་ཞིག་སྐྱུན་པ་ནང་
བཞིན་དེ་ཕྱིན་སྐད་སྒྲིབ་པར་ཡང་དུས་ལུན་ཞིག་དགོས། དེ་བས་སྐྱུག་བཟོད་མི་ཐུབ་པ་མ་གྱེད། “རོ་མ་ཉིན་གཅིག་ལ་བསྐྱུན་པ་མ་རེད་”ཅེས་པ་ཡིད་ལ་བྱུངས།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. build *vt.* སྐྱུན་པ། *དུས་གསུམ། build, built, built. || It is said that the house was built more than two hundred years ago. (བཤད་རྒྱུན་ལ་ཁང་པ་དེ་ལོ་ཉིས་བརྒྱའི་སྐྱུན་ལ་བསྐྱུན་པ་རེད།)
2. lay a strong foundation མང་གཞི་བརྟན་པོ་ཞིག་འདིར་བ། *lay *vt.* འདིར་བ། དུས་གསུམ། lay, laid, laid
*foundation *n.* མང་གཞི། || When you build a house, you need to lay a strong foundation. (ཁང་པ་
ཞིག་སྐྱུན་དུས་ཁྱོད་ཀྱིས་མང་གཞི་བརྟན་པོ་ཞིག་འདིར་དགོས་པ་རེད།)
3. important *adj.* གལ་ཆེན་པོ། || I have an important exam in history class tomorrow. (སང་ཉིན་ལོ་རྒྱུས་སློབ་
ཁྱིམ་རྒྱུགས་ཚད་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད།)
4. step *n.* གོ་མ་པ། གོ་རིམ།
5. in other words གཞན་དུ་ན། ཡང་གཅིག་བཤད་ན། || I have to work late tonight; in other words, I can't go to the movies with you. (དོ་དགོང་ངས་བྱ་བ་འབྲི་མོར་སྐྱུབ་དགོས། ཡང་ཅིག་བཤད་ན། ང་ཁྱོད་དང་མཉམ་དུ་སློག་བརྟན་ལ་ལྷ་སྤྱོད་འགྲོ་མི་ཐུབ།)
6. memorize *vt.* སྟོར་འཛིན་པ། ཡིད་ལ་འཛིན་པ། || I can memorize every single word he said. (ངས་ཁོས་བཤད་
པའི་ཚིག་འབྲུ་ཡོད་ཚད་སྟོར་འཛིན་ཐུབ།)
7. phrase *n.* ཚིག་གྲུབ། ཚིག་དུམ།
8. helpful *adj.* ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ། || My teacher gave me many helpful suggestions on how to improve my English. (ངའི་དགེ་ཆེན་ཀྱིས་ང་ལ་དེ་ཕྱིན་སྐད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཚུལ་གྱི་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི་བསྐྱུར་བྱ་མང་པོ་གནང་བྱུང་།)
9. impatient *adj.* བཟོད་བསམ་མེད་པ། ངང་བྱུང་བ། || Don't be so impatient with Johnny; he's just a child. (རྫོན་ནའེ་ལ་དེ་འདྲའི་ངང་བྱུང་མ་གྱེད། ཁོ་ད་རུང་བྱིས་པ་ཞིག་རང་རེད།)

III. Grammar Points བད་སྟོན་དཀའ་གནད།

སྟོབ་ཚན་འདིར་བྱ་མ་མིང་གི་བཞོལ་སྟངས་མཚམས་སྟོར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། བྱ་མ་མིང་དང་བྱ་ཚིག་གྲེད་བཞིན་པ་གཟུགས་གཅིག་ཡིན་པ་སྟེ། གཉིས་ཀའི་
བྱ་ཚིག་ལ་མིང་མཐའ་ing སྐར་ནས་སྐྱུབ་པ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀྱི་གྲེད་ལས་མི་འདྲ་བ་ཞིབ་ཏུ་བརྟོག་ན་གཤམ་ལྟར།

1. བྱ་ཚིག་གྲེད་བཞིན་པ།
  - a. བྱ་ཚིག་ be དང་མཉམ་དུ་བཞོལ་ཏེ་གྲེད་བཞིན་ད་ལྟ་བ་ཐུབ་ནས་བྱ་བ་གང་ཞིག་གྲེད་བཞིན་པའི་སྐད་ཡིན་པ་སྟོན།
    - He is swimming now. (ཁོས་ད་ལྟ་རྒྱ་རྒྱལ་བཞིན་ཡོད།)
  - b. རྒྱུན་ཚིག་གྲེད་སྐབས། གྲེད་པའི་ལས་ཀྱི་ཁྱད་ཚེས་སྟོན།
    - Who is that charming girl over there? (ཕ་གའི་སུ་མོ་ཡིད་མེས་འདྲེན་པར་གྱེད་པ་དེ་སུ་རེད།)
    - The question is confused. (གནད་དོན་འདི་མགོ་ཚོངས་གྲེད་ཅིག་རེད།)
2. བྱ་མ་མིང་།

བྱ་མ་མིང་གི་བྱེད་ལས་མིང་ཚིག་དང་མཚུངས་པས་མིང་ཚིག་ལ་ཕྱིས་ཚིག་ བཞོལ་ཚུལ་གཤམ་ལྟར།

a. བྱེད་པོའི་ཚིག་བྱེད་པ།

མིང་ཚིག་།

- The boy is his son. (བྱ་དེ་ཁོའི་བྱ་རེད།)
- Swimming is my hobby. (ཁུ་རྒྱལ་རྒྱག་རྒྱ་ནི་ངའི་དགའ་ཕྱོགས་ཡིན།)

b. བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་གསུམ་སྟུང་ཚིག་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱེད་པ།

མིང་ཚིག་།

- No one enjoyed that movie. (སྟོན་བརྟན་དེར་དགའ་མཁན་མེད།)
- He is interested in music. (ཁོ་རོལ་མོར་སྟོ་བ་ཡོད།)
- I enjoyed listening to music. (ང་རོལ་མོར་ཉན་རྒྱུར་དགའ།)
- I am sick of talking with him. (ང་ཁོ་ལ་ཁ་བརྗེད་རྒྱུར་མགོ་བ་རེད།)

c. བྱ་ཚིག་ be (ཡི་རྗེས་སུ་སྟུང་ནས་བྱེད་པོའི་ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་བྱེད་པ།)

- He is my teacher. (ཁོ་ངའི་དགེ་ཁན་ཡིན།)

བྱ་མ་མིང་།

- My hobby is swimming. (ངའི་དགའ་ཕྱོགས་ཁུ་རྒྱལ་རྒྱ་ཡིན།)

d. མིང་གི་ཁྱད་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཚིག་བྱེད་པ། (མིང་ཚིག་གི་སྟོན་ལ་སྟུང་ནས་རྒྱན་ཚིག་བྱས་ཏེ་མིང་ཚིག་དེའི་ཁྱད་ཚུལ་སྟོན་པ།)

མིང་ཚིག་།

- Can I borrow your chemistry (n.) book (n.) ? (ངས་ཁྱོད་ཀྱི་རྩིས་འགྱུར་སྟོན་དེ་བཀའ་ལྟར་འགྲིག་གས།)

བྱ་མ་མིང་།

- I lost my walking (བྱ་མ་མིང་།) stick (n.). (ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལག་རྟེན་བོར་སོང་།)

3. བྱ་མ་མིང་དང་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པའི་དབྱེ་བའམ་ཁྱད་པར། དབྱིན་སྐད་ཐོག་མར་སྟུང་མཁན་ཚུས་བྱ་ཚིག་ be ཡི་རྗེས་སུ་མིང་ཚིག་སྟོན་དུ་མིང་མཐའ་-ing ཅན་གྱི་ཚིག་ཡོད་པ་མཐོང་སྐབས། དེ་ཉིད་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པའམ་བྱ་མ་མིང་གང་ཡིན་དེ་བྱེད་པ་འབྱེད་དགའ་བ་རེད། དེ་ལ་ང་ཚོས་བོད་ཡིག་གི་འགྱུར་ཡིག་ལ་བརྟེན་ནས་དགའ་གནད་དེ་སེལ་ཚིག་པ་སྟེ།

a. [བྱ་ཚིག་ be + མིང་མཐའ་-ing ཅན་གྱི་ཚིག་]གལ་ཏེ་“གང་ཞིག་བྱེད་བཞིན་པ”ལ་བསྒྱུར་ན། མིང་དེ་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན་པ་དང་།

བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བའི་ཚིག་གྲུབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན།

དབྱིན་སྐད། He is swimming.

བོད་ཡིག་ ཁོ་ཁུ་རྒྱལ་བཞིན་འདུག *གསལ་བྱེད། swimming བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན།

b. [བྱ་ཚིག་ be + མིང་མཐའ་-ing ཅན་གྱི་ཚིག་] གལ་ཏེ་“པར་བྱེད་པ”ལ་བསྒྱུར་ན། མིང་དེ་ནི་སྤར་བཞིན་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན་པ་དང་།

རྒྱན་ཚིག་བྱས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ནང་དུ་བྱེད་པོའི་ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་བྱེད་པ་ཡིན།

དབྱིན་སྐད། The question is confusing.

བོད་ཡིག་ གནད་དོན་འདི་མགོ་མྱོངས་བྱེད་ཅིག་བྱེད། *གསལ་བཤད། སྐབས་འདིར་confusing བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན།

c. [བྱ་ཚིག་ be + མིང་མཐའ་-ing ཅན་གྱི་ཚིག་]གལ་ཏེ་“ཡིན་ནམ་རེད”ཅས་བསྒྱུར་ན། མིང་དེ་བྱ་མ་མིང་ཡིན་པ་མ་ཟད། བྱ་མ་མིང་དེ་བྱེད་

པོའི་ཚིག་དང་བརྗེས་སྟོན་བྱས་ཚིག་།

དབྱིན་སྐད། His hobby is swimming.

བོད་ཡིག ཁོའི་དགའ་ཕྱོགས་ནི་ཁུ་རྒྱལ་རྒྱ་དེ་རེད། *གསལ་བཤད། swimming ནི་བྱ་མ་མིང་ཡིན།

● His hobby is swimming. = Swimming is his hobby. (ཁུ་རྒྱལ་རྒྱ་རྒྱ་ནི་ཁོའི་དགའ་ཕྱོགས་རེད།)

d. [མིང་མཐའ་-ing ཅན་གྱི་ཚིག་+ མིང་ཚིག]གལ་ཏེ་“པར་བྱེད་པའི” ཞེས་པར་བསྒྱུར་ན། མིང་དེ་ནི་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ་རྒྱག་ཚིག་བྱས་ནས་དེའི་རྗེས་གྱི་མིང་གི་ཁྱད་ཚིག་སྟོན་པ་ཡིན།

དབྱིན་སྐད། He asked a confusing (*adj.*) question (*n.*).

བོད་ཡིག ཁོས་མགོ་མྱོངས་པར་བྱེད་པའི་གནད་དོན་ཞིག་བྲིས།

དབྱིན་སྐད། He knows many words, so well call him a walking (*adj.*) dictionary (*n.*).

བོད་ཡིག ཁོས་མིང་ཚིག་མང་པོ་ཤེས་བས་ང་ཚོས་ཁོ་ལ་ཚིག་མཛོད་གསལ་པོ་ཞེས་བེད་གྱི་ཡོད།

གསལ་བཤད། རྒྱབས་འདིར་confusing གྱིས་“མགོ་མྱོངས་པར་བྱེད་པའི”དོན་སྟོན་པ་དང་། walking གྱིས་“འགོ་ཤེས་པའི”དོན་སྟོན་པ་“གསལ་པོར”བསྒྱུར་བའོ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན།

e. [མིང་མཐའ་-ing ཅན་གྱི་ཚིག་+ མིང་ཚིག] གལ་ཏེ་ཚིག་དེ་[བྱེད་སྒྱུད་གྱི་]ཞེས་པར་སྒྱུར་ན། ཚིག་དེ་ནི་བྱ་མ་མིང་ཡིན་ལ། ལྷན་བཞིན་རྒྱག་ཚིག་བྱས་ནས་དེའི་རྗེས་གྱི་མིང་ཚིག་གི་ཁྱད་ཚིག་སྟོན།

དབྱིན་སྐད། I lost my walking (*adj.*) stick (*n.*).

བོད་ཡིག ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ལ་འགོ་བྱེད་ཀྱི་དབྱུག་པ་བརྒྱལ་ཡང་ན། ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལག་བརྟེན་བརྒྱལ།

གསལ་བཤད། རྒྱབས་འདིར་walking ནི་བྱ་མ་མིང་ཡིན། གཤམ་ལ་ང་ཚོས་འགྱུར་ཡིག་གི་ཐོག་ནས་མིང་མཐའ་-ing ཅན་གྱི་ཚིག་དེ་དག་བྱ་མ་མིང་ཡིན་ནས་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན་པ་ངོས་འཛིན་བྱེད་དང་།

1). He is smoking. ཁོས་ཐ་མག་འཐེན་བཞིན་ཡོད། (smoking ནི་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན།)

2). His bad habit is smoking. ཁོའི་གོ་མས་གཤེས་ངན་པ་ནི་ཐ་མག་འཐེན་རྒྱ་དེ་རེད། (smoking ནི་བྱ་མ་མིང་ཡིན།)

3). There is a swimming pool near my house. རེད་ཚང་གི་ཉེ་འགམ་ན་ཁུ་རྒྱལ་རྒྱ་དེ་བྱ་ཞིག་ཡོད། (swimming ནི་བྱ་མ་མིང་ཡིན་ལ། [ཁུ་རྒྱལ་སའི] དོན་ཡིན།)

4). I enjoy swimming with them. ང་ཁོ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཁུ་རྒྱལ་རྒྱ་རྒྱར་དགའ། (swimming ནི་བྱ་མ་མིང་ཡིན་ལ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་enjoy ཡི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ཡིན།)

5). Mary is swimming with us. མའེ་ལོས་ང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཁུ་རྒྱལ་རྒྱ་བཞིན་ཡོད། (swimming ནི་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན།)

6). The news is exciting. འཕྲིན་གསར་འདིས་མི་སེམས་སྒྲུལ་བར་བྱེད། (exciting ནི་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན།)

4. བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་བྱ་མ་མིང་དུ་སྒྱུབ་ཆེ། དེའི་རྗེས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་སྟོར་དགོས། བྱ་མ་མིང་དེ་བྱེད་པའི་ཚིག་བྱེད་རྒྱབས་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་རྒྱང་ཚིག་གསལ་མང་ཚིག་དང་ཡང་ན་བགྲང་མེད་མིང་ཚིག་གང་ཞིག་ཡིན་རུང་། དེའི་བྱ་ཚིག་be ni ནི་རྒྱང་ཚིག་གི་རྣམ་པ་ཡིན་དགོས།

● Writing (བྱ་མ་མིང་) English (*n.*) is easy for him. (ཁོ་ལ་ཆ་བཞག་ན། དབྱིན་སྐད་འབྲི་རྒྱལ་སྐད་ཐོ་རེད།)

● Climbing (བྱ་མ་མིང་) mountains (*n.*) is my hobby. (ངེ་ལ་འཛིན་རྒྱ་ནི་ངའི་དགའ་ཕྱོགས་ཡིན།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. Learning English is like building a house. (དབྱིན་སྐད་སྦྱང་བ་ནི་ཁང་པ་ཞིག་སྐྱོན་པ་དང་འདྲ།)

- I love learning new things. (ང་བྱ་དངོས་གསར་པ་སློང་རྒྱུ་དགའ།)
- That university has a foreign language learning center. (སློབ་ཆེན་དེར་ཕྱི་སྐད་ཀྱི་སྒྲིག་རིགས་སློབ་མའི་ལྷོ་གནས་ཤིག་ཡོད།)
- Harry is tired of learning how to play the guitar. (ཧ་རྟོ་སྐྱ་སྟན་ཀའི་ཐ་དྲེལ་ཚུལ་སློང་རྒྱུ་སྟན་སྟངས་སྒྲིལ།)

2. Memorizing new words and phrases is also helpful. (མིག་ཚིག་དང་ཚིག་གཙང་གསར་བ་སློང་བ་བྱུང་ན་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཆེ།)

- Reading these books is a good idea. (དེ་ལེ་ཆ་འདི་དག་སློག་རྒྱུ་ནི་བསམ་ཚུལ་བཟང་པོ་ཞིག་རེད།)
- Watching TV is a waste of time. (བརྟན་འཕྲིན་ལ་ལྟ་བཞིན་དུ་སྐོར་ཆོད་འཕྲོ་བརྟག་བཏང་བ་རང་རེད།)

Lesson 78: Don't Be Discouraged ཡིད་མ་ཁུམ་དང་།

I. Dialogue ཁ་བདུ།

Teacher: Your written English is fairly good, but your spoken English needs improvement.

Student: I know, but speaking English is difficult.

Teacher: Don't be discouraged. Practice makes perfect.

དགོ་ཆེན། རྩོད་ཀྱི་དབྱིན་ཡིག་གིས་བཟང་མོད། འོན་ཀྱང་དབྱིན་སྐད་བཤད་རྒྱ་ཡར་རྒྱས་ཡོང་དགོས་ཀྱི་འདུག།

སློབ་མ། དེ་ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དབྱིན་སྐད་བཤད་རྒྱ་དཀའ་མོ་རེད།

དགོ་ཆེན། ཡིད་མ་ཁུམ་དང་། སླུང་བས་བྱང་བར་འགྱུར།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མཐུ།

1. written English *n.* དབྱིན་ཇིའི་བྲིས།
2. spoken English *n.* དབྱིན་ཇིའི་ཁ་སྐད།
3. improvement *n.* ཡར་རྒྱས། || I don't see any improvement in your work, the boss said. (སློན་བདག་གིས་ཁྱེད་ཀྱི་ལས་ཀར་ཡར་རྒྱས་ཅི་བྱུང་ངས་མ་མཐོང་ཞེས་བཤད།)
4. discouraged *adj.* བག་ཁུམ་པ། || Jim was discouraged by his exam result. (ཁྱིམ་ཁོ་རང་གི་རྒྱུགས་འབྲས་ཀྱིས་ཡིད་ཁུམ་དུ་བཅུག།)
5. Practice makes perfect. སླུང་བས་བྱང་བར་འགྱུར། (གཏམ་དཔེ།)

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་།

1. Frank really _____ to his pan pal. (A) enjoy writing (B) enjoy to write (C) enjoys writing (D) enjoys to write
2. I'm tired _____ you to clean your room. (A) of telling (B) to tell (C) of tell (D) for telling
3. _____ a bicycle is good exercise. (A) Riding (B) Driving (C) Sitting (D) Going on
4. I've been thinking _____ a computer. (A) buy (B) buying (C) of buying (D) in buying
5. Playing basketball with my friends _____ a lot of fun. (A) are (B) is (C) am (D) were

Lesson 79: Showing Off རོམས་སྟོན་བྱེད་པ།

I. Reading ལྟ་སློག།

Many people are fond of showing off. They always insist on footing the bill when they are out with friends. They always think of impressing people with their wealth. In fact, they can't. Instead of trying to show off, they should be themselves.

མི་མང་པོ་ཞིག་ངོམ་སོ་བྱེད་རྒྱུ་དགའ་པོ་ཡོད། གྲོགས་པོ་རྣམས་དང་མཉམ་དུ་ཕྱི་ལོགས་ལ་འགོ་སྐབས་ཁོ་ཚོས་ནམ་ཡིན་ཡང་འགོ་སོང་སྟོང་རྒྱ་ལྟ་
ཚུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁོ་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཚོར་གྱིས་མི་གཞན་ལ་བག་ཆགས་འཛིན་འདོད་ཀྱི་ཡོད། ཁོ་ཚོས་དངུལ་གྱིས་གྲོགས་པོ་ཉོས་ཆོག་གི་རེད་
བསམ་གྱི་ཡོད། དོན་དངོས་ཐོག་དངུལ་གྱིས་གྲོགས་པོ་ཉོ་བྱེད་ཀྱི་མེད། ཁོ་ཚོས་ངོམ་སོ་བྱེད་པ་ལས་རང་ཉིད་ངོ་མ་བྱེད་འོས།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. show off ངོམ་སོ་བྱེད་པ། || I think people who show off are silly. (ངས་བསམ་ན་ངོམ་སོ་བྱེད་པའི་མི་ནི་གྲོན་པ་རེད།)
2. be fond of གང་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་དགའ་བ། || My mother is not only fond of coking; she's also a wonderful cook. (ངའི་ཨ་མ་ཟ་མ་ལས་རྒྱུ་དགའ་བ་ཙམ་མ་ཟད། ཁོང་མོ་མ་བྱུན་ཡག་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།)
3. insist on + བྱ་མ་མིང་། གང་ཞིག་བྱེད་རྒྱ་ལྟ་ཚུགས་བྱེད་པ། *insist *vi.* མཐའ་འཁྱོངས་བྱེད་པ། ལྟ་ཚུགས་བྱེད་པ། || Whenever I take my son out to dinner, he insists on eating hamburgers. (ངས་བུ་ཁྱིད་ནས་ཕྱི་ལ་ཟ་མ་ཟ་རུ་འགོ་སྐབས་ཀྱན་ལ་ཁོས་ཉོམ་པོ་བག་ལེབ་ཟ་རྒྱ་ལྟ་ཚུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)
4. foot the bill རེན་པ་སྟོང་པ། འགོ་སོང་སྟོང་པ། || He didn't have enough money to foot the bill. (ཁོང་རེན་པ་སྟོང་རྒྱུ་འདྲུལ་འདང་ངེས་ཤིག་མེད།)
5. impress + མི + with + བྱ་དངོས། བྱ་དངོས་ཤིག་གིས་མི་ལ་བག་ཆགས་འཛིན་པ། *Impress *vt.* བག་ཆགས་འཛིན་པ། || Bob impressed us with his knowledge of world history. (རྩ་རྟིས་ཁོ་རང་གི་འཛམ་གླིང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་གྱིས་ང་ཚོར་བག་ཆགས་ཟབ་མོ་བཞག།)
6. wealth *n.* རྒྱ་ཚོར། || The king has great wealth. (རྒྱལ་པོ་དེར་རྒྱ་ཚོར་འབོར་ཆེན་ཡོད།)
7. seem to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་(ཡིན) བཟོ་འདུག་པ།; seem *vi.* བཟོ་འདུག་པ། འདྲ་བ། || John seems to be happy, but I can't be sure. (ཛོན་སྟིད་བཟོ་འདུག་ འོན་ཀྱང་ངས་ཆོག་ཐག་གཅོད་མི་བྱེད།)
8. instead of + བྱ་མ་མིང་། བྱ་བ་ཞིག་གི་ཚབ་ཏུ་བྱ་བ་གཞན་ཞིག་བྱེད་པ།; instead *adv.* ཚབ་ཏུ། || Instead of riding bicycles, let's go for a walk. (ལུགས་རྟ་ཞོན་རྒྱ་ལས་འཆམ་འཆམ་ལ་འགོ།)
9. be oneself རང་ཉིད་ངོ་མ་བྱེད་པ། || Don't be nervous about your interview; just be yourself and you'll do fine. (ཁ་རྒྱགས་ལ་མེས་སུ་ཁུ་མི་བྱེད་པར་རང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་བྱོས་དང་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད།)

III. Grammar Points བད་སྟོན་དཀའ་གནད།

སྟོབ་ཚན་འདིར་བྱ་མ་མིང་སྟོར་ཚིག་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱས་ཚོག་པའི་བཀོལ་སྤངས་ནན་གྱིས་སྟོན་རྒྱ།

Many people are fond of showing off. མི་མང་པོ་ཞིག་ངོམ་སོ་བྱེད་རྒྱུ་དགའ་བ།

They always insist on footing the bill when they are out with friends. (གྲོགས་པོ་རྣམས་དང་མཉམ་དུ་ཕྱིར་འགོ་སྐབས་ཁོ་ཚོས་ནམ་ཡིན་ཡང་འགོ་སོང་གཏོང་རྒྱ་ལྟ་ཚུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་showing off དང་ footing the bill གཉིས་ཀ་བྱ་མ་མིང་གི་ཚིག་གྲུབ་ཡིན་པ་དང་། སོ་སོར་སྟོར་ཚིག་of དང་ on ཀྱི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱེད་པ་ཡིན། སྟོབ་ཚན་སྟོན་མའི་ནང་། ང་ཚོས་བྱ་མ་མིང་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱེད་པ་ལས་གཞན་སྟོར་ཚིག་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ཀྱང་བྱས་ཚོག་པ་བཤད་ཟིན།

- I'm looking forward to seeing you again soon. (ངས་མི་འགྲུངས་བར་བྱིད་དང་ཡང་སྐྱར་མཇུག་བར་རེ་སྐྱུག་བྱེད་ཀྱི་ཡིན།)

look forward to རེ་སྐྱུག་བྱེད་པ། (to བོ་སྐྱོར་ཚོགས་ཡིན་པས། རྩེ་སྐྱུག་བྱ་མ་མིང་སྐྱུར་ནས་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་བྱེད་དགོས།)

- He's thinking about getting married this year. (ཁོས་ད་ལོ་གཉིན་སྤྲིན་བྱེད་རྒྱུ་སྐོར་ལ་བསམ་སྒོ་གཏོང་བཞིན་ཡོད།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. Many people are fond of showing off. (མི་མང་པོ་ཞིག་དོམ་སོ་བྱེད་རྒྱུ་དགའ།)

- Some people are good at singing, and some are good at dancing. (མི་ལ་ལ་ཞིག་སྤྲྀ་གཞས་ལ་མཁས་ཤིང་། ལ་ལ་ཞིག་ཞབས་བྲོ་ལ་མཁས།)
- Some people are afraid of watching horror movies. (མི་ལ་ལ་འཛིགས་སྤང་ཅན་གྱི་སྒྲོག་བརྟན་ལ་ཉ་རྒྱུར་སྐྱུག་གི་ཡོད།)
- Turn off the light before leaving the house. (སྒོ་ཕྱིར་མ་སོང་གོང་ལ་སྒྲོག་གཟེམ་ཤིག)

2. Instead of trying to show off, they should be themselves. (ཁོ་ཚོས་དོམ་སོ་བྱེད་པ་ལས་རང་ཉིད་དོམ་བྱེད་འོས།)

- Instead of waiting for his friends, he left by himself. (ཁོང་གིས་ཁོའི་གྲོགས་པོ་རྣམས་ལ་སྐྱུག་རྒྱུ་ལས་རང་ཉིད་བྱེད་སྟངས་སྤྱད།)
- Rather than wait for his friends, he left by himself. (ཁོང་གིས་གྲོགས་པོ་རྣམས་ལ་སྐྱུག་རྒྱུ་ལས་རང་ཉིད་ཕྱིན་སོང་།)

Lesson 80: I'm Good at Cooking ང་ཅ་མ་ལས་རྒྱུར་མཁས།

I. Dialogue ཁ་བད།

Marty: Are you good at sewing?

པད་ཁེས། མཁས་པོ་མེད། འོན་ཀྱང་ང་ཅ་མ་བཟོ་རྒྱུར་མཁས་པོ་ཡོད།

Becky: No, but I'm good at cooking. What about you?

བྱིད་རང།

Marty: I'm not good at cooking, but I'm fond of eating.

མར་ཐའེ། ང་ཅ་མ་བཟོ་རྒྱུར་མཁས་པོ་མེད། འོན་ཀྱང་ང་ཅ་རྒྱུར་དགའ་བོ་ཡོད།

མར་ཐའེ། བྱིད་ཚེམ་སྤྲྀ་རྒྱུ་རྒྱུར་མཁས་པོ་ཡོད་དམ།

II. Key Points གནད་གྱི་ཕྱི་མིག

1. cooking *n.* གཡོས་སྐྱོར། ཅ་མ་བཟོ་རྒྱ། *cook *vt. & vi.* ཅ་མ་བཟོ་བ། || My sister's cooking is terrible. (ངའི་གཅེན་མོའི་ཅ་མ་བཟོ་རྒྱ་ལ་ཐབས་སྤྲྀ་ཡིན།) Mother cooked some dumplings for lunch. (ཨ་མས་གུང་ཚིགས་ལ་ཅ་འོ་ཅི་བཟོས།)
2. be good at... གང་ཞིག་ལ་བྱང་བའམ་མཁས་པ། || Frank is good at playing the piano but is terrible at singing. (ཏྲཱ་རན་པི་རྩོ་སྤྱང་དྲེད་རྒྱུར་མཁས་པོ་ཡོད་ཀྱང་གཞས་གཏོང་རྒྱུར་ཞན།)
3. sewing *n.* ཚེམ་དུབ། ཚེམ་སྤྲ། *sew *vt.* འཚེམ་བ། || Mother sewed the buttons onto one of my shirts. (ཨ་མས་ངའི་ཚེམ་ལེན་ཞིག་ལ་སྒྲོག་གུ་བཏགས།)

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྤྱོད་ཆའི་ཁ་སྐོང་།

1. Bob is bad _____ baseball. (A) at play (B) play (C) at play (D) and plays
2. John is thinking _____ changing his major. (A) about (B) in (C) to (D) for
3. Instead of studying with his friends, he studied _____. (A) by himself (B) of his own (C) by himself (D) on himself
4. Rather than _____ to work, Bill took a bus. (A) walks (B) to walk (C) of walking (D) walk
5. Are you afraid _____ him the truth? (A) to telling (B) of telling (C) of tell (D) telling

6. Charlie is _____ playing basketball. In fact, he's the best player in our school. (A) really good for (B) good really in (C) very good about (D) very good at

གནའ་སྐྱ་སྒྲོན་དབང་གསེལ་བའི་བདུད་ཅི།
The Tennessee Waltz ཐེན་ན་སེལ་ཐོར་ཚི།

I. Lyrics ལྷ་ཚིག

I was dancing with my darling to the “Tennessee Waltz”,
 When an old friend I happened to see,
 Introduced her to my loved one.
 And while they were dancing,
 My friend stole my sweetheart from me.
 I remember the night and the “Tennessee Waltz.”
 Now I know just how much I have lost.
 Yes, I lost my little darling the night they were playing the beautiful “Tennessee Waltz.”
 ངས་སྒྲོན་སྐྱ་སྒྲོན་དབང་གསེལ་བའི་བདུད་ཅི་ཞེས་པའི་རྒྱུག་སྐད་ལ།
 སྐྱེས་དབང་གིས་གྲོགས་པོ་སྤྱིང་པ་ཞིག་དང་འཕྲད།
 ངས་མོ་རང་དེ་སྤྱིང་སྐྱ་སྐྱ་ལ་ངོ་སྤྲོད་བྱས་ཤིང་།
 ཁོ་ཚོས་ཞབས་བྲོ་རྒྱུག་སྐད་ལ།
 དེ་གྲོགས་པོས་དེ་སྤྱིང་སྐྱ་སྐྱ་ལྷོག་ཁྱིད་བྱས་སོང་།
 ངས་མཚན་མོ་དེ་དང་ཐེན་ན་སེལ་ཐོར་ཚི་རྩལ་དབྱངས་དེ་ཡིད་ལ་བཟུང་ཡོད།
 ད་ལྟ་ངས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཅི་ཚད་ཤོར་སོང་བ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།
 རེད་ཨང་། ཁོ་ཚོས་མཚན་མོ་དེར་སྐྱ་སྐྱ་ཞིང་འཛེབས་པའི་ཐེན་ན་སེལ་ཐོར་ཚི་གཏོང་སྐད་ལ། ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིང་སྐྱ་སྐྱ་ལ་ཤོར་བ་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. Tennessee Waltz ཐེན་ན་སེལ་ཐོར་ཚི། (ཐོར་ཚི་རྩལ་དབྱངས་ཤིག) *Tennessee *n.* (ཨ་རིའི) ཐེན་ན་སེལ་ཐོར་ཚི། Waltz *n.* ཐོར་ཚི་རྩལ་དབྱངས། & *vi.* ཐོར་ཚི་ཞབས་བྲོ་རྒྱུག (འཁྲབ) པ། || Most youngsters don't know how to waltz. (གཞོན་ནུ་མང་ཆེ་ཤོས་ཀྱིས་ཐོར་ཚི་འཁྲབ་ཤེས་ཀྱི་མེད།)
2. dance with + མི + ... མི་ཞིག་དང་མཉམ་དུ་དང་བསྐྱོན་ནས་ཞབས་བྲོ་རྒྱུག་པ། || My father danced with my mother to the music of Strauss.³ (དེའི་ཨ་ཕས་དེའི་ཨ་མ་དང་མཉམ་དུ་སི་ཐི་རེའུ་སིའི་རྩལ་དབྱངས་ལ་བསྐྱོན་ནས་ཞབས་བྲོ་བརྒྱུད།)
3. Happen to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསལ། སྐྱེས་དབང་གིས། བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་བར།

= བྱ་ཚིག +

by accident
accidentally

*accident *adv.* སྐྱེས་དབང་། ཆག་སློ། *accidentally *adv.* སྐྱེས་དབང་གིས། || I happened to meet my old friend in the supermarket yesterday. = I met my old friend by accident in the supermarket yesterday. (ཁ་སང་ང་ཚོ་ཁང་ཆེན་མོ་དེ་ནས་དེའི་གྲོགས་པོ་སྤྱིང་པ་ཞིག་དང་སྐྱེས་དབང་གིས་འཕྲད་བྱུང་།); Jim broke a leg in a car accident last year. (ན་ནིང་མོ་ཁོ་ཚོ་ཆག་སློ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ལྷུ་མ་གྱི་རྒྱུ་ལ་བཟག་པ།)

³ Johann Strauss was a famous musical composer. He was born in Austria in 1804. He died in 1849.

4. I was dancing with my darling to the “Tennessee Waltz” when an old friend I happened to see. (ངས་སྤྱིང་སྤྱིང་དང་མཉམ་དུ་ཐེན་ན་སེའི་མོར་ཆོ་ཞབས་བློ་རྒྱལ་སྐྱབས་སྤྱིང་དབང་གིས་གོགས་པོ་སྤྱིང་པ་ཞིག་དང་འཕྲད།)

བྱེད་པོའི་ཆོག		was		+	བྱ་ཆོག་བྱེད་བཞིན་པ་	+	when	གྱིས་བྱངས་པའི་དུས་འདས་པའི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་
		+						
		were						

གང་ཞིག་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་དོན་དེ་བྱུང་བ།

- I was enjoying my ice cream when Peter came in. (ངས་འབྲུག་སྐབ་ལོངས་སུ་སྤྱོད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ཕའེ་ཐེར་ནང་དུ་སྤྱེབས་བྱུང་།)

- He was taking a bath when the telephone rang. (ཁོས་བྱུས་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ཁ་པར་གྲགས་བྱུང་།) དེ་དང་རིགས་འདྲ་བའི་ཆོག་སྤྱིང་།

བྱེད་པོའི་ཆོག	+		was			going to		+	བྱ་ཆོག་གི་མ་གཟུགས་	+	when	གྱིས་བྱངས་པའི་དུས་འདས་པའི་
						+						
			were			about to						

- She was going to go out when it rained. (ཁོ་མོ་སྤྱོད་ཕྱིར་འགོ་གྲུབ་ཡོད་སྐབས་ཆར་བ་བབས་པ་རེད།)
- They were about to eat dinner when the lights went out suddenly. (ཁོ་ཚོས་དགུང་ཟས་ཟ་བས་མ་ཕེད་པའི་སྐབས་དེར་སློག་སློ་བྱར་དུ་ཆད་སོང་།)

5. introduce vt. རོ་སྤྱོད་བྱེད་པ། *introduce n. རོ་སྤྱོད། introduce A to B A དེ B ལ་རོ་སྤྱོད་བྱེད་པ། || I will introduce my best friend to you at the party tonight. (རོ་དགོང་གི་སྤྱོད་ཆོགས་ཐོག་ངས་ཁྱོད་ལ་ངའི་གོགས་པོ་ལག་ཤོས་རོ་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།); The actor is so famous that he doesn't need an introduction. (སྤྱིང་པ་ལའབ་སྤྱོད་པ་དེ་མིང་གྲགས་ཆེ་བས་རོ་སྤྱོད་དགོས་ངེས་མེད།)

6. steal vt. རྒྱ་བ། & vi. རྒྱོག་འགྲོ། *དུས་གསུམ། steal, stole, stolen || The thief stole my gold watch. (རྒྱ་ན་མ་དེས་ངའི་གསེར་གྱི་དུས་ཆོད་བརྒྱས་སོང་།); Simon came stealing out of the closet. (སི་མོན་གོས་སྐམ་ནས་ཁ་པོ་གེ་ཐོན་སོང་།)

7. sweetheart n. སྤྱིང་སྤྱིང་ དགའ་གོགས། = honey || He bought his sweetheart a dozen roses on her birthday. (ཁོ་མོའི་སྤྱིང་སྤྱིང་ཉན་ཁོས་རང་གི་སྤྱིང་སྤྱིང་ལ་རྒྱ་སེ་མེ་འོག་རྒྱ་པོ་ཞིག་ཉན།)

8. Introduced her to my loved one and while they were dancing, my friend stole my sweetheart from me. ངས་ཁོ་མོ་ངའི་སྤྱིང་སྤྱིང་ལ་རོ་སྤྱོད་བྱས་ཤིང་། ཁོ་ཚོས་ཞབས་བློ་རྒྱལ་སྐྱབས་ ངའི་གོགས་པོས་ངའི་སྤྱིང་སྤྱིང་གློག་ཁྱིད་བྱས་སོང་།

a. Introduced her to my loved one. ལ་བྱེད་པོའི་ཆོག་མེད་པས་དོན་ཆ་མི་ཆང་བའི་ཆོག་གྲུབ་ཅིག་ཡིན། དོན་དངོས་ཐོག་བཞུགས་ཀྱི་གཞུང་ཆོག་གི་དོན་ལྟར་ན། introduced ཡི་སྤྱོད་ན་བྱེད་པོའི་ཆོག་ I (ང) ཡོད་དགོས། འོན་ཀྱང་སྤྱོད་ཆོག་གི་ནང་དུ་དབྱངས་འགོས་བསྐྱེད་ཆེད་བསྐྱས་པ་རེད།

b. while conj. སྐབས་དེར། དེའི་ཆེ། while ཡིས་བསྐྱེད་ཆོག་གི་གོ་དོན་ཅན་གྱི་མཚམས་སྤྱིང་གི་ཆོག་བྱེད་པ་དང་། བྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྤྱོད་པའི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་འབྲེན་སྐབས། ཆོག་གྲུབ་ནང་གི་བྱ་ཆོག་རྒྱུན་པར་བྱེད་བཞིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། [སྐབས་དེར་]ཞེས་པའི་དོན་སྤྱོད། While he was watching TV, he heard a strange sound. (ཁོས་བརྟན་འཕྲིན་ལ་བཟླ་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར་སྐད་སྒྲ་ཁྱད་མཚར་ཞིག་ཐོས།)

འོན་ཀྱང while རྒྱུ་གཤམ་འདྲན་པའི་མཚམས་སྒྱུར་གྱི་ཚུལ་ཀྱང་བྱས་ཚུགས་ལ། བྱེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་མཚམས་སྒྱུར་བ་དེ་ཀྱང་འདྲ་ལས་གསུམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་རྒྱན་དང་པལ་ཆེར་འདྲ།

- ✧ He is tall while his brother is short. (ཁོ་གཟུགས་རིང་ཡང་ཁོའི་ལྷོ་གཟུགས་གུང་།)
- ✧ Some people are rich while others are poor. (མི་ལ་ལ་ལྷུག་པོ་ཡིན་ཡང་མི་ལ་ལ་དབུལ་པོ་ཡིན།)

9. I remember the night and the ‘Tennessee Waltz.’ (ངས་མཚན་མོ་དེ་དང་ཕྱི་མོ་ལོ་དེ་ལྟར་དེ་ཡིད་ལ་བཟུང་ཡོད།)
remember vt. ཡིད་ལ་འཛིན་པ། *forget vt. བརྟེན་པ། remember དང་forget གཉིས་ལ་མིང་ཚིག་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་འཕྲུག་པ་ལས་གཞན། དེས་མེད་ཚིག་གུང་ངམ་བྱ་མ་མིང་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ཀྱང་འཕྲུག་ འོན་ཀྱང་ནང་དོན་ལ་བྱེད་པར་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་གཤམ་གསལ།

remember to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཟུགས། གང་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་ཡིད་ལ་འཛིན་པ།

remember + བྱ་མ་མིང་། གང་ཞིག་བྱས་ཐུང་བ་དེ་ཡིད་ལ་བཟུང་ཡོད་པ།

forget to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཟུགས། གང་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་བརྟེན་པ།

forget + བྱ་མ་མིང་། གང་ཞིག་བྱས་ཐུང་བ་དེ་བརྟེན་པ།

- ✧ I will remember to buy some flowers for you. (ངས་བྱེད་ལ་མེ་ཉྱ་འགའ་ཉི་རྒྱ་མེས་ལ་འཛིན་དེས་ཡིན།)
- ✧ I remember seeing this movie before. (ངས་སྔོན་ཆད་སློག་བརྟན་དེར་བལྟས་ཐུང་བ་ཡིད་ལ་བཟུང་ཡོད།)
- ✧ She forgot to mail the letter this morning. (དེ་རིང་ཞོགས་པར་ཁོ་མོས་འཕྲིན་ཡིག་དེ་བསྐྱར་རྒྱ་བརྟེན་སོང་།)
- ✧ Did you forget that we went swimming in the lake together? (ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ཚོ་མཉམ་དུ་མཆེན་དེའི་ནང་དུ་རྒྱ་ཆུ་ལ་བརྒྱབ་ཐུང་བ་བརྟེན་སོང་ངམ།)

10. lose vt. ཤོར་བ། བརླག་པ། *lost adj. ལམ་ཞོར་ཐེབས་པ། (དུས་གསུམ། lose, lost, lost.) *be lost ལམ་ཞོར་བ། ||
I lost my watch while swimming. (ངས་རྒྱ་ཆུ་ལ་བརྒྱབ་སྐབས་རྒྱ་ཆེད་ཐོར་སོང་།)

11. I lost my little darling (a: ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོ་ཡིན།) the night they were playing the beautiful “Tennessee Waltz” (b: བྱ་བའི་བྱེད་ཚུས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་ཡིན།)། ཁོ་ཚོས་སྟན་ཞིང་འཛེབས་པའི་ཐེན་ན་སའི་ཕྱི་མོ་ལོ་དེ་དང་མཚན་མོ་དེར་ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་དགའ་རོགས་ཐོར་སོང་།

ཚིག་གི་དགྲུབ་སྟངས་དེ་ཉེ་ཞིབ།

གོང་གི་དཔེར་བརྗོད་ནང་གི་ཚིག་གྲུབ་b དེ་མ་གཞིར་on the night when ... ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་སྒྱུར་ཚིག་on དང་མཚམས་སྒྱུར་བརྟན་ཚིག་when གཉིས་བསྐྱས་པས། the སྐུ་ལ་དུས་ཚོད་སྟོན་པའི་མིང་ཚིག་སྒྱུར་བ་དེར་མཚམས་སྒྱུར་བའི་ཚིག་གི་གོ་བ་ལྟན་ཡོད།

The day	he visited Dr. Lee, it was raining hard.
On the day when	(ཁོ་འབྲུམ་རམས་པ་ལི་ལགས་ལ་འཇལ་དུ་བྱིན་པའི་ཉིན་དེར་ཆར་བ་དྲག་པོ་འབབ་བཞིན་ཡོད།)

- ✧ The minute I saw her, I fell in love with her. (ངས་ཁོ་མོ་མཐོང་བའི་ཡུད་ཙམ་དེ་ལ་ང་ཁོ་མོར་དགའ་བར་གྱུར།)

Lesson 81: A Heavy Price to Pay འཇལ་བའི་རིན་དོད་ཆེན་པོ།

1. Reading ལྟ་སྟོག

Tom’s father died of lung cancer. He couldn’t stop smoking. He tried quitting several times. However, whenever he saw someone smoking, he couldn’t resist lighting up. In the end, he gave up trying. It was no use stopping one day and starting again the next. He enjoyed smoking too much. He certainly paid a heavy price, though.

ཐོས་ཀྱི་ཨ་ཕ་གྲོ་སྒྲན་ལས་གྲོངས་པ་རེད། ཁོས་ཐ་མག་གཅོད་མ་བྱུང། ཁོས་ཐེངས་འགར་གཅོད་ཨ་ཕ་བ་ལྟས། འོན་ཀྱང་ནམ་ཞིག་ཁོས་མི་གཞན་གྱིས་ཐ་མག་འཐེན་པ་མཐོང་ཆོག་ཅིག་སྒར་འོང་རྒྱ་བསྒྲིག་བྱུང་གི་མེད། མཇུག་མཐར་ཁོས་ཆོད་ལྟ་བུར་རྒྱ་མཚམས་བཞག། དེ་རིང་གཅོད་པ་དང་ཕྱི་ཉིན་ཡང་སྒར་འགོ་རྩོམ་པ་ལ་ཕན་ཐོགས་མེད། ཁོ་ཐ་མག་འཐེན་པར་དགའ་བཀའ་ཆོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོས་དངོས་གནས་རིན་དོད་ཆེན་པོ་བཅའ་བ་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆིག་དབེ་འགྲེལ།

1. die of ... གྱེན་གང་ཞིག་ལས་ཤི་བ། *die, *vi.* ཤི་བ། གྲོངས་བ། || Steve's grandmother died of old age. (སི་ཏེ་ཟེ་ཡི་རྩོ་ལོ་རྒྱས་ནས་གྲོངས་པ་རེད།)
2. lung cancer, *n.* གློ་སྒྲན།
3. smoke, *vi.* & *vt.* ཐ་མག་འཐེན་བ། || You can't smoke in an elevator. (ཁྱོད་གྱིས་གློག་སྒྲན་ནང་དུ་ཐ་མག་འཐེན་ཆོག་གི་མ་རེད།); My father smokes a pack of cigarettes a day. (ངའི་ཨ་ཕས་ཉིན་རེ་ལ་ཐ་མག་གོག་སྒྲན་གང་རེ་འཐེན་གྱི་ཡོད།)
4. try + བྱ་མ་མིང་། ཆོད་ལྟ་བུར་བ། གང་ཞིག་བྱེད་ཨ་ཕ་བ་ལྟ་བུར་བ། *try, *vt.* ཆོད་ལྟ་བུར་བ། || If you want to loss weight, you should try exercising. (ཁྱོད་གྱིས་ལུས་ཤ་འཇུམ་བསམ་ན། ལུས་རྩ་ལ་སྦྱོང་བརྒྱུད་ལ་ཆོད་ལྟ་བུར་བ་འོས།)
5. quit, *vi.* & *vt.* མཚམས་འཇོག་བ། *དུས་གསུམ་གྱི་གཟུགས་ཚང་མ་quit ཡིན། || Studying music is not easy, but don't quit. (རོལ་མོ་སྦྱང་རྒྱུ་ལས་སྒྲོ་བོ་ཞིག་མ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་མཚམས་མ་འཇོག་དང་།); The doctor told Jim to quit drinking coffee. (སྒྲན་པས་ལྗིམ་ལ་ཁོ་སྒྲེའི་འབྲུང་མཚམས་ཞོག་ཅེས་བཤད།)
6. whenever, *conj.* �ནམ་ཡིན་རུང་། || I feel sad whenever I read a love story. (འདོད་པའི་སྦྱང་ལྟ་བུར་དུས་ཀྱང་ལ་ངའི་ཡིད་སྦྱོ་གི་འདུག)
7. resist, *vt.* འགོག་བ། བསྒྲོག་བ། || If you are on a diet, you have to resist eating fatty foods. (གལ་ཏེ་ཁྱོད་གྱིས་ཟས་ཆོད་འཇོག་གྱི་ཡོད་ན་ངས་པར་དུ་སྒྲུམ་ཟས་ཟ་རྒྱུ་བསྒྲོག་དགོས།)
8. light up མེ་བསྒྲོ་བའམ་སྒར་བའམ་སྒྲོན་བ། || You can't light up here; smoking isn't allowed. (ཁྱོད་གྱིས་འདི་གར་མེ་བསྒྲོ་མི་རུང་། འདིར་དུ་བ་འཐེན་ཆོག་གི་མ་རེད།)
9. in the end མཇུག་མཐར་། || It looked like our team was going to lose the game, but in the end we won. (ང་ཆོའི་རུ་ཁག་གིས་འགན་བསྐྱར་དེ་གོར་གྲ་བས་བྱས་སོང་ཡང་མཇུག་མཐར་རྒྱལ་ཁབ་སྒྲངས།)
10. give up ... སྒར་བ། གཅོད་བ། || John gave up studying French because it was too difficult for him. (ཇོན་ལ་མཚོན་ན་རྒྱ་རན་སིའི་སྒྲིག་ཡིག་དཀའ་བཀའ་ཆོད་ཡོད་པས། ཁོས་དེ་སྦྱང་རྒྱུ་མཚམས་བཞག་པ་རེད།)
11. it is no use + བྱ་མ་མིང་། གོ་མི་ཆོད་པ། ཕན་ཐོགས་མེད་པ། || It's no use talking to her; she's not going to listen. (ཁོ་མོར་བཤད་པས་གོ་མི་ཆོད། ཁོ་མོས་ཉན་གྱི་མ་རེད།)
12. enjoy, *vt.* དགའ་བ། || My brother enjoys riding horses, but I'm afraid of them. (ངའི་ཕུ་བོ་ཉན་ཞོན་རྒྱར་དགའ་མོད། འོན་ཀྱང་ང་ཉི་ལ་སྒྲིག་གི་ཡོད།)
13. certainly, *adv.* རོ་མ། དངོས་འབྲེལ། || I certainly enjoyed the Beijing opera last night. (ང་མདང་དགོང་གི་བེ་ཅིན་ཁང་ཞི་ལ་རོ་མ་དགའ་བྱུང་།)
14. pay a heavy price *pay, *vt.* བྱས་རིན་ཆེན་པོ་འཇུག་བ། དུས་གསུམ་། pay, paid, paid. *heavy, *adj.* ལྗིང་མོ། price, *n.* རིན་གོང་།

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

1. He couldn't stop smoking. ཁོས་ཐ་མག་གཅོད་མ་ཐུབ།

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་ནང་གི smoking བྱི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ stop དང་ enjoyed གཉིས་ཀྱི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ཡིན། གཤམ་གྱི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ཚང་མར་བྱ་མ་མིང་སྒྲུར་ནས་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱེད་དགོས།

enjoy དགའ་པོ་བྱེད་པ།	practice སྦྱང་བརྒྱུད་བྱེད་པ།	resent འཁོན་འཛིན་བྱེད་པ།
mind སེམས་ལ་འཛིན་པ།	resist བརྫོག་པ།	finish ཡོངས་འགྲུབ་བྱེད་པ།
deny ཁས་མི་ལེན་པ།	admit ཁས་ལེན་པ།	

I enjoy to sing. (×)

→ I enjoy singing. (✓) (ང་སྒྲུ་དབྱངས་ལེན་རྒྱུར་དགའ།)

He admitted to steal my money. (×)

→ He admitted stealing my money. (✓) (ཁོས་ངའི་དངུལ་བརྒྱུས་པ་ཁས་བླངས།)

She practices to play the piano two hours a day. (×)

→ She practices playing the piano two hours a day. (✓) (ཁོ་མོས་ཉིན་རེར་རྒྱ་ཚོད་གཉིས་རེ་ལ་རྫོ་སྒྲིང་དྲེལ་རྒྱ་སྦྱང་བརྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

a. བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ like (དགའ་པོ་བྱེད་པ) དང་། love (དགའ་བ), hate (སྤང་བ)སོགས་ལྟ་བུར། དེས་མེད་ཚིག་ཐུང་བམ་བྱ་མིང་གང་རུང་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱས་ཚིག་

• I like (ཡང་ན་ love) to work with him. = I like (ཡང་ན་love) working with him. (ང་ཁོ་དང་མཉམ་དུ་བྱ་བ་སྒྲུབ་རྒྱུར་དགའ།)

• I hate to tell lies. = I hate telling lies. (ང་རྒྱུན་བཤད་པར་སྤང་གི་ཡོད།)

b. stop smoking = quit smoking = give up smoking

• I stopped smoking three years ago. (ངས་ལོ་གསུམ་གྱི་ཕྱིན་ལ་ཐ་མག་བཅད་པ་ཡིན།)

• The chain smoker tried very hard to give up smoking, but he couldn't. (ཁ་ལང་ཤོར་བའི་ཐ་མག་འཐེན་མཁན་དེས་འབད་པ་ཆེན་པོས་ཐ་མག་གཅོད་ཨི་ཐུབ་བལྟས་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོས་གཅོད་མ་ཐུབ།)

c. stop བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྐབས་སུ་བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་རྒྱ་མཆམས་འཛིན་པའི་དོན་ཡོད་པས། བྱ་མ་མིང་གིས་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱེད་དགོས། འོན་ཀྱང་stop བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པ་ཡང་ཡིན་ལ། དེའི་སྐབས་སུ་མཆམས་བཞག་པའི་དོན་ཡོད་ལ། རྗེས་སུ་དེས་མེད་ཚིག་ཐུང་སྒྲུར་ན། [བྱ་བ་དེ་བྱེད་མཆམས་བཞག་ནས་བྱ་བ་གཞན་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཉོན། དཔེར་ན།

stop + བྱ་མ་མིང་། བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་རྒྱ་མཆམས་འཛིན་པ།

stop to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གས། བྱ་བ་འདི་བསྒྲུར་ནས་གཞན་ཞིག་འགོ་རྩོམ་པ།

• John stopped talking to me when his father walked in. (ཁོའི་ཨ་པ་ནང་ལ་འཇུལ་ཡོད་དུས་ཚིག་གིས་ང་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་མཆམས་བཞག།)

• John stopped to talk to me when he saw me. (ཚིག་གིས་ང་མཐོང་བ་དང་འགོ་མཆམས་བཞག་སྟེ་ང་ལ་ཁ་བརྒྱུས།)

2. He tried quitting several times. ཁོས་ཐེངས་འགར་ཐ་མག་གཅོད་རྒྱ་ཚོད་ལྟ་བུས་བྱུང་།

try ལ་ངེས་མེད་ཚིག་གི་ཐུང་སྐབས་ཀྱི་པའི་ཡུལ་ཚིག་གི་ཐུང་སྐབས་ལ། དེའི་སྐབས་སུ try ཡིས་[བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་གང་ཐུབ་བྱེད་པའམ་བྱེད་ཨེ་ཐུབ་ལྟ་བུ་]ཡི་དོན་ལྟོན། འོན་ཀྱང་ཚིག་གི་ཐུང་འདིའི་ནང་དུ་བྱ་མ་མིང་ tried ཡིས་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་གི་ཐུང་པས། tried[ཚིན་ལྟ་བུ་]ཡི་དོན་ལ་གོ་དགོས། try ཡི་བཞོལ་སྐབས་གཤམ་ལྟར།

try to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཟུགས། བྱེད་གང་ཐུབ་བྱེད་པ།

try + མིང་ཚིག་/ བྱ་མ་མིང་། ཚིན་ལྟ་བུ་]ཡི་དོན་ལ།

- I'll try to call you later today. (དོན་གོང་ཕྱིས་ཙམ་ལ་ངས་ཁྱོད་ལ་ཁ་པར་རྒྱག་གང་ཐུབ་བྱེད་རྒྱ་ཡིན།)
- If this way doesn't work, try another way. (གལ་ཏེ་བྱེད་ཐབས་འདིས་ཡོང་གི་མི་འདུག་ན། བྱེད་ཐབས་གཞན་ཞིག་ཚིན་ལྟ་བུ་སྤྱོད་དང་།)
- Don't ever try swimming alone in the river. (རྒྱ་བའི་ནང་དུ་མི་གཅིག་ཕ་རྒྱ་རྒྱལ་རྒྱར་གཏན་ནས་ཚིན་ལྟ་བུ་བྱེད་ཅིག་)

3. It was no use stopping one day and starting the next. དེ་རིང་མཚམས་བཞག་ནས་ཕྱི་ཉིན་འགོ་རྩོམ་པ་ནི་ཕན་ཐོགས་མེད། བཅག་ཡང་ཡང་བཅད་ཅིང་ཡང་ཡང་འཐེན་པ་ལ་ཕན་ཐོགས་ཅི་ཡང་མེད་པ།

a. སྐབས་འདིར་ the next རི the next day བསྐྱུས་པ་ཡིན།

b. It is no use + བྱ་མ་མིང་། གང་ཞིག་བྱེད་པར་ཕན་ཐོགས་མེད་པ།

- It is no use learning without thinking. (སྒྲིམ་པ་མེད་པའི་ཐོས་པ་ལ་ཕན་ཐོགས་མེད།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. He couldn't stop smoking. (ཁོས་ཐ་མག་གཅོད་མ་ཐུབ།)

- Do you mind smoking somewhere else? (ཁྱོད་ཀྱིས་གནས་གཞན་ཞིག་ནས་ཐ་མག་འཐེན་ན་ག་འདྲ་འདུག་)
- Will you finish writing your term paper today? (ཁྱོད་ཀྱིས་སློབ་སྐབས་སྒྲིམ་མེད་དེ་རིང་བྲིས་ཚར་གྱི་འདུག་གམ།)
- Did the man deny stealing the money? (སྒྲིམ་པ་དེ་དངུལ་བརྒྱུས་པ་ཁས་མ་བླངས་སམ།)

2. It was no use stopping one day and starting the next. (ཉིན་གཅིག་ལ་མཚམས་བཞག་ཅིང་ཕྱི་ཉིན་འགོ་རྩོམ་པ་ནི་ཕན་ཐོགས་མེད།)

- It is no use crying over spilt milk. (འོ་མ་གཏོར་བར་དུས་བས་མི་ཕན། གཏམ་དཔེ།)

Lesson 82: Smoking Isn't Allowed ཐ་མག་འཐེན་ཚིག་གི་མ་རེད།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Betty is at the movies.

པའེ་ཐའེ་ཡིས་གློག་བརྒྱན་ལ་ལྟ་བཞིན་ཡོད།

Usher: Would you mind putting out your cigarette?

སྒྲེ་ཤན་པ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཐ་མག་མ་འཐེན་ན་ཚིག་གམ།

Betty: I'll just finish smoking this one, OK?

པའེ་ཐའེ། ངས་འདི་གཅིག་པོ་འཐེན་ཚར་ན་འགྲིག་གི་འདུག་གམ།

Usher: Smoking isn't allowed in movie theaters.

སྒྲེ་ཤན་པ། གློག་བརྒྱན་ཁང་དུ་ཐ་མག་འཐེན་ཚིག་གི་མ་རེད།

Betty: Oh, I'm sorry.

པའེ་ཐའེ། ཨོ། དགོངས་དག

II. Key points གནད་ཀྱི་ལྟ་མཐུག་མིག

1. put out ... (མེ་སོགས་) གསོད་པ། || The firemen quickly put out the fire. (མེ་གསོད་སྲུ་མིས་མེ་དེ་ལམ་སང་བསད་སོང་།)

2. cigarette, *n.* བ་མག་དུ་བ། *a pack of cigarettes བ་མག་སྒྲམ་གང་།; a carton of cigarettes བ་མག་ཤོག་ཐུམ་གཅིག (སྒྲམ་བཅུ་ཅན།)
3. allow, *vt.* བྱེད་དུ་འདུག་པ། *allow + མི + to + གཞིག་གི་མ་གཞིགས། མི་ཞིག་ལ་བྱ་བ་གང་ཞིག་སྤྱད་ཆོག་པར་བྱེད་པ། || Our teacher doesn't allow us to read comic books. (ང་ཚོའི་དགོ་ཆེན་གྱིས་སྤྱད་ཆོག་པར་བྱེད་པ་ལ་བཟུ་རུ་མི་འདུག)
4. movie theater, *n.* ལྷོག་བརྟན་ཁང་།

III. གདམ་ཀྱུས་ནས་སྒྲོང་ཆ་ལ་སྒྲོང་དགོས།

1. I finished _____ at about 7:00 pm. (A) to work' (B) working (C) works (D) with works
2. She began ____ English three years ago. (A) to study (B) his study (C) with studies (D) study
3. A: Can I park here?
B: No. We don't allow _____ here. (A) to park (B) parking (C) parks (D) you park
4. I often practice _____ English with my teacher. (A) to speak (B) speaking (C) to say (D) say
5. Father doesn't _____. (A) allow our children smoking (B) allow us children to smoke (C) allow for smoking (D) allow of smoking

Lesson 83: A Nice Person མི་བཟང་པོ།

I. Reading ལྟོ་ལྟོ།

Shelly doesn't like people who are unreliable. She especially doesn't like people who tell lies. On the other hand, she likes people who are humorous and honest. She really likes people that are easygoing and sincere. However, regardless of whom she likes or dislikes, she is nice to everyone.

ཞན་ལའང་སློ་མི་ལའཕལ་བའི་མི་ལ་མི་དགའ། བྱེད་པར་དུ་ཁོང་མོ་རྒྱ་ནག་ལ་བ་མག་ལ་མི་དགའ། གཞན་ཡང་། ཁོ་མོ་ཁ་མཆར་ཅན་དང་གཞུང་བྱང་ཅན་ལ་དགའ། ཁོ་མོ་འཕྲིས་བདེ་ཞིང་ཆེ་མེད་ཀྱི་མི་ལ་ཉ་ཅང་དགའ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་། ཁོང་མོ་རང་ཉིད་ལ་དགའ་དང་མི་དགའ་དབྱེ་བ་མེད་པར་མི་ཆང་མར་ཡག་ཤིང་ཡོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆོག་དཔེ་འགྲེལ།

1. unreliable, *adj.* སློ་མི་ལའཕལ་བ། སློ་གཏོད་རྒྱ་མེད་པ། || Jim's car is very unreliable. It's always breaking down. (ཕྱི་མ་གྱི་མོ་ཏ་ལ་སློ་གཏོད་རྒྱ་མེད། དེ་རྒྱག་པར་ཆག་འགོ།)
2. especially, *adv.* བྱེད་པར་དུ། ལྷག་པར་དུ། || I like sleeping late, especially on Sundays. (ང་ཕྱིས་ཉ་ལ་བྱེད་རྒྱུར་དགའ། བྱེད་པར་དུ་གཟུང་ཉི་མ་ལ།)
3. lie, *n.* རྒྱན་གང་མ། & *vi.* རྒྱན་བཤད་པ། || Don't lie to me; I'm your father. (ང་ལ་རྒྱན་མ་བཤད། ང་ཁྱེད་ཀྱི་ཨ་ཕ་ཡིན།)
4. on the other hand ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས། གཞན་ཡང་། || The food at that restaurant is great. On the other hand, it is expensive. (ཟ་ཁང་དེའི་ཟ་མ་ཉ་ཅང་བཟང་། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། དེའི་རིན་གོང་ཡང་ཉ་ཅང་ཆེ།)
5. humorous, *adj.* ཁ་མཆར་ཅན། དགོད་སློ་པོ།
6. honest, *adj.* གཞུང་བྱང་བ།
7. easygoing, *adj.* འཕྲིས་བདེ་བ། བག་ཐེབས་པོ། || You are too tense. You should be more easygoing. (ཁྱེད་འཆབ་བྲག་བཞག ཁྱེད་བག་ཐེབས་ཆེ་ཙམ་བྱས་ན་འགྲིག) *sincere, *adj.* ཆེ་མེད་པ།
9. regardless of ... གང་ཞིག་ཡིན་རུང་།; regardless, *adj.* གང་ཡིན་རུང་། || Regardless of whom you are talking to, you should always be polite. (ཁྱེད་ཀྱིས་མི་སྟེ་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་རུང་། ནམ་ཡང་གུས་ཞབས་ཡོད་དགོས།)

10. dislike, vt. དགའ་བོ་མི་བྱེད། མི་དགའ་བ།

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྤྱོད་ཚན་འདིར་འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚིག་གི་རིགས་དང་འཇུག་ཚུལ་མཚམས་སྦྱར་བྱ་རྒྱ།

1. Shelly doesn't like people who are unreliable. ཞན་ལའི་སྤྱོད་མི་འཁེལ་བའི་མི་ལ་མི་དགའ།

She really likes people that are easygoing and sincere. (ཁོང་མོ་འདྲིས་བདེ་ཞིང་ཟོལ་མེད་ཀྱི་མི་ལ་དགའ།)

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་ who དང་ that ཡིས་དངས་པའི་ཚིག་གྲུབ་ཕལ་བ་ལ་ཁྱད་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་ཕལ་བ་ཟེར་བ་དང་།
སོ་སོ་བཞིན་དུ་སྟོན་ཀྱི་མིང་ཚིག་ people ཡི་ཁྱད་ཚོས་སྟོན། ཚིག་གྲུབ་གཉིས་པའི་ནང་གི་ that བེ་ཚིག་གྲུབ་དང་པོའི་ནང་གི་ who དང་
མཚུངས་ལ། དེ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚིག་ཟེར།

2. འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚིག་ལ་ Who, whom, which, that, whose བཅས་ཁྱོན་བསྟོམས་ལྟ་ཡོད་པ་དང་། ཚང་མ་མཚམས་སྦྱར་

བའི་ཚིག་ཏུ་ཕྱི་ཚིག་ལ། མིང་གི་ཁྱད་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་ཕལ་བ་འདྲན་པ་དང་། ཚིག་གྲུབ་ཕལ་བ་དེར་རྒྱུན་ཚིག་གི་བྱེད་ལས་ཡོད་པས་
སྟོན་ཀྱི་མིང་ཚིག་གི་ཁྱད་ཚོས་སྟོན། གཤམ་དུ་འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚིག་གི་འཇུག་ཚུལ་གཤམ་རྒྱ་ཡིན།

a. who, whom འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚིག་འདི་གཉིས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་ཁྱད་ཚོས་སྟོན། ཡང་ཅིག་བཤད་ན། who, whom གཉིས་ཀྱི་
སྟོན་དུ་ངེས་པར་དུ་གང་ཟག་སྟོན་པའི་མིང་ཚིག་ཡོད་དགོས། who བེ་ཚིག་གྲུབ་ཕལ་བའི་ནང་དུ་བྱེད་པོའི་ཚིག་ཡིན་པ་དང་། whom
བེ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ཡིན།

ཐོག་མར་གཤམ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་ལ་གཟིགས་དང་།

John is my good friend, he never lies. (×) (ཚོན་ནི་ངའི་གྲོགས་པོ་བཟང་པོ་ཡིན། ཁོས་རྒྱུན་གཏན་ནས་མི་
བཤད།) གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་འདི་ནོར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། “John is my good friend”དང་“he never lies”ཞེས་པ་ནི་སོ་
སོར་རང་རྒྱ་གྲུབ་པའི་ཚིག་གཉིས་ཡིན་ལ། ཚིག་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཚིག་དྲགས་བཞག་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་གིས་
མཚམས་སྦྱར་བྱས་མེད། ལྷ་བས་འདིར་ང་ཚོས་ཚིག་གྲུབ་ཕྱི་མའི་བྱེད་པོའི་ཚིག་ he ཞེས་པ་དེ་བྱེད་པོའི་ཚིག་བྱེད་པའི་འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚིག་
who ལ་བསྒྱུར་ན་འདི་ལྟར་འབྲུབ་སྟེ།

John is my good friend, who never lies. (✓) (ཚོན་ངའི་གྲོགས་པོ་བཟང་པོ་ཡིན། ཁོས་རྒྱུན་གཏན་ནས་བཤད་
ཀྱི་མེད།)

ད་དུང་གཤམ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་ལ་གཟིགས་དང་།

John is my good friend, I trust him. (×) (ཚོན་ངའི་གྲོགས་པོ་བཟང་པོ་ཡིན། ང་ཁོ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད།)

ཚིག་གྲུབ་འདི་ཡང་ནོར་བ་ཡིན་ལ། རྒྱ་མཚན་ནི། “John is my good friend,”དང་“I trust him.” ཞེས་པའི་ཚིག་
གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཚིག་དྲགས་ཡོད་པ་ལས། མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་གིས་མཚམས་སྦྱར་བྱས་མེད། ལྷ་བས་འདིར་ང་ཚོས་ཚིག་ཕྱི་མའི་ནང་
གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ him བེ་ཚིག་ལྟ་མའི་ཚིག་མཇུག་གི་ my good friend ཡིན་པ་ཤེས་པས་ན། him ཞེས་པ་བྱ་བའི་ཡུལ་
ཚིག་བྱེད་པའི་འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚིག་ whom ལ་བསྒྱུར་ན་འདི་ལྟར་འབྲུབ་སྟེ།

John is my good friend, I trust whom. (×)

དེ་ཡང་འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚིག་ནི་ཚབ་བྱེད་ཡུལ་གྱི་མིང་ཚིག་གང་དེའི་རྗེས་ལ་ཉེ་བར་སྦྱར་དགོས་པས། who ཚིག་ཕྱི་མའི་བྱེད་པོའི་ཚིག་

I ཡི་སྟོན་ལ་བཞག་ན་འདི་ལྟར་སྟེ།

John is my good friend, whom I trust. (✓) (ཚོན་ངའི་གྲོགས་པོ་བཟང་པོ་ཡིན། ང་ཁོ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད།)

I like his watch, its workmanship is good. (×) (ར་ཚུ་ཚོད་འདི་ལ་དགའ། དེའི་བཟོ་རྩལ་ཡག་པོ་འདུག།
 གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་གིས་མཚམས་སྦྱར་མེད་པས། its ཞེས་པ་ whose རུབ་སྦྱར་ན་འདི་ལྟར་འབྲུག་སྟེ།
 I like his watch, whose workmanship is good. (✓) (ར་ཚུ་ཚོད་འདི་ལ་དགའ། དེའི་བཟོ་རྩལ་ཡག་པོ་འདུག།)

- d. that ཡང་འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚིག་ལ་འདུག་སྟེ། who དང་ whom, which བཅས་དང་དོན་གཅིག་ འོན་ཀྱང་ that ཡི་སྟོན་དུ་
 ཚིག་རྟགས་འཛོག་མི་རུང་། whoདང་ whom, whichབཅས་ཀྱི་སྟོན་ལ་ཚིགས་རྟགས་བཞག་ཚིག་ལ་མ་བཞག་ཀྱང་ཚིག་
 • He is the man whom you can trust. = He is the man that you can trust. (ཁོང་ནི་ཁྱེད་ཀྱིས་ཡིད་
 རྟོན་བྱས་ཚིག་པའི་མི་དེ་རེད།)
 • She really likes people who are easygoing and sincere. = She really likes people that
 are easygoing and sincere. (ཁོང་མོ་དངོས་གནས་གཤིབ་བདེ་ཞིང་ཟེལ་མེད་པའི་མི་ལ་དགའ།)
 • Where is the watch, which I bought yesterday? = Where is the watch that I bought
 yesterday? (ངས་ཁ་སང་ཉོས་པའི་ར་ཚུ་ཚོད་དེ་ག་པར་ཡོད།)

John is my friend, that I trust. (×)
 → John is my friend, whom I trust. (✓) (ཚོན་ནི་ངའི་གྲོགས་པོ་ཡིན། ང་ཁོ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད།)

3. འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚིག་གིས་ངོས་བཟུང་མ་བཟུང་གི་བྱད་ཆོས་སྟོན་ཚུལ།

a. ངོས་བཟུང་བའི་བྱད་ཆོས་སྟོན་ཚུལ།

འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚིག་གིས་དངས་པའི་མིང་གི་བྱད་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་མིང་ཚིག་དེར་དམིགས་གསལ་གྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པར་བྱེད་བྱེད་པ།
 རྒྱབས་འདིར་འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚིག་གི་སྟོན་ལ་ཚིགས་རྟགས་མི་འཛོག་པ་དང་། བོད་ཡིག་ཏུ་སྦྱར་རྒྱབས། སྟོན་ལ་མིང་གི་བྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་
 ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་སྦྱར་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་མིང་གི་བྱད་ཆོས་སྟོན་ཡུལ་གྱི་མིང་ཚིག་སྦྱར་དགོས། འདི་ལྟ་བུའི་སྟོན་དུ་ཚིགས་རྟགས་མེད་པའི་
 བྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་ནི་ངོས་བཟུང་བའི་བྱད་ཆོས་སྟོན་ཚུལ་ཡིན།

He is a person who never lies.
 ཁོ་ནི་མི་ཞིག་རེད། ཁོས་རླུན་གཏན་ནས་བཤད་ཀྱི་མེད། (×)
 ཁོ་ནི་རླུན་གཏན་ནས་མི་བཤད་པའི་མི་ཞིག་རེད། (✓)

b. ངོས་མ་བཟུང་བའི་བྱད་ཆོས་སྟོན་ཚུལ།

མིང་ཚིག་ལ་ལར་མ་གཞི་ནས་དམིགས་གསལ་གྱི་རང་བཞིན་ལྡན་ཡོད་པ་དཔེར་ན། gentleman (དམ་པ), saint (འཕགས་
 མཚོག) ལྟ་བུ། ཡང་ན་མིང་ཚིག་གང་དེའི་སྟོན་དུ་རྒྱན་ཚིག་སྦྱར་ནས་དམིགས་གསལ་གྱི་བྱད་ཆོས་བཟླ་ན་ཟེར་ཡོད་པ་དཔེར་ན། a good
 person (མི་བཟང་པོ་ཞིག), a great man (མི་རྒྱབས་ཆེན་ཞིག) ལྟ་བུ། རྒྱབས་འདིར་མིང་ཚིག་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་མིང་གི་བྱད་ཆོས་
 སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བས་བྱད་ཆོས་སྟོན་པ་ཡིན་ན། ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་དེ་བྱེད་པའི་ཚིག་གི་ཁ་སྟོན་ཙམ་ལས་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་མ་ཡིན།
 དེའི་རྒྱབས་ཀྱིས་འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚིག་གི་སྟོན་ལ་ཚིགས་རྟགས་བཞག་ནས་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་དེའི་གལ་ཆའི་རང་བཞིན་ཇི་ཞན་དུ་གཏོང་བ་
 ཡིན། འདི་ལྟ་བུའི་སྟོན་དུ་ཚིགས་རྟགས་ཡོད་པའི་བྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་ནི་ངོས་མ་བཟུང་བའི་མིང་གི་བྱད་ཆོས་སྟོན་ཚུལ་ཡིན་ལ་
 བོད་ཡིག་ཏུ་བསྦྱར་རྒྱབས་སྟོན་ལ་བྱད་ཆོས་སྟོན་ཡུལ་གྱི་མིང་ཚིག་སྦྱར་བ་དང་། དེ་ནས་བྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་སྦྱར་བ་ཡིན།

- He is a gentleman, who never lies. (ཁོང་མི་དམ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཁོང་གི་རླུན་གཏན་ནས་བཤད་ཀྱི་མེད།)
- He is a great man, whom everybody respects. (ཁོ་ནི་མི་རྒྱབས་ཆེན་ཞིག་རེད། མི་ཚང་མས་ཁོ་ལ་བརྩི་
 བཀུར་བྱེད།)

དེ་ལྟར་ཀྱང་གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ལ་ངོས་བཟུང་བའི་བྱད་ཆོས་སྟོན་ཚུལ་སྦྱར་ནས་བྱད་ཆོས་སྟོན་ཡུལ་གྱི་མིང་ཚིག་གི་དམིགས་གསལ་རང་
 བཞིན་ཤུགས་ཆེ་རུ་བསྐྱེད་ཚིག་ དཔེར་ན།

- He is a gentleman who never lies. (ཁོ་ནི་རྒྱ་གཞན་ནས་མི་བཤད་པའི་མི་དམ་པ་ཞིག་རེད།)
- He is a great man whom every one respects. (ཁོ་ནི་མི་ཚང་མས་བརྩི་བཀུར་བྱེད་པའི་མི་རྒྱུན་ཆེན་ཞིག་རེད།)

c. ཆེད་མིང་ (དཔེར་ན། John, Peter, Shanghaiལྟ་བུ།) ངས་དམིགས་གཏད་གྱི་མིང་ (དཔེར་ན། my father, his motherལྟ་བུ།) ལ་མ་གཞི་ནས་དམིགས་གསལ་རང་བཞིན་ཆེ་བ་ (མིང་ཆོག་དེ་དག་གོ་བ་ཙམ་གྱིས་སྤྱོད་པ་ཤེས་པ་) ཡིན་པས་དེའི་རྗེས་གྱི་མིང་གི་
 བྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་ལ་བ་ནི་ངེས་པར་དུ་ངོས་མ་བཟུང་བའི་བྱད་ཆོས་སྟོན་ཚུལ་ཡིན་དགོས་ཏེ། འབྲེལ་བའི་ཆབ་ཆོག་གི་སྟོན་དུ་ངེས་
 པར་དུ་ཆོག་སྟགས་ཡོད་དགོས།

Here comes Mary who is my girlfriend. (×) (འདི་གྲོགས་མོ་ཡིན་པའི་མའེ་ལོང་གི་འདུག་---ང་ལ་ད་
 རུང་གྲོགས་མོ་གཞན་ཡོད་སྲིད་པ་ཤུགས་ནས་སྟོན།)

→ Here comes Mary, who is my girlfriend. (✓) (མའེ་ལོང་གི་འདུག་ ཁོ་མོ་ངའི་གྲོགས་མོ་ཡིན།)

I wish to visit Guilin whose scenery is beautiful. (×) (ང་ཡུལ་ཕྱོད་ས་ཤིན་ཏུ་མཛེས་པའི་གོས་ལིན་ལ་
 གཅིག་འགྲོ་འདོད་གྱི་འདུག་---ད་དུང་གོས་ལིན་ཟེར་བའི་ཡུལ་ཕྱོད་ས་མི་མཛེས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་གཞན་ཞིག་གྲུང་ཡོད་སྲིད་པ་ཤུགས་ནས་
 སྟོན།)

→ I wish to visit Guilin, whose scenery is beautiful. (✓) (ང་གོས་ལིན་ལ་གཅིག་འགྲོ་འདོད་གྱི་འདུག་
 དེ་གའི་ཡུལ་ཕྱོད་ས་ཏུ་ཕང་མཛེས།)

I know his father who teaches us English. (×) (ངས་ང་ཚོར་དབྱིན་སྐད་འབྲིད་གྱི་ཡོད་པའི་ཁོའི་ཨ་པ་དེ་ངོ་
 ཤེས་གྱི་ཡོད།---ཁོར་ད་རུང་ཨ་པ་གཞན་ཞིག་ཡོད་སྲིད་པ་དང་ཨ་པ་དེས་ཐུ་རན་སེའི་སྐད་ལྟ་བུ་ཞིག་བྲིད་ཡོད་སྲིད་པ་ཤུགས་ནས་སྟོན།)

→ I know his father, who teaches us English. (✓) (ངས་ཁོའི་ཨ་པ་ངོ་ཤེས་གྱི་ཡོད། ཁོང་གིས་ང་ཚོར་དབྱིན་
 ཡིག་བྲིད་གྱི་ཡོད།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

- Shelly doesn't like people who are unreliable. (ཞད་ལའེ་ཡིད་རྟོན་མེད་པའི་མི་ལ་མི་དགའ།)
- Shelly likes people that are patient and kind. (ཞད་ལའེ་བཟོད་སྒོམ་ཆེ་ཞིང་བྱམས་བརྩི་ལཱ་པའི་མི་ལ་དགའ།)
- Shelly has a brother whom I like very much. (ཞད་ལའེ་ལ་ང་རང་ཏུ་ཕང་དགའ་བའི་སྤྱན་རྒྱ་ཞིག་ཡོད།)
- Shelly, whose father is my boss, is very rich. (ཞད་ལའེ་ཏུ་ཕང་ཕྱག་པོ་ཡོད། ཁོ་མོའི་ཨ་པ་ངའི་སྤྱིན་བདག་ཡིན།)
- Paul doesn't like animals, which are vicious. (ཕུ་འོལ་སློག་ཆགས་གཏུམ་པོར་མི་དགའ།)
- Tammy attends the university, which I graduated from. (ཐའེ་མའེ་ང་མཐར་ཕྱིན་སའི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་དེར་ཞུགས།)

Lesson 84: What's She Like? ཁོ་མོ་ག་འདྲ་ཞིག་ཡོད།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Anna: Hi, Larry! Would you like to meet my roommate, Sally? ཡན་ན། ཡ་ལོགས། ལཱ་རོའེ། ཁྱོད་ངའི་སྤྱོད་གྲོགས་སྤྱི་ལའེ་ལ་ཐུག་འདོད་དམ།

Larry: Sure, what's she like? ལཱ་རོའེ། འོས་འདོད། ཁོ་མོ་ག་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།

Anna: She's just your type. ཡན་ན། ཁོ་མོ་ཁྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད།

Larry: What do you mean? ལཱ་རོའེ། དེའི་དོན་གང་རེད།

Anna: She's just like you, a bookworm. ཡན་ན། ཁོ་མོ་ཁྱོད་དང་འདྲ་བར་དཔེ་ཆོངས་ཞིག་རེད།

II. Key Points གནད་གྱི་ལྟ་མཐུན་པ།

1. Would you like to + བྱ་ཚུགས་གི་མ་གཞི་གསུམ་། ཁྱོད་ལ་གང་ཞིག་བྱེད་འདོད་ཡོད་དམ། || Would you like to go to the school dance with me? (ཁྱོད་དང་མཉམ་དུ་སློབ་གྲུ་འི་བྱ་ཚུགས་ལ་འགྲོ་འདོད་ཡོད་དམ།)

གཤེན་བསྐྱར་ཞིག་བྱོས་དང་།

✧ I like to go to swimming with them. (ངའི་ཚེ་དང་མཉམ་དུ་ཐུག་ལ་སྐྱུག་ཏུ་འགོ་སྐྱོར་དགའ་)

✧ I would like to go swimming with them. = I'd like to go swimming with them. (འཁོའི་སྒོ་ནས་
མཉམ་ཁུར་ཀྱང་ཀྱག་ཏུ་འགོ་འདོད་འདྲག)

2. meet, *vt.* རོལ་ཐུག་པ་ལམ་ཐུག་པ།
3. roommate, *n.* རྒྱུ་ཁྱེད་ཀྱི་མཉེན་པོ་ལམ་ལུགས་ཀྱི་མཉེན་པོ།
4. bookworm, *n.* དཔལ་མྱོང་མཉེན་པོ་ལམ་ལུགས་ཀྱི་མཉེན་པོ།

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྟོང་ཆ་ཁ་སྟོང་དགོས།

1. She is the woman _____ I love. (A) whom (B) which (C) who is (D) whose
2. That is the zoo _____ I went to last weekend. (A) which (B) of (C) and (D) when
3. I really like this watch, _____ price is very reasonable. (A) it (B) because the (C) that (D) and
4. This is the suit _____ I'm going to wear for the party. (A) that (B) where (C) and (D) who
5. I _____ go to the movies with them, but I don't have the time. (A) wouldn't like to (B) would like (C) would like to (D) like to would to

Lesson 85: Blood Types བླ་མ་གྱི་ལྟ་སྟངས།

I. Reading ལྟོན་

Some people believe that one's personality is related to one's blood type. There are three main blood types: A, B and O. Type A people are introverts, whereas type O people are extroverts. Type B people are a mixture of both A and O. They are more relaxed and don't get bothered easily. When it comes to choosing a spouse, remember some of these facts.

[illegible]

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དང་འགྲེལ།

1. blood type, *n.* བྲག་རིགས།
2. personality, *n.* གཤིས་ཀ་རང་གཤིས།
3. be related to ... གང་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ། *related, *adj.* འབྲེལ་བ་ཡོད་པ།
 A: Is Mike related to Jim? (ཀ་པ། མའེ་ཁི་དང་ལྷིན་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་དམ་མིད།)
 B: Yes. They're cousins. (ཁ་པ། ཡོད་པ་རེད། ཁོ་ཚོ་མ་སྤུན་རེད།)
4. main, *adj.* གཙོ་བོ། || What is the main point of this lesson? (སློབ་ཚན་འདིའི་གཙོ་གནད་ཅི་རེད།)
5. introvert, *n.* རང་གཤིས་ཅན།
6. whereas, *conj.* དང་ལ་ཞིང་སོགས་མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཡུང། || Apples are red whereas bananas are yellow.
 (དམར་པོ་ཡིན་ལ་ངང་ལག་སེར་པོ་རེད།)

7. extrovert, *n.* བྱི་གཤིས་ཅན།
8. mixture, *n.* བསྐྱེས་མ། འདྲེས་མ།
9. relaxed, *adj.* རྐྱོ་བདེ་བཟ་ཐེབས། || When I drink tea, I feel very relaxed. (ར་འབྲུང་བའི་སྐྱབས་སྲུང་རང་ཉ་ཅང་བཟ་ཐེབས་པོ་འདུག)
10. bothered, *adj.* སྲུན་སྒྲུང་ཆེ་བ། || Jessica gets bothered when people smoke cigarettes in her house. (ཁོ་མོའི་ཁང་པའི་ནང་དུ་མི་སྲུང་བ་མག་འཐེན་ཆེ་ལྷོ་སེ་ཁ་སྲུན་སྒྲུང་སྒྱེ་གི་ཡོད།)
11. when it comes to + བླ་མ་མིང་། གང་ཞིག་ཟེར་དུས།(ཆ་བཞག་ན) || When it comes to spelling, Sam is the best in our class. (སྟོར་སྟོག་བྱེད་པའི་ཆེན་། སྐུ་མ་ནི་ང་ཆོ་འཛོན་གྲ་ནང་གི་ཕྱི་མོ་རེད།)
12. spouse, *n.* བཟའ་ཟླ།

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྒྲིབ་ཆན་འདིར་མིང་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོག་གྲུབ་པའི་བྱུང་སྐྱེས་དང་བཞོལ་ཐབས་མཚམས་སྟུང་བྱ་རྒྱ།

Some people believe that one's personality is related to one's blood type. = Some people believe one's personality is related to one's blood type. མི་ལ་ལས་མི་ཞིག་གི་གཤིས་ཀྱི་ཁོའི་ཁྲག་རིགས་དང་འབྲེས་བཞིན་པར་ཡིན་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

གོང་གི་ཆོག་གྲུབ་ནང་གི་“that one's personality is related to one's blood type”ལ་མིང་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོག་གྲུབ་པའི་བཟུང་བའི་ཁྲུང་། དེ་བྱེད་འབྲེས་ལས་ཆོག་believe ཡི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་ཡིན་པས། that བསྐྱེས་ཀྱང་ཆོག་མིང་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོག་གྲུབ་པའི་བཟུང་བའི་དབྱེ་བ་དང་བྱེད་ལས་གཤམ་གསལ།

1. མིང་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོག་གྲུབ་པའི་རིགས།
  - a. that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོག་གྲུབ་པའི་བྱུང་སྐྱེས་ཆོག་གྲུབ་པའི་བཟུང་བའི་རིགས་ནི་རྫོང་པའི་ཆོག་གྲུབ་པས་གྲུབ་པ་སྟེ། རྫོང་པའི་ཆོག་གྲུབ་ཀྱི་ཐོན་ལ་ that སྐྱུར་བས་མིང་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོག་གྲུབ་པའི་བཟུང་བའི་ཡིན།
རྫོང་པའི་ཆོག་གྲུབ།
    - He works hard. (ཁོས་འབད་པས་བྱ་བ་བྱེད།)
    - མིང་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོག་གྲུབ་པའི་བྱུང་སྐྱེས་ཆོག་གྲུབ་པའི་བཟུང་བའི་རིགས་ནི་རྫོང་པའི་ཆོག་གྲུབ་ཀྱི་ཐོན་ལ་ that སྐྱུར་བས་མིང་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོག་གྲུབ་པའི་བཟུང་བའི་ཡིན།
རྫོང་པའི་ཆོག་གྲུབ།
    - that he works hard. (ཁོས་འབད་པས་བྱ་བ་བྱེད།)
  - b. whether (ཡིན་མིན) གྱིས་དྲངས་པའི་མིང་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོག་གྲུབ་པའི་བྱུང་སྐྱེས་ཆོག་གྲུབ་པའི་བཟུང་བའི་རིགས་ནི་སྐྱུར་བས་མིང་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོག་གྲུབ་པའི་བཟུང་བའི་ཡིན། yes འམ་no ཡིས་ལན་འདེབས་དགོས་པའི་དྲི་བའི་ཆོག་གྲུབ་པས་གྲུབ་པ་སྟེ། སྐྱུར་བས་མིང་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོག་གྲུབ་པའི་བཟུང་བའི་ཡིན། whether སྐྱུར་བས་མིང་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོག་གྲུབ་པའི་བཟུང་བའི་ཡིན། སྐྱུར་བས་མིང་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོག་གྲུབ་པའི་བཟུང་བའི་ཡིན།
    - 1). བྱ་ཆོག་be
སྐྱུར་བས་མིང་ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོག་གྲུབ་པའི་བཟུང་བའི་ཡིན།
      - Is he happy? (ཁོ་སྐྱིད་པོ་ཡོད་དམ།)
      - whether he is happy (ཁོ་སྐྱིད་པོ་ཡིན་ནམ་མིན།)
    - 2). བྱ་ཆོག་གི་ཆོག་གྲུབ་སྟེ། (can, will, have)

སྤྱིར་བཏང་གི་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ།

- Will he come? (ཁོ་ཡོང་རྒྱ་ཅིང་དམ།)
- Have you been to Xi'an? (ཁྱོད་ནི་ཨན་ལ་སོང་ཁྱོད་ངམ།)

མིང་ཚིག་གི་དོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ།

- whether he will come (ཁོ་ཡོང་རྒྱ་ཡིན་མིན།)
- whether you have been to Xi'an (ཁྱོད་ནི་ཨན་ལ་སོང་ཁྱོད་ངམ་མིན།)

3). do, does, did མོགས་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲུགས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ་དེ་མིང་ཚིག་གི་དོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བར་བསྒྱུར་
སྐབས། སྤྱིར་ལ་དེའི་འགོར whether སྤྱིར་བ་དང་། དེའི་འཕྲོར do དང་does, did མོགས་བྱ་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ་ཁོད་ཀྱི་བྱ་ཚིག་
གི་མ་གཟུགས་དེ do, does, did བཅས་དང་བྱེད་པའི་ཚིག་གི་ཐོབ་ཚུལ་ལྟར་དེར་མཐུན་གྱི་དུས་ལ་སྒྱུར་དགོས།

སྤྱིར་བཏང་གི་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ།

- Do they like it? (ཁོ་ཚོ་དེར་དགའ་ལམ།)
- Does she hate him? (ཁོ་མོ་ཁོར་སྤང་ངམ།)
- Did you go there? (ཁྱོད་དེ་གར་ཕྱིན་ནམ།)

མིང་ཚིག་གི་དོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ།

- whether they like it (ཁོ་ཚོ་དེར་དགའ་མིན།)
- whether she hates him (ཁོ་མོ་ཁོར་སྤང་མིན།)
- whether you went there (ཁྱོད་དེ་གར་ཕྱིན་མིན།)

c. དྲི་ཚིག་ (what, where, when, how, why, who, whom, which, whose མོགས་) གིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་དོ་བོ་
ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་ནི་དམིགས་བསལ་གྱི་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ་སྟེ་yes འམ་no ཡིས་ལན་འདེབས་མི་བྱུང་བའི་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ་ལས་གྲུབ་པ་
ཡིན་ལ། ང་ཚོས་མགཞིའི་དྲི་ཚིག་སོར་བཞག་བྱས་ཏེ། སྤྱི་མའི་བྱ་བྱེད་གོ་ཕྱོག་པའི་ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས་གོ་མ་ཕྱོག་པའི་ཚིག་ཏུ་བཅས་ན་མིང་ཚིག་གི་
དོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བར་གྱུར་བ་ཡིན།

1). བྱ་ཚིག་ be

དམིགས་བསལ་གྱི་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ།

- Who is he? (ཁོ་སྤྱི་ཅིང་།)
- Whose bike is this? (འདི་སྤྱི་ལྷགས་རྟ་ཅིང་།)
- who he is ཁོ་སྤྱི་ཡིན་པ།
- whose bike this is འདི་སྤྱི་ལྷགས་རྟ་ཡིན་པ།

2). བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲུགས།

དམིགས་བསལ་གྱི་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ།

- When will he come? (ཁོ་ནམ་ཡོང་རྒྱ་ཅིང་།)
- What has he done? (ཁོས་ཅི་བསྒྲུབས་པ་ཅིང་།)

མིང་ཚིག་གི་དོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ།

- when he will come (ཁོ་ནམ་ཡོང་རྒྱ།)
- what he has done (ཁོས་ཅི་བསྒྲུབས་པ།)

3). do, does, did ཡོད་པའི་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ།

དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ་འདི་རིགས་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བར་སྒྱར་སྒྲུབ་ས། ཐོག་མར་ཚིག་འགོའི་དྲི་ཚིག་སོར་བཞག་བྱེད་ལ།
དེའི་འཕྲོར do, does, did བཅས་བྲལ་བ་ནས། དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ་ཚོད་གྱི་བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞུགས་གང་དེ doདང་། does, did བཅས་
དང་བྱེད་པའི་ཚིག་ལ་ཐོབ་ཚུལ་ལྟར་དེར་མཐུན་གྱི་དྲུས་ལ་བསྒྱུར་དགོས།
དམིགས་བསལ་གྱི་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ།

- How did he do it? (ཁོས་བྱ་བ་དེ་དེ་ལྟར་བསྒྱུབ་པ་རེད།)
- Why do they want to leave? (ཁོ་ཚོ་འགྲོ་བསམ་དོན་ཅི་རེད།)
- Which does she like? (ཁོ་མོ་དགའ་བ་གང་རེད།)
- Whom did he see? (ཁོས་སུ་མཐོང་བ་རེད།)

མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ།

- how he did it (ཁོས་བྱ་བ་དེ་དེ་ལྟར་བསྒྱུབ་པ།)
- why they want to leave (ཁོ་ཚོ་འགྲོ་བསམ་དོན་ཅི་ཡིན་པ།)
- which she likes (ཁོ་མོ་དགའ་བ་གང་ཡིན་པ།)
- whom he saw (ཁོས་སུ་མཐོང་བ།)

*དོ་སྒྲུབ་བྱ་ཡུལ།

དམིགས་བསལ་གྱི་འདྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ་ནང་དུ་གལ་ཏེ་དྲི་བའི་ཚབ་ཚིག་ who, what, which བཅས་བྱེད་པའི་ཚིག་ཡིན་ན། དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ་
དེ་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བར་སྒྱུར་སྒྲུབ་ས། ཚིག་གི་གྲུབ་སྒྲུབ་མི་འགྲུར།

དམིགས་བསལ་གྱི་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ།

- Who (བྱེད་པའི་ཚིག་) will come? (སུ་ཡོང་རྒྱུ་རེད།)

མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ།

- who will come (སུ་ཡོང་རྒྱུ།)

དམིགས་བསལ་གྱི་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ།

- What (བྱེད་པའི་ཚིག་) happened? (ཅི་བྱུང་སོང་།)

མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ།

- what happened (ཅི་བྱུང་བ།)

དམིགས་བསལ་གྱི་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ།

- Which (བྱེད་པའི་ཚིག་) has been bought? (གང་ཉོས་པ་ཡིན།)

མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ།

- which has been bought (གང་ཉོས་པ།)

2. མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་བྱེད་པས།

མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་ཚིག་གྲུབ་མིང་ཚིག་ཡིན་ཟེར་བས་ཚིག་སྟེ། མི་འདྲ་ས་ནི།

དང་པོ། ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་ཐོན་དུ་ངེས་པར་དུ་ that དང་ whether དང་དྲི་ཚིག་ (who, when སོགས་) ཡོད་དགོས།

གཉིས་པ། ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་ཚིག་གྲུབ་བྱས་ནས་བཀོལ་མི་རུང་སྟེ་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་རང་རྒྱ་བྱུང་བར་གནས་མི་བྱུང་།

That he works hard. (× ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བཤུགས།)

He works hard. (✓ ཚིག་གྲུབ།)

Who he is? (× ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བཤུགས།)

Who is he? (✓ དམིགས་གསལ་གྱི་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ།)

Whether he will come? (× ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བཤུགས།)

Will he come? (✓ སྒྱིར་བཏང་གི་དྲི་བའི་ཚིག་གྲུབ།)

a. བྱེད་པོའི་ཚིག་གྲུབ།

- That he is a good student is true. (ཁོ་ཞི་སྒྲོབ་མ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་འོ་མ་རེད།)
- Whether he'll come is not known yet. (ཁོ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་མིན་ད་རུང་མི་ཤེས།)
- How he'll do it is still a mystery. (ཁོས་དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་རྒྱུ་ད་རུང་གསང་བ་ཞིག་རེད།)

*དོན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ།

མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བས་བྱེད་པོའི་ཚིག་གྲུབ་དུས་བྱེད་པོའི་ཚིག་དེ་ཚིག་ཚོགས་ཆེད་གཤམ་བཞུགས་པའི་སྒྱུར་འབྲུང་བས། རྒྱུན་པར་ it ཡིས་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དེ་དག་གི་ཚབ་བྱས་ཡོད་ལ། ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས་གཤམ་ལྟར།

- It is true that he is a good student.
- It is not known yet whether he'll come.
- It is still a mystery how he'll do it.

b. བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་གྲུབ།

- I believe (vt.) that he can do it. (ཁོས་དེ་སྒྲུབ་ཐུབ་པར་ང་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད།)
- I don't know (vt.) whether he'll come. (ཁོ་ཡོང་མིན་ངས་ཤེས་ཀྱི་མེད།)
- He asked (vt.) me where I live. (ཁོས་ང་ལ་གང་དུ་བསྟན་ཡོད་པ་དྲིས།)

1). that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དེ་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་གྱེད་སྐབས་ that བསྐྱེད་ཚིག་གྲུབ།

- I believe that he can do it. = I believe he can do it. (ཁོས་དེ་སྒྲུབ་ཐུབ་པར་ང་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད།)

2). whether གྱིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དེ་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་གོ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་གྱེད་སྐབས། if ཡིས་ whether གྱི་ཚབ་བྱས་ཚིག་ལ། if ཡི་དོན་ཡིན་མིན་དུ་སྒྱུར་དགོས་པ་ལས་གཤམ་ཏེ་ཞེས་སྒྱུར་མི་རུང་།

- I don't know whether he'll come. = I don't know if he will come. (ཁོ་ཡོང་མིན་ངས་ཤེས་ཀྱི་མེད།)

c. བྱེད་པོའི་ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་།

- The truth is that he has no money. (དོན་ངོ་མ་ནི་ཁོར་དངུལ་མེད་པ་དེ་རེད།)
- The question is whether he'll come. (གནད་དོན་ནི་ཁོ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་མིན་དེ་རེད།)
- The trouble is when we can finish it. (གནད་དོན་ནི་ང་ཚོས་བྱ་བ་དེ་ག་དུས་བསྐྱབ་ཐུག་ཆར་རེད།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

- Some people believe that one's personality is related to one's blood type. (མི་ལ་ལས་མི་ཞིག་གི་གཤིས་ཀ་ནི་ཁོའི་ཐུག་རིགས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)

- I don't know how he is going to handle the problem. (ཁོས་གནད་དོན་དེ་རི་ལྟར་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པ་ངས་མི་ཤེས།)
- Whether one's personality is related to one's blood type has not been proved. (མི་ཞིག་གི་གཤིག་གཞན་གྱི་ལུ་ལོ་ལྟ་བུ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་དེ་ར་སྟོན་བྱུང་མེད།)

Lesson 86: What's Your Blood Type? ཁྱེད་ཀྱི་བྲག་རིགས་ཅི་ཡིན།

I. Dialogue བ་བདུ།

Bella: What's your blood type, Luke?

ལུ་ལུ་ཁི། ངས་བསམ་ན་ཨ་ཡིན། ཁྱོད་གྱིས་དེ་འདྲི་དོན་ཅི་ཡིན།

Luke: It's A, I think. Why do you ask?

པའེ་ལ། ཨོ། ངའི་དེ B ཡིན།

Bella: Well, mine's B.

Luke: So?

ལྷན་ཁྲིའི་ རོ་ན་ད།

Bella: They say people with A blood type get along very well with those with B blood type.

པའེ་ལ། A རིགས་ཅན་གྱི་མི B རིགས་ཅན་གྱི་མི་ལ་ཏུ་ཅང་མཐུན་པོ་ཡོད་པ་

Luke: Really?

མེད་ཟེར།

སྐྱུ་པའེ་ལ། ལུ་ལུ་མི། ཁྱོད་ཀྱི་བྲག་རིགས་ཅི་ཡིན།

ལུ་ལྷ་ཁི། རོ་མ་རེད་དམ།

II. Key Points གནད་གྱི་ལྟ་མཐུན་པ།

1. Well, mine's B. = Well, my blood type is B. (ཨོ། འཛིན་ཁྱེད་ཀྱི་མུ་རྩ་ B ཡིན།)
2. They say people with A blood type get along very well with those with B blood type. (A རིགས་ཅན་གྱི་མི་དེ་ B རིགས་ཅན་གྱི་མི་ལ་ཉ་ཅང་མཐུན་པོ་ཡོད་པ་ཟེར།)
  - a. They say that ... བཤད་སྟོལ་ལྟར་ན། ...ཟེར། = It is said that ...
    - ✧ They say that swimming is the best kind of exercise. (བཤད་སྟོལ་ལ་རྒྱ་རྒྱལ་ནི་ལུས་ཅུལ་གྱི་དབང་བདར་གྱི་དེ་སྟེང་གི་ཤོས་དེ་ཟེར།)
  - b. Get along well with ... མི་སྲ་དང་མཐུན་པོ་འཇམ་པོ་ཡོད་པ། || Mary gets along well with her younger sister. (མའེ་རོས་ཁོ་མོའི་ན་མོ་དང་མཐུན་པོ་ཡོད་པ་ཟེར།)

3. བཀའ་ཀུན་ནས་སྤྱོད་ཆ་ཁ་སྤྱོད་དགོས།

1. No one cares when _____. (A) will we (B) do we (C) we will (D) can we
2. Bill knows who _____. (A) our teacher is (B) is our teacher (C) teacher is our (D) the teacher is ours
3. _____ youngest girl is the smartest in the class is amazing. (A) Is the (B) That (C) That the (D) The
4. Fred is the only one that believed _____. (A) what did Nancy say (B) what did Nancy said (C) what Nancy said (D) what will Nancy say
5. We can only guess _____ come. (A) whether will he (B) whether he will (C) he will whether (D) will he
6. I _____ him; he has a terrible temper. (A) can't get along with (B) can't get even with (C) can't get well with (D) can't get alone with

Lesson 87: Society Is Changing Rapidly སྤྱི་ཚོགས་མགྲོགས་པོར་འགྱུར་ཕྱག་འབྱུང་བཞིན་ཡོད།

I. Reading ལྟོགས་པོ།

Society is changing rapidly. As a result, more and more people are suffering from stress. Those who are stressed out are often nervous, angry or ill. People must, therefore, learn to deal with this “new” kind of problem. Regular exercise is one way. The best way, however, is to keep a good sense of humor.

སྤྱི་ཚོགས་མགྲོགས་པོར་འགྱུར་ཕྱག་འབྱུང་བཞིན་ཡོད། དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས་མི་སྡེ་ལ་མང་པོ་ཞིག་གཞན་གྱིས་གདུང་བཞིན་ཡོད། གཞན་གྱིས་ཆེན་པོ་ཐེབས་པའི་མི་ཚང་མ་རྒྱུན་དུ་འཆབ་འཆབ་དང་སྒྲོ་ཐུང་། ཡང་ན་ནད་ཅན་ཡིན། དེས་བས་ན་མི་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་དུ་གནད་དོན་གསར་པ་དེ་རིགས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཤེས་དགོས་ཀྱི་ཡོད། འགྲོས་དང་ལཱ་ནང་པའི་ལུས་རྩལ་སྤྱོད་བཟུང་ནི་ཐབས་ལམ་ཞིག་རེད། འོན་ཏེ་ཐབས་ལམ་ཡག་ཤོས་ནི་བག་སྐྱོད་པོའི་སྣང་བ་ཡག་པོ་ཞིག་འཛིན་སྒྲོལ་བྱེད་རྒྱ་དེ་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. society, *n.* སྤྱི་ཚོགས། *ཐ་སྲད་འདི་ལ་སྤྱིར་བཏང་ a (an) སྤྱི་དང་ the སྤྱི་མི་འཇུག། Killer Carl is a danger to society. (ལག་དམར་ཁྲམ་འོལ་ནི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་མཚན་ན་འཛིགས་ཉེན་ཞིག་རེད།)
2. change, *vi.* འགྱུར་བ། || May really changed. She used to be ugly; now she's beautiful. (མའེ་ངོ་མ་འགྱུར་བཞག་ ཁོ་མོ་སྒྲོན་ཆད་བཅོག་པོ་ཡོད་ལ་ད་ལྟ་སྤྱིང་རྩེ་པོ་འདུག)
3. rapidly, *adv.* མགྲོགས་པོར་འགྱུར་བ། ལྷོད་དུ། || Our society is changing rapidly. (ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་མགྲོགས་པོར་འགྱུར་ཕྱག་འབྱུང་བཞིན་ཡོད།)
4. suffer from ... གདུང་བ།; *suffer, *vi.* (ནད་སོགས་ཀྱིས་) གདུང་བ། || My dad suffers from high blood pressure. (ངའི་ཨ་པ་ཁྲག་རྩ་མཐོ་བའི་ནད་ཀྱིས་གདུང་གི་ཡོད།)
5. stress, *n.* གཞན་གྱིས་ཀྱི།; *stressed, *adj.* གཞན་གྱིས་ཀྱི་པ།; be stressed out གཞན་གྱིས་ཆེན་པོ་ཐེབས་པ། || Paul's new job gives him a lot of stress. (སུ་འོལ་གྱི་ལས་ཀ་གསར་པས་ཁོར་གཞན་གྱིས་ཆེན་པོ་སྤྲེད་གྱི་ཡོད།); Jack is stressed out because he has too much work. (ལྷོད་ཁི་ལ་བྱ་བ་མང་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས་གཞན་གྱིས་ཆེན་པོ་ཐེབས་པོ་ཡོད།)
6. nervous, *adj.* འཆབ་འཆབ།
7. angry, *adj.* ཁོང་ཁྲོ།
8. ill, *adj.* ར་ཆ་ཡོད་པ། རད་ཅན།
9. deal with གང་ཞིག་ཐག་གཅོད་པའམ་ཁ་ལ་བྱེད་པ།; *deal, *vi.* ཐག་གཅོད་པ། || I don't know how that mother deals with so many children. (ཨ་མ་དེས་བྱིས་པ་དེ་འདྲ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཇི་ལྟར་ཁ་ལ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་ངས་མི་ཤེས།)
10. regular, *adj.* འགྲོས་དང་ལཱ་ནང་པ། ཆས་ཉིད་ལཱ་ནང་པ། || It is important to have regular meals. (ཆས་ཉིད་ལཱ་ནང་པ་བཟང་བཏུང་སྤྱོད་རྒྱ་ནི་གལ་ཆེན་པོ་རེད།)
11. exercise, *n.* ལུས་རྩལ་སྤྱོད་བཟུང་། *do exercise ལུས་རྩལ་སྤྱོད་པ། (ཨ་འི་འགྲོལ་སྤྲངས།); take exercise ལུས་རྩལ་སྤྱོད་པ། (དབྱིན་ཇི་འི་འགྲོལ་སྤྲངས།) || Fred does exercise at six o'clock every morning. (སྤྱོད་ཁོ་ཉི་ཡིས་ཉིན་རྒྱུན་ཞོགས་པ་རྒྱུ་ཚད་དུག་པའི་སྤྱོད་ལུས་རྩལ་སྤྱོད་གི་ཡོད།)
12. Sense of humor བག་སྐྱོད་པོའི་སྣང་བ། *humor, *n.* རྩེད་མཚན། རྩོད་པོ། || People who have a sense of humor are very popular. (མི་རྩེད་མཚན་ཅན་ནི་ཀུན་དགའ་ཡིན།)

3. Grammar Points བཅུ་ཐུག་དཀའ་གནད།

སྒོ་བ་ཚན་འདིར more and more རྒྱ་ཚིག་དང་བསྐྱར་ཚིག་ཏུ་བཀོལ་ཚུལ་དང་། དེ་མིན་ those who དང་ however དང་ therefore གཉིས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཚུལ་བཅས་མཚམས་སྦྱར་བྱ་རྒྱ།

1. As a result, more and more people are suffering from stress. དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས་མི་སྡེ་ལས་མང་པོ་ཞིག་གཞོན་གྲགས་ཀྱིས་གཏུང་བཞིན་ཡོད།

more and more བེ་རྒྱ་ཚིག་དང་ཡང་ན་བསྐྱར་ཚིག་གང་རུང་བྱས་ཚིག་ལ། དེ་བྱེད་བཞིན་དུ་ལྷ་བའི་ཚིག་གྲུབ་ལ་སྦྱར་བའི་བྱ་བ་ཆེ། བཀོལ་ཚུལ་གཤམ་གསལ་ལྟར།

- a. རྒྱ་ཚིག་ཏུ་བཀོལ་བ། more and more ཞེས་པ།[སྡེར་ལས་མང་བའི་]ཞེས་པར་བསྒྱུར་ཏེ། རྩེས་སུ་མང་ཚོགས་སྦྱར་དགོས།
- More and more students (མང་ཚོགས་) are learning English. (སྒོ་བ་མ་སྡེར་ལས་མང་པོ་ཞིག་གིས་དབྱིན་སྐད་སྦྱང་བཞིན་ཡོད།)
  - He is making more and more money (བསྐྱང་མེད་མིང་ཚིག་). (ཁོས་སྡེར་ལས་སྦྱར་མོ་མང་པོ་ཡོན་བཞིན་ཡོད།)
- b. བསྐྱར་ཚིག་ཏུ་བཀོལ་བ། more and more ཞེས་པ།[སྡེར་བས (ཀྱང)]དང་ཡང་ན་[རྩེ་དང་རྩེ]ཞེས་པར་བསྒྱུར་ཏེ། རྩེས་སུ་བསྐྱར་ཚིག་གམ་རྒྱ་ཚིག་སྦྱར་དགོས།
- He is doing things more and more carefully. (ཁོས་སྡེར་ལས་གཟབ་ནན་གྱིས་བྱ་བ་སྦྱབ་བཞིན་ཡོད།)
  - She is getting more and more beautiful. (ཁོ་མོ་རྩེ་མཛེས་དང་རྩེ་མཛེས་ལ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།)

*དོ་སྣང་བྱ་རྒྱ།

ཁྱད་ཚིག་སྟོན་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཚིག་གམ་བསྐྱར་ཚིག་དེ་གལ་ཏེ་དབྱངས་རྒྱུར་བ་ཅན་ (སྐབས་འགར་དབྱངས་ཉིས་བརྟེན་པ་ཅན་) ཡིན་ན། སྦྱར་བཏང་རྒྱ་ཚིག་གམ་བསྐྱར་ཚིག་དེ་ཐད་ཀར་བསྐྱར་བར་བསྒྱུར་ནས་གཤམ་ལྟར་གྲུབ་པ་སྟེ། བསྐྱར་བ་ + and + བསྐྱར་བ།

His English is getting more and more good. (×)

His English is getting better and better. (✓) (ཁོའི་དབྱིན་རྩི་རྩེ་ཡག་དང་རྩེ་ཡག་ལ་འགྲོ་གིན་འདུག)

He is walking more and more fast. (×)

He is walking faster and faster. (✓) (ཁོ་སྡེར་ལས་མགྲོགས་མྱུར་གྱིས་འགྲོ་བཞིན་འདུག)

2. Those who are stressed out are often nervous, angry or ill. གཞོན་གྲགས་ཆེན་པོ་ཐེབས་པའི་མི་ཚང་མ་རྒྱུན་དུ་

འཚབ་འཚབ་དང་སྦྱོ་བྱུང་། ཡང་ན་ནད་ཅན་ཡིན།

ཚིག་གྲུབ་འདིར་དབྱེ་ཞིབ་ཅིག་བྱས་ན།

- a. ཚབ་ཚིག་ those (མི་དེ་ཚོ་ཞེས་ people དང་འདྲ)བྱེད་པོའི་ཚིག་ཡིན།
- b. those ཡི་རྩེས་སུ་ who are stressed out བེ་འབྲེལ་བའི་ཚིག་གྲུབ་ལས་བ་ཡིན། དེ་ངོས་བཟུང་བའི་ཁྱད་ཚིག་སྟོན་ཚུལ་ (who ཡི་སྟོན་དུ་ཚིག་ས་ཉག་ས་མེད་)ཡིན་ལ་ those ཡི་ཁྱད་ཚིག་སྟོན།
- c. are བེ་བྱ་ཚིག་ be ཡིན་པ་དང་། དེའི་རྩེས་ཀྱི་ often བེ་བསྐྱར་ཚིག་ཡིན་པ་དེས་བྱ་ཚིག་ be ཡི་ཁྱད་ཚིག་སྟོན།
- d. nervous དང་ angry དང་ ill བཅས་པ་རྣམས་གྲངས་འདྲེན་པའི་མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་ or ཡིས་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་མཉམ་དུ་བྱེད་པོའི་ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་བྱས་ཡོད།

those who ... + མང་ཚོགས་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་ཚིག་ མི་རྩི་ལྟ་བུ་ཞིག་ = one who... + རྒྱ་ཚིག་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་ཚིག་ = he who ... + རྒྱ་ཚིག་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་ཚིག་

- Those who work hard are sure to succeed. = One who works hard is sure to succeed. = He who works hard is sure to succeed. (མི་བརྩོན་པ་ཙན་ཚང་མ་ལེགས་འགྲུབ་འབྱུང་ངེས་པོ་ཡིན།)

3. People must, therefore, learn to deal with this “new” kind of problem. དེ་བས་ན་མི་རྒྱུས་ཀྱིས་ངེས་པར་དུ་གནད་དོན་[གསར་བ]ཏེ་རིགས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཤེས་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

The best way, however, is to keep a good sense of humor. (འོན་ཏེ་ཐབས་ལམ་ཡག་ཤོས་ནི་བག་བྱོད་པོའི་སྣང་བ་ཡག་པོ་འཛིན་སྟོང་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད།)

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་ therefore (དེའི་རྒྱུན་གྱིས་) དང་ however (འོན་ཀྱང་ངམ་ཡིན་ནའང་) གཉིས་ཀ་ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་བར་དུ་སྒྱུར་བའི་བསྐྱར་ཚིག་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀ་ཚིག་མགོར་སྒྱུར་ཀྱང་ཚིག་དཔེར་ན།

- Therefore, people must learn to deal with this “new” kind of problem.
- However, the best way is to keep a good sense of humor.

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

therefore དང་ however ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་བར་དུ་སྒྱུར་སྐབས་སྔ་གཞུག་གཉིས་ཀར་ཚིགས་རྟགས་འཛིན་དགོས་པ་དང་། གོམས་སྐབས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་སྒྱུར་བཏང་བྱེད་པོའི་ཚིག་དང་བྱ་ཚིག་གི་བར་དང་། བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་(དཔེར་ན་ will, can, may ལྟ་བུ) དང་བྱ་ཚིག་གི་བར། ཡང་ན་བྱེད་པོ་ཚིག་དང་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་ཀྱི་བར་བཙས་ལ་སྒྱུར་བ་ཡིན།

a. བྱེད་པོ་ཚིག་དང་བྱ་ཚིག་གི་བར་ལ་སྒྱུར་བ།

- He is nice, I, therefore (བྱེད་པོའི་ཚིག་), like (བྱ་ཚིག་) him. (ཁོ་མི་ཡག་པོ་ཡོད། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་ང་ཁོ་ལ་དགའ།)
- This car is good. That one (བྱེད་པོའི་ཚིག་), however, is (བྱ་ཚིག་) bad (མོ་ཏ་འདི་ཡག་པོ་འདུག འོན་ཀྱང་མ་གཤིད་དེ་སྒྲིག་པོ་འདུག)

བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་དང་བྱ་ཚིག་གི་བར། བྱེད་པོ་ཚིག་དང་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་ཀྱི་བར་ལ་སྒྱུར་བ།

- Father gave me some money yesterday. I can (བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་), therefore, buy (བྱ་ཚིག་) a pen. = Father game me some money yesterday. I (བྱེད་པོའི་ཚིག་), therefore, can (བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་) buy a pen. (ཁ་སང་ཨ་ཕས་ང་ལ་སྒོར་མོ་འགའ་སྒྲུབ་བྱུང་། དེ་བས་ངས་ཕྱགས་སྒྲུག་ཅིག་ཉིས་ཚོགས་)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. More and more people are suffering from stress. (མི་སྡར་ལས་མང་པོ་ཞིག་གཞོན་ཤུགས་ཀྱིས་གདུང་བཞིན་ཡོད།)

- More and more people are moving to the city. (མི་སྡར་ལས་མང་བ་ཞིག་གོང་ཁྲིའི་དུ་སྒྲོ་བཞིན་ཡོད།)
- This tree is getting taller and taller every day. (སྔོང་བོ་འདི་ཉིན་རེ་བཞིན་ཇེ་མཐོ་དང་ཇེ་མཐོར་འགོ་གིན་འདུག)
- Sandy's grades are getting better and better. (སན་ཏེ་ཡི་སྒྱུང་འབྲས་ཇེ་བཟང་དང་ཇེ་བཟང་ལ་འགོ་གིན་འདུག)

2. People must, therefore, learn to deal with this problem. (དེ་བས་ན་མི་རྒྱུས་ཀྱིས་ངེས་པར་དུ་གནད་དོན་དེ་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཤེས་དགོས་ཀྱི་འདུག)

- Joe is too fat. He should, therefore, go on a diet. (རེའོ་ཤ་རྒྱུགས་དྲག་འདུག དེ་བས་ཁོས་ཟས་ཚོད་འཛིན་དགོས་ཀྱི་འདུག)
- My wife and I argue a lot. I, however, still love her. (རྒྱུང་མ་དང་ངེད་གཉིས་ཁ་རྩོད་མང་པོ་རྒྱུག་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་སྡར་བཞིན་ཁོ་མོ་ལ་དགའ།)

- It's supposed to rain today. However, it is sunny now. (དེ་རིང་ཆར་བ་བབས་འོང་གི་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ད་ལྟ་ནི་
མ་གཤམ་ཡོད།)

Lesson 88: You Need a Vacation རྒྱུད་ལ་གྲུང་གསེང་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག

I. Dialogue ལྟ་སྐྱེག

Shirley: What's the matter, Luke? You look stressed out.

Luke: I'm under a lot of pressure at work.

Shirley: You need a vacation.

Luke: I know, but I really don't have the time.

ཕྱིར་ལཱེ། ལུ་ལུ་ཁྱི། ག་རེ་བྱུང་མོང་། ཁྱེད་ལ་གནོན་ལྷག་ས་ཆེན་པོ་སྤེལ་ས་ཡོད་བཟོ་འདུག།

ལུའུ་ཁི། ང་ལ་བྱ་བའི་ཐད་དུ་གཞིན་སྤྲུག་ས་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད།

ཕྱི་ལོ། ཁྱེད་ལ་གྲུང་གསལ་རིང་པོ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག།

ལུའུ་ཁི། དེ་ངས་ཤེས་གྱི་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་ང་ལ་ངོ་མ་ཁོམ་ལོང་མི་འདུག།

II. Key Points གནད་གྱི་ལྟ་མཐོག

1. What's the matter (with you) ? (ཁྱོད་ལ) ག་རེ་བྱུང་སོང་། = What's wrong (with you) ? = What happened (to you) ?
A: What's the matter with you? (ཀ་པ། ག་རེ་བྱུང་སོང་།)
B: I just failed my French exam. (ཁ་པ། ངས་རྒྱ་རན་སིའི་སྐད་ཡིག་གི་རྒྱགས་འཕྲོད་མ་སོང་།)
2. be under a lot of pressure གཞོན་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཐེབས་པ། *pressure, *n.* གཞོན་ཤུགས། || Some people work better when they are under a lot of pressure. (སློལ་ལས་གཞོན་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཐེབས་པའི་སྐབས་སུ་བྱ་བ་ཡག་པོ་སྤྱད་ཡོང་གི་ཡོད།)
3. at work ལས་ཀའི་ཐོག་གས་ཐད། || Steve is at work fixing the car in the garage. (སི་ཏའེ་སྤུ་ཡིས་མོ་ཏ་ཁང་དུ་མོ་ཏ་ཞིག་གཙོ་བྱེད་བཞིན་ཡོད།)
4. vacation, *n.* ལྷང་གསེང་།

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྟོང་ཆ་ཁ་སྟོང་དགོས།

1. Bobby is getting _____. (A) taller and taller (B) more and more tall (C) worsen and worsen (D) more and more good
2. Roger is becoming _____ every day. (A) more and more intelligent (B) intelligently and intelligently (C) carefully and carefully (D) quicklier and quicklier
3. George studies very hard. He, _____, has good grades. (A) however (B) therefore (C) so (D) a result
4. I like to read books. I don't, _____, like love stories. (A) therefore (B) although (C) however (D) as a result
5. Those who _____ hard workers _____ also successful. (A) is, is (B) is, are (C) are, is (D) are, are
6. Connie's crying again. _____ her this time? (A) What's matter with (B) What's wrong with (C) What's the wrong with (D) What's happened with

Lesson 89: Australia ཨ་སྤྱུ་ལི་ཡ།

I. Reading ལྟོག་པ།

Australia is a unique country. It's the world's largest island, but it's also the world's smallest continent. In fact, Australia is the only country that is also a continent. It's about the size of the United States, but it has population of only 16.5 million. If it sounds like an interesting place to visit, that's because it is.

ཨ་སྤྱུ་ལི་ཡ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་བྱང་པར་ཅན་ཞིག་རེད། དེ་ནི་འཛམ་གླིང་གི་གླིང་ཕན་ཆེ་ཤོས་རེད་ལ། འཛམ་གླིང་གི་གླིང་ཆུང་ཤོས་ཡང་རེད། དོན་དངོས་ཐོག ཨ་སྤྱུ་ལི་ཡ་ནི་གླིང་ཆེན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་རེད། དེ་ཕལ་ཆེར་ཨ་རིའི་ཆུང་ཙམ་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་མི་གྲངས་བྱེ་བ་གཅིག་ས་ཡ་དྲུག་འབུམ་ལྷ་ལས་མེད། དེ་ནི་ལྷ་སྒོར་བྱེད་པའི་གནས་ཡིད་དབང་འགྲུགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་འདྲ་ཟེར་ན། ཡིན་ཏེ་དེ་ལྷ་ཡིན་པས་སོ།།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. Australia, *n.* ཨ་སྤྱུ་ལི་ཡ།
2. unique, *adj.* བྱང་པར་ཅན། || Mary has a unique way of talking. (མའེ་ལོ་ལ་འགོ་སྐྱེད་པར་ཅན་ཞིག་ཡོད།)
3. island, *n.* གླིང་ཕན།
4. continent, *n.* གླིང་ཆེན། གླིང་།
5. be about the size of ... གང་ཞིག་གི་ཆུང་ཙམ། *about, *adv.* ཕལ་ཆེར། *size, *n.* ཆུང་ཙམ། || Bill's living room is about the size of my house. (འི་ལོ་ལ་ཆང་གི་འདུག་ཁང་ཕལ་ཆེར་དཔེ་ཁང་པའི་ཆུང་ཙམ་ཡོད།)
6. population, *n.* || Hong Kong has a population of about six million people. (ཁང་གང་ལ་ཕལ་ཆེར་མི་གྲངས་ས་ཡ་དྲུག་ཡོད།)
7. sound like + མིང་ཚིག་(སྐད་སྒྲུབ་) དང་འདྲ་བ། *sound, *vi.* (སྐད་སྒྲུབ་) འདྲ་བ། || Your voice sounds very much like your mother's. (ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་རང་གི་ཨ་མའི་སྐད་དང་ཉ་ཅང་འདྲ་བོ་འདུག།)
8. visit, *vt.* ལྟ་ལུ་འགོ་བ། || Gary visited his sick grandmother yesterday. (ཁྱད་རའེ་ཁ་སང་ཁོའི་སྒོ་མོ་ནད་པ་ལ་བལྟ་བུ་ཕྱིན་པ་རེད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྤྱོད་ཆན་འདིར་འབྲེལ་བའི་ཆབ་ཚིག་ that བཞོལ་བའི་གནས་སྐབས་བཤད་རྒྱུ་མ་ཟད། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བྱ་ཆོག་གི་བཞོལ་སྤངས་མཚམས་སྤྱོད་བྱ་གྱུ།

1. In fact, Australia is the only country that is also a continent. དོན་དངོས་ཐོག ཨ་སྤྱུ་ལི་ཡ་ནི་གླིང་ཆེན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་རེད།

ཆོག་གྲུབ་འདིའི་ནང་གི་ that ནི་འབྲེལ་བའི་ཆབ་ཚིག་ཡིན་ལ། ལྷགས་ལྟར་ན་ which དང་འདྲ་མོད། འོན་ཀྱང་ the only (གཅིག་ལུ་ཉིད་) ཡིས་དེའི་ཕྱོད་ཀྱི་མིང་ཚིག་གི་བྱང་ཆོས་བསྟན་ཡོད་པས། སྐབས་འདིར་ that བཞོལ་ནས་འབྲེལ་བའི་ཆབ་ཚིག་ who དང་ whom ཡང་ན་ which ཡི་ཆབ་ཚིག་བྱེད་དགོས།

- a. རྒྱུ་ཆོག་ལུ་ལྟ་བུ་གི་བྱང་ཆོས་བསྟན་ཡོད་པའི་མིང་ཚིག་གི་རྗེས་སུ།

He is the best student whom I've ever taught. (×)

He is the best student (that) I've ever taught. (✓) (ཁོ་ནི་ངས་ད་ཡན་སྤྱོད་བྱེད་བྱས་པའི་སྤྱོད་མ་ཡག་ཤོས་དེ་རེད།)

*that བློ་ཐོས་པའི་ཡུལ་ཚོགས་ཡིན་པས་བསྐྱེད་ཆོག

b. the only ཡིས་ཁྱད་ཆོས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་མིང་ཚོགས་གི་རྗེས་སུ།

✧ He is the only boy who knows the answer. (སྟོར་མི་ལགས་)

✧ He is the only boy that knows the answer. (སྟོར་ལགས་) (ཁོ་ཞི་དྲིས་ལན་དེ་གེས་ཀྱི་ཡོད་པའི་ལུ་གཅིག་ལུ་དེ་
རེད།)

c. གོ་རིམ་སྟོན་པའི་གྲངས་ཚོགས་(དཔེར་ན་the first, the second ... the last)གིས་ཁྱད་ཆོས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་མིང་ཚོགས་གི་རྗེས་སུ།

The last question which he asked was interesting. (×)

The last question (that) he asked was interesting. (✓) (ཁོས་དྲིས་པའི་གནད་དོན་རྗེས་མ་དེ་སྟོན་པ་ལྟན་པ་ཞིག་
རེད།)

2. It's about the size of the United States. = It's about as large as the United States. དེ་ལྟ་བུ་ཆེ་
ཡང་འདྲི་ཆེ་ཆུང་ཙམ་ཡོད་པ་རེད།

a. ཚོགས་གྲུབ་འདི་འདྲི་ནང་གི་about བློ་ཐོས་ཆོག་ཡིན་ལ་ལྟ་བུ་ཆེ་གི་དོན་སྟོན་པ་དེས་སྤྱིར་བཏང་གྲངས་ཚོགས་གི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན།

• About thirty students passed the exam.

be the size of ... གང་ཞིག་གི་ཆེ་ཆུང་ཡོད་པ།

• The baby's eyes are the size of a penny. (སྤྱུ་གུ་དེའི་མིག་ཀྱི་ཆེ་ཆུང་ཡོད།)

3. If it sounds like an interesting place to visit, that's because it is. = If it sounds like an
interesting place to visit, that's because it is an interesting place to visit. དེ་ནི་ལྟ་སྟོན་ཐུག་པའི་གནས་ཡོད་
དབང་འགྲུགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་འདྲ་ཟེར་ན། ཡིན་ཏེ་དེ་ནི་ལྟ་སྟོན་ཐུག་པའི་གནས་ཡོད་དབང་འགྲུགས་པ་རང་ཞིག་ཡིན་པས་སོ།

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

a. ཚོགས་གྲུབ་འདིར་གཙོ་ཚོགས་དང་སྒྲིབ་མི་འབྱུང་ཆེད་ because it is ཡི་རྗེས་ཀྱི་ an interesting place to visit བསྐྱེད་པ་རེད།

b. sound like + མིང་ཚོགས་སྟོན་དང་འདྲ་བ།

*sound ལྟ་གེས། look མིག་གེས། feel ཡིད་གེས། taste ལྟེ་གེས། smell ལྟ་གེས།

རྒྱུ་པར་གེས་པའི་བྱ་ཚོགས་འདི་དག་གི་རྗེས་སུ་རྒྱུ་ཚོགས་སྒྲིབ་ནས་བྱེད་པའི་ཚོགས་གི་ཁ་སྟོང་བྱེད་པ་ཡིན།

• The idea sounds good. (བསམ་འཆར་དེ་ཡག་པོ་འདུག)

• The flower smells bad. (མེ་ཏོག་དེའི་དྲི་མ་སྒྲིབ་པོ་འདུག)

རྒྱུ་པར་གེས་པའི་བྱ་ཚོགས་འདི་དག་གི་རྗེས་སུ་like (འདྲ་བ) ཡང་སྒྲིབ་ཆོག་སྐབས་འདིར་like བློ་ཐོས་ཆོག་ཡིན་ལ་རྗེས་སུ་མིང་ཚོགས་སྒྲིབ་
ནས་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་བྱེད་དགོས།

sound like + མིང་ཚོགས་ (སྟོན་དང་འདྲ་བ།

look like + མིང་ཚོགས་ (གཟུགས་) འདྲ་བ།

feel like + མིང་ཚོགས་ (ཚོར་བ) འདྲ་བ།

taste like + མིང་ཚོགས་ (ཐོ་བ) འདྲ་བ།

smell like + མིང་ཚོགས་ (དི) འདྲ་བ།

• It sounds like a good idea. (དེ་བསམ་འཆར་བཟང་པོ་ཞིག་དང་འདྲ།)

• I felt like an ugly duck before the beautiful girl. (བུ་མོ་མཛེས་མ་དེའི་མདུན་དུ། ངའི་སྒྲིབ་བར་རང་ཉིད་བྱ་གཞག་
བཙོག་ཆུང་ཞིག་དང་འདྲ།)

4. Substitution བརྒྱུ་རེས།

1. Australia is the only country that is also a continent. (ཨོ་སུ་སྤྱི་ལི་ཡ་ནི་གླིང་ཆེན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ སུ་དེ་རེད།)
  - Paul is the only boy in our class that is from Nanjing. (སུ་འོ་ལ་ནི་དེ་ཆོའི་འཛིན་གླའི་ནང་ནན་ཅིན་ནས་ཡོང་ པའི་སུ་གཅིག་སུ་དེ་རེད།)
  - Chinese food is the only kind of food that Mary likes. (ཀྱུང་གོའི་ཟ་མ་ནི་མའི་ཚོས་དགའ་བའི་ཟ་མའི་ རིགས་གཅིག་སུ་དེ་རེད།)
2. If it sounds like an interesting place to visit, that's because it is. (དེ་ནི་ལྟ་སྟོང་བྱེད་པའི་གནས་ཡིད་དབང་ འགྲུགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་འདྲ་ཟེར་ན། ཡིན་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་པས་སོ།།)
  - If they look like intelligent children, that's because they are. (ཁོ་ཚོ་བྱིས་པ་རིག་པ་ཅན་ཡིན་པ་ཚོ་འདྲུག་ ཟེར་ན། ཡིན་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་པས་སོ།།)
  - That ballerina looks graceful when she dances. (དུ་ལེ་ཞབས་བྲོ་མ་དེས་ཞབས་བྲོ་རྒྱལ་སྐབས་བག་བྲོ་པོ་ཞིག་ འདྲུག།)
  - That piece of cloth feels like silk. (རས་དུམ་སུ་དེས་དང་གོས་གིས་ཡིན་པའི་སྤྱང་བ་སྟེར།)

Lesson 90: A Good Place to Visit ལྟ་སྟོང་བྱེད་ས་ཡག་པོ་ཞིག

I. Dialogue ཁ་བད།

- Donna:** Where's a good place to visit, Richie?
Richie: Phuket.
Donna: Phu ... what?
Richie: Phuket, in Thailand. It's a beautiful resort island with fantastic beaches.
Donna: Wow! Sounds great!
- ལྷང་ན། རོས་ཆའེ། ལྟ་སྟོང་བྱེད་ས་ཡག་པོ་ཞིག་གང་ན་ཡོད་དམ།
 རོས་ཆའེ། སུའུ་ཁེད།
 ལྷང་ན། སུའུ་ག་རེ་ཟེར།
 རོས་ཆའེ། བའེ་ལན་གྱི་སུའུ་ཁེད་ཕྱིང་ཕྱན། དེ་ནི་ཆེད་དུ་བྱུང་བའི་མཚོ་འགྲམ་གྱི་སྟོ་གསེང་གཏོང་སའི་གླིང་ཕྱན་ཞིག་རེད།
 ལྷང་ན། ཨ་ཙོ། ཉ་ཅང་བཟང་ངེས་པ་འདྲུག།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མུག

1. Phuket, *n.* སུའུ་ཁེད་ཕྱིང་ཕྱན། (ས་མིང་།)
2. Thailand , *n.* བའེ་ལན། (བའེ་གོ་)
3. resort, *n.* སྟོ་གསེང་གཏོང་ས།
4. fantastic, *adj.* ཆེད་དུ་བྱུང་བ། དཔེ་མི་སྲིད་པ། || That singer has a fantastic voice. (གྲུ་བ་དེར་སྐད་དཔེ་མི་སྲིད་པ་ཞིག་འདྲུག།)
5. beach, *n.* མཚོ་འགྲམ།
6. wow, *int.* ཨ་ཙོ། (ཉ་ལས་པ་དང་སྟོ་བ་དག་འོ་དོད་ཚོགས་ཀྱི་འབོད་ སྟེ།)
7. Sounds great! དཔེ་མི་སྲིད་པའི་བཟོ་ཞིག་འདྲུག = That/It sounds great!

III. གདམ་ཀུན་ནས་མྱོང་ཆ་ལ་སྒྲིང་དགོས།

1. Billy thinks French food _____ delicious. (A) seems (B) tastes (C) taste (D) look
2. If they _____ like brothers, that's because they _____. (A) looks, are (B) look, is (C) look, are (D) smell, are
3. The last job _____ he had was very boring. (A) where (B) that (C) when (D) who
4. Your dress _____ beautiful. (A) tastes (B) looks (C) smell (D) are
5. Rich Ricky's house is _____ a castle. (A) about same as (B) about the size as (C) about the large of (D) about the size of
6. Mack: Let's go to the beach today.
Grace: _____. I love swimming. (A) That sounds like good (B) That looks fine (C) That sounds great (D) That feels so nice

Lesson 91: Computers ཕྱིས་འཁོར།

I. Reading ལྟོགས།

Computers are becoming a part of our everyday life. In fact, they are almost everywhere. In many countries, more and more companies are replacing people with computers. Telephone companies are no exception. When making a long-distance call on a pay phone in America, you will no longer talk to an operator. Instead, a computer will answer. It will tell you what to do. No wonder people say that computers are taking over the world.

ཕྱིས་འཁོར་ནི་དེ་ཙམ་གྱི་འཚོ་བའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཞིན་ཡོད། འོན་ཏེ་དེ་ཙམ་གྱི་ཕྱིས་འཁོར་པའི་ཆེད་གསལ་གང་དུ་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའི་ཀྲང་སི་སྤར་ལས་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཕྱིས་འཁོར་གྱིས་མིའི་ཚབ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཁ་པར་ཀྲང་སི་འང་དེ་ལས་མ་འདས། ཨ་མེ་རི་ཀར་བྱོད་གྱིས་ལག་དངུལ་ཁ་པར་ཐོག་ནས་རྒྱང་གཏོང་ཁ་པར་ཞིག་རྒྱག་སྐབས། ད་ཁ་པར་སྒྲེལ་མ་ཁན་ལ་སྒྲིབ་ཆ་བཤད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཤིང་། དེའི་ཚབ་ཏུ་ཕྱིས་འཁོར་གྱིས་ལན་འདེབས་ཀྱི་ཡོད། དེས་བྱོད་ལ་གང་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་བཤད་འོང་གི་ཡོད། མི་རྒྱུས་ཀྱིས་ཕྱིས་འཁོར་གྱིས་འཛམ་གླིང་བདག་དབང་བྱེད་བཞིན་འདུག་ཟེར་བ་ལ་ཉ་ལས་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་ཤིང་།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. computer, *n.* ཕྱིས་འཁོར།
2. a part of ... ཆ་ཤས། *part, *n.* ཆ་ཤས། || We should all make exercise a part of our lives. (དེ་ཙམ་ཆེད་མས་ལུས་ཕྱིས་འཁོར་འཚོ་བའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཏུ་འགྱུར་བར་བྱེད་དགོས།)
3. everyday, *adj.* ཉིན་རེ་རེའི།
*དོ་སྣང་བྱ་བུལ།
a. ཐ་སྟད་འདི་བཞོལ་སྐབས་རྗེས་སུ་མིང་ཚིག་སྦྱོར་དགོས།
b. every day ཞེས་མཚམས་བཅད་ནས་བྲིས་ཆོ་བསྟན་ཚིག་ཡིན་ལ། [ཉིན་རེ་བཞིན་དུ]ཡི་དོན་སྟོན་ལ། རྒྱུན་དུ་ཚིག་མགོ་འཕྲུལ་མཐུག་ཏུ་སྦྱོར།
✧ This textbook was written for everyday use. (སྦྲོབ་དེབ་འདི་ནི་རྒྱུན་སྦྱོད་ལ་དམིགས་ཏེ་བྲིས་པ་རེད།)
✧ I read the newspaper everyday. (ངས་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་ཚགས་པར་བཟླ་གི་ཡོད།)
4. company, *n.* ཀྲང་སི། སྤྱི་གཉེར་ཁང་།
5. replace, *vt.* ཚབ་བྱེད་པ། || replace A with B (B ཡིས་A ཡི་ཚབ་བྱེད་པ།)
6. telephone company ཁ་པར་ཀྲང་སི།

7. be no exception དེ་ལས་མ་འདས་པ། *exception, *n.* མ་གཏོགས་པ། ལུང་པ། || Everyone should help clean this room and you are no exception. (མི་ཚང་མས་ཁང་པ་འདིར་གཙང་སྒྲུབ་ཅིག་གིས་བྱེད་དགོས། ཁྱེད་ཀྱང་དེ་ལས་མ་འདས།)
8. make a long-distance call རྒྱུ་གཏོང་ཁ་པར་ཞིག་ཀླག་པ། *make a call ཁ་པར་ཞིག་ཀླག་པ།; long-distance, *adj.* རྒྱ་རིང་པོ། || I made a call to my brother last night. (མདང་དགོང་ངས་ལྷ་པོ་ལ་ཁ་པར་ཞིག་བརྒྱུ་བ་ཡིན།)
9. pay phone དདུལ་འཕེན་ཁ་པར།
10. operator, *n.* ཁ་པར་སྒྲུལ་མཁན།
11. instead, *adv.* དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ། དེའི་ཚབ་ཏུ།

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

a. མིང་འདི་སྤྱིར་བཏང་ཚིག་མགོར་འཛིན་ལ་རྗེས་སུ་ཚིགས་རྟགས་འཛིན་པ་དང་། དེ་ནས་བྱེད་པོའི་ཚིག་དང་བྱ་ཚིག་སྦྱར་བ་ཡིན།

b. instead སྦྱར་ཚིག་ of དང་མཉམ་དུ་བཞུགས་སྐབས་ “instead of + མིང་ཚིག་/བྱ་མ་མིང་” ཞེས་པའི་སྦྱར་ཚིག་ཚིག་གྲུབ་གྲུབ་ལ། [དེ་མི་བྱེད་པར་གཞན་ཞིག་བྱེད་པ]ཞེས་པའི་དོན་སྟོན།

✧ I didn't go to the library. Instead, I stayed home and studied. (ང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ལ་མ་སོང་བར་བེམ་དུ་བཞུགས་ནས་སློབ་སྦྱོང་བྱས།)

✧ Instead of driving to work, I take the bus. (ངས་མོ་ཁྲ་མ་བཏང་བར་སྤྱི་སྤྱོད་རྒྱུ་འཁོར་ལ་བཞུགས་ནས་ལས་ཀར་ཕྱིན་པ་ཡིན།)

12. wonder, *n.* ཡ་མཚན། བྱད་མཚན། *No wonder + བྱེད་པོའི་ཚིག་ + བྱ་ཚིག་ ཏ་ལས་རྒྱ་མེད་པ།

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་དེ་ནི་“it is no wonder + that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་རོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་”བསྟུན་ཏེ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། སྔ་མའི་སྤྱོད་སྟངས་དེ་བྱལ་ཆེ།

✧ Carl is very fat. No wonder he doesn't like to run. (ཁྱེད་འོ་ལ་ཏ་ཅང་རྒྱགས་པ་རེད། ཁོ་རྒྱགས་མི་འདོད་པར་ཁག་མི་འདུག།)

13. take over ... བདག་སློབ་བྱེད་པ། || The three brothers took over their father's business after he passed away. (ཁ་འདས་རྗེས་སུ་སྤུན་དེ་གསུམ་གྱིས་ཁོང་གི་ཚོང་རྒྱུ་འཛིན་བྱས།)

3. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

1. When making a long-distance call on a pay phone in America, you will no longer talk to an operator. = When you make a long-distance call on a pay phone in America, you will no longer talk to an operator. ཡ་མེ་རི་ཀར་ལག་དདུལ་ཁ་པར་ཐོག་རྒྱུ་གཏོང་ཁ་པར་ཞིག་ཀླག་སྐབས། ད་སྔར་ལྟར་བྱེད་ཀྱིས་ཁ་པར་སྒྲུལ་མཁན་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་མི་དགོས།

*གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་སྟོན་མའི་ནང་གི་འཕྲེད་ཐིག་བརྒྱུ་ཡོད་པའི་ཆ་ནི་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚིག་གྲུབ་ཡིན།

བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚིག་གྲུབ་གི་སྒྲུབ་ཚུལ་འདི་ལྟ་སྟེ།

when (སྐབས་ཀྱི་), while (དེའི་སྐབས་སུ་), if (གཤམ་ཏེ་), unless (“ན་མ་གཏོགས་”), once (ན་མ་ཞིག་), though (ཡིན་ན་འང་) མོགས་ཚང་མ་མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་ཡིན་ལ། དེ་དག་གིས་དྲངས་པའི་བྱ་བའི་བྱད་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བའི་ནང་གི་བྱེད་པོའི་ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོའི་བྱེད་པོའི་ཚིག་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་དུས་སུ། བྱ་བའི་བྱད་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་དེ་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚིག་གྲུབ་དུ་བསྟུན་ཆོག་སྤྱད་སྟངས་གཤམ་གསལ།

དང་པོ། ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་པའི་ཚིག་དོར་དགོས།

གཉིས་པ། བྱེད་པའི་ཚིག་གི་རྗེས་ཀྱི་བྱ་ཚིག་དེ་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པར་བསྐྱར་དགོས།

གསུམ་པ། གལ་ཏེ་བྱ་ཚིག་དེ་བྱ་ཚིག་ be (དཔེར་ན། am, are, is, was, were) ཡིན་ན། དེ་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ་being ལ་བསྐྱར་དགོས་ལ། being བསྐྱར་གུང་ཚིག་

When ~~I am~~ (being) rich, I will buy a watch.

→ When being rich, I will buy a watch.

→ When rich, I will buy a watch. (ལྷན་པོ་ཡིན་དུས་ངས་ཚུ་ཚོད་ཅིག་ཉི་མུ་ཡིན།)

If ~~he is~~ (being) late, he may be punished.

→ If being late, he may be punished.

→ If late, he may be punished. (གལ་ཏེ་རྗེས་སུ་ལུས་ན། ཁོ་ལ་ཆད་པ་ལྟོག་གི་དུ།)

Unless ~~I am~~ (being) available, I won't do it.

→ Unless being available, I won't do it.

→ Unless available, I won't do it. (ཁོས་ལོང་ཡོད་ན་མ་གཏོགས། ངས་དེ་སྐབས་མི་སྲིད།)

Though ~~he was~~ (being) ill, he didn't want to see a doctor.

→ Though being ill, he didn't want to see a doctor.

→ Though ill, he didn't want to see a doctor. (ཁོ་ན་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེན་པར་སྟོན་དུ་འགོ་འདོད་ཀྱི་མེད།)

While ~~I was~~ (being) there, I had a good time.

→ While being there, I had a good time.

→ While there, I had a good time. (དེ་གར་ཡོད་དུས་ང་ཉ་ཅང་སྤྱིད་པོ་བྱུང་།)

Once ~~he was~~ (being) given first aid, the patient was rushed to the hospital.

→ Once being given first aid, the patient was rushed to the hospital.

→ Once given first aid, the patient was rushed to the hospital. (ནད་པ་དེ་མུར་སྟོབ་བྱས་འཕྲལ་སྐྱེན་པར་དུ་བསྐྱལ།)

*དོ་སྣང་བྱ་ལུ།

unless, once, though, if བཅས་ཀྱིས་དངས་པའི་བྱ་བའི་བྱེད་ཚུ་ཚོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚིག་ཐུང་དུ་སྤྱད་སྐབས། སྤྱི་མའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་བྱ་བ་སྤངས་མང་ཤོས་(བྱེད་པའི་ཚིག་+ བྱ་ཚིག་be) ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་when ནམ་ while ཡིས་དངས་པའི་བྱ་བའི་བྱེད་ཚུ་ཚོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚིག་ཐུང་དུ་སྤྱད་སྐབས། སྤྱི་མའི་བྱ་བའི་བྱེད་ཚུ་ཚོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་བྱ་བ་སྤངས་ལ་བྱ་ཚིག་ be སྟོར་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ་སྐྱར་ཡང་ཆོག་

When you do the work, you must be careful.

→ When doing the work, you must be careful. (བྱ་བ་འདི་སྐབས་སྐབས་ཁྱེད་ཀྱིས་ངེས་པར་དུ་གཟབ་ནན་བྱེད་དགོས།)

While he reads, he enjoys listening to music.

→ While reading, he enjoys listening to music. (ཁོ་དཔེ་ཆ་ལྟ་དུས་ལོ་མོ་ཉན་རྒྱུར་དགའ།)

2. When making a long-distance call on a pay phone in America, you will no longer talk to an operator. ཨ་མི་རི་ཀར། རྒྱུད་ཀྱིས་དངུལ་འཕེན་ཁ་པར་ཐོག་རྒྱུད་གཏོང་ཁ་པར་ཞིག་རྒྱག་སྐབས། དེ་ཁ་པར་སྒྲིལ་མཁན་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་མཁན་མི་དགོས།

on a pay phone དངུལ་འཕེན་ཁ་པར་ཐོག་= on a pay telephone *མིང་ཚིག་ phone (ཁ་པར) དང་ radio (སྒྲ་སྤྱད་འཁོར་ལོ) ཡང་ན་ TV (བརྟན་འཕྲིན། television གྱི་བསྐྱར་ཡིག) ལྟ་སྤྱད་མས་སྟོར་ཚིག་ on དང་མཉམ་དུ་བཞུགས་པའི་བྱེད་ཆེ།

I had a pleasant chat with him in the phone last night. (×)

I had a pleasant chat with him on the phone last night. (✓) (མདང་དགོང་ངས་ཁ་པར་ཐོག་ནས་ཁོ་དང་ལབ་
སྒྲིག་སྒྱེད་པོ་ཞིག་བྱས་པ་ཡིན།)

*in the phone ཡིས་[མི་ཁ་པར་གྱི་ནང་དུ་ཡོད་པ་]ལྷགས་ནས་སྟོན་པས་འོས་མེད་དོ།

I heard him in the radio. (✗)

I heard him on the radio. (✓) (ངས་སྒྲུ་སྤྱད་ལོའི་ལོ་ལས་ཁོའི་སྒྱེད་ཐོས།)

*In the radio ཡིས་[མི་སྒྲུ་སྤྱད་ལོའི་ལོ་ལས་ཁོ་དུ་ཡོད་པ་] ལྷགས་ནས་སྟོན་པས་འོས་མེད་དོ།

Do you know the girl in the TV? (✗)

Do you know the girl on the TV? (✗)

Do you know the girl on TV? = Do you know the girl on television? (ཁྱོད་ཀྱིས་བརྟན་འཕྲིན་ནང་གི་
སྒྲོམ་དེ་ཙམ་གྱི་ཡོད་དམ།)

*in the TV ཡིས་[མི་བརྟན་འཕྲིན་འཕྲུལ་ཆའི་ནང་དུ་ཡོད་པ་]ལྷགས་ནས་སྟོན་པས་འོས་མེད་དོ། on the TV ཡིས་[བརྟན་འཕྲིན་འཕྲུལ་
ཆས་གྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པ་]སྟོན་པས་དེ་ཡང་འོས་མེད། on TV ཡིས་[བརྟན་འཕྲིན་འཆར་གཤམ་གྱི་ངོས་]སྟོན་པས་འགྲིག་པ་ཡིན་ལ། ཡང་གཅིག་
བཤད་ན། གལ་ཏེ TV ཡི་སྟོན་དུ་ the སྤྲུམ་ a སྒྲུ་སྤྱད་ཆོ། བརྟན་འཕྲིན་འཕྲུལ་ཆས་སྟོན་པ་དང་། སྐབས་དེར TV བགྲང་ཡོད་
མིང་ཆོག་ཡིན། གལ་ཏེ TV ཡི་སྟོན་དུ་ the སྤྲུམ་ a སྒྲུ་སྤྱད་ཆོ། བརྟན་འཕྲིན་ལེ་ཆོན་གྱི་དོན་སྟོན་ལ། སྐབས་དེར TV བགྲང་
མེད་མིང་ཆོག་ཡིན།

- He bought a TV yesterday. Unfortunately, the TV is broken. (ཁོས་ཁ་སང་བརྟན་འཕྲིན་ཞིག་ཉོས།
སྐབས་མ་ལོགས་པ་ལ་བརྟན་འཕྲིན་དེ་ཆག་འདུག།)

གཤིབ་བསྐྱར་བྱས་དང་།

I enjoy watching the TV. (✗)

I enjoy watching TV. (✓) (ང་བརྟན་འཕྲིན་ལྟ་རྒྱུ་དགའ།)

4. Substitution བརྒྱུ་རེས།

1. When making a long-distance call on a pay phone, you will no longer talk to an operator. (ཁྱོད་
ཀྱིས་ལག་དངུལ་ཁ་པར་ཐོག་རྒྱང་གཏོང་ཁ་པར་ཞིག་རྒྱག་སྐབས། ད་ཁ་པར་སྒྲེལ་མཁན་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་དགོས་ཀྱི་མེད།)

- Though poor, they were happy. (དབུལ་ཡོངས་ཡིན་ཡང་ཁོ་ཚོ་སྒྱེད་པོ་ཡོད།)
- Unless sick, he always comes to work. (ན་ཚ་བྱུང་ན་མ་གཏོགས་ཁོ་ནམ་ཡིན་ཡང་ལས་ཀར་ཡོང་གི་ཡོད།)
- While in school, you must study hard. (སློབ་གྲྭ་ཡོད་དུས། ཁྱོད་ཀྱིས་ངས་པར་དུ་རྩེ་བརྩོན་གྱིས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་
དགོས།)

2. When making a long-distance call on a pay phone, you will no longer talk to an operator. (ཁྱོད་
ཀྱིས་ལག་དངུལ་ཁ་པར་ཐོག་ནས་རྒྱང་གཏོང་ཁ་པར་ཞིག་རྒྱག་སྐབས། ད་ཁ་པར་སྒྲེལ་མཁན་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་དགོས་ཀྱི་མེད།)

- Look, there's Bob on TV. (ཉྱ་མེད་བརྟན་འཕྲིན་ནང་ལ་འདུག།)
- My mother likes to listen to the news on the radio. (ངའི་ཨ་མ་སྒྲུ་སྤྱད་ལོའི་ལོ་ལས་གསར་འགྱུར་ཉན་རྒྱུ་
དགའ།)
- Call me on my beeper tomorrow. (སང་ཉིན་ངའི་BPཐོག་ལ་ཁ་པར་བྱོབ་ཅིག།)

Lesson 92: Hold on, Please ཏྲག་ཙམ་སྐྱག་རྒྱུ་གསལ།

I. Dialogue བཤད།

Operator: This is the operator. Is Mr. Ken Wang there, please?

Ken: Yes, this is he.

Operator: I have a collect call from England.

Ken: Who is calling?

Operator: It's a Mr. John Smith. Do you accept the charges?

Ken: Sure.

Operator: Hold on, please.

ཁ་བར་སྐྱེལ་མཁན། ང་ཁ་བར་སྐྱེལ་མཁན་ཡིན། སྐྱ་ཞབས་ཁུན་ལྷང་ལགས་བཞུགས་འདུག་གསལ།

ཁུན། ལགས། ང་ཡིན།

ཁ་བར་སྐྱེལ་མཁན། ང་ལ་དབྱིན་ཇི་ནས་ཡོང་བའི་ཁ་བར་འགྲོ་སྤང་ཕྱིས་སྒྲོད་བའི་ཁ་བར་ཞིག་ཐོན་འདུག།

ཁུན། ཁ་བར་རྒྱག་མཁན་སུ་རེད།

བར་སྐྱེལ་མཁན། སྐྱ་ཞབས་ཇོན་སི་མི་སི་ཟེར་བ་ཞིག་རེད། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ཕྱིས་སྒྲོད་བྱེད་དམ།

ཁུན། ལོས་སྒྲོད།

ཁ་བར་སྐྱེལ་མཁན། ཏྲག་ཙམ་སྐྱག་རྒྱུ་གསལ།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མཉམས།

1. a collect call ཁ་བར་འགྲོ་སྤང་ཕྱིས་སྒྲོད་བའི་ཁ་བར།
2. accept, vt. དང་ལེན་བྱེད་པ། ཕྱིས་ལེན་བྱེད་པ། || Why didn't you accept Mary's apology? (ཁྱོད་ཀྱིས་མའེ་རོས་ཀྱི་འགྱོད་གཤགས་དང་ལེན་མི་བྱེད་དོན་ཅི་ཡིན།)
3. charge, n. ཕྱིས། འགྲོ་སྤང་། || The parking here is free of charge. (འདིར་རྒྱུ་ལོང་སྤྱོད་པར་རིན་མེད་མི་དགོས།)
4. hold on (ཁ་བར་བཞུགས་ནས) ཏྲག་ཙམ་སྐྱག་རྒྱུ་གསལ་གནང་།

III. གདམ་ཀྱུས་ནས་སྤྱོད་ཆ་ཁ་སྒྲོད་དགོས།

1. We love to listen to the football game _____ radio. (A) in a (B) on the (C) on an (D) in the
2. When _____, she cries. (A) is unhappy (B) been happy (C) unhappy (D) she being unhappy
3. I want to buy _____ TV. However, the TV I want is very expensive. (A) a, a (B) the, a (C) the, the (D) a, the
4. If _____, you should take a rest. (A) tire (B) tired (C) tires (D) tiring
5. While _____, he whistles. (A) he working (B) working (C) being working (D) works
6. Bill gave Fred a collect call. This sentence means that _____. (A) Bill will pay for the call (B) Fred collected a call (C) Bill collected a call and told Fred (D) Fred will pay for the call

Lesson 93: Pride Comes Before a Fall རྒྱལ་ཆེན་ལད་པར་འགྱུར།

I. Reading ལྟ་མཉམས།

The teachings of Confucius (551-479 BC) tell us to be humble. People should not think too highly of themselves. No matter how great one is, there is always someone greater. Therefore, we should be humble in our words and actions. We should always remember the saying, "Pride comes before a fall."

a. བསྐྱེད་ཆོག་གི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་སྐབས། བསྐྱེད་ཆོག་ཐད་ཀར་ how ཡི་རྗེས་སུ་སྦྱོར་དགོས།

No matter how he tried hard, he couldn't solve the math problem. (X)

→ No matter how hard he tried, he couldn't solve the math problem. (O) = However hard he tried, he couldn't solve the problem. (ཁོས་སྦྱོར་ཅི་ཡོད་ཀྱི་བརྟོན་རུང་། ཅིས་རིག་གི་དྲི་གཞི་དེ་ཅིས་མ་ཤེས།)

b. རྒྱ་ཆོག་གི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་སྐབས། རྒྱ་ཆོག་ཐད་ཀར་ how ཡི་རྗེས་སུ་སྦྱོར་དགོས།

No matter how he is nice, I don't like him. (X)

→ No matter how nice he is, I don't like him. (O) = However nice he is, I don't like him. (ཁོ་ཇི་འདྲའི་བཟང་རུང་། ང་ཁོ་ལ་མི་དགའ།)

*སློབ་ཚན་འདིའི་ནང་གི་ No matter how great one is བློ་ཆོག་འདིའི་རིགས་ཡིན།

c. བྱ་ཆོག་གི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་སྐབས། how ཡི་རྗེས་སུ་བྱེད་པོའི་ཆོག་སྦྱར་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་བྱ་ཆོག་སྦྱོར་དགོས།

- No matter how you try, you won't succeed. = However you try, you won't succeed. (ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་འབད་ནའང་། ཁྱོད་ལེགས་འགྲུབ་འབྱུང་མི་སྲིད།)

3. གོང་གསལ་ལས་ཤེས་བྱའི་ཐོག་གི་ however ལ་མིང་གི་དོ་བོ་གཉིས་ཡོད་དེ།

a. བསྐྱེད་ཆོག་[ཡིན་ཡང་ངམ་འོན་ཀྱང་]གི་དོན་སྟོན། སྐབས་འདིར་ however ཡི་རྗེས་སུ་ཆོགས་དྲགས་འཛོག་དགོས།

- He is nice, however, I don't like him. (ཁོ་མི་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་ང་ཁོ་ལ་མི་དགའ།)

b. མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཆོག་[ཇི་ལྟར་ཡང་ངམ་གང་ལྟར་] གྱི་དོན་སྟོན། སྐབས་འདིར་ however ཡི་རྗེས་སུ་ཆོགས་དྲགས་མི་འཛོག

- However nice he is, I don't like him. = No matter how nice he is, I don't like him. (ཁོ་ཇི་ལྟར་བཟང་ཡང་། ང་ཁོ་ལ་མི་དགའ།)

4. no matter what ཡི་ཆོག་སྒྲིག་ཐབས།; no matter what ཡང་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་ཆོག་ཡིན་ལ། [ཅི་རུང་]ཞེས་པའི་དོན་སྟོན་པ་དང་།

whatever དང་འདྲ་བར་བྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དྲངས་ཏེ་དེའི་རྗེས་སུ་ཆོག་གྲུབ་གཙོ་བོ་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པ་ཡིན།

what བློ་ཚབ་ཆོག་ཡིན་ལ། ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དེའི་ནང་བྱེད་པོའི་ཆོག་གསལ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་དང་ཡང་ན་བྱ་ཆོག་ be ཡི་རྗེས་སུ་བྱེད་པོའི་ཆོག་གི་ཁ་སྐོང་བྱེད་པ་ཡིན།

a. བྱེད་པོའི་ཆོག་བྱེད་པ།

- No matter what happens, I'll support you. = Whatever happens, I'll support you. (དོན་དག་ཅིག་བྱུང་རུང་སུ་ཁྱོད་ལ་རྒྱབ་སྦྱོར་བྱེད་ངེས་ཡིན།)

b. བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་བྱེད་པ།

- No matter what he says, I don't believe him. (what བློ་ཚབ་ཆོག་ཡིན་ལ།) =
Whatever he says, I don't believe him. (ཁོས་ཅི་བཤད་རུང་། ང་ཁོ་ལ་ཡིད་ཆེས་མེད།)

c. བྱ་ཆོག་ be ཡི་རྗེས་སུ་བྱེད་པོའི་ཆོག་གི་ཁ་སྐོང་བྱེད་པ།

- No matter what he is, he must obey the law. = Whatever he is, he must obey the law. (ཁོ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་། ཁོས་ངེས་པར་དུ་བྱིམས་བཙུང་དགོས།)

5. དེ་དང་རིགས་འདྲ་བའི་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་ཆོག་འགའ་ཡོད་པ་གསལ་ལྟར།

✧ no matter when ལུས་ནམ་ཡིན་རུང་། = whenever

✧ no matter where ཡུལ་གང་ཡིན་རུང་། = wherever

✧ no matter who མི་སུ་ཡིན་རུང་། = whoever

- No matter when I see him, he is studying. = Whenever I see him, he is studying. (ངས་ཁོ་ནམ་མཐོང་ནའང་ཁོས་སློབ་སྦྱང་བྱེད་བཞིན་འདུག)
- No matter where he is, I'll find him. = Wherever he is, I'll find him. (ཁོ་གང་དུ་ཡོད་རུང་ངས་རྙིང་ངེས་ཡིན།)
- No matter who does it, it is none of my business. = Whoever does it, it is none of my business. (བྱ་བ་འདི་མི་སྟུས་སྐྱབ་རུང་། དེ་ང་དང་འབྲེལ་བ་མེད།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

- No matter how great one is, there is always someone greater. (མི་ཞིག་ངེ་འདྲའི་རྒྱབས་ཆེན་ཡིན་རུང་། དེ་ལས་ཀྱང་རྒྱབས་ཆེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད།)
  - However clever you think you are, there is always someone cleverer. (ཁྱོད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ངེ་འདྲའི་སྤང་པོ་ཡིན་སྟེ་རུང་། དེ་ལས་ཀྱང་སྤང་པའི་མི་ནམ་ཡང་ཡོད།)
  - No matter how hard you try to beat me, you will lose. (ཁྱོད་ཀྱིས་ངེ་ལྟར་བྱགས་ཀྱིས་ང་ལ་ཆོལ་རུང་། ཁྱོད་ལམ་འགོ་གི་རེད།)
  - However hard you try to beat me, you will lose. (ཁྱོད་ཀྱིས་ངེ་ལྟར་བྱགས་ཀྱིས་ང་ལ་ཆོལ་རུང་། ཁྱོད་ལམ་འགོ་གི་རེད།)
- Therefore, we should be humble in our words and actions. (དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས། ང་ཚོས་ཁ་བཤད་དང་བྱ་སྤྱོད་ཐད་དུ་ཁེངས་སྦྱང་བྱས་ན་འགྲིག།)
  - As a result, we should always be polite to our teachers. (དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས། ང་ཚོས་ནམ་ཡང་དགེ་ཤེས་ལ་བརྩི་བཀུར་བྱེད་འོས།)
  - For that reason, we ought to be thoughtful and kind to others. (དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས། ང་ཚོས་བསམ་ཤེས་དང་གཞན་ལ་བསམ་བཟང་བྱེད་འོས།)
  - So, we ought to respect our parents. (དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས། ང་ཚོས་པ་མར་གྲུས་བཀུར་བྱེད་འོས།)

Lesson 94: Congratulations བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Don: Congratulations on your promotion, Sheila.

Sheila: Thanks. But it's nothing.

Don: Don't be humble.

Sheila: Well, in fact, I am a bit proud of myself.

ཏན། ཤེ་ལ། ཁྱོད་གོ་གནས་འཕར་བར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ལྟུ།

ཤེ་ལ། ཐུགས་རྗེ་ཆེ། དེ་སློང་རིན་མི་འདུག།

ཏན། དེ་འདྲའི་ཁེངས་སྦྱང་མ་བྱེད་དང་།

ཤེ་ལ། ཨྱོ། རོན་དངོས་ཐོག་ང་ཡང་རང་ཉིད་ལ་གཟི་བཞིན་བྱུང་ཙམ་ཞིག་སྦྱེས་ཀྱིན་ཡོད།

II. Key Points གནད་ཀྱི་མཛེས་ལྗོན་

1. congratulation, *n.* བྲག་གིས་བདེ་ལེགས་ * (གཤམ་གྱི་ཚོག་གི་བྲག་སྤངས་ཁྱོད་མིང་ཚོག་བཞོལ་དགོས་) Congratulations on + དོན་གྱི་ལ་བྲག་གིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་བ། || Congratulations on getting an “A” on your biology test. (སྤྱི་དངོས་རིག་པའི་རྒྱགས་ཚད་ལ་“A”ཐོབ་པར་བྲག་གིས་བདེ་ལེགས་ཞུ།)
2. It's nothing. གྲོང་རིན་མེད་པ། ཉ་ལས་དགོས་པ་ཅི་ཡང་མི་འདུག = That's nothing.
3. a bit ... ཕྱད་ཟད། ཉྱག་ཅམ། = a little ... *ཚོག་གྲུང་འདི་བསྐྱན་ཚོག་བྱེད་པ་ཡིན་པས། དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱན་ཚོག་གས་བསྐྱན་ཚོག་གང་རུང་སྤང་ནས་བྱུང་ཚོས་སྤྱད་ཡུལ་བྱས་ཚོག། || It's a bit hot today. (དེ་རིང་ཚ་བ་ཕྱད་ཆེ།); He walked a bit slowly. (ཁོ་ཕྱད་ཟད་དལ་མོར་བྱིན་སོང་།)
4. proud, *adj.* ར་རྒྱལ།; be proud of ... གང་ཞིག་ལ་གཟི་བརྗིད་སྤྱི་བ། || Our teacher is proud of us because we all did well in the exam. (ང་ཚོ་ཚང་མས་རྒྱགས་སྤྱད་པ་བཟང་བས་དགེ་ཀན་ང་ཚོའི་ཆེད་དུ་གཟི་བརྗིད་སྤྱི་གི་ཡོད།)

III. གནད་ཀྱི་བྱས་ནས་སྤྱོད་ཆ་ཁ་སྤོང་དགོས།

1. No matter how _____ is, Nancy always does well. (A) the test difficult (B) difficult test (C) difficult the test (D) difficult the tests
2. _____ he does, he always does a good job. (A) Whenever (B) No matter (C) Whoever (D) Whatever
3. _____, I can swim faster. (A) However fast he swims (B) Whoever (C) Whatever (D) No matters what
4. _____ I ride my bicycle, I feel happy. (A) Whenever (B) Whoever (C) Whatever (D) No matter what
5. You play the piano very well. _____ I think you should study music in university. (A) But (B) And (C) Therefore (D) Then
6. Congratulations on _____. (A) you for winning the game (B) winning the game (C) Bob's team won the game (D) won the game

Lesson 95: A Balanced Diet རྫོང་མཉམ་པའི་བཟའ་བུ་ལ།

I. Reading ལྟོ་སྒྲིག་

Some people eat to live, but there are others who live to eat. To live a long and healthy life, we must learn to have a balanced diet. A balanced diet simply means a bit of everything. A diet that includes meat, fish, vegetables and fruit is, of course, ideal. If you watch your diet, then you won't have to suffer the pain of going on a diet.

མི་ལ་ལས་འཚོ་བའི་ཆེད་དུ་ཟ་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ཟ་བའི་ཆེད་དུ་འཚོ་ཡོད། ཚོ་རིང་ཞིང་བདེ་ཐང་གི་འཚོ་བ་ཞིག་སྤྱུལ་བ་ལ་ངས་པར་དུ་དོ་མཉམ་པའི་བཟའ་བུ་ལ་སྤྱོད་མཉམ་དགོས། དོ་མཉམ་པའི་བཟའ་བུ་ལ་ཟ་བ་ནི་ཟས་སྤྲུལ་ཚང་མ་ཉུང་ཅམ་རེ་དགོས་པའི་དོན་རང་ཡིན། ཤ་དང་། ཉ། སྒྲི་ཚལ། ཤིང་ཉྱག་བཅས་འདུས་པའི་བཟའ་བུ་ལ་ཟ་བ་ནི་རང་ཡིན་པ་སྤྲུལ་མ་དགོས། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་སོ་སོའི་བཟའ་བུ་ལ་ཟ་དོ་སྤང་བྱས་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཟ་ཚོད་འཛིན་པའི་སྤྱུག་སྤྱོད་དགོས་ཀྱི་མ་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚོག་དཔེ་འགྲེལ།

1. balanced, *adj.* དོ་མཉམ་པ། || He eats three balanced meals a day. (ཁོས་ཉིན་རེ་ལ་དོ་མཉམ་པའི་ཟས་གསུམ་རེ་བཟའ་གི་ཡོད།)
2. diet, *n.* (ངས་གཏན་གྱི་) བཟའ་བུ་ལ། *go on a diet ཟས་ཚོད་འཛིན་པ། || You are too fat; you should go on a diet. (ཁྱོད་རྒྱགས་དུགས་འདུག ཁྱོད་ཀྱིས་ཟས་ཚོད་འཛིན་འོས།); I can't eat candy because I am on a diet. (ངས་ཟས་ཚོད་འཛིན་བཞིན་ཡོད་པས་མངར་ཆ་ཟ་མི་ཉན།)

3. healthy, *adj.* བདེ་ཐང་། || Bob is not very healthy because he never exercises. (གླ་ཉི་ཡིས་ལུས་སྦྱང་གཏན་ནས་བྱེད་ཀྱི་མེད་པས་ཁོའི་ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་ཞེད་གཤམ་མེད།)

4. simply, *adv.* གླ་མའི་སྒོས། དེ་ག་རང་།

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། simply ཡིས་[དེ་ག་རང་]གི་དོན་སྟོན་སྐབས་བསྟན་པའི་དོན་སྟོན། སྐབས་ཚིག་གི་ནང་དུ་བྱེད་ཆོས་སྟོན་ཡུལ་གྱི་བྱ་ཆོག་གི་སྟོན་དུ་འཛིན་དགོས་པ་དང་། དགག་ཚིག་གི་ནང་དུ་བྱ་ཆོག་གི་ཚིག་གྲོགས་(དཔེར་ན། don't, can't སྟགས།) གྱི་སྟོན་དུ་འཛིན་དགོས།

✧ Paul simply said that you need to work harder. (ལུ་འོལ་གྱིས་ཁྱེད་ཀྱིས་བརྩོན་པ་ཆེ་ཙམ་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཤད་པ་རང་ཅེད།)

✧ I simply don't want to go to your party. (རེད་ཀྱི་སྒྲོ་ཆོ་ལ་འགོ་མི་འདོད་པ་དེ་ག་རང་ཡིན།)

5. mean, *vt.* དོན་སྟོན་པ། འདོད་པ། *དུས་གསུམ། mean, meant, meant.

*mean + མིང་ཚིག་/that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ། “དོན་སྟོན་དེའི་དོན་ནི་”

མི + mean + to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞིགས། མི་ཞིག་གིས་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཅིས་བྱེད་པ། = མི + intend + to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞིགས།

✧ A red traffic light means that you must stop. (ལམ་གྲོག་དམར་པོས་ཁྱེད་ཀྱིས་བཞོད་མཚམས་འཛིན་དགོས་པ་མཛོན།)

✧ I meant to call you yesterday, but I didn't have time. (ཁ་སང་ངས་ཁྱེད་ལ་ཁ་པར་རྒྱག་ཅིས་བྱས་ཀྱང་ཁོའི་ལོང་མ་བྱུང་།)

6. bit, *n.* བྱང་ཟད། ཏྲག་ཙམ། *a bit of + མིང་ཚིག་ བྱང་ཟད་ཅིག་ (a bit of སྐབས་འདིར་རྒྱག་ཆོག་ཡིན།); *a bit + རྒྱག་ཆོག་གསུམ། བྱང་ཟད། ཏྲག་ཙམ། (bit སྐབས་འདིར་བསྟན་ཆོག་ཡིན།)

✧ Would you like a bit of birthday cake? (ཁྱེད་ལ་སྐྱེས་སྐར་གྱི་སྒོ་ངའི་བཀ་ལེབ་ཏྲག་ཙམ་དགོས་མཁམ།)

✧ It's a bit colder today than it was yesterday. (དེ་རིང་ཁ་སང་ལས་འབྲགས་ཙམ་འདུག།)

7. include, *vt.* (ནང་དུ) འདུ་བའམ་ཚུད་པ།

8. meat, *n.* ཤ (བཟང་མེད།)

9. vegetable, *n.* སྒོ་ཆལ། (བཟང་ཡོད།)

10. fruit, *n.* ཤིང་ཏྲག་ སིལ་ཏྲག་ (སྦྱིར་བཏང་བཟང་མེད་ཡིན་ཡང་། རིགས་དང་སྒྲ་ཁ་མཚོན་སྐབས་བཟང་ཡོད་ཡིན།)

11. of course སྒྲོ་ས་མ་དགོས་པ། “དང་”།

*སྒྲོ་བ་ཚན་འདིའི་ནང་དུ་ of course བར་གསལ་བཞག་ཐུང་ཡིན་པས། བྱ་ཆོག་ be དང་བྱེད་པའི་ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་ ideal གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བཞག་ཡོད། ཚིག་གྲུབ་དེའི་ནང་ of course ཚིག་མགོར་བཞག་ཀྱང་ཚིག་སྟེ། “of course, a diet which ... is ideal.” ལྟ་བུ།

12. ideal, *adj.* རབ། རྒྱུ་འབབ་པ། || This weather is ideal for bike riding. (འདི་ནི་ལྷགས་རྟ་ཞོན་པར་བཟང་བའི་གནམ་གཤིས་ཅེད།)

13. suffer the pain of ... གང་ཞིག་གི་སྐྱག་ཐོང་བ། གང་ཞིག་གིས་གདུང་བ། *suffer, *vt.* གདུང་བ། འཛེབ། || Roger just suffered a terrible loss. His wife died. (རའོ་རྒྱར་གྱི་ཁྱེད་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་གདུང་། ཁོའི་རྒྱུ་མ་ཚོ་ལས་འདས་པ་ཅེད།)

III. Grammar Points བརྟུགས་དཀའ་གནད།

སྒྲོ་བ་ཚན་འདིར་ངས་མེད་ཚིག་ཐུང་བའི་བྱེད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཚིག་ཏུ་བཀོལ་ཐབས་སྒྱུར་སྦྱང་བྱེད་ཀྱི་ཡིན།

1. **Some people eat to live, but there are others who live to eat.** མི་ལ་ལས་འཚོ་བའི་ཆེད་དུ་ཟ་བ་དང་། འགའ་
ཞིག་ཟ་བའི་ཆེད་དུ་འཚོ་ཡོད།

གོང་གི་དཔེར་བཞིན་ནང་གི་འཕྲེད་ཐིག་རྒྱུ་པའི་ to live དང་ to eat གཉིས་ཀ་དེས་མེད་ཆོག་ཐུང་ ([ཆོག་པ་ to + བྱ་ཆོག་གི་མ་
གཟུགས་]གིས་གྲུབ་པའི་ཆོག་ཐུང་)ཡིན་པ་དང་། ཆོག་གྲུབ་ནང་དུ་དེ་གཉིས་ཀ་བྱ་བའི་བྱང་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་བྱས་ཏེ་སོ་སོ་བཞིན་བྱ་ཆོག་ eat དང་
live ཡི་བྱང་ཆོས་སྟོན།

2. **ཇེས་མེད་ཆོག་ཐུང་བྱ་བའི་བྱང་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་བྱེད་སྐབས། ཆོག་མགོར་བཞག་ཆོག་ལ་ཆོག་མཐུག་ཏུ་བཞག་ཀྱང་ཆོག་པ་དང་དེས་དགོས་ཆེད་གྱི་
དོན་སྟོན། ཆོག་ཐུང་དེ་ཆོག་མགོར་འཛོག་སྐབས་ཆོག་ཐུང་གི་རྗེས་སུ་ཆོག་སྟགས་ཏྲགས་འཛོག་དགོས་པ་དང་། ཆོག་མཐུག་ཏུ་འཛོག་སྐབས་སྟོན་ལ་
ཆོག་སྟགས་ཏྲགས་འཛོག་མི་དགོས།**

a. ཆོག་མགོར་འཛོག་པ།

To catch the train John got up early. (×)

→ To catch the train John got up early. (✓) (མི་ལོར་གྱི་རྗེས་ཆེད་པའི་ཆེད་དུ། རོན་སྐྱེ་མོ་ནས་མལ་ལས་ལངས།)

b. ཆོག་མཐུག་ལ་འཛོག་པ།

John got up early, to catch the train. (×)

John got up early to catch the train. (✓) (མི་ལོར་གྱི་རྗེས་ཆེད་ཕྱིར་རོན་སྐྱེ་མོ་ནས་མལ་ལས་ལངས།)

3. **དགོས་ཆེད་སྟོན་པའི་ཇེས་མེད་ཆོག་ཐུང་གི་ཆབ་ཏུ་གཤམ་གྱི་ཆོག་ཐུང་དག་བཀོལ་ཡང་ཆོག**

to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཟུགས་ གང་ཞིག་གི་ཆེད་དུ།

= in order to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཟུགས་

= so as to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཟུགས་

= with a view to + བྱ་མ་མིང་།

= with an eye to + བྱ་མ་མིང་།

*with a view དང་ with an eye གཉིས་ཀྱི་རྗེས་ཀྱི་ to བྱ་སྟོན་ཆོག་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱ་མ་མིང་སྐྱར་ནས་བྱ་བའི་
ཡུལ་ཆོག་བྱེད་དགོས། སྐབས་འདིར་ view དང་ eye གཉིས་ཀ་[དམིགས་ཡུལ་]གྱི་དོན་ལ་འགྲེལ་དགོས།

- He got up early to catch the train. = He got up early in order to catch the train. = He got up early so as to catch the train. = He got up early with an eye to catching the train. (མི་ལོར་གྱི་རྗེས་ཆེད་ཕྱིར་དུ་ཁོ་མོ་ནས་མལ་ལས་ལངས།)

ཇེས་མེད་ཆོག་ཐུང་བཞིན་དུ་ in order to ཡིས་དྲངས་པའི་ཆོག་ཐུང་ཡང་ཆོག་མགོར་བཞག་ཆོག་ལ་ཆོག་མཐུག་ཏུ་བཞག་ཀྱང་ཆོག་ འོན་
ཀྱང་ so as to ཡིས་དྲངས་པའི་ཆོག་ཐུང་རྒྱུན་པར་ཆོག་མཐུག་ཏུ་འཛོག་པ་མ་གཏོགས་ཆོག་མགོར་མི་འཛོག་ དེའི་སྐབས་ཀྱིས་གོང་གི་དཔེར་
བཞིན་འདི་ལྟར་བཅོས་ཆོག

- To catch the train, he got up early. = In order to catch the train, he got up early. = With a view of catching the train, he got up early. = With an eye of catching the train, he got up early.
- So as to catch the train, he got up early. (ཏུ་ཅང་ལུང་།)

4. **To live a long and healthy life, we must learn to have a balanced diet. = We must learn to have a balanced diet to live a long and healthy life.** ཆོ་ཤིང་ཞིང་བདེ་ཐང་གི་འཚོ་བ་ཞིག་སྐྱེ་བ་ལ་དཔེ་བར་དུ་

དོ་མཉམ་པའི་བཟའ་བཏུང་སྦྱང་ཤིས་དགོས།

a. live a ...life འཚོ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱེ་བ།

live བྱེད་མེད་ལས་ཚོག་བྱེད་སྐབས། [སྔོང་བ]ཡི་དོན་སྟོན་པ་དང་། རྗེས་སུ་གནས་ཡུལ་ལམ་ཡང་ན་ས་ཆ་སྟོན་པའི་སྒྲིབ་ཚོག་ཚོག་ཐུང་ངམ་
ཡང་ན་བསྐྱུན་ཚོག (དཔེར་ན there, here ལྟ་བུ)སྟོང་དགོས།

དཔེར་བཞིན། They live the city. (×)

→ They live in the city. (✓) (ཁོ་ཚོ་གྲོང་ཁྱིམ་འདིར་བསྐྱེད་ཡོད།)

He used to live in the city. (✓) (ཁོ་སྔོན་ཆད་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་བསྐྱེད་ཡོད།)

live བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོག་བྱས་ཀྱང་ཚོག་ལ། [འཚོ་བ་སྦྱས་པའི]དོན་སྟོན་པ་དང་། སྐབས་འདིར། life (འཚོ་བ) དེའི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་
བྱེད་དགོས།

- They lived a happy life. = They led a happy life. (ཁོ་ཚོས་འཚོ་བ་སྦྱིད་པོ་ཞིག་སྦྱེལ་བ་ཞིན་ཡོད།)

b. We must learn to have a balanced diet. (ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་དོ་མཉམ་པའི་བཟའ་བཏུང་སྟོང་ཤེས་དགོས།)

ཚོག་གྲུབ་འདིའི་ནང་གི་ learn ནི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོག་ཡིན་པ་དང་། [སྟོང་བ]དང་[ཤེས་བ]ཡི་དོན་སྟོན་ལ། དེའི་རྗེས་ཀྱི་ངེས་མེད་ཚོག་
ཐུང་ལ་མིང་ཚོག་གི་ངོ་བོ་ལྟན་པ་དེ་ learn གྱི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་བྱེད་དགོས།

learn to + བྱ་ཚོག་གི་མ་གཞན་གསུམ། རྟོགས་པའམ་བྱེད་ཤེས་པ།

- You should learn to get along well with people. (བྱོད་ཀྱིས་མི་གཞན་དང་མཐུན་པོ་འོང་ཤེས་དགོས།)

གཞན་ཡང་ learn གྱི་རྗེས་སུ་“how to + བྱ་ཚོག་གི་མ་གཞན་གསུམ”ཞེས་པའི་མིང་ཚོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚོག་ཐུང་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་བྱས་ཀྱང་
ཚོག

learn how to + བྱ་ཚོག་གི་མ་གཞན་གསུམ། རི་ཕྱར་བྱེད་རྒྱ་སྟོང་བ།

- You should learn how to get along with people. (བྱོད་ཀྱིས་མི་གཞན་དང་རི་ཕྱར་མཐུན་པོ་བྱེད་པ་སྟོང་
དགོས།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. Some people eat to live. (མི་ལ་ལས་འཚོ་བའི་ཆེད་དུ་ཟས་ཟ།)

- I eat a lot of fruit in order to stay healthy. (ངས་བདེ་ཐང་འཛིན་སྟོང་བྱེད་ཆེད་ཤིང་ཏོག་མང་པོ་ཟ་གི་ཡོད།)
- To improve her English, Kate studies every day. (ཁའེ་ཐེ་ཡིས་ཁོ་མོའི་དབྱིན་ཇི་མཐོར་འདེགས་གཏོང་ཆེད་ཉིན་
རེ་བཞིན་སྟོང་སྟོང་བྱེད་གི་ཡོད།)
- In order to become a professional photographer, Billy is studying photography. (བར་ལེན་
མཁས་ཅན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཆེད་ནི་ལའེ་ཉིས་པར་ལེན་སྟོང་བཞིན་ཡོད།)

2. We must learn to have a balanced diet. (ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་དོ་མཉམ་པའི་བཟའ་བཏུང་སྟོང་ཤེས་དགོས།)

- Barry should learn how to eat a balanced diet. (བད་ཙོས་ཀྱིས་དོ་མཉམ་པའི་བཟའ་བཏུང་རི་ཕྱར་སྟོང་རྒྱ་ཤེས་
དགོས་ཀྱི་འདུག།)
- I ought to learn how to talk politely to others. (ངས་རི་ཕྱར་མི་གཞན་ལ་གྲུས་ཞབས་ཡོད་པའི་སྒྲོ་ནས་སྐད་ཆ་
ཤོད་རྒྱ་སྟོང་དགོས།)
- You might want to learn how to knit some day. (ཉིན་ཞིག་བྱོད་ཀྱིས་འཐག་ལས་སྟོང་འདོད་ཀྱང་སྤྲོད།)

Lesson 96: You're Looking Great! ཁྱེ་རང་ཡག་པོ་འདུག

I. Dialogue ཁ་བརྒྱུད།

Sid: Wow! Candy, you're looking great!

ཁན་ཏེ།   རེད་བས།

Candy: Really?

Sid: You look so slim. How did you do it?

སའེ་ཏེ།

ཁྱིམ་གྱི་གཟུགས་པོ་སྒྲ་བ་ལ། གང་ལྟར་བྱས་ནས་བྱུང་ངམ།

Candy: I went on a balanced diet.

ཁན་ཏེ།

ངས་དོ་མཉམ་པའི་ཁ་ལག་བཟས་པ་ཡིན།

སའེ་ཏེ།   ཨ་ཙོ། ཁན་ཏེ་ལགས། ཁྱིམ་རང་ཡག་པོ་ལ།

II. Key Point གནད་ཀྱི་ལྟ་མཐོག་ལྟར་ལྟ།

slim, *adj.* སྒྲ་ཞིང་ལྗེས་པ། || Connie is too slim. She should eat more. (ཁན་ནའེ་ག་རེད་ཐག་ཚོད་འདུག ཁོ་མོས་ཟ་མ་
མང་ཙམ་ཟ་འོས།)

III. གནད་ཀྱི་བྱས་ནས་སྟོང་ཆ་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. Paul must learn ____ speak English for his job. (A) how (B) how to (C) in order to (D) in order
2. My brother lives in the city, but I live _____. (A) in the country (B) at the country (C) on the country (D) over the country
3. I listen very carefully to the teacher _____ a good student. (A) in order be (B) so that to be (C) so as to be (D) so to be
4. To be on time for _____ leave my house at 6:00 a.m. (A) work, so (B) work, and I (C) work I (D) work, I
5. When he was sixteen, he learned _____ a car. (A) how to (B) how his father fix (C) how to fix (D) how to fixes
6. Sue _____ last month and now she looks great. (A) went dieting (B) went in a diet (C) went under a diet (D) went on a diet

Lesson 97: By Taxi གླ་བྱེད་ལ་འདུག་པ།

I. Reading ལྟ་སྟོན།

One of the best and most convenient ways to get around a city is by taxi. However, it is also the most expensive way. In some cases, tipping is expected, too.

On the other hand, a taxi driver knows the city like the back of his hand. He can quickly take you to any place you want to visit. The taxi ride might be expensive, but it's time-saving.

གྲོང་ཁྱེར་ཞིག་ལ་སྒྲོང་བ་བྱེད་ན་སྟབས་བདེ་ཤོས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་གཅིག་ནི་གླ་བྱེད་ལ་འདུག་ཏུ་རེད། འོན་ཀྱང་། དེ་ནི་འགྲོ་སྐོང་ཆེ་ཤོས་རེད། སྟབས་
འགར་ད་རུང་རྒྱ་པ་ཡང་སྒྲོད་དགོས་ཀྱི་ཡིད།

སྟོན་པ་གཞན་ཞིན་ནས་བཤད་ན། གླ་བྱེད་ཁ་ལོ་བ་གྲོང་ཁྱེར་ལ་ལག་མཐིལ་གྱི་རི་མོ་བཞིན་དུ་ཆ་རྒྱས་ཡོད། ཁོས་ཁྱོད་འགྲོ་འདོད་པའི་ས་ཆ་གང་ཡིན་ལ་
མགྲོགས་པོར་སྟེལ་བྱུང་། གླ་བྱེད་སྒྲོད་པ་འགྲོ་སྐོང་ཆེ་སྒྲིད་མོད། འོན་ཀྱང་དུས་ཚོད་གོ་ཆུང་བྱེད་བྱུང་།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. taxi, *n.* གླ་བྱེད། *taxi driver གླ་བྱེད་ཁ་ལོ་བ། driver, *n.* ཁ་ལོ་བ།
2. convenient, *adj.* སྟབས་བདེ་པོ། || I like living in the city. It's very convenient. (ང་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འདུག་ཏུ་
དགལ། དེ་ཉ་ཅང་སྟབས་བདེ་རེད།)
3. get around + ས་མིང་། || How do you get around town if you don't have a car? (གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་མོ་ཁ་མེད་
ན། གྲོང་བརྒྱལ་དུ་སྒྲོང་བ་ནི་ལྟར་བྱེད་དམ།)

4. expensive, *adj.* གོན་ཆེན་པོ། གོང་ཆེན་པོ། || My father has an expensive watch. (ངའི་ཨ་ཕར་ཆུ་ཚོད་གོང་ཆེན་ཞིག་
ཡོད།)
5. in some cases གནས་ཚུལ་ལ་ལའི་འོག་སྐབས་འགར། *in many cases གནས་ཚུལ་མང་པོའི་འོག་; in most cases གནས་
ཚུལ་མང་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་འོག་ ཉག་པར།; case, *n.* གནས་ཚུལ།
✧ In some cases, it is better to say nothing at all. (སྐབས་འགར་ཅི་ཡང་མ་བཤད་ན་རབ་ཡིན།)
✧ In many cases, it is better to give than to receive. (གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གི་འོག་ལེན་པ་ལས་སྤྱོད་པ་བཟང་།)
6. tip, *vi.* རྟེན་པ་སྟེར་བ། || In American restaurants tipping is proper and very common. (ཨ་རིའི་ཟ་ཁང་དུ་
(ཞབས་ཞུ་བ་ལ) རྟེན་པ་སྟེར་བ་ནི་འོས་མཐུན་དང་ཉ་ཅང་དར་ཁུབ་ཆེ་བ་ཞིག་རེད།)
7. expect, *vi.* རེ་བ་བྱེད་པ། *expect + (མི) + to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞི་གསུམ། (མི་ཞིག་ལ) གང་ཞིག་བྱེད་རེ་བྱེད་པ། || The
boss expected Bill to have the report finished, but he didn't. སྤྱོད་བདག་གིས་པོ་འོ་ལ་གྱིས་སྟན་ཞུ་དེ་བྲིས་ཚར་
བར་རེ་བ་བྱས་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོས་མ་ཚར་པ་རེད།
8. know + བྱ་དངོས་མི + like the back of one's hand རོན་དངོས་གང་ཞིག་ལག་མཐིལ་གྱི་རིམ་ལྟར་ཤེས་པའི་དོན་ཏེ་ཆོག་དོན་
ནི་ལག་ཁྱུང་ལྟར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་འདྲོ། || I will teach you how to use this computer. I know it like the back of
my hand. (ངས་ཁྱོད་ལ་ཕྱིས་འཁོར་དེ་བཅད་སྟོང་བྱེད་ཚུལ་འཁྲིད། ངས་དེ་ལག་མཐིལ་གྱི་རིམ་ལྟར་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།)
9. visit, *vi.* ལུ་རུ་འགྲོ་བ།
*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།
སློབ་ཚན་འདིའི་མཁུ་གསལ་བསྐྱེད་པའི་ཆོག་གྲུབ་གསུམ་པ་ནི་མ་གཞིར་“any place which you want to visit” ཞེས་པ་ཡིན་
ལ། which ཡིས་སྟོན་གྱི་ any place ཡི་ཚབ་བྱས་ཏེ། བྱང་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་བ་འདྲེན་པ་ཡིན། དེ་ཡང་which ནི་བྱེད་
འབྲེལ་ལས་ཆོག་ visit ཡི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་གྱུར་ཡིན་པས་བསུས་ཆོག།
10. taxi ride, *n.* གླ་བྱེད་ལ་སྟོད་པ། *bus ride, *n.* སྤྱི་སྟོད་རྒྱང་ས་འཁོར་ལ་སྟོད་པ། || A taxi ride is much more
comfortable than a bus ride. སྤྱི་སྟོད་རྒྱང་ས་འཁོར་ལ་སྟོད་ཐུག་ལས་གླ་བྱེད་ལ་སྟོད་པ་བདེ་མོ་ཡོད།
11. time-saving, *n.* དུས་ཚོད་གོན་ཚུང་བ།

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་གཙོ་བོ་གངས་ཀའི་ཚབ་ཆོག་གི་བཞོལ་སྟངས་མཚམས་སྟེར་བྱ་རྒྱུ་མ་ཟད། by དང་འགྲིམ་འགྲུལ་ཡོ་བྱེད་ཀྱི་མིང་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་
མཚམས་སྟེར་བྱ་རྒྱུ།

1. One of the most convenient ways to get around a city is by taxi. གོང་ཁྱེད་ཞིག་ལ་སྟོར་བ་བྱེད་ན་སྟབས་ བདེ་ཤོས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་གཅིག་ནི་གླ་བྱེད་ལ་འདུག་ཆུ་དེ་རེད།

a. གངས་ཀའི་ཚབ་ཆོག་ (དཔེར་ན་ one, two, some, many, a few སྟགས་ལྟ་བུ) + of/ + the /these/those/ འབྲེལ་
བའི་ཚབ་ཆོག་ (དཔེར་ན། your, my, John's སྟགས་ལྟ་བུ) + མིང་ཆོག་ “ནང་གི་” “ཡང་ན།” “ལས་”

- One of his hobbies is collecting stamps. (ཁོའི་དགའ་ཤོགས་ (ནང་གི) གཅིག་ནི་སྟགས་རྟགས་གསོག་ཉར་བྱེད་
ཆུ་དེ་རེད།)
- Five of the students failed the exam. (སློབ་མ་ཚོ་ལས་ལྔ་སྟགས་མ་འཕྲོད་པ་རེད།)
- Many of these ideas do not work. (བསམ་འཆར་འདི་དག་ལས་མང་ཤོས་ཤིག་གིས་གོ་ཚད་ཀྱི་མི་འདུག།)

Lesson 98: Where to, Lady? ཡ་ཙག་ལགས། ག་པར་འགྲོ་ཡམ།

I. Dialogue བརྒྱུད།

Taxi driver: Where to, lady? འགྲུལ་པ། མི་འཁོར་ས་ཚུགས། མཚུགས་ཚམས་གནང་དང་།
Passenger: The train station, and make it fast. སྤྱི་ཕྱོད་ཁ་ལོ་པ། བྱིད་རང་དེ་འདྲའི་བྲལ་བ་ཆེ་དོན་ཅི་ཡིན།
Taxi driver: What's the hurry? འགྲུལ་པ། རས་ཡིན་གཅིག་མིན་གཉིས་ཉང་ཉེ་ལ་སྒྲོད་པའི་མི་
Passenger: I must catch the first train to Shanghai. འཁོར་དང་པོའི་རྗེས་ཟིན་དགོས།
 སྤྱི་ཕྱོད་ཁ་ལོ་པ། ཡ་ཙག་ལགས། ག་པར།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ཕྱི་མིག

1. Where to, lady? = Where are you going, lady? (ཡ་ཙག་ལགས། བྱིད་ག་པར་ཕྱི་བས་ཚུ་ཡིན།)
2. ... and make it fast. (མཚུགས་ཚམས་བྱོས་དང་།) = ... and drive quickly.
3. What's the hurry? = What's the rush? = Why are you in such a hurry? (བྱིད་དེ་འདྲའི་བྲལ་བ་ཆེ་དོན་ཅི།)
 hurry *n.* (= rush)

III. གནད་ཀྱི་བྱས་ནས་སྒྲོལ་ཆའི་ཁ་སྒྲོལ།

1. Our family enjoys traveling _____. (A) by a train (B) on train (C) in train (D) by train
2. _____ are going camping this weekend. (A) Some us (B) We some (C) Some of us (D) Some in us
3. Jill rides _____ to work every day. (A) bus (B) by a bus (C) on bus (D) the bus
4. According to Lesson 97, which is true? (A) It is convenient to travel by taxi. (B) A taxi ride is not expensive. (C) Traveling by taxi is very slow. (D) All taxis are pink.
5. According to Lesson 97, which is not true? (A) Tipping is not expected. (B) A taxi driver knows the city well. (C) Traveling by taxi is very convenient. (D) Taxis are expensive.
6. I'll talk to you later. I have to _____ in ten minutes. (A) ride a bus (B) catch a bus (C) hold a bus (D) arrest a bus

Your Cheatin' Heart བྱིད་ཀྱི་གཡོ་སེམས།

I. Lyrics ལྷ་ཚོགས།

I
 Your cheatin' heart will make you weep.
 You'll cry and cry and try to sleep,
 But sleep won't come the whole night through.
 Your cheatin' heart will tell on you.

II
 When tears come down like falling rain,
 You'll toss around and call my name.
 You'll walk the floor the way I do.
 Your cheatin' heart will tell on you.

III
 Your cheatin' heart will pine someday,
 And crave the love you threw away.
 The time will come when you'll be blue.
 Your cheatin' heart will tell on you.

I
 བྱིད་ཀྱི་གཡོ་སེམས་ཀྱིས་བྱིད་རང་འདྲུག
 བྱིད་འདྲུག་འདྲུག་གཉིད་ཨ་ཐུབ་བཟ།
 འོན་ཀྱང་མཆན་གང་ལ་གཉིད་ཡོང་བར་མི་འགྱུར།

ཁྱོད་ཀྱི་གཡོ་སེམས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་མཚང་བརྟོད་པར་འགྱུར།

II

མཆི་མ་ཆར་ལྟར་འབབ་དུས།

ཁྱོད་ཀྱིས་ཨ་ལོག་རྒྱལ་བཞིན་ང་ཡི་མིང་ནས་འབོད།

ཁྱོད་ཀྱང་ང་ལྟར་བང་གཙལ་སྟེང་དུ་ཕར་འགོ་རྒྱུར་འོང་བྱེད།

ཁྱོད་ཀྱི་གཡོ་སེམས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་མཚང་བརྟོད་པར་འགྱུར།

III

ནམ་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་གཡོ་སེམས་ཀྱིས་ཁྱོད་རང་ཉམ་ཉམ་བར་བྱེད།

ཁྱོད་ཀྱིས་རང་ཉམ་ཀྱི་བསྐྱར་བའི་ཚེ་དགའ་དེ་ལ་རེ་ལྟོས་བྱེད།

ཁྱོད་སྐྱོ་བའི་ཉན་མོ་དེ་སྤེབས་པར་འགྱུར།

ཁྱོད་ཀྱི་གཡོ་སེམས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་མཚང་བརྟོད་པར་འགྱུར།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. cheatin', *adj.* མགོ་སྐྱོར། གཡོ་ཚོལ། *cheatin' སྤྱིར་ན cheating ཞེས་འབྲི་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་ཁ་སྐད་དམ་སྤྱི་ཚིག་གི་ནང་
དུ། རྒྱུན་པར ing ཡིས་གྲུབ་པའི་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་ in' ཞེས་རྫོང་བའམ་བྲིས་ཏེ། སྤྱི་ཚོར་ཡང་དུ་གཏོང་བ་རེད། *cheat, *vt. & vi.*
མགོ་སྐྱོར་བཏང་བ། cheat on + མི དགའ་གྲོགས་བཅུ་དུང་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བ།

✧ Bert cheated the police about his age. (ཡེར་ཐི་ཡིས་ཉན་ཚོག་པར་ཁོའི་ལོ་ཚད་རྒྱུན་བཤད་བྱས།)

✧ Wendy divorced Paul because he cheated on her. (ཁོ་ཉེ་དང་ལུ་འོལ་ཐོར་དོན་ནི་ཁོས་ཁོ་མོར་མགོ་སྐྱོར་
བཏང་བས་རེད།)

2. weep, *vi.* དུ་བ། || Brave men never weep. (མི་དཔལ་བོས་མིག་རྒྱ་གཏན་ནས་མི་གཏོང་།)

3. the whole night through = all night long *དོ་སྤྱང་བྱ་ཡུལ། འདི་ནི་དུས་ཚོད་སྟོན་པའི་བསྐྱར་ཚིག་ཚིག་གི་ཐུང་ཡིན་པ་དང་།
རྒྱུན་པར་ཚིག་མཛུགས་ཏུ་བཞག་ཡོད། || Carol was so worried about the exam that she couldn't sleep all night
long. (ཁྱེ་ལོ་གྱིས་རྒྱལ་ཆད་ལ་སེམས་ཁུལ་བྱས་ཏེ་མཚན་གང་བོར་གཉིད་མ་བྱས།)

4. tell on + མི མི་ཞིག་གི་མཚང་བརྟོད་པའམ་མཚང་འབྲུ་བ། འུགས་རྒྱུན་རན་པ་བཟོ་བ།

*དོ་སྤྱང་བྱ་ཡུལ།

tell སྤྱིར་བཏང་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ཡིན་པ་དང་། [ཤོད་པ་འམ་སྤྱི་བ]ཡི་དོན་སྟོན་ལ། སྐབས་འདིར་བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་ཡིན་ལ་ on དང་
མཉམ་དུ་བཀོལ་ཡོད་པ། [མཚང་རྟོད་པའམ་མཚང་འབྲུ་བ]དང་[འུགས་རྒྱུན་རན་པ་བཟོ་བ]ཡི་དོན་སྟོན།

✧ The naughty student told his teacher a lie. (བསྐྱར་བཤིག་ཆ་བའི་སྤྱི་བ་མ་དེས་ཁོའི་དགེ་རྒན་ལ་རྒྱུན་ལའ།)

✧ The other classmates don't like Mark because he told on them. (མང་ཁི་ཡིས་ཁོ་ཚོར་མཚང་བྱས་
པས་སྤྱི་བ་གྲོགས་གཞན་ཚང་མ་ཁོ་ལ་དགའ།)

✧ His wife's nagging is beginning to tell on his nerves. (ཁོའི་རྒྱང་མའི་སྤྱི་བ་ཤོད་ཀྱིས་ཁོའི་དབང་བོ་ལ་
འུགས་རྒྱུན་རན་པ་ཐེབས་འགོ་རྒྱལ།)

5. tear, *n.* མིག་རྒྱ། མཆི་མ། || The brave window didn't shed a tear at the funeral. (སྤོ་ཁོག་ཅན་གྱི་ཡུགས་མ་དེས་
འདས་མཚན་སྟེང་མིག་རྒྱ་ཐིགས་པ་གཅིག་མ་ལྟང་།)

6. toss, *vi.* ཡ་ལོ་རྒྱལ་པ། *སྒྲུ་ཚིག་ཁྲོད་ཀྱི་ toss around དེ་ toss and turn དང་འདྲ།; toss and turn ཡང་ཡང་དུ་ཡ་ལོ་རྒྱལ་རྒྱལ་པ། Henry tossed and turned in bed as he was having a nightmare. (ཉན་རྩིས་མྱོ་ལམ་འབྲིགས་ནས་མལ་བྲིའི་སྤྲོད་དུ་ཡ་ལོ་རྒྱལ་ཡང་ཡང་བརྒྱབ།)
7. You'll walk the floor the way I do. = You'll pace back and forth across the floor as I pace back and forth across the floor. (ཁྱོད་ཀྱང་དང་འདྲ་བར་པང་གཅེས་སྤྲོད་པར་འགོ་རྒྱུར་འོང་བྱེད།)
- a. walk སྐབས་འདིར་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ཡིན་ལ། [པར་འགོ་རྒྱུར་འོང་བྱེད་པ]ཡི་དོན་སྟོན་པ་དང་། གཞན་ walk ལ། [བྱི་བྲིད་ནས་སྐོར་བ་རྒྱལ་པའི་]དོན་ཡང་ཡོད།
- ✧ The tramp walked the streets looking for handouts. (འབྲམ་པོ་དེས་ཁྲོམ་ལ་པར་འགོ་རྒྱུར་འོང་བྱས་ཏེ་སྤྱོན་པ་འཚོལ་བཞིན་ཡོད།)
  - ✧ Grandpa likes to walk the dog every morning. (སྦྱོ་བོ་ལགས་ཞོགས་པ་རེ་བཞིན་བྱི་བྲིད་ནས་སྐོར་བ་རྒྱལ་པར་དགའ།)
- b. the way ཞེས་པ་ཚིག་གྲུབ་འདིའི་ནང་དུ་ as དང་འདྲ་བར་མཚུངས་གསལ་སྒྲུ་ཡིན་པ་དང་། མཚུངས་སྒྲུར་གྱི་ཚིག་གི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བྱ་བའི་བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་འབྲེན་པ་དང་། do ཞིང་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གོགས་ཡིན་ལ་སྟོན་གྱི་ walk the floor ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།
- ✧ He plays the song the way I do. (ཁོས་ད་ནང་བཞིན་གཞས་དེ་དགོལ་གྱི་ཡོད།)
- c. pace, *vi.* བོམ་པ་རྒྱལ་པ།
- ✧ The tiger is pacing in his cage. (སྟག་དེ་རང་གི་ལྷགས་བྲའི་ནང་པར་འགོ་རྒྱུར་འགོ་བྱེད་བཞིན་ཡོད།)
- d. back and forth པར་འགོ་རྒྱུར་འགོ་བྱེད་པ།
- ✧ I travel back and forth between Boston and New York every day. (ང་ཉིན་རེ་བཞིན་པོ་སི་ཏུང་དང་ ཉིུ་ཡོག་བར་དུ་པར་འགོ་རྒྱུར་འོང་བྱེད་གྱི་ཡོད།)
8. pine, *vi.* ག་རིད་པ། ཉམ་ཉེས་པ། & *n.* ཐང་གིང་། || Following the death of his wife, Tom secluded himself and pined away. (ཁུང་མ་འདས་རྗེས་ཐོམ་གྱིས་རང་ཉིད་ལོགས་སུ་ཐུད་ཅིང་ཉམ་ཐག་པར་གྱུར།)
9. someday, *adv.* དུས་ནམ་ཞིག་ ཉི་མ་ཞིག་ མིང་འདི་དུས་སྟོན་པའི་བརྒན་ཚིག་ཅིག་ཡིན་ལ་སྤྱིར་བཏང་མ་འོངས་པའི་ཚིག་གི་ནང་དུ་བཀོལ་གྱི་ཡོད། || “I will marry you someday,” the man told his girlfriend. (མི་དེས་ཁོའི་དགའ་མར་བཤད་རྒྱུར། ཉིན་ཞིག་ངས་ཁྱོད་ཁྱེད་མར་ལེན་རྒྱ་ཡིན།)
10. crave, *vt.* རེ་ལྟོས་བྱེད་པ། “ཅི་མ་རུང་སྟམ་པ། || John craves to have his own business. (རྩོན་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚོང་ཁང་ཡོད་ན་ཅི་མ་རུང་སྟམ་གྱི་འདུག།)
11. ... and crave the love you threw away. = ... and crave the love which you threw away. (“ཁྱོད་གྱིས་བསྐྱར་བའི་བཙུང་དགའ་དེ་ལ་རེ་ལྟོས་བྱེད།) *threw, *vt.* སྒྲུར་བ། དབྱུག་པ། *དུས་གསུམ། throw, threw, thrown throw away ... གཡུག་པ། སྒྲུར་བ། || Every summer Andy throws his old clothes away. (ལོ་རེའི་དབྱར་ཁར་ཨན་དྲིས་གྱིས་ཁོའི་གོན་པ་རྙིང་པ་དག་པར་གཡུག་གི་ཡོད།)
12. The time will come when you'll be blue. = The time when you'll be blue will come. (ཁྱོད་སྟོ་བའི་ཉིན་མོ་དེ་སྤྲོབས་པར་འགྱུར།)

*སྐབས་འདིར The time བོད་པོ་འདི་ཚོག་ཡིན་པ་དང་། when you'll be blue བོད་པོ་འདི་བསྐྱེད་ཚོག་ when གྱིས་དྲངས་པའི་མིང་གི་བྱང་ཚས་སྟོན་པའི་ཚོག་གྲུབ་པ་ཡིན། དེས The time གྱི་བྱང་ཚས་སྟོན།

*blue, *adj.* ཡིད་ལྷན་པ། ཡིད་སྟོབ། || Whenever he is alone, Fred feels blue. (ནམ་ཞིག་ཁེར་རྒྱུ་དུ་ལུས་པ་དེའི་དུས་སྡེ་རྒྱ་ཉི་ཡིད་སྟོབ་གི་ཡོད།)

Lesson 99: Asking for Directions ལམ་འདྲི་བ།

I. Reading ལྟ་སྟོག

Being in an unfamiliar city can be frightening. And finding an address can be like looking for a needle in a haystack. Don't get angry. Just ask someone for directions. However, city people usually give directions very quickly. You may find it difficult to follow what they're saying. Therefore, you'd better draw the route on a map as you're listening to the directions.

རྒྱུ་མེད་པའི་གྲོང་ཁྱེད་ཞིག་ཏུ་འགོ་རྒྱུ་ནི་ཞེད་སྐྱེད་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་སྲིད་ལ། གནས་ལུས་ཞིག་འཚོལ་རྒྱུ་ནི་རྩ་ཕུང་ནང་ནས་ཁབ་འཚོལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་སྲིད། ཚོག་པ་མ་ཟ་དང་། མི་ལ་ལམ་ཁ་དྲིས་ཚོག་གི་རེད། འོན་ཀྱང་། གྲོང་ཁྱེད་བས་སྦྱར་བཏང་ལམ་སྟོན་རྒྱ་ཉ་ཅང་མཁྲོག་ས། ཁོ་ཚོས་ཅི་ཟེར་གྱི་ཟེས་ཟིན་དཀའ་བ་དེ་བྱིད་གྱིས་ཚར་སྲིད། དེ་བས། བྱིད་གྱིས་རབ་ཡིན་ན་ལམ་སྟོན་བྱེད་པར་ཉན་དུས་སའི་སྟེང་དུ་ལམ་ཐིག་ལ་ཏྲགས་བརྒྱབ་ན་ལགས།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. ask + (མི) + for + དོན་དངོས། (མི་ཞིག་ལ) གློད་ཆ་འདྲི་བ/བྱ་བ་སྒྲུལ་བ། || Ask your father for advice. He'll know what do. (རང་གི་ཨ་པར་བསམ་འཆར་དྲིས་དང་། ཁོས་ཅི་སྒྲུབ་རྒྱ་ཤེས་གྱི་རེད།)
2. direction, *n.* ཁ་ཕྱོགས། ཕྱོགས་སྟོན། *give directions ལམ་སྟོན་བ། || Can you give me directions to the train station, please? (བྱིད་གྱིས་ང་ལ་མེ་འཁོར་ས་ཚོགས་ལ་འགོ་སའི་ལམ་སྟོན་རོགས་གནང་ངམ།)
3. unfamiliar, *adj.* ཆ་རྒྱུས་མེད་པ། *familiar, *adj.* ཆ་རྒྱུས་ཡོད་པ། རྒྱུས་མཁའ་བ། || I am not familiar with how to use a computer. (ང་ཅིས་འཁོར་བེད་སྤྱད་གཏོང་ཚུལ་ལ་ཆ་རྒྱུས་མེད།)
4. frightening, *adj.* ཞེད་སྐྱེད་ལྡན་པ།
5. address, *n.* སྟོན་གནས། གནས་ལུས།
6. look for ... ""འཚོལ་བ། || Ralph is looking for his house keys. (རའོ་རྩུ་ཡིས་ཁོའི་ཁང་བའི་ལྗེ་མིག་འཚོལ་བཞིན་འདུག)
7. be like looking for a needle in a haystack. རྩ་ཕུང་ནང་ནས་ཁབ་འཚོལ་བ་ལྟར། (ཞེད་དཀའ་བའི་ཁ་དབེ།) *needle, *adj.* ཁབ། haystack, *n.* རྩ་ཕུང་། || Trying to find a pencil in this messy room is like looking for a needle in a haystack. (སྟོན་ཟིང་ཆེ་བའི་ཁང་བ་འདིའི་ནང་ནས་ཞ་སྒྲུག་ཅིག་འཚོལ་རྒྱུ་ནི་རྩ་ཕུང་ནང་ནས་ཁབ་འཚོལ་བ་ལྟར་རེད།)
8. get angry ཁོང་ཁྱོ་ལངས་པ། ཚོག་པ་ཟ་བ། = get mad (mad, *adj.* ཁྱོས་པ། ཚོག་པ་ཟ་བ།)

get angry	with + མི	མི་ཞིག་ལ དོན་དངོས་གིག་ལ།	ཚོགས་པ་ཟ་བ།
	at + དོན་དངོས།		

✧ Carl got angry with his son because he skipped history class. (རྩ་རོ་ཁོའི་བུའི་ཐོག་ལ་ཁོང་ཁྱོ་ལངས། རྒྱ་མཚན་ནི་ཁོ་ལོ་རྒྱུས་སྒྲིབ་བྱིད་ལ་སྒྲོབ་བྱུང་བས་རེད།)

✧ Ted got angry at his motorcycle because it wouldn't start. (སྒྲུག་སྒྲུག་འཁོར་ལོ་མ་འབར་བས་ཐེད་ནི་དེ་ལ་ཚོག་པ་ཟས།)

9. usually, *adv.* སྤྱིར་བཏང་དུ། ཉག་པར།

10. follow, *vt.* རྗེས་འབྲང་བ། || There is a strange man following us. (མི་རྒྱས་མེད་ཅིག་ང་ཚོའི་རྗེས་འབྲངས་ནས་འོང་གིན་འདུག)

11. you'd better ཁྱོད་ཀྱིས་རབ་ཡིན་ན་" = you had better ... had better + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞིགས། རབ་ཡིན་ན་"
*ཆོག་ཐུང་འདི་བཞོལ་དུས། བྱེད་པོའི་ཆོག་ཆབ་ཡིན་ན་སྤྱིར་བཏང་ had བསྐྱས་འབྲི་བྱེད་དེ། དཔེར་ན། you'd better (རབ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱིས།), I'd better (རབ་ཡིན་ན་ངས།), he'd better (རབ་ཡིན་ན་ཁོས།) སོགས་ཏུ་བྱ།

✧ Your sister is sad because you called her stupid. You'd better apologize to her. (ཁྱོད་ཀྱི་སྲིང་མོར་གླུ་མ་ཞེས་བོས་པས་ཁོ་མོ་ཡིད་སྟོ་འདུག་རབ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོ་མོར་དགོངས་དག་ཞུས་ཤིག)

12. draw, *vt.* དེ་མོ་དང་ཐིག་སོགས་འབྲི་བ། *དུས་གསུམ། draw, drew, drawn. || John drew a picture of a rose and gave it to his girlfriend. (ཚོན་ཀྱིས་རྒྱ་སེ་མི་ཉོག་གི་དེ་མོ་ཞིག་བྲིས་ཏེ་ཁོའི་དགའ་མ་ལ་སྤྲད།)

13. route, *n.* ལམ། || What's the best route to take to get to Shanghai? (ཅུང་ཉེ་ལ་འགོ་བའི་ལམ་ཆེས་བཟང་བོ་དེ་གང་རེད།)

14. map, *n.* ས་ཁ།

15. ... as you're listening to the directions. = ... When you're listening to the directions. (ཁྱོད་ཀྱིས་ལམ་ཕྱོགས་ལ་ཉན་སྐབས་།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། *as* ཆོ་སྐབས་ལ་འཇུག་དུས་ *when* གྱི་དོན་དང་འདྲ།

b. *as* རྒྱ་མཚན་འདྲན་པ་ལ་འཇུག་དུས་ *because* ཡི་དོན་དང་འདྲ།

✧ Don't get nervous as you're taking the test. (ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱགས་སྒྲོད་སྐབས་སེམས་མ་འཚབ།)

✧ Don't yell at Fred as it was not his fault. (དེ་རྒྱ་ཚོས་ཉི་ཡི་སྒྲོན་མིན་པས་ཁོར་གཤེག་གཤེག་མ་གཏོང་།)

III. Grammar Points བད་སྟོན་དཀའ་གནད།

སྤྱིར་ཚན་འདིར་བྱ་ཆོག་བྱེད་བཞིན་པ་རྒྱན་ཆོག་བྱེད་པའི་འཇུག་ཚུལ་དང་། find བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ལྟར་སྤང་བྱེད་པའི་བཞོལ་སྤངས་མཚམས་སྤྱིར་བྱེད་རྒྱ་ཡིན།

1. Being in an unfamiliar city can be frightening. རྒྱས་མེད་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག་ཏུ་འཇུག་པ་ནི་ཞེད་སྐང་ཆབ་ཞིག་ཡིན་གྱིད།

ཆོག་གྲུབ་འདིའི་ནང་frightening བྱ་ཆོག་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན་ལ། འདིར་རྒྱན་ཆོག་ཏུ་བཞོལ་བ་ཡིན་པ་དང་[ཞེད་སྐང་ལྡན་པ།]ཡི་དོན་ཡིན། བྱ་ཆོག་བྱེད་བཞིན་པ་དང་བྱ་ཆོག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་གཉིས་ཀ་རྒྱན་ཆོག་ལྟར་བཞོལ་ཆོག་ལ། བྱེད་བཞིན་པ་དངོས་པོ་བདག་གི་བྱེད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་དང་། གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་དངོས་པོ་གཞན་གྱི་བྱེད་ཆོས་ཅན་ཡིན། དེ་གཉིས་ཀ་རྒྱིང་བཏང་གི་རྒྱན་ཆོག་དང་འདྲ་བར་བྱ་ཆོག་be ཡི་རྗེས་སུ་རྒྱར་ཉེ་བྱེད་པོའི་ཆོག་གི་ཁ་སྐོང་བྱས་ཆོག་ལ། མིང་གི་སྒྲོན་ལ་སྤང་ནས་མིང་ཆོག་གང་དེའི་བྱེད་ཆོས་ཡང་སྟོན།

- It's a tiring trip. (དེ་ནི་ངལ་བར་བྱེད་པའི་འགྲུལ་སྟོན་ཅིག་རེད།)
- He was tired after the long walk. (ལམ་ཐག་རིང་པོ་དེ་བསྟོན་རྗེས་ཁོ་ཐང་ཆད་འདུག)
- The news is encouraging. (གསར་འཇུག་དེ་མི་སེམས་སྤུལ་བྱེད་ཅིག་རེད།)
- I was encouraged when I heard the news. (གསར་འཇུག་དེ་ཐོས་པས་ང་ལ་སྤུལ་མ་ཐེབས་པར་གྱུར།)

c. find བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོགས་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་སྐབས། རེས་མེད་ཚོགས་ཐུང་ཐང་ཀར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་བྱས་མི་ཚོགས་པར། find ཡི་རྩེས་སུ་རྩོན་ལ་ཚབ་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཐབས་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་གི་དོན་བྱེད་པ་དང་། དེ་ནས་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་གི་ཁ་སྐོང་སྒྲོར་ལ། དེ་ནས་ད་གཞི་ it ཡིས་ཚབ་བྱས་པའི་རེས་མེད་ཚོགས་ཐུང་སྒྲོར་དགོས། རེས་མེད་ཚོགས་ཐུང་དེ་ནི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་དངོས་ཡིན། ཚོགས་གི་བྱུང་སྐད་སྒྲུབ་གཤམ་གསལ།

find it + བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་གི་ཁ་སྐོང་(མིང་ཚོགས་གཤམ་རྒྱན་ཚོགས་) + རེས་མེད་ཚོགས་ཐུང་(to + བྱ་ཚོགས་གི་མ་གཞུགས་)

I find to work with him pleasant. (×)
 → I find it pleasant to work with him. (✓) (ངས་ཁོ་དང་མཉམ་དུ་བྱ་བ་སྒྲུབ་ཐུ་སྦྱིད་པོ་ཡིན་པ་དེ་ཤེས།)

The lazy boy found to go to school a bore. (×)
 The lazy boy found it a bore to go to school. (✓) (བྱ་སྦྱིད་ལུག་དེས་སྒྲོ་བ་གྲུ་འགྲོ་རྒྱུ་ནི་སྒྲུན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས།)

d. གཤམ་གྱི་ find ཡི་བཀོལ་སྒྲུབ་སྐད་ཉིས་བསྟར་དང་།

- I find it is pleasant to work with him.
- I find it pleasant to work with him.

གོང་གི་ཚོགས་བྱུང་གཉིས་ཀ(ངས་ཁོ་དང་མཉམ་དུ་བྱ་བ་སྒྲུབ་ཐུ་སྦྱིད་པོ་ཡིན་པ་ཤེས།)ཞེས་སྒྲུབ་ཚོགས་ཚོགས་བྱུང་སྐད་ཉིས་ཀྱི་find ནི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོགས་དངོས་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྩེས་ཀྱི་“it is pleasant to work with him” ནི་that ཡིས་དངས་པའི་མིང་ཚོགས་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚོགས་བྱུང་པ་ལ་བདེ་find ཡི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་བྱས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཚོགས་བྱུང་པ་ལ་བདེ་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོགས་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་བྱེད་པ་ཡིན་པས་that བསྟར་པས་ཚོགས་

ཚོགས་བྱུང་སྐད་ཉིས་ཀྱི་find ནི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོགས་ལྟར་སྒྲུབ་ཡིན་པ་དང་། ཚབ་ཚོགས་it ཡིས་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་གི་དོན་བྱས་པ་ཡིན་ལ། རྒྱན་ཚོགས་pleasant ནི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་གི་ཁ་སྐོང་ཡིན། to work with him ནི་རེས་མེད་ཚོགས་ཐུང་ཡིན་ལ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་དངོས་ཡིན།

3. think ཡང་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོགས་དངོས་དང་ལྟར་སྒྲུབ་གང་རུང་བྱས་ཚོགས་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོགས་དངོས་ཀྱི་སྐབས་སུ་think ནི་(བསམ་པ་འམ་སྒྲུམ་པའི་)དོན་ཡིན་ལ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོགས་ལྟར་སྒྲུབ་གི་སྐབས་སུ་(གང་ཞིག་གཤམ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པར་སྒྲུམ་པ) དང་འདྲ།

a. བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོགས་དངོས་བྱེད་པ།

- I think that he is nice. (བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་ནི་མིང་ཚོགས་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚོགས་བྱུང་པ་ལ་ཡིན་པ།) (ངས་ཁོ་ཡག་པོ་ཡོད་པ་རེད་སྒྲུམ།)

b. བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོགས་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་པ།

- I think him (བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་) nice (ཁ་སྐོང་). (ངས་ཁོ་ཡག་པོ་རེད་སྒྲུམ།)
- He always thinks himself a hero. (ཁོས་ནམ་ཡང་ཁོ་རང་དཔལ་བོ་ཞིག་ཡིན་སྒྲུམ་གྱི་ཡོད།)

c. find དང་འདྲ་བར་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོགས་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་སྐབས་ think ལ་ཡང་ཐང་ཀར་རེས་མེད་ཚོགས་ཐུང་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་སྒྲུབ་མི་ཚོགས་པར་གཤམ་གྱི་ཚོགས་གི་བྱུང་སྐད་སྒྲུབ་སྒྲོན་དགོས།

think it + བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་ཐུང་གི་ཁ་སྐོང་(མིང་ཚོགས་རྒྱན་ཚོགས་) + རེས་མེད་ཚོགས་ཐུང་(to + བྱ་ཚོགས་གི་མ་གཞུགས་)

- I think to learn English (བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་) worthwhile (ཁ་སྐོང་). (×)
- → I think it worthwhile to learn English. (✓) (ངས་དབྱིན་སྐད་སྒྲོང་རྒྱུ་ནི་བྱེད་རིན་ཡོད་པ་ཞིག་རེད་བསམ་གྱི་འདུག།)

d. གཤམ་གྱི་ think ཡི་བཀོལ་སྒྲུབ་སྐད་ཉིས་བསྟར་དང་།

- I think it is worthwhile to learn English.
- I think it worthwhile to learn English.

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀ(ངའི་དབྱིན་སྐད་སློབ་རྒྱ་ནི་བྱེད་ཅིན་ཡོད་པ་ཞིག་རེད་བསམ་གྱི་འདུག)ཅེས་སྒྲུབ་ཚིག་ ཚིག་གྲུབ་ལྟ་མའི་ནང་གི think ནི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་དངོས་ཡིན་ལ། དེའི་རྗེས་ཀྱི་“it is worthwhile to learn English” ནི་ that བསྐྱས་ཡོད་པའི་ མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་ཡིན་ལ། think ཡི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ཡིན། ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་མའི་ནང་གི think ནི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ ལྷན་སྒྲུབ་ཡིན་པ་དང་། ཚབ་ཚིག་ it ཡིས་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་གི་དོད་བྱེད་ལ། རྒྱ་ན་ཚིག་ worthwhile ནི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་ཡིན་པ་ དང་། དེས་མེད་ཚིག་གྲུབ་ to learn English ནི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་དངོས་ཡིན།

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. Being in an unfamiliar city can be frightening. (རྒྱལ་མེད་པའི་གོང་ཁྱེད་ཞིག་ཏུ་འགོ་རྒྱ་ནི་ཞེད་སྦྲང་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་གྱིན།)
  - Traveling long distances by train can be tiring. (མི་འཁོར་ལས་བསྐད་དེ་རྒྱང་རིང་དུ་བསྐྱོད་རྒྱ་ནི་ཐང་ཆད་བྱེད་ ཅིག་ཡིན་གྱིན།)
  - Studying hard is rewarding. (འབད་པས་སློབ་བ་ནི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བྱེད་ཡིན།)
  - Climbing mountains is very exciting. (རི་མགོར་འགོ་བ་ནི་སློབ་པ་འཕེལ་བ་ཞིག་རེད།)
2. You may find it difficult to follow what they're saying. (ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོ་ཚོས་ཅི་ཟེར་གྱི་རྗེས་ཟེན་རྒྱ་དེ་ཁག་པོ་ཡོད་པ་ ཚོར་གྱིན།)
  - Mary finds her new job a challenge. (མའི་རོས་ཀྱིས་ཁོ་མའི་ལས་ཀ་གསར་པ་འགྲན་སློབ་བྱེད་ཅིག་ཡིན་པ་ཤེས།)
  - He found learning Tibetan more difficult than he expected. (ཁོས་བོད་ཡིག་སློབ་རྒྱ་དེ་ཁོའི་བསམ་ཚད་ ལས་དཀའ་ཙམ་ཡོད་པ་ཤེས།)
  - I thought the job very easy. (ངས་ལས་ཀ་དེ་ཉ་ཅང་སླ་མོ་ཞིག་རེད་སྟེ།)
  - I think it rude to interrupt. (ངས་བསམ་ན་མི་གཞན་གྱི་ཚིག་མཚམས་གཅོད་པ་ནི་སློབ་པ་ཕྱིར་བོ་ཞིག་རེད།)

Lesson 100: Turn Right གཡས་ལ་འཁོར།

I. Dialogue བཅད།

Foreigner: Excuse me. Could you tell me the way to the post office, please?
John: Sure. Just walk down this street until you get to the police station. Then turn right and keep going for about two blocks. The post office is just across from the bank.
Foreigner: Thanks a lot.

II. Key Points གནད་གྱི་ཕྱ་མིག

1. turn right ཁ་གཡས་ལ་འཁོར་བ། *སྐབས་འདིར་turn ནི་བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་དང་། right ནི་བསྐྱར་ཚིག་ཡིན། “turn to right”ཞེས་ འབྲི་མི་རུང་།
2. post office, n. རྒྱུག་ཁང་། རྒྱུག་མིང་ཁང་།
3. keep going ལྷན་སྐྱུད་དེ་སོང་བ། = keep on + བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ། || Keep going straight and you'll see the police station on the right. (གར་རྒྱུག་ཕྱིན་དང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉེན་རྟོག་ལས་ཁུངས་གཡུས་ཕྱོགས་སུ་མཐོང་ཡོད་གི་རེད།)
4. Thanks a lot. རོ་མ་བྲུགས་རྗེ་ཆེ། = Thank you very much.

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སློབ་ཚིག་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. Can I have some _____ fish, please? (A) cooking (B) the cooking (C) cooked (D) cook
2. I find ____foreign movies. (A) it fun to watch (B) funny watching (C) fun to watch (D) it to watch

3. Traveling can be very _____. (A) interested (B) interest (C) interesting (D) interests
4. I _____ interesting book in the library yesterday. (A) found (B) find an (C) find (D) found an
5. I think _____. (A) to do a good job rewarding (B) do a good job rewarding (C) it rewarding
to do a good job (D) it rewards to do a good job
6. When you get to 1st Street, _____. (A) turn to right (B) turn right (C) turn to left (D) right turn

Lesson 101: Who Discovered America? ཡམ་ཅི་ཀ་ལུས་རྟེན་པ་ཅད།

I. Reading ལྟོགས་

Did the Italian explorer Christopher Columbus (1451-1485) really discover America? It's believed that travelers from China got there first. They crossed the Pacific to Mexico in the fifth century. In fact, Columbus landed in the Bahamas in 1492 and never got to North America. America was not even named after Christopher Columbus. It was named after Amerigo Vespucci (1454-1512), who landed in America in the late fifteenth century.

ཨ་མེ་རི་ཀ་གླིང་ནི་རྩོམ་དབྱིན་པའི་ཉན་ཞེས་པ་མི་རིམ་སེམས་ཆུ་%ཁོ་ལུ་ལུ་ཡི་མིང་ཆེད་པ་ཡིན་ནམ། གླིང་བཟང་ཡིན་ན་ལྟར་གོ་འཕྲིལ་བ་ལྟར་པ་ཐོག་མར་དེར་
 གླིང་མ་ཡོད་པར་འདྲོད། ཁོ་ཚོ་དྲུས་བཟུང་པར་ཞེ་བ་དེ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱིས་བཟང་དེ་མོ་ཞིག་པོ་ལ་གླེབས། དོན་དངོས་ཐོག་ ཁོ་ལུ་ལུ་༧༩ཡོར་བ་ཉ་མ་གླིང་
 ཆོས་ལ་གླེབས་པ་མ་གཏོགས་ཨ་མེ་རི་ཀ་གླིང་བྱང་མ་ལ་ཁྱོན་ནས་གླིང་ས་ཁྱོད་ཡོད། ཨ་མེ་རི་ཀ་གླིང་ནི་ཐ་ན་ཁི་རིམ་སེམས་ཆུ་ཁི་ལུ་ལུ་ཡི་མིང་ནས་བཏགས་པ་འདར་མ་
 དད། དེ་ནི་དྲུས་བཟུང་བཟོ་ལའི་མཛད་ཀྱི་ཀྱང་ཨ་མེ་རི་ཀ་གླིང་པ་གླིང་མ་པའི་ཨ་མེ་རི་ཀོ་མེ་སེམས་ཆུ་ཡི་མིང་ནས་བཏགས་པ་འདྲོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དང་འགྲེལ།

1. discover, *vt.* རྟོག་པ། རྟོག་པ། || Bob, the explorer, discovered a new kind of flower in Peru. (ཉེན་ཞིབ་
པ་རྩ་སྒྲི་ཡིས་མེ་རུ་ནས་མེ་རྟོག་གི་རིགས་གསར་པ་ཞིག་རྟོག་ཤིང།)
2. Italian, *adj.* དབྱི་ཐེ་ལི་ཡི (བའི) | & *n.* དབྱི་ཐེ་ལི་བ། དབྱི་ཐེ་ལི་འླད།
3. explorer, *n.* ཉེན་ཞིབ་པ། རྟོག་ཞིབ་པ།
4. believe, *vt.* ཡིད་ཆེས་བྱེད་པ། *It is believed + that ཡིས་བླངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་རོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་ལས་བ། སྦྱིར་བཏང་
པར་འདོད་པ། || It is believed that Jim had sold his company. (ལྷིམ་གྱིས་ཁོའི་ཀྲུང་སི་བཙོངས་པ་ཡིན་པར་བཤད།)
5. traveler, *n.* འགྲུལ་པའུད་པ། ལྷོངས་རྒྱུ་བ། || The traveler is tired of living in hotels. (འགྲུལ་པ་དེ་འགྲུལ་ཁང་དུ་
འདུག་རྒྱུར་སྲུན་ཡོད།)
6. cross, *vt.* འཕྲེད་བཀལ་བྱེད་པ། འཕྲེད་དུ་བཙོང་པ། || It takes about a week to cross America by car. (མོ་ཏར་
བསྐད་ནས་ཨ་རི་འཕྲེད་གྱིས་གཙོང་པར་ལལ་ཆེར་གཟའ་འཁོར་གཅིག་ཅུང་དགོས་ཀྱི་ཡོད།)
7. Mexico, *n.* མོ་ཞི་ཁོ།
8. the fifth century དུས་རབས་ལྔ་བ། *fifth, *adj.* ཅུང་ལྔ་བ།; century, *n.* དུས་རབས།
*[དུས་རབས་དུ་པའི]དོན་སྟོན་སྐབས། སྟོན་ལ the སྐ་སྦྱོར་དགོས། དཔེར་ན། the twentieth century (དུས་རབས་ཉི་ལུ་བ།)
9. land, *vi* སྐམ་ཐོག་ལ་འབབ་པའམ་སྐབས་པ། || Neil Armstrong (1930-1990), the American astronaut,
landed on the moon in 1969. (ནི་འོལ་ཨན་སི་ཐེ་རོང་སྟེ་ཨ་ཙུའི་འཛིག་རྟེན་འཕུར་སྦྱོད་པ་དེ་1969ལོར་སྐམ་ཐའི་གོ་ལའི་སྟེང་དུ་
འབྱོར།)
10. the Bahamas པ་ཏ་མ་གླིང་ཚོམ། *གླིང་ཚོམ་གང་ཞིག་སྟོན་ན་མིང་མགོར the སྐ་སྦྱོར་དགོས། དཔེར་ན། the Philippines
11. North America ཨ་མེ་རི་ཀ་གླིང་བྱང་མ། *north, *n.* བྱང་ཕྱོགས (འདིར་རྒྱུ་ཚིག་ཡིན།)

12. be named after ... "མིང་ནས་བཏགས་པ། || Barry was named after his uncle. (པད་ཏེ་ཡི་མིང་ནི་ཁོའི་ཨ་ཁུའི་མིང་ནས་བཏགས་པ་རེད།)
13. in the late fifteenth century. དུས་རབས་བཙུ་ལ་པའི་དུས་མཇུག་ཏུ། *late, adj. དུས་མཇུག
in the mid fifteenth century དུས་རབས་བཙུ་ལ་པའི་དུས་དཀྱིལ་དུ། *mid, adj. དུས་དཀྱིལ།
in the early fifteenth century དུས་རབས་བཙུ་ལ་པའི་དུས་འགོར། *early, adj. དུས་འགོ།

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྒྲིབ་ཚན་འདིར་“it is + བྱ་ཚིག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་ + that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པའི་བྱ་ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲིག་ཚུལ་མཚམས་སྒྲིབ་བྱ་རྒྱ།

1. It's believed that travelers from China got there first. སྒྲིབ་བཏང་གྲུང་གོའི་འགྲུལ་བཞུད་པ་ཐོག་མར་དེར་སྒྲིབ་སྐྱོད་པར་འདོད།

ཚིག་གྲུབ་འདིར་ “It is + བྱ་ཚིག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་ + that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པའི་བྱ་ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲིག་ཚུལ་མཚམས་སྒྲིབ་བྱ་རྒྱ། ཚུན་མཐོང་གི་ཚིག་གྲུབ་འདི་ལ་གཤམ་གསལ་གྱི་རིགས་འགའ་ཡོད།

It is said that ... གོ་ཐོས་སམ་བཤད་སྒྲུབ་ལ་ཟེར།   It is believed that ... སྒྲིབ་བཏང་པར་འདོད།

It is reported that ... གནས་ཚུལ་འཕྲོད་གསལ་ལྟར་ན།   It is estimated that ... ཚོད་དཔག་བྱས་པ་ལྟར་ན།

- It is said that Mary is leaving for London tomorrow. (གོ་ཐོས་ལ་མའི་ལོ་ས་སང་ཉིན་ལྷན་ཁུ་ལ་འགྲོ་རྒྱ་རེད་ཟེར།)
- It is believed that printing was first invented by the Chinese. (སྒྲིབ་བཏང་པར་འདེབས་ལག་ཅུལ་ནི་གྲུང་གོ་བས་ཐོག་མར་གསར་གཏོད་བྱས་པར་འདོད།)
- It is reported that a traffic accident look place early this morning. (གནས་ཚུལ་འཕྲོད་གསལ་ལྟར་ན་ད་ནངས་ཞོགས་པར་འགྲིམ་འགྲུལ་ཚག་སྒྲིཞིག་བྱུང་བ་རེད།)
- It is estimated that Tibetans' large heart and lungs help them live comfortably at high altitude. (ཚོད་དཔག་བྱས་པ་ལྟར་ན་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚེད་པོ་ཡིས་ཁོ་ཚོ་མཐོ་ས་ནས་བདེ་བར་འཚོ་གནས་བྱེད་པར་རོགས་རམ་བྱེད་པ་རེད།)

2. གོང་གསལ་ཚིག་གྲུབ་ཁག་གི་དུས་གསུམ་གྱི་འགྲུར་ཚུལ་ལ་དོ་སྣང་བྱ་དགོས།

ང་ཚོས་ཐོག་མར་ “It is said” དཔེར་བཞོན་ནས་གསལ་བཤད་བྱས་ན།

- a. It is said ཡི་རྗེས་ཀྱི་ that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པའི་བྱ་ཚིག་དེ་ད་ལྟ་བུའམ་བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པའི་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚིག་ཚིག་མགོར་སྒྲིབ་ལ། རྗེས་སུ་ is said འམ་ are said སྒྲིབ་བཏང་། དེ་ནས་ཚིག་ཐུད་ to སྒྲིབ་དགོས་ལ། that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པའི་བྱ་ཚིག་དེ་དྲུག་གི་མ་གཞི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་དགོས།

It is said that he works hard.

= He is said to work hard. (བཤད་སྒྲུབ་ན་ཁོ་བྱ་བར་བརྩོན་པ་ཆེ་ཟེར།)

It is said that they are learning English (བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བུ།).

= They are said to be learning English. (གོ་ཐོས་ལ་ཁོ་ཚོས་དབྱིན་སྐད་སྒྲིབ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད་ཟེར།)

b). It is said ཡི་རྗེས་ཀྱི་ that ཡིས་དངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པའི་ནང་གི་བྱ་ཚིག་དེ་དུས་འདས་པའམ་གྲུབ་ཟིན་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་སྐབས། that ཡིས་དངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པའི་བྱེད་པ་བའི་ཚིག་ཚིག་མགོ་རྩོམ་ལ། རྗེས་སུ་ is said འམ་ are said སྒྱུར་བ་དང་། དེ་ནས་ཚིག་པུང་ to སྒྱུར་དགོས་ལ། that ཡིས་དངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པའི་བྱ་ཚིག་འདས་པའམ་གྲུབ་ཟིན་དེ་ལྟ་བུ་འཛངས་“have + བྱ་ཚིག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་“ལ་བསྒྱུར་དགོས།

It is said that he left (འདས་པ) an hour ago.

= He is said to have left an hour ago. (གོ་བོས་ལ་ཁོ་དུས་ཚོད་གཅིག་གི་སྔོན་ལ་ཕྱིན་པའི་ཟུང་།)

It is said that they have come back (གྲུབ་ཟིན་དེ་ལྟ་བུ་།).

= They are said to have come back. (བཤད་པ་ལྟར་ན་ཁོ་ཚོ་ཕྱིར་ཡོང་འདུག)

“It is believed” དང་ “It is said” ཡི་འགྲུར་ཚུལ་གཅིག་པ་ཡིན།

It is believed that his negligence caused (འདས་པ) the problem.

= His negligence is believed to have caused the problem. (སྒྱིར་བཏང་ཁོའི་མཐོང་རྐྱེད་གིས་གནད་དོན་དེ་བཙོས་བར་འདོད།)

It is believed that he is (དེ་ལྟ་བུ་) innocent.

= He is believed to be innocent. (སྒྱིར་བཏང་ཁོ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་འདོད།)

*innocent, *adj.* ཉེས་པ་མེད་པ། ཉེས་མེད།

དེ་བས་ན་སྒྲིབ་ཚན་འདིའི་ནང་གི་ཚིག་གྲུབ་དག་གྲུང་གཤམ་ལྟར་བཅོས་ཚིག་

It is believed that travelers from China got (འདས་པ) there first.

= Travelers from China are believed to have got there first. (སྒྱིར་བཏང་གྲུང་གོའི་འགྲུལ་བུའི་བ་ཐོག་མར་དེར་སླེབས་པར་འདོད།)

3 “It seems + that ཡིས་དངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པའི་བ” (“བ་འདྲ་བའམ་བཙོ་འདུག་པ) འདི་ལ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བའི་འགྲུར་ཚུལ་ཡོད།

= He seems to be a good boy. (ཁོ་ལུ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་འདྲ།)

= They seem to be hospitable. (ཁོ་ཚོ་མགོན་ལ་དགའ་བཟོ་འདུག)

= He seems to have left without saying good-bye. (ཁོས་ཀྱིས་འཆམས་མ་ཞུས་པར་ཆས་སོང་བ་
ལྟ།)

They seem to be hospitable. = They seem hospitable.

1. It is believed that travelers from China got here first. (ཕྱི་རབྱ་ལྷན་ཁོ་འི་འབྲུལ་བཞུད་པ་ཐོག་མར་དེར་སླེབས་པར་འདོད།)

- Travelers from China are believed to have got there first. (སྤྱིར་བཏང་གྲུང་གོའི་འགྲུལ་བཞུད་པ་ཐོག་མར་
དེར་སླེབས་པར་འདོད།)
- It is said that Michael Jackson loves Asia. (གོ་ཐོས་ལྷུང་ན་མའེ་ཁེལ་ལྷུད་ཁི་སན་ཨེ་ཤ་ཡ་ལ་དགའ་བ་རེད་ཟེར།)
- Michael Jackson is said to love Asia. (གོ་ཐོས་ལྷུང་ན་མའེ་ཁེལ་ལྷུད་ཁི་སན་ཨེ་ཤ་ཡ་སྤྱིར་ལ་དགའ་བ་རེད་ཟེར།)

2. America was not named after Christopher Columbus. (ཨ་མེ་རི་ག་གླིང་ནི་ཁི་རོས་སི་ལོ་རྒྱུ་ཁི་ལུན་སུ་ཡི་མིང་ནས་
བཏགས་པ་མ་རེད།)

- Washington D.C. was named after George Washington (1732-1799). (‘མ་ཕྱིན་རྒྱུ་དམིགས་བསལ་’
ཁུལ་ནི་ཇའོ་ལྷོ་‘མ་ཕྱིན་རྒྱུ་གི་མིང་ནས་བཏགས་པ་རེད།)
- In America the first son is often named after his father. (ཨ་མེ་རི་ཀར་བུ་ཆེ་མགོ་འི་མིང་ལ་སྒྱིར་བཏང་།ཁོ་འི་
ཨ་མའི་མིང་འདྲ་གས་ཀྱི་ཡོད།)
- Were you named after anyone? (ཁྱོད་ཀྱི་མིང་ནི་མི་གཞན་པའི་མིང་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་ནམ།)

Lesson 102: The Same First Name མིང་གཅིག་པ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Molly: How come you have the same first name as your father?

Junior: I was named after him.

Molly: What about your sister?

Junior: She was named after my grandmother.

མཉེ་ལཱེ། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་གྱི་ཨ་མཉེ་མིང་གཅིག་དོན་ཅི་ཡིན།

རྒྱ་ནེ་ལ། ངཉེ་མིང་ཁོང་གི་མིང་ནས་བཏགས་པ་རེད།

མཉེ་ལཱེ། འོ་ན་ཁྱོད་གྱི་སྒྲིང་མཉེ་མིང་།

རྒྱ་ནེ་ལ། ཁོ་མཉེ་མིང་ནི་ངཉེ་མྱོ་མཉེ་མིང་ནས་བཏགས་པ་རེད།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མཉེག་

1. How come + བྱེད་པོའི་ཚེག་ + བྱ་ཚེག་ ཅིའི་ཕྱིར། ་་་དོན་ཅི།

How come does he hate her so much? (×)

→ How come he hates her so much? (✓) = Why does he hate her so much? (ཁོ་ཁོ་མོ་ལ་དེ་
འདྲའི་སྐད་དོན་ཅི་རེད།)

How come are you interested in learning English? (×)

→ How come you are interested in learning English? (✓) = Why are you interested in
learning English? (ཁྱོད་དབྱིན་ཡིག་སྦྱང་རྒྱུ་དགའ་དོན་ཅི།)

དེ་བས། How come you have the same first name as your father? = Why do you have the same
first name as your father? (ཁྱོད་དང་ཁྱོད་གྱི་ཨ་མཉེ་མིང་གཅིག་དོན་ཅི་ཡིན།)

2. the same ... as ... ་་་དང་འདྲ་བའམ་གཅིག་པ། *ཚོག་ཐུང་འདིའི་ནང་གི་ same བྱི་རྒྱུ་ཚོག་ཡིན་ལ། [འདྲ་བའམ་གཅིག་པའི་]དོན་
ཡིན། same གྱི་སྒྲིང་ལ་ the སྒྲི་སྒྲིར་དགོས། as བྱི་མཚམས་སྒྲིར་གྱི་ཚོག་སྟེ། བོད་ཡིག་གི་[དང་སྒྲ]དང་འདྲ།

I have a same book like that one. (×)

→ I have the same book as that one. (✓) (ང་ལ་དེ་དང་འདྲ་བའི་དེ་བཅིག་ཡོད།)

3. first name མིང་། = given name *last name རྒྱུ་ལ། = surname = family name

*དོ་སྒྲུང་བྱ་ཡུལ།

རྒྱ་མི་དང་བོད་མཉེ་རྒྱུ་མིང་ནི་རྒྱུ་སྒྲིར་དང་མིང་རྒྱུ་སྒྲིར་ལ། དབྱིན་ཇི་བ་དང་ཨ་རི་བའི་རྒྱུ་མིང་ནི་མིང་སྒྲིར་དང་རྒྱུ་སྒྲིར་ལ།

• My name is Robert Smith. Smith is my last name, and Robert is my first name. (ངཉེ་མིང་ལ་
རའོ་བེར་ཐི་སི་མིས་སི་ཟེར་གྱི་ཡོད། སི་མིས་སི་ནི་ངཉེ་རྒྱུ་དང་། རའོ་བེར་ཐི་ནི་ངཉེ་མིང་ཡིན།)

• My friend Zhang Li is a Chinese. Zhang is his last name, and Li is his first name. (ངཉེ་
གྲོགས་པོ་ཀྱང་ལི་ནི་རྒྱ་མི་རེད། ཁོའི་རྒྱུ་ཀྱང་དང་མིང་ལི་རེད།)

4. be named after ... ་་་མིང་ནས་མིང་བཏགས་པ། || He was named John after his grandfather. (ཁོའི་མིང་ལ་རྩོན་
ཞེས་ཁོའི་སྦྱོ་བའི་མིང་ནས་བཏགས་པ་རེད།)

*དོ་སྒྲུང་བྱ་ཡུལ། དབྱིན་ཇི་བ་དང་ཨ་རི་བ་ལ་སོ་སོའི་ཨ་མ་དང་། ཨ་མ། ཨ་ཁུ་ལ་སོགས་བཀུར་བར་འོས་བའི་མིང་འདོགས་པའི་ལུགས་སྟེ་ལ་
ཡོད།

5. What about + མི? འོ་ན་མི་ཚེ་གེ་མོ་ལ། = How about + མི?

A: I like all your brothers and sisters. (ཀ་པ། ང་ཚོད་ཀྱི་མིང་སྤང་ཚང་མར་དགའ།)

B: What about me? (ཁ་པ། འོ་ན་ང་ལ།)

What about དང How about ཡི་རྩེས་སུ་བྱ་མ་མིང་སྤང་ན། གཤམ་གྱི་དོན་སྟོན་པར་བྱེད།

What about + བྱ་མ་མིང་། "བྱས་ན་གཤམ་འདྲ་འདུག" = How about + བྱ་མ་མིང་?

A: How about going to the movies tonight? (ཀ་པ། དོ་དགོང་ལྷོག་བརྟན་ལྟ་བུ་ཕྱིན་ན་གཤམ་འདྲ་འདུག)

B: Sounds great. (ཁ་པ། དཔེ་ཡག་པོ་འདུག)

6. grandmother, *n.* མོ་མོ། *grandfather, *n.* སློ་བོ། grandson, *n.* ཚོ་བོ། granddaughter, *n.* ཚོ་མོ།

III. གདམ་ཀ་མས་སྤྱོད་ཆའི་ཁ་སྒྲོང་དགོས།

1. Bob ____ his grandfather. (A) was named (B) was named before (C) was named after (D) had the same name like
2. ____ to be from the south. (A) It is said that (B) That are said (C) He said (D) They are said
3. ____ Paris is a beautiful city. (A) That's (B) It is say that (C) It is said that (D) It was says that
4. How come ____ always late? (A) are you (B) you are (C) do you come (D) you coming
5. Charlie drives ____ car as yours. (A) a same (B) same (C) that (D) the same
6. ____ Tibetans are hospitable. (A) That's (B) It is say that (C) It is said that (D) It was says that

Lesson 103: Air Pollution མཉམ་འདུགས་ཀྱི་སྐྱག་བཙོག

I. Reading ལྟ་སྒྲོག

Why do people get headaches in a crowded, stuffy room? It is because they are breathing bad air. People who breath bad air for a long time can get really sick. They may even get lung cancer and die. Fresh air cleans the blood. For our health's sake, we should all, therefore, do our part to fight against air pollution.

འཚང་ཁ་ཆེ་ཞིང་རྒྱུ་མི་རྒྱ་པའི་ཁང་པའི་ནང་དུ་མི་རྒྱམས་ཀྱི་མགོ་ན་དོན་ཅི་རེད་ཅེ་ན། དེ་ནི་ཁོ་ཚོས་མཉམ་འདུགས་བཙོག་པོ་འབྱིན་ཏུ་བྱས་པའི་
ཀློན་རེད། དུས་ཡུན་རིང་པོར་མཉམ་འདུགས་བཙོག་པོ་འབྱིན་ཏུ་བྱེད་པའི་མི་རྒྱམས་ལ་ནད་ལྷིད་མོ་ཕོག་སྲིད། ཐ་ན་ཁོ་ཚོར་སྤྱོ་སྤྱོན་ཕོག་ནས་འཆི་གི་
རེད། མི་རྒྱམས་ལ་མཉམ་འདུགས་གསར་བ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། མཉམ་འདུགས་གསར་བས་ཁྲག་དྲངས་མོ་བཟོ་གི་ཡོད། དེ་བས་བདེ་ཐང་གི་ཆེད་དུ་ང་ཚོ་
ཚང་མས་རང་རང་གི་རྒྱས་ལྷགས་བཏོན་ནས་མཉམ་འདུགས་སྐྱག་བཙོག་བྱེད་པར་འགོག་རྒྱུ་བྱེད་དགོས།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. pollution, *adj.* སྐྱག་བཙོག *air pollution མཉམ་འདུགས་སྐྱག་བཙོག; water pollution རླུ་ལྷག་བཙོག; noise pollution རྐང་སྤྱི་སྐྱག་བཙོག; || There's too much air pollution in the city. I want to move to the country. (གྲོང་ཁྱེར་དུ་མཉམ་འདུགས་ཉ་ཅང་སྐྱག་འདུག་པས། ང་གྲོང་གསེབ་དུ་གནས་སྤང་ན་འདོད།)
2. headache, *n.* མགོ་ན་བ། || I have a headache and a sore throat. I think I have the flu. (ངའི་མགོ་དང་མིད་
པ་ན་གི་འདུག ངས་བསམ་ན་ང་ལ་ཆམ་རིམས་ཕོག་འདུག)
3. crowded, *adj.* འཚང་ཁ་ཆེ་བ། *be crowded with ... "ཁེངས་བའམ་འཚང་བ། || The train station was crowded with travelers waiting to buy tickets. (མི་འཕྲོར་ས་ཆོགས་སུ་སྤྱ་སེ་ཉི་བར་སྐྱག་པའི་འགྲུལ་པས་ཁེངས་འདུག)
4. stuffy, *adj.* རྒྱུ་མི་རྒྱ་བ། || It's very stuffy in this room; open a window. (ཁང་བ་འདིར་རྒྱུ་མི་རྒྱ་བས་སྒྲེལ་ཁུང་
བྱེད་དང་།)
5. breathe, *vt.* དུགས་འབྱིན་ཏུ་བྱེད་པ།

6. air, *n.* རླུང་། མཁའ་དབྱགས།
7. sick, *adj.* བ་བ།
8. lung cancer ལྷོ་སྒྲན། *lung, *n.* ལྷོ་བ།; cancer, *n.* སྒྲན་ནད།
9. fresh, *adj.* སོས་པ། གཙང་མ། || This bread is two days old. It's not fresh. (བག་ལེབ་འདི་ཉིན་གཉིས་འགོར་འདུག དེ་གསར་བ་མ་རེད།)
10. clean, *vt.* གཙང་སྒྱུ་བྱེད་པ། || A cat cleans itself with its tongue. (བྱི་ལས་རང་གི་ལྗེས་རང་ལ་གཙང་སྒྱུ་བྱེད་པ་རེད།)
11. blood, *n.* བྲག
12. health, *n.* ལུས་ལུང་བདེ་ཐང་། *healthy, *adj.* བདེ་ཐང་ཡོད་པ། healthful, *adj.* བདེ་ཐང་ལ་ཕན་པ།
- ✧ You shouldn't smoke. It's not good for your health. (ཁྱེད་གྱིས་ཐ་མག་འཐེན་མི་འོས། དེ་ཁྱེད་ཀྱི་བདེ་ཐང་ལ་ཡག་པོ་མེད།)
  - ✧ Mike is not healthy. He is always coughing. (མའེ་ཁི་བདེ་ཐང་མ་རེད། ཁོ་རྒྱུན་པར་སྒོ་ལུང་རྒྱག་བཞིན་ཡོད།)
  - ✧ Oranges are a very healthful fruit. (ཚ་ལུ་མ་ནི་ལུས་པོར་ཉ་ཙང་ཕན་པའི་ཤིང་ཉྒྱག་ཅིག་རེད།)
13. sake, *n.* རྒྱ་རྒྱུན། རྒྱ་མཚན། *for + བདག་གི་བའི་མིང་+ sake གང་ཞིག་གི་ཆེད་དུ། = for the sake of + མིང་ཚིག།
|| For your own sake, you should go on a diet. (རང་ཉིད་གྱི་དོན་དུ་ཁྱེད་གྱིས་ཟས་ཆོད་འཛིན་འོས།)
14. do one's part to + གུ་ཚིག་གི་མ་གཞན། *སོ་སོའི་རུས་ཤུགས་བཏོན་ནས་བྱ་བ་གང་ཞིག་སྐྱབ་པ། || We should all do our part to help clean up the park. (རྩྭ་ཆོང་མས་རང་གི་རུས་ཤུགས་བཏོན་ནས་གླིང་ཀ་གཙང་སྒྱུ་བྱེད་འོས།)
15. fight against ... གང་ཞིག་འགོག་སྒོལ་བྱེད་པ། *fight, *vi.* འཐབ་པ་འམ་འཛིང་པ། (དུས་གསུམ། fight, fought, fought.)
|| In World War Two, England and America fought against Germany. (འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་ནད་དབྱིན་ཇི་དང་ཨ་མི་རི་ཀས་འཛར་མན་ལ་འཐབ་མོ་བྱས།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

1. སྒྲིབ་ཚན་འདིར་[get + རྒྱན་ཚིག]གི་བཀོལ་སྤངས་མཚམས་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།
    - a. སྒྱིར་བཏང་དུ་རྒྱན་ཚིག་མང་ཆེ་ཤོས་བྱ་ཚིག་ be འམ་ become (འགྱུར་བ)དང་ seem (མཚུངས་གསལ་གྱི་སྒྲིབ་སྤྱོད་ཚིག་གི་རྗེས་སུ་བཞག་སྟེ་བྱེད་པོའི་ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་བྱེད་པ་ཡིན།
      - The child is clever. (བྱིས་པ་དེ་སྤྱང་པོ་ཞིག་འདུག)
      - He became strong from exercising. (ལུས་རྩལ་སྤྱངས་བས་ཁོ་སྟོབས་དང་ལྗན་པར་གྱུར།)
      - He seems angry. (ཁོ་ཁོང་ཁོ་ལངས་པ་འདྲ།)
    - b. get ལ་ཡང་འགྱུར་བའི་དོན་ཡོད་པས། become དང་འབྲམོད། འོན་ཀྱང་ become གྱི་རྗེས་སུ་རྒྱན་ཚིག་གང་རུང་སྤྱོད་ཚིག་པ་དང་།
get ཡི་རྗེས་གྱི་རྒྱན་ཚིག་ལ་གདམ་ཀ་ཡོད།
He got clever. (✕)
→ He became clever. (✓) (ཁོ་སྤྱང་པོར་གྱུར།)
He got strong. (✕)
→ He became strong. (✓) (ཁོ་སྟོབས་དང་ལྗན་པར་གྱུར།)
འོན་ཀྱང་། He got angry. (✓) = He became angry. (ཁོ་ཁོང་ཁོ་ལངས་བར་གྱུར།)
- སྒྱིར་བཏང་དུ་གཤམ་གྱི་རྒྱན་ཚིག་དག་ get ཡི་རྗེས་སུ་སྤྱོད་ཚིག་

a). [ཁོང་ཁྱོད་]དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ཚིག་ {angry (ཁོང་ཁྱོད་), mad (ཁོང་ཁྱོད་), crazy (སྒྲིམ་པ་)}

- He got mad when he heard the news. (ཁོས་གནས་ཚུལ་དེ་ཐོས་པ་དང་ཚིག་པ་ཟས་བར་གྱུར།)

b). [བདེ་ཐང་]དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ཚིག་ {ill, sick (ན་བ), well (བདེ་ཐང་ཡིན་པ་)}

- He got ill last week. (གཟའ་འཁོར་སྔོན་མར་ཁོ་ན་བ་རེད།)
- After taking the medicine, he soon got well. (སྒྲན་འབྲུང་རྗེས་ཁོ་དྲག་པར་གྱུར།)

*དོ་སྤང་བྱ་ཡུལ། get ill (ཡང་ན་ sick) ཡི་ཚབ་ཚིག་ཏུ་ fall ill (ཡང་ན་ sick) བཞོལ་ཡང་ཚིག་

- He fell ill but refused to see a doctor. (ཁོ་ལ་ན་ཚ་ཕོག་གྱང་སྒྲན་པར་སྒྲན་བར་མི་འཐད།)

c. get ཡི་རྗེས་སུ་བྱ་ཚིག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་སྒྱར་ཏེ་བྱ་བའི་ཡུལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཚིག་སྒྱུར་གྲུབ་ཚིག་ལ། དེ་“བྱ་ཚིག་ be + བྱ་ཚིག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ” དང་འདྲ།

- He was injured in the traffic accident. = He got injured in the traffic accident. (ཁོ་འགྲིམ་འགྲུལ་ཆག་སྒྲིབ་ཁྲོད་མས་སོང་།)
- About ten people were killed in the fire. = About ten people got killed in the fire. (མེ་སྟོན་དེའི་ནང་དུ་མི་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་སོང་།)

d. གལ་ཏེ་ get བྱེད་བཞིན་དུ་མི་ནང་དུ་བཞོལ་ཆེ། དེའི་རྗེས་སུ་སྒྱིར་བཏང་གི་རྒྱུ་ཚིག་སྒྱུར་ཚིག་ལ། རྒྱུ་ཚིག་དེ་དག་མང་ཆེ་གོས་བསྐྱར་བ་ཡིན།
be getting more + and + more + རྒྱུ་ཚིག་ བསྐྱར་བའི་རྒྱུ་ཚིག་ + and + བསྐྱར་བའི་རྒྱུ་ཚིག་ = རྗེས་དང་རྗེས་ལ་
འགྱུར་བ། ་་་་་ (ལ་དོན་) འགྲོ་བ།

She gets beautiful. (×)

→ She is getting more and more beautiful. (✓) (ཁོ་མོ་རྗེས་དང་རྗེས་ལ་འགྱུར་བཞིན་འདུག)

His English got good. (×)

→ His English is getting better and better. (✓) (ཁོའི་དབྱིན་ཡིག་ཡག་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་འདུག)

2. རྒྱུ་ཚིག་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་དུ་མིང་ཚིག་གཅིག་གི་བྱང་ཚིས་སྟོན་སྐབས། སྒྱིར་ན་ and ཡིས་དེ་གཉིས་མཚམས་སྒྱིར་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་ཚིག་སྟངས་ལ་སྟེ་ and ཡི་ཚབ་བྱས་ན་རྒྱུ་ཚིག་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྗེས་སུ་གཏོང་བྱུང་། དཔེར་ན་སྒྲོ་བ་ཚན་ནང་གི་ཚིག་གྲུབ་འདི་ལྟ་བུ་སྟེ།

- Why do people get headaches in a crowded, stuffy room? = Why do people get headaches in a crowed and stuffy room? (འཚང་ཁ་ཆེ་ཞིང་རྒྱུ་བའི་ཁང་བའི་ནང་དུ་མི་རྒྱུ་མས་མགོ་ན་དོན་ཅི་རེད།)
- Nobody gets along with that selfish, mean guy. = Nobody gets along with that selfish, mean guy. (སྒྲིམ་སེམས་ཆེ་ཞིང་བ་ཤལ་གྱི་མི་དེ་ལ་འགྲིག་མཐུན་བྱེད་མཁན་སུ་ཡང་མེད།)

*དོ་སྤང་བྱ་ཡུལ།

རྒྱུ་ཚིག་ཁ་གསལ་མིང་ཚིག་དང་མཉམ་དུ་བཞོལ་ཆེ། དེས་གཏན་གྱི་ཚིག་ཅིག་ཏུ་འགྲུབ་(དཔེར་ན་ an old man སྐྱེ་ཞབས་ཀྱན་པ་ཞིག་ a young boy བུ་ཞིག་ a red car རྩངས་འཁོར་དམར་པོ་ཞིག་སོགས་ལྟ་བུ)ལ། སྐབས་འདིར་དེའི་སྟོན་ལ་རྒྱུ་ཚིག་གཞན་སྒྱིར་ཆེ། རྒྱུ་ཚིག་དེའི་
རྗེས་སུ་ཚིག་སྟངས་སུ་ཡང་ན་ and སྒྱིར་མི་རུང་།

That kind and old man is his father. (×)

That kind, old man is his father. (×)

→ That kind old man is his father. (✓) (ཀྱན་པ་བྱམས་བརྩེ་ཅན་དེ་ཁོའི་ཨ་ཕ་རེད།)

Who is that beautiful and young girl? (×)

Who is that beautiful, young girl? (×)

→ Who is that beautiful young girl? (✓) (མཛེས་པའི་གཞོན་ནུ་མ་དེ་སུ་རེད།)

IV. Substitution བརྒྱུ་རེས།

1. People who breathe bad air for a long time get really sick. (དུས་ཡུན་རིང་པོར་མ་ཁའ་དབུགས་བཙོག་པོ་འབྱིན་རྒྱུ་
བྱེད་པའི་མི་ནམས་ལ་ནད་ལྷིད་མོ་ཕོག་སྟེ།)
  - Mary became so happy when she sees you. (ཁྱོད་མཐོང་འཕུལ་མའི་རོལ་དེ་འདྲའི་དགའ་བར་གྱུར།)
  - Alice became sad and started to cry. (ཨ་ལེ་ལི་སི་ཡིད་སྟོང་ནས་དུ་འགོ་བརྒྱུ་མས།)
  - I suddenly became hungry when I smelled the delicious food. (ཟས་ཀྱི་དྲི་ཞིམ་དེ་ཆོར་བ་ན་ང་སྤོ་བུར་དུ་
ལྷོགས་པར་གྱུར།)
2. Why do people get headaches in a crowded, stuffy room? (འཆང་ཁ་ཆེ་ཞིང་རྒྱུ་མི་རྒྱག་པའི་ཁང་པའི་ནང་དུ་མི་ནམས་
ཀྱི་མགོ་ན་དོན་ཅི་རེད།)
  - This is a dirty, smelly bus. (འདི་ནི་མི་གཙང་ཞིང་དྲི་ངན་བྱོ་བའི་སྤྱི་སྤྱོད་རྒྱུ་མའི་ཞེག་རེད།)
  - You are a rude, disgusting man. (ཁྱོད་སྤྱོད་པ་ཅིང་ཞིང་ཞེན་པ་ལོག་པའི་སྤྱིས་པ་ཞིག་རེད།)
  - Martha's son is a hardworking, intelligent young man. (མར་ཏ་ཡི་བུ་ལས་ལ་བརྩོན་ཞིང་རིག་པ་རྣོ་བའི་གཞོན་ནུ་
ཞིག་རེད།)

Lesson 104: We Need Fresh Air ང་ཚོར་མ་ཁའ་དབུགས་སྤོས་པ་དགོས།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱུ་

Joan: Boy, it's really stuffy in here.	ལྷན་ཁི།	ངོ་མ་རེད། ང་ཚོར་མ་ཁའ་དབུགས་སྤོས་པ་དགོས་ཀྱི་འདུག
Drake: You're right. We need some fresh air.	འཛོང་།	ང་ཚོས་རྒྱུ་དྲོད་སྤོས་ཆས་ཁ་འབྱེད་དང་།
Joan: Let's turn on the air-con.	འཛོང་།	སྤྱི་ལུ་ཁུང་མི་འབྱེད་དོན་ཅི་ཡིན།
Drake: Why not just open the window.	ལྷན་ཁི།	དེ་ཅུང་ལེགས་པར་འདུག
Joan: That's even better.	འཛོང་།	
འཛོང་། ཨ་མ་མ། འདི་ག་དབུགས་སྤོས་ཆེ་བ་ལ།		

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མུག་

1. Boy, it's really stuffy in here. ཨ་མ་མ། འདི་གར་དབུགས་སྤོས་དཀའ་བ་ཞིག་རེད།
    - a. boy ནི་མ་གཞིར་མིང་ཆོག་སྟེ།[བུ་ལྷན་ཁི]ཅེས་པའི་དོན་ལ་འཇུག་མོད། འོན་ཀྱང་སྤྱོད་པ་འདིར་འབྱོར་སྤྱི་ལ་འཇུག་སྟེ།[ཨ་མ་]ཞེས་བསྒྲུར་ཆོག་
ལ། ཉ་ལས་པའི་དོན་སྟོན།
      - ✧ Boy, it's really hot today. (ཨ་མ་མ། དེ་རིང་ངོ་མ་ཆ་བཞེན་པོ་འདུག)
    - b. in here འདི་གར། *here (འདིར) དང་ there (དེར) གཉིས་མ་གཞིར་བསྒྲུན་ཆོག་ཡིན་པས་སྤྱོད་ཆོག་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་ལ་མི་
འཇུག།
      - They will come to here this afternoon. (×)
→ They will come here this afternoon. (✓) (ཁོ་ཚོ་ཕྱི་དྲོ་འདིར་ཡོང་གི་རེད།)
      - He is from Lhasa. I used to live in there (×)
→ He is from Lhasa. I used to live there. (✓) (ཁོ་ལྷ་ས་ནས་རེད། ང་སྤོན་ཆད་དེ་གར་བསྐྱེད་ཐྱོད།)
- འོན་ཀྱང་ here དང་ there གཉིས་མིང་ཆོག་ཡང་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་ཆོག་ in གྱིས་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་བྱས་ནས་ཁང་པ་སོགས་ཀྱི་ནང་གི་དོན་
ནན་གྱིས་སྟོན།

- ✧ There is a study in his apartment. He feels comfortable studying in his study. = There is a study in his apartment. He feels comfortable studying in there. (ཁོའི་སྡོད་ཁང་ནང་དུ་དེ་ཁོ་ལ་ཞུགས་ཡོད། ཁོས་དེའི་ནང་དུ་སྡོད་སྡོད་ཀྱི་སྡོད་ཁང་ནང་དུ་ཞུགས་ཡོད།)
- ✧ Don't you think it's a little crowded in this room? = Don't you think it's a little crowded in here? (ཁྱེད་ཀྱིས་ཁང་བ་འདིའི་ནང་ཅུང་ཟད་འཛང་ཁ་ཆེ་བར་མི་བསམ་མཁན།)

2. turn on ... (སྒྲིག་སྒྲོ་སྒྲིགས།) འབྱེད་བ། *turn off ... (སྒྲིག་སྒྲོ་སྒྲིགས།) ཟུག་བ། || Turn on the light; it's too dark in here. (སྒྲིག་བཀར་དང་། འདི་གར་མུན་ནག་ཆེ་དུག་འདུག།); If you've finished watching TV, turn it off. (ཁྱེད་ཀྱིས་བརྟན་འཕྲིན་བཟུང་ཚར་པ་ཡིན་ན་སྒྲིག་སྒྲོ་སྒྲིག་བ་དང་།)

3. air-con, *n.* རླུང་དྲོད་སྒྲོམ་ཆས། *air-conditioner གྱི་བརྟན་ཡིག་ཡིན།

4. Why not just open the window? = Why don't you just open the window? (སྒྲིལ་ལུང་མི་འབྱེད་དོན་ཅི་ཡིན།)

why འཕྲུལ་ན་ why not ཡི་རྗེས་སུ་བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞི་སྒྲིགས་སྒྲིག་ན། དྲི་ཆོག་སྒྲིགས་བའི་ཞུགས་ལྷན་ལྷན་ལ།

why + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞི་སྒྲིགས་? ""འབྱེད་དོན་ཅི་ཡིན། || why not + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞི་སྒྲིགས་? མི་འབྱེད་དོན་ཅི་ཡིན།

✧ Why learn English? = Why must we/I learn English? (ར་ཆོས་ངས་དེ་ཕྱིན་ཡིག་སྒྲིང་དོན་ཅི་ཡིན།)

✧ Why not do it now? = Why don't you do it now? (ཁྱེད་ཆོས་ཁྱེད་ཀྱིས་ལས་ཀ་དེ་ད་ལྟ་མི་སྒྲིང་དོན་ཅི་ཡིན།)

III. གནམ་ཀ་བྱས་ནས་སྒྲིང་ཆའི་ཁ་སྒྲོང་དགོས།

1. Did you just see a _____ child pass by here? (A) cuteest, younger (B) cute and young (C) cute young (D) cute-young
2. Paul finally _____ angry. (A) got (B) made (C) getting (D) makes
3. Al _____ generous. (A) get (B) getting more and more (C) gets (D) is getting more and more
4. Nancy and Jill will _____ later tonight. (A) come to here (B) came here (C) coming there (D) come here
5. Why _____ just take the bus to school? (A) don't (B) didn't (C) do (D) not
6. If you're too fat, _____ go on a diet? (A) why not just (B) why not don't you (C) why don't (D) why not don't

Lesson 105: Recycling ཡང་བཞོལ་སྒྱུར་བཞོལ།

1. Reading ལྟ་སྒྲིག

Garbage disposal is a major problem in most cities around the world. Finding places for garbage is getting more and more difficult. Recycling is, therefore, becoming very popular. In other words, more and more people are treating used material so that it can be reused. There is no doubt that recycling helps save our precious natural resources. It is in our own best interest to recycle.

གནམ་སྒྲིགས་ཀྱི་བཞོལ་སྒྲིག་ནི་འཛམ་གླིང་གི་གྲོང་ཁྱེར་མང་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གནད་དོན་གཙོ་བོ་ཞིག་རེད། གནམ་སྒྲིགས་འདོར་ས་འཛོལ་སྒྲིག་ནི་དཀའ་དང་རེ་དཀའ་འགྱུར་བཞིན་ཡོད། དེར་བརྟེན། ཡང་བཞོལ་སྒྱུར་བཞོལ་གྱི་དཔེ་ཁྱབ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། ཡང་ཅིག་བཤད་ན། རྒྱ་ཆ་སྤྱིར་བར་མཐོང་ཆེན་གྱི་པའི་མི་སྲུང་ལས་མང་ནས་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པས་དེ་བསྒྱུར་བཞོལ་གྱི་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་རེད། བསྒྱུར་བཞོལ་གྱི་དཔེ་ཁྱབ་པ་རང་ཆོའི་རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་ཅུ་ཆེན་པོ་གྲོན་རྒྱུ་གྱི་དཔེ་ཁྱབ་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་ཡོད་པ་ནི་སྒྲིག་མ་དགོས། ཡང་བཞོལ་སྒྱུར་བཞོལ་གྱི་དཔེ་ཁྱབ་ནི་ར་ཆོས་ཁོ་བཞོལ་ཡག་ཤོས་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆོག་དཔེ་འགྲེལ།

1. recycle, *vi.* & *vt.* (བཞོལ་སྒྲིག་པའི་དངོས་རྒྱུས།) ཡང་བཞོལ་སྒྱུར་བཞོལ་གྱི་དཔེ། || Newspapers and plastic bottles can be recycled. (ཆོགས་པར་དང་འགྲིག་དམ་ཡང་སྒྱུར་བཞོལ་སྒྲིང་བྱས་ཆོག་པ་རེད།)

2. garbage, *n.* གད་སྒྲིགས (བགང་མེད།)
3. disposal, *n.* བཞོད་སྒྲིག ཐག་གཅོད། *dispose, *vi.* ཐག་གཅོད་པ། བཞོད་སྒྲིག་བྱེད་པ།; dispose of ... རྩ་ཐག་གཅོད་བྱེད་པ། || Some uneducated people dispose of their garbage by throwing it into a river. (སློབ་གསོ་མ་ཐོང་བའི་མི་ལ་ལས་གད་སྒྲིགས་ལུ་བོར་འཕངས་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)
4. garbage disposal གད་སྒྲིགས་ཀྱི་བཞོད་སྒྲིག
5. major, *adj.* གཙོ་བོ། གལ་ཆེན། || My father has to have a major operation next week. (གཟའ་ལའོར་རྗེས་མར་བའི་ཨ་ཕས་གཤག་བཅོས་གལ་ཆེན་བོ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད།)
6. problem, *n.* གནད་དོན།
7. around the world འཇམ་སྒྲིང་ཡོངས་སུ། = all over the world || Jim wants to travel around the world next year. (ལྷིམ་སང་ལོ་འཇམ་སྒྲིང་སྐོར་སྐྱོད་བྱེད་པར་འགྲོ་འདོད་ཀྱི་ཡོད།)
8. difficult, *adj.* དཀའ་ཁག་ཆེ་བ། ཁག་པོ། || Yesterday's history test was very difficult. (ཁ་སང་གི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱགས་གཞི་ཏུ་བཅུད་ཁག་པོ་འདུག)
9. popular, *adj.* བྲུབ་ཆེ་བ། དར་བྲུབ་ཆེ་བ།
10. treat, *vt.* ཐག་གཅོད་བྱེད་པ། ཁ་ཡ་བྱེད་པ། || Paul treated his students with kindness. (ཕུ་འོལ་གྱིས་བྱམས་བརྩེའི་སྒོ་ནས་ཁོའི་སློབ་མ་ཚོར་ཁ་ཡ་བྱས།)
11. used, *adj.* བཞོལ་བེན་པ། || There are some stores down the street that sell used furniture. (སློབ་ལམ་འདིར་བྱིས་ཆས་སྤྱིང་པ་བཅོང་སའི་ཆོང་ཁང་འགའ་ཡོད།)
12. material, *n.* ཅ་ལག་རྒྱ་ཆ། (བགང་ཡོད་བགང་མེད་གང་རུང་བྱས་ཆོག)
13. reuse, *vt.* ཡང་སྒྱུར་བཞོལ་སྤྱོད་བྱེད་པ།
14. There is no doubt + that ཡིས་དངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ། ཐེ་ཚོམ་མེད་པ། གདོན་མི་ཟ་བ། སློས་མ་དགོས་པ། *doubt, *n.* དོགས་པ། ཐེ་ཚོམ། || There is no doubt that drinking too much wine is bad for your health. (ཆང་འབྲུང་རྒྱ་མང་དྲགས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་བདེ་ཐང་ལ་གནོད་པ་ཡོད་པ་གདོན་མི་ཟ།)
15. save, *vt.* གྲོན་རྒྱུད་བྱེད་པ། || If you don't finish the fish, save it for tomorrow. (ཁྱོད་ཀྱིས་ཏ་ག་དེ་ཟས་མ་ཆར་ན་གྲོན་རྒྱུད་བྱས་ལ་སང་ཉིན་ཟ།)
16. precious, *adj.* ལྡན་ཆེན། དགོན་པོ།
17. natural resource རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས། (རྒྱན་པར་མང་ཚིག་བཞོལ་གྱི་ཡོད།) *natural, *adj.* རང་བྱུང་། resource, *n.* ཐོན་ཁུངས། (རྒྱན་པར་མང་ཚིག་བཞོལ་གྱི་ཡོད།) || That country has more natural resources than any other country. (རྒྱལ་ཁབ་དེར་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གང་ལས་ཀྱང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཐོན་ཁུངས་ཡོད།)
18. It is in one's own best interest to + བྱ་ཚིག་གི་མི་གཞན་སུ། མི་སུའི་ཁེ་བཟང་ཆེ་གོས། *interest, *n.* ཁེ་བཟང་། || It's in your own best interest to avoid arguing with others. (མི་གཞན་དང་ཅོད་པ་རྒྱག་པར་བྱོལ་བ་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་ཆེ་བཟང་ཆེ་གོས་རེད།)

III. Grammar Points བད་སྤྱོད་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་བགང་མེད་མིང་ཚིག་ཁ་ཤས་དང་། མཚམས་སྤྱོད་ཀྱི་ཚིག་ so that དེ་མིན་ help ཡི་བཞོལ་སྤྲངས་མཚམས་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ།

1. Garbage disposal is a major problem. གད་སྟོགས་ཀྱི་བཞོད་སྟོག་ནི་གནད་དོན་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།

ཚིག་གྲུབ་འདི་འདྲེན་པའི་ garbage ཡིས་རྒྱན་ཚིག་གི་ངོས་ནས་དེའི་རྒྱུད་པོའི་ཚིག་ disposal ཡི་ཁྱད་ཚུལ་སྟོན།

- a. garbage རི་ཚོགས་སྤྱིའི་མིང་སྟེ། [གད་སྟོགས་]ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན་པ་དང་བགྲངས་མེད་མིང་ཚིག་ཡིན་པས། a garbage, two
garbages, many garbages, some garbages ཞེས་འབྲི་མི་རུང་བར། a piece of garbage (གད་སྟོགས་དྲོག་
གཅིག་), two pieces of garbage (གད་སྟོགས་དྲོག་གཉིས་), a lot of garbage (གད་སྟོགས་མང་པོ་), some
garbage (གད་སྟོགས་ཉུང་ཤས་)ཞེས་འབྲི་དགོས།

The room is full of garbages. (×)

→ The room is full of garbage. (✓) (ཁང་པ་འདི་གད་སྟོགས་ཀྱིས་ཁེངས་འདུག)

He picked up a garbage and threw it into the garbage bin. (×)

→ He picked up a piece of garbage and threw it onto the garbage bin. (✓) (ཁོས་གད་

སྟོགས་ཤིག་བཏུས་ཏེ་གད་སྟོགས་འཕེན་སྐྱམ་ནང་དུ་འཕངས།)

- b. rubbish ཡང་[གད་སྟོགས་]ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ། བགྲངས་མེད་མིང་ཚིག་ཡིན་པ་དང་། garbage དང་དོན་འདྲ་བའི་ཚིག་ཡིན། བཞོལ་སྟངས་
ཁྱད་ garbage དང་འདྲ།

- c. དེ་བཞིན་དུ་རྒྱན་སྟོན་བགྲངས་མེད་མིང་ཚིག་འགའ་བཞོད་ན།

information ཆ་འཕྲིན། གནས་ཚུལ།

music རོལ་མོ

baggage ཅ་ལག

news གསར་འགྱུར། གནས་འཕྲིན།

luggage ཅ་ལག

furniture བྱིམ་ཆས།

advice གོས་སྒྲི།

equipment སྒྲིག་ཆས།

junk གད་སྟོགས།

གོང་གི་མིང་ཚིག་དེ་དག་ཁྱད་ a piece of, some, a lot of, much, little མོགས་ལ་སྦྱར་ནས་བཞོལ་དགོས།

How many luggages do you have? (×)

→ How many pieces of luggage do you have? (✓) (ཁྱེད་ལ་ཅ་ལག་ག་ཚོད་ཡོད།)

He gave me a good advice. (×)

→ He gave me a good piece of advice. (✓) (ཁོས་ང་ལ་སྒྲི་ཡག་པོ་ཞིག་བསྐྲུབས།)

That's really a good news. (×)

→ That's really good news. (✓) = That's really a good piece of news. (དེ་ནི་དོ་མ་འཕྲིན་
བཟང་ཞིག་རེད།)

The couple bought a lot of furnitures. (×)

→ The couple bought a lot of furniture. (✓) (བཟང་ལྷན་ཟུང་དེས་བྱིམ་ཆས་མང་པོ་ཞིག་ཉན།)

2. In other words, more and more people are treating used material so that it can be

reused. ཡང་ཅིག་བཤད་ན། རྒྱ་ཆ་སྤྱིང་བར་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པའི་མི་སྡེར་ལས་མང་ནས་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པས་དེ་བསྐྱར་བཞོལ་བྱེད་སྒྲུབ་པ་

བྱུང་བ་རེད། so that རི་མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་ཡིན་པ་དང་། [དེའི་ཆེད་དུ་འཕུལ་བྱིང་དུ་]ཞེས་པའི་དགོས་ཆེད་ཀྱི་དོན་སྟོན། so that ཡིས་བྱ་
བའི་ཆེད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་ལས་བྱུངས་ཏེ། ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོའི་རྒྱུ་སྐྱེད་པའཕག་ནས། ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོ་དེའི་ཁྱད་ཚུལ་སྟོན། so that ཡིས་
བྱུངས་པའི་ཚིག་གྲུབ་ལས་བའི་ནང་དུ་བྱ་ཆེན་གི་ཚིག་གྲོགས་ may དང་། can, will མོགས་ཡོད་དགོས་ལ། ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས་གཤམ་ལྟར།
ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོ་ + so that + བྱེད་པོའི་ཚིག་ + may/can/will + བྱ་ཆེན་གི་མ་གཞུགས། དཔེར་བཞིན།

- He studied hard so that he could pass the exam. (རྒྱགས་འཕྲོད་པའི་ཆེད་དུ་ཁོས་འབད་པས་སྒྲིབ་སྦྱོང་བྱས།)

- I need your help so that I may finish the work on time. (ངས་ལས་ཀ་དེ་དུས་ཐོག་ཏུ་འགྲུབ་ཐུབ་པ་ལ་
ཁྱོད་ཀྱི་རོགས་རམ་དགོས་ཀྱི་འདུག)
- Tell him how to do it so that he will not make the same mistake again. (དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་དགོས་
པ་ཁོ་ལ་ཞོད་དང་། དེ་ལྟར་ན་ཁོས་ནོར་འཁྲུལ་གཅིག་པ་བསྐྱར་དུ་མི་བཟོ་བ་འོངས།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

a. in order that ཡིས་ so that ཡི་ཚབ་བྱས་ཆོག་ གོང་གི་དཔེར་བཞིན་གསུམ་པོ་འདི་ལྟར་བཅས་ཆོག་སྟེ།

- He studied hard in order that he could pass the exam.
- I need your help in order that I may finish the work on time.
- Tell him how to do it in order that he will not make the same mistake again.

b. so that འམ་ in order that ཡིས་དང་ས་པའི་བྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་བྱེད་པའི་ཆོག་དེ་ཆོག་གྲུབ་གཅིག་པོ་ཐོབ་ཐེད་
པའི་ཆོག་དང་གཅིག་པ་ཡིན་ན། ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དེ་“so as to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞུགས་”དང་ཡང་ན་“in order to + བྱ་ཆོག་གི་
མ་གཞུགས་”ལྟར་བཅས་ཆོག་ལ། བྱེད་པའི་ཆོག་གཅིག་པ་མིན་ན་དེ་ལྟར་བཀོལ་མི་རུང་།

- He studied hard so that he could pass the exam. = He studied hard in order to pass the exam. = He studied hard so as to pass the exam. (རྒྱགས་འཕྲོད་པའི་ཆེད་དུ་ཁོས་འབད་པས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་
བྱས།)
- I need your help in order that I may finish it on time. = I need your help in order to finish it on time. = I need your help so as to finish it on time. (ངས་ལས་ཀ་དེ་དུས་ཐོག་ཏུ་འགྲུབ་
ཐུབ་ཐུབ་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་རོགས་རམ་དགོས་ཀྱི་འདུག)
- He sang a song so that his wife might feel happy. (བྱེད་པའི་ཆོག་མི་གཅིག་པ།) (རང་གི་ཚུང་མ་དགའ་
བའི་ཆེད་དུ་ཁོས་སྒྲུ་ཞིག་སྒྲངས།)
- He sang a song so that he might feel happy. (བྱེད་པའི་ཆོག་གཅིག་པ།) = He sang a song so as to feel happy. (རང་གི་དགའ་བའི་ཆེད་དུ་ཁོས་སྒྲུ་ཞིག་སྒྲངས།)

c. so as to དང་ in order to གཉིས་not དང་སྒྱར་ནས་བཀོལ་སྐབས། so as not to དང་ in order not to ཞེས་འབྲི
དགོས་པ་ལས། so as to not དང་ in order to not ཞེས་འབྲི་མི་རུང་།

I left early so as to not miss the train. (×)

→ I left early so as not to miss the train. (✓) (མི་འཁོར་ཤོར་མི་འགོ་ཆེད་ང་སྔ་མོར་ཆས་པ་ཡིན།)

3. **There is no doubt that recycling helps save our precious natural resources.** = There is no
doubt that recycling helps to save our precious natural resources. ཡང་བཀོལ་སྒྱུར་བཀོལ་བྱེད་པ་དེས་ང་རང་
ཆོའི་རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་རྩ་ཆེན་པོ་གོན་ཚུད་བྱེད་པར་ཕན་ཐོགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ནི་སྒྲོས་མ་དགོས།

ཆོག་གྲུབ་འདིའི་ནང་གི་ help ནི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ཡིན་པ་དང་། དེའི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་ to ཡིས་དང་ས་པའི་མེས་མེད་ཆོག་གྲུབ་ཡིན་ལ།
to སྒྱར་བཏང་བསུས་ཡོད། དཔེར་ན། help + (to) + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞུགས། རོགས་རམ་བྱེད་པ།

- Let's help to finish the work. = Let's help finish the work. (ང་ཚོར་རོགས་བྱས་ནས་བྱ་བ་དེ་འགྲུབ་
པར་བྱེད།)

help ལ་གཤམ་གྱི་བཀོལ་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་ལ། to བསུས་ཆོག་ help + མི + (to) + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞུགས། མི་ཞིག་ལ་རོགས་
རམ་བྱེད་པ།

- He helped me to write the letter. = He helped me write the letter. (ཁོས་ང་ལ་འབྲིན་ཡིག་འདི་འབྲི་རོགས་བྱས།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. More and more people are treating used material so that it can be reused. (རྒྱ་ཆ་སྤྱིང་བར་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པའི་མི་མང་ལས་མང་ནས་མང་དུ་འགོ་བཞིན་ཡོད་པས་དེ་བསྐྱར་བཀོལ་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་རེད།)
  - Sam left work early so that he could take his son to a baseball game. (རང་གི་བུ་པུ་ལེ་སློ་ལོ་འགན་བསྐྱར་ལ་བཟུང་དུ་ཐོན་གྱིར་སྐུ་མུ་ལྷོ་ལས་གྲུ་ནས་ཕྱིན་པ་རེད།)
  - I had to stay up late last night in order to finish writing this report. (སྟན་མེང་དེ་ཁྱིམ་ཚར་ཕྱིར་ང་མདང་དགོང་ཕྱིས་པོར་མི་སྟོན་ཀ་མེད་བྱུང་།)
  - Carl exercises every day so as not to get fat. (རྒྱགས་པ་མི་ཆགས་པའི་ཆེད་དུ་ལུ་ལྱིས་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་ལུས་ཅུལ་སྟོང་བརྟེན་བྱེད་གྱི་ཡོད།)
2. There is no doubt that recycling helps (to) save our precious natural resources. (ཡང་བཀོལ་སྐྱར་བཀོལ་བྱེད་རྒྱས་ང་རང་ཆོལ་རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་ཅུ་ཆེན་པོ་གོན་རྒྱུང་བྱེད་པར་ཕན་ཐོགས་གྱི་ཡོད་པ་ནི་སྟོས་མ་དགོས།)
  - Policemen help (to) protect us against criminals. (ཉེན་རྟོག་པས་ང་ཚོ་ཉེས་སྦྱོད་ལས་སྤང་སྦྱོང་བྱེད་རོགས་བྱེད་གྱི་ཡོད།)
  - My mother often helps me (to) study for my exams. (ངའི་ཨ་མས་རྟག་པར་ང་ལ་རྒྱགས་ཚད་ལ་གསྒྲིག་བྱེད་རོགས་བྱེད་གྱི་ཡོད།)
  - Nancy usually helps her sister (to) do her chores. (ནན་སའེ་ཡིས་རྟག་པར་ཁོ་མོའི་བྱ་མོར་བྱིས་ལས་ཅུག་ཅིག་ལས་རོགས་བྱེད་གྱི་ཡོད།)

Lesson 106: Litterbugs གད་སྟོགས་གྱི་རྒྱལ་བ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Child: Why is there so much garbage in the street, Mom?
Mother: Because there are many litterbugs.
Child: What are litterbugs?
Mother: They're people who don't put their rubbish in trash cans.
 དྱིས་པ། ཨ་མ་ལགས། ཁྱོད་སྤང་དུ་འདི་འདྲའི་གད་སྟོགས་མང་དོན་ཅི་རེད།
 ཨ་མ། གད་སྟོགས་རྒྱལ་བ་མང་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་གྱིས་རེད།
 དྱིས་པ། གད་སྟོགས་རྒྱལ་བ་ཟེར་བ་ག་རེ་རེད།
 ཨ་མ། གད་སྟོགས་གད་སྐྱམ་ལ་མི་འཕེན་པའི་མི་དེ་ཚོ་རེད།

II. Key Points གནད་གྱི་ལྟེ་མིག

1. litterbug, *n.* གད་སྟོགས་གྱི་རྒྱལ་བ། (གད་སྟོགས་གད་དགར་འཕེན་མ་ཁན།)
2. trash can, *n.* གད་སྐྱམ། = garbage can

III. གད་མ་ཀ་བྱས་ནས་སྟོང་ཆ་བསྐྱོང་དགོས།

1. I just sold _____ furniture. (A) a (B) a piece (C) many (D) a piece of

2. He buys inexpensive clothes _____ save money. (A) in order to (B) on order (C) so as (D) so that he
3. Running helps me _____ stay healthy. (A) be (B) am (C) to (D) of
4. Talk softly _____ wake my sleeping brother. (A) so as to not (B) so to as not (C) so too not (D) so not too
5. This car is _____ junk. It doesn't work. (A) a piece of (B) a piece (C) piece of (D) a
6. _____ a litterbug; put your rubbish in a trash can. (A) Be (B) Why not be (C) Don't (D) Don't be

Lesson 107: The Secret of Longevity ཆོ་རིང་བའི་མན་ངག

I. Reading ལྟོགས་པ་

Hong Ying, who comes from Guangdong, is known as the oldest person in China. She is 122 years old. Although she can hardly hear, her voice is loud and clear. In fact, she is still full of life. What's the secret of her longevity? Maybe it's her personality. According to her family and friends, she is humorous and easy to get along with.

ཨ་ཡུལ་གོང་ཏུང་ནས་ཡིན་པའི་ཆོང་ཡིང་ནི་ཀུན་ལ་གྲགས་པའི་ཀྱང་གོའི་ལོ་ཆུན་ཤོས་ཀྱི་མི་རེད། ཁོ་མོ་ལོ་༡༢༢་རེད། ཁོ་མོའི་ན་བས་ཕལ་ཆེར་མི་གོ་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་མོའི་སྒྲ་མཐོ་ཞིང་གསལ་པོ་ཡོད། དོན་དངོས་ཐོག་ཁོ་མོར་སྤར་བཞིན་སྒྱེ་སྟོབས་རྒྱས་ཡོད། ཁོ་མོ་ཆོ་རིང་བའི་མན་ངག་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཁོ་མོའི་གཤིས་ཀ་ཡིན་ཡང་སྟེ། ཁོ་མོའི་ནང་མི་དང་གོགས་པོ་ཚོས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ཁོ་མོ་ཁ་མཆར་ཆེ་ཞིང་འདྲིས་བདེ་བ་ཞིག་ཡིན་ཟེར།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. longevity, *n.* ཆོ་རིང་།
2. be known as ... ཀུན་ལ་གྲགས་པ། སྒྲ་གྲགས་ཆེ་བ། || Michael Jordan⁵ is known as a great basketball player. (མའེ་ཁེལ་འཛོར་ཏན་ནི་ཀུན་ལ་གྲགས་པའི་ལན་ཆེུ་སྟོ་ལོ་ཕྱེད་མཁན་ཞིག་རེད།)
3. hardly, *adv.* ཕལ་ཆེར་མི་སྟབ། || “Come closer; I can hardly see you,” said the old man. (བགྱིས་པོ་དེས་བཤད་རྒྱུར། རྒྱ་ཉེ་ཙམ་བཅར་དང་། ངས་ཁྱོད་རིག་གི་མི་འདུག)
4. voice, *n.* སྒྲ་སྒྲ། || Grace has a wonderful singing voice. (ཀྱཱ་རོས་སི་ལ་སྒྲ་དང་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད།)
5. loud, *adj.* སྒྲ་ཆེན་པོ། || Turn down the radio; it's too loud. (སྒྲ་སྒྲ་ལའོར་ལོའི་སྒྲ་རྗེ་རྒྱུད་དུ་ཐོངས་དང་། དེ་སྒྲ་ཆེ་དྲག་བཞག)
6. clear, *adj.* གསལ་པོ། || The water in this polluted river used to be clean and clear. (སྒྲག་བཙོག་ཐེབས་པའི་རྒྱ་བོ་དེའི་རྒྱ་སྟོན་ཆད་དུ་ངས་ཤིང་གཙང་།)
7. be full of ... “ཁེངས་པ། = be filled with ... *full, *adj.* ཁེངས་པ། ཁ་གང་བ།; fill, *vt.* ཁེངས་པ། ཁ་གང་བ།; || That restaurant is always full of customers. (ཟེ་བང་དེ་ནམ་ཡིན་ཡང་མགོན་པོས་ཁེངས་བསྟན་ཡོད།)
8. personality, *n.* རང་གཤིས། གཤིས་ཀ། || Jessica has a wonderful personality. She's kind and considerate. (ཁྱི་ཟླ་ཁ་ལ་གཤིས་ཀ་ཡག་པོ་རང་ཞིག་ཡོད། ཁོ་མོ་བྱམས་བརྩེ་ལྡན་ཞིང་བསམ་ཤེས་ཆེ།)
9. according to ... ལྟར་ན།
10. humorous, *adj.* ཁ་མཆར་ཆེ་བ། དགོད་ཆ་པོ།

⁵ Michael Jordan is a famous American basketball player. He was born in 1963.

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྒྲོབ་ཚན་འདིར་ "be known as + ཐོབ་ཐང་" རང་ "she is easy to get along with." ཞེས་པའི་ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས་མཚམས་ བཅོས་བྱ་རྒྱ།

1. Hong Ying ... is known as the oldest person in China. "ཉོང་ཡུན་ནི་ཀྲན་ལ་གྲགས་པའི་ཀླུང་གི་ལོ་ན་ན་གོས་ཀྱི་

མི་རེད། *be known ཀྱི་རྗེས་སུ་སྒྲོབ་པའི་རྒྱན་སྒྲོན་གྱི་སྒྲོབ་ཚིག་གཤམ་གསལ་གྱི་གསུམ་སྟེ།

a. be known as + ཐོབ་ཐང་། ཀྲན་ལ་གྲགས་པའི་"རྒྱངས་ལྟར་གྲགས་པའི་"

- He is known as a great scientist. (ཁོང་ནི་རྒྱངས་ལྟར་གྲགས་པའི་ཚན་རིག་པ་རྒྱབ་ས་ཆེན་ཞིག་རེད།)

b. be known for + བྱ་དངོས། བྱ་དངོས་གང་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་སྐད་གྲགས་ཡོད་པ།

- He is known for his musical talent. (ཁོང་རྒྱལ་མོའི་སྒྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐད་གྲགས་ཀྱིས་ཡོད།)

c. be known to + མི་གཞན་གྱིས་ཤེས་པ།

- He is known to all of us. (ཁོ་ནི་ང་ཚོ་ཚང་མས་ཤེས་པའི་མི་ཡིན།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། He is known by us. (×)

2. རྒྱན་ཚིག་དཔེར་ན། famous, renowned, noted བཅས་ཚང་མར་[ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་འཕམ་སྐད་གྲགས་ཆེ་བའི་] དོན་ཡོད་ལ། དེ་དག་གི་ རྗེས་སུ་སྒྲོབ་ཚིག་as རང་ for བཀོལ་ཚོགས།

a.
$$\left\{ \begin{array}{l} \text{noted} \\ \text{famous} \\ \text{renowned} \end{array} \right\} \text{ as + མིང་ཐོབ།} \quad \text{ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་"རྒྱངས་ལྟར་གྲགས་པའི་"}$$

- He is renowned as a talented musician. (ཁོ་ནི་མིང་གྲགས་ཀྱིས་པའི་རོལ་མོ་བ་འཛོན་ཐང་ཅན་ཞིག་རེད།)

b.
$$\text{be} \left\{ \begin{array}{l} \text{noted} \\ \text{famous} \\ \text{renowned} \end{array} \right\} \text{ for + བྱ་དངོས།}$$

- He is famous for his invention of the light bulb. (ཁོས་སྒྲིག་ཞུ་གསལ་པ་གཏོད་བྱས་པའི་སྟེང་ནས་མིང་གྲགས་ ཀྲན་ལ་ཁྱབ་ཡོད།)

3. ... She is humorous and easy to get along with. ཁོ་མོ་ནི་ཁ་མཚར་ཆེ་ཞིང་འགྲོག་བདེ་བ་ཞིག་རེད།

ཚིག་གྲུབ་འདི་ནི་གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་བསྐྱས་ཏེ་གྲུབ་པ་ཡིན།

... She is humorous and she is easy to get along with.

a. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་བསྐྱས་ཏེ་གྲུབ་པ་ཡིན།

She is easy to get along with others. (×) (ཁོ་མོ་གཞན་དང་འགྲོག་བདེ་བོ་ཡོད།)

→ She is willing to get along with others. (✓) (ཁོ་མོར་གཞན་དང་འགྲོག་འདོད་ཡོད།)

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས་ཡོངས་སུ་འདྲ་བ་དང་། easy (བདེ་བོ) རང་ willing (འདོད་པ) གཉིས་ཀྱི་རྒྱན་ཚིག་ཡིན་ ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པའི་ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་ཡིན་པ་དང་། get along with ཡི་རྗེས་སུ་སྐོར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་others ཡོད། འོན་ཀྱང་

ཚོག་གྲུབ་སྒྲིལ་མཐོང་ཡོད་ལ། ཚོག་གྲུབ་ཁྱིམ་ཡང་དག་པ་ཡིན། རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ནི་བྱེད་པོའི་ཚོག་གི་ཁ་སྐོང་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཚོག་ལ་
རག་ལས་ཡོད།

b. གཤམ་གྱི་ཚོག་གི་གྲུབ་སྒྲུབ་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས།

མི + བྱ་ཚོག་be + རྒྱ་ཚོག་ + to + བྱ་ཚོག་གི་མ་གཞུགས། གོང་གི་ཚོག་གི་གྲུབ་སྒྲུབ་ནང་དུ་རྒྱ་ཚོག་ལ་ངེས་པར་དུ་མི་ཞིག་
གི་འདོད་ལྡོམ་ཡི་གོ་དོན་ཡོད་དགོས།

རྒྱ་དུ་སྤྱོད་པ་ཞིན་པའི་རྒྱ་ཚོག་འདིའི་རིགས་ནི་ willing (འདོད་པ), glad (དགའ་བ), eager (འདོད་པ་ཆེ་བ), longing
(བྱེད་རེ་ཆེ་བ), anxious (བྱེད་འདོད་ཆེ་བོ) སྟགས་ཡིན་ལ། རྒྱ་ཚོག་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་ཚོག་པར་ to ཡིས་དྲངས་པའི་ངེས་མེད་ཚོག་
ཐུང་སྤྱོད་དགོས། ཚོག་ཐུང་ཁོང་གི་བྱ་ཚོག་གི་མ་གཞུགས་དེ་བྱེད་མེད་ལས་ཚོག་ཡིན་ན། དེའི་རྗེས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་སྤྱོད་དགོས་ལ། ཚོག་
ཐུང་གི་མཐུག་ཏུ་སྤྱོད་ཚོག་ཡོད་ན་འང་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་སྤྱོད་དགོས།

He is willing to go. (✓) (ཁོ་འགོ་འདོད་ཀྱི་འདུག) རྒྱ་མཚན། go ནི་བྱེད་མེད་ལས་ཚོག་ཡིན་པས་རྗེས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་
ཚོག་སྤྱོད་མི་དགོས།

He is eager to do. (×) རྒྱ་མཚན། do ནི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོག་ཡིན་པས་རྗེས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་སྤྱོད་དགོས།

→ He is eager to do it. (✓) (ཁོ་ལ་བྱ་བ་དེ་སྒྲུབ་འདོད་ཆེ།) རྒྱ་མཚན། do ཡི་རྗེས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་ it སྤྱོད་
ཡོད།

He is glad to do it with. (×) རྒྱ་མཚན། with ནི་སྤྱོད་ཚོག་ཡིན་པས་ རྗེས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་ཡོད་དགོས།

→ He is glad to do it with me. (✓) (ཁོང་དང་མཉམ་དུ་བྱ་བ་སྒྲུབ་རྒྱུ་དགའ་པོ་འདུག) རྒྱ་མཚན། with ཡི་
རྗེས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་ me སྤྱོད་ཡོད།

གོང་གསལ་ལས་ཤེས་ཐུབ་པ་ནི།

She is willing to get along with others. (✓) རྒྱ་མཚན། with སྤྱོད་ཚོག་ཡིན་ལ། others ཡིས་དེའི་བྱ་བའི་ཡུལ་
ཚོག་བྱས་ཡོད།

c. easy (བདེ་པོ་འཇམ་ལས་སྒྲ་བོ), difficult (དགའ་མོ), hard (དགའ་མོ)སྟགས་རྒྱ་ཚོག་ནི་བྱ་བ་གང་ཞིག་གི་བྱེད་ཚུལ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱ་ཚོག་ཡིན་པས། གང་ཟག་གི་བྱེད་ཚུལ་སྤྱོད་བྱེད་མི་རུང་།

He (མི) is easy. (×) (ཁོ་ལས་སྒྲ་བོ་རེད།)

The job (དོན་དག) is easy. (✓) (ལས་ཀ་དེ་ལས་སྒྲ་བོ་རེད།)

Singing (དོན་དག) is hard for me. (✓) (ང་ལ་མཚོན་ན་སྤྱད་བྲངས་ལེན་རྒྱ་དགའ་མོ་རེད།)

To do the work (དོན་དག) is easy. (✓) (བྱ་བ་དེ་སྒྲུབ་རྒྱ་ལས་སྒྲ་བོ་རེད།)

གོང་གི་དཔེར་བཞིན་ལས་ང་ཚོས་མིང་ཚོག་ (The job) དང་། བྱ་མ་མིང་ (Singing) རེས་མེད་ཚོག་ཐུང་ (To do the work)
བཅས་བཀོལ་ནས་བྱེད་པོའི་ཚོག་བྱས་པ་དང་། བྱ་ཚོག་ be ཡི་རྗེས་སུ་ easy, hard (ཡང་ན་difficult) སྟགས་རྒྱ་ཚོག་སྤྱོད་ནས་
བྱེད་པོའི་ཚོག་གི་ཁ་སྐོང་བྱས་ཡོད།

d. རེས་མེད་ཚོག་ཐུང་གིས་བྱེད་པོའི་ཚོག་བྱེད་སྐབས། གལ་ཏེ་ཚོག་ཐུང་དེའི་མཐའ་མཐུག་གི་མིང་དེ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་ཡིན་ན། བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་
དེ་བྱེད་པོའི་ཚོག་ཏུ་བསྒྲུབ་ཚོག་པ་དང་། ཚོག་ཐུང་གི་ཕྱག་མའི་ཁག་དེ་ཚོག་གྲུབ་ཀྱི་མཐུག་ཏུ་སྤྱོད་དགོས། བྱེད་པོའི་ཚོག་དེ་དུས་མཚུངས་སུ་ཚོག་
གྲུབ་མཐུག་གི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོག་གསལ་ཡང་ན་སྤྱོད་ཚོག་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་ཀྱང་ཡིན་པ་རེད།

- To do the work (བྱེད་པོའི་ཚོག) is hard. (བྱ་བ་འདི་སྒྲུབ་རྒྱ་ཅུང་ཁག་པོ་རེད།)

གོང་གི་དཔེ་བཞིན་ལས། the work རི་ངེས་མེད་ཚོག་གི་བྱ་ཆོག་ do ཡི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་ཡིན་པས། བྱེད་པོའི་ཚོག་ཏུ་བསྐྱར་
 ཚོག་ལ། To do ཚོག་གི་བྱ་ཆོག་མཁུག་ཏུ་སྒྲིམ་ན། འདི་ལྟར་འགྲུབ་པ་ཡིན།

- The work is hard to do. (བྱ་བ་འདི་སྒྲུབ་ཁག་པོ་འདུག)

གོང་གི་ཚོག་གི་ལས། The work སྒར་བཞིན་ཚོག་གི་མཁུག་གི་ do ཡི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་ཡིན་པས། འདི་ལྟར་འབྲི་མི་རུང་།
 The work is hard to do it. (×, it རི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་འཕྲོས་མར་གྱུར།)

ཡང་དཔེར་ན། To get along with her is easy. (ཁོ་མོ་དང་འགྲོག་བདེ་པོ་ཡིད།) གོང་གི་དཔེ་བཞིན་ལས། her རི་ངེས་
 མེད་ཚོག་གི་སྒྲིམ་ཚོག་ with ཡི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་ཡིན་པས། བྱེད་པོའི་ཚོག་ཏུ་བསྐྱར་ཚོག་ (འོན་ཀྱང་ her ངེས་པར་དུ་བྱེད་པོའི་གཞུགས་
 she ལ་བསྐྱར་དགོས།) To get along with ཚོག་གི་བྱ་ཆོག་མཁུག་ཏུ་སྒྲིམ་ན། འདི་ལྟར་འགྲུབ་པ་ཡིན།

- She is easy to get along with. (ཁོ་མོ་དང་འགྲོག་བདེ་པོ་ཡིད།)

གོང་གི་དཔེ་བཞིན་ལས། she སྒར་བཞིན་ཚོག་གི་མཁུག་གི་ with ཡི་བྱ་བའི་ཚོག་ཡིན་པས། འདི་ལྟར་འབྲི་མི་རུང་།

- She is easy to get along with others. (×, others རི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་འཕྲོས་མར་གྱུར།)

IV. Substitution བརྒྱུ་རེས།

- Hong Ying is known as the oldest person in China. (རྒྱ་ཡུན་ནི་ཀྲུན་ལ་གྲགས་པའི་ཀྱང་གོའི་ལོ་ཆུན་གོས་ཀྱི་མི་རེད།)
  - Mack is known as a writer of children's books. (མའེ་ཁི་ནི་བྱིས་སྐྱེད་ཚུམ་པ་པོ་སྒྲིམ་གྲགས་ཅན་ཞིག་རེད།)
  - Picasso is renowned as a painter. (པི་ཁ་སོ་པི་པོ་པོ་པོ་གྲགས་ཅན་ཞིག་རེད།)
  - Connie is famous for her poetry. (ཁན་ནའེ་ཁོ་མོའི་སྒྲུན་དག་གི་སྤྱིང་ནས་སྒྲིམ་གྲགས་ཆུས་ཡིད།)
- She is humorous and easy to get along with. (ཁོ་མོ་ནི་ཁ་མཚར་ཆེ་ཞིང་འགྲོག་བདེ་བ་ཞིག་རེད།)
  - She is willing to help others. (ཁོ་མོར་གཞན་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་འདོད་འདུག)
  - They are anxious to get out and play. (ཁོ་ཚོ་ཕྱི་ལ་ཕྱིར་མོ་ཕྱི་རུ་འགྲོ་འདོད་ཆེ།)
  - Charles is longing to see his girlfriend. (ཁ་འོ་མིས་ཁོའི་མཛའ་མོ་མཐོང་འདོད་ཀྱི་ཡིད།)

Lesson 108: Slow Down ག་ལེ་བྱོས་དང་།

I. Dialogue ཁ་བད།

Rosa: Slow down, Carl. I can't keep up with you.

Carl: You walk as slowly as a snail.

Rosa: How do you keep so fit?

Carl: I work out as often as I can.

རའོ་ས། ཁྱ་འོ་ལགས། ག་ལེ་བྱོས་དང་། ང་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུས་ཚད་ཀྱིན་མི་འདུག

ཁྱ་འོ་ལ། ཁྱོད་འབྲུ་ལྟག་ཞིག་དང་འབྲུ་བར་དལ་མོ་འདུག

རའོ་ས། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་བདེ་ཐང་ཇི་ལྟར་རྒྱུན་འབྲུངས་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ།

ཁྱ་འོ་ལ། ངས་གང་ཐུབ་ཐུབ་ཀྱིས་རྒྱུན་པར་ལུས་རྩལ་སྦྱོང་གི་ཡིད།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ཁྲེ་མིག

- slow down (འགྲོ་སྒྲོད་དང་བྱ་སྒྲོད་སོགས་) དལ་དུ་གཏོང་བ། || John told the taxi driver to slow down as he was driving too fast. (མོ་ཏ་བཏང་བ་མགྲོགས་དྲག་པས། རྩོད་ཀྱིས་སྒྲུ་བྱེད་ཁ་ལོ་བདེ་ལ་ག་ལེ་བྱོས་ཞེས་བཤད།)

2. keep up with ... རྩེས་ཟིན་པར་བྱེད་པ། རྩེས་སུ་ལུས་པར་མི་བྱེད་པ། || The new student finds it difficult to keep up with the class. (སྒྲོབ་མ་གསར་པ་དེས་འཛིན་གྱི་འཛིན་ཆུ། ཁག་པོ་ཡོད་པ་ཤིས།)
3. walk as slowly as a snail འབྲུ་སྒྲོག་བཞིན་དུ་འགོ་དཔལ་བ། *snail, *n.* འབྲུ་སྒྲོག
4. keep fit བདེ་ཐང་འཛིན་སྐྱོང་། *fit, *adj.* བདེ་ཐང་ཡིན་པ། || I jog every day in order to keep fit. (བདེ་ཐང་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་ཕྱིར་རེ་བཞིན་དཔལ་ཆུག་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད།)
5. work out ལུས་རྩལ་སྐྱོང་བ། || I used to work out at the gym every afternoon. (རས་སྒྲོན་ཆད་ཕྱི་དྲོ་དུས་རྒྱུན་ལུས་རྩལ་ཁང་དུ་ལུས་རྩལ་སྐྱོང་གི་ཡོད།)
6. as often as I can གང་ཐུབ་ཐུབ་ཀྱིས་རྟག་པར་ = as often as possible *as + རྒྱན་ཚིག་/བརྒྱན་ཚིག་ + as possible || You should be as careful as possible when doing the work. (ཁྱོད་ཀྱིས་བྱ་བ་དེ་སྒྲུབ་སྐབས་གང་ཐུབ་ཅི་ལྟར་ཀྱིས་གཟབ་ནན་བྱེད་དགོས།)

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྒྲོང་ཆ་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. _____ is very difficult to get along with. (A) The book (B) The boy (C) The job (D) The toy
2. Carl is easy _____. (A) to work along (B) to get along (C) to work alone (D) to work with
3. Alice is longing _____ home. (A) to go (B) going (C) for go (D) with
4. I'm sorry. I am unable _____. (A) go (B) to do (C) to go (D) be
5. Shakespeare⁶ is known _____ a great writer. (A) to (B) for (C) as (D) do
6. I exercise _____. (A) as often as I can (B) as often as I possible (C) as I possibly can (D) as possible as I can

Lesson 109: Discovering Africa ཨ་ཏྲི་རི་ཁ་ལ་ཁྱོག་ཞིབ་བྱེད་པ།

I. Reading ལྟ་སྒྲོག

David Livingstone (1813-1873) was a doctor and explorer from Scotland. He is famous for traveling 29,000 miles in Africa during the 19th century. He discovered many rivers, lakes and mountains, including Victoria Falls⁷, the biggest waterfall in the world. Most of all, he is highly respected because he helped to abolish the slave trade in Africa.

ཏ་ཨ་ལི་ཕིན་སི་ཏོན་ནི་སི་ཀོ་ལན་གྱི་སྤྲན་པ་ཞིག་དང་ཁྱོག་ཞིབ་པ་ཞིག་རེད། ཁོང་རང་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་བར་ཨ་ཏྲི་རི་ཁ་ལི་ལ་མའི་ལེ་༢༩,༠༠༠ འགྲུལ་བཞུད་བྱས་པས་སྐད་གསལ་རྒྱས་པ་རེད། ཁོང་གིས་འཛམ་གླིང་གི་ཆེས་ཆེ་བའི་ཐང་ཆུ་སྒྲེ་ཕྱག་ཐའོ་རེ་ཡ་ཐང་ཆུ་ཚུད་པའི་ཆུ་བོ་དང་། མཚོ་ལུ་རི་བོ་མང་པོ་རྙེད་པ་རེད། ལྷག་པར་དུ་ཁོང་གིས་ཨ་ཏྲི་རི་ཁ་ལི་ལི་བྲན་གཡོག་ཉ་ཆོང་མེད་པར་གཏོང་རྒྱུ་སྐུལ་སྐུལ་བཏང་བའི་རྒྱུན་ཀྱིས་བཙུང་བའི་བྱུང་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. Africa, *n.* ཨ་ཏྲི་རི་ཁ་ལི་ལ་
2. explorer, *n.* ཁྱོག་ཞིབ་པ།
3. Scotland, *n.* སི་ཀོ་ལན།

⁶ William Shakespeare was English. He wrote poems and plays. He was born in 1564. He died in 1616.

⁷ Victoria Falls is in Zimbabwe.

4. be famous for གང་ཞིག་གིས་སྒྲིབ་གྲགས་ཀྱིས་པ། *famous, *adj.* སྒྲིབ་གྲགས་ཆེ་བ། || Herman Melville⁸ is famous for writing *Moby Dick*. (ཉིང་མན་མེད་ཐེ་འོལ་ནི་<ཆུ་སྒྲིབ་དཀར་པོ>ཞེས་པ་བརྩམས་པའི་ཐོག་ནས་སྒྲིབ་གྲགས་ཀྱིས་པ་རེད།)
5. travel, *vt. & vi.* སློང་བ། འགྲུལ་བཞུད་བྱེད་བ། || The explorers traveled the world looking for treasure. (རྟོག་ཞིབ་པ་གང་གིས་འཛམ་གླིང་གི་ས་གནས་སོ་སོར་འགྲུལ་བཞུད་བྱས་ནས་རིན་པོ་ཆེ་བཅུ་ལ།); Last year I traveled around Asia. (ན་ཅིང་པ་ཨ་ཤི་ཡ་ལ་སློང་བྱས་པ་ཡིན།)
6. mile, *n.* མའེ་ལེ།
7. river, *n.* ལུ་པོ། གཙང་པོ།
8. lake, *n.* མཆོལ།
9. mountain, *n.* རི་བོ།
10. including, *prep.* ཁོངས་སུ་འདྲུབ་པའམ་ཚུད་པ། || Everyone help clean the classroom, including you, Jerry. (ལྷན་རྒྱུ་ཁྱོད་ཀྱང་ཚུད་པའི་མི་ཚང་མས་སྒྲོབ་ཁང་གཙང་སྒྲིབ་ཅིག་གིས་བྱས།)
11. Victoria Falls ཟེག་ཐའོ་ར་ཡ་ཐབ་ཆུ། *fall, *n.* ཐབ་ཆུ། གང་ཞིག་ཐབ་ཆུ་སྟོན་སྐབས། fall ཆེད་མིང་གང་དེའི་ཐེས་སུ་འཛོག་པ་དང་མིང་མཐར་ -s སྒྱར་དགོས། དེར་མ་ཟད་ཆེད་མིང་གི་སྟོན་ལ་ the སྒྲ་སྒྱུར་དགོས། དཔེར་ན། Niagara Falls⁹ (ནིའ་ག་རུ་ཐབ་ཆུ།)
12. waterfall, *n.* ཐབ་ཆུ།
13. most of all དེ་བས་ཀྱང་། ལྷག་པར་དུ། || I love seafood. Most of all, I love to eat tuna fish. (ར་རང་མཚོན་ར་གི་ཟས་ལ་དགའ། ལྷག་པར་དུ་ཅིན་ཆང་ཉ་ཟ་རྒྱུར་དགའ།)
14. be highly respected བརྩི་བཀྱར་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ། *respect, *vt.* གུས་བཀྱར་བྱེད་པ། བརྩི་བཀྱར་བྱེད་པ། || Larry is highly respected because he has a doctor's degree. (ལ་རོས་ལ་འབྲུམ་རམས་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པས་ཁོ་ལ་མི་རྒྱམས་ཀྱིས་བརྩི་བཀྱར་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཡོད།)
15. abolish, *vi.* ཅུ་མེད་གཏོང་བ། || Paul believes the death penalty shouldn't be abolished. (ཡུ་འོལ་གྱིས་སྟོག་ཆད་ཅུ་མེད་གཏོང་མི་འོས་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད།)
16. slave trade བྲན་གཡོག་ཉ་ཚོང་། *slave, *n.* བྲན་གཡོག་། trade, *n.* ཉ་ཚོང་།

III. Grammar Points བརྟུགས་དཀའ་ལྟན།

སྒྲོབ་ཆན་འདིར་སྒྱུར་ཆོག་གི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་བྱ་ཆོག་བྱེད་བཞིན་པ་དང་མིང་གི་ལྷ་བོའི་བཞོལ་སྟངས་མཚམས་སྒྱུར་བྱ་རྒྱ།

He discovered many rivers, lakes and mountains, including Victoria Falls, the biggest waterfall in the world. ཁོང་གིས་འཛམ་གླིང་གི་ཆེས་ཆེ་བའི་ཐབ་ཆུ་སྟེ་ཟེག་ཐའོ་ར་ཡ་ཐབ་ཆུ་ཚུད་པའི་ཆུ་པོ་དང་། མཆོལ་ རི་བོ་མང་པོ་ ཉིད་པ་རེད།

1. སྐབས་འདིར་ including བྱི་བྱ་ཆོག་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན་ཡང་། གོན་ལ་སྒྱུར་ཆོག་ཡིན་ཞིང་[ཁོངས་སུ་འདྲུབ་པའི་ཡུལ་ཚུད་པའི་]དོན་ཡོད། བཞོལ་སྟེད་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་ཐབ་ཆུ་དཔེ་ཐོན་ལ་ཆོག་ས་རྟགས་ཤིག་འཛོག་པ་དང་། ཐེས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་སྒྱུར་དགོས། གལ་ཏེ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་ཆོག་གྲུབ་

⁸ Herman Melville was a famous American writer. He was born in New York City in 1819. He died in 1891.

⁹ Niagara Falls is located in the state of New York in the United States of America.

གི་མཁུག་ཏུ་ཡོད་ཆེ། དེའི་རྗེས་སུ་རྫོགས་ཉམས་འཛིན་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་གྲུབ་གི་དགེ་ལུ་ཡོད་ཆེ། དེའི་རྗེས་སུ་རྫོགས་ཉམས་འཛིན་དགོས།

a. བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་གྲུབ་གི་མཁུག་ཏུ་ཡོད་པ།

- He has many hobbies, including singing and stamp collecting. (ཁོ་ལ་སྤྱི་ལེན་རྒྱ་དང་སྐྱུགས་ཉམས་འཛིན་གསལ་བྱེད་རྒྱ་སྐྱུགས་འདུས་པའི་དགའ་ཕྱོགས་མང་པོ་ཡོད།)

b. བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་གྲུབ་གི་དགེ་ལུ་ཡོད་པ།

- A few students, including John, passed the exam. (རྫོགས་ཚུད་པའི་སློབ་མ་འགས་རྒྱགས་འཕྲོད་ཡོད།)

2. including ལས་གཞན་ད་དུང་བྱ་ཆོག་བྱེད་བཞིན་པ་ཏུང་ཤས་གིས་ཀྱང་སྤྱིར་ཆོག་ཏུ་བཀོལ་ཆོག་ལ། རྒྱན་དུ་སྤྱོད་པའི་ regarding དང་ concerning ཡོད་པ་གཉིས་ཀར་འབྲེལ་ཡོད་དམ་དེའི་སྒྲར་ཞེས་པའི་དོན་ཡོད། སྤྱིར་ཆོག་དེ་གཉིས་རྩིས་ཡིག་ཏུ་བཀོལ་བྱུང་ཆེ་ཞིང་། on (དེའི་སྒྲར་) དང་དོན་གཅིག་ about ཡིས་ཀྱང་ (དེའི་སྒྲར་) ཞེས་པའི་དོན་སྟོན་ལ། རྒྱན་པར་ཁ་སྐོང་བྱེད་བཀོལ་བྱུང་ཆེ།

- He is writing a paper

{	regarding concerning on	}	air pollution
---	-------------------------------	---	---------------

(ཁོས་མ་ལའ་དབུགས་གི་སྒྲག་བཅོམ་སྒྲར་གི་ཆེད་རྩིས་ཞིག་འབྲི་བཞིན་ཡོད།)

- Tell us more about his background. (ཁོའི་ལོ་རྒྱུས་སྒྲར་མང་ཙམ་ང་ཚོར་གྲོད་དང་།)

3. མིང་གི་ལྷ་བོའི་བཀོལ་སྤྱངས།

... including Victoria Falls, the biggest waterfall in the world. (འཛམ་གླིང་གི་ཆེས་ཆེ་པའི་ཐབ་རྩུ་སྤྱི་ལེན་གི་ཐོ་ཐོ་ལ་ཐབ་རྩུ་ཆུ་པའི་)

གོང་གི་དཔེར་བཞིན་ལས། the biggest waterfall in the world ནི་ Victoria Falls ཡི་མིང་གི་ལྷ་བོ་ཡིན།

a. མིང་གི་ལྷ་བོ་ཟེར་བ་ནི་མིང་ཆོག་གི་རྗེས་སུ་མིང་ཆོག་གཞན་ཞིག་སྤྱིར་བ་ལ་ཟེར་ཞིང་། མིང་ཆོག་དེ་གཉིས་གི་གོ་གནས་གཅིག་འདྲ་ཡིན། སྐབས་འདིར་ང་ཚོས་མིང་ཆོག་རྗེས་སུ་མིང་ཆོག་སྤྱིར་བ་ལ་མིང་ཆོག་སྤྱིར་བ་ལ་ཟེར་བཞིན་པ་ཡིན། འདི་ཉིད་བོད་ཀྱི་བརྒྱུད་ལས་ངེས་ཆོག་འདྲེན་པའི་ལྷག་བཅས་དང་ཆ་འདྲ།

- This is John, a friend of mine. (འདི་ནི་རྫོན་ཏེ། ངའི་གྲོགས་པོ་ཞིག་ཡིན།)

ཆོག་གྲུབ་འདིའི་ཁྲོད་ཀྱི་ a friend of mine ནི་ John གི་མིང་གི་ལྷ་བོ་ཡིན། John ཆོག་གྲུབ་ཀྱི་ནང་དུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་ཡིན་པས། ང་ཚོས་ a friend of mine ལ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་གི་ལྷ་བོ་ཞེས་ཟེར། ཡང་དཔེར་ན།

- John, an English professor, teaches very well. (རྫོན་ཏེ་དབྱིན་ཇིའི་དགེ་ལྷན་ཆེན་མོ་དེས་དཔེ་བྲིད་ཡག་པོ་གནང་གི་ཡོད།)

ཆོག་གྲུབ་འདིའི་ཁྲོད་ཀྱི་ an English professor ནི་ John གི་མིང་གི་ལྷ་བོ་ཡིན། John ཆོག་གྲུབ་ཀྱི་ནང་དུ་བྱེད་པའི་ཆོག་ཡིན་པས། ང་ཚོས་ an English professor ལ་བྱེད་པའི་ཆོག་གི་ལྷ་བོ་ཞེས་ཟེར་གི་ཡོད།

- He is John, my idol. (ཁོ་ནི་རྫོན་ཏེ་ངའི་མིག་དཔེ་བལྟ་ས་ཡིན།) *idol, n. དཔེ་ལྟ་ས།

ཆོག་གྲུབ་འདིའི་ཁྲོད་ཀྱི་ my idol ནི་ John གི་མིང་གི་ལྷ་བོ་ཡིན། John ཆོག་གྲུབ་ཀྱི་ནང་དུ་བྱེད་པའི་ཆོག་གི་ཁ་སྐོང་ཡིན་པས། ང་ཚོས་ my idol ལ་བྱེད་པའི་ཆོག་གི་ཁ་སྐོང་གི་ལྷ་བོ་ཞེས་ཟེར་གི་ཡོད།

b. མིང་གི་ལྷ་བོ་ནི་གཤམ་གསལ་གི་མིང་གི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་བ་བསྐྱས་ཏེ་གྲུབ་པ་ཡིན།

who/which + གཞིག be + མིང་ཚིག

- This is John, who is a friend of mine. = This is John, a friend of mine.
- John, who is an English professor, teaches very well. = John, an English professor, teaches very well.
- He is John, who is my idol. = He is John, my idol.

ཡང་དབེར་ན།

- The dandelion, which is a small wild flower, can be found almost everywhere. = The dandelion, a small wild flower, can be found almost everywhere. (ཁུར་མང་སྟེ་རི་སྒྲིམ་མེ་ཉླ་གྱུར་ཆུང་དེ་ལྟ་ཆེར་གང་ས་གང་དུ་མཐོང་བྱུང།) *dandelion, *n.* ཁུར་མང་།
- I enjoy reading the *Old Man and the Sea*, which is a classic by Ernest Hemingway.¹⁰ = I enjoy reading the *Old Man and the Sea*, a classic by Ernest Hemingway. (ང་<ཆུ་མཚོ་ཞེས་པ་སྟེ་ཉེ་མིན་མེའི་བརྩམས་ཆས་ཚད་ལྡན་དེ་ལྟ་རྒྱུ་དགའ།) *classic, *n.* ལུ་ལྷུང་། ཚད་ལྡན།
- Horses, which are animals that were once used for transportation, have been replaced by cars. = Horses, animals that were once used for transportation, have been replaced by cars. (རྟ་སྟེ་སྟོན་ཚད་སྟེ་ལ་འདྲན་ལ་བཀོལ་བའི་དུད་འགྲོ་དེ་ད་ལྟ་སྤངས་འཁོར་གྱིས་ཚབ་བྱས་ཡོད།)

དེའི་ཕྱིར་སློབ་ཚན་འདིའི་ནང་གི་ཚིག་འདི་ཡང་འདི་ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ... including Victoria Falls, the biggest waterfall in the world. = ... including Victoria Falls, which is the biggest waterfall in the world.

- c. དེ་ཡང་མིང་གི་སྒྲ་བོ་ཚང་མ་དོས་མ་བཟུང་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་ལས་བ (འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚིག་ who འཕ་ which ཡི་སྟོན་ལ་ཚིགས་ཉླགས་འཛོག་དགོས་པ) བསྐྱུས་ཏེ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས། མིང་གི་སྒྲ་བོའི་ཚིག་སྟོན་ལ་ཚིགས་ཉླགས་འཛོག་དགོས། གལ་ཏེ་མིང་གི་སྒྲ་བོ་དེ་ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་དཀྱིལ་དུ་ཡོད་ཆེ། དེའི་རྗེས་སུ་ཚིགས་ཉླགས་འཛོག་དགོས་པ་དང་། གལ་ཏེ་ཚིག་མཐུག་ཏུ་བྱུང་ན་རྗེས་སུ་ཚིགས་ཉླགས་འཛོག་དགོས།

ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་དཀྱིལ་དུ་ཡོད་པ།

- David, a historian, knows a lot about the history of China. (ཏ་ཨེ་ལེ་ལོ་ལྷུས་རིག་པ་བ་དེས་གྲུང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་སྒྲིབ་མང་པོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།)

ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་མཐུག་ཏུ་ཡོད་པ།

- Here comes Rover, my pet dog. (རའོ་མེར་ཏེ་ངའི་གཅེས་ཁྱི་ཡོང་གི་འདུག)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. David Livingstone was a doctor and explorer from Scotland. (ཏ་ཨེ་ལེ་ལེ་མིན་སི་ཏོན་ནི་སི་ཀོ་ལན་གྱི་སྤྲན་པ་ཞིག་དང་རྟོག་ཞིབ་པ་ཞིག་རེད།)

- David Livingstone, a doctor and explorer, was from Scotland. (ཏ་ཨེ་ལེ་ལེ་མིན་སི་ཏོན་ཏེ་སྤྲན་པ་དང་རྟོག་ཞིབ་པ་དེ་སི་ཀོ་ལན་ནས་ཡོང་བ་རེད།)
- Tangerines, a kind of fruit, are good for you. (ཆ་ལུ་མ་སྟེ་ཤིང་ཏོག་གི་རིགས་དེ་ཁྱེད་ལ་འཕྲོད་ཀྱི་རེད།)
- I want to go to Switzerland, a country in Europe. (ང་སུའེ་ཙེར་ཏེ་ཡོ་རོབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེར་འགྲོ་ན་འདོད།)

¹⁰ Ernest Hemingway was a famous American writer. He was born in 1899. He died in 1961. He was awarded the Nobel Prize in Literature in 1954.

2. He discovered many rivers and lakes, including Victoria Falls. (ཁོས་མེད་ཐོ་ཡ་ཐང་ཆུ་ཚུད་པའི་ཆུ་བོ་དང་
། མཚོ་མང་པོ་རྟེན་པ་རེད།)
- I want to travel to many countries, including Spain and Portugal. (ང་སི་མེན་དང་ཕུ་ཏུ་ཐོ་གོ་འདུས་
པའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོར་འགོ་འདྲོད་འདུག།)
  - The singer sang many songs, including some of my favorites. (སྲུང་དེས་ང་རང་དགའ་བའི་སྲུང་ཁ་ཤས་
ཚུད་པའི་སྲུང་མང་པོ་བྲངས་སོང་།)
  - Larry can play many musical instruments, including the violin and saxophone. (ལ་ལོས་གྱིས་
ཨོག་ལེན་དང་སྐ་ཁི་དུང་འདུག་པའི་རོལ་ཆས་མང་པོ་དགྲོལ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།)

Lesson 110: Easier Said Than Done བསྐྱབས་པ་ལས་བཤད་པ་སྒྲ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Tina: Don't be a slave to work, Ralph!

རུ་མུ། ང་ལ་ཐབས་མི་འདུག་ ང་ནམ་ཡིན་ཡང་བྲེལ་བ་ཆེ།

Ralph: I can't help it. I'm always busy.

ཐི་ན། ཁྱོད་གྱིས་ངེས་པར་དུ་སྐྱབས་འགར་ལྟོད་གཡོང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད།

Tina: You must take it easy sometimes.

རུ་མུ། བསྐྱབས་པ་ལས་བཤད་པ་སྒྲ་གི་རེད།

Ralph: Easier said than done.

ཐི་ན། རུ་མུ་ལགས། དྲ་བའི་བྲན་གཡོག་མ་བྱེད།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྗེ་མིག

1. easier said than done. (བསྐྱབས་པ་ལས་བཤད་པ་སྒྲ།) གཏམ་དཔེ་འདི་ནི་“It is easier to be said than to be done.”

ཞེས་པ་བསྐྱབས་ཏེ་བྲུབ་པ་ཡིན།

A: Good luck at today's job interview. I know you'll get the job. (ཀ་པ། དེ་རིང་ལས་ཀའི་ཁ་རྒྱལ་ལས་
དབང་ཡག་པོ་ཡོང་བའི་སྒྲོན་འདུན་ལྟ། ཁྱོད་ལ་ལས་ཀ་དེ་རག་ཡོང་བ་ངས་ཤེས་ཀྱི་འདུག།)

B: Easier said than done. (ཁ་པ། བསྐྱབས་པ་ལས་བཤད་པ་སྒྲ་གི་རེད།)

2. be a slave to ... སུ་དང་གང་གི་བྲན་གཡོག་ལ་འགྱུར་བ། *slave, n བྲན་གཡོག ། Oliver is a slave to his job. He's
always at the office. (ཨོ་ལི་ཐེར་ལས་ཀའི་གཡོག་པོར་གྱུར་ཡོད། ཁོ་ནམ་ཡིན་ཡང་གཞུང་ལས་ཁང་དུ་ཡོད།)

3. I can't help it. (ང་ལ་ཐབས་མི་འདུག) *སྐྱབས་འདིར་ help གི་གཡོལ་ཐབས་མེད་པའི་དོན་ལ་གོ་ཞིང་། it གི་ཚབ་ཚིག་ཡིན་ལ།
གོང་གི་“be a slave to work”ཡི་ཚབ་བྲས་པ་ཡིན། ། I can't help it. = I can't help being a slave to work.

(ང་བྱ་བའི་གཡོག་པོ་མི་བྱེད་ཐབས་མེད་རེད།)

*དོ་སྒྲུང་བྱ་ཡུལ། cannot help + བྱ་མ་མིང་། བཞོད་མི་ཐུབ་པ། མི་བྱེད་རང་བྱེད་ཡིན་པ།

I couldn't help to laugh when I heard the joke. (×)

→ I couldn't help laughing when I heard the joke. (✓) (ངས་དགོང་བློ་བའི་སྐད་ཆ་དེ་ཐོས་པ་དང་། རང་
དབང་མེད་པར་གང་མོ་ཤོར།)

4. take it easy ལྟོད་གཡོང་བྱེད་པ།

A: I feel really terrible. I flunked my Spanish test. (ཀ་པ། ང་འོ་མ་སྐྱག་ཐག་ཆོད་སོང་། ངས་སི་མེན་སྐད་ཡིག་གི་
རྒྱལ་ཁ་ཤོད་མ་སོང་།)

B: Take it easy; you'll be better next time. (ཁ་པ། མ་ཇམས་དང་། ཁྱོད་གྱིས་ཐེངས་ཅེས་མར་ཡག་པོ་བྲས་འོང་གི་རེད།)

III. གནམ་གཤམ་ནས་སྤྲོད་ཆེད་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. I love exercising, _____ running and swimming. (A) and include (B) including (C) regarding (D) concerning
2. _____ to go to Mexico. (A) Kate, my sister, wants (B) Kate my sister wants (C) Kate, my sister, want (D) Kate my sister, wants
3. The mother spoke about problems _____ her son's education. (A) including (B) concern (C) concerning (D) regard
4. The cake was so good that Todd couldn't help ____ it all. (A) eat (B) eats (C) to eat (D) eating
5. I don't like Harry, and I can't help _____ angry when I see him. (A) to get (B) going (C) to become (D) getting

Lesson 111: Confucius སྤྲུང་ཅི།

I. Reading ལྟ་སྒྲིག

Confucius (551-479 BC) is respected by most Chinese as the greatest teacher of all time. Perhaps the most important word he taught was “ren,” which means “benevolence.” According to Confucius, benevolence means courtesy, loyalty and unselfishness. In fact, benevolence is the essence of his teachings. Every teacher should, therefore, follow in his footsteps and emphasize benevolence when teaching.

སྤྲུང་ཅི་ནི་གནམ་ནས་དབར་དུ་གྲུབ་གོ་བ་མང་ཆེ་བས་ཆེས་སྐྱབས་ཆེ་བའི་དགོ་བའི་བཞེས་གཉེན་དུ་བཀྲུང་ཡོད། གཅིག་གྲམ་ན་ཁོང་གི་བྲིད་ཀྱི་ཆེས་སྤྲོད་པོར་གྱུར་བའི་ཆོག་གཅིག་ནི་“རེན”ཞེས་པ་སྟེ་སྤྲོད་པའི་དོན་རེད། སྤྲུང་ཅིའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། “རེན” གྱི་གོ་དོན་ནི་ཁེངས་སྦྱང་ལྡན་པ་དང་། སློང་ཀར་བ། སྐར་མམས་མེད་པ་བཅས་རེད། དོན་དངོས་ཐོག་རེན་ནི་ཁོང་གི་དགོངས་པའི་ཉིང་བཅུད་རེད། དེ་བས་ན་དགོ་ཆེད་མས་སློབ་བྲིད་བྱེད་སྐབས་ཁོང་གི་ཐེས་སུ་འབྲངས་ནས་སྤྲོད་པའི་གཅིག་སུ་འཛིན་དགོས།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆོག་དཔེ་འགྲེལ།

1. be respected as ... ལ་བཀྲུང་བ། || Carl is respected as a great writer of children's books. (ཁ་རོལ་ནི་བྲིས་པའི་དེབ་འབྲི་མཁན་གྱི་རྩོམ་པ་པོ་སྐྱབས་ཆེན་ཞིག་ཏུ་བཀྲུང་ཡོད།)
2. of all time གནམ་ནས་དབར་དུ། *ཆོག་ཐུང་འདི་ཉུག་པར་ལུལ་བྱུང་རྒྱུན་ཆོག་གི་བྲུང་ཆོས་བསྟན་ཡོད་པའི་མིང་ཆོག་དང་མཉམ་དུ་བཀོལ་གྱི་ཡོད། || Some people say that Mozart¹¹ was the greatest composer of all time. (མི་ལ་ལས་མའི་བཟའ་ཐེ་ནི་གནམ་ནས་དབར་དུ་ཆེས་སྐྱབས་ཆེ་བའི་དབྱངས་རྩོམ་མཁན་རེད་ཟེར།)
3. benevolence, *n.* དགོ་བ། སྤྲོད་པ། || Jim's benevolence won him the respect of the entire city. (ལྷོ་མ་གྱི་དགོ་བས་ཁོ་ལ་གྲོང་ཁྱེར་འོའི་བརྩི་བཀྲུང་ཐོབ།)
4. courtesy, *n.* ཁེངས་སྦྱང་། གྲུས་ཞབས། *courteous, *adj.* གྲུས་ཞབས་ལྡན་པ། ཁེངས་སྦྱང་ལྡན་པ། || It is common courtesy to say “excuse me” when you bump into someone. (བྱོད་རང་མི་ལ་ཕོག་ཐུག་བྱུང་ཆེ། དགོངས་པ་མ་ཆོམ་ཟེར་རྒྱུ་ནི་སྤྲོད་བཏང་གི་གྲུས་ཞབས་རེད།) ; Bob is a very courteous man, so everyone likes him. (རྩ་ཁྱི་ནི་གྲུས་ཞབས་ཆེ་བའི་མི་ཞིག་ཡིན་པས། མི་ཚང་མ་ཁོ་ལ་དགའ།)
5. loyalty, *n.* ལྷག་བསམ། སློང་ཀར་བ། *loyal, *adj.* ལྷག་བསམ་རྒྱུ་དག དམ་ཆོག་ལ་གནས་པ།; be loyal to ... ལ་སློང་ཀར་བ། || A good dog is very loyal to its master. (བྱི་བཟང་བོ་རང་གི་བདག་པོ་ལ་སློང་ཀར་བ་རེད།)

¹¹ Wolfgang Amadeus Mozart was a famous musical composer. He was born in Austria in 1756. He died in 1791.

6. unselfishness, *n.* རྒྱུང་སེམས་མེད་པ། *unselfish, *adj.* རྒྱུང་སེམས་མེད་པ།; selfish, *adj.* རྒྱུང་སེམས་ཆེ་པ། || Don't be selfish; give me a piece of the cake. (བདག་འཛིན་མ་ཆེ། ང་ལ་རྒྱུང་ང་བག་ལེབ་ཅུང་ཙམ་ཞིག་སྟེང་རྟགས།)
7. essence, *n.* སྟིང་པོ། ཉིང་ལ། || He said a lot, but his argument had no essence. (ཁོས་མང་པོ་བཤད་ཀྱང་ཁོའི་ རྩོད་གླེང་ལ་སྟིང་པོ་མི་འདུག།)
8. follow in one's footsteps མི་ཞིག་གི་རྩིས་སུ་འཇུག་པ། མི་ཞིག་མིག་དཔེ་བལྟ་ས་བྱེད་པ། *footstep, *n.* གོམ་པ།
|| Fred followed in his father's footsteps and became a professional golfer. (རྩྭ་རོས་ཏི་ཁོའི་ཨ་པའི་རྩིས་ ལྷན་ཞུགས་ནས་ལས་རིགས་ཀྱི་གོ་ལ་རྩྭ་སྟོ་ལོ་ཅེང་མ་ཁན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།)
9. emphasize, *vt.* གཙུགས་སུ་འཛིན་པ། རན་བཤད་བྱེད་པ། || The father emphasized the importance of being a gentleman to his son. (ཨ་པ་དེས་ཁོའི་བྱ་ལ་མི་ཡ་རབས་ཤིག་བྱེད་ཀྱི་གལ་ཆེ་ཚུལ་རན་བཤད་བྱས།)

III. Grammar Points བདེ་སྤྱོད་དཀའ་གནད།

ལྟོང་ཆོན་འདྲིར་ according to ཡི་བཞེད་སྐད་མཆམས་སྟོར་བྱ་བྱུ་མ་ཟད། (when + བྱ་ཆོག་བྱེད་བཞིན་པ) ཡི་ཆོག་གི་གྲུབ་སྐད་མ་
བྱུར་སྟོར་བྱ།

1. According to Confucius, benevolence means courtesy, loyalty and unselfishness. **ལྷན་ཅིས་**

བཞེད་པ་ལྟར་ན། བཞེད་པའི་ནང་དོན་ནི་ཁེངས་སྒྲུབ་ལྟར་བ་དང་། ལྟོད་ཀ་ར་བ། ལྟོ་ས་ལྟོས་ལྟོད་པ་བཙས་མེད།

according to ... ལྟར་ན། *དེ་ལ་སྒྲོར་ཆོས་ཀྱི་ཁྱེད་ལས་རྒྱུ་ཞིང་རྒྱལ་པར་རྩིས་སྒྲུ་མིང་ཆོས་སྒྲུར་ནས་བྱ་བ་དེ་ཆོས་ཁྱེད་དགོས།

- According to a medical report, smoking can cause lung cancer. (གསལ་ཤིག་སྒྲིབ་ཀྱི་ཞིག་ལྟར་ན་ཐ་མག་
འཐེན་པས་སྒྲིབ་སྒྲེད་འོང་གི་རེད།)

འོན་ཀྱང་འདི་ལྟར་འབྲི་མི་རུང་། According to his words, five people were killed in the traffic accident.

(×) ཚིག་གྲུབ་འདིའི་ནང་དུ་མིང་ཚིག་ his words གྲུབ་པའི་ཡུལ་ཚིག་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་དོ་ཚིག་པཅའ་རྒྱུག་ཏུ་བུའི་པ་རྣུད་མི་བདེ་བའི་དབྱིན་རྒྱུད་ཡིན་པས་དག་པར་དེ་ལྟར་འབྲི་དགོས།

- According to him, five people were killed in the traffic accident. (ཁོ་ཟེར་སྟེན་ལྟར་ན། འགྲིམ་འགྲུལ་
ཆག་སྟོ་དེའི་ནང་དྲུ་མི་ལྷ་གི་པ་རེད།)

འདི་ཡང་བརྟན་མི་བདེ་བའི་དབང་བརྟན་ཅིག་ཡིན། དབང་བརྟན། Can you express your meaning in English? (×)

དེ་འདི་ལྟར་དག་བཅོས་བྱེད་དགོས་ཏེ།

- Can you express yourself in English? (✓) (ཁྱོད་ཀྱིས་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ལམ་ནས་འད་གི་བསམ་དོན་བཤད་ཐུབ་པམ།)

བརྗོད་མི་བདེ་བའི་དབྱིན་རྒྱལ་མི་བཤད་པའི་ཐབས་ལམ་ཉག་ཅིག་ནི། དབྱིན་རྒྱལ་གྱི་ཚོམ་ཡིག་མང་པོ་སྟོན་སྐྱབས་ཀྱི་དཔེ་དེ། དེ་ལྟར་
བྱས་ན་དག་ཚེད་ངེས་གཏན་གྱི་ཆོག་ཡིད་ལ་ངེས་ཐུབ། དབྱིན་རྒྱལ་གྲར་མར་བཤད་ཐུབ་པའི་མི་ཚང་མར་ཚོམ་ཡིག་སྟོར་སྟོར་བའི་གོ་མས་སྟེལ་
བཟང་པོ་ཡོད།

2. Every teacher should, therefore, follow in his footsteps and emphasize benevolence when teaching. = Every teacher should ... when he teaches. དེ་བཅས་ན་དགེ་ཆུན་རེ་རེས་སློབ་ཁྱིད་ཕྱེད་སྐབས་ཁྱུང་ཙོལ་

རྒྱུ་ལྟར་སྤངས་ནས་བཞོད་པ་གཅིག་སྐད་ཀྱི་འཛིན་དགོས།

ང་ཚོས་ when, while, if, once, though, unless བཅས་མཁོམས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཚིག་ཀྱས་གིས་དང་ས་པའི་བྱ་པའི་བྱང་ཆོས་སྟོན་
པའི་ཚིག་གྲུབ་ལས་བདེ་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚིག་ཐུང་དུ་སྒྲུབ་ཐབས་མཁོམས་སྒྲོར་བྱས་མྱོང་ལ། འདིར་བསྐྱར་སྒྲུབ་ཞིག་བྱེད། བོད་གསལ་གྱི་

བྱ་བའི་བྱ་བ་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པའི་ནང་དུ་ཚིག་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་པོའི་ཚིག་བསྐྱེད་ཚིག་པ་དང་། དེའི་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་ཚིག་དེ་བྱ་བ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པར་བསྐྱར་དགོས། གལ་ཏེ་བྱ་བ་ཚིག་ནི་བྱ་བ་ཚིག་ be (དཔེར་ན། is, are, was, were མོགས) ཡིན་ཆེ། ཚང་མ་བྱ་བ་ཚིག་ being ལ་བསྐྱར་དགོས་པ་དང་ being བསྐྱེད་ཀྱང་ཚིག་

- ✧ When you do the work, you (བྱེད་པོའི་ཚིག་གཅིག་པ།) must be careful.
  - When you are doing the work, you must be careful.
  - When doing the work, you must be careful. (བྱ་བ་འདི་སྐབས་སྐབས། བྱེད་ཀྱིས་དེས་པར་དུ་གཟབ་ནན་བྱེད་དགོས།)

ཡང་དཔེར་ན། Though he is poor, he (བྱེད་པོའི་ཚིག་གཅིག་པ།) is happy.

- Though he is being poor, he is happy. (X)
- Though (being) poor, he is happy. (✓)
- Though poor, he is happy. (ཁོ་དབུལ་ཞིང་པོངས་ནའང་སྤྱིད་པོ་ཡིན།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. According to Confucius, benevolence means courtesy, loyalty and unselfishness. (འཁྱེད་ཚེའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། བཞེད་པའི་གོ་དོན་ནི་ཁེངས་སྐྱུང་ལྷན་པ་དང་། སློ་དཀར་བ། རྟེན་སེམས་མེད་པ་བཅས་རེད།)

- According to the weatherman, it will snow all day tomorrow. (གནམ་གཤིས་སྟོན་བརྗེ་གཏོང་མཁན་ལྟར་ན། སང་ཉིན་ཉིན་ཉིལ་པོར་ཁ་བ་འབབ་རྒྱུ་རེད།)
- According to your teacher, your English is improving. (ཁྱེད་གྱི་དགེ་ཆུན་ལྟར་ན། མོ་ཀ་གཏོང་རྒྱ་ལས་སྤྱི་སྟོན་རྒྱངས་ལ་ཁོར་ལ་བསྐྱར་ན་སྟོ་པོ་ཡོད་པ་རེད།)
- According to Mack, it is more fun to ride a bus than drive a car. (མའེ་ཁིས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ཁྱེད་གྱི་དབྱིན་སྐད་ཡར་རྒྱས་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།)

2. Every teacher should follow in his footsteps when teaching. (དགེ་ཆུན་རེ་རེས་སྟོན་བྱིད་བྱེད་སྐབས་ཁོང་གི་རྗེས་སུ་འཇུག་དགོས།)

- When driving a car, you should be alert. (མོ་ཀ་གཏོང་དུས་ཁྱེད་གྱིས་སེམས་རྒྱུང་བྱེད་དགོས།)
- While watching TV, I fell asleep. (བརྟན་འཕྲིན་ལྟ་སྐབས་། ང་གཉིད་ལ་ཤོར་སོང་།)
- Though very rich, he still rides the bus to work. (ཁོ་ལྷག་པོ་ཡིན་ཡང་། སྤྱི་སྟོན་རྒྱངས་ལ་ཁོར་ལ་བསྐྱར་དེ་ལས་གྲར་འགོ་གི་ཡོད།)

Lesson 112: It's My Pleasure ཐུགས་འདོམ་མ་གནང་།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Man:	Excuse me. Would you like to sit down?	ཆུན་མོ།	བྱེད་རང་ངོ་མ་ཡག་པོ་འདུག ཐུགས་རྗེ་ཆེ།
Old Lady:	That's very nice of you. Thank you.	སྤྱེས་པ།	ཐུགས་འདོམ་མ་གནང་།
Man:	It's my pleasure.	ཆུན་མོ།	བྱེད་རང་ངོ་མ་སྤྱེས་པ་གུས་ཞབས་ཅན་ཞིག་རེད།
Old Lady:	You're a very courteous gentleman.	ཆུན་མོ།	བྱེད་རང་ངོ་མ་སྤྱེས་པ་གུས་ཞབས་ཅན་ཞིག་རེད།
Man:	Thank you.	སྤྱེས་པ།	ཐུགས་རྗེ་ཆེ།
སྤྱེས་པ།	དགོངས་པ་མ་ཆོས། བྱེད་རང་བཞུགས་འདོད་དམ།		

*role, *n.* འཇུག་བྱའི་མི་སྣ། || Traffic jams are a part of city life. (འགྲིམ་འགྲུལ་འགག་པ་ནི་གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་འཇོ་བའི་ཆ་གསལ་གྱི་རེད།) Paul played an important part in our company's success. (ཕོ་ལོ་གྱིས་ང་ཚོའི་ཀྲུང་ཁི་ལེགས་འགྲུབ་བྱུང་བའི་ནང་དུ་རྒྱས་པ་གསལ་ཆེན་པོ་བརྟན་པ་རེད།)

3. earn a living (by ...) ("བརྟེན་ནས") འཇོ་བ། འཇོ་ཐབས་བཟྱ་བ། = make a living (by ...) *earn, *vt.* (དངུལ་) ལོན་པ། living, *n.* འཇོ་བ། || Chris earns a living by teaching in a kindergarten. (ཁི་རིས་སི་ཡིས་བྱིས་བཙུལ་ཁང་དུ་སློབ་ཁྱིད་བྱས་ཏེ་འཇོ་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)

4. progress, *n.* ཡར་རྒྱས། (རྒྱུན་པར་བྱ་ཆོག་ make དང་མཉམ་དུ་བཞོལ་གྱི་ཡོད།) *make progress ཡར་རྒྱས་གཏོང་བ། || You should be proud. Your son is making good progress in English. (ཁྱོད་སྟོབས་པ་རྒྱས་འོས། ཁྱོད་ཀྱི་བོའི་དབྱིན་སྐད་ཡར་ཐོན་ཆེན་པོ་འབྱུང་བཞིན་འདུག)

5. hardworking, *adj.* འབད་བརྩོན་ཆེ་བ། || The boss gave Fred a raise because he is very hardworking. (རྒྱལ་པོས་ཏི་འབད་བརྩོན་ཆེ་བས་སྤྱིན་བདག་གིས་ཁོའི་གྲོ་ཕྱགས་སྤར་བ་རེད།)

6. golden rule ཆོས་ཉིད། ལེགས་བཤད། *golden, *adj.* ལྗང་ཆེ་བའི། གསེར་ལྗང་བའི། rule, *n.* ཆོས་ཉིད། གྲིས་སྒྲོལ། || Son, the golden rule is listen to your elders. (བྲ། གསེར་ལྗང་བའི་ལེགས་བཤད་ཅིག་ཡོད་པ་ནི་མི་ཤེས་ན་ཀན་པོར་དྲིས་ཟེར་བ་དེ་རེད།); That child has beautiful golden hair. (བྱིས་པ་དེར་སྐྱ་སེར་པོ་སྟོང་རྩེ་པོ་ཞིག་འདུག)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་མིག་གི་བྱང་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པའི་འབྲེལ་བའི་ཆབ་ཆོག་སྐྱང་རྩལ་ལམ་ཡང་ན་བྱ་ཆོག་བྱེད་བཞིན་པའི་ཆོག་གུང་དུ་སྤྱད་རྩལ་མཆོམས་སྟོར་བྱ་གྲ།

1. འབྲེལ་བའི་ཆབ་ཆོག་སྐྱང་རྩལ།

- When we work, there is one golden rule we should always remember ... = When we work, there is one golden rule which we should always remember ... (ང་ཚོས་བྱ་བ་བྱེད་སྐབས་ཡིད་ལ་འཛིན་འོས་པའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ལྗང་བའི་ཆོག་ཡོད་པ་ནི་...)

འབྲེལ་བའི་ཆབ་ཆོག་གིས་དངས་པའི་མིང་གི་བྱང་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པའི་བཀའ་ཞིག་གསལ་ཏེ་ངོས་བཟུང་བའི་བྱང་ཆོས་སྟོན་རྩལ་ (འབྲེལ་བའི་ཆབ་ཆོག་གི་སྟོན་པའི་ཆོག་སྤྱད་མེད་པ་ཅན) ཡིན་པ་མ་ཟད། འབྲེལ་བའི་ཆབ་ཆོག་དེ་ཆོག་གྲུབ་པའི་བའི་ནང་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་གསལ་ཡང་ན་སྐྱར་ཆོག་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་ཡིན་ན། འབྲེལ་བའི་ཆབ་ཆོག་དེ་སྐྱང་ཆོག་

a. འབྲེལ་བའི་ཆབ་ཆོག་དེ་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་ཡིན་པ།

- He is a man whom we can trust. = He is a man we can trust. (ཁོ་ང་ཚོས་ཡིད་རྟོན་བྱེད་ཆོག་པའི་མི་ཞིག་རེད།)

- There is nothing that he doesn't know. = There is nothing he doesn't know. (ཁོས་མི་ཤེས་པ་ཅི་ཡང་མེད།)

b. John is the man whom you can depend on. = John is the man you can depend on. (རྟོན་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་སྟོ་གཏོད་བྱེད་བྱས་ཆོག་པའི་མི་རེད།)

དེའི་སྐབས་ཀྱིས་གསལ་བྱ་ཆོག་གྲུབ་ནང་དུ།

When we work, there is one golden rule which we should always remember...

which ཡིས་ remember ཡི་ བྱ་ བའི་ ཡུལ་ ཚོག་ བྱེད་ བ་ ཡིན་ བས་ སྤང་ ཚོག་ ཟླ། When we work, there is one golden rule we should always remember ...

*དོ་སྤང་བྱ་ཡུལ་ སྤྱོད་ཚོག་གང་དེ་ཚོག་གྲུབ་ཀྱི་མཁུག་ཏུ་ཡོད་ཆོ། འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚོག་སྤང་ཚོག་མོད། འོན་ཀྱང་སྤྱོད་ཚོག་གང་དེ་འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚོག་གི་སྤྱོད་ཏུ་ཡོད་ཆོ། འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚོག་དེ་སྤང་མི་རུང་།

- The place which I work at is not far from my house. = The place I work at is not far from my house. = The place at which I work is not far from my house. = The place where I work is not far from my house. (ངས་བྱ་བ་སྤྱོད་པ་བའི་ཁྱིམ་དང་ཐག་རིང་པོ་མེད།)

འོན་ཀྱང། The place at I work is not far from my house. (×)

2. མིང་ཚོག་གི་ཁྱད་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཚོག་གྲུབ་པ་ལ་བྱ་ཚོག་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚོག་གྲུབ་དུ་སྤྱད་ཚུལ།

- Something well begun is half done. = Something that is well begun is half done. (འགོ་ ཡག་ བོ་ ཞིག་ བཅུག་ས་ན་བྱ་བའི་ཐུང་ཀྱ་གྲུབ་པ་རེད།)

འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚོག་གིས་དངས་པའི་མིང་གི་ཁྱད་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཚོག་གྲུབ་པ་ལ་གལ་ཏེ་ངས་བཟུང་བའི་ཁྱད་ཚུལ་སྟོན་ཚུལ་ཡིན་པར་མ་ཟད་འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚོག་དེ་ཚོག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་ནང་བྱེད་པའི་ཚོག་ཡིན་ན། ཚོག་གྲུབ་པ་ལ་བྱ་ཚོག་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚོག་གྲུབ་དུ་བསྐྱས་ཚོག་སྟེ། སྤྱད་པའི་ཚབ་ཚོག་དོར་བ།

དང་པོ། འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚོག་དོར་བ།

གཉིས་པ། འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚོག་གི་རྗེས་ཀྱི་བྱ་ཚོག་དེ་བྱ་ཚོག་བྱེད་བཞིན་པར་སྤྱར་བ།

གསུམ་པ། བྱ་ཚོག་be ཡིན་ན་being དུ་སྤྱར་བ་དང་དེ་སྤྱང་ཡང་ཚོག་

- The girl who lives (is living) next to my house is my classmate. = The girl living next to my house is my classmate. (ངའི་ཁང་པའི་འབྲིས་ན་བསྐྱད་ཡོད་པའི་བུ་མོ་དེ་ནི་ངའི་སློབ་གྲོགས་ཡིན།)

- John is a young boy who is (being) full of energy. = John is a young boy full of energy. (ཇོན་ རི་ སྟེ་སྟོབས་རྒྱས་པའི་གཞོན་ནུ་ཞིག་རེད།)

- Have you ever read the book written by that author? (ཁྱོད་ཀྱིས་ཚུམ་པ་པོ་དེས་བྲིས་པའི་དཔེ་ཆ་དེར་བལྟས་ཐོང་པམ།) དེའི་ཕྱིར་གཤམ་ཀྱི་ཚོག་གྲུབ་ནང་དུ།

- Something that is well begun is half done. “that is well begun” ནི་མིང་གི་ཁྱད་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཚོག་གྲུབ་པ་ལ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་ནང་གི་འབྲེལ་བའི་ཚབ་ཚོག་ that ནི་which དང་གཅིག་པ་ཡིན་ལ། ཚོག་གྲུབ་པ་ལ་དེའི་བྱེད་པའི་ཚོག་ཡིན་པས་སྤང་ཚོག་ལ། དེའི་རྗེས་ཀྱི་བྱ་ཚོག་ is བྱ་ཚོག་བྱེད་བཞིན་པ་ being ལ་བསྐྱར་དགོས་པ་དང་། being སྤྱང་ཡང་ཚོག་པས་ན་གཤམ་ལྟར་གྲུབ་པ་རེད།

- Something well begun is half done.

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. There is one golden rule (which) we should always remember. (ང་ཚོས་ཡིད་ལ་འཛིན་འོས་པའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།)

➤ This is the kind of food (that) everyone likes. (འདི་ནི་མི་ཚང་མ་དགའ་བའི་ཟ་མ་ཞིག་རེད།)

➤ The university (which) my brother studies at is around the corner. (ངའི་ཕུ་བོས་སློབ་སྦྱང་བྱེད་སའི་སློབ་ཆེན་དེ་ཕྱར་དེ་ན་ཡོད།)

➤ The university at which we study is around the corner. (ང་ཚོས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་སློབ་ཆེན་དེ་ཟུང་དེ་ན་
ཡོད།)

2. Something (that is) well begun is half done. (འགོ་ཡག་པོ་ཞིག་བཙུགས་པས་བྱ་བ་ཕྱད་ཀྱི་གྲུབ་པ་རེད།)

➤ *Treasure Island*¹² is a book (that is) full of adventure. (རིན་པོ་ཆའི་གླིང་ཐུན་ཞེས་པའི་དཔེ་ཆ་དེ་ནི་
འཛིགས་ཉེན་གྱིས་ཁངས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།)

➤ This is the car (which is) driven by my brother in the race. (འདི་ནི་ངའི་ཕུ་བོས་འགུན་སྤྱར་བྱེད་སྐབས་
བཏང་པའི་མོ་ཏོ་དེ་རེད།)

Lesson 114: No Pain, No Gain དཀའ་བའི་ལས་མི་བགྱིད་པའི་འབྲས་བུ་མེད།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Rachel: What does John do for a living? རོས་ཕྱེད། རོན་གྱིས་ཅི་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་བ་སྦྱེ་ལ་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

Derek: He's a salesman. ཉི་རའེ་ག། ཁོ་ཚོང་བ་ཞིག་རེད།

Rachel: That's a difficult way to make a living. རོས་ཕྱེད། དེ་ནི་འཚོ་རྟེན་བྱེད་སྐབས་ཁག་པོ་ཞིག་རེད།

Derek: Well, remember: No pain, no gain. ཉི་རའེ་གཡལ། དཀའ་བའི་མེད་པར་ཐོབ་བྱ་མེད་ཅེས་པ་ཡིད་ལ་བྱུངས།

II. Key Points གནད་གྱི་ཕྱི་མིག།

1. No pain, no gain དཀའ་བའི་ལས་མི་བགྱིད་པའི་འབྲས་བུ་མེད། (གཏམ་དཔེ།)

2. living, *n.* འཚོ་རྟེན། སྤྱིར་བཏང་གཤམ་གྱི་ཚོག་ཐུང་གཉིས་གྱི་ནང་དུ་བཀོལ་བཞིན་ཡོད།

a. make a living by + བྱ་མ་མིང་། "ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་བ་སྦྱེ་ལ་བ།" || He makes a living by teaching. (ཁོས་སློབ་
ཁྲིད་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་བ་སྦྱེ་ལ་བཞིན་ཡོད།)

b. teach + for a living ... "ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་བ་སྦྱེ་ལ་བ། འཚོ་རྟེན་དུ་བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་པ།" || He teaches for a
living. (ཁོས་འཚོ་རྟེན་གྱི་ཆེད་དུ་སློབ་ཁྲིད་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད།)

3. salesman, *n.* ཚོང་སྟོན་མཁུ། ཚོང་ཚོག་འཚོང་མཁུ།

III. གནད་ཀྱི་བྱས་ནས་སྤྱོད་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

- The park ____ basketball at is closed. (A) that we (B) at which play (C) which we play (D) at we play
- Gale listens to classical music ____ relax. (A) order to (B) to order in (C) in order to (D) at we play
- A company will do well if ____ workers are hardworking. (A) its (B) it's (C) their's (D) their
- The music _____ by that band is great for dancing. (A) which playing (B) who is played (C) that played (D) which is played
- She is, _____, always late for work. (A) so (B) therefore (C) whom is (D) one
- Larry's father _____ a living by selling cars. (A) gets (B) does (C) makes (D) gives

Lesson 115: Wait and See བསྐྱུགས་ནས་ཕྱོད་པ།

I. Reading ལྟ་སྒྲོག།

Cliff and Bonnie have known each other for two years. They have talked about getting married since last year. Cliff has already decided that Bonnie is the right girl for him. However, Bonnie has not really make up her mind about him yet. She likes Cliff a lot, but she thinks he's

¹² Robert Louis Stevenson was a famous writer. He was born in Scotland in 1850. He died in 1894.

not ambitious enough. Bonnie knows that getting married is a serious matter, so she's going to wait and see before she makes a final decision.

ཁོ་ལི་ཕྱི་དང་པོན་ནའི་གཉིས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་དོ་ཤེས་ནས་ལོ་གཉིས་འདས་པ་རེད། ན་ནིང་ནས་བཟུང་ཁོ་ཚོས་གཉེན་སྲིད་པའི་སྐོར་གྲོས་མོལ་
བྱས། ཁོ་ལི་ཕྱི་ཡིས་པོན་ནའི་ནི་ལོ་ལ་འགྲིག་པའི་བྱ་མོ་དེ་ཡིན་པ་ཁོ་ཐག་ཚད་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་། པོན་ནའི་ཡིས་ཁོའི་སྐོར་ད་རུང་སེམས་ཐག་ཚད་མེད།
ཁོ་མོ་ཁོ་ལི་ཕྱི་ལ་ཉ་ཅང་དགའ་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་མོས་ཁོ་ད་རུང་སྒོ་ཁྱོག་ཆེ་ཐག་ཚད་ཅིག་མ་རེད་སྟེ་གྱི་ཡོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. each other ཕན་ཚུན། || Bob and Jessica have loved each other for ten years. (ཕྱི་ཕྱི་དང་ལྷན་སི་ཁ་ཕན་ཚུན་ལ་དགའ་ནས་ལོ་བཅུ་འདས།)
2. talk about ... སྐོར་བཤད་བའམ་གྲོས་མོལ་བྱེད་པ། *talk, vi. གྲོས་མོལ་བྱེད་པ། ལབ་གླེང་བྱེད་པ། || They are taking about going to Ireland for their honeymoon. (ཁོ་ཚོས་ཨར་ལན་ལ་སྐྱང་ཅི་ལྷ་བ་རོལ་དུ་འགོ་རྒྱུད་སྐོར་གྲོས་མོལ་བྱེད་བཞིན་ཡོད།)
3. get married གཉེན་སྲིད་བྱེད་པ། ཆང་ས་རྒྱག་པ། *married, adj. གཉེན་བསྲིགས་པ། དེ marry ཡི་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་ཡིན་ལ་སྐབས་འདིར་རྒྱུ་ཚོགས་ཡིན། A and B get married. A དང་ B གཉེན་སྲིད་བྱེད་པ། = A marry B || Ted and Vivien are getting married this July. (ཐེད་ཏི་དང་ཐེ་བུན་ད་ལོའི་ལྷ་བདུན་པར་གཉེན་སྲིད་བྱེད་རྒྱ་རེད།)
4. already, adv. མཇེན་པ། || Sally is already at the store waiting for us; let's hurry. (ས་ལའི་ཡིས་ཚོང་ཁང་དུ་ར་ཚོར་སྒྲུག་བསྟན་ཡོད། ལུ་ར་དུ་འགྲོ།)
5. right, adj. ཡང་དག་པ། འགྲིག་པ། || This job seems just right for you. (བྱ་བ་འདི་ཁྱོད་ལ་འོས་པ་ཞིག་འདུག)
6. make up one's mind + $\left\{ \begin{array}{l} \text{about + མིང་ཚིག་གསལ་ཚིག་གྲུང་།} \\ \text{to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞུགས།} \end{array} \right\}$ གང་ཞིག་གསལ་གང་ཞིག་བྱེད་རྒྱུའི་སེམས་ཐག་གཙོང་པ།
*mind, n. བསམ་ཚུལ། སེམས། || Have you made up your mind about where to study? (ཁྱོད་གང་ལ་སྐོབ་སྐྱོང་བྱེད་དུ་འགོ་རྒྱུ་སྒོ་ཐག་བཅད་ཡོད་དམ།); Laura made up her mind to find a husband and get married. (ལཱ་ར་ཡིས་ཁྱོ་ག་ཞིག་བཙལ་ནས་གཉེན་སྲིད་རྒྱ་སེམས་ཐག་བཅད་ཡོད།)
7. not ... yet ད་དུང་མེད་པ། *yet, adv. ད་དུང་(སྒྱིར་བཏང་དགག་ཚིག་དང་དྲི་ཚིག་ལ་བཞོལ།) || Helen has not decided what to do yet. (ཉའི་ལུན་གྱིས་ཅི་ཞིག་སྒྲུབ་རྒྱུ་ད་དུང་ཐག་བཅད་མེད།)
8. She likes Cliff a lot ... (ཁོ་མོ་ཁོ་ལི་ཕྱི་ལ་ཉ་ཅང་དགའ་) *སྐབས་འདིར་a lot བསྟན་ཚིག་ཏུ་བཞོལ་བ་ཡིན་པས། very much དང་དོན་གཅིག
9. ambitious, adj. སྒྲོ་ཁོག་ཡོད་པ། འདུན་པ་ཡོད་པ། || Young Joe is so ambitious that I think he'll be president of the company some day. (ལོ་ན་གཞོན་པའི་འཇའ་དེ་འདྲའི་སྒྲོ་ཁོག་ཆེ་བས། ངས་བསམས་ན་ཉིན་ཞིག་ཁོ་ཀྱང་སའི་སྤྱི་ཁྲབ་བྱེད་ཐུབ་ངེས་རེད།)
10. serious, adj. གཟབ་ནན། ནན་ཏན། || Are you serious about studying the violin? (ཁྱོད་ཀྱིས་ཨོག་ལེན་སྐྱོང་རྒྱ་དེ་ངོ་མ་ཡིན་ནམ།)

11. matter, *n.* རོན་དག || I'm sorry, but I don't know anything about that matter. (དགོངས་པ་མ་ཚོ། ངས་ རོན་དག་དེའི་སྐོར་ཅི་ཡང་མི་ཤེས།)
12. make a decision ཐག་གཅོད་པ། *decision, *n.* ཐག་གཅོད། ཚོད་སེམས། || Have you made a decision about where to go on your vacation? (ཁྱོད་ཀྱིས་གྲུང་གསེང་ལ་གང་དུ་འགོ་རྒྱུ་ཐག་བཅད་དམ།)
13. final, *adj.* མཐའ་མཇུག་ མཐའ་མ།

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྤྱི་བཙུག་འདིར་གྲུབ་ཟིན་དུ་ཕྱིན་པ་དང་མིང་ since ཡི་བཀོལ་སྤངས་མཚམས་སྤྱིར་བྱེད་རྒྱ།

1. Cliff and Bonnie have known each other for two years. ཁི་ལི་རྩུ་དང་བོན་ནེ་གཉིས་ཀྱིས་པན་ཚུན་དོ་ཤེས་ནས་ ལོ་གཉིས་འདས་ཡོད།

a. གྲུབ་ཟིན་དུ་ཕྱིན་པའི་ཚིག་གྲུབ་སྤངས། བྱེད་པའི་ཚིག་ + have/has + བྱ་ཚིག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ།

- He has finished the work. (ཁོས་ལས་ཀ་དེ་བསྐྲུབས་ཚར་ཡོད།)
- They haven't received his letter yet. (ཁོ་ཚོར་དེ་དུང་པའི་འཕྲིན་ཡིག་འབྱོར་མེད།)

b. གྲུབ་ཟིན་དུ་ཕྱིན་པའི་བྱེད་ལས།

1). གྲུབ་ཟིན་དུ་ཕྱིན་པས་ནི་འདས་པའི་དུས་ཤིག་ནས་དུ་ཕྱིན་པར་རྒྱུ་མ་ཚད་པར་བྱང་བའི་བྱ་བ་ཞིག་སྟོན།

- I haven't lived here for ten years. (ང་ལོ་བཅུ་ལ་འདི་གར་བསྐྱེད་པ་ཡིན།)
- He has learned English for only half a year, but he has made a lot of progress. (ཁོས་དབྱིན་སྐད་ལོ་ཕྱེད་ལ་མ་གཏོགས་སྤྱངས་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད།)

2). གྲུབ་ཟིན་དུ་ཕྱིན་པས་འདས་པའི་དུས་ཞིག་ལ་བྱས་ཟིན་པའི་བྱ་བྱེད་ཡང་སྟོན།

- John has finished the work. (ཇོན་གྱིས་བྱ་བ་དེ་བསྐྲུབས་ཟིན།)

ཚིག་གྲུབ་འདིས་ཇོན་གྱིས་འདས་པའི་དུས་ཤིག་ལ་བྱ་བ་དེ་བསྐྲུབས་ཟིན་པ་སྤྱི་ཙམ་བསྟན་པ་སྟེ། དུས་དེ་སྐར་མ་ལྔའི་སྟོན་དང་། ཡང་ན་ཁ་སང་ངས་གཟའ་འཁོར་སྟོན་མ་ཡིན་ཡང་སྟེ། འོན་ཀྱང་གྲུབ་ཟིན་དུ་ཕྱིན་པས་དུས་ངས་ཅན་ཞིག་ནན་གྱིས་མི་སྟོན་པ་ཡིན། དེ་བས་གྲུབ་ཟིན་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་འདས་པའི་དུས་ངས་ཅན་སྟོན་པའི་བྱ་བའི་བྱེད་ཚུས་སྟོན་པའི་ཚིག་སྤྱིར་མི་རུང་།

He has finished the work five minutes ago. (×) (ཁོས་སྐར་མ་ལྔའི་སྟོན་ལ་བྱ་བ་དེ་བསྐྲུབས་ཟིན།) *རྒྱ་མཚན། འདས་པའི་དུས་ངས་ཅན་སྟོན་པའི་བྱ་བའི་བྱེད་ཚུས་སྟོན་པའི་ཚིག་བཀོལ་ཡོད་པས་སོ།

He has told her that secret last month. (×) (ཁོས་ལྷོ་བ་སྟོན་མར་ཁོ་མོ་ལ་གསང་བ་དེ་བཤད་ཟིན་པ་རེད།)

*རྒྱ་མཚན། འདས་པའི་དུས་ངས་ཅན་སྟོན་པའི་བྱ་བའི་བྱེད་ཚུས་སྟོན་པའི་ཚིག་བཀོལ་ཡོད་པས་སོ།

གོང་གི་ཚིག་གཉིས་འདི་ལྟར་དག་བཅོས་བྱེད་དགོས།

He has finished the work. (✓) (ཁོས་བྱ་བ་དེ་བསྐྲུབས་ཟིན།)

He has told her the secret. (✓) (ཁོས་ཁོ་མོ་ལ་གསང་བ་དེ་བཤད་ཟིན་པ་རེད།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། འདས་པའི་དུས་ངས་ཅན་སྟོན་པའི་བྱ་བའི་བྱེད་ཚུས་སྟོན་པའི་ཚིག་བྱུང་ན་སྤྱིར་བཏང་གི་འདས་པ་སྟོན་དགོས། དཔེར་ན།

He finished the work five minutes ago. (✓) (ཁོས་ལྷོ་བ་སྟོན་མར་ཁོ་མོ་ལ་གསང་བ་དེ་བཤད་པ་རེད།)

He told her the secret last month. (✓) (ཁོས་ལྷོ་བ་སྟོན་མར་ཁོ་མོ་ལ་གསང་བ་དེ་བཤད་པ་རེད།)

3). གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བུ་ལས་མ་འོངས་པར་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་བྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གི་གྲུབ་པ་ལ་བཤེར་ (མང་ཆེ་ཤོས་ if [གལ་ཏེ་ན་]དང་། when [།སྐབས།], after [རྗེས་སུ།], as soon as [།འཕྲལ།]སོགས་མཆོམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་གིས་དངས་པ) དུས་གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བུ་ཡིན་དགོས་པ་དང་། ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོ་མ་འོངས་པ་ཡིན་དགོས།

- If I have finished all the chores, I'll go fishing with you. (གལ་སྲིད་ངས་བྱིམ་ལས་ཅག་ཅིག་ཆར་མ་བསྐྱབས་ཆར་བ་ཡིན་ན། ང་ཁྱོད་དང་མཉམ་དུ་ཉ་འཛིན་དུ་འགྲོ་གྱི་ཡིན།)
- As soon as I have finished all the chores, I'll go fishing with you. (ངས་བྱིམ་ལས་ཅག་ཅིག་ཆར་མ་བསྐྱབས་ཆར་འཕྲལ་ཁྱོད་དང་མཉམ་དུ་ཉ་འཛིན་དུ་འགྲོ་གི་ཡིན།)
- When I have finished all the chores, I'll go fishing with you. (ངས་བྱིམ་ལས་ཅག་ཅིག་ཆར་མ་བསྐྱབས་ཆར་དུས། ཁྱོད་དང་མཉམ་དུ་ཉ་འཛིན་དུ་འགྲོ་གི་ཡིན།)
- After I have done all the chores, I'll go fishing with you. (ངས་བྱིམ་ལས་ཅག་ཅིག་ཆར་མ་བསྐྱབས་ཆར་དུས། ཁྱོད་དང་མཉམ་དུ་ཉ་འཛིན་དུ་འགྲོ་གི་ཡིན།)

2. དུས་གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བུ་བཞོལ་སྐབས་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ།

a. གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བུ་[for + དུས་ཡུན་ཞིག]ལྟར་གྲུབ་པའི་བྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཚིག་དང་མཉམ་དུ་བཞོལ་སྐབས། ཚིག་གྲུབ་ནང་གི་བྱ་བའི་ཚིག་དེ་ངས་པར་དུ་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་འབྱུང་བའི་ཁྱད་ཆོས་ཅན་ཡིན་དགོས།

He has lived here for ten years. (✓) (ཁོ་འདིར་འོ་བརྩུལ་བ་སྔད་པ་རེད།)

*རྒྱ་མཚན། live རི[སྤྱོད་བའི་]དོན་ཏེ་དེ་ལ[རྒྱུན་མི་ཆད་པར་འབྱུང་བའི་]ཁྱད་ཆོས་སམ་རང་བཞིན་ཡོད་པས། ང་ཚོས་ཁོ་ཉིན་བཞིན་འདིར་བསྔད་ཡོད་ཅིང་བསྔད་མར་འོ་བརྩུལ་བ་སྔད་སོང་ཞེས་བརྗོད་ཆོག་པས། དཔེར་བརྗོད་འདི་ཡང་དག་པ་ཡིན།

- He has learned English for five months. (ཁོས་ལྷ་ལ་དབྱིན་ཡིག་སླུངས་པ་རེད།)

*learn རི[སྤྱོད་བའི་]དོན་ཡིན་ཏེ་དེ་ལ[བར་མི་ཆད་པར་འབྱུང་བའི་]ཁྱད་ཆོས་སམ་རང་བཞིན་ཡོད་པས། ང་ཚོས་ཁོས་ཉིན་བཞིན་དབྱིན་སྐད་སྤྱོད་ཞིང་བསྔད་མར་ལྷ་ལ་སླུངས་པ་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཆོག དེས་ན་དཔེར་བརྗོད་འདི་ཡང་དག་པ་ཡིན།

གོང་གི་[རྒྱུན་མི་ཆད་པར་འབྱུང་བའི་] ཁྱད་ཆོས་ལྟར་པའི་བྱ་བའི་ཚིག་གིས་གྲུབ་པའི་གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བུ་དེ་གྲུབ་ཟིན་བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བུ་སྟེ་(བྱེད་པའི་ཚིག་ + have/has been + བྱ་བའི་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ) ཡིས་ཆབ་བྱས་ཆོག་ལ་གོ་དོན་མི་འགྱུར། འོན་ཀྱང་གྲུབ་ཟིན་བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བུ་ལས་ཀྱང་ལྟག་པའི་སྒོ་ནས་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུན་མི་ཆད་པའི་རང་བཞིན་སྟོན། དེ་བས་གོང་གི་དཔེར་བརྗོད་གཉིས་ཀ་འདི་ལྟར་སྒྱུར་ཆོག།

- He has been living here for ten years. (ཁོས་ལྷ་ལ་དབྱིན་ཡིག་སླུངས་པ་རེད།)

- He has been learning English for five months. (ཁོས་ལྷ་ལ་དབྱིན་ཡིག་སླུངས་པ་རེད།)

b. གལ་ཏེ་བྱ་བའི་ཚིག་གི་ཁྱད་ཆོས་ལྟར་[རྒྱུན་མི་ཆད་པའི་]ཁྱད་ཆོས་མེད་ན་ཡང་དུས་གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བུ་བཞོལ་ཆོག་མོད། འོན་ཀྱང་[for + དུས་ཡུན་ཞིག] ལས་གྲུབ་པའི་བྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཚིག་དང་མཉམ་དུ་བཞོལ་མི་རུང་།

He has finished the work. (✓) (ཁོས་བྱ་བ་དེ་བསྐྱབས་ཆར་སོང་།)

He has finished the work for ten days. (✗) (ཁོས་ཉི་མ་བརྩུལ་བྱ་བ་དེ་བསྐྱབས་ཆར་སོང་།)

*རྒྱ་མཚན། finish ལ[བྱས་ཆར་པའི་]དོན་ཡོད་ཀྱང་། [རྒྱུན་མི་ཆད་པའི་]ཁྱད་ཆོས་མེད་པས། ང་ཚོས་ཁོས་ཉིན་བཞིན་དུ་བྱ་བ་དེ་བསྐྱབས་ཆར་ཞིང་། བསྔད་མར་ཉིན་བརྩུལ་བ་བསྐྱབས་ཆར་ཞེས་བཤད་མི་སྤྱོད་པས། གོང་གི་དཔེར་བརྗོད་གཉིས་པ་ནི་ནོར་བ་རེད།

ཡང་དཔེར་ན། He has married Jane. (✓) (ཁོ་ལྷན་དང་གཉེན་སྲིག་བྱས།)

He has married Jane for ten years. (×) (ཁོས་ལྷན་དང་ལོ་བཅུ་ལ་གཉིན་སྒྲིགས་བྱས།) *Marry [གཉིན་སྒྲིག་པའི]དོན་ཡིན་པ་དེ་ལ་[རྒྱ་མི་ཆད་པའི]ཁྱད་ཆོས་མེད་པས། ང་ཚོས་ཁོས་ཉིན་བཞིན་གཉིན་རེ་བསྒྲིགས་གིང་བསྐྱད་མར་ལོ་བཅུ་ལ་གཉིན་སྒྲིག་ཞེས་བརྗོད་མི་སྲིད་པས། གོང་གི་དབེར་བརྗོད་གཉིས་པ་ནི་ནོར་བ་རེད།

ཡང་དབེར་ན། He has passed away. (✓) (ཁོ་འདས་སོང་བ་རེད།)

He has passed away for a month. (×) (ཁོ་ལྷ་གཅིག་ལ་འདས་སོང་བ་རེད།) *རྒྱ་མཚན། pass away བྱི་འདས་སོང་བའི]དོན་ཏེ། die (གི་བའི) ཞེ་ཚིག་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་pass way འམ་ die གང་ཡང་རུང་བར་[རྒྱ་མི་ཆད་པའི]ཁྱད་ཆོས་མེད་པས། ང་ཚོས་“ཁོ་ཉིན་རེ་ལ་བེངས་རེ་འདས་པ་དང་། བསྐྱད་མར་ལྷ་གཅིག་ལ་འདས་པ་”ཞེས་ཟེར་སྟེ་ལེན་པས། གོང་གི་དབེར་བརྗོད་གཉིས་པ་ནི་ནོར་བ་རེད།

c. གོང་གསལ་གྱི་[རྒྱ་མི་ཆད་པའི]ཁྱད་ཆོས་མེད་པའི་བྱ་ཚིག་ལ་གཤམ་གྱི་ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས་སྟུང་། [རྒྱ་མི་ཆད་པའི]ཁྱད་ཆོས་མེད་པའི་སྒྲིབ་སེལ་ཚིག་

It is + དུས་ཡུན་ཞིག་ + since ཞེས་པས་དྲངས་པའི་དུས་འདས་པའི་བྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ། ... (རྒྱ་ན་ནས་) “འདས་པ།

He has married Jane for ten years. (×)

→ It is ten years since he married Jane. (✓)

= It has been ten years since he married Jane.

= Ten years have passed since he married Jane. (ཁོ་ལྷན་དང་གཉིན་སྒྲིག་བྱེད་ནས་ལོ་བཅུ་འདས་པ་རེད།)

→ It is a month since he passed away. (✓)

= It has been a month since he passed away.

= A month has passed since he passed away. (ཁོ་འདས་ནས་ལྷ་གཅིག་འགོར་སོང་།)

Jane has finished the work for ten days. (×)

→ It is ten days since she finished the work. (✓)

= It has been ten days since she finished the work

= Ten days have passed since she finished the work. (མོས་བྱ་བ་དེ་བསྐྱབས་ཆར་ནས་ཉིན་བཅུ་འདས་པ།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

[རྒྱ་མི་ཆད་པར་འབྱུང་བའི]ཁྱད་ཆོས་མི་ལྷན་པའི་བྱ་ཚིག་དག་དུས་གྲུབ་ཟིན་དུ་ལྟ་བུའི་ཚིག་གྲུབ་ནང་དུ་[for + དུས་ཡུན་ཞིག]དང་མཉམ་དུ་བཀོལ་ཐབས་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་བྱ་ཚིག་དེ་དང་དང་དོན་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་ཚིག་བཀོལ་ཏེ། བྱ་ཚིག་be ཡི་གྲུབ་ཟིན་དུ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་(have been ཡང་ན་ has been) བཞག་ན། རྒྱ་མི་ཆད་པར་འབྱུང་བའི་གོ་དོན་སྟོན་ཐུབ། ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཡིན།

བྱེད་པའི་ཚིག་ + have/has been + རྒྱ་ཚིག་ + for + དུས་ཡུན་ཞིག

He has died for ten years. (×)

→ He has been dead for ten years. (✓) = It is ten years since he died. (ཁོ་འདས་ནས་ལོ་བཅུ་རེད།)

He has married Jane for five years. (×)

→ He and Jane have been married for five years. (✓) = It is five years since he married Jane. (ཁོ་དང་ལྷན་ཆང་ས་བརྒྱབ་ནས་ལོ་ལྔ་ཕྱིན་པ་རེད།)

3. **since** ཡི་བཀོལ་སྟངས། since ལ་[རྒྱ་མཚན་སྟོན་པ]དང་[... (རྒྱ་ན་ནས་(བཟུང་) ...]ཞེས་པའི་གོ་དོན་གཉིས་ཡོད།

a. རྒྱ་མཚན་སྟོན་སྐབས། since བྱི་མཚམས་སྟུང་གྱི་ཚིག་ཡིན་ལ། བྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དྲངས་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན། རྐབས་འདིར་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་དུས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ངེས་པ་མེད་དེ་ཚིག་དོན་དང་མཐུན་པས་ཚིག་གོ།

- Since I'm quite busy now, I don't think I can go to the movies with you. (ང་ད་ལྟ་བྱེལ་བ་ཉ་ཅང་ཆེ་བས། ངས་ང་ཁྱེད་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་སློག་བརྟན་བལྟ་བུ་འགོ་བྱ་བ་རྒྱ་མ་རེད་བསམ།)

b. ["" (ཚུན) ནས་""]ཞེས་པའི་དོན་སྟོན་སྐབས། since མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་གམ་སྦྱར་ཚིག་དང་ཡང་ན་བསྟན་ཚིག་ཀྱང་བྱས་ཚིག་ བཞོལ་སྟངས་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཡིན།

1). མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་བྱེད་པ།

since ཡིས་བྱ་བའི་བྱད་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དངས་ཏེ་ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོའི་བྱད་ཚོས་སྟོན། སྐབས་འདིར་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་དུས་འདས་པ་ཡིན་ན་ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོ་དུས་གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བུ་འཕམ་གྲུབ་ཟིན་བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བུ་ཡིན་དགོས།

- Since he attended high school, he has worked very hard. (སློབ་འབྲིང་ལ་ཞུགས་པ་ནས་བཟུང་ཁོས་འབད་བརྩོན་ཆེན་པོས་སློབ་སྦྱང་བྱས།)
- He has been learning English since he moved here. (འདི་གར་སློབ་འོངས་པ་ནས་བཟུང་ཁོས་དབྱིན་སྐད་སྦྱང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།)

2). སྦྱར་ཚིག་བྱེད་པ།

since ཡི་རྗེས་སུ་མིང་ཚིག་གམ་བྱ་མ་མིང་སྒྲུབ་མས་དེའི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱས་ཏེ། བྱ་བའི་བྱད་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚིག་ཏུ་གྲུབ་པར་བྱས་ནས། ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོའི་བྱད་ཚོས་སྟོན། ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོར་སྒྲུབ་བཞིན་དུས་གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བུ་འཕམ་གྲུབ་ཟིན་བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བུ་འདི་རྒྱུ་ལ་བཞོལ་དགོས།

- Since attending high school, he has worked very hard. (སློབ་འབྲིང་ལ་ཞུགས་པ་ནས་བཟུང་ཁོས་འབད་བརྩོན་ཆེན་པོས་སློབ་སྦྱང་བྱས།)
- He has been learning English since moving here. (འདི་གར་སློབ་པའི་ཚུན་ནས་ཁོས་དབྱིན་སྐད་སྦྱང་བཞིན་ཡོད།)
- He has been waiting for her since ten o'clock. (ཁོས་ཚུ་ཚོད་བཅུ་བའི་སྟེང་ནས་བཟུང་ཁོ་མོར་སྐྱེག་བསྟོད་པ་རེད།)

3). བསྟན་ཚིག་བྱེད་པ།

since གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བུ་འདི་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གོགས་ have/has ཡི་རྗེས་སུ་མཚམས་སྦྱར་དགོས་ལ། དེ་གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་ལས་བསྒྲུབ་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན། དཔེར་ན།

- Since (མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་) he moved here in 1990 (ངས་གཏན་གྱི་དུས་ཚོད།), he has been learning English. (1990 ལོར་འདི་གར་སློབ་འོངས་པ་ནས་བཟུང་ཁོས་དབྱིན་སྐད་སྦྱང་བཞིན་ཡོད།) = He moved here in 1990 and has since (བསྟན་ཚིག་) been learning English. = He moved here in 1990 and has been learning English since (བསྟན་ཚིག་). (ཁོ1990 ལོར་འདི་གར་སློབ་འོངས་པ་དང་། དེ་ནས་ཁོས་དབྱིན་སྐད་སྦྱང་སྐབས་པ་རེད།)

ཡང་དཔེར་ན།

- Since (མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་) I met her two days ago (ངས་གཏན་གྱི་དུས་ཚོད།), I have been in love with her. (ཁས་ཉིན་ངས་ཁོ་མོ་མཐོང་བ་ནས་བཟུང་ང་ཁོ་མོར་སེམས་པ་ཤོར་སོང་།) = I met her two days ago

and have since (བསྟན་ཚིག་) been in love with her. = I met her two days ago and have
been in love with her since (བསྟན་ཚིག་). (ངས་ཁེ་ཉིན་ཁོ་མོ་མཐོང་ལ། དེ་ནས་ཁོ་མོར་སེམས་པ་གོར་སོང་།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. Cliff and Bonnie have known each other for two years. (ཁི་ལི་ལྷུ་དང་པོན་ནེ་གཉིས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་ངོ་ཤེས་ནས་
ལོ་གཉིས་འདས་པ་རེད།)
  - Nancy and Barry have been together for ten years. (ནན་སའེ་དང་པད་ཙོས་གཉིས་ལོ་གཉིས་ལ་མཉམ་དུ་
བསྟན་པ་རེད།)
  - Stacey and Jack have dated for some time. (སི་ཏེ་སའེ་དང་ཡཱ་དེ་ཁི་གཉིས་འགྲོགས་ནས་ཅུང་ཙམ་འགོར་བ་
རེད།)
  - Steve has worked at this company for only a short time. (སི་ཏེ་ལུ་ཡིས་ཀྱང་སི་འདིར་གནས་སྐབས་ཙམ་
ལ་ལས་ཀ་བྱས་པ་རེད།)
2. They have talked about getting married since last year. (ན་ནིང་ནས་བཟུང་ཁོ་ཚོས་གཉེན་སྲིད་རྒྱུ་ལྷིང་སྒོར་གྲོས་མོལ་
བྱས་པ་རེད།)
  - He has been very busy since he started his new job. (ལས་ཀ་གསར་བ་འདི་སྐྱབ་འགོ་བརྩམས་པ་ནས་བཟུང་
ཁོ་ལ་བྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད།)
  - Since May, the price of bread has gone up three times. (ཟླ་བ་ལྷ་བའི་ཚུན་ལ་གོ་རེའི་རིན་གོང་གི་ཐངས་
གསུམ་ལ་འཕར་སོང་།)
  - They have been working on this project since last month. (ཟླ་ཕྱོགས་མ་ནས་བཟུང་ཁོ་ཚོས་རྒྱུ་གངས་དེ་
ལག་ལེན་བསྟར་བཞིན་ཡོད།)

Lesson 116: We're Engaged

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Charles: How long have you known each other? ཉིན་ན། ང་ཚོས་བྱིས་པའི་དུས་ནས་བཟུང་ཕན་ཚུན་ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།
Diana: We've known each other since we ཟུར་སི། ཁོས་ཁྱོད་ལ་གཉེན་བསྐྲུངས་སམ།
 were kids.
Charles: Has he proposed to you yet? ཉིན་ན། བསྐྲུངས་ཟིན། ངོ་མ་བཤད་ན། ང་ཚོས་གཉེན་ཉགས་བརྒྱབ་ཟིན།
Diana: Yes. In fact, we're engaged. ཟུར་སི། ཁྱོད་ཚོས་ཕན་ཚུན་ངོ་ཤེས་ནས་གཞི་ལྷན་བྱས་པ་རེད།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟུ་མིག་

1. engaged, *adj.* གཉེན་ཉགས་བརྒྱབ་པ། || They are engaged. (ཁོ་ཚོས་གཉེན་ཉགས་བརྒྱབ་ཟིན།); They got engaged
ten days ago. (ཁོ་ཚོས་ཉིན་བཅུ་ལྔ་ལོག་གཉེན་ཉགས་བརྒྱབ་པ་རེད།); He was engaged to Lucy ten days ago.
(ཉིན་བཅུ་ལྔ་ལོག་ཁོས་ལུ་ལུ་སའེ་དང་གཉེན་ཉགས་བརྒྱབ་པ་རེད།)
འདི་ལྟར་བཤད་མི་རུང་།
 He engaged Lucy ten days ago. (×)
 He was engaged with Lucy ten days ago. (×)
 marry གཉེན་སྲིད་པའི་སྒོར་གྱི་བཞོལ་སྟངས་གསལ།

a. marry བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོག་བྱས་ཚོག་པ་ལ།

He married with Lucy yesterday. (×)

→ He married Lucy yesterday. (✓) (ཁོས་ཁ་སང་ལུང་སའེ་དང་གཉེན་བསྐྱེགས།)

b. be married to + མི། མི་ཞིག་དང་གཉེན་སྦྲིག་པ།

They got married yesterday. (ཁོ་ཚོ་ཁ་སང་གཉེན་བསྐྱེགས་པ་རེད།)

He was married to Lucy yesterday.

= He was married to Lucy yesterday.

= He married Lucy yesterday. (ཁོ་ཁ་སང་ལུང་སའེ་དང་གཉེན་བསྐྱེགས་པ་རེད།)

འདི་ལྟར་བཤད་མི་རུང་།

He was married with Lucy yesterday. (×)

2. kid, n. བྱུ་བ། ལྷན་གྱི། || Do you know that kid standing in the corner over there? (ཁྱོད་ཀྱིས་པ་གི་ལྷན་གྱི་ཁྱུ་རྒྱུ་ན་ལངས་བསྟན་ཡོད་པའི་བྱུ་བ་དེ་དོ་ཤེས་སམ།)

3. propose to + མི། མི་སྲུ་ལ་གཉེན་སྦྲོང་བ། *propose, vi. གཉེན་སྦྲོང་བ། || Bob got on his knees and proposed to Grace. (རྩ་རྩིས་ལུས་མོ་སར་བཙུགས་ནས་ཀི་རོས་སེ་ལ་གཉེན་བསྐྱེད་སྤྲོད་སྤྲོད།)

III. གདམ་ཀ་བྱས་མས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐྱོང་དགོས།

1. It has rained _____ past three weeks. (A) since (B) for (C) since the (D) for the

2. _____ friends for five years. (A) Dave and Betty has (B) Dave and Betty are being (C) Dave and Betty have been (D) Dave together with Betty have been

3. It has been three weeks _____ I saw her last. (A) since (B) for (C) when (D) where

4. I've been _____ for this bus for forty minutes. (A) waited (B) wait (C) waiting (D) awaiting

5. _____ have finished cleaning your room, you can watch TV. (A) After (B) When you (C) With (D) With you

6. Mack _____ last year. (A) was married with Sally (B) was engaged with Sally (C) married with Sally (D) was married to Sally

Will You Still Love Me Tomorrow?

སང་ཉིན་ཁྱོད་ད་དུང་ང་ལ་དགའ་རྒྱུ་ཡིན་ནམ།

I. Lyrics ལྷ་ཚོག་

Tonight you're mine completely.

You give your love so sweetly.

Tonight, the light of love is in your eyes,

But will you love me tomorrow?

Is this a lasting treasure,

Or just a moment's pleasure?

Can I believe the magic of your sighs?

Will you still love me tomorrow?

Tonight, with words unspoken,

You say that I'm the only one.

But will my heart be broken,

When the night meets the morning sun?

I have to know that your love is a love I can be sure of.

So tell me now and I won't ask again.

Will you still love me tomorrow?

དོ་རྒྱུ་ཁྱོད་ཡོངས་སུ་ང་ཡི་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་གི་འདོད་པ་དེ་འབྲེལ་དུང་དུང་དུ་སྟེར། དོ་རྒྱུ་བཅེ་དུང་གི་འོད་སྦྲང་ཁྱོད་ཀྱི་སྐུན་དུ་འཁོར། འོན་ཀྱང་སང་ཉིན་ཁྱོད་ད་དུང་ང་ལ་དགའ་རྒྱུ་ཡིན་ནམ།

འདི་ཉིད་ཡུན་རིང་གི་ནོར་བུ་ཞིག་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་སྐད་ཅིག་ཉིད་ཀྱི་དགའ་བ་ཞིག་ཡིན་ནམ། ངས་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྱུ་འཕྲུལ་ལྟ་བུའི་ཤུགས་རིང་ལ་ཡིད་
ཆས་བྱས་ཆོག་གམ། སང་ཉིན་ཁྱེད་དྲུང་ལ་དགའ་བ་ཆུ་ཡིན་ནམ།

དོ་ནུབ་ཁྱེད་ཀྱིས་སྒྲ་བ་མེད་པར་བདག་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་གཅིག་ཕུ་རང་ཡིན་ཟེར། འོན་ཀྱང་སྒྲ་ག་རུས་སྒྱུ་རེངས་དང་བསྐྱོད་དུས་བདག་སེམས་གསུམ་ཨོ་ཡོང་
ངམ།

ངས་རེས་པར་དུ་ཁྱེད་ཀྱི་བརྩེ་དགའ་དེ་ངས་སྒོ་ཐག་བཅད་ཆོག་པའི་བརྩེ་དགའ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་དགོས། དེ་བས་ད་ལྟ་ང་ལ་གསུངས་རྟོགས་གནང་
དང་ཡང་བསྐྱར་འདྲི་མི་འོང། སང་ཉིན་ཁྱེད་དྲུང་ལ་དགའ་བ་ཆུ་ཡིན་ནམ།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆིག་དབེ་འགྲེལ།

1. completely, *adv.* ཟད་དེ། ཡོངས་སུ། || He was completely exhausted after all the work. (ལས་ཀ་ཆང་མ་
ཆར་རྗེས་ཁོ་ཟད་དེ་ངལ་དུ་བ་པར་གྱུར།)
2. sweetly, *adv.* དྲུང་པའི་ངང་ནས། *sweet, *adj.* མངར་མོ། དྲུང་པ། || My girlfriend turned to me and said
sweetly, “I love you.” (ངའི་དགའ་མ་ང་ལ་འཁོར་ནས་སྟན་པའི་ཆོག་གིས་ང་ཁྱོད་ལ་དགའ་ཞེས་ཟེར།); I don’t like this
soybean milk. It’s too sweet. (ང་སྔན་ཁུ་འདིར་དགའ་བོ་སྤུ་དེ་མངར་དྲག་བཞག།)
3. light, *n.* འོད་ཟེར། || Betty and Charlie like to eat by candlelight. (ཕད་ཐའེ་དང་ཆར་ལའེ་གཉིས་སྟོན་འོད་འོག་ཏུ་
ཟ་མ་བ་བྱུར་དགའ།)
4. lasting, *a* གཏན་གྱི། ཡུན་རིང་གི། *last, *vi.* རྒྱན་ཕྱིང་བར་བྱེད་པ། || My first grade teacher has made a lasting
impression on me. (ངའི་ལོ་རིམ་དང་པོའི་དགོ་ཀྱིས་ང་ལ་བག་ཆགས་ཏུ་ཅང་ཟབ་མོ་ཞིག་བཞག་ཡོད།); This rain will last
for two weeks. (ཆར་པ་འདི་བསྐྱད་མར་གཟུང་འཁོར་གཉིས་ལ་འབབ་རྒྱ་རེད།)
5. treasure, *n.* རོར། རིན་པོ་ཆེ། & *vt.* གཅེས་འཛིན་བྱེད་པ། ཕྱིས་མཐོང་བྱེད་པ། || The pirates buried the treasure on a
small island. (མཆོ་ཇག་དེ་ཆོས་རིན་པོ་ཆེ་གླིང་ཕྱན་རྒྱུང་ཞིག་གི་སྤེང་དུ་སྤྱོད།); I really treasure my relationship
with Vanessa. (ངས་དངོས་གནས་ང་དང་ཕེན་ནེ་སའི་འབྲེལ་བར་ཕྱིས་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)
6. pleasure, *n.* དགའ་སྐྱང། || It gives me great pleasure to welcome you to my home. (ཁྱེད་རང་ངའི་བྱིམ་ལ་
ཕེབས་པ་དེས་ང་ལ་དགའ་སྐྱང་ཆེན་པོ་བྱིན།)
7. magic, *n.* སྒྱུ་འཕྲུལ། སྒྲུ་མ། *magical, *adj.* བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ། སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ། || My brother can perform magic.
(ངའི་ཕུ་བོས་སྒྲུ་མ་འབྲབ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།); Congratulations, Sue! Your performance in the play was magical.
(བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། སུལ། ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲོས་གར་དའི་ནང་གི་འབྲབ་ཅུ་ལ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ་ཞིག་རེད།)
8. sigh, *n.* ཤུགས་རིང། & *vi.* ཤུགས་རིང་འབྱིན་པ། || The sad old woman let out a sigh. (བགས་མོ་སྒྱོ་སྤྱག་ཅན་དེས་
ཤུགས་རིང་ཞིག་ཐུང།); Sally sighed when I told her that I couldn’t take her to the movies. (ངས་ས་ལའེ་
ལ་ཁོ་མོ་སྒྲོག་བརྟན་ལྟ་བུའི་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག་ཅེས་བཤད་པ་ན་ཁོ་མོས་ཤུགས་རིང་ཞིག་ཐུང་སོང།)
9. Tonight, with words unspoken, you say that I’m the only one. = Tonight your behavior tells
me that you love me so much that I feel that I am the only one that you love. = Tonight, we
are so close to each other that even though you don’t say anything, your behavior has already
told me that I am the only one that you love so much. དོ་ནུབ། ང་ཆོ་ཕན་རྒྱུན་འདི་འདྲའི་སྟིང་ཉེ་བས། ཁྱེད་ཀྱིས་ཆོག་
གཅིག་སྒྲ་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་། ཁྱེད་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་ལས་བདག་ནི་ཁྱོད་ཉིད་དགའ་བའི་མི་གཅིག་ཕུ་དེ་ཡིན་པ་རྟོགས།

a. unspoken, *adj.* ཁ་ནས་བཤད་པ། || Don't let your feelings remain unspoken; tell her you love her. (སེམས་པ་ཁོག་ལ་བཅུག་ནས་མ་འདོག་ ཁྱོད་ཁོ་མོར་དགའ་ཞེས་ཁོ་མོར་གོད།)

b. behavior, *n.* བྱ་སྤྱོད། སྤྱོད་པ། *behave, *vi.* བྱ་བ་བྱེད་པ། ལས་སྒོ་རྩོམ་པ། || By your behavior, it seems that you hate me. (ཁྱོད་གྱི་སྤྱོད་པར་བརྟམས་ན་ཁྱོད་ང་ལ་སྐར་གི་ཡོད་པ་འདྲ།); You are behaving very poorly today. (དེ་རིང་ཁྱོད་གྱི་བྱ་བ་སྤྱོད་པ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག།)

c. close, *adj.* ཐག་ཉེ་བ། *be close to ཉེ་བ། || John is very close to his parents. (རྒྱ་ཁྲིའི་ཕ་མ་གཉིས་ལ་སྤྱིར་ ཉ་ཅང་ཉེ།)

10. But will my heart be broken when the night meets the morning sun? = But will my heart be broken when the next day comes? = But will you change your mind suddenly the next day? If so, my heart will be broken. འོན་ཀྱང་སང་ཉིན་ཁྱེད་གྱིས་སློ་བུར་དུ་སློ་ལྟ་མི་འགྲོ་ཡམ། དེ་འདྲ་བྱུང་ན་ངའི་སྙིང་གསའ་འགྲོ།

a. broken, *adj.* ཆག་རལ། དུམ་བུར་ཐོར་བ།

b. meet, *vt. & vi.* ཐུག་པ་འཕྲད་པ། || I met Carl at the train station yesterday. (ཁ་སང་ང་མེ་འཁོར་ས་ ཆོག་ས་ནས་ཁ་ལོལ་ལ་ཐུག་བྱུང་།); Where did the two of you first meet? (ཁྱོད་གཉིས་ཐོག་དང་པོར་གང་ནས་འཕྲད་པ་ ཡིན།)

c. change, *vt.* སྒྱུར་བ། *change one's mind མི་ཞིག་གིས་བསམ་ཚུལ་སྒྱུར་བ། || I've changed my mind; I don't love you anymore. (ངས་ངར་ཉིད་གྱི་བསམ་ཚུལ་བསྒྱུར་བྱེད། ད་ནས་བཟུང་ང་ཁྱོད་ལ་མི་དགའ།)

d. suddenly, *adv.* སློ་བུར་དུ། = all of a sudden *sudden, *n.* སློ་བུར། || On my way to work this morning it suddenly started raining. (ད་ནངས་ང་ལས་གྲུར་འགྲོ་བའི་ལམ་དུ་སློ་བུར་དུ་ཆར་བ་བབས་བྱུང་།); My father had a sudden heart attack. (ངའི་ཨ་ཕར་སྙིང་ནད་སློ་བུར་བ་ཞིག་འཕར་བྱུང་།)

11. ... your love is a love I can be sure of. ""ཁྱོད་གྱི་བརྟེ་དགའ་ནི་ངས་ཡིད་རྟོན་བྱེད་ཆོག་པའི་བརྟེ་དགའ་ཞིག་ཡིན་པ།

a. ལྟ་བུ་འདིར་ I can be sure of བློ་འབྲེལ་བའི་ཆབ་ཆོག་ which བསྐྱེས་པའི་མིང་གི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་ཕལ་བ་ཞིག་ཡིན་ པ་དང་། a love ཡི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན།

b. sure, *adj.* བློ་ཐག་ཆོད་པ། གདེང་ཆོད་ཡོད་པ། *be sure of + མིང་ཆོག་ གང་ཞིག་ལ་གདེང་ཆོད་ཡོད་པ། be sure + that ཡིས་བྲངས་པའི་བྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་ཕལ་བ། གང་ཞིག་ལ་གདེང་ཆོད་ཡོད་པ། || Are you sure of your feelings towards Mack? (ཁྱོད་ངར་ཉིད་གྱིས་མའེ་ཁི་ལ་འཆར་བའི་སེམས་པ་ལ་གདེང་ཆོད་ཡོད་དམ།)

Lesson 117: Time Flies དུས་ནི་མི་སྤྱོད་སྐད་ཅིག་ཙམ།

I. Reading ལྟ་སྟོན།

Time is precious. Nobody can afford to waste time. Once time has gone by, it will never return. You can never turn the clock back. Time passes very quickly. In fact, people say time flies. Time and tide wait for no man. We should, therefore, make the best use of our time.

དུས་ཆོད་ནི་རིན་པོ་ཆེ་རེད། མི་སྐུས་ཀྱང་དུས་ཆོད་ཆུང་ཐོས་གཏོང་མི་ཡོད། མཁ་ཞིག་དུས་ཆོད་ཡལ་བ་ཡིན་ན། དེ་ནམ་ཡང་ཕྱིར་ཡོང་བྱ་མི་དཀ། ཁྱོད་གྱིས་ནམ་ ཡང་ཆུ་ཆོད་ཁ་ཕྱིར་འཁོར་དུ་འཇུག་མི་ཐུབ། དུས་ཆོད་ཉ་ཅང་མཐོག་གསའ་པོར་ཡལ་འགྲོ་གི་ཡོད། དོན་དངོས་ཐོག་ མི་ནམས་ཀྱིས་དུས་མི་སྤྱོད་མིག་སྐད་ཅིག་ཙམ་ ཟེར་གྱིན་ཡོད། དུས་ཀྱི་བཟོད་པ་དང་བྱ་མཆོའི་བྱས་འགྲིབ་ཀྱིས་མི་སྐུ་ལ་འད་སྐྱེག་གི་མ་རེད། དེ་བས། ང་ཆོས་དུས་ཆོད་བེད་སྤྱོད་གང་ལེགས་བྱེད་འོས།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. Time flies. དུས་ནི་མི་སྒྲིབ་མིག་རྒྱུ་ཅམ།
  2. precious, *adj.* རིན་ཐང་ཆེན་པོ། ལྷ་ཆེན་པོ། || Gold is a precious metal. (གསེར་མི་ཕྱགས་རིགས་ལྷ་ཆེན་ཞིག་རེད།)
  3. can afford + $\left\{ \begin{array}{l} \text{to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞུགས} \\ \text{མིང་ཚིག} \end{array} \right\}$ ཁུར་དུ་ཐེག་ཐུབ་པ། གང་ཞིག་བྱེད་པའི་རུས་པ་ཡོད་པ།
  - cannot afford + $\left\{ \begin{array}{l} \text{to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞུགས} \\ \text{མིང་ཚིག} \end{array} \right\}$ ཁུར་དུ་ཐེག་མི་ཐུབ་པ། གང་ཞིག་བྱེད་པའི་རུས་པ་མེད་པ།
- *afford, vi ཁུར་དུ་ཐེག་ཐུབ་པ། གང་ཞིག་བྱེད་རུས་ཡོད་པ། བསྐྱར་འདི་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་ can/cannot དང་མཉམ་དུ་བཞོལ་དགོས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་མིང་ཚིག་གསལ་ཤིང་མེད་ཚིག་གི་ཐུང་ཡིན་དགོས།
- Chris can afford to buy a new car. (ཁི་རི་ཙཱ་སི་ལ་མོ་ཏ་གསར་བའི་ཞིག་ཉི་ཐུབ་པ་ཡིན།)
  - Kelly couldn't afford an expensive watch, so she bought a cheap one. (ཁད་ལའི་ཡིས་ཆུ་ཚོད་གོང་ཆེན་ཞིག་ཁུར་མི་ཐུབ་པ་ཡིན་པས་དེ་བས་ཁོ་མོས་མོད་ཆུ་ཚོད་མེད་པའི་ཞིག་ཉི་ཐུབ་པ་ཡིན།)
4. waste, *vt.* ཆུང་ཆོས་གཏོང་བ། || If you don't waste paper, you might help to save a tree. (གལ་ཏེ་ཆུང་བྱིས་པོ་གྲི་ཁུ་ཆུང་ཆོས་མ་བཏང་ན། ཆུང་བྱིས་པོ་གིས་ཐོན་པའི་ཞིག་སྒྲུབ་པ་ཡོད་ཀྱང་གིན།)
  5. once, *conj.* རམ་ཞིག
  6. pass by དུས་ཚོད་སོགས་ཡོལ་འགོ་བ། || When you are bored, time goes by slowly. (ཁྱེད་ལ་སུན་སྐྱོང་སྐྱེས་སྐབས་དུས་ཚོད་གཡེལ་ཡོལ་བཞིན་ཡོད།)
  7. return, *vi.* ཕྱིར་ལོག་པ། || When will Todd return from the supermarket? (ཐོད་ཏི་ཚོང་ཁང་ཆེན་མོ་ནས་ནམ་ཕྱིར་ཡོང་གི་རེད།)
  8. turn the clock back ཆུ་ཚོད་ཁ་ཕྱིར་འཁོར་དུ་འཇུག་པ། *clock, *n.* ཆུ་ཚོད་འཁོར་ལོ།
  9. Time passes very quickly. = Time passes by very quickly. = Time goes by very quickly. (དུས་ཚོད་ཏུ་ཅང་མགྱོགས་པོར་ཡོལ་འགོ་བྱེད་ཡོད།)
  10. fly, *vi.* འཕུར་བ། *དུས་གསུམ། fly, flew, flown. || An eagle looks so graceful when it flies through the air. (བྱ་གྲག་མཁའ་དབྱིངས་སུ་འཕུར་སྐབས་མཛེས་ཉམས་དོད་པོ་ཡིན།)
  11. Time and tide wait for no man. དུས་དང་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱས་འགྲིབ་ཀྱིས་མི་སུ་ལའང་མི་སྒྲུག། *tide, *n.* རྒྱ་མཚོའི་རྒྱས་འགྲིབ།
  12. make the best use of ... བེད་སྤྱོད་གང་ལེགས་བྱེད་པ། || While in China, Larry made the best use of his time and studied kung fu. (ཀྲཱ་ཤོར་ཡོད་དུས། ལ་རོས་ཀྱིས་དུས་ཚོད་བེད་སྤྱོད་གང་ལེགས་བྱས་ཏེ་དྲག་རྩལ་སྦྱངས།)

III. Grammar Points བཤུགས་དཔེ་འགྲེལ།

Once time has gone by, it will never return. རམ་ཞིག་དུས་ཚོད་འདས་ཐིག་པ་ཡིན་ན། དེ་ནམ་ཡང་ཕྱིར་ཡོང་རྒྱུ་མེད།

གོང་གི་དཔེ་བཞིན་ནང་གི་“Once time has gone by”ནི་མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་ once ཡིས་བྲངས་པའི་བྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བཞིན་ལ། དེས་ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོ་“It will never return”ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན།

ཆ་ཕྱིན་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པའི་བརྒྱུད་པར་མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་ unless (“ན་མ་གཏོགས་”), if (གཤམ་ཏེ།), once (ནམ་ཞིག་ as soon as དང་འདྲ།), when (“སྐབས་སྟེ།”), after (“རྗེས་སྟེ།) མོགས་ཀྱིས་འདྲིན་པ་ཡིན་ལ། ཚིག་གྲུབ་པའི་བའི་རིགས་སྦྱིར་བཏང་དུས་ད་ལྟ་བུའམ་གྲུབ་ཅིན་ད་ལྟ་བུའིན་པ་དང་། ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོ་ནི་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་ will (བྱ་འགྱུར་), can (ནུས་པའམ་ཐུབ་པ།), may (ཚིག་པ།)མོགས་དང་མཉམ་དུ་བཞོལ་བཞིན་ཡོད།

- Unless I have extra money (ད་ལྟ་བུ་), I won't buy it. (ང་ལ་དདུལ་ལྷག་མ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས། ངས་དེ་ཉི་ཁྱུ་མིན།)
- Unless he has told me the truth, I won't (གྲུབ་ཅིན་ད་ལྟ་བུ་) forgive him. (ཁོས་ང་ལ་དོན་ངོ་མ་བཤད་ན་མ་གཏོགས། ངས་ཁོ་ལ་གྲུ་ཡངས་གཏོང་རྒྱ་མིན།)
- If he works hard (ད་ལྟ་བུ་), he'll get somewhere. (གཤམ་ཏེ་ཁོས་འབད་བརྩོན་བྱེད་པ་ཡིན་ན། ཁོ་ག་ཤེད་ཅིག་ལ་སྤྲོལ་བ་ཐུག་ཡོད་པ་རེད།)
- If he has done all the work (གྲུབ་ཅིན་ད་ལྟ་བུ་), he may go to the movies with you tonight. (གཤམ་ཏེ་ཁོས་བྱ་བ་ཚང་མ་བསྐྱབས་ཚར་བ་ཡིན་ན། དོ་དགོང་ཁོ་ཁྱོད་དང་མཉམ་དུ་སྒྲིག་བརྟན་ལྟ་རུ་འགྲོ་ཚོག་)
- When I have money (ད་ལྟ་བུ་), I can travel with you. (ང་ལ་སྒྲོར་མོ་ཡོད་དུས་ཁྱོད་དང་མཉམ་དུ་ཕྱོད་སྐྱར་འགྲོ་ཐུབ།)
- When I have earned enough money (གྲུབ་ཅིན་ད་ལྟ་བུ་), I can travel with you. (ངས་དདུལ་འདང་ངེས་ཤིག་ལོན་ཚེ། ང་ཁྱོད་དང་མཉམ་དུ་ཕྱོད་སྐྱར་འགྲོ་ཐུབ།)
- After you finish the work (ད་ལྟ་བུ་), you may go home. = After you have finished the work, you may go home. (ཁྱོད་ཀྱིས་བྱ་བ་བསྐྱབས་ཚར་རྗེས་ཁྱིམ་ལ་ལོག་ཚོག།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. Nobody can afford to waste time. (མི་སུས་ཀྱང་དུས་ཚོད་ཚུད་ཅོས་གཏོང་མི་ཡོད།)
  - You're wasting your breath talking to that rude man. (ཁྱོད་ཀྱིས་མི་གཞུང་པོ་དེ་ལ་ཁ་ལ་བྱེད་པ་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁ་ཕྱེ་བ་རྒྱག་པ་རང་རེད།)
  - Why do you waste your money buying that useless stuff? (ཁྱོད་ཀྱིས་དདུལ་ཚུད་ཅོས་བཏང་ནས་ཅ་ལག་ཁེད་མེད་དེ་ཉོ་དོན་ཅི་ཡིན།)
2. Once time has gone by, it will never return. (ནམ་ཞིག་དུས་ཚོད་ཡི་ལ་ཅིན་པ་ཡིན་ན། དེ་ནམ་ཡང་ཕྱིར་ཡོང་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་རེད།)
  - After I have eaten my breakfast, I will drive you to school. (ངས་ཞོགས་ཇ་འཐུང་རྗེས་མོ་ཁྱེད་ཀྱི་ས་ཁོང་ནས་ཁྱོད་སྒྲོབ་གྲར་སྤྲུལ།)
  - When they have finished cleaning the yard, tell then to wash the car. (ཁོ་ཚོས་རྒྱ་སྒྲོར་གཙུག་པ་སྤྲུལ་རྗེས་ཁོ་ཚོར་མོ་ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱུ་ལ་ལྷུ་ཞུ་གི་དེ།)
  - As soon as Sally has arrived, we'll start the party. (སེ་ལའེ་སྤྲོལ་བ་འཕྲལ་དུ་ང་ཚོས་གསོལ་སྟོན་འགོ་རྩོམ་པར་བྱ།)

Lesson 118: The Eiffel Tower

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Ivy: Have you ever been to Paris? ཡོ་ཤེ། ཁྱོད་རང་ལ་རི་སི་ལ་ཕྱིན་ཐུང་ངམ།
Homer: No. I haven't. ཉལོ་མ། མེད། ང་ཕྱིན་ཐུང་མེད།

Ivy: Then you have never seen the Eiffel Tower?¹³

ཨ་ཟེ། འོ་ན་ཁྱེད་ཀྱིས་ཨ་འེ་ཏེ་མཚོན་རྟེན་གཏན་

ནས་རིག་མྱོང་མེད་དམ།

Homer: No. I haven't.

ཏེ་མ། མེད། ངས་རིག་མྱོང་མེད།

Ivy: What a pity.

ཨ་ཟེ། ཡིད་ཐངས་བ་ལ།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མུན།

1. the Eiffel Tower ཨ་འེ་ཏེ་མཚོན་རྟེན་ (ཕྱ་རན་སིའི་ཕ་རི་སིར་ཡོད།) *Eiffel, n. ཨ་འེ་ཏེ་ལ། tower, n. མཚོན་རྟེན།

2. Have you ever been to Paris? (ཁྱོད་ཕ་རི་སིའི་ལ་ཕྱིན་མྱོང་ཡོད་དམ།)

a. མི + $\left\{ \begin{array}{l} \text{have} \\ \text{has} \end{array} \right\}$ + been + to + ས་ཆ མི་གང་ཞིག་ས་ཆ་གང་ཞིག་ལ་ཕྱིན་མྱོང་བ།

✧ I haven't been to Japan many times. (ང་ལྷ་ར་པན་ལ་ཐེངས་མང་པོར་སོང་མྱོང་།)

✧ He has never been to Shanghai. (ཁོ་ཕྱང་རྟེ་ལ་གཏན་ནས་ཕྱིན་མྱོང་མེད།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

I have gone to Japan many times. (✕) གྱུ་མཚན། [have gone to + ས་ཆ]ཡིས་[ས་ཆ་གང་ཞིག་ལ་སླེབས་ཤིང་ད་

ལྟ་དུང་ས་ཆ་དེར་བསྐྱད་ཡོད་པ]སྟོན་པ་དང་། [have been to + ས་ཆ]ཡིས་[ས་ཆ་གང་ཞིག་ལ་ཕྱིན་མྱོང་ལ། ད་ལྟ་ས་ཆ་དེར་བསྐྱད་མེད་པ]སྟོན། གཤམ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་གཉིས་བསྐྱར་དང་།

✧ He has gone to Japan. (ཁོ་འཇར་པན་ལ་ཕྱིན་སོང་། — མི་དེ་ད་ལྟ་འཇར་པན་དུ་བསྐྱད་ཡོད་པ།)

✧ He has been to Japan once. (ཁོ་འཇར་པན་ལ་ཐེངས་གཅིག་ཕྱིན་མྱོང་། — མི་དེ་ད་ལྟ་འཇར་པན་དུ་བསྐྱད་མེད་པ།)

b. [have been to + ས་ཆ]ཞེས་པའི་ཚིག་སྒྲིང་ནང་དུ་ཚིག་མཐུག་ཏུ་ཐེངས་གངས་སྟོན་པའི་བསྐྱར་ཚིག་ (དཔེར་ན། once, twice,

many, times ལྟ་བུ)གས་བསྐྱར་ཚིག་ before སྒྲིང་བ་བྱལ་ཆེ།

✧ He has been to Shanghai twice. (ཁོ་ཕྱང་རྟེ་ལ་ཐེངས་གཉིས་ཕྱིན་མྱོང་།)

✧ I have been to Shanghai before. (ང་སྔོན་ཆད་ཕྱང་རྟེར་སོང་མྱོང་།)

འདི་ལྟར་བཤད་མི་རུང་།

I have been to Shanghai ago. (✕) གྱུ་མཚན་ནི། ago འི་དུས་འདས་པ་ལ་འཇུག་ དེའི་སྐབས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་བཅོས་

དགོས་ཏེ།

I went to Shanghai two years ago. (✓) (འོ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱིན་ལ་ང་ཕྱང་རྟེ་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན།)

I was in Shanghai two years ago. (✓) (འོ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱིན་ལ་ང་ཕྱང་རྟེ་རུ་ཡོད།)

c.

$\left\{ \begin{array}{l} \text{have} \\ \text{has} \end{array} \right\}$ + མི + ever been to + ས་ མི་ཞིག་ས་ཆ་གང་ཞིག་ལ་ཕྱིན་མྱོང་ཡོད་དམ།

✧ Have you ever been to Guilin? (ཁྱོད་གོས་ལིན་ལ་སོང་ཨ་མྱོང་།)

✧ Has he ever been to Nanjing? (ཁོ་ནན་ཅིན་ལ་ཕྱིན་མྱོང་ཡོད་དམ།)

¹³ The Eiffel Tower is in Paris, France. It is 300 meters tall. It was built in 1889. It was the world's tallest building until 1930.

*དོ་སྒྲུབ་ལུ་ཡུལ།

གོང་གི་དཔེ་བཞུགས་ཀྱི་ ever གི་བསྒྲུབ་ཆོག་ཡིན་པ་དང་། མིང་རང་རྒྱུ་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་གོ་དོན་མེད་པར་བསྒྲུབ་པའི་དོན་སྟོན་ལ། སྤྱིར་བཏང་གཤམ་གསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་བཞག་གི་ཡོད།

1). དྲི་བའི་ཆོག་གྲུབ།

✧ Have you ever met him before? (གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བར་བཞག་པ།) (ཁྱོད་སྟོན་ཆད་ཁོ་དང་ཐུག་ཡོད་དམ།)

✧ Will he ever come? (མ་འོངས་པར་བཞག་པ།) (ཁོ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་ནམ།)

✧ Did he ever come yesterday? (འདས་པར་བཞག་པ།) (ཁོ་ཁ་སང་སྤྱི་ལོ་བྱུང་དམ།)

2). if ཡིས་དྲངས་པའི་བྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པའོ།

✧ If you ever do it again, I'll punish you. (གཤམ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡང་བསྐྱར་དེ་བྱས་ན། ངས་ཁྱོད་ལ་ཆད་པ་གཙོད་རྒྱུ་ཡིན།)

3). རྒྱུ་ཆོག་གི་ཐུལ་བྱུང་གིས་ཁྱད་ཆོས་བསྟན་པའི་མིང་ཆོག་གི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཆབ་ཆོག་གིས་དྲངས་པའི་མིང་གི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པའོ་ཅན་ལ་ཡང་ever སྤྱིར་བཏང་བསྟན་པའི་དོན་བསྟན་ཆོག།

✧ He is the best student that I've ever taught. (ཁོ་ནི་ངས་སྤྱོད་བྱིད་བྱས་པའི་སྤྱོད་མ་ཡག་ཤོས་དེ་ཡིན།)

གོང་གི་དཔེ་བཞུགས་ཆོད་ཆོད་མའི་ནང་གི་ ever བསྒྲུབ་ཆོག་ དེའི་སྟབས་ཀྱིས།

✧ Have you met him
before?

✧ Will he come?

✧ Did he come yesterday?

✧ If you do it again, I'll punish you.

✧ He is the best student that I've taught.

4). རྒྱུ་ཆོག་ལ་གང་འདོད་དུ་ ever སྤྱིར་བཏང་[སྟོན་མཐའ་དེ་སྤྱོད་]ཞེས་འབྲེལ་མི་རུང་།

I have ever met him. (×) (ངས་སྟོན་ཆད་ཁོ་མཐོང་ཁྱོད་ཡོད།)

I have ever been to Xi'an. (×) (ངས་སྟོན་ཆད་ཞི་ཨན་ལ་སོང་ཁྱོད་།)

གོང་གི་དཔེ་བཞུགས་ཀྱི་ཉེས་འདི་ལྟར་བཅོས་དགོས།

I have met him before. (✓) (ངས་སྟོན་ཆད་ཁོ་མཐོང་ཁྱོད་ཡོད།)

I have been to Xi'an before. (✓) (ངས་སྟོན་ཆད་ཞི་ཨན་ལ་སོང་ཁྱོད་།)

3. What a pity! ཡིད་པངས་བ་ལ། = What a shame! *pity, *n.* པངས་སེམས།; shame, *n.* སྤྱིར་བཏང་[དོ་ཆ]ཡི་དོན་ཡིན་པར་འདིར་པངས་སེམས་ལ་གོ། || It's a pity that she didn't come to the party last night. = It's a shame that she didn't come to the party last night. (ཁོ་མོ་མངའ་དགོང་གི་གསོལ་སྟོན་དེར་མ་ཞུགས་པ་ནི་ཡིད་པངས་བ་ཞེས་རེད།)

III. གནམ་ཀ་བྱས་ནས་སྤྱོད་ཆོད་ཁ་སྤྱོད་དགོས།

1. I _____ the movie *Five Girls and a Rope*.¹⁴ (A) have never seen (B) have ever seen (C) ever saw (D) never have see
2. Carlos has been to Tokyo _____. (A) three times (B) for three years (C) ever saw (D) never have see
3. _____ reading the newspaper, I will take the dog for a walk. (A) If I finished (B) After I have finished (C) When I has finished (D) When finished

¹⁴ *Five Girls and a Rope* is a film that was made in Taiwan in 1992. It is about five girls who grow up in a poor village. They want to have their own lives. But they realize that village women cannot have their own happiness. One of the girls is named Ming Tao. Her family arranges a marriage for her. She and her four friends decide to make their lives by escaping to an imaginary garden.

4. Have ____ this book? (A) ever you read (B) you ever readed (C) you never readed (D) you ever read
5. Bill is not here. He _____to America. (A) has been (B) have gone (C) went (D) goes
6. We ____to California many times. (A) have been (B) have ever been (C) have ever gone (D) have goes

Lesson 119: My Name Isn't Jack ངའི་མིང་ལ་ལྟང་ཁི་ཟེར་གྱི་མེད།

I. Reading ལྟོགས།

My father has never done anything exciting in his life. He has never traveled abroad. He has never smoked, drunk wine or gone dancing. He has never even gone to a movie. One day I asked him, “Don’t you know that all work and no play makes Jack a dull boy?” He said, “Well, son, it’s a good thing that my name isn’t Jack.”

ངའི་ཨ་ཕ་ས་མི་ཆོག་པ་ལ་ང་རྒྱུ་ལ་ཁོ་བོ་ཡང་བྱས་མ་ཐུང་། ཁོང་གིས་རྒྱ་བ་འཕེན་མ་ཐུང་། ཆང་འབྲུང་མ་ཐུང་། ཞབས་བྲོ་ཡང་བརྒྱབ་མ་ཐུང་། ཁོང་ག་ན་གློག་བརྟན་ཞིག་ལ་འད་ལྟ་རུ་ཕྱིན་ཐུང་མེད། ཉིག་ཞིག་ངས་ཁོང་ལ་དྲིས་དོན། བྱ་བ་ལས་རྩེད་མོ་མེད་པས་ལྟང་ཁི་དབང་རྒྱལ་བཟོས་འོང་པ་དེ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཤེས་གྱི་མེད་དམ། ཁོང་གིས་བཤད་རྒྱུ། མྱོ། ལྟ། ངའི་མིང་ལ་ལྟང་ཁི་ཟེར་གྱི་མེད་པ་དེ་ཡག་པོ་བྱུང་།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆོག་དཔེ་འགྲེལ།

1. exciting, *adj.* རང་རྒྱུ་ལ་ཁོ། *excited, *adj.* རྒྱུ་བ་བརྟན་པ། རང་བསྐྱེད་པ། || Mountain climbing is a very exciting sport. (རི་འཛོག་ནི་རང་རྒྱུ་ལ་ཁོ་བུས་རྩལ་ཞིག་རེད།); Johnny is very excited today because it's his birthday. (དེ་རིང་ཐོན་ནའེ་ཡི་སྤྱི་སྐར་ཡིན་པས་ཁོ་དགའ་བས་བརྟན།)
2. abroad, *adv.* རྒྱ་བ་དུ། || I have never been abroad. (ང་རྒྱ་བ་ལ་ཕྱིན་ཐུང་མེད།)
3. drink, *vt.* འབྲུང་བ། *(དུས་གསུམ། drink, drank, drunk.) || I drink a cup of coffee every morning before I leave for work. (ངས་ཞོགས་པ་ལ་འཕེན་ལས་ཀར་མ་ཆས་གོང་ལ་འཁོར་སྤྲེ་མོར་བ་གང་ལ་འབྲུང་གི་ཡོད།)
4. wine, *n.* ཆང། *liquor, *n.* ཆང་རག།
*wine ཞེས་པ་སྤྱིར་བཏང་གི་དོག་གིས་བསྐྱལ་བའི་ཆང་དང་བྲེ་བྲག་ཏུ་རྒྱན་ཆང་ལ་གོ་བ་དང་། liquor ཡིས་སྤངས་པས་བཅགས་པའི་ཆང་རག་ངར་ཆེན་པོ།
5. go dancing ཞབས་བྲོ་འབྲུབ་ཏུ་འགོ་བ། *dance, *vi.* ཞབས་བྲོ་འབྲུབ་པ། || Have you ever danced in a disco before? (ཁྱེད་ཀྱིས་ཐོན་ཆད་ཉི་མེ་ཁོ་བྲོ་གང་དུ་ཞབས་བྲོ་འབྲུབ་ཐུང་མཁོ།)
6. go to a movie གློག་བརྟན་ཞིག་ལ་ལྟ་བ། (བྲེ་བྲག) *go to the movies གློག་བརྟན་ལ་ལྟ་བ། (སྤྱི); movie, *n.* གློག་བརྟན། || I went to the movies with my dad last weekend. (གཟའ་འཁོར་སྤྱི་མའི་གཟའ་མཇུག་ལ་ང་ཨ་ཕ་དང་མཉམ་དུ་གློག་བརྟན་ལ་ལྟ་སོང་།)
7. All work and no play makes Jack a dull boy. བྱ་བ་ལས་རྩེད་མོ་མེད་པས་ལྟང་ཁི་དབང་རྒྱལ་བཟོས་འོང་གི་རེད། (གཏམ་དཔེ།) *dull, *adj.* ལྟལ་པོ།

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྤྱི་བཞུག་འདིར་དུས་གྲུབ་ཟིན་དུ་ལྟ་བ་སྤྱིར་བྱུང་བ་ཆུ་མ་ཟད། གྲུབ་ཟིན་དུ་ལྟ་བའི་དགག་ཆོག་སྤྱི་བཞུག་སྤངས་དང་[go + བྱ་ཆོག་བྱེད་བཞིན་པ་]ཡི་བཞུག་སྤངས་མཆོམས་སྤྱིར་བྱུང་ཡིན།

1. My father has never done anything exciting in his life. ངའི་ཨ་ཕ་ས་མི་ཆོག་པ་ལ་ང་རྒྱུ་ལ་ཁོ་བོ་ཡང་བྱས་མ་ཐུང་།

have/has + never + བྱ་ཚིག་གྲུབ་ཟིན་པ་འདས་པ། གཏན་ནས་སམ་ཁྱོན་ནས་བྱས་མ་ཆུང་།

- He has never been out of his hometown. (ཁོ་མ་ཡུལ་དང་གཏན་ནས་བྱལ་ཆུང་མེད།)
- I have never had the opportunity to meet her. (ང་ལ་ཁོ་མོ་དང་འཕྲད་པའི་གོ་སྐབས་གཏན་ནས་ཡོད་མ་ཆུང་།)

2. He has never smoked, drunk wine or gone dancing. ཁོས་དུ་བ་འཐེན་མ་ཆུང་བ་དང་། ཆང་འཐུང་མ་ཆུང་ལ།
ཞབས་བྲོ་ཡང་བརྒྱབ་མ་ཆུང་།

[go + བྱ་ཚིག་གྲུབ་ཟིན་པ་]ཞེས་པས་དུས་ཡུན་གྱི་དུས་ཚིག་གི་ཕྱི་དང་པོ་སྟོན་གྱི་བྱ་བ་སྟོན། ཟུན་སྦྱོད་ཀྱི་ཚིག་གྲུབ་འདི་དེ་རིགས་གཤམ་ལྟར།

- ✧ go dancing ཞབས་བྲོ་རྒྱུག་ཏུ་འགྲོ་བ།
- ✧ go golfing ཀོལ་ཁྲུ་སློལ་ཏུ་འགྲོ་བ།
- ✧ go hunting རི་དྲགས་རྩོན་དུ་འགྲོ་བ།
- ✧ go mountain climbing རི་ལ་འཛོག་ཏུ་འགྲོ་བ།
- ✧ go picnicking སྤྱིང་ཀ་གཏོང་དུ་འགྲོ་བ།
- ✧ go bowling བའོ་ལིང་སློལ་ཏུ་འགྲོ་བ།
- My brother went hunting and shot a deer. (ངའི་ཕུ་བོ་རི་དྲགས་རྩོན་དུ་སོང་ནས་གྲུ་བ་ཞིག་བསད།)
- The Smith family loves to go picnicking during the summer. (དབྱར་ཁར། སི་མི་ཟེ་ཆང་སྤྱིང་ཀ་གཏོང་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་དགལ།)
- I'd love to go bowling with you, but I don't know how to bowl. (ང་ལ་ཁྱོད་དང་མཉམ་དུ་བའོ་ལིང་སློལ་ཏུ་འགྲོ་འདོད་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་ང་ཕྱི་ཕྱོད་མི་ཤེས།)

3. All work and no play makes Jack a dull boy. བྱ་བ་ལས་ཕྱི་མོ་མེད་པས་ལྷན་ཁྲི་དབང་རྒྱལ་བ་ཆོས་འོང་གི་རེད།

- a. ཚིག་གྲུབ་འདི་ཁྱེད་པོའི་ཚིག་ all work and no play ཡིན་པ་ལ། སྐབས་འདིར་མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་ and ཡིས་མིང་ཚིག་ all work and no play གཉིས་མཚམས་སྦྱར་ཡོད་པས་ཁྱེད་པོའི་ཚིག་དེ་མང་ཚིག་ཡིན་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་ཚུ་མ་མཐུན་གྱིས་ all work and no play ཞེས་པ་སྣང་ཚུལ་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཞིག་ ([བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ལས་ཕྱི་མོ་མེད་པ་]གནས་ཚུལ) ལ་ངོས་བཟུང་ནས། all work and no play ཁྱེད་པོའི་ཚིག་རྒྱུ་བྱེད་པར་བརྟེན་ཡོད་པས། དེའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཞིག་ makes བྱ་གང་ཟག་གསུམ་པའི་རྒྱུ་ཚིག་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་ཚིག་གི་གཟུགས་ཡིན་པ་འོ།
- b. Jack བྱ་གཉིས་མི་མིང་ཞིག་ཡིན་མོད། སྐབས་འདིར་སྤྱི་མིང་ལ་གོ

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. He has never done anything exciting in his life. (ཁོས་མི་ཆོག་པ་ལ་ངར་སྒོང་བར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ཅི་ཡང་བྱས་མ་ཆུང་།)
- Bill has always arrived on time for work; he has never been late. (ཇི་འོལ་ནམ་ཡིན་ཡང་དུས་ཐོག་ཏུ་ལས་གུར་འབྱོར་གྱི་ཡོད། ཁོ་རྗེས་སུ་ལུས་ཆུང་མེད།)
  - I have never seen Connie sing, but I heard she sings well. (ངས་ཁན་དེའི་ཡིས་གཞས་གཏོང་བ་ཐོས་མ་ཆུང་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོས་བརྟན་འཕྲིན་ནང་ནས་མང་པོ་བཟུས་ཆུང་ཡོད།)
  - Carl has never been to a baseball game, but he has watched many on TV. (ཁ་རའོ་པའི་སི་སློ་ལོའི་འགན་བསྐྱར་ལྷ་རུ་གཏན་ནས་སོང་མ་ཆུང་། འོན་ཀྱང་ཁོས་བརྟན་འཕྲིན་ནང་ནས་མང་པོ་བཟུས་ཆུང་ཡོད།)
2. He has never smoked or gone dancing. (ཁོས་གཏན་ནས་དུ་བ་འཐེན་མ་ཆུང་ལ་ཞབས་བྲོ་ཡང་བརྒྱབ་མ་ཆུང་།)
- William has seldom gone picnicking because he lives in the city. (ཞི་ལམ་གོང་ཁྱེད་ནང་བསྐད་ཡོད་པས་ཁོ་སྤྱིང་ཀ་གཏོང་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཉ་ཅང་ཉུང་རེད།)

- I've never gone golfing because it is too expensive. (ང་གོལ་ཐུ་སྒོ་ལོ་ཙུ་གཏན་ནས་སོང་མེད། རྒྱ་མཚན་ནི་དེར་འགོ་སོང་ཆེ་བས་རེད།)
- Sally and Roger have gone dancing at that disco for the past year. (ས་ལའེ་དང་རཱོ་རྣ་གཉིས་ན་ནིང་ལོ་གཅིག་གི་རིང་ཉི་མེ་ཁོ་ཚོ་ཁང་དེར་ནའས་བྱོ་འབྲབ།)

Lesson 120: It's My Treat ངས་མགོན་བྱེད།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱུད།

Dale: Have you eaten yet? མའོ་ལའེ། མོས་མེད།
Molly: No. ཉའེ་འོལ། ངས་ཀྱང་མོས་མེད། ང་ཚོ་མཉམ་དུ་དྲོས་རྒྱུ་འབྲུང་བར་འགོ།
Dale: I haven't, either. Let's have lunch together. མའོ་ལའེ། ངས་དངུལ་མང་པོ་བཟུང་མེད།
Molly: I didn't bring enough money. ཉའེ་འོལ། དེ་ལ་སེམས་ཁུར་མ་བྱེད། ངས་མགོན་བྱེད།
Dale: Don't worry about it. It's my treat. ཉའེ་འོལ། རྒྱལ་མ་རྩེ་ཆེ།
Molly: Thanks! ཉའེ་འོལ། བྱེད་ཀྱིས་ཟ་མ་ཨོ་མོས།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟུང་མེད།

1. It's my treat. ངས་མགོན་བྱེད། *treat, *n.* མགོན་བསུ། རྒྱ་ལེན། *vt.* མགོན་བསུ་བྱེད་པ། རྒྱ་ལེན་བྱེད་པ།

treat + མི + to $\left\{ \begin{array}{l} \text{dinner} \\ \text{a movie} \end{array} \right\}$ མི་ཞིག་ལ་ཟས་སའ་སྒོག་བརྟན་གྱི་མགོན་བསུ་བྱེད་པ།

✧ Uncle Jim said he would treat us all to dinner tonight. (ཨ་ཁུ་ལྷི་མ་ལགས་ཀྱིས་ཁོས་དོ་དགོང་ང་ཚོ་ཚང་མ་དགོང་རྒྱུ་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་ཟེར།)

2. Have you eaten yet? (བྱེད་ཀྱིས་ཟ་མ་ཟོས་ཡོད་དམ།)

a. དུས་གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བུའི་དགག་ཆོག་ལ་བཀོལ་སྐབས་ not དང་མཉམ་དུ་བཀོལ་དགོས་ལ། བཀོལ་སྐབས་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཡིན།
have not ... yet ད་དུང་གང་ཞིག་བྱས་མེད་པ།

✧ He has not come yet. (ཁོ་ད་དུང་ཕྱིར་ལོག་མེད།)

✧ I haven't heard from him yet. (ངས་ད་དུང་ཁོའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་མ་བྱུང་།)

b. དུས་གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བུའི་དྲི་ཆོག་ལ་བཀོལ་སྐབས། སྤྱིར་བཏང་ཆོག་མཚུག་ཏུ་བྱ་ཆོག་འདས་པའི་ཆོག་གོགས་ yet སྤྱིར་ནས་བསྐྱར་པའི་དོན་སྟོན་ལ། དེ་བསྐྱར་གྱང་ཆོག

✧ Has he come back (yet) ? (ཁོ་ཕྱིར་ལོག་བྱུང་ངམ།)

✧ Have you done it (yet) ? (བྱེད་ཀྱིས་དེ་བྱས་ཡོད་དམ།)

already ཡང་བྱ་ཆོག་འདས་པའི་ཆོག་གོགས་ཡིན་ལ་སྤྱིར་བཏང་སྐབས་ཆོག་ལ་བཀོལ་བཞིན་ཡོད། གལ་ཏེ་དྲི་ཆོག་ལ་བཀོལ་ན་ཉལ་ས་པའི་ཉམས་སྟོན། དགག་ཆོག་ལ་མི་འཇུག

✧ He has come back already. = He has already come back. (ཁོ་ཕྱིར་ལོག་ཟིན་ཡོད།)

✧ I have done it already. = I have already done it. (ངས་དེ་བྱས་ཆར་ཡོད།)

✧ Has he come back already? (ཁོ་ཕྱིར་ལོག་ཟིན་ནམ།)

✧ Have you done it already? (ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་བྱས་ཚར་ཡོད་དམ།)

3. I haven't, either (ངས་ཀྱང་ཟེས་མེད།) *སྐབས་འདིར either བློ་བཟོན་ཚིག་ཡིན་ལ། གྲང་ཡང་འང་གསུམ་གྱི་སྟེང་པའི་དོན་ཡིན་པ་
དང་དགག་ཚིག་ལ་འཇུག

a. གྲང་ཡང་འང་གསུམ་གྱི་སྟེང་པའི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་ཚིག་ལ་ so འམ་ too འཇུག དེ་ལས་ so སྒྲུབ་ན་ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱ་བ་ཕྱི་གོ་
ཕྱོག་པའི་གྲུབ་སྟངས་སྟོང་དགོས་པ་དང་། too སྒྲུབ་ན་ཚིག་གྲུབ་རང་འཇགས་སུ་འཛོག་དགོས།
བྱ་ཚིག་ be ལ་སྒྲུབ་བ།

✧ He is nice, and so is she. = He is nice, and she is, too. (ཁོ་ཡག་པོ་ཡོད་ལ། ཁོ་མོ་ཡང་ཡག་པོ་ཡོད།)

✧ He was going home, and so was she. = He was going home, and she was, too. (ཁོ་བྱིས་
ལ་ལོག་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། ཁོ་མོ་ཡང་ལོག་རྒྱ་རེད།)

བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གོགས་ལ་སྒྲུབ་བ།

✧ He will come, and so will she. = He will come, and she will, too. (ཁོ་ཡོང་རྒྱ་རེད། ཁོ་མོ་ཡང་
ཡོང་རྒྱ་རེད།)

✧ He has gone, and so has she. = He has gone, and she has, too. (ཁོ་ཕྱིན་སོང་། ཁོ་མོ་ཡང་ཕྱིན་སོང་
།)

སྒྲུབ་བཏང་གི་བྱ་ཚིག་ལ་སྒྲུབ་བ།

✧ He came, and so did she. = He came, and she did, too. (ཁོ་སླེབས་བྱུང་། ཁོ་མོ་ཡང་སླེབས་བྱུང་།)

✧ He has a book, and so does she. = He has a book, and she does, too. (ཁོར་དཔེ་ཆ་ཞིག་ཡོད།
ཁོ་མོར་ཡང་ཡོད།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། ཁ་བདའི་ནང་དུ་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་པའི་མི་གཅིག་པ་ཡིན་ཆོ། སྒྲུབ་ཚིག་དང་དགག་ཚིག་གང་ཡང་རུང་བར་ so འཇུག་
པ་མ་ཟད། ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་བྱ་བྱེད་གོ་ཕྱོག་མི་དགོས།

A: He is stupid. (ཀྱ་པ། ཁོ་སྟོན་པ་རེད།)

B: So he is. (ཁ་པ། རེད།)

A: You can't do it. (ཀྱ་པ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་བྱེད་ཀྱི་མེད།)

B: So I can't. (ཁ་པ། ངས་ཀྱང་བྱེད་ཀྱི་མེད།)

b. གྲང་ཡང་འང་གསུམ་གྱི་སྟེང་པའི་དོན་གྱི་དགག་ཚིག་ལ་ neither དང་ nor ཡང་ན་ either འཇུག་ neither དང་ either གཉིས་ཀ་
བསྟན་ཚིག་ཡིན་པས། སྟོན་གྱི་མཚམས་སྟོར་ and སྟེང་མི་རུང་། nor མཚམས་སྟོར་གྱི་ཚིག་ཡིན་པས་སྟོན་ལ་ and སྟོར་མི་དགོས།
neither དང་ nor སྟོར་སྐབས་ངས་པར་དུ་ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་བྱ་བྱེད་གོ་ཕྱོག་དགོས་པ་དང་། either བློ་བཟོན་ དང་མཉམ་དུ་བཀོལ་དགོས་
པ་ལས་བྱ་བྱེད་གོ་ཕྱོག་མི་དགོས།

བྱ་ཚིག་ be ལ་སྒྲུབ་བ།

✧ He isn't nice, and neither is she. = He isn't nice, nor is she. = He isn't nice, and she
isn't, either. (ཁོ་ཡག་པོ་མེད། ཁོ་མོ་ཡང་ཡག་པོ་མེད།)

✧ He wasn't going home, and neither was she. = He wasn't going home, nor was she.
= He wasn't going home, and she wasn't either. (ཁོ་བྱིས་ལ་ལོག་རྒྱ་མ་རེད། ཁོ་མོ་ཡང་ལོག་རྒྱ་
མ་རེད།)

བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲགས་ལ་སྦྱར་བ།

✧ He won't come, and neither will she. = He won't come, nor will she. = He won't come, and she won't, either. (ཁོ་ཡོང་མ་རེད། ཁོ་མོ་ཡོང་མ་རེད།)

✧ He hasn't gone, and neither has she. = He hasn't gone, nor has she. = He hasn't gone, and she hasn't, either. (ཁོ་སྤྱོད་མ་སོང་། ཁོ་མོ་ཡང་སྤྱོད་མ་སོང་།)

སྤྱིར་བཏང་གི་བྱ་ཚིག་ལ་སྦྱར་བ།

✧ He never tells a lie, and neither does she. = He never tells a lie, nor does she. = He never tells a lie, and she doesn't, either. (ཁོས་རྒྱུན་གཏན་ནས་ཤོད་ཀྱི་མེད། ཁོ་མོས་ཀྱང་ཤོད་ཀྱི་མེད།)

✧ He has no book, and neither does she. = He has no book, nor does she. = He has no book, and she doesn't, either. (ཁོར་དཔེ་ཆ་མེད། ཁོ་མོར་ཡང་མེད།)

III. གདམ་ཀྱ་བྱས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. Charlie is very honest. He _____ a lie. (A) have ever told (B) has ever told (C) have never told (D) has never told
2. Have you __ dancing with Butch? (A) before gone (B) ever gone to (C) ever gone (D) never go
3. Gale hates people who smoke. She likes me. I have _____. (A) ever smoked (B) never smoked (C) smoked (D) often smoked
4. I _____. (A) haven't seen that movie yet (B) haven't seen that movies already (C) have seen that movie yet (D) have ever seen that movie yet
5. Larry isn't tall and his brother _____. (A) is, too (B) isn't either (C) is, either (D) isn't too

Lesson 121: The Greatest Killer

I. Reading ལྟོ་སྒྲིག

Alcohol and cigarettes are the two greatest killers in the world. Hundreds of thousands of people have died because of these two social evils. As a result, some governments are trying to control the use of these drugs. For example, in many countries, the legal age for drinking has been raised from eighteen to twenty-one. Some countries have even banned smoking in public places. People can help each other live longer by simply discouraging these bad habits.

ཆང་དང་ཐ་མག་ནི་འཛམ་གླིང་གི་ལག་དམར་ཆེ་ཤོས་གཉིས་པོ་དེ་རེད། མི་ཁྱིམ་མང་པོ་ཞིག་སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ལམ་དུ་གྱུར་པ་རེད། དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས་མི་དུང་ལྷུ་ལ་ལས་རྒྱས་དེ་རིགས་ཀྱི་བཀོལ་སྤྱོད་ཚོད་འཛིན་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་འདོན་བཞིན་ཡོད། དཔེར་ན། རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་ཆང་འཐུང་བའི་ཁྱིམ་མཐུན་གྱི་ལོ་ཚད་དེ་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ཐོག་ནས་ལོ་ཉེར་གཅིག་ཐོག་ལ་སྒྲར་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཐ་ན་ཁྲོམ་ཚོགས་སུ་ཐ་མག་འཐེན་མི་ཚོགས་པ་བྱས་ཡོད། མི་རྒྱུས་ཀྱིས་གོ་མས་གཤིས་ངན་པ་དེ་རིགས་བཤོལ་བའི་ཐོག་ནས་ཡན་ཚུན་རིགས་རམ་བྱས་ཏེ་ཆེ་རིང་ཙམ་འཚོ་བྱུང་པ་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. killer, *n.* ལག་དམར། || In the movie, the butler was the killer. (སྒྲོག་བརྟན་དེའི་ནང་དུ་གཉེར་བ་དེ་ལག་དམར་རེད།)

2. alcohol, *n.* ཆང་རག་ ཆང་བཟུད།

3. cigarette, *n.* ཐ་མག་ ཏུ་བ།

4. hundreds of thousands of + བསྐང་ཡོད་མིང་གི་མང་ཚོགས་ ཁྱིམ་མང་པོ། ཁྱིམ་འབུམ། *གངས་ཀ་སྟོན་པའི་མིང་ཚིག་ལ་“-

s” སྦྱར་རྗེས་ of དང་མཉམ་དུ་བཀོལ་ཆོ། རྒྱུན་ཚིག་གི་བྱེད་ལས་ཐོག་ནས་དེའི་རྗེས་ཀྱི་བསྐང་ཡོད་མིང་ཚིག་གི་མང་ཚོགས་གང་དེའི་བྱེད་ཆོས་སྟོན།

dozens of ... “བཅུ་ཕྱག་འགའ། hundreds of ... “བརྒྱ་ཕྱག་འགའ། thousands of ... “སྟོང་ཕྱག་འགའ།

✧ Dozens of reporters were waiting at the airport for the movie star to arrive. (གསར་འགོད་པ་

བཅུ་ཕྱག་འགས་གནས་སུ་ཐང་དུ་སྒྲོག་བརྟན་པ་སྐད་གསལ་ཅན་དེ་སྤྲིབས་པར་སྒྲུག་བཟུང་ཡོད།)

5. social, *adj.* སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི། || Mrs. Wang is a member of the women's social club. (ལུ་མ་མོ་སྤྱི་ཚོགས་ལཱ་ལགས་ནི་བྱང་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཁོངས་མི་ཞིག་རེད།)
6. evil, *n.* ཉེས་དམིགས། སྤྱིག་པ། *adj.* སྤྱིག་ཅན། སྤྱིག་ཏོ། || Don't be so selfish; there is already too much evil in this world. (སྒྲིབ་མེས་པ་དེ་འདྲ་མ་ཆེ། འཇིག་རྟེན་འདིར་ཉེས་དམིགས་མང་དྲགས་ཡོད།); That man is so evil that he would even steal from his own mother. (མེ་དེ་ཉེས་དམིགས་ཆེ་དྲགས་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཨ་མ་ལ་ཡང་རྒྱ་བྱེད་བཞིན་ཡོད།)
7. as a result དེའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས། *result, *n.* འབྲས་བུ། || In the fifth inning, it began to pour. As a result, the baseball game was canceled. (འགྲན་ཚན་ལྔ་པའི་སྐབས་སུ་སྐང་ལ་ཆར་ཞོད་བབས་པས་པའེ་སི་སློ་ལོ་འགྲན་སྡུར་དེ་མེད་པར་བྱས།)
8. government, *n.* སྲིད་གཞུང་།
9. control, *vt.* ཚོད་འཛིན་བྱེད་པ། བདག་པོ་རྒྱག་པ། || The substitute teacher had a hard time controlling the students. (ཚབ་ཁྲིད་དགོ་ཀྱི་ཁྲིད་སློབ་མ་ཚོ་བདག་པོ་བྱེད་དཀའ་བ་བྱུང་།)
10. drug, *n.* སྤྲན་རྩ་ས། (སྤྲོ་བ་ཚན་འདིར་ཚུས་བྱེད་ཀྱི་རྩ་ས་ལ་གོ།)
11. legal, *adj.* བྱེད་ཀྱིས་བཅད་པའི། བྱེད་ཀྱིས་མཐུན་ཀྱི། || It is not legal to spit on the street in Singapore. (སིང་ག་ལོར་དུ་ཁྲིམ་སྲང་ལ་ལུད་པ་འཕེན་པ་བྱེད་ཀྱིས་མཐུན་མ་རེད།)
12. raise, *vt.* མཐོར་འདེགས་བྱེད་པ། སྒོར་བ། || My landlord said he was going to raise my rent again this year. (ངའི་ཁང་བདག་གིས་ད་ལོ་ཡང་ངའི་ཁང་གྲྭ་ཡར་སྒྲུ་རྒྱ་ཡིན་ཟེར།)
13. ban, *vt.* བཀག་སྡོམ་བྱེད་པ། || During the 1920's alcohol was banned in the United States. (དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ལོ་རབས་ཉི་ཤུ་ནང་ཨ་མེ་རི་ཀ་ནས་ཆང་འཐུང་མི་ཚོགས་པ་རེད།)
14. public, *adj.* སྤྱི་པའི། ཡོངས་གྲགས། *n.* སྤྱི་འབངས། ཡོངས་གྲགས། *in public places སྤྱི་པའི་གནས་ལུགས།; in public ཡོངས་གྲགས། གུན་གྱི་མདུན་དུ། || There is a public restroom in the train station. (མེ་འཁོར་འབབ་ཚོགས་སུ་སྤྱི་སྤྱོད་བཞི་གནས་ཤིག་ཡོད།) Do you think it's okay for people to kiss in public? (ཁྱོད་གྱིས་བལྟས་ན་མི་རྒྱུས་ཀྱིས་མི་དམངས་འཚོགས་ས་ནས་འོ་སྦྱེལ་ན་འགྲིག་གམ།)
15. discourage, *vt.* བཞོལ་འདེབས་བྱེད་པ། *encourage, *vt.* ལྷུལ་མ་གཏོང་བ། || A teacher should encourage his students, not discourage them. (དགོ་ཀྱི་ཚན་ཞིག་ཡིན་ན་རང་གི་སྤྱོད་མར་སྤུལ་མ་གཏོང་དགོས་པ་ལས་ཁོ་ཚོར་བཞོལ་བ་འདེབས་མི་འོས།)
16. habit, *n.* གོམས་གཤིས། *be in the habit of ... གོམས་གཤིས་གང་ཞིག་ལྟན་པ། = have the habit of ... || My father is in the habit of going to bed early and getting up early. (ངའི་ཨ་པར་སྤྱ་ཉལ་སྤྱ་ལངས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་ཡོད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྤྲོ་བ་ཚན་འདིར་དུས་གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བའི་བྱ་ལུགས་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཚོགས་མཚམས་སྤྱིར་བྱ་རྒྱ་མ་ཟད། help ཡི་བཞོལ་སྤངས་བསྐྱར་སྤྱོད་བྱ་རྒྱ།

1. In many countries, the legal age for drinking has been raised from eighteen to twenty-one. རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་ཆང་འཐུང་བའི་བྱེད་ཀྱིས་མཐུན་གྱི་ལོ་ཚོད་བཙོ་བརྒྱད་ནས་ལོ་ཉེར་གཅིག་ལ་སྒྲུབ་ཡོད།

ཚོགས་གྲུབ་འདིའི་ནང་གི་“has been raised”ནི་དུས་གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བའི་བྱ་ལུགས་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཚོགས་སྤྱིར་ཡིན།

a. བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ཆང་མ་བྱ་ཡུལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཆོག་སྦྱར་ལ་སྒྲུབ་ཆོག་སྟེ་སྒྲུབ་སྟངས་ནི། [བྱ་ཆོག be + བྱ་ཆོག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ།]

- He was punished for lying. (རྫུན་བཤད་པས་ཁོ་ལ་ཉེས་ཆད་ཡོག)
- I believe (that) the whole project will be completed by tomorrow. (སང་ཉིན་རྣམ་གྲངས་རྩིས་བོ་ཡོངས་འགྲུབ་འོངས་པར་ང་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད།)

b. གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བུའི་བྱ་ཡུལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཆོག་སྦྱར་ནི་འདི་ལྟར། **have/has + been + བྱ་ཆོག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ།**

- The whole project has been completed. (རྣམ་གྲངས་རྩིས་བོ་ཡོངས་འགྲུབ་གྲུས་ཟིན།)
- Have you ever been courted by a girl? (ཁྱོད་ལྷ་མོ་ཞིག་གིས་འདོད་ཐུང་བཅ།)

2. help ཡི་བཀོལ་སྤངས།

a. help + མི + (to) + བྱ་ཆོག་མ་གཞུགས། མི་ཞིག་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་པ།

- He helped me (to) draw up the speech. (ཁོས་ང་ལ་གཏམ་བཤད་ཀྱི་མ་ཕྱི་འདི་འབྲི་རོགས་བྱས།)
- Could you help me (to) set the table? (ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་སྒྲིག་ཅི་འདི་འཛོག་རོགས་བྱེད་ཆོག་གཅ།)

b. help + མི + with + མིང་ཆོག་ མི་ཞིག་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་པ།

- He helped me with all the chores. = He helped me (to) do all the chores. (ཁོས་ང་ལ་བྱིམ་ལས་ཅག་ཅིག་ཡོད་ཆད་ལས་རོགས་བྱས།)

c. help (to) + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞུགས། རོགས་རམ་བྱེད་པ།

- Please help (to) clean off the table. (རོགས་རམ་བྱས་ནས་སྒྲིག་ཅི་དེ་ཕྱི་གནངས་དང་།)
- He helped (to) write the letter. (ཁོས་འཕྲིན་ཡིག་འདི་འབྲི་རོགས་བྱས་བྱུང་།)

d. help + with + མིང་ཆོག་ རོགས་རམ་བྱེད་པ།

He won't help my work. (×)

→ He won't help with my work. (✓) (ངའི་ལས་ཀར་ཁོས་རོགས་རམ་བྱེད་འདོད་ཀྱི་མེད།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

help བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ཏུ་སྦྱོད་སྒྲུབ་དེའི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་གང་ཟག་ཡིན་པ་བྱུང་ཆེ། དཔེར་ན། “help John,” “help me” སོགས་ལྟ་བུ། དེའི་སྤྲེལ་བྱིས་“help my work,” “help the chores,” “help the plan” ཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་སྟེལ་མེད་པར། “help (me) with all the chores,” “help (us) with the plan” ཞེས་བརྗོད་དགོས།

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. The legal age for drinking has been raised. (ཆང་འཐུང་བའི་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ལོ་ཚད་སྒྲུབ་ཟིན།)

- The price of cigarettes was raised last week. (ཐང་མག་གི་རིན་གོང་གཟུང་ལོ་ལོ་སྟོན་མར་སྒྲུབ་ཟིན།)
- The bank teller has been fired because she stole. (རྒྱ་བྱས་པས་དདུལ་ཁང་གི་ཕྱིས་པ་དེ་ཕྱིར་འཐུང་བྱས་པ་རེད།)
- There songs were written for children. (སྐྱུ་དབྱངས་དེ་དག་ནི་བྱིས་པ་ཚོར་བརྩམས་པ་རེད།)

2. People can help each other live longer by simply discouraging these bad habits. (མི་རྣམས་ཀྱི་གོམ་གཤིས་ངན་པ་དེ་རོགས་བཀོལ་བའི་ཐོག་ནས་པན་ཚུན་ལ་རོགས་རམ་བྱས་ནས་ཆོ་རིང་ཙམ་འཚོ་བྱུང་པ་རེད།)

- My mother helps me watch the children when I'm at work. (ངའི་ཨ་མས་ང་ལས་གྲུང་ཡོད་སྐབས་ང་ལ་བུ་སྐུ་ལྟ་རོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)

- Sally often helps her younger brother with his homework. (སྒྲ་ལའི་ཡིས་རྒྱུན་པར་ཁོ་མོའི་རྒྱ་བོར་སྦྱང་ཆན་འབྲི་རོགས་བྱེད་གྱི་ཡོད།)
- Some doctors, like psychologists, help people with their problems. (མེས་མས་ནད་སྒྲན་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲན་པ་ལ་ལས་མི་རྣམས་ལ་ཁོ་ཚོའི་གནད་དོན་སེལ་རོགས་བྱེད་གྱི་ཡོད།)

Lesson 122: I Quit Smoking ངས་ཐ་མག་བཅད་པ་ཡིན།

I. Dialogue ཁ་བདུ།

Gary: Hi, Susan! Do you have a light?

སུའུ་སན། མེད། ངས་ལྔ་མོ་ནས་ཐ་མག་བཅད་པ་ཡིན།

Susan: No. I quit smoking long ago.

ཀ་རོས། རོ་མ་ཡག་པོ་འདུག རྟེན་འབྲེལ་ལྟ།

Gary: That's good. Congratulations!

སུའུ་སན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ཐ་མག་བཅད་ན་མི་ཚོག་གས།

Susan: Why don't you quit as well?

Gary: It's really difficult.

ཀ་རོས། དེ་རོ་མ་ཁག་པོ་འདུག

Susan: Come on; where there's a will, there's a way.

སུའུ་སན། འབད་པ་བྱོས། བསམ་པ་ཡོད་ན་ལམ་ཡང་ཡོད་པ་རེད།

ཀ་རོས། ཏཱེ། སུའུ་སན། ཁྱོད་ལ་མེ་ཡོད་དམ།

II. Key Points གནད་གྱི་ཕྱི་མེས།

1. quit smoking ཐ་མག་གཅོད་པ། *quit, vt. &vi. གཅོད་པ། ལས་ཁུར་དགོངས་ཞུ་བྱེད་པ། || After my father had a heart attack, he quit smoking. (ངའི་ཨ་པར་སྙིང་ནད་ཞིག་བྱུང་རྗེས་ཁོང་གིས་ཐ་མག་བཅད་པ་རེད།); George doesn't work here anymore; he quit. (ལཱ་འདི་ཡིས་འདི་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་མ་རེད། ཁོ་ལས་ཀ་ལས་བྱང་པ་རེད།)
2. light, n. སྒྱིར་འོད་ཀྱི་དོན་ཡིན་མོད་སྒྲ་བས་འདིར་ནི་ཆག་སྒྱུ་དང་ལའེ་ལོ་མེ་ལ་གོ་ “Do you have a light?” ཞེས་པ་བོད་སྒྲ་ཀྱི་ཁྱོད་ལ་མེ་ཡོད་དམ་ཞེས་པ་དང་འདྲ།
3. Why don't you quit as well? = Why don't you quit, too? (ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་བཅད་ན་མི་ཚོག་གས།)
 ཆོག་གྲུབ་འདི་དགག་ཆོག་གི་ལུས་ཡིན་ཡང་སྒྲུབ་ཆོག་གི་དོན་ཡོད་དེ། མི་གཞན་ལ་“ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་བཅད་ན་མི་ཚོག་གས།” ཞེས་ཐ་མག་གཅོད་པའི་ཁ་ཏ་སྒྲོབ་གསོ་བྱས་པ་ཡིན། as well ཡིས་ཀྱང་ཡང་འདྲ་གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་པའི་དོན་སྟོན་སྒྲ་བས་སྒྲུབ་ཆོག་ལ་འཇུག་ཅིང་། བསྒྲན་ཆོག་too དང་འདྲ་བར་ཆོག་མཇུག་ཏུ་སྒྲུབ་དགོས།
 ✧ Mary sings well; she is good at dancing as well. = Mary sings well; she is good at dancing, too. = Mary sings well; she is also good at dancing. (མའེ་རོས་ཀྱིས་གཞས་ཡག་པོ་ལེན་གྱི་ཡོད་ལ། ཁོ་མོས་ཞབས་བྲོ་ཡང་ཡག་པོ་ལེན་བྱེད་ཡོད།)
4. come on འབད་པ་བྱོས། དེ་མ་བྱེད་དང་། *Come on! Cheer up! (འབད་པ་བྱོས། སྒྲོ་བ་སྦྱེད་དང་།)
5. Where there is a will, there is a way. (བསམ་པ་ཡོད་ན་ལམ་ཡང་ཡོད།) *གཏམ་དབེ་འདིའི་ཆོག་མགོའི་ where ནི་ in the place where དང་འདྲ་ལ། in the place in which དང་ཡང་འདྲ།
 ✧ Where there is a will, there is a way. = In the place where there is a will, there is a way. = In the place in which there is a will, there is a way. (གང་ཞིག་བསམ་པ་ཡོད་པའི་གནས་དེ་ན་ལམ་ཞིག་ཡོད་རེས་རེད།)

III. གདམ་ཀྱབས་ནས་སྒྲོང་ཆའི་ཁ་སྒྲོང་དགོས།

1. Sally decided to study Latin. _____. (A) Bill decided to study Latin. (B) Bill decided to study Latin as well. (C) As well Bill decided to study Latin. (D) Too Bill decide to study Latin.

2. Chuck _____ my car yesterday. (A) helped fix me (B) helped with my fix (C) helped me fix (D) helped with fix
3. I told David I would help _____. (A) him with his homework (B) his homework (C) his homeworks (D) his with him homework
4. Joe _____ here by his father. (A) brought (B) has brought (C) was brought (D) was to bring
5. The books _____ yet. (A) have been written (B) have not been written (C) have never been write (D) have written
6. I'm studying English. _____. (A) Carl is a teacher as well (B) Carl is a student at another school, too (C) Carl is studying English as well. (D) Carl is an American as well.

Lesson 123: An Accident ཕག་སྤོ་ཞིག

I. Reading ལྟོ་སྒྲུབ།

Sally and her husband, Jack, have both been driving for three years. Jack has always driven very carefully. He has never been in an accident. Sally, however, has never been a good driver. She has already gotten into four accidents this year. Each time she has had an accident, she has claimed that it was not her fault. Yesterday, Sally drove into a tree. She blamed it on the tree, saying that she honked the horn, but the tree didn't get out of the way.

སྤྱི་ལའི་དང་ཁོ་མོའི་ཁྱོ་ག་ལྟ་བུ་ཁྱིམ་ཁ་ལོ་གསུམ་ལ་མོ་ཏ་བརྒྱུད་བཞིན། ལྟ་བུ་ཡིས་ནམ་ཡིན་ཡང་གཟབ་གཟབ་བྱས་ཏེ་བརྒྱུད་བཞིན། ཁོ་ལ་
ཆག་སྒྲོེ་གཏན་ནས་བྱུང་མ་ཕྱིང་། འོན་ཀྱང་སྤྱི་ལའི་ཁ་ལོ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་གཏན་ནས་མིན། ཁོ་མོར་ད་ལོ་ཆག་སྒྲོེ་ཐངས་བཞི་བྱུང་ཟེན་ཡོད། ཁོ་མོར་ཆག་སྒྲོེ་བྱུང་
ཐངས་རེད། ཁོ་མོས་རང་གི་སྒྲོེ་བ་མིན་རྒྱུ་ག་གི་ཡོད། ཁ་སང་སྤྱི་ལའི་ཡིས་ཤིང་སྤྱིང་ཞིག་ལ་གདོང་ཀ་བརྒྱབ་བ་རེད། ཁོ་མོས་ཁག་དེ་ཤིང་སྤོང་དེར་
གཤོགས་ནས་མོས་དྲུང་བརྒྱབ་ཀྱང་ཤིང་སྤོང་དེས་ལམ་ཕྱི་མ་བྱུང་ཞེས་བཤད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དང་འགྲེལ།

1. accident, *n.* འོག་སྒྲུབ། ཆགས་སྒྲོ། || On my way to work this morning, I saw a terrible traffic accident.
(ད་ནངས་ཞོགས་པ་ལས་ཀར་འགྲོ་བའི་ལམ་དུ་ངས་འགྲིམ་འགྲུལ་ཆག་སྒོ་ཚབས་ཆེན་ཞིག་མཐོང་།)
2. drive, *vi. & vt.* མོ་ཏ་གཏོང་བ། ཁ་ལོ་བྱེད་བ། * (དུས་གསུམ། drive, drove, driven.) || I drove down to the seashore yesterday. (ཁ་སང་ངས་མོ་ཏ་བཏང་ནས་མར་མཆོ་འགམ་ལ་བྱིན་པ་ཡིན།); Peter loves driving his new car. (ཕའེ་ཐེར་ཁོའི་མོ་ཏ་གསར་པ་གཏོང་རྒྱུར་དགའ།)
3. carefully, *adv.* སེམས་རྒྱུང་ངང་། གཟབ་གཟབ་སྒྲོས།
4. driver, *n.* ཁ་ལོ་བ།
5. get into + བྱ་བ (དོན་དག) ཐུག་བ། བྱུང་བ། || Larry has gotten into trouble again. (ལ་ལོས་ཡང་སྐྱུར་དཀའ་ལས་ལ་ཐུག་ཡོད།)
6. claim, *vt.* རྒྱོག་བ། ཟེར་བ། མིའི་རྒྱག་ལེན་བ། claim + that ཡིས་དངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ། “ཟེར་བ།
✧ Mary, that ugly man over there claims that he’s your boyfriend. Is it true? (མའེ་ལོས། ས་གིའི་སྐྱེས་པ་བཙོག་པོ་དེས་ཁོ་རང་ཁྱོད་གྱི་དགའ་གོགས་ཡིན་ཟེར་གྱི་འདུག དེ་བདེན་པ་ཡིན་ནམ།)
*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།
claim གྱིས་(མིའི་རྒྱག་) ལེན་བ།]ཞེས་པའི་དོན་སྟོན་སྐབས། དེའི་རྗེས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ life སྐྱུར་དགོས་པ་ལས། person ནམ་ཡང་ན་ people སྐྱོར་མི་རུང་།

The earthquake claimed twenty-one people. (✕)

→ The earthquake claimed twenty-one lives. (✓) (ས་ཡོམ་དེས་མི་ཉེར་གཅིག་གི་སྐྱུག་ཐངས།)

7. fault, *n.* གློན། རྣམ་ལུགས། *be one's fault མི་སྲུང་གི་ཡིན་པ། མི་སྲུང་ལན་པ།; be at fault གློན་ཡོད་པ།; || I didn't break the window; it's not my fault. (ངས་བུ་མ་དེ་མ་བཅག་ དེ་ང་ལན་པ་མ་རེད།); Who's at fault for starting the fight? (རྒྱུ་རེས་དེ་སྐད་སྲུང་ལན་པ་ཡིན་ནམ།)
8. blame, *vt.* ལམང་བ། ལག་གཡོག་པ། *blame + རྣོན་དག + on + མི་ལམ་རྣོན་དག རྣོན་དག་ཞིག་གི་ལག་མི་ཞིག་གས་རྣོན་ ཞིག་ལ་གཡོག་པ། *blame + མི + for + རྣོན་དག རྣོན་དག་ཞིག་གི་དབང་དུ་མི་ཞིག་ལ་ལམང་ར་བྱེད་པ། || The police blamed the traffic accident on bad weather conditions. (ཉེན་རྟོག་པས་འགྲུལ་ཆག་སློང་འོ་ལག་གནས་ གཤེས་ངན་པ་ལ་གཡོགས་པ་རེད།); Don't blame me for your failures. (ང་གི་ཕམ་ཁའི་ཕྱིར་དུ་ང་ལ་མ་ལམང་།)
9. honk the horn དུང་བརྟ་རྒྱག་པ། *honk, *vt.* མོ་ཏའི་དུང་བརྟ་གཞོན་པ་འཇམ་རྒྱག་པ།; horn, *n.* དུང།
 A: If I want the person in front of me to drive faster, I honk my horn. ཀ་པ། གལ་ཏེ་མཁྱེན་གྱི་མིས་མོ་ཏ་ མཁྱེན་པ་ཙམ་གཏོང་དགོས་པས་མ་ཆོ། ངས་དུང་བརྟ་རྒྱག་ངས་ཡིན།
 B: I think that's very rude! ཁ་པ། ངས་བསམ་ན་དེ་ཕྱིར་སློང་ཅིག་རེད་སྟམ།

III. Grammar Points བརྟ་སློང་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བུ་དང་གྲུབ་ཟིན་བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བུ་སློབ་སློང་བྱ་རྒྱུ་ཟེད། བྱ་ཚོགས་བྱེད་བཞིན་པ་ཁ་སྐོང་གི་ཚོགས་བྱེད་སྐད་སྐད་མཚམས་ སློབ་བྱ་རྒྱ།

1. Sally and her husband, Jack, have both been driving for three years. སྐུ་ལའེ་དང་ཁོ་མའི་ཁྱེད་ཀྱི་ལྷན་ ཁི་གཉིས་ཀ་སྐུ་ལ་མོ་ཏ་བསྐྱོར་བ་རེད།

ཚོགས་བྱེད་འདི་ནི་དུས་གྲུབ་ཟིན་བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བུ་ཡིན། དུས་གྲུབ་ཟིན་བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བུ་འདི་གྲུབ་སྐད་སྐད་མཚམས་ལྟར་ཡིན།
have/has + been + བྱ་ཚོགས་བྱེད་བཞིན་པ།

- He has been working on the math problem for two hours. (ཁོས་ཚུ་ཚོད་གཉིས་རིང་ལ་ཕྱིས་རིག་དྲི་གཞི་དེ་ ཕྱིས།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

- a. གནས་ཚུལ་མང་པོའི་འོག་ཏུ་དུས་གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བུ་དུས་གྲུབ་ཟིན་བྱེད་བཞིན་ད་ལྟ་བུ་འདི་ཚབ་བྱས་ཚོགས་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་གོ་དོན་ཡལ་ཆར་འད།
 • He has lived here for ten years. = He has been living here for ten years. (ཁོ་ལོ་བརྒྱའི་རིང་ལ་འདི་ གར་བསྐྱོད་པ་རེད།)

- b. འོན་ཀྱང་བརྟ་སློང་གི་ལུགས་ལྟར་ན། བྱ་བྱེད་ཅིག་སྐད་ཆ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་གྲུབ་ཟིན་ལ་དེ་ནས་རྒྱུ་མི་སྲིད་པ་ལ་དུས་གྲུབ་ཟིན་ད་ལྟ་བུ་ བཀོལ་དགོས་པ་དང་། གལ་ཏེ་བྱ་བྱེད་ཅིག་སྐད་ཆ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་སྐར་བཞིན་མཚམས་མི་ཆད་པ་ཡིན་ཆོ། དུས་གྲུབ་ཟིན་བྱེད་བཞིན་ད་ ལྟ་བུ་བཀོལ་དགོས།

- He has worked out the math problem. (ཁོས་ཕྱིས་རིག་དྲི་གཞི་དེ་བསྐྱབས་ཆར། — བྱ་བྱུབ་ཟིན་པ།)
- He has been working on the math problem for two hours. (ཁོས་ཚུ་ཚོད་གཉིས་རིང་ལ་ཕྱིས་རིག་དྲི་གཞི་དེ་ བཅིས། — བཅི་བའི་བྱ་བ་ད་དུང་མཚམས་མ་ཆད་པ།)

དཔལ་ལྷན་དང་སློབ་ཐབས་གཉིས་མཉམ་དུ་དབྱིན་སྐད་ཤེས་དགོས་པའི་ལས་ཀ་ཞིག་ལ་རྒྱགས་སློང་དུ་སོང་ཞིང་། རྒྱགས་ལེན་མཁན་སྤྱིན་བདག་ གིས་ཁོ་གཉིས་ལ། “བྱོད་ཀྱིས་དུས་ལྟན་ག་ཆད་ལ་དབྱིན་སྐད་སླུངས་པ་ཡིན།” ཞེས་དྲིས་པར། དཔལ་ལྷན་གྱིས་“I’ve learned English

for five years.”ཞེས་བཤད་དང་། གློ་བཟང་གིས་“I’ve been learning English for five years.”ཞེས་བཤད། སྤྱིན་བདག་གིས་ཉན་རྗེས་གློ་བཟང་གླུངས་པ་རེད། དཔལ་ལྷན་གྱིས་ཡིད་སྟོབས་བཞིན་གློ་བཟང་ལ། ང་ཚོས་ཀྱིས་ཐང་ཐང་ནས་ཁྱོད་ལ་མི་དོ་ས་མེད་ན་སྤྱིན་བདག་དེས་ཁྱོད་ལ་ཉན་ཅི་ཡིན་ནམ་ཞེས་བཤད་པ་ན། གློ་བཟང་གིས་དཔལ་དཔལ་སྟོད་སྟོད་ངང་ངས་ལན་ལ་དུས་གྲུབ་ཟིན་ཕྱིད་བཞིན་དེ་ཉེ་བསྟུན་དེ་ལོ་ལྔ་ལོ་རིང་ལ་དབྱིན་ཇི་སྐད་ཤིང་། ད་ལྟ་དུང་མཚམས་མ་བཞག་པར་སྤྱིད་བཞིན་པ་མཚོན་པ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀི་དུས་གྲུབ་ཟིན་དེ་ཉེ་བསྟུན་པས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ལོ་ལྔ་ལ་དབྱིན་ཇི་སྐད་སྐད་མོད་ཀྱི། ད་ལྟ་སྤྱིད་གི་མེད་པ་མཚོན་པ་རེད། སྤྱིན་བདག་གིས་ང་ཁྱོད་ལས་བཙོན་འགྲུས་ཆེ་སྟེ་མས་ནས་ང་གླུངས་པ་རེད་ཅེས་བཤད།

2 She blamed the fault on the tree, saying that she honked the horn, but the tree didn’t get out of the way. ཁོ་མོས་ཁག་དེ་ཤིང་སྤྱོད་དེར་གཡོགས་ནས་ཁོ་མོས་དུང་བརྒྱབ་ཀྱང་ཤིང་སྤྱོད་དེས་ལམ་གྱེ་མ་བྱུང་ཞེས་བཤད།

- a. ཚེག་གྲུབ་གཅིག་གི་ནང་དུ་གལ་ཏེ་བྱ་ཚེག་གཉིས་བྱུང་ན། བྱ་ཚེག་དེ་གཉིས་མཚམས་སྤྱིར་བྱི་ཚེག་ and ཡིས་མཚམས་སྤྱིར་དགོས། དེའི་སྟབས་ཀྱིས་གོང་གི་དཔེར་བརྗོད་དེ་མ་གཞིར་གཤམ་ལྟར་བྲིས་ཚེག་
- She blamed the fault on the tree, and said that she ...
- b. འོན་ཀྱང་སྐབས་འགར་རྩོམ་པ་པོས་བསམ་བཞིན་དུ་བྱ་ཚེག་གཉིས་མཚམས་སྤྱིར་བྱི་ཚེག་གིས་མཚམས་སྤྱིར་བར་བྱ་བ་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་བྱུང་བ་སྟེ། དེའི་སྐབས་སུ་བྱ་ཚེག་རྗེས་མ་དེ་བྱ་ཚེག་ཕྱིད་བཞིན་པར་བསྐྱར་ནས་བྱ་ཚེག་ཕྱིད་བཞིན་པའི་ཚེག་གྲུང་སྤྱིར་བཏེ་ལ་ཕྱིད་པའི་ཚེག་གི་ཁ་སྐྱོང་ཟེར། དེ་བས་གོང་གི་ཚེག་གྲུབ་ནང་ and སྐད་སྐད་ནས་རྗེས་ཀྱི་said བྱ་ཚེག་ཕྱིད་བཞིན་པ་saying ལ་བསྐྱར་བ་སྟེ།

She blamed the fault on the tree, saying that she ...
 He sat there read a newspaper. (X)
 → He sat there reading a newspaper. (✓) (ཁོ་དེར་བསྐད་ནས་ཚེགས་པར་ལྟ།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

དེ་ལྟའི་བྱ་ཚེག་ཕྱིད་བཞིན་པའི་ཚེག་གྲུབ་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིད་པའི་ཚེག་གི་ཁ་སྐྱོང་གི་སྤྱིར་བཏང་ཚེགས་རྟགས་མེད། དཔེར་ན་གོང་གི་དཔེར་བརྗོད་ལྟར་ཏེ། He sat there reading a newspaper. འོན་ཀྱང་བྱ་ཚེག་ཕྱིད་བཞིན་པའི་ཚེག་གྲུབ་ལ་ལར་ཚེགས་རྟགས་མ་བཞག་ན་ཚེག་དོན་ལ་ནོར་འབྲུལ་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྱིར་ཚན་འདིའི་མཐུག་གི་saying ཀྱི་སྟོན་ལ་ཚེགས་རྟགས་མེད་མི་རུང་། གལ་ཏེ་ཚེགས་རྟགས་མེད་པ་ཡིན་ན། saying ཀྱིས་སྟོན་གྱི་མིང་ཚེག་the tree ཡི་ཁྱད་ཚས་སྟོན་པ་ལྟ་བུའི་ནོར་འབྲུལ་འབྱུང་ཡང་སྟེ། དཔེར་ན།

She blamed the fault on the tree saying that she ... (X)
 = She blamed the fault on the tree which said that she ... (X) (ཁོ་མོས་ཁག་དེ་མོ་རང་ལ་གང་ཞིག་ཟེར་བའི་ཤིང་སྤྱོད་དེར་གཡོགས།)

- c. བྱ་ཚེག་གཉིས་མཚམས་སྤྱིར་བྱི་ཚེག་གིས་མཚམས་སྤྱིར་མེད་པ་དང་། བྱ་ཚེག་རྗེས་མ་དེ་བྱ་ཚེག་be ཡིན་ན། བྱ་ཚེག་ཕྱིད་བཞིན་པ་being དུ་བསྐྱར་དགོས་ལ། དེ་ནས་being སྤྱོད་དགོས།

He died was young. (X)
 → He died young. (✓) (ཁོ་གཞོན་དུས་ཤི་པ་རེད།)
 ཡང་དཔེར་ན། I left home was a child and came back was an old man. (X)
 → I left home a child and came back an old man. (✓) (ང་ཆུང་དུས་ཀྱིས་དང་བྲལ་ཞིང་རྒྱས་དུས་ཀྱིར་ལོག།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. They have both been driving for three years. (ཁོ་གཉིས་ཀྱིས་ལོ་གསུམ་ལ་མོ་ཏྲ་བཏང་ཡོད་པ་རེད།)
 ➤ Frank has driven a motorcycle for five years. (རྒྱེ་རན་ཁིས་ལོ་ལྔ་ལ་སྐྱག་སྐྱག་འཁོར་ལོ་ཞོན་ཡོད་པ་རེད།)

- The students have been studying Tibetan, Chinese and English for three years. (སློབ་མ་ཚོས་ བོད་ཡིག་དང་རྒྱ་ཡིག་དང་དབྱིན་ཇི་སྦྱང་ནས་ལོ་གསུམ་འདས།)
  - Susan has studied for her exams all night. (སུ་ལུ་སན་གྱིས་རྒྱགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་མཚན་གང་པོར་སློབ་སྦྱང་བྱས།)
2. She blamed it on the tree, saying that she honked the horn. (ཁོ་མོས་ཁག་དེ་གི་སྤང་དེར་གཡོགས་ནས་ཁོ་མོས་ དྲུང་བད་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད།)
- Vicky pointed at her husband, saying that he was a sloppy man. (ཁོ་ཁོའི་ཡིས་ཁོ་མོའི་ཁྱེད་ཀྱི་མཚུབ་ མོ་བཙུགས་ནས་ཁོ་སྒྱེས་པ་སྦྱིད་ལུག་ཅིག་རེད་ཅེས་བཤད།)
  - Steve sat in a chair in the corner, sleeping like a baby. (སི་ཏེ་སུ་འབྲིས་ཟུར་གྱི་རྒྱབ་སྟེགས་སྟེང་དུ་བཞུད་ ནས་སྤྱ་སྤྱ་ཞིག་དང་འདྲ་བར་གཉིད་གྱིན་འདུག།)
  - Ralph walked down the street, looking at every girl that walked by. (རལ་རྩུ་བློམ་ལ་སོང་ནས་ལམ་ དུ་འགོ་བའི་བུ་མོ་རེ་རེར་བལྟས།)

Lesson 124: Beautiful Shanghai མཛེས་པའི་ཕང་ཤེ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

<p>Alan: Have you ever been to Guilin?</p> <p>Galen: No. But I've been to Shanghai.</p> <p>Alan: Did you have a good time?</p> <p>Galen: Yes. Shanghai is a beautiful city.</p>	<p>གླད་ལེན། མེད། འོན་ཀྱང་ང་ཕང་ཏའི་ལ་ཕྱིན་ཐུང་།</p> <p>ཨ་ལེན། སྦྱིད་པོ་བྱུང་ངམ།</p> <p>གླད་ལེན། བྱང་། ཕང་ཏའི་ནི་མཛེས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག་རེད།</p>
---	--

ཨ་ལེན། ཁྱེད་རང་གོས་ལིན་ལ་ཕྱིན་ཐུང་ངམ།

II. Key Points གནད་གྱི་ཕྱེ་མེག

1. Have you ever been to + ས་མིང་། ཁྱེད་ས་ཆ་ག་གོ་མོར་ཕྱིན་ཐུང་ངམ།
 A: Have you ever been to Nagchu? (ཀ་པ། ཁྱེད་ནག་རྩུ་ལ་ཕྱིན་ཐུང་ཡོད་དམ།)
 B: Yes. Quite a few times. (ཁ་པ། ཐེངས་མང་ཙམ་ཕྱིན་ཐུང་།)
2. have a good time སྦྱིད་པོ་བྱུང་བ། = have fun *ཆོག་བྱང་འདི་རྒྱན་པར་གཤམ་གསལ་གྱི་ཆོག་སྦྱོར་ནང་དུ་བཀོལ་གྱི་ཡོད།

have	a good time a wonderful time a great time fun	+ (in) + བྱ་མ་མིང་།	གང་ཞིག་བྱས་ནས་སྦྱིད་པོ་བྱུང་བ།
------	--	---------------------	--------------------------------

I had a good time to chat with her last night. (×)
 → I had a good time chatting with her last night. (✓) (ང་མདང་དགོང་ཁོ་མོ་དང་སྐད་ཆ་བཤད་ནས་སྦྱིད་པོ་བྱུང་།)

We had a lot of fun to dance at the party. (×)
 → We had a lot of fun dancing at the party. (✓) (ང་ཚོ་གསོལ་སྟོན་སྟེང་ཞབས་བྲོ་བརྒྱབ་ནས་སྦྱིད་པོ་ཞེས་བྱས་ཐུང་།)

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. Edward _____ at this company for twenty years. (A) has working (B) has been working (C) has work (D) has being
2. Henry skipped down the street, ____ a song. (A) whistling (B) wonderful time (C) a fun (D) a great time

3. We had _____ at the school picnic. (A) time (B) wonderful time (C) a fun (D) a great time
4. David had _____ at the lake. (A) fun to swim (B) fun swimming (C) a fun swimming (D) fun swim
5. We _____ at the party last night. We had a wonderful time. (A) dancing and singing (B) danced and sang (C) danced and singed (D) dance and sang
6. Did you have fun _____ last weekend? (A) to go camp (B) to camping (C) camping (D) on camping

Lesson 125: Studying Seriously བཤུགས་སྒྲིམ་སྒྲུབ་པ།

I. Reading ལྟོ་སྒྲིག་

John has been trying to learn how to play the guitar. He has been taking lessons for half a year. However, he only has been going to his lessons every now and then. Moreover, he seldom practices. On the other hand, his cousin, Tim, has been playing the guitar for about three months. He plays much better than John. Tim isn't more talented than John, though. He is just more determined.

ཇོན་གྱིས་སྒྲིམ་སྒྲུབ་དྲུག་ལ་ཚུལ་སྒྲིབ་སྒྲུབ་བྱས་པ་ཕྱི་ལོ་ཕྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་ལོ་ལྟར། ཁོ་ལོ་ཕྱེད་རིང་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ལ་བྱིན། འོན་ཀྱང་ཁོས་བཤུགས་སྒྲིམ་སྒྲུབ་གི་མེད། ཁོ་མཚམས་མཚམས་ལ་མ་གཏོགས་སྒྲིབ་བྱེད་ལ་བྱིན་མེད། དེ་མི་ཚད་ཁོས་སྒྲིབ་བྱེད་པ་ཉ་ཅང་ཉུང་། གཞན་ཡང་ཁོའི་སྒྲིམ་སྒྲུབ་མཆོད་ཐིམ་གྱིས་སྒྲིབ་བྱས་པ་ལས་ཅི་ཙམ་ལ་སྒྲིམ་སྒྲུབ་དཔེ། ཁོས་ཇོན་ལས་ཡག་པོ་དྲུག་ལ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ཐིམ་ཇོན་ལས་བྱུང་པོ་མེད་མོད་ཀྱང་ཁོ་ཚོ་སྒྲིམ་སྒྲུབ་ཆོད་ཅི་ཙམ་ཡོད་པ་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆོག་དཔེ་འགྲེལ།

1. seriously, *adv.* བཤུགས་སྒྲིམ། ཚབས་ཆེན་པོས། || Are you seriously thinking about moving to Paris?
(ཁྱེད་གྱིས་པ་རི་མི་ལ་གནས་སྤོ་རྒྱུ་དེར་གཟབ་ནན་སྒྲིམ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་གིན་ཡོད་དམ།); Frank was seriously hurt when a bus hit his bicycle. (སྒྱི་སྒྱུད་རྒྱངས་ལ་ཁོར་ཞེག་གིས་སྒྱུ་རར་ཁིའི་ལུགས་ཏར་གདོང་ཐུག་བརྒྱབ་ཏེ་ཁོ་ལ་མྱ་ས་ཚབས་ཆེན་པོ་ག)
  2. try to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཟུགས། གང་ཞིག་སྒྲུབ་ཐབས་བྱེད་པ། || The little boy tried to pick up the heavy box, but couldn't. (བླ་རུང་དེས་སྒྲིམ་སྒྲུབ་ཆོད་མོ་དེ་འདྲེགས་པར་བྱས་མོད་ཀྱང་འདྲེགས་མ་ཐུབ།)
  3. guitar, *n.* སྒྲིམ་སྒྲུབ།
  4. take lessons སྒྲིབ་བྱེད་ལ་འགྲོ་བ། || My daughter has been taking dancing lessons for ten years. (ངའི་བུ་མོ་ཞབས་བྲོའི་སྒྲིབ་བྱེད་ལ་བྱིན་ནས་ལོ་བཅུ་འགོར།)
  5. half a year/ a month/ an hour ལོ་ཕྱེད་ལྷ་ཕྱེད་ལུ་ཆོད་ཕྱེད་ཀ། || Last night I was stuck in an elevator for about half an hour. (མདང་དགོང་ད་ལུ་ཆོད་ཕྱེད་ཀ་ཙམ་ལ་སྒྲོག་སྒྲིམ་ནང་དུ་ལུས་བྱུང་།)
  6. every now and then སྐབས་འགར། མཚམས་མཚམས་ལ། || Unfortunately, I only see Chris every now and then. (ཡིད་པའས་པ་ཞིག་ལ། དས་ཁི་རོས་མི་སྐབས་འགར་མ་གཏོགས་མཐོང་གི་མེད།)
  7. moreover, *adv.* མ་ཟད། དེར་ཁར། དེས་མི་ཚད། || Jim was accepted by Harvard Law School. Moreover, he received a scholarship. (ཕྱིམ་ཏར་ཐོང་གི་ཁྱིམ་ས་ལུགས་སྒྲིབ་བྱུང་ཚུད་པ་མ་ཟད། ཁོ་ལ་སྒྲིབ་ཡོན་ཀྱང་ཐོབ་པ་རེད།)
  8. seldom, *adv.* རེ་ཙམ། ཉུང་བ། || I used to play tennis every weekend. But now I seldom play. (རྒྱན་ཆད་གཟའ་མཇུག་རེ་རེ་བཞིན་སང་ཆེད་སྒྲིམ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་ཉུང་ཉུང་།)
  9. practice, *vi. & vt.* སྒྲིབ་བྱེད་པ། || Joe got a new job. Now he has no time to practice music. (ཇའོ་ལ་ལས་ཀ་གསར་པ་ཞིག་རག་ ད་ལྟ་ཁོ་ལ་རོལ་མོ་སྒྲིབ་བྱེད་པའི་དུས་ཆོད་མེད།)
  10. cousin, *n.* མ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་སྒྲུབ།

11. talented, *adj.* ཤེས་རབ་ལྷན་པ། གྲུང་པོ། *talent, *n.* ཤེས་རབ། འཛོན་ཐང་། || Phyllis is a very talented writer.
(ཉེ་ལི་སི་ནི་ཤེས་རབ་ལྷན་པའི་ཚུམ་པ་པོ་ཞིག་རེད།); Bob has real talent for telling jokes. (བླ་ཉི་ལ་ངོ་མ་ཀྱེ་ཕྱད་པའི་འཛོན་ཐང་ལྷན་པ།)
12. determined, *adj.* གྲོ་ཐག་ཚད་པོ། རོ་རྩ་བརྟན་པོ། || Sam is determined to be the best salesman in his company. (སྐམ་ལ་ཁོ་རང་གི་ཀྱང་སིའི་ནང་གི་ཚོང་སྟོན་མཁན་ཡག་ཤོས་སུ་འགྱུར་རྒྱུའི་སེམས་རྩ་བརྟན་པོ་ཡོད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྒྲིབ་ཚན་འདིར་གྲུབ་ཟིན་ཕྱིད་བཞིན་དུ་ལྟ་བུའི་བཀོལ་སྤྲངས་དང་བསྐྱར་བ་དང་ཕྱུང་བུ་གི་ཁྱད་ཚུལ་སྟོན་པའི་བསྐྱར་ཆོག་གི་བཀོལ་སྤྲངས་སྒྲུར་སྒྲིབ་བྱ་རྒྱ།

He plays much better than John. ཁོས་རོན་ལས་ཡག་པོ་དཀྱོག་ཤེས་གྱི་ཡོད།

སྐབས་འདིར་ much བེ་བསྐྱར་ཆོག་ཡིན་ལ། བསྐྱར་ཆོག་ well ཡི་བསྐྱར་བ་ better ཡི་ཁྱད་ཚུལ་སྟོན། བསྐྱར་ཆོག་གམ་རྒྱན་ཆོག་སྐྱར་བ་དང་ཕྱུང་བུ་དུ་སྒྲུབ་སྐབས། སྒྲིབ་བཏང་དུ་ much, far, a lot, a great deal, still, even བཅས་བསྐྱར་ཆོག་དུག་གིས་དེ་དག་གི་ཁྱད་ཚུལ་སྟོན་པར་བྱེད། དེ་དག་ལས་ཀྱང་ much, far, a lot, even བཅས་བཀོལ་བྱུང་ཆེ།

You must be $\left\{ \begin{array}{l} \text{much} \\ \text{far} \\ \text{a lot} \end{array} \right\}$ more careful next time. (ཐེངས་ཇེས་མར་ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱར་བས་གཞན་པ་གཞན་པ་བྱེད་དགོས།)

- He has been admitted to that university. What's even better, he has also won a scholarship. (ཁོ་སྒྲིབ་བྱ་ཆེན་མོ་དེར་ཚུད། དེ་ལས་ཀྱང་བཟང་བ་ཞིག་ལ་ཁོ་ལ་དེ་དུང་སྒྲིབ་ཡོན་ཐོབ་པ་རེད།)

*དོ་སྐྱར་བྱ་ཡུལ།

a. much, far, a lot བཅས་ཀྱིས་བསྐྱར་ཆོག་ too (ཚད་ཆེ་དག་པ་)ཡི་ཁྱད་ཚུལ་ཀྱང་སྟོན།

It's $\left\{ \begin{array}{l} \text{much} \\ \text{far} \\ \text{a lot} \end{array} \right\}$ too cold today (དེ་རིང་གནམ་གཤིས་གྲང་ཐག་ཚད་བཞག་)

b. by far ཡིས་ཕྱུང་བུ་གི་ཁྱད་ཚུལ་སྟོན་ལ། ཚད་ཉ་ཅང་ཆེ་བའམ་ཉ་བག་ཉ་ཅང་ཆེ་བའི་དོན་ཡིན་ལ་བསྐྱར་པའི་དོན་ཡོད།

- He is by far the best student I've ever taught. (ཁོ་ནི་ངས་སྒྲིབ་བྱས་ཚད་ཀྱི་སྒྲིབ་མ་ཆེས་ཡག་ཤོས་དེ་ཡིན།)
- Don't you think that she is by far the most beautiful girl in our class? (ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོ་མོ་ནི་ང་ཚོའི་འཛོན་གྲུའི་ནང་གི་བུ་མོ་ཆེས་མཛེས་ཤོས་དེ་རེད་བསམ་གྱི་མི་འདུག་གམ།)

IV. Substitution བརྒྱུད་ཅེས།

- He plays much better than John. (ཁོས་རོན་ལས་ཡག་པོ་དཀྱོག་ཤེས་གྱི་ཡོད།)
- George is a far better dancer than I. (ལྷོ་ལྷོ་ནི་ང་ལས་ཡག་ཐག་ཚད་ཀྱི་ཞབས་བྲོ་པ་ཞིག་རེད།)
- Frank said America is beautiful. But I think Europe is even more beautiful. (ཕྱུ་རན་བི་ཡིས་ཨ་མེ་རི་ཀ་མཛེས་པོ་འདུག་ཟེར། འོན་ཀྱང་ངས་ཡོ་རོབ་དེ་བས་ཀྱང་མཛེས་བསམ་གྱི་འདུག།)

- Studying Latin is a great deal more difficult than studying English. (ལ་ཏིན་ཡི་གེ་སྒྲིང་རྒྱ་ནི་དབྱིན་ཡིག་སྒྲིང་རྒྱ་ལས་ཁག་པོ་ཞིང་ག་ཡོད་པ་རེད།)

Lesson 126: Playing the Piano རྩོམ་སྟེང་དགྲོལ་བ།

1. Dialogue ཁ་བད།

Able: How long have you been playing the piano, Nancy?

Nancy: For about ten years.

Able: Wow! That's a long time. Can you teach me how to play?

Nancy: No problem.

ཨ་བོལ། ནན་སའེ། རྩོམ་སྟེང་དགྲོལ་ག་ཙམ་ཞིག་ལ་རྩོམ་སྟེང་དགྲོལ་བ་ཡིན་ནམ།

ནན་སའེ། ཕ་ལ་ཆར་ལོ་བརྒྱའི་རིང་ལ།

ཨ་བོལ། ཨ་ཙྰ། དེ་ང་མ་དུས་ཆོད་རིང་པོ་ཞིག་རེད། རྩོམ་སྟེང་དགྲོལ་རྩོམ་ཁྱེད་ན་འགྲིག་གམ།

ནན་སའེ། ལོས་ཆོག

II. Key points

1. play the piano རྩོམ་སྟེང་དགྲོལ་བ། *play, vt. དགྲོལ་བ། (སྟོ་ལོའི་རིགས་) རྩོམ་སྟེང་ piano, n. རྩོམ་སྟེང་།

*དོ་སྒྲུང་བྱ་ཡུལ།

a. རོ་ལ་ཆས་དགྲོལ་བའི་དོན་སྟོན་སྐབས། འདི་ལྟར་འབྲི་དགོས། play + the + རོ་ལ་ཆས་ཀྱི་མིང་།

He is good at playing	<div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 5px; display: inline-block;"> the piano. the trumpet. the guitar. </div>	(ཁོ་རྩོམ་སྟེང་དགྲོལ་བར་དུང་འབྲད་པར་སྒྲུ་སྟེན་དགྲོལ་བར་མ་ཁམས།)
-----------------------	--	---

b. སྟོ་ལོའི་རིགས་རྩོམ་སྟེང་དགྲོལ་བའི་དོན་སྟོན་སྐབས། འདི་ལྟར་འབྲི་དགོས། play + སྟོ་ལོའི་རིགས་ཀྱི་མིང་།

He plays the basketball well. (✕)

He plays basketball well. (✓) (ཁོ་ལན་ཆེད་ཡག་པོ་རྩོམ་སྟེང་གི་ཡོད།)

སྟོ་ལོ་གཞན་པ་དཔེར་ན། rugby (ཀན་ལན་སྟོ་ལོ།), badminton (བྱ་སྟོ་སྟོ་ལོ།), soccer (ཀར་ཆེ་སྟོ་ལོ།), volleyball (ཕའེ་ཆེད་སྟོ་ལོ།), tennis (ཁང་ཆེད་སྟོ་ལོ།) སྟོ་ལོ་སྟེང་གི་ཡོད། དེ་དག་play དང་མཉམ་དུ་བཀོལ་སྐབས། ཆར་མའི་སྟོན་ལ་the སྟེང་སྟེང་མི་རུང་།

2. For about ten years. (ཕ་ལ་ཆར་ལོ་བརྒྱའི་རིང་།)

*སྐབས་འདིར་about བྱི་བརྒྱན་ཆོག་ཡིན་ལ། (ཕ་ལ་ཆར་) གྱི་དོན་སྟོན་པ་དང་། དེའི་ཐུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་བྲག་གི་གངས་ཀ་འབྲི་དགོས།

<div style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; padding: 0 5px; display: inline-block;"> about some around approximately </div>	+ གངས་ཀ་ + མིང་ཆོག ཕ་ལ་ཆར་ལོ་རིང་།
--	------------------------------------

*approximately, adv. ཕ་ལ་ཆར་། ཉ་ལམ།

- Some twenty passengers were injured in the traffic accident. = About twenty passengers... = Approximately twenty passengers... (འགྲིམ་འགྲུལ་ཆག་སྟོ་དེའི་ནང་ཉ་ལམ་འགྲུལ་པ་ཉི་ཉུ་མས་པ་རེད།)

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྒྲིང་ཆའི་ཁ་སྒྲིང་དགོས།

1. Betty _____ kindergarten for approximately twelve years. (A) has teaching (B) has been teaching (C) taught (D) was teach
2. Steve is a _____ student than his brother, Larry. (A) even better (B) great better (B) far better (D) lot better
3. Charlie has been studying the organ for ten years. As a result, _____. (A) he is really good at playing the organ (B) he isn't good at playing the organ (C) he is good to play the organ (D) he is really bad at playing the organ
4. _____ fifty people came to the job interview. (A) Around (B) Round (C) Approximate (D) Somewhat
5. Grace is very good at _____. (A) playing tennis (B) playing the tennis (C) play tennis (D) the tennis and playing

Lesson 127: An Honest Man

I. Reading ལྟོ་སྒྲིག་

If you are honest, people will trust you. It is important for a person to have a reputation for being honest. If a person is dishonest, no one will want to be his friend. He will soon become an outcast. On the other hand, an honest man wins the respect of others. Honesty is, indeed, the best policy.

གལ་ཏེ་ཁྱེད་མི་གཞན་དྲུང་ཞིག་ཡིན་ན། མི་རྒྱུས་ཀྱིས་ཁྱེད་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་རེད། མི་ཞིག་ལ་ཆ་བཞག་ན། གཞན་དྲུང་བའི་མཚན་སྟན་ལྟན་ལྟ་ནི་གལ་ཆེན་པོ་རེད། གལ་ཏེ་མི་ཞིག་གཞན་དྲུང་མིན་ཆོ། ཁོ་ལ་གྲོགས་པོ་བྱེད་འདོད་པའི་མི་ཡོད་པ་མ་རེད། མི་འགྲུངས་བར་ཁོ་མི་གྲལ་ན་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་འགོ་བ་རེད། རྒྱགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། གཞན་དྲུང་བའི་མི་ལ་གཞན་གྱི་བརྩི་བཀུར་བྱེད་པ་ཡིན། དངོས་གནས་བཤད་ན། གཞན་དྲུང་ནི་མི་དུས་ལེགས་ཤོས་དེ་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆོག་དབེ་འགྲེལ།

1. honest, *adj.* གཞན་དྲུང་པོ། *dishonest, *adj.* གཞན་དྲུང་མིན་པ།; honesty, *n.* གཞན་དྲུང་། || Don't believe anything Kirk says; he's very dishonest. (ཁིར་ཁིས་ཅི་བཤད་ལ་ཡིད་ཆེས་མ་བྱེད། ཁོ་ཙོ་མ་གཡོ་ཅན་ཞིག་རེད།)
2. trust, *vt.* ཡིད་ཆེས་བྱེད་པ། ཡིད་ཆོན་པ། || Barbara is so naive; she trusts everyone she meets. (སྒྱ་རྟི་ར་ཙོ་མ་བསམ་མེད་རེད། ཁོ་ཙོ་མ་མི་ཐུག་ཆད་ཆང་མར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)
3. reputation, *n.* མཚན་སྟན་གསལ། || That restaurant has a reputation for good food and service. (ཟེ་ཁང་དེ་བཟའ་བཏུང་དང་ཞབས་ཞུ་ལག་པོའི་ཐོག་ནས་མཚན་སྟན་གསལ་ཡོད།)
4. outcast, *n.* མི་གྲལ་ལ་མེད་པ། གྲལ་དུ་མི་ཚུད་པ། || Poor Frank has never had any friends. He's always been an outcast. (ཉམ་ཆུང་སྤྱི་རན་ཁི་ལ་གྲོགས་པོ་གཅིག་ཀྱང་མེད། ཁོ་ནམ་ཡིན་ཡང་མི་གྲལ་དུ་ཚུད་མེད།)
5. respect, *n.* བརྩི་བཀུར། & *vt.* བརྩི་བཀུར་བྱེད་པ། || The employees have a lot of respect for the boss. (སྐྱ་བ་དེ་དག་སྤྱིན་བདག་ལ་བརྩི་བཀུར་གིན་ཏུ་ཆེ།)
6. Honesty is the best policy. (གཞན་དྲུང་པོ་ནི་དུས་ལེགས་ཤོས་དེ་རེད།) *policy, *n.* ཐབས་རྒྱུ། མིན་རྒྱུ།

III. Grammar points བད་སྒྲིང་དཀའ་གནད།

སྤྱི་བ་ཆོན་འདིར if ལས་གྲུབ་པའི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཆོག་དང་དེའི་བཀོལ་ཐབས་མཚམས་སྒྱུར་བྱ་རྒྱ།
མཚམས་སྒྱུར་གྱི་ཆོག if ཡིས་བྱ་བའི་བྱད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་བཞིག་དྲངས་ཏེ་ཆོག་གྲུབ་གཙོ་བོའི་བྱད་ཆོས་སྟོན་པ་དེས་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་དོན་སྟོན་པ་དང་། ང་ཆོས་དེ་ལ་ཆ་འཛིག་གི་ཆོག་ཅེས་ཀྱང་ཟེར་གྱི་ཡོད།

1. སྒྱིང་བཏང་ if ཡིས་གྲུབ་པའི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚོག་ལ་གཤམ་གསལ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད།

a) ཆ་རྒྱུན་གྱི་དོན་རྒྱུད་རྒྱུན་པ། If + བྱེད་པོའི་ཚོག་ + བྱ་ཚོག་གི་མ་གཞུགས།

བྱེད་པོའི་ཚོག་ +		will	+ བྱ་ཚོག་གི་མ་གཞུགས།
		may	
		can	
		should	

- If John has money, he will build a library in his neighborhood. (གལ་ཏེ་ཚོན་ལ་དངུལ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། ཁོས་ཁོ་ཆང་གི་ཉེ་འགྲམ་དུ་དཔེ་མཛོད་ཁང་ཞིག་བསྐྱུན་འོང་གི་རེད།)

གོང་གི་དཔེར་བཅོམ་ལས། ང་ཚོས་ཚོན་གྱིས་དཔེ་མཛོད་ཁང་སྐྱུན་རྒྱུ་ནི་ཁོ་ལ་རྒྱ་ཡོད་དགོས་པའི་ཆ་རྒྱུན་གྱི་སྟེང་ལ་བཞག་ཡོད་པ་ལས། ཚོན་ལ་ད་ལྟ་དངུལ་ཡོད་མེད་གཏན་འཁེལ་མེད། སྐབས་འདེར་ if ཡིས་དྲངས་པའི་བྱ་བའི་བྱེད་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚོག་གྲུབ་པ་ལ་བ་ནི་ཆ་རྒྱུན་སྟོན་པའི་ཚོག་གྲུབ་པ་ལ་བ་རང་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ when, once (ནམ་ཞིག་), unless (མ་གཏོགས་)བཅས་གྱིས་དྲངས་པའི་ཚོག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དང་འདྲ་བར། ཚོག་གྲུབ་ནང་གི་བྱ་ཚོག་དེས་པར་དུ་ད་ལྟ་བ་ཡིན་དགོས་པ་མ་ཟད། ཚོག་གྲུབ་གཙོ་བོར་བྱ་ཚོག་གི་ཚོག་གོགས་ will དང་། may, can, should སྟགས་དེས་པར་དུ་ཡོད་དགོས།

- If I have time, I may call you. (གལ་ཏེ་ང་ལ་ཁོམ་ལོང་ཡོད་ཆོ། ངས་ཁྱོད་ལ་ཁ་པར་གཏོང་གི་ཡིན།)
- If you don't help me, I can't finish on time. (གལ་ཏེ་ཁྱོད་གྱིས་ང་ལ་རོགས་རམ་མ་བྱེད་ན། ངས་དུས་ཐོག་དུ་འགྲུབ་མི་ཐུབ།)

སྒྲིབ་ཚན་འདིའི་ནང་གི་ if ཡིས་གྲུབ་པའི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚོག་ནི་བཞོལ་སྤངས་འདི་ཡིན།

- If you are honest, people will trust you. (གལ་ཏེ་ཁྱོད་གཞུང་དྲང་ཡིན་ན། མི་རྣམས་གྱིས་ཁྱོད་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས་འོང་གི་རེད།)

གོང་གི་དཔེར་བཅོམ་ལས། ང་ཚོས་ཁྱོད་གཞུང་དྲང་ཡིན་མིན་མི་ཤེས་པ་དང་ཁྱོད་གྱིས་མི་རྣམས་ལ་རང་ཉིད་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་དུ་འཇུག་འདོད་ན་ཆ་རྒྱུན་ནི་དེས་པར་དུ་མི་གཞུང་དྲང་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཤེས།

b). ད་ལྟའི་དོན་དངོས་ལས་ལྟོག་པ་སྟོན་པ། If + བྱེད་པོའི་ཚོག་ + བྱ་ཚོག་འདས་པ།

བྱེད་པོའི་ཚོག་ +		would	+ བྱ་ཚོག་གི་མ་གཞུགས།
		might	
		could	
		should	

- If John had money, he would build a school. (གལ་ཏེ་ཚོན་ལ་དངུལ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། ཁོས་སྒོ་བ་གྲུ་ཞིག་བསྐྱུན་ཆང་ཡོད་པ་རེད།--- ཚོན་གྱི་ད་ལྟ་ཁོ་ལ་དངུལ་ཡོད་པ་མ་རེད།)

ཚོག་གྲུབ་འདིའི་ if ཡིས་དྲངས་པའི་ཚོག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་ཁོད། had ནི་ have (ཡོད་པ)ཡི་འདས་པ་ཡིན་ལ། ཚོག་གྲུབ་གཙོ་བོར་ཡང་བྱ་ཚོག་གི་ཚོག་གོགས་ will ཡི་འདས་པ་སྟེ་ would བཞོལ་ཡོད་པས། ཚོག་འདིའི་འཛོན་ལ་ད་ལྟ་དངུལ་མེད་པ་ཤུགས་ནས་བསྟན་ཡོད། དེ་ཡང་ཚོག་གྲུབ་ཉིལ་བོ་ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ་དོ་མ་ལས་ལྟོག་པའི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚོག་ཡིན།

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། if ཡིས་དྲངས་པའི་ཚོག་གྲུབ་པ་ལ་བ་བྱ་ཚོག་ be ཡོད་ཆོ། བྱེད་པོའི་ཚོག་གང་ཟག་གི་ཆབ་ཚོག་གང་ཞིག་ཡིན་རུང་མཐའ་གཅིག་དུ་were བཞོལ་དགོས།

- If you were in my shoes, what would you do? (གཤམ་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱི་ཁ་ལྔ་ལྟར་ཡོད་ཆོ། ཁྱེད་ཀྱིས་གང་འདྲ་བྱས་ཤིང་གི་ རེད།)
- If he were here, he might enjoy a happy life. (གཤམ་ཏེ་ཁོ་འདིར་བསྐད་ཡོད་ཀྱི་ན། ཁོས་འཚོ་བ་སྦྱིད་པ་ཞིག་རེ་ཡོད་ ལས་ཆེ།)

c). འདས་པའི་དོན་དངོས་ལས་ལྡོག་པ་སྟོན་པ། If + བྱད་པོའི་ཚིག་ + had + བྱ་ཚིག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ།

བྱད་པོའི་ཚིག་ +		would		+ have + བྱ་ཚིག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ
		might		
		could		
		should		

- If he had seen the result yesterday, he could have been disappointed. (གཤམ་ཏེ་ཁ་སང་ཁོས་མཐུག་འབྲས་ དེ་མཐོང་ཡོད་ཀྱི་ན། ཁོ་རེ་ཐག་ཆད་ཡོད་ངེས་ཡིན། --- འོན་ཀྱང་ཁོས་དེ་མཐོང་མེད་ལ་རེ་ཐག་ཆད་མེད།)
- If I had met Jane ten years ago, I might have married her. (གཤམ་ཏེ་ང་ལོ་བཅུ་ཉི་ལྔ་ལ་ལྷན་དང་ཐུག་ཡོད་པ་ ཡིན་ན། ང་ཁོ་མོ་དང་གཉེན་བསྐྱེགས་ཡོད་ཀྱང་སྲིད། -- འོན་ཀྱང་ལོ་བཅུ་ཉི་ལྔ་ལ་ང་ཁོ་མོར་ཐུག་མེད་པས་ཁོ་མོ་དང་ཆང་ས་བརྒྱབ་མེད་པ།)

d). མ་འོངས་པའི་གནས་ཚུལ་ལས་ལྡོག་པ། If + བྱད་པོའི་ཚིག་ + should + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞུགས།

བྱད་པོའི་ཚིག་ +		would		+ བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞུགས།
		might		
		could		
		should		

- If it should rain, I would stay at home. (གཤམ་ཏེ་ཆར་བབས་པ་ཡིན་ན། ང་ཁྱིམ་དུ་འདུག་རྒྱུ་ཡིན།)
- If he should be late again, I might punish him. (གཤམ་ཏེ་ཁོ་ཡང་སྐར་ཇེས་སུ་ལུས་ཆོ། ངས་ཁོ་ལ་ཆད་པ་གཙོད་སྲིད།)

*དོ་སྣང་བྱ་ལུ།

1). མ་འོངས་པའི་གནས་ཚུལ་ལས་ལྡོག་པའི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚིག་ཏུ། If ཡིས་འདས་པའི་ཚིག་གྲུབ་པའི་བར་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་ should བཏོལ་དགོས།

• If he should be willing to help me, I could finish all the work in no time. (གཤམ་ཏེ་ཁོས་ང་ལ་རོགས་ རམ་བྱེད་མོས་པ་ཡིན་ན། ངས་ལམ་སང་བྱ་བ་ཚང་མ་བསྐྱབས་ཆར་ངེས་ཡིན།)

2). མ་འོངས་པའི་གནས་ཚུལ་དཔྱད་པའི་ཆེད་ཀྱིས། གཤམ་ཏེ་ང་ཚོས་མ་འོངས་པའི་གནས་ཚུལ་འབྱུང་སྲིད་ལས་ཆེ་སྟམ་སྐབས་ཚིག་གྲུབ་ གཙོ་བོའི་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་ལ will, can, may སྟོན་སྲིད་ནས། འབྱུང་སྲིད་པའི་ཚད་ཆེ་བ་ནན་གྱིས་སྟོན་དགོས། མ་འོངས་པའི་ གནས་ཚུལ་གང་དེ་འབྱུང་སྲིད་པའི་ཚད་ཆུང་ཆུང་བར་སྟམ་ཆོ། ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོའི་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་ནི་འདས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། would, could, might སྟོན་དགོས།

བསྐྱར་དང་།

- If it should rain tomorrow, we would cancel the picnic. (གཤམ་ཏེ་སང་ཉིན་ཆར་བ་བབས་པ་ཡིན་ན། ང་ ཚོས་གྲོང་ཁག་གཏོང་རྒྱ་ཅིས་མེད་གཏོང་གི་ཡིན། -- ངས་བསམས་ན་སང་ཉིན་ཆར་བ་འབབ་སྲིད་ཀྱི་མ་རེད།)
- If it should rain tomorrow, we will cancel the picnic. (གཤམ་ཏེ་སང་ཉིན་ཆར་བ་བབས་པ་ཡིན་ན། ང་ ཚོས་གྲོང་ཁག་གཏོང་རྒྱ་ཅིས་མེད་གཏོང་གི་ཡིན། -- ངས་བསམས་ན་སང་ཉིན་ཆར་བ་འབབ་སྲིད་ཀྱི་རེད།)

2. if ཡི་སྒྲུང་ཚུལ།

if ཡིས་དྲངས་པའི་ཚིག་གྲུབ་ལས་བའི་ཁྱོད་དུ་གཤམ་ཏེ་ were, should འཇམ་ཡང་ན་[had + བྱ་ཚིག་གྲུབ་ཅིན་འདས་པ་]ཡོད་ཆོ། if བསྒྲུང་ཚིག་ལ། were, should འཇམ་ཡང་ན་ had བཅས་པ་བྱེད་པའི་ཚིག་གི་ཚྲིན་ལ་འཛོག་དགོས།

- If he were ill, I would take care of him. = Were he ill, I would take care of him. (གཤམ་ཏེ་ཁོ་ན་པ་ཡིན་ན། ངས་ཁོ་ལ་ལྟ་སྦྱོང་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།)
- If he should stop helping me, my plan could be ruined. = Should he stop helping me, my plan could be ruined. (གཤམ་ཏེ་ཁོས་ང་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་མཆོམས་བཞག་ཆོ། ངའི་འཆར་གཞི་འཕྲོ་བསྐྱལ་ཏུ་འགྲོ་གི་རེད།)
- If he had learned about the result, he might have been angry. = Had he learned about the result, he might have been angry. (གཤམ་ཏེ་ཁོས་མཐའ་འབྲས་དེ་ཤེས་པ་ཡིན་ན། ཁོ་ཁོང་ཁྱོ་ལ་ངས་ཡོད་མྱོང་།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. If you are honest, people will trust you. (གཤམ་ཏེ་ཁྱོད་གཞུང་དྲང་ན། མི་ནམས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་རེད།)

- If it doesn't rain tomorrow, we will have a barbeque. (གཤམ་ཏེ་སང་ཉིན་ཆར་པ་མ་བབས་ན། ང་ཚོ་ཕྱིར་ལ་ག་ཐེག་མ་ཐ་རུ་འགོ་རྒྱུ་ཡིན།)
- You can go to Greg's party if you get an "A" on your test. (གཤམ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུགས་ལ་"A" ཐོབ་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་རོས་ཀྱི་ཡི་སྒྲུང་ཚིག་ལ་སོང་ཆོག)
- If I'm accepted, I may go to Harvard to study management. (གཤམ་ཏེ་ང་སྤངས་པ་ཡིན་ན། ང་རང་ཉར་ཁྱོད་སྤྱོད་ཆེན་ལ་དོ་དམ་རིག་པ་སྦྱོང་དུ་ཕྱིན་ཆོག་པ་རེད།)

2. If a person is dishonest, no one will want to be his friend. (གཤམ་ཏེ་མི་ཞིག་གཞུང་དྲང་མིན་ཆོ། ཁོ་ལ་གྲྱགས་པོ་བྱེད་འདོད་པའི་མི་ཡོད་པ་མ་རེད།)

- If Kathy had the time, she would visit you. (གཤམ་ཏེ་ཁའེ་སའེ་ལ་ཁོ་མ་ཡོད་ཡོད་ཆོ། ཁོ་མོ་ཁྱོད་ལ་མཆོམས་འདྲིར་ཡོང་གི་རེད།)
- I might call him if I knew his phone number. (གཤམ་ཏེ་ངས་ཁོའི་ཁ་པར་ཨང་གྲངས་ཤེས་ཆོ། ངས་ཁོ་ལ་ཁ་པར་རྒྱག་མྱོད།)
- He wouldn't have been angry if you had spoken more politely. (གཤམ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་ཡོད་རྒྱུ་ན་ཁོ་རང་ཁོང་ཁྱོ་ལ་ངས་མྱོང་གི་མ་རེད།)

Lesson 128: The Job Interview ལས་ཀའི་ཁ་རྒྱགས།

1. Dialogue ཁ་བད།

Carrie: How did the job interview go?

འཛོ་ཁི། ཡག་པོ་ཞེ་དག་བྱུང་སོང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

Jock: It went very well. Thanks.

ཁ་རོས། གྲུང་སི་དེའི་མིང་ལ་ག་རེ་ཟེར།

Carrie: What's the name of the company?

འཛོ་ཁི། གྲུང་ཏུ་ཅི་ས་འཁོར།

Jock: Chunghwa Computers.

Carrie: I've heard it has a good reputation.

ཁ་རོས། དེ་ལ་མཆོན་སྟན་གྲགས་ཡག་པོ་ཡོད་པ་ངས་ཐོས་ཐྱོང་།

Jock: That's why I applied for a job there.

འཛོ་ཁི། དེ་ནི་ངས་དེ་གར་ལས་ཀ་འཛོལ་བའི་རྒྱུ་མཆོན་ཡིན།

ཁ་རོས། ཁ་རྒྱགས་ག་འདྲ་བྱུང་སོང་།

II. Key Points གནད་གྱི་མེད་མེད་

1. interview, *n.* ཁ་རྒྱུགས། ཐུག་འཕྲད། || I always wear my best clothes to an interview. (ངས་ནམ་ཡིན་ཡང་རང་གི་དྲིན་གྱི་ཁྱོད་གོས་ཡག་ཤོས་ཁྱོད་ནས་ཁ་རྒྱུགས་སྤྱོད་དུ་འགྲོ་བ་རེད།)
2. How did the job interview go? (ལས་ཀ་འདི་ཁ་རྒྱུགས་དེ་ག་འདྲ་བྱུང་སོང་།) *སྐབས་འདིའི་ go རྒྱ་བ་ག་འདྲ་བྱུང་མིན་གྱི་དོན་ཡིན། || Everything is going very well. (བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཡག་པོ་འབྱུང་བཞིན་ཡོད།); How is your plan going? (ཁྱེད་གྱི་འཆར་གཞི་ག་འདྲ་འབྱུང་གི་འདུག)
3. company, *n.* གྲུང་སྤྱི།
4. reputation, *n.* མཚན་སྒྲན་གྲགས། || Peter has a reputation as a grammarian. (པེ་ཏེ་ཐེར་ལ་བད་སྤྱོད་མཁས་པའི་མཚན་སྒྲན་ཡོད།)
5. apply, *vi.* རེ་འདུན་ལུ་བ། *apply for a job ལས་གནས་རེ་འདུན་ལུ་བ། ལས་ཀ་འཛོལ་བ། || After his graduation, Chris immediately applied for a job. (ཁི་རོས་སི་ཡིས་མཐར་ཕྱིན་མ་ཐག་དུ་ལས་ཀ་ཞིག་རེ་འདུན་ལུ་བ་རེད།)

III. གནད་ཀྱི་བྱས་ནས་སྤྱོད་ཆའི་ཁ་སྤྱོད་དགོས།

1. If she had been in school, I _____ her. (A) might see (B) will see (C) would have seen (D) may have seeing
2. If I see your brother, I _____ him you are looking for him. (A) will tell (B) would have told (C) might have told (D) can told
3. Chris told his girlfriend if he had enough money, he _____ her a car. (A) would have bought (B) would buy (C) wouldn't have (D) will buy
4. If Helen doesn't go, I _____, either. (A) will (B) won't (C) might (D) wouldn't
5. He _____ it to you if you had asked him. (A) would given (B) will give (C) would have given (D) would have gave
6. How is _____? (A) you going (B) your day going (C) you're going with your day (D) your day to gone

Lesson 129: Seven Years' Bad Luck ལོ་བདུན་གྱི་ལས་དབང་སྐྱུག་པོ།

I. Reading ལྟོ་སྒྲིག་

I have a very superstitious friend called Mack. He thinks that if he breaks a mirror, he will have seven years' bad luck. As a result, Mack doesn't have any mirrors in his house. But not all superstitions are about bad luck. For instance, Mack also believes that if he drops his chopsticks, someone will invite him to dinner. So, Mack is always dropping his chopsticks and waiting for an invitation.

ང་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆེ་བའི་གྲོགས་པོ་ཞིག་ཡོད་པའི་མིང་ལ་མའེ་ཁི་ཟེར། ཁོ་འདི་བསམ་པར་གཤམ་སྤྱོད་ཁོས་མེ་ལོང་ཞིག་བཅག་པ་ཡིན་ན་ཁོ་ལ་ལོ་བདུན་གྱི་ལས་དབང་སྐྱུག་པོ་འབྱུང་གི་རེད་སྐྱུམ་གྱི་ཡོད། དེའི་ཕྱིར། མའེ་ཁི་འདི་ཁང་པའི་ནང་དུ་མེ་ལོང་གཅིག་གྲུང་མེད། འོན་ཀྱང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆེད་ལས་དབང་སྐྱུག་པོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས་མ་ཁུ་བ། དཔེར་ན། ཡང་མའེ་ཁི་ཡིས་གཤམ་ཏེ་ཁོ་འདི་ཐུང་མ་སར་ཟག་པ་ཡིན་ན་མི་ཞིག་གིས་ཁོ་རང་མགོན་ལ་འབོད་གྱི་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་གྱི་ཡོད། དེའི་སྐབས་ཀྱིས། མའེ་ཁི་ཡིས་རྟག་པར་ཐུང་མ་སར་འཕེན་བཞིན་གནད་ལུ་སྐྱུག་བསྟེན་ཡོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. luck, *n.* ལས་དབང་། *bad/good luck ལས་དབང་སྐྱུག་པོ་ཡག་པོ། || I really had good luck today. I found \$100 on the street. (དེ་རིང་ང་ལས་དབང་ཡག་པོ་འདུག ངས་ཁྱོད་ནས་སྤྱོད་བརྒྱ་ཆེད་བྱུང་།)

2. superstitious, *adj.* མྲོ་སྤྲོ་བ་ཡིན་པ། *superstition, *n.* མྲོ་སྤྲོ་དང། || Superstitious people believe that Friday the 13th is an unlucky day. (མྲོ་སྤྲོ་དང་ཅན་ནམས་ཀྱིས་ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཉེ་གནའ་པ་སངས་ནི་ཉིན་ནག་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་གྱི་ཡོད།)
3. break, *vt.* གཅོག་པ། * (དུས་གསུམ། break, broke, broken.) || I'm sorry. I accidentally dropped your radio and broke it. (དགོངས་པ་མ་ཆོམ། ངས་སྟབས་མ་ལེགས་པར་བྱོད་གྱི་སྒྲི་སྒྲི་ལའོར་ལོ་སར་ལྷང་སྟེ་བཅག་སོང།)
4. mirror, *n.* མེ་ལོང་། ཤེལ་སྒྲི།
5. chopstick, *n.* ཐུར་མ། (སྒྱིར་བཏང་མང་ཆོག་བཞེད་གྱི་ཡོད།) *a pair of chopsticks ཐུར་མ་ཆ་གཅིག
6. invite, *vt.* མགོན་འབོད་བྱེད་པ། གདན་འདྲེན་ཞུ་བ། *invite + མི + to dinner/lunch. མི་ཞིག་དགོང་ཟས་ཉིན་གོང་གི་ཟས་ལ་གདན་འདྲེན་ཞུ་བ། || Did you get invited to Professor Chen's retirement party? (ཁྱེད་རང་དགེ་རྒྱུ་ཆེན་མོ་ཁྱེད་ལགས་ཀྱི་ལས་བྱུང་དལ་གསོའི་གསོལ་སྟོན་ལ་གདན་འདྲེན་ཞུས་བྱུང་ངམ།)
7. wait, *vi.* སྒྱག་པ། *wait for + མིང་ཆོག་ ""ལ་སྒྱག་པ། || The driver said to the passengers, "Wait for the bus to stop before you stand up." (ཁ་ལོ་བ་དེས་འགྲུལ་བ་ནམས་ལ་བཤད་རྒྱུར། སྒྱི་སྒྱིད་རྒྱངས་ལའོར་གཞིན་ས་འདུག་རག་བར་དུ་ཡར་མི་ལངས་བར་སྒྱག་སྟོན།)
8. invitation, *n.* གདན་ཞུ། *at the invitation of + མི། = at one's invitation || I went to the wedding at the invitation of the bride. (ང་བག་མའི་གདན་ཞུས་ལྟར་གཉིན་སྟོན་དེར་ཞུགས་པ་ཡིན།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྒྲིབ་ཆོན་འདིར་དུས་སྟོན་པའི་མིང་ཆོག་གང་ཞིག་བདག་གི་བའི་མིང་དུ་བཞོལ་སྟངས་དང་། དེ་མིན་ not དང་ all ཡིས་གྲུབ་པའི་ཆ་ཤས་དགག་པའི་དགག་ཆོག་གི་བཞོལ་སྟངས་མཚམས་སྟོར་བྱ་རྒྱ།

1. དུས་སྟོན་པའི་མིང་ཆོག་ནི་གང་ཟག་སྟོན་པའི་མིང་ཆོག་དང་འདྲ་བར་བདག་གི་བའི་མིང་དུ་བཞོལ་ཆོག
  - He thinks that if he breaks a mirror, he will have seven years' bad luck. (ཁོའི་བསམ་པར་གལ་སྟངས་མེ་ལོང་ཞིག་བཅག་པ་ཡིན་ན་ཁོ་ལ་ལོ་བདུན་གྱི་ལས་དབང་སྒྲི་པོ་འབྱུང་གི་རེད་སྟེ་མི་ཡོད།)
  - The hospital is about two hours' drive from here. (སྤྱི་ཁང་དེ་འདི་ནས་དུས་ཆོད་གཉིས་ཙམ་གྱི་མོ་ཁའི་ལམ་ཐག་ན་ཡོད།)
  - Our school is only ten minutes' walk away. (ང་ཚོའི་སྒྲིབ་གླེང་མ་བཅུའི་རྒྱ་ཐང་གི་ལམ་ཐག་ན་ཡོད།)

གོང་གསལ་དཔེར་བརྗོད་ཐག་ནང་གི་ seven years' དང་ two hours' བཅས་མང་ཆོག་ཡིན་པས། བདག་གི་བའི་རྟགས་ ' འདི་-s ཡི་རྩིས་སུ་འཛོག་དགོས།

དུས་སྟོན་པའི་མིང་ཆོག་ཕྱད་གནས་ལུལ་སྟོན་པའི་མིང་ངམ་ཡང་ན་ཆེད་མིང་ཡང་བདག་གི་བའི་མིང་དུ་བཞོལ་ཆོག

  - The city's traffic is getting worse and worse. = The traffic of the city is getting worse and worse. (གྲོང་ཁྱེར་འདིའི་འགྲིམ་འགྲུལ་ཇེ་སྒྲིག་ནས་ཇེ་སྒྲིག་ཏུ་འགོ་བཞིན་འདུག།)
  - I'm attracted to Beijing's scenery. = I'm attracted to the scenery of Beijing. (འཛིན་གྱི་ལུལ་ལྡོངས་ཀྱིས་ངའི་ཡིད་དབང་འཕྲོག།)
2. not དང་ all མཉམ་དུ་སྒྱར་ན་ཆ་ཤས་དགག་པའི་དགག་ཆོག་གྲུབ་པ་ཡིན།

- But not all superstitions are about bad luck. (འོན་ཀྱང་། རྫོངས་དད་ཚད་མ་ལས་དབང་ངན་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ།)

a. all རྒྱུ་ཚིག་(ཚད་མ)གས་ཚབ་ཚིག་(མིའམ་དངོས་པོ་ཡོད་ཚད) བྱས་ཚིག་ལ། དེའི་ཕྱོད་དུ་བསྐྱེད་ཚིག་ not བཞག་ཆེ། ཆ་ཤས་དགག་པའི་དགག་ཚིག་གྲུབ་པ་ཡིན། དེ་ལས་ཆེར་བོད་སྐད་ཀྱི་[“པས་མ་ཁྱབ”]ཅིས་པའི་དོན་དང་འདྲ།

- Not all the students passed the exam. (སློབ་མ་ཚང་མས་རྒྱགས་ཚད་འཕྲོད་པས་མ་ཁྱབ།)
- He doesn't keep all the money. (ཁོས་དདུལ་ཡོད་ཚད་ལ་བདག་པོ་བྱེད་པ་ནི་མིན།)

*དོན་ལྡན་ལྟ་ལ།

བད་སློད་ཀྱི་ལུག་ལྟར་ན་ not དེ་ all ཡི་ཕྱ་རྗེས་གང་ལ་སྦྱར་རུང་ཆ་ཤས་དགག་ཚིག་གྲུབ་པ་ཡིན་པས། ལ་ལ་ཞིག་གིས་གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་དོན་འདྲ་བར་བཞེད།

- Not all the students passed the exam. (སློབ་མ་ཚང་མས་ནི་རྒྱགས་འཕྲོད་ཡོད་པ་མ་རེད།) = All the students did not pass the exam. (སློབ་མ་ཚང་མས་རྒྱགས་མ་འཕྲོད་པ་རེད།)
- All that glitters is not gold. (འོད་འཆར་བ་ཐམས་ཅད་གསེར་མ་ཡིན།) = Not all that glitters is gold. (འོད་འཆར་བ་ཐམས་ཅད་གསེར་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ།)

འོན་ཀྱང་དེ་དང་རབས་ཀྱི་ཨ་རིའི་དབྱིན་ཇིའི་སྐད་ལ་སྦྱར་བཞིན་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ not དེ་ all ཡི་རྗེས་སུ་སྦྱར་ན་ཡོངས་སུ་དགག་པའི་དགག་ཚིག་གྲུབ་པར་བཞེད།

- All the students did not pass the exam. (སློབ་མ་ཚང་མས་རྒྱགས་མ་འཕྲོད་པ་རེད།)

དེ་ལྟར་ཀྱང་ཁ་དབེལ་ལ་ནི་ not དེ་ all ཡི་རྗེས་སུ་སྦྱར་རུང་། ཡོངས་སུ་དགག་པའི་དགག་ཚིག་ལ་ཅི་མི་རུང་སྟེ། དཔེར་ན།

- All that glitters is not gold. (འོད་འཆར་བ་ཐམས་ཅད་གསེར་མ་ཡིན།) ལྟ་བུ།

གང་ལྟར་བད་སློད་ལ་གཅིག་ཆེ་མཁན་ཆོས་གཤམ་ལྟར་སྦྱར་ན་ད་གཞི་དེ་ཡོངས་སུ་དགག་པའི་དགག་ཚིག་གྲུབ་པར་འདོད།

- None of the students passed the exam. (སློབ་མ་གཅིག་གིས་ཀྱང་རྒྱགས་མ་འཕྲོད་པ་རེད།)

b. all, both, every བཅས་ཀྱི་ཕྱོད་ལ་ not སྦྱར་ཆེ་དེ་དག་ཚད་མ་ཆ་ཤས་དགག་ཚིག་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན།

✧ not all...ཡོད་ཚད་མ་ཡིན་པ། (གསུམ་མཁ་གསུམ་ཡན་ཆད།)

✧ not every ... རེ་རེ་ཚད་མ་ཡིན་པ། (གསུམ་མཁ་གསུམ་ཡན་ཆད།)

✧ not both... གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ། (གཉིས་ཅན།)

- Not all my friends can sing. (ངའི་གྲོགས་པོ་ཚང་མས་གཞས་གདོང་གིས་བས་མ་ཁྱབ།)
- Not everything he says is correct. (ཁོས་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་འགྲིག་པས་མ་ཁྱབ།)

Not all my parents enjoy reading. (×)

☞ Not both my parents enjoy reading. (✓) (ངའི་པ་མ་གཉིས་ཀ་དབེ་ཆ་ལྟ་རྒྱུར་དགའ་བས་མ་ཁྱབ།)

*རྒྱ་མཚན་ནི། parents ཡིས་པ་མ་གཉིས་སྟོན་པ་ཡིན་པས། both my parents ཞེས་འབྲི་དགོས་ལ། all my parents ཞེས་པ་པ་མ་གསུམ་མཁ་གསུམ་ཡན་ཡོད་པར་གོ་བས་དེ་འདྲའི་བཞེད་པ་སྦྱངས་མེད།

c. ཡོངས་སུ་དགག་པའི་དགག་ཚིག་གཤམ་ལྟར་སྦྱར་དགོས།

none of + གངས་ཀ་གསུམ་མཁ་གསུམ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མིང་ཚིག་གས་ཚབ་ཚིག་ཚད་མ་དགག་པ།

neither of + གངས་ཀ་གཉིས་ཅན་ཀྱི་མིང་ཚིག་དང་ཚབ་ཚིག་ཚད་མ་དགག་པ།

- None of the three girls enjoys singing. (བུ་མོ་གསུམ་པོ་ཚང་མ་གཞན་གཏོང་རྒྱུ་དགའ་བོ་མེད།)
ཡང་ན་བུ་མོ་གསུམ་པོ་དེ་འདྲིན་ན་གཞན་གཏོང་རྒྱུ་དགའ་མཁན་གཅིག་ཀྱང་མེད།
- None of my friends is (ཡང་ན་ are) fond of music. (ངའི་གྲོགས་པོ་འདྲིན་ན་རྩལ་མོར་དགའ་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད།)
None of my parents smokes. (×)
Neither of my parents smokes. (✓) (ངའི་པ་མ་གཉིས་ཀས་ཐ་མག་འཐེན་གྱི་མེད།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. If he breaks a mirror, he will have seven years' bad luck. (གལ་ཏེ་ཁོས་མེ་ལོང་ཞིག་བཅག་པ་ཡིན་ན། ཁོ་ལ་ལོ་བདུན་གྱི་ལམ་འགོ་སྒྲུག་པོ་འབྱུང་གི་རེད།)
  - Have you done the day's shopping yet? (ཁྱོད་གྱིས་དེ་རིང་གི་ཉོ་ཆ་བརྒྱབ་ཚར་རམ།)
  - Time flies; we're already at the year's end. (དུས་ཚོད་བྱ་འཕུར་འཕུར་རེད། ལོ་མཇུག་ལ་སླེབས་ཚར་བཞག།)
  - The boss told me to finish the month's accounting before I leave. (སློན་བདག་གིས་ང་ལ་མ་སོང་གོང་ལ་ལྷ་འདིའི་རྩིས་བརྒྱབ་ཚར་དགོས་ཟེར།)
2. But not all superstitions are about bad luck. (འོན་ཀྱང་། རྗེས་དང་ཡོད་ཚད་ལམ་འགོ་ངན་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས་མ་བྱུང།)
  - Not every superstition is about good luck. (རྗེས་དང་རེ་རེ་ཚང་མ་ལམ་འགོ་བཟང་པོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས་མ་བྱུང།)
  - Not both of the brothers enjoy fishing. (སྒྲན་དེ་གཉིས་ཀ་ཉ་འཛིན་རྒྱུ་དགའ་བ་མ་ཡིན།)
  - Neither of the two children saw that movie. (བྱིས་པ་འདི་གཉིས་ཀས་སློག་བརྟན་དེར་བལྟས་མྱོང་མེད།)

Lesson 130: He Will Bite You དེས་ཁྱོད་ལ་སྒྲུག་ས་འོང་།

I. Dialogue ཁ་བད།

Mother: Don't pull the dog's tail!
Son: Why? What will happen if I do?
Mother: If you pull his tail, he will bite you.
Son: No, he won't. I pulled out all his teeth this morning.
 ཨ་མ། བྱི་དེའི་རྩ་མ་མ་འཐེན།
 སྤ། ཅི་ལ། ངས་འཐེན་ན་ག་རེ་འབྱུང་གི་རེད།
 ཨ་མ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་གྱིས་དེའི་རྩ་མ་འཐེན་པ་ཡིན་ན། དེས་ཁྱོད་ལ་སྒྲུག་ས་འོང་གི་རེད།
 སྤ། མ་རེད། དེས་སྒྲུག་མི་སྲིད། དེ་རིང་ཞོགས་པར་ངས་ཁོ་པའི་སོ་ཚང་མ་བལ་ཐེན་པ་ཡིན།

II. Key Points གནད་གྱི་ལྗེ་མིག

1. bite, *vt.* སྒྲུག་པ། * (དུས་གསུམ། bite, bit, bitten) || Rover, my dog, loves to bite holes in my shoes.
(ངའི་བྱི་རའོ་ཁྱེར་གྱིས་ངའི་ལྗམ་ནང་གི་བྱ་གར་སོ་འབྲད་བྱེད་པར་དགའ།)
2. pull, *vt.* འཐེན་པ། འགོག་པ། || Pull the door hard, and it will open. (སློ་ཤུགས་གྱིས་འཐེན་དང་འབྲེད་ཐུབ་གྱི་རེད།)
3. tail, *n.* མཇུག་མ། རྩ་མ།
4. teeth, *n.* སོ (tooth) ཡི་མང་ཚོག

have one's tooth

pulled out
extracted

མི་ཞིག་གི་སོ་འབལ་པ།

✧ I went to the dentist to have two of my teeth pulled out. (ང་སོ་སྒྲན་པར་སྔོན་དུ་ཕྱིན་ནས་སོ་གཉིས་འབལ་དུ་
བཅུག་པ་ཡིན།)

IV. གདམ་ཀ་བྱེད་ནས་སྔོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. _____ everything you read in the newspaper is true. (A) All (B) Would (C) Both (D) Not
2. Steve's house is about two ____ ride from my house. (A) minute (B) hours (C) days' (D) day's
3. _____ the two books is good for children to read. (A) None of (B) Neither of (C) Not all (D) All
4. Not all the beaches on this island are beautiful. *This sentence means* _____. (A) all the beaches are on this island are ugly. (B) one of the beaches on this island are ugly. (C) the beaches on this island are all beautiful. (D) the beaches on this island are not all beautiful.
5. The _____ are all very kind to the patients. (A) nurses' of the hospital (B) nurses of the hospitals' (C) nurses of that hospital (D) hospital nurses of that
6. Look at that! Your terrible dog ____ my poor cat. (A) has bitten (B) bitted (C) has biting (D) bite

Lesson 131: If I were a Millionaire གལ་སྲིད་ང་རང་རྒྱ་ཚན་ཞིག་ཡིན་རྒྱུ་ན།

I. Reading ལྟ་སྒྲོག

What would you do if you were a millionaire? Many people would buy a house or travel the world. As for me, I would start a school. If I had a school, I would start to educate many children and teach them right from wrong. Anyone will tell you that children are a country's future. If my dream comes true, I will be very happy because I will be doing my country a good service.

གལ་སྲིད་ཁྱོད་ཕྱག་པོ་ཞིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ག་རེ་བྱས་འོང་གི་རེད། མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཁང་པ་ཞིག་ཉི་བའམ་ཡང་ན་འཛམ་གླིང་ལ་ལྟ་མོར་འགྲོ་གི་རེད། ང་ལ་ཆ་མཚན་ན། ངས་སློབ་གྲྭ་ཞིག་འཛུགས་རྒྱུ་རེད། གལ་ཏེ་ང་ལ་སློབ་གྲྭ་ཞིག་ཡོད་ཆེ། ངས་བྱིས་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སློབ་གསོ་གཏོང་ཆོག་པ་དང་སླང་དོར་གྱི་གནས་བསྟན་ཆོག་གི་རེད། གལ་ཏེ་ངའི་འདུན་མ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ན། ང་དག་འ་སློ་ཆེན་པོ་སྤྲོས་ངེས་ཏེ་ངས་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཞབས་ཞུ་སྒྲུབ་བྱུང་བས་སོ།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆོག་དཔེ་འགྲེལ།

1. were, *vi.* མིང་ཆོག་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་ཆོག be ཡི་འདས་པ་ཡིན། རེ་སློབ་ཚན་ནང་ if ཡིས་དངས་པའི་ཆོག་གྲུབ་པའི་ནང་དུ་བྱ་ཆོག be ཡི་བཟླ་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཆོག་ཏུ་བཞོལ་ཡོད། || If I were you, I wouldn't do it. (ང་ཁྱོད་ཡིན་རྒྱུ་ན། ངས་དེ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་མིན།)
2. millionaire, *n.* རྒྱ་ཚན།
3. as for + མི མི་ཞིག་ལ་ཆ་བཞག་ན། *བཞོལ་སློད་བྱེད་སྐབས་རྒྱུན་པར་ཆོག་མགོར་འཛོག་ཅིང་རྗེས་སུ་ཆོག་སྟགས་འཛོག་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་ཆོག་གྲུབ་གཙོ་བོ་འཛོག་དགོས། || You two go out and have a good time. As for me, I'm going to bed. (ཁྱོད་གཉིས་སྒྲོར་ཕྱིན་ནས་ཅུང་མོ་ཡག་པོ་ཞིག་ཅུ། ང་ནི་གཉིད་རྒྱུ་ཡིན།)
4. start, *vt.* གསར་དུ་འཛུགས་པ། འགོ་འཛུགས་པ། || Father started his own business last year. (ཨ་པས་ན་ནིང་ནས་བཟུང་སྒྲུབ་གྱི་ཆོང་སྒོ་བྱུ།)
5. educate, *vt.* སློབ་གསོ་གཏོང་བ། || Peter is Chinese, but was educated in America. (པའེ་ཐེར་གྲུང་གོ་བ་རེད། འོན་ཀྱང་ཨ་མེ་རི་ཀ་ནས་སློབ་གསོ་བྱུང་བ་རེད།)
6. children, *n.* བྱིས་པ། སྤྱ་གུ་(child)ཡི་མང་ཆོག
7. teach + མི + right from wrong teach + མི + to tell right from wrong མི་ཞིག་ལ་སླང་དོར་གྱི་གནས་སྟོན་པ།
*tell right from wrong སླང་དོར་འབྱེད་པ། || That man always gets into trouble because he can't

tell right from wrong. (མི་དེས་བློ་དོར་འབྱེད་མི་ཤེས་པས་རྟག་པར་དོན་དག་ལ་ཐུག་གི་ཡོད།)

8. country, *n.* རྒྱལ་ཁབ།

9. future, *n. & adj.* མ་འོངས་པ། བྱིས་འབྱུང་། || Young Andrew has a very promising future. (གཞོན་ནུ་ཨན་ཏི་ རུའོ་ལ་མདུན་ལམ་ཡག་པོ་འདུག།); This is where I want to build my future home. (འདི་ནི་ངས་མ་འོངས་པའི་བྱིས་ གཞི་བཅའ་འདོད་ཀྱི་གནས་ཡིན།)

10. dream, *n.* སྤུལ་པས་མ། རྗེ་ལམ། || Last night I had a dream that I could fly like a bird. (མདང་དགོང་ངས་ ང་རང་གྱ་ལྟར་འཕུར་བྱེད་པའི་རྗེ་ལམ་ཞིག་རྗེས་བྱུང་།)

11. come true མངོན་དྲ་འགྱུར་བ། མངོན་འགྱུར་བྱེད་བ། || His hard work made his dream come true. (ཁོའི་འབད་ བརྩོན་གྱིས་ང་གི་སྤུལ་པས་མ་འོངས་འགྱུར་བྱས།)

12. do ... a good service ལ་ལེགས་སྤྱོད་འབྲུལ་བའམ་ཕན་འདོགས་བ། || Joe thinks by joining the army he can do a good service for his country. (ཇཱོ་ཡིས་ཁོ་རང་དམག་ལ་ཞུགས་པས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་སྤྱོད་འབྲུལ་བྱེད་སྐུམ་གྱི་ཡོད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྤྱོད་ཚན་འདིར་ད་ལྟའི་དོན་དངོས་ལས་ཕྱོག་པའི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚིག་སྒྲུབ་སྤྱོད་བྱ་རྒྱ།

1. What would you do if you were a millionaire? གལ་ཏེ་ཁྱོད་རྒྱ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པས་དབང་དུ་བཏང་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ག་ བྱ་འོང་གི་རེད།

དེ་ཚིག་འདིའི if ཡིས་དྲངས་པའི་ཚིག་གྲུབ་ཕལ་བར་བྱ་ཚིག་ be ཡི་འདས་པ་ were བཞོལ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོར་བྱ་ཚིག་ གི་ཚིག་གོགས་ will ཡི་འདས་པ་ would བཞོལ་ཡོད་པས། ཚིག་གྲུབ་འདི་ད་ལྟའི་དོན་དངོས་ལས་ཕྱོག་པའི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚིག་ ཡིན། ཚིག་གྲུབ་འདི་གཤམ་ལྟར་གཏན་ནས་འབྲི་མི་རུང་།

What will you do if you were a millionaire? (×)

2. སྤྱོད་ཚན་འདིའི་ཆེས་མཐུག་མཐའི་ཚིག་གྲུབ་ལ་དོ་སྣང་བྱས་དང་།

If my dream comes true, I will be very happy because I will be doing my country a good service. གལ་ཏེ་ངའི་སྤུལ་པས་མ་འོངས་འགྱུར་བྱུང་ན། ང་དགའ་སྤྱོད་ཆེན་པོ་སྤྱོད་འོང་སྟེ་ངས་ང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་སྤྱོད་འབྲུལ་བྱེད་པས་སོ།

*སྤྱོད་པས་འདིར་ if ཡིས་དྲངས་པའི་ཚིག་གྲུབ་ཕལ་བར་བྱ་ཚིག་ད་ལྟའི་ནུས་པ་ comes བཞོལ་བས། འདི་ཆ་རྒྱུན་ཁོ་ན་སྤྱོད་པའི་ཚིག་གྲུབ་ ཕལ་བ་ཡིན། ཚིག་གྲུབ་གཙོ་བོ་དང་ because ཡིས་དྲངས་པའི་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གོགས་ will བཞོལ་ཏེ། དུས་གཅིག་མཐུན་བྱས་ཡོད།

3. སྤུལ་པས་མ་འོངས་འགྱུར་བྱུང་བའི་དོན་སྟོན་པ་ལ་གཤམ་གྱི་བརྗོད་སྟངས་འགའ་ཡོད།

- Thanks to his hard work, his dream has come true. = Thanks to his hard work, his dream has materialized. = Thanks to his hard work, his dream has been realized. (རང་ ཉིད་ཀྱི་འབད་བརྩོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོའི་སྤུལ་པས་མ་འོངས་དྲ་འགྱུར་བ་རེད།)

*materialize, *vi.* (སྤུལ་པས་མ་འོངས་པ་མངོན་སུམ་དྲ་འགྱུར་བ།; realize, *vt.* མངོན་སུམ་དྲ་འགྱུར་བ།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

- What would you do if you were a millionaire? (གལ་སྲིད་ཁྱོད་རྒྱ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན། ཁྱོད་ ཀྱིས་ག་བྱ་འོང་གི་རེད།)

- If you had only two weeks to live, what would you do? (གཤམ་ཉི་ཤུང་ལ་གཟུང་འཁོར་གཉིས་ཀྱི་མི་ཆེ་མ་གཏོགས་མེད་ན། རྒྱུ་ཀྱིས་ག་རེ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།)
- If you could travel to any country in the world, where would you visit? (གཤམ་ཉི་ཤུང་རང་འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་གང་རུང་ཞིག་ལ་འགོ་བྱལ་བ་ཡིན་ན། རྒྱུང་རང་གང་ལ་འགོ་བྱ་ཡིན།)
- If you were me, what would you do? (གཤམ་ཉི་ཤུང་ང་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་རྒྱུང་གིས་ཅི་བྱ་ཡམ།)

Lesson 132: A Good Citizen རྒྱུ་དམངས་བཟང་པོ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Student: How can I be a good citizen?

Teacher: Well, always ask yourself what you can do for your country, and not what your country can do for you.

Student: Wow! That was very well said.

སློབ་མ། ང་རང་ཇི་ལྟར་རྒྱུ་དམངས་བཟང་པོ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད།

དགེ་ཤེས། ཨོ་ཡ། རང་གིས་རང་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་གང་ཞིག་སློབ་ཐུབ་བཅའམ་ཞེས་འདྲི་དགོས་པ་ལས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་རང་ལ་གང་ཞིག་སློབ་ཐུབ་པར་བསམ་སློ་གཏོང་མི་ཉན།

སློབ་མ། ཨོ་ལགས་སོ། གཏམ་ཡག་པོ་གསུངས་སོང་།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མཉམ་པ།

1. citizen, *n.* རྒྱུ་དམངས། མངའ་འབངས།

2. That was very well said. (གཏམ་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་བཤད་པ།) *well བསྐྱེད་ཆོག་བྱེད་སྐབས་དྲག་པར་བྱ་ཆོག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པའི་སྟོན་ལ་སྦྱར་ནས་བྱ་ཆོག་དེའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད།

✧ The article is well written. (རྩོམ་ཡིག་འདི་ཡག་པོ་འདུག)

✧ The company is well organized. (ཀྲུང་སི་འདི་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་ཡག་པོ་འདུག)

✧ The job is well done. (བྱ་བ་དེ་ཡག་པོ་བསྐྱབས་བཞག)

III. གནད་ཀྱི་བྱས་ནས་སྟོང་ཆེད་ཁ་སྐོང་དགོས།

- If I had a car, I _____ you home. (A) will drive (B) would have driven (C) would have drive (D) would drive
- Where _____ if you could live anywhere in the world? (A) would you have lived (B) would you live (C) will you have lived (D) will you living
- If I lose my keys, I _____ my landlord because she will come to my house and open the door for me. (A) would have call (B) will call (C) will have called (D) would have called
- That movie was very _____. (A) well (B) well made (C) will in making (D) well to do
- John and Mary will go to the movies tonight. _____, I'll stay home and do some reading. (A) As about me (B) As for me (C) As on me (D) As with me

El Condor Pasa བྱ་མོང་ཀྱི་གྲུ།

I. Lyrics རྒྱུ་ཆོག

I'd rather be a sparrow than a snail. Yes, I would. If I could, I surely would. I'd rather be a hammer than a nail. Yes, I would. If I only could, I surely would. Away, I'd rather sail away like a swan that's here and gone. A man gets tied up to the ground. He gives the world its saddest

sound, its saddest sound. I'd rather be a forest than a street. Yes, I would. If I could, I surely would. I'd rather feel the earth beneath my feet. Yes, I would. If I only could, I surely would.

ང་རང་འདྲ་སྟོགས་ཤིག་བྱེད་པ་ལས་མཆིལ་པ་ཞིག་བྱེད་ན་འདོད། ཡིན་ལགས། ངས་དེ་ལྟར་བྱེད་ན་འདོད། གལ་སྲིད་ངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ན། ངས་བྱ་ཐག་ཆོད་ཡིན། ང་རང་གཞེས་མ་ཞིག་བྱེད་པ་ལས་ཐོབ་ཞིག་བྱེད་ན་འདོད། ཡིན་ལགས། ངས་དེ་ལྟར་བྱེད་ན་འདོད། གལ་སྲིད་ངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ན། ངས་བྱ་ཐག་ཆོད་ཡིན། ང་ཕྱགས་བཞིན་སྟོད་པའི་ངང་པ་ནང་བཞིན་བསྟོད་དེ་སོང་ན་འདོད། མི་ནི་ཁོང་ཡུག་གི་འཆིང་བར་ཚུད་ཡོད། ཁོ་ནི་འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་སེམས་ཅན་སྟོ་ཤོས་དེ་རེད། ང་ཁྱོད་སྒྲུབ་ཞིག་བྱེད་པ་ལས་ནགས་ཆལ་ཞིག་བྱེད་ན་འདོད། ཡིན་ལགས། ངས་དེ་ལྟར་བྱེད་ན་འདོད། གལ་སྲིད་ངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ན། ངས་བྱ་ཐག་ཆོད་ཡིན། ངས་ས་གཞི་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ལོ་ལྷོད་པ་ཆོར་ན་འདོད། ཡིན་ལགས། ངས་དེ་ལྟར་བྱེད་ན་འདོད། གལ་སྲིད་ངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ན། ངས་བྱ་ཐག་ཆོད་ཡིན།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. condor, *n.* བྱ་ཤོད།
2. rather, *adv.* ་་་ལས་་་ *would rather + བྱ་ཚིག་མ་གཟུགས། ་་་ལས་་་བྱེད་པར་སྟོབ་བའམ་དགའ་བ། || I would rather stay here. (ང་འདིར་སྟོད་པར་སྟོ།)
3. sparrow, *n.* མཆིལ་པ།
4. snail, *n.* འདྲ་སྟོགས། ལུང་འདུ།
5. surely, *adv.* སྟོ་ཐག་ཆོད་པོའི་སྟོས། དེས་པར།
6. If I could be a sparrow, I surely would be a sparrow. = If I could be a sparrow, I surely would be a sparrow. གལ་སྲིད་ང་མཆིལ་པ་ཞིག་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་ན། ང་མཆིལ་པ་ཞིག་བྱ་ཐག་ཆོད་ཡིན།
7. hammer, *n.* ཐོ་བ།
8. nail, *n.* གཞེར་མ། *vt.* གཞེར་མ་རྒྱག་པའམ་འདེབས་པ། || He nailed a notice on the wall. (ཁོས་བད་སྟོར་ཞིག་གུང་ངོར་གཞེར་གྱིས་སྒྱར།)
9. swan, *n.* ངང་པ།
10. Away, I'd rather sail away like a swan that's here and gone. = I'd rather sail away like a swan that can swim around. (ང་རང་ཕྱགས་བཞིན་སྟོད་པའི་ངང་པ་ནང་བཞིན་བསྟོད་ན་འདོད།)
11. get tied up to... ་་་འཆིང་བར་ཚུད་པ། = be tied up to ... || Bob got tied up to his work and neglected his family. (བླ་སྟེ་བྱ་བའི་འཆིང་རྒྱར་ཚུད་དེ་སོ་སོའི་བྱིས་ཚང་ལ་སྐྱང་བ་མ་བྱས།)
12. A man gets tied up to the ground. He gives the world its saddest sound, its saddest sound. = Man cannot fly; he is so confined that he is the most miserable creature in the world. མི་ནི་འཁོར་ཡུག་གི་འཆིང་བར་ཚུད་ཡོད། ཁོ་ནི་འཛམ་གླིང་གི་སེམས་ཅན་སྟོ་ཤོས་དེ་རེད།
13. saddest, *adj.* སྟོ་ཤོས། (sad ཡི་ཡུལ་བྱུང་།)
14. street, *n.* སྒང་ལམ། ཁྲོམ་ལམ།
15. beneath, *prep.* འོག་ལ། || They found the dead body beneath a pile of garbage. (ཁོ་ཚོས་གད་སྟོགས་ལུང་འོག་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་རྫོང་དེ་རྟོད།)

|| Everyone loved your speech. You were a big success. (མི་ཚང་མ་ཁྱོད་ཀྱི་གཏམ་བཤད་ལ་དགའ་གི་འདུག། ཁྱོད་ཀྱི་ལཱ་གཞི་འཁུར་བ་ལ་འཕུལ་བ་ལྟར་འདུག།); Jill succeeded in persuading the boss to give her the day off. (ཁྱིའོ་ལ་ཁྱིས་འགོ་བར་ཉིན་གཅིག་གི་དགོངས་པ་ཁྱུས་པར་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ།)

12. achieve, vt. གྲུབ་འབྲས་ལེན་པ། ཐོབ་པ། || “You can achieve nothing if you don’t work hard,” the teacher said. (དགེ་ཆན་དེས་བཤད་རྒྱུ། “གལ་ཏེ་འབད་བརྩོན་མ་བྱས་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་ཡང་འགྲུབ་ཀྱི་མ་རེད།”)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྒྲིབ་ཚན་འདིར་དོན་ཞིག་བརྗོད་པའི་སྐབས་སུ་བཀྲུང་བའི་དང་པོ་གཉིས་པ་སོགས་ནི་མ་གྲངས་སྟོན་པའི་ཚིག་མཚམས་སྟོར་བྱ་རྒྱུ།
... First, he must work out a study plan. Second, he must always ... And last but not least, he must review... After all, success can only be achieved through hard work. “ཐོག་མར། ཁོས་དེས་པར་དུ་སྒྲིབ་སྒྲུབ་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཞིག་འགོད་དགོས། དེ་ནས། ཁོས་དེས་པར་དུ་... མཇུག་མཐར་ཁོས་དེས་པར་དུ་...བསྐྱར་སྒྲིབ་བྱེད་དགོས། གང་ལྟར། གྲུབ་འབྲས་ནི་འབད་བརྩོན་ལས་བྱུང་བ་རེད།

a. གོང་གསལ་ཚིག་གི་ཚན་པ་དེའི་ནང་དུ་ཚུམ་པ་པོས་གོ་རིམ་སྟོན་པའི་ཚིག་ First (ཐོག་མར), second (དེ་ནས), last but not least (མཇུག་མཐར་...) བཅས་ཀྱིས་ཚིག་སྒྲ་དངས་ནས། བརྗོད་དོན་གོ་རིམ་གསལ་བའི་སྟོན་པ་སྒྲིབ་སྒྲུབ་པ་ལ་རྒྱགས་ཚད་སྟོན་པར་བྱ་སྒྲིག་ཇི་ལྟར་བྱེད་དགོས་ཚུལ་བསྟན་ཡོད། དེར་མ་ཟད་ཚིག་གྲུབ་ After all (གང་ལྟར་ཀྱང) ཞེས་པས་སྟོན་ཚིག་ success can only be achieved through hard work ཞེས་པ་དངས་ཡོད།

དེ་ལ་ང་ཚོས་ཀྱང་གོང་གསལ་གྱི་གོ་རིམ་སྟོན་པའི་ཚིག་བཀོལ་ནས་ཚུམ་པ་ཡིག་ཅིག་བྲིས་ན་འདི་ལྟར།
 There is no shortcut to the mastery of English. What, then, should we do? First, we should buy a good English-Tibetan dictionary. Second, we should read as many English articles as we can. If we run into a word we don’t understand, we must consult the dictionary to find out what this word means and how to use it. And last but not least, we must encourage ourselves to speak English whenever possible. After all, Rome wasn’t built in a day. However, as long as we are determined, someday we’ll all have a good command of English.

(དབྱིན་སྐད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཐོབ་པར་མུར་ལམ་མེད། འོ་ན་ང་ཚོས་ཇི་ལྟར་བྱེད་དགོས་ཞེས། ཐོག་མར། ང་ཚོས་རང་གི་རྒྱས་ཚད་ཀྱིས་དབྱིན་བོད་ཤན་སྒྱུར་གྱི་ཚིག་མཚན་ཡག་པོ་ཞིག་ཏེ་དགོས། དེ་ནས། ང་ཚོས་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ཚུམ་པ་ཡིག་མང་པོ་སྒྲིག་གང་ཐུབ་བྱེད་དགོས། གལ་ཏེ་ང་ཚོ་དོན་མི་རྟོགས་པའི་མིང་ལ་ཐུག་ཆེ། ཡིན་གཅིག་མི་གཉིས་ཚིག་མཚན་དུ་བཅའ་ནས་མིང་དེའི་དོན་གང་ཡིན་དང་བཀོལ་ཐབས་ཤེས་པ་བྱེད་དགོས། མཇུག་མཐར། ང་ཚོས་དེས་པར་དུ་རང་ཉིད་ལ་ཅི་རྒྱས་ཀྱིས་དབྱིན་ཇི་བཤད་དགོས་པའི་སྒྲུལ་མ་གཏོང་དགོས། དེ་ནི་ཆེས་གལ་ཆེ་བ་རེད། གང་ལྟར་ཀྱང། རོ་མ་ཉིན་གཅིག་ལ་བཞེངས་པ་མ་རེད། དེ་ལྟར་ཀྱང་ང་ཚོར་ཚད་སྟོན་པ་ཡོད་ན། ཉིན་ཞིག་ལ་ང་ཚོ་ཚང་མ་དབྱིན་སྐད་ལ་མཁའ་དབང་འབྱོར་དེས་རེད།)

- b. གཤམ་གསལ་ནི་རྒྱུན་སྟོན་གྱི་ནམ་གངས་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བབས་ནས་ཡང་ཡང་སྟོན་པ་གཅིས་སོ།
- ཐོག་མར། first, firstly, to begin with, in the first place.
  - དེ་ནས། second, secondly, furthermore, moreover, besides, in addition
  - གང་ལྟར། after all
  - མདོར་ན། in conclusion, to sum up, in short
  - མཇུག་མཐར། last, lastly, finally
  - མཇུག་མཐར། last but not least

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

1. གོང་གསལ་གྱི་ཚིག་དེ་དག་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཐེས་སུ་ཚིག་ས་རྟགས་འཛིན་དགོས།
2. last but not least རི་ what is the last but not the least important is + that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ་བསྟུས་པ་འོ།།
  - What is last but not least important is that you should always remain determined. = Last but not least, you should always remain determined. (མཐུག་མཐར་ཁྱོད་གྱིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ཚོད་མམས་རྒྱན་འཁྱོངས་བྱེད་དགོས། དེ་ནི་ཆེ་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. There are some things you should do before going for a job interview. (བྱ་བའི་ཁ་རྒྱུགས་སྤྱོད་དུ་མ་སོང་བའི་གོང་དུ་ཁྱོད་ལ་བསྟུབ་དགོས་པའི་བྱ་བ་འགའ་ཡོད།)

First, Firstly, To begin with, In the first place,	you should prepare a good resume. (ཐོག་མར་ ཁྱོད་གྱིས་ཐོ་ཡིག་ཡག་པོ་ཞིག་བསྐྱོད་བྱེད་དགོས།)
Second, Secondly, Furthermore, Moreover,	you should dress properly. (དེ་ནས། ཁྱོད་གྱིས་ཁྱོད་པ་ག་འགྲིག་པོ་ ཞིག་ཁྱོད་དགོས།)
Last, Lastly, Finally,	you should think of some questions and answers for the interview. (མཐུག་མཐར། ཁྱོད་གྱིས་ཁ་རྒྱུགས་ཀྱི་དྲི་བ་དང་དྲིས་ལན་འགའ་ལ་བསམ་སྒྲོ་ ག་དོང་དགོས།)

Lesson 134: Guess What? ག་རེ་བྱུང་པ་དཔོགས་དང་།

I. Dialogue ཁ་བད།

- Mack:** Guess what, mom? མའེ་མི། ཨ་མ་ལགས། ཚོད་དཔག་ཅིག་བྱོས་དང་།
- Mother:** What? ཨ་མ། ག་རེ་བྱུང་སོང་།
- Mack:** I got through the exams with my flying colors. མའེ་མི། ངས་རྒྱུགས་ལ་སྐར་མ་མཐོན་པོ་བྱངས་སོང་།
- Mother:** Well done, son! I'm really proud of you. ཨ་མ། བྲ། འཛོན་པོ་བྱུང་། ང་ཙོ་མ་ཁྱོད་ཀྱི་ཚོད་དུ་གཟི་བཟིང་སྒྲེ་གི་འདུག

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྗེ་མིག

1. Guess what, Mom? (ཨ་མ་ལགས། ག་རེ་བྱུང་པ་ཚོད་དཔག་ཅིག་བྱོས་དང་།) = Can you guess what happened, Mom? *guess, vt. ཚོད་དཔོག་བྱེད་པ།; mom, n. ཨ་མ།; dad, n. ཨ་མ། (father ཡི་ཕ་ལ་སྐད།)
  - ✧ If you don't know the answer to the question, try and guess it. (གལ་ཏེ་ཁྱོད་གྱིས་དྲི་བ་འདིའི་དྲིས་ལན་གཤམ་གྱི་མི་འདུག་ན། ཚོད་དཔག་ཅིག་བྱས་ནས་ལྟོས་དང་།)

2. get through an exam with flying colors = pass an exam with flying colors གླུ་མ་མཐོན་པའི་ཐོག་ནས་
 རྒྱགས་འཕྲོད་པ། *with flying colors ལེགས་གྲུབ་ཆེན་པོ་བྱུང་།
 *སྐབས་འདིར colors བི་མིང་ཆོག་སྟེ། ཁ་དོག་སྣ་ལཱ་འདི་དོན་ལ་གོ། གནའ་རབས་སུ་དམག་དཔུང་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་ཏེ་ཕྱིར་ལོག་སྐབས། ཁ་
 དོག་སྣ་ལཱ་འདི་བ་དན་སྒྲིང་བའི་སྐབས་ཀྱིས་ with flying colors ཡིས་[ལེགས་གྲུབ་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་]དོན་སྟོན།
3. Well done, son! (བྱ། ཡག་པོ་བསྐྱབས་བཞག།)

*Well done, son! བི The job was well done, son! well done ཞེས་པ་བསྐྱབས་པ་རེད་ལ། མི་ཞིག་གི་བྱས་པ་ལ་
 བསྟོད་པ་བྱེད་པར་སྟོད། དཔེར་ན་བཀའ་ཤིས་ཁ་སང་བཅས་པའདད་འགྲན་སྡུར་ལ་ཞུགས་ཏེ་ཨང་དང་པོ་སྤངས་པས། ཁོའི་ཨ་པ་དགའ་སྟོ་ཆེན་པོ་
 སྟེ། Well done! (འཛོན་པོ་བྱུང་།) ཞེས་བཤད་པ་ཉི་ལ།

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐྱོང་དགོས།

- Lhamo has a dog. ___ she also has a cat. (A) To sum up (B) Firstly (B) In addition (D) To begin with
- After saving up money for two years, Dorji _____bought a horse. (A) firstly (B) finally (C) moreover (D) in the first place
- You did a good job. ____, Betty. (A) Well doing (B) Well making (C) Well done (D) Well made
- Chris got through all his exams with flying colors. This means he _____. (A) did his exams quickly (B) didn't pass his exams (C) passed only some of his exams (D) did well on all of his exams
- David wants to be a professional pianist. He must, _____, practice playing the piano every day. (A) moreover (B) therefore (C) besides (D) in addition

Lesson 135: Just Do it དེ་ག་རང་བྱོས་དང་།

I. Reading ལྟོགས།

Many people put off until tomorrow what they can do today. They always look for excuses to postpone doing something. In the end, it never gets done. If we leave things undone, we will eventually worry. This will then cause unnecessary stress. Therefore, if you have this bad habit, it's best to get rid of it and do things as soon as possible.

མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་དེ་རིང་སྐབས་ཐུབ་པའི་བྱ་བ་སང་ཉིན་བར་དུ་ཕྱིས་འགྲུངས་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། ཁོ་ཚོས་ནམ་ཡིན་ཡང་ཁག་འཛོགས་བཙལ་ནས་བྱ་བ་
 སྐབས་ཕྱིས་འགྲུང་བྱེད་པ་རེད། མཐུག་མཐར་བྱ་བ་ནམ་ཡང་མི་འགྲུབ། གལ་ཏེ་ང་ཚོས་དེ་ལྟར་བསྐྱར་བ་ཡིན་ན། མཐའ་མར་སེམས་བྲལ་སྟེ་འོང་བ་
 དང་དེ་ནས་དགོས་མེད་ཀྱི་གཞོན་ཤུགས་སྟེ་འོང་བ་རེད། དེར་བརྟེན། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་གོ་མས་གཤིས་ངན་པ་དེ་ཡོད་ན། ཡག་ཤོས་ལ་དེ་བྱེད་གསོད་
 བྱས་ནས་གང་མཁྱོགས་སྟོན་བྱ་བ་སྐབས་དགོས།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཆོག་དཔེ་འགྲེལ།

- put off... གང་ཞིག་ཕྱིས་འགྲུང་བྱེད་པ། || I can't put off doing this report any longer; it's due tomorrow. (ངས་སྟན་ལུ་འདི་དེ་ཉི་ཕྱིས་འགྲུང་གཏོང་མི་རུང་སྟེ་སང་ཉིན་སྟོང་དགོས་པ་ཡིན།)
- look for... འཛོལ་བ། || Sally is looking for her house keys. (ས་ལའི་ཡིས་ཁོ་མོའི་ཁང་པའི་ཕྱེ་མིག་འཛོལ་བ་ཞིན་ཡོད།)
- excuse, *n.* ཁག་ཡར་ས། ཁག་འཛོགས། *make an excuse ཁག་ཡར་ས་འཛོལ་བ། || Stop making excuses. If you don't want to see a movie with me, just say so. (ཁག་ཡར་ས་སྐྱུ་མཚམས་ཞོག གལ་སྲིད་ཁྱོད་ང་དང་མཉམ་དུ་གློག་བརྟན་ ལྟ་སུ་འགོ་མི་འདོད་ན་དེ་ལྟར་ཤོད།)
- postpone, *vt.* ཕྱིས་འགྲུང་བྱེད་པ། || The boss is sick, so the company meeting will be postponed till tomorrow. (སྟོན་བདག་ན་བས་ཀྱང་ཟེ་གོས་ཆོགས་སང་ཉིན་ལ་ཕྱིས་འགྲུང་བྱེད་རྒྱ་རེད།)

5. in the end མཐའ། མཐུག་མཐའ། *in the beginning དང་ཐོག་ ཐོག་མའ། *ཆོག་ཐུང་འདི་གཉིས་བསྐྱེད་ཆོག་ཏུ་བཀོལ་བ་ཡིན་
ལ་རྒྱུན་པར་ཆོག་གྲུབ་ཀྱི་མགོར་འཛོག་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཆོག་སྒྲུབ་བཞག་སྟེ་བྱེད་པོའི་ཆོག་དང་བྱ་ཆོག་སྦྱོར་དགོས། || In the end,
everyone suffered because of the war. (མཐུག་མཐའ། དམག་འབྲུག་གི་རྒྱུན་པར་ཆོང་མ་སྒྲུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་མནར།)
- 6 ... it never gets done. = ... it is never done. = ...it has never been done. (""ནམ་ཡང་འགྲུབ་མེད་པ།)
*སྐབས་འདིར་ gets བི is དང་དོན་གཅིག་ འོན་ཀྱང་ gets བི never ཡི་རྗེས་དང་ is བི never ཡི་རྩོད་ལ་སྦྱོར་དགོས།
7. leave... undone བྱ་བ་གང་ཞིག་མ་བྱས་པར་བསྐྱར་བ། *undone, *adj.* མ་བྱས་པ། མ་འགྲུབ་པ། || I cleaned the house
but left the dishes undone. (ངས་ཁང་བར་གད་བདར་བྱས་ཆོང་ཡང་སྒྲེར་མ་མ་བཟུས་པར་ལུས་ཡོད།)
8. eventually, *adv.* མཐུག་ཏུ་ མཐའ།
9. worry, *vi. & vt.* སེམས་ཁུར་རམ་སེམས་བྲལ་བྱེད་པ། *worry about.... ""ལ་སེམས་ཁུར་རམ་སེམས་བྲལ་བྱེད་པ། = be
worried about ... || Don't worry about Jeff; he'll be alright. (ལྷའེ་རྒྱ་ལ་སེམས་ཁུར་མ་བྱེད། ཁོ་ཡག་པོ་ཡོང་གི་
རེད།)
10. cause, *vt.* སྐྱེད་པ། བཟོ་བ། || A broken engine caused the plane to crash. (སྒྲུལ་འཁོར་གྱི་སྒྱུར་ཞིག་གིས་གནམ་
གྲུ་དེ་ཟག་རྒྱུ་བཟོ་བ་རེད།)
11. unnecessary, *adj.* དགོས་མེད། མཁོ་མེད། || "Going on a trip to Hawaii is an unnecessary expense,"
Father told Mother. (ཨ་ཕས་ཨ་མར་བཤད་རྒྱུ། ཉ་ཕ་འེ་ལ་འགྲོ་བ་ནི་དགོས་མེད་ཀྱི་འགྲོ་སོང་ཞིག་རེད།)
12. stress, *n.* གཞོན་ཤུགས། *under a lot of stress གཞོན་ཤུགས་ཆེན་པོ་སྦྱོང་བ། || He has been under a lot of
stress from work these days. (ཁོ་ཉེ་ལམ་བྱ་བའི་གཞོན་ཤུགས་ཀྱིས་མནར་ཡོད།)
13. get rid of... སེལ་བ། བྱད་དུ་གསོད་པ། *rid, *vt.* སེལ་བ། བྱད་གསོད་བྱེད་པ། *འདི་ནི་གཟུགས་མི་འགྱུར་ལས་ཆོག་ཡིན།
*get rid of ཞེས་པའི་ཆོག་ཐུང་འདིའི་ནང་དུ་ get བི་བྱ་ཆོག་ be དང་དོན་གཅིག་ལ། rid བི་བྱ་ཆོག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་
get rid of བི་གོམས་སྒོལ་ཆགས་པའི་བཀོལ་སྤངས་ཤིག་ཡིན་པས། be rid of ཞེས་བཀོལ་སྒོལ་མེད།
✧ When are you going to get rid of that old bicycle and buy a new one? (ཁྱོད་ཀྱིས་ག་དུས་ཤིག་ལ་
ཕྱགས་ཏེ་རྩིང་པ་འདི་དབྱགས་ནས་གསར་བ་ཞིག་ཉི་རྒྱ་ཡིན།)
14. as soon as possible གང་མགྱོགས་ཅི་མགྱོགས་སྒོས། as + རྒྱུན་ཆོག་/བསྐྱེད་ཆོག་ + as possible གང་ཐུབ་ཅི་རུས་
སྒོས། = as + རྒྱུན་ཆོག་/བསྐྱེད་ཆོག་ + as one can
✧ That girl is about as cute as one can be. (བུ་མོ་དེ་མཛོས་པས་རང་ཉིད་ལས་གཞན་ལ་དཔེ་ལེན་པར་མི་རིགས་པ།)
✧ Roger ran as quickly as he could, but still lost the race. (རའོ་ལྷར་གང་མགྱོགས་ཅི་ལྟར་སྒོས་རྒྱགས་ཀྱང་
འགྲན་བསྐྱེད་ལས་ཕམ་པ་རེད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྒོ་བ་ཆོག་འདིར་བྱ་མ་མིང་བྱ་བའི་ཡུལ་ཆོག་བྱེད་པ་ཅུང་ཙམ་བསྐྱར་སྦྱོང་བྱ་རྒྱ་མ་ཐད། བྱ་ཆོག་ leave རང་གར་སྐྱར་བའམ་འཛོག་པ་ཡི་བཀོལ་
སྤངས་མཆོས་སྦྱོར་བྱ་རྒྱ།

1. Many people put off until tomorrow what they can do today. མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་དེ་རིང་རྒྱབ་ཐུབ་པ་གང་
དེ་སང་ཉིན་བར་དུ་བྱིས་འགྱུར་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད།

ཚིག་གྲུབ་འདི་ནི་ནང་དུ་བྱེད་པོ་འཛིན་ནི་ Many people ཡིན་པ་དང་། put off བྱི་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲུབ་ཡིན་པ་དེས་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་གི་བྱེད་ལས་ཐོག་ནས་[བྱིས་འགྲུངས་བྱེད་པའི]དོན་སྟོན་ལ། བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ནི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་ཡིན་པ་ what they can do today (ཁོ་ཚོས་དེ་རིང་སྐབས་བྱ་བ་ཤང་དེ།)ཡིན། until tomorrow བྱི་ till tomorrow དང་འདྲ་ལ། ཚེ་སྐབས་སྟོན་པའི་སྐབས་ཚིག་(ལ་དོན་ཚིག་གྲུབ་ཡིན་པ་དང་། བསྐྱར་ཚིག་གི་བྱེད་ལས་ཐོག་ནས་ put off ཡི་བྱེད་ཚུས་སྟོན། ཚིག་གྲུབ་འདི་མ་གཞི་ལྟར་ན་འདི་ལྟ་སྟེ།

- Many people (བྱེད་པོ་འཛིན་ནི) put off (བྱ་ཚིག་) what they can do today (བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་) until tomorrow (ཚེ་སྐབས་སྟོན་པའི་བསྐྱར་ཚིག་ཚིག་གྲུབ་།).

འོན་ཀྱང་ཚིག་མཛུགས་གི་ today དེ་ until tomorrow དང་ཉེ་བས་གྲོགས་མཁན་གྱིས་ today until tomorrow (དེ་རིང་ནས་སང་ཉིན་བར་) ཞེས་བཀྲམ་གས་ནས། today until tomorrow ཞེས་པ་ཚིག་གྲུབ་ཞིག་ལ་ནོར་ནས་འདི་ལྟར་གོ་བ་ལེན་སྤྱོད་སྟེ། (མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་དེ་རིང་ནས་སང་ཉིན་བར་སྐབས་བྱ་བ་ཤང་པའི་བྱ་བ་བྱིས་འགྲུང་བྱས།) (×) དེའི་ཕྱིར་ until tomorrow དེ་ put off དང་ what ཡིས་དྲངས་པའི་ཚིག་གྲུབ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བཞག་ན། until tomorrow ཡིས་ put off ཡི་བྱེད་ཚུས་དེས་བར་སྟོན་པའོ། ཚིག་གྲུབ་འདི་ནི་གཤམ་གསལ་གྱི་གཏམ་དཔེ་ལས་བྱུང་།

- Never put off until tomorrow what you can do today. (དེ་རིང་གི་བྱ་བ་སངས་ཉིན་ལ་མ་འཛོགས་)

2. ང་ཚོས་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ཉུང་ཤོས་ཤིག་ལ་བྱ་མ་མིང་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་མ་གཏོགས་པའི་མེད་ཚིག་གྲུབ་(to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཟུགས་)གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་མི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་ཟིན་ལ། སྐབས་འདི་དེ་ postpone ཡི་རྒྱུ་སྐྱེས་བྱ་མ་མིང་ doing སྐབས་བཡང་དེའི་དཔེ་ཞིག་རེད། གཤམ་གསལ་ནི་བྱ་མ་མིང་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ཁོ་ན་འཇུག་པའི་བྱ་ཚིག་བྱེད་ཆེ་བ་ལག་ཡིན། enjoy (རོལ་བ།), resent (སྤང་བ།), resist (ཁྲོག་བ།), practice (སྦྱོང་བརྒྱུ་བྱེད་པ།), recommend (སློབ་འདོན་པ།), regret (འཇོག་པ་སྦྱོང་བ།), anticipate (རེ་སྐྱུག་བྱེད་པ།), deny (ཁས་མི་ལེན་པ།), admit (ཁས་ལེན་པ།).

- The thief admitted stealing the car. (སྐུན་མ་དེས་མོ་ཏ་བརྐྱས་པ་ཁས་བླངས།)
- Have you practiced writing your calligraphy recently? (ཉེ་ཆར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡིག་གཟུགས་སྦྱོང་བརྒྱུ་བྱས་པ་ཡིན་ནམ།)
- I anticipate seeing her tomorrow. (ངས་སང་ཉིན་ཁོ་མོར་ཐུག་ཆུང་རེ་སྐྱུག་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད།)
- When I asked for my teacher's advice, he recommended studying abroad. (ངས་དགོ་ཤིང་མཉམ་སྦྱོར་འདི་བྱས་དུས། ཁོ་ཀྱུ་ལ་དུ་སྦྱོང་བརྒྱུ་བྱེད་པའི་འགོ་བར་གདམས།)

3. If we leave things undone, we will eventually worry. གཤམ་སྤྱོད་པ་ཚོས་བྱ་བ་མ་བསྐྱབས་པར་བསྐྱར་པ་ཡིན་ན། མཐའ་མ་མེས་སྤྱོད་པ་ཚོས་འོང་གི་རེད།

ཚིག་གྲུབ་འདི་ནི་ནང་གི་ leave བྱི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ལྟར་སྤང་ཡིན་པ་དང་། [རང་སོར་(གར་)སྐྱར་(འཛོགས་)པའི]དོན་ཡིན། undone བྱི་ do ལས་བྱུང་བའི་བྱ་ཚིག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་ཡིན་པ་སྐུན་ཚིག་གི་བྱེད་ལས་ཅན་ཡིན་ལ། [མ་བྱས་པ་འཕམ་མ་འབྲུབ་པའི]དོན་ཡིན། དེ་ཚིག་གྲུབ་འདི་ནི་ནང་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ things ཡི་ཁ་སྐོང་ཡིན།
leave བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ལྟར་སྤང་བྱེད་སྐབས། དེའི་ཁ་སྐོང་ལ་བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པ་དང་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་འཕམ་སྐུན་ཚིག་པལ་བ་སྦྱོང་བ་བྱེད་ཆེ། ཚིག་གི་གྲུབ་སྤངས་གཤམ་ལྟར།

leave + བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་ +	<div> ལྟན་ཚིག་པལ་བ བྱ་ཚིག་བྱེད་བཞིན་པའཕམ གྲུབ་ཟིན་འདས་པ </div>
---------------------------	--

- The flood left many people homeless (ཀློན་ཚོག་). (ག་འོད་དེས་མི་མང་པོ་ཞིག་ཁྱིམ་མེད་པའི་གནས་སུ་བསྐྱུལ།)
- Leave the window open (ཀློན་ཚོག་). (སྒྲིལ་ཁུང་ཕྱེ་ནས་ཞོག་)
- The mother left her baby crying (བྱ་ཚོག་བྱེད་བཞིན་པ།). (ཨ་མ་དེས་ཁོ་མོའི་བྲུ་གུ་དུ་བཞིན་པ་རང་གར་བསྐྱར།)
- Leave the door closed (བྱ་ཚོག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ།). (སྒྲིབ་བརྒྱབ་ནས་ཞོག་)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

1). leave ཡི་རྗེས་སུ་གལ་ཏེ་བྱ་ཚོག་བྱེད་བཞིན་པའི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་སྐྱར་ནས་དེའི་ཁ་སྐོང་བྱེད་ན་དངོས་པོ་བདག་ཡིན་པ་དང་། བྱ་ཚོག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པའི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་སྐྱར་ན་དངོས་པོ་གཞན་ཡིན། གོང་གི་དཔེར་བཞིན་གསུམ་པའི་ཚོག་མཇུག་ཏུ་བྱ་ཚོག་བྱེད་བཞིན་པ་
crying སྐྱར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཚོག་གྲུབ་དེའི་བྱ་བའི་ཚོག་her baby རང་དབང་གིས་དུ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ crying བཞོལ་ནས་
དངོས་པོ་བདག་གི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་དང་། དཔེར་བཞིན་བཞི་པའི་ཚོག་མཇུག་ཏུ་བྱ་ཚོག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་closed སྐྱར་བའི་རྒྱ་མཚན་
ནི། ཚོག་གྲུབ་དེའི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་the door གཞན་དབང་གིས་བརྒྱབ་པ་ཡིན་པ། closed བཞོལ་ནས་དངོས་པོ་གཞན་གྱི་མཚན་ཉིད་
བསྟན་པ་རེད།

2). leave ལ[ཁ་འབྲེས་བཏང་འབྲེས་བའི་]དོན་ཡང་ཡོད་ལ། བྱེད་འབྲེས་ལས་ཚོག་གམ་བྱེད་མེད་ལས་ཚོག་གང་ཡིན་ཅུང་སྒྲུབ་ཚོག་

for དང་མཉམ་དུ་བཞོལ་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་གནས་ཡུལ་སྟོན་པའི་མིང་ཚོག་སྒྲུབ་དགོས།

When will you leave (vi.) to Shanghai? (×)

☞ When will you leave (vi.) for Shanghai? (✓) (ཁྱོད་ནམ་ཅུང་ཉེ་ལ་འགོ་རྒྱ་ཡིན།)

He left (vi.) Beijing to Shanghai the day before yesterday. (×)

☞ He left (vi.) Beijing for Shanghai the day before yesterday. (✓) (ཁོ་ཁོ་ཉིད་པེ་ཅིན་ནས་ཅུང་
ཉེ་ལ་ཆས་སོང་།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. They always look for excuses to postpone doing something. (ཁོ་ཚོས་ནམ་ཡིན་ཡང་ཁག་འཛོགས་བཅའ་ནས་

བྱ་བ་བསྐྱུབ་རྒྱུ་ཕྱིས་འགྲང་བྱེད་གྱི་ཡོད།)

➤ Steve really enjoys swimming at the city pool. (སི་ཏེ་སུ་གོང་ཁྱེར་ཆུ་རྒྱལ་རྗེར་བྱ་ནས་ ཆུ་རྒྱལ་བར་ངོ་མ་དགལ།)

➤ Mack suggested writing a letter to the editor of the newspaper. (མའེ་ཁི་ཡིས་ཚགས་པར་དེའི་རྩོམ་
སྒྲིག་པ་ལ་ཡར་ཡི་གེ་ཞིག་འབྲི་རྒྱུའི་སྒོ་བཏོན།)

➤ It is difficult for Willie to resist smoking. (ཁོ་ལའེ་ལ་མཚན་ན་ཐ་མག་གཅོད་རྒྱ་ཁག་པོ་རེད།)

2. If we leave things undone, we will eventually worry. (གལ་སྲིད་ང་ཚོས་བྱ་བ་བ་མི་བསྐྱུབ་པར་བསྐྱར་པ་ཡིན་ན།

མཐའ་མར་སེམས་བྲལ་སྒྲེས་འོག་གི་རེད།)

➤ Jack left home when he was eighteen. (ལཱ་ཁི་ཁོ་རང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ཡིན་དུས་ཁྱིམ་དང་བྲལ་བ་རེད།)

➤ Look, you left the TV on again. (སྟོན་དང་། ཁྱོད་གྱིས་ཡང་བརྟན་འཕྲིན་ཁ་ཕྱེས་ནས་བསྐྱར་འདུག།)

Lesson 136: Are You Free? ཁྱོད་ལ་ཁྱོད་པ་ཡོད་དམ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Dick: Hi, Lisa! Are you free this Saturday? འི་ས། ཡོད། ག་རེ་རེད།
Lisa: Yes. Why?
Dick: Would you like to go to a party with me? ཉི་མི། ཁྱོད་ང་དང་མཉམ་དུ་གསོལ་སྟོན་ལ་འགྲོ་འདོད་ཡོད་དམ།
Lisa: OK! Will you pick me up at my place? འི་ས། འདོད་པ་ཡིན། ཁྱོད་ང་ལེན་པར་ཡོང་ཆོག་གམ།
Dick: Sure. Is eight o'clock alright? འི་ས། འགྲིག་གི་རེད།
Lisa: That'll be fine. ཉི་མི། འོས་ཆོག་ཅུ་ཚད་བརྒྱད་པའི་ཐོག་ཡོང་ན་ཆོག་གམ།
Dick: See you then. འི་ས། འགྲིག་གི་རེད།
ཉི་མི། ཉེ། འི་ས། གཟའ་སྐེན་པར་ཁྱོད་ལ་ཁྱོད་པ་ཡོད་དམ། ཉི་མི། དེ་དུས་མཇུག་ཡོད་པ་

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྟ་མཐུག།

1. free, *adj.* ཁྱོད་ལ་ཡོད་པ། Are you free now? = Are you available now? = Do you have time now? (ཁྱོད་ལ་ད་ལྟ་ཁྱོད་པ་ཡོད་དམ།) *available, *adj.* ཁྱོད་པ་ཡོད་པ།

2. pick + མི + up མི་གང་ཞིག་བསྐྱུ་བའམ་ལེན་པ། || James picks his wife up from work every day. (ལྷ་མ་སི་ཡིས་ཉིན་རེ་བཞིན་ཁོའི་རྒྱ་མ་ལས་ཀ་ནས་བསྐྱུ་གི་ཡོད།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། pick up ལ[ས་ནས་འབྲུ་བའམ་ལེན་པ]དང་[སྐད་རིགས་ཤིག་སྦྱང་ཙམ་བྱེད་པའི་]གོ་དོན་ཡང་ཡོད།

- Tracy picked up a piece of paper on the floor and threw it into the dustbin. (ཐི་ཨོ་སི་ཡིས་ས་ནས་ཤོག་ལེབ་ཅིག་བརྐྱུ་ནས་སྒྲིགས་སྒྲམ་དུ་འཕངས།)
- Rita picked up some Chinese on her last trip to Beijing. (རི་ཐི་ཡིས་ཁོ་མོ་ཐེངས་སྟོན་མར་པེ་ཅིན་དུ་བྱིན་དུས་སྐད་རིགས་ཁ་ཤས་སྦྱངས།)

III. གདམ་ཀྱུས་ནས་སྟོང་ཆ་ཁ་སྐྱོང་དགོས།

1. Don't ____ doing the work until tomorrow. (A) wait for (B) take off (C) call off (D) put off
2. When will you leave _____ America? (A) too (B) for (C) as (D) in
3. The thief denied _____ the money. (A) to steal (B) stole (C) stealing (D) that he stealing
4. He left his girlfriend _____ the train station. (A) crying in (B) cried in (C) with crying in (D) for crying in
5. It is not good to _____ because we will begin to worry some day. (A) leave things undone (B) leaving things undone (C) leave things for not be done (D) undone things

Lesson 137: Van Gogh བན་གཏོ།

I. Reading ལྟ་སྟོན།

It cannot be denied that Van Gogh (1853-1890) was a great artist. However, he was considered an outcast by other artists of his time. Many of his most famous paintings were painted at a time when he was isolated by society. Today these paintings are admired as masterpieces, and are sold for large sums of money. Clearly, it was Van Gogh's destiny to be a painter.

བན་གཏོ་ནི་སྐབས་ཆེན་གྱི་སྐུ་རྩལ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་ཁས་མི་ལེན་ཐབས་མེད་རེད། ཡིན་ན་ཡང་། ཁོང་གི་དུས་སྐབས་ཀྱི་སྐུ་རྩལ་པ་གཞན་དག་གིས་ཁོ་རང་ཟུང་ལ་ལྷུང་བའི་མི་ཞིག་ཏུ་རྒྱུ་ཡོད། ཁོའི་སྐད་གསལ་ཆེ་བའི་རི་མོ་མང་པོ་ཞིག་ཁོ་རང་སྦྱོ་ཆོག་གིས་ཟུང་དུ་བཀར་བའི་དུས་སྐབས་སུ་བྲིས་པ་རེད། དེ་དུས་སྐབས་རི་མོ་དེ་དག་ཟུང་ལྷུང་མཛད་ཆོས་སུ་བགྱངས་ཡོད་ལ། རིན་གོང་ཆེན་པོར་འཛོང་གི་ཡོད། རི་མོ་བཞིག་བྱེད་དགོས་པ་ནི་བན་གཏོ་ཡི་ལས་དབང་ཡིན་པ་མཛོན་གསལ་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. Van Gogh, *n.* བན་གཤོ། (1853-1890) ཏོ་ལན་གྱི་རི་མོ་བ་ཞིག
2. deny, *vt.* ཁས་མི་ལེན་པ། || Don't deny it; we know you broke the window. (སྒྲིབ་ཁུང་དེ་ཁྱོད་གྱིས་བཅགས་པ་དེ་ཚོས་ཤེས་ཡོད། ཁས་མི་ལེན་པ་མ་བྱེད་ཅིག)
3. artist, *n.* ལྷ་རྩལ་པ།
4. consider, *vt.* བསམ་པ། ལྟ་ཅི་བ།; consider A (to be) B. A དེ B རེད་བསམ་པ། || I considered you (to be) an honest man, but I was wrong. (ངས་ཁྱོད་མི་གཞུང་དྲང་ཞིག་ལ་རྩིས་མོད། འོན་ཀྱང་ང་འོས་འདུག)
5. outcast, *n.* མི་གྲལ་ནས་བུད་པའི་མི།
6. painting, *n.* རི་མོ།; paint, *vt.* རི་མོ་འབྲི་བ། || Connie is very good at painting pictures of mountain landscapes. (ཁན་ནེ་རི་བོའི་ཡུལ་ལྗོངས་ཀྱི་རི་མོ་འབྲི་བར་ཉ་ཅང་མ་ཁས།)
7. isolate, *vt.* ཁེ་རྒྱུད་ལ་འབྲུད་པ། ཟུར་དུ་འབྲིན་པའམ་དགར་པ། *be isolated from ..... ལས་ལོགས་སུ་དགར་པ། || Those people have been isolated from society because they're criminals. (མི་དེ་དག་ཉེས་ཅན་ཡིན་པས་ཁོ་ཚོ་སྤྱི་ཚོགས་ལས་ལོགས་སུ་དགར་ཡོད།)
8. society, *n.* སྤྱི་ཚོགས། *society སྤྱིར་བཏང་དུ་བགྲང་མེད་མིང་ཚིག་ཡིན་པས་སྔོན་ལ་ a (an) སྤྱི་དང་ the སྤྱི་མི་འདུག འོན་ཀྱང་དེའི་སྔོན་དུ་བྱུང་ཚིག་ཡོད་ཆེ། བྱུང་ཚིག་གི་སྔོན་ལ་ a/an སྤྱི་སྤྱར་ཚིག། || The role of women in society is changing rapidly. (བུད་མེད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གོ་གནས་མཁྱོགས་ལྷུང་ངང་འཕོ་འགྱུར་འབྱུང་བཞིན་ཡོད།); We live in a modern society. (ང་ཚོ་དང་རབས་ཅན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ཏུ་འཚོ་ཡོད།)
9. admire, *vt.* བསྟོད་པའམ་བསྐྱེད་པ། || Jessica is admired by her colleagues because she is so successful. (ལྷན་སི་ཁ་དེ་འདྲའི་ཡུལ་བྱུང་ཅན་ཞིག་ཡིན་པས་ཁོ་མོའི་ལས་གྲོགས་ཚོས་ཡིད་སྤོང་བྱེད་གྱིན་ཡོད།)
10. masterpiece, *n.* རྒྱུ་ལྷ་མཚན་ཆོས།
11. sum, *n.* གངས་འབོར། a large/small sum of... གངས་འབོར་ཆེན་པོའམ་ཆུང་དུ། || That country spends a large sum of money on defense. (ཀྱུལ་ཁབ་དེས་ཀྱུལ་སྤྱང་ཐང་དུ་གོན་དཔུལ་འབོར་ཆེན་གཏོང་གི་ཡོད།)
12. clearly, *adv.* མཛོན་གསལ་སྒྲོས། གསལ་བོར། || Connie is clearly the smartest girl in the class. (ཁན་ནེ་ནི་འཛོན་གྲུའི་ནང་གི་བྱ་མོ་གྲང་ཤོས་ཡིན་པ་མཛོན་དུ་གསལ།)
13. destiny, *n.* ལས་སྐལ། ལས་དབང། || It is that young child's destiny to be king. (ཀྱུལ་བོ་བྱེད་ཀྱི་བྱིས་པ་དེའི་ལས་སྐལ་རེད།)
14. painter, *n.* རི་མོ་བ།

III. Grammar Points བརྟུང་དཀའ་གནད།

སྤྱི་བ་ཚན་འདིར་བྱ་ཚིག་ deny དང་ consider ཡི་བཞུགས་སྟངས་དང་། སྤྱི་བ་ཚིག་ for ཡིས་རིན་གོང་སྟོན་པའི་བཞུགས་སྟངས་མཚམས་སྦྱར་བྱ་བ།

1. **deny** བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་བྱེད་དུས་ཀྱི་བཞུགས་སྟངས་གཙོ་བོ་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཡིན།

a. It cannot be denied + that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་རིམ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ། ཁས་མི་ལེན་ཐབས་མེད་ཡིན་པ།

- It cannot be denied that hard work leads to success. = No one can deny that hard work leads to success. = There is no denying that hard work leads to success. (འབད་བཟོན་བྱས་ན་
ལེགས་ལྷན་ཡོད་པ་ནི་ཁས་མི་ལེན་ཐབས་མེད་ཅིག་རེད།)

སྒྲིབ་ཚན་འདི་ནང་གི་ཚིག་གྲུབ་དང་པོ་ནི་ཚིག་སྒྲིབ་འདི་རིགས་ཡིན་ཏེ།

- It cannot be denied that Van Gogh was a great artist. (བན་གཏོན་གྲོ་ལུ་ཆེན་གྱི་སྒྱུ་རྩལ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་
ཁས་མི་ལེན་ཐབས་མེད་རེད།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

There is no + བྱ་མཁའ་མིང་། = It is impossible to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞན་གསུམ། = No one can + བྱ་ཚིག་གི་མ་
གཞན་གསུམ།

གང་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་མཁན་མེད་པ།

- There is no reasoning with such a stubborn man as John. = It is impossible to reason with such a stubborn man as John. = No one can reason with such a stubborn man as John. (ཐོན་ལྷ་བུ་མི་ལུ་རྒྱ་ཚུགས་ཅན་ཞིག་ལ་གནས་ལུགས་བཤད་ཐུབ་མཁན་མེད།)

b. deny + བྱ་མཁའ་མིང་། གང་ཞིག་ཁས་མི་ལེན་པ། = deny + that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་དོ་བོ་གི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ།

He denied to have stolen Mary's money, but I knew he was telling a lie. (×)

☞ He denied having stolen Mary's money, but I knew he was telling a lie. (✓)

= He denied that he had stolen Mary's money, but I knew he was telling a lie. (ཁོས་མའི་རོས་

ཀྱི་དུལ་བརྒྱུས་པ་ཁས་མ་སྤངས་མོད། འོན་ཀྱང་ངས་ཁོས་རྒྱ་བཤད་པ་ཤེས།)

2. consider consider བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་བྱེད་ཚོག་ལ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ལྟར་སྣང་ཡང་བྱེད་ཚོག

a. consider བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་བྱེད་དུས། [གང་ཞིག་ལ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བའི་དོན་ལ་གོ་ཞིང་། མིང་ཚིག་དང་། བྱ་མཁའ་མིང་། ཡང་ན་
that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་དོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ་བཅས་དེའི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་བྱས་ཚོག

- He has never considered the consequences of being fired. (ཁོས་བྱིར་སྤྲད་པའི་མཇུག་འབྲས་ལ་བསམ་སྒྲོ་
བཏང་ཡོད་པ་མ་རེད།)

I'll probably consider to study abroad. (×)

☞ I'll probably consider studying abroad. (✓) (ངས་བྱི་རྒྱལ་དུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བྱེད་རྒྱུར་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་གི་དུ།)

We consider him to be too old for this job. (ང་ཚོས་ལས་ཀ་དེ་ལ་ཁོ་རང་ལོ་ཆེ་དྲག་ཡོད་པར་བསམ།)

b. consider བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ལྟར་སྣང་བྱེད་དུས། [གང་ཞིག་རེད་བསམ་པའམ་གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་བའི་དོན་ལ་གོ་ བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་སྒྲིབ་
རྒྱུ་དུང་མིང་ཚིག་གསུམ་རྒྱན་ཚིག་སྒྲིབ་ནས་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་བྱེད་དགོས། བཞོལ་སྤངས་གཤམ་ལྟར།
consider + མིང་ཚིག་གསུམ་ཚབ་ཚིག་ + མིང་ཚིག་གསུམ་རྒྱན་ཚིག་ བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་།

- We all consider him a hero. (ང་ཚོ་ཚང་མས་ཁོ་རང་དཔའ་བོ་ཞིག་ལ་རྩི་གི་ཡོད།)

- She considers John competent. (ཁོ་མོས་ཐོན་ལ་འཛོན་ཐང་ལྡན་བསམ་གྱི་ཡོད།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

གོང་གི་དཔེ་བཞུགས་པོ་བྱ་ཡུལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཚིག་སྒྲིབ་དུ་བསྒྱུར་ཀྱང་ཚོག་སྟེ། ཚིག་གི་གྲུབ་སྤངས་གཤམ་ལྟར།

be considered + མིང་ཚིག་གསུམ་རྒྱན་ཚིག་ (བྱེད་པའི་ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་།)

དེས་ན་གོང་གི་དཔེ་བཞུགས་གཤམ་ལྟར་བྲིས་ཀྱང་ཚོག

- He is considered a hero (by all of us).

- John is considered competent (by her).

གཤམ་གསལ་ནི་ཚོག་གི་སྒྱུ་རྩལ་འདིའི་རིགས་སྤྱད་ཡོད་པའི་སྒྲོབ་ཚན་འདིའི་ནང་གི་ཚོག་གྲུབ་ཡིན།

- How, he was considered an outcast by other artists of his time. = However, other artists of his time considered him as outcast. (ཡིན་ན་ཡང་། ཁོའི་དུས་སྐབས་ཀྱི་སྒྱུ་རྩལ་པ་དག་གིས་ཁོ་རང་ནི་ཟུར་དུ་ཐུང་བའི་མི་ཞིག་ཏུ་ཕྱི་སྒྲོབ་ཡོད།)

3. སྒྱུར་ཚོག་(ལ་དོན) for བྱེད་པའམ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་སྐབས་རིན་གོང་དང་ཟས་ཐུན་སོགས་ཀྱི་དོན་བསྟན་ཚོག

I bought it with ten dollars. (X)

☞ I bought it for ten dollars. (✓) (ངས་སྒྲོར་མོ་བཅུ་པ་དེ་ཉིད་པ་ཡིན།)

What can you buy with one dollar? (X)

☞ What can you buy for one dollar? (✓) (ཁྱེད་ཀྱིས་སྒྲོར་མོ་གཅིག་གིས་ག་རེ་ཉི་ཐུབ་བས།)

གཤམ་གསལ་ནི་སྒྲོབ་ཚན་འདིའི་ནང་གི་ཚོག་གྲུབ་ཡིན་ལ། ཚོག་གྲུབ་ནང་གི་ for ནི་བཀོལ་སྤངས་འདིའི་རིགས་སུ་གཏོགས།

- Today these paintings are admired as masterpieces, and are sold for large sums of money. (དེང་སྐབས་རི་མོ་དེ་དག་མང་མཛད་ཚོས་སུ་བསྟགས་ཡོད་ལ། རིན་གོང་ཆེན་པོ་འཛོལ་གི་ཡོད།)

What would you like at breakfast? (X)

☞ What would you like for breakfast? (✓) (ཁྱེད་ཀྱིས་ཞོགས་ཇ་ལ་ག་རེ་ཟ་འདོད་དམ།)

I had two boiled eggs and some fruit at breakfast. (X)

☞ I had two boiled eggs and some fruit for breakfast. (✓) (ངས་ཞོགས་ཇ་ལ་སྒྲོང་ང་བཙོས་མ་གཉིས་དང་ཤིང་ཏོག་འགའ་ཟ་བ་ཡིན།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

be at	breakfast	ཞོགས་ཟས་ ཉིན་གོང་ཟས་ དགོང་ཟས་	ཟ་བའི་སྒྲང་ལ།
	lunch		
	dinner		

- I was at lunch when he came. = I was having lunch when he came. (ངས་ཉིན་གོང་ཟ་མ་བཟའ་བཞིན་པའི་སྒྲང་ལ་ཁོ་སྒྲོབ་སྤྱད་པུང་།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. It cannot be denied that Van Gogh was a great artist. (བན་གཏེན་ཀློབ་ས་ཆེན་ཀྱི་སྒྱུ་རྩལ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་ཁས་མི་ལེན་ཐབས་མེད་ཅེད།)

➤ No one can deny that smoking is bad for your health. (ཐ་མག་འཐེན་ན་བདེ་ཐང་ལ་གནོད་པ་དེ་ཁས་མི་ལེན་ཐབས་མེད།)

➤ There's no denying that it is more convenient to live in the city than in the country. (གྲོང་གསལ་ཏུ་སྡོད་པ་ལས་གྲོང་ཁྱེར་དུ་སྡོད་པ་སྒྱིད་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ཁས་མི་ལེན་པ་མེད།)

➤ There is no doubt that computers are more efficient than typewriters. (ཕྱིས་འཁོར་ནི་ཡིག་གཏུགས་འཕྲུལ་ཆས་ལས་ཕྱོད་ཆེ་བ་སྒྲོས་མ་དགོས།)

2. Today these painting are sold for large sums of money. (དེང་སྐབས་རི་མོ་དེ་དག་གོང་ཆེན་པོར་འཛོལ་གི་ཡོད།)

➤ Simon wants to lose weight, so he doesn't eat anything for lunch. (སི་མོན་གྱིས་ཤིང་ཐང་བཟང་བྱེད་འདོད་པས་ཁོས་ཉིན་གོང་ཟ་མ་གི་མེད།)

- I usually have sandwiches for lunch, but rice for dinner. (ངས་ཉལ་པ་དྲོས་ཇ་ལ་སན་ཟེ་ཕུ་དང་དགོང་ཇ་ལ་འབྲས་ཟ་གི་ཡོད།)

Lesson 138: You're Beautiful བྱེད་རང་སྤྱིང་རྩེ་པོ་འདུག

I. Dialogue ཁ་བརྒྱུ

Eric: May I take your photograph, Jane? ཨོ་རོ་ས་ཁི། བར་མི་རྒྱལ་དོན་ག་རེ་ཡིན་ནམ། བྱེད་རང་སྤྱིང་རྩེ་པོ་
Jane: Please don't. ཞིག་འདུག
Eric: Why not? You're beautiful. ཞིག་འདུག
Jane: Well, I do not consider myself ལྷན། ག་རེ་ཟེར། ངས་ང་རང་བར་ལེན་པར་འཕྲོད་པ་ཞིག་
 photogenic. ཡིན་པར་མི་བསམས།
 ཨོ་རོ་ས་ཁི། ལྷན། ངས་བྱེད་རང་བར་ཞིག་བརྒྱལ་ན་འགྲིག་གམ།
 ལྷན། མ་རྒྱལ་པར་ལྷ།

II. Key Points གནད་གྱི་ཕྱི་མིག

1.	take someone's	photograph photo picture photograph photo picture	of someone	མི་ཞིག་ལ་པར་རྒྱལ་པ།
	= take a			

*photograph, *n.* (photo) འབྲ་པར། སྤྱིང་བཏང་ photo ཞེས་སྒྲུང་གི་ཡོད། || I took a picture of that model.

(ངས་དཔེ་སྤྱིང་པ་དེ་བར་ཞིག་བརྒྱལ་པ་ཡིན།); Don't take my picture before I'm ready. (ངས་གྲ་སྤྱིག་མ་ཚར་གོང་ང་ལ་བར་མ་རྒྱལ།)

2. photogenic, *adj.* བར་ལ་འཕྲོད་པ། || That model is not only beautiful but photogenic as well. (དཔེ་སྤྱིང་པ་དེ་མཛེས་ཀྱང་མཛེས་ལ་བར་ལ་ཡང་འཕྲོད་པོ་འདུག)

III. གདམ་ཀྱ་བྱས་ནས་སྤྱིང་ཆའི་ཁ་སྒྲོང་དགོས།

- They all consider Bobby a generous man. Which of the following sentences means the same as the example sentence? (A) Not everyone thinks that Bobby is a generous man. (B) Bobby is considered a generous man by all of us. (C) Bobby is considered a generous man by all of them. (D) Bobby is considered a generous man by all of they.
- Larry _____ George's homework. (A) denied to copy (B) denied that he had copied (C) deny to have copied (D) denying that he copied
- What did you have _____ dinner last night? (A) to (B) in (C) for (D) around
- _____ that Frank is a hard worker. (A) No one cannot (B) There's no denying (C) It cannot deny (D) There cannot be denied
- Jim _____ Jane and me yesterday. (A) make a picture of (B) make a picture at (C) took a picture at (D) took a picture of

Lesson 139: Don't Be Shy རོ་ཚམ་སྒྲེ།

I. Reading ལྟ་སྒྲོག

Our English teacher often says that we should not be afraid to make mistakes. She also says that people can learn from their mistakes. Therefore, she tells us that we shouldn't be shy when we speak English. I believe what she says is right, but there is one thing that I don't understand. Every time we speak in class, she tells us to shut up!

ང་ཚོའི་དབྱིན་ཡིག་དགེ་ཐོན་གྱིས་རྟག་པར་ང་ཚོར་ནོར་འབྲུལ་འབྲུང་བར་སྐྱག་མི་དགོས་ཞེས་གསུང་གི་ཡོད། ཁོ་མོས་ད་དུང་མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་
ནོར་འབྲུལ་གྱི་ནང་ནས་བསྐབ་བྱ་བྱངས་ཚོག་པ་རེད་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད། དེའི་ཕྱིར། ཁོ་མོས་ང་ཚོར་དབྱིན་སྐད་བཤད་སྐབས་ངོ་ཚ་མ་སྒྲིམ་ཞེས་གསུང་
གི་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་ངས་ཉ་མི་གོ་བ་ཞིག་ནི་ནམ་རྒྱུན་ང་ཚོས་སློབ་ཁྲིད་སྐབས་སུ་སྐད་ཆ་བཤད་ཐེངས་རེ་རེར་ཁོ་མོས་ང་ཚོར་ཁ་ཚུམས་ཞེས་གསུང་གི་
ཡོད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. shy, *adj.* རི་ཚེ་བ། བག་ཚ་བོ། || Tommy is afraid to talk to people he doesn't know. He's very shy.
(ཐོས་མཐོང་དོ་ཚ་ཉ་ཅང་ཆེ་བས་ཁོ་ངོ་མི་གེས་བའི་མི་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུར་སྐྱག་པ་ཡིན།)
2. be afraid to བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞུགས། ""ལ་སྐྱག་པ་དང་སེམས་ཁུལ་བྱེད་པ། *be afraid + that ཡིས་དྲངས་པའི་བྱ་བའི་བྱང་ཚས་སྟོན་
པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ། ""ལ་སྐྱག་པ་ལམ་སེམས་ཁུལ་བྱེད་པ། *afraid, *adj.* ཞེད་སྦང་། སེམས་ཁུལ་ཆེ་བ།
✧ Lenny is afraid to walk alone at night. (ལན་ནའེ་མཚན་མོར་གཅིག་ཕུར་འགྲོ་རྒྱུར་སྐྱག་པ་རེད།)
✧ Please hurry; I'm afraid that we might miss the train. (མཁྱོགས་པོ་གྱིས་དང་། ངས་ང་ཚོ་མེ་འཁོར་གྱི་རྗེས་མི་
ཚོད་པར་སྐྱམ་ཉེ་སེམས་ཁུལ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག)
3. make mistakes ནོར་འབྲུལ་འབྲུང་བ། *mistake, *n.* ནོར་འབྲུལ། || I made a few silly mistakes on my test
and, as a result, only got a "C." (ངས་རྒྱགས་ཐོག་ནས་སྒྲིབ་རྟགས་ཚ་བའི་ནོར་འབྲུལ་བཞོས་པས། མཐའ་མར་“C”ལས་མ་
ཐོབ།)
4. right, *adj.* འགྲིག་པ། ཡང་དག་པ།
5. understand, *vt.* ཤེས་པ། ཉ་གོ་བ། || What language was he speaking? I didn't understand a word he
said. (ཁོས་བཤད་པའི་སྐད་རིགས་དེ་གང་རེད་དམ། ངས་ཁོས་བཤད་པ་གཅིག་ཀྱང་ཉ་གོ་མ་བྱུང་།)
6. in class སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་སྐབས་སུ། *དོན་འདི་སྟོན་སྐབས་in class ཞེས་འབྲི་དགོས་པ་ལས་in the class ཞེས་འབྲི་མི་རུང་། ||
Students are not allowed to eat food in class. (སློབ་མས་སློབ་ཚན་ཐོག་ཏུ་བཟའ་བཅའ་ཟ་ཆོག་གི་མ་རེད།)
7. shut up ཁ་ཚུམས། *shut, *vi. & vt.* (ཁ་སོགས)བཙུམས་པ། (སློ་སོགས)རྒྱག་པ། || Shut up! You're giving me a
headache. (ཁ་ཚུམས། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་མགོ་ན་དུ་འཇུག་གི་འདུག)

III. Grammar Points བད་སྟོན་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར say དང་tell ཡི་བཞོལ་སྤངས་མཚམས་སྟུང་བྱེད་རྒྱ། say དང་tell གཉིས་ཀ་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ཡིན་པ་དང་། ལྷ་
མ[བཤད་པ་ལམ་ཟེར་བའི་]དོན་དང་། བྱི་མ[""ལ་བཤད་པ་ལམ་ཟེར་བའི་]དོན་ཡིན། འདིར་དེ་གཉིས་ཀྱི་བཞོལ་རྒྱལ་མཚམས་སྟུང་བྱ་བ་གཤམ་གསལ།

1. say ཡི་བཞོལ་རྒྱལ།
  - a. say + that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་དོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ། (that བསྐྱུས་ཚིག་)
    - He said (that) he would be late for an hour or two. (ཁོས་ཁོ་རང་དུས་ཚོད་གཅིག་གཉིས་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་
ལུས་འོང་གི་རེད་ཟེར།)
    - Father often says (that) one should be filial to his parents. (ཨ་པས་རྟག་པར་མི་ཞིག་ཡིན་ན་པ་མར་
བསྟོན་བཀའ་བྱེད་དགོས་པ་རེད་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད།)
  - b. say + ཚིགས་རྟགས་ + དྲངས་རྟགས་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ། (རྟོགས་རྟགས་དྲངས་རྟགས་ཀྱི་ནང་དུ་འཛོག་དགོས།)

When I asked him where he lived, he said: “I live in Tianjin.” (×)

II. Key Points གནད་ཀྱི་ཁྲིམས།

1. What's new? ད་ཆ་ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། = What's up? *འདི་ནི་འཚམས་འདྲིའི་སྐད་ཆ་ཞིག་ཡིན་ཀྱི། [གསར་པ་ག་རེ་དེད] ཅེས་ཟེར་བ་ནི་མིན།
A: What's new, Jerry? (ཀ་པ། ལྷན་རྒྱུ། ད་ཆ་ག་རེ་གནང་གི་ཡོད།)
B: Oh, nothing much. How are you doing? (ཁ་པ། འོ། གང་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མེད། ཁྱེད་ཀྱིས་ག་རེ་གནང་གི་ཡོད།)
2. move, *vi.* རྒྱལ་ཁོངས་ཀྱི་གནས་སྐོང་། || Many young people are moving to the city to look for work. (ན་གཞོན་མང་པོ་གྲྭ་བ་འཚོལ་བར་གྲོང་ཁྱེར་ལ་གནས་སྐོང་བྱེད་བཞིན་ཡོད།)
3. awful, *adj.* ལྷག་པོ། || I had an awful day today; everything went wrong. (ང་དེ་རིང་ལྷག་པོ་བྱུང་། གྲྭ་བ་ཚང་མ་ལོག་ལམ་དུ་སོང་།)
4. make fun of + མི མི་ཞིག་ལ་འཕྱ་དགོད་བྱེད་པ། || We must never make fun of the handicapped. (ང་ཚོས་དབང་པོ་སྟོན་ཅན་ལ་འཕྱ་དགོད་གཏན་ནས་བྱེད་མི་རུང་།)

III. གདམ་ཀྱུས་ནས་སྒྲིང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. Billy _____ (A) said, "that he would be late for work today." (B) said, "I will be late for work today." (C) said that he would late for work today. (D) told to me that he would be late for work today and tomorrow.
2. Let's not decide yet. Mike might _____ to say about it. (A) have no (B) have some thing (C) have some sentences (D) have something
3. Can you tell _____ use this computer? (A) me what to (B) me how to (C) why to (D) they when to
4. He said he didn't do it, but I _____ the truth. (A) don't think he's telling the truth (B) do think he says (C) think he's telling (D) think he's saying
5. Mike is often _____ because he is ugly. (A) making fun (B) made fun of (C) made fun of himself (D) make fun of

Lesson 141: Global Warming འཛམ་གླིང་གི་དྲོད་རྒྱས་པ།

I. Reading ལྟོས་ཀྱི་ཁྲིམས།

Have you noticed that it's getting warmer and warmer every year? To put it simply, that's because of air pollution. Scientists tell us that because of air pollution, the earth's heat cannot escape. This is known as global warming. If this situation is allowed to continue, it will just keep getting hotter and hotter. Then, can you imagine what will happen? We should all, therefore, do our part to stop polluting the air and help save the world.

ཁྱེད་ཀྱིས་ལོ་རེ་བཞིན་དུ་གནས་སྐོང་འདྲིའི་ནས་དྲོད་རྒྱས་པ་བཞིན་པ་ཐོས་པ་མཁྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཟེས། མདོར་བསྟུན་ན་དེ་ནི་མཁྱེད་ཀྱི་འཕྲུག་སྐྱེད་པའི་ཆུན་རེད། ཚན་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ང་ཚོར་མཁྱེད་ཀྱི་འཕྲུག་སྐྱེད་པས་དབང་གིས་སའི་གོ་ལའི་ཆ་བཟིར་ཐུག་ཐུག་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཟེས། དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་འཛམ་གླིང་གི་ཆ་དྲོད་རྒྱས་པ་ཞེས་པ་དེ་རེད། གལ་སྲིད་གནས་ཚུལ་དེ་རྒྱུ་འབྱུངས་སུ་འགོ་རྩའུ་བཅུག་པ་ཡིན་ན། ཆ་བསྟུན་ཐུག་དུ་དེ་ཆེན་རེ་ཆེར་ཡིན་པེས། འོ་ན། ཁྱེད་ཀྱིས་མཐུག་འབྲས་ག་འདྲ་ཞིག་བྱུང་པའི་པ་དཔོག་བྱུང་བམ། དེས་བས་ན། ང་ཚོས་སྐྱེད་པའི་ཆུན་རེ་གོ་ལ་སྟོབ་རོགས་བྱེད་དགོས།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. notice, *vt.* ལྟངས་བྱེད་པ། ཡིད་འཛིག་བྱེད་པ།

notice +	that ཡིས་དྲངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་དོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པལ་བ།	.....ལ་སྟངས་བྱེད་པ་/ཡིད་འཛིག་བྱེད་པ།
	མིང་ཚིག་	

- ✧ I've noticed that you've been coming to work early these days. (ཉི་མ་འདི་ཚེར་བྱོད་སློབ་གྲྭར་ཡོང་སྒྲ་བ་ངས་
མཉམ་འཛིན་བྱས་པོར།)
2. warm, *adj.* ཚ་བོད། རྩོད་པོ། || The old lady wore a fur coat to keep warm. (ལུས་སྒྱུ་ཞབས་བགྱིས་སོང་དེས་པགས་གོས་
སྒྱོན་ནས་ལུས་རྩོད་འཛིན་གྱི་འདུག)
3. to put it simply མདོར་ན། *simply, *adv.* སྟབས་བདེ་སྟོན། སྒྲ་མོར། || To put it simply, you're annoying me.
(མདོར་ན། བྱོད་གྱིས་ང་ལ་སུན་པོ་བཟོ་གི་འདུག)
4. scientist, *n.* ཚན་རིག་པ།
5. earth, *n.* སའི་གོ་ལ། ས་གཞི། *on earth ས་སྟེང་དུ། འཛམ་གླིང་ཐོག། = in the world || The earth is part of the solar
system. (སའི་གོ་ལ་ནི་ཉི་མའི་བྱིན་ཆ་གས་ཤིག་རེད།); The whale is the biggest animal on earth. (རྒྱ་སྒྲིན་ནི་ས་སྟེང་གི་
གི་སྟོན་ཆགས་ཆེ་ཤོས་དེ་རེད།)
6. heat, *n.* ཚ་བ། || The heat in this room is making me sleepy. (ཁང་པ་འདིའི་ནང་གི་ཚ་བས་ང་གཉིད་སྤོང་གིན་འདུག)
7. escape, *vi. & vt.* འབྲོ་བ། ཐར་བར་བྱེད་པ། || The prisoners escaped from prison. (བཙོན་མ་རྣམས་བཙོན་ཁྱོལ་བྱས་པ་རེད།);
The students lied in order to escape punishment. (སློབ་མ་ཚོས་རྒྱན་བཤད་ནས་ཆད་པར་བྱོལ་ཐབས་བྱེད།)
8. global warming འཛམ་གླིང་ཚ་བྱོད་རྒྱས་པ་(གནས་གཤིས་རེ་བྱོད་དུ་འགྱོ་བ) | *global, *adj.* སའི་གོ་ལ་ཉི་ལ་བོ། འཛམ་གླིང་ཡོངས།
✧ Pollution is global problem. (སྒྲིག་བཙོན་ནི་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་གནད་དོན་ཞིག་རེད།)
9. situation, *n.* གནས་བབས། གནས་ཚུལ། (རྒྱན་པར་སྤྱོད་ཚུགས་ཀྱི་དང་སྤྱར་ནས་བཞག་གི་ཡོད།) || Ed is in a bad financial
situation. (ཨོ་ཉི་ཡི་མ་རྩའི་གནས་ཚུལ་སྟུག་པོ་འདུག)
10. continue, *vi. & vt.* ལུ་མ་བྱུང་བ། རྒྱན་སྦྱོང་བ། || Bob continued talking but no one was listening. (རྩ་ཉིས་ལུ་
མ་བྱུང་ནས་བཤད་ཀྱང་ཉན་མཁན་གཅིག་ཀྱང་མེད།)
11. imagine, *vt.* དཔོན་པ། བསམ་ཚད་བྱེད་པ། || The little boy imagined he was in Disneyland. (ལུ་དེས་ཁོ་རང་ཉི་སི་ནའི་
གླིང་གར་ཡོད་པའི་བསམ་ཚད་བྱས།)
12. happen, *vi.* འབྱུང་བ། = occur || The accident happened so quickly that I don't know whose fault it
was. (དོན་རྒྱུན་དེ་སྒོ་བྱར་དུ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་གྱིས་ངས་དེ་སའི་ནོར་ལ་བྱུལ་ཡིན་པ་ཤེས་མ་བྱུང་།)
13. pollution, *vt.* སྒྲིག་བཙོན་བཟོ་བ། || People shouldn't pollute the rivers with their garbage. (མི་རྣམས་ཀྱིས་གང་
སྒྲིགས་ཀྱིས་གཙང་ཆུ་སྒྲིག་བཙོན་བཟོ་མི་འོས།)

III. Grammar Points བད་སྟོན་དཀའ་གནད།

སློབ་ཚན་འདིར་རྒྱན་སྦྱོང་དེས་མེད་ཚིག་གི་ཐད་འགའི་བཞག་ལ་སྤངས་མཚམས་སྦྱོར་བྱ་རྒྱ་མ་ཐད། བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་ can དང་ not མཉམ་དུ་བཞག་སྟབས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱ་དང་། དེ་མིན་བྱ་ཚིག་ allow ཡི་བཞག་ལ་སྤངས་མཚམས་སྦྱོར་བྱ་རྒྱ།

1. གཤམ་གསལ་ནི་རྒྱན་སྦྱོང་གི་དེས་མེད་ཚིག་གི་ཐད་ཡིན།

✧ to tell (you) the truth རོམ་བཤད་ན།

✧ to be frank (with you) དྲང་པོར་བཤད་ན། = (frankly speaking)

✧ to put it simply མདོར་ན།

✧ to sum up མདོར་ན། སྦྱིར་ན།

✧ to put it differently དེ་ཡང་། ཡང་གཅིག་བཤད་ན། = in other words

✧ to do + མི + justice རྒྱ་འབྲས་བཤད་ན།

གོང་གི་ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ཚིག་མགོ་ར་བཞག་ནས་བཞོལ་དགོས་པ་དང་རྗེས་སུ་ཚིག་སྟངས་བཞག་སྟེ་ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་ལ་བོའི་བྱད་ཚོས་སྟོན་པར་བྱེད།

- To tell you the truth, he is not the kind of person you can trust. (ཁྱོད་ལ་ངོ་མ་བཤད་ན། ཁོ་ནི་ཁྱོད་ཡིད་ཆེས་རུང་བའི་མི་དེ་འདྲ་མ་རེད།)
- To be frank with you, I don't know the answer to the question, either. (ཁྱོད་ལ་དྲང་མོར་བཤད་ན། ཁྱི་བ་འདིའི་དྲིས་ལན་ངས་ཀྱང་ཤེས་གྱི་མེད།)
- He is ill-tempered, selfish and unwilling to learn anything. To put it simply, he is a good-for-nothing. (ཁོ་སྟོ་ཚ་བ་དང་། སྒྲེར་སེམས་ཆེ་བ་དང་། ཅི་ཡང་སྦྱོང་མི་འདོད་པ་ཞིག་རེད། མདོར་ན། ཁོ་ནི་ཆེས་ཐ་ཤལ་ཞིག་རེད།)
- No one is immortal. To put it differently, everyone will die someday. (ཆོ་ལོ་དྲག་བརྟན་གྱི་མི་ཡོད་པ་མ་རེད། ཡང་གཅིག་བཤད་ན། མི་རེ་རེ་ཆང་མ་ཉི་མ་ཞིག་ལ་མཆི་འགོ་གི་རེད།)
- To sum up, mastering English is not an overnight job. (མདོར་ན། དབྱིན་སྐད་ཁོང་དུ་རྒྱ་ཆུང་རྒྱ་ནི་ཞག་མ་གཅིག་གི་བྱ་བ་ཞིག་མ་རེད།)
- To do him justice, he is not as bad as you might think. (རྒྱ་འབྲས་བཤད་ན། ཁོ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་བསམ་པ་ནང་བཞེན་སྟུག་ཅན་ཞིག་རེད།)

གཤམ་གསལ་ནི་སྟོབ་ཚན་འདིའི་ནང་གི་ To put it simply ཞེས་པའི་ཚིག་གྲུབ་པའི་ཚིག་གྲུབ་སྟེ།

- To put it simply, that's because of air pollution. (མདོར་ན། དེའི་རྒྱ་ཆུང་ནི་མ་ཁལ་དབྱགས་སྒྲག་བཅོག་རེད།)

2. can དང་ not གཉིས་མཉམ་དུ་བཞོལ་བས། cannot འམ་ཡང་ན་ can't ཞེས་འབྲི་དགོས་པ་ལས་ can not ཞེས་འབྲི་མི་རུང་། འོན་ཀྱང་ could དང་ not གཉིས་མཉམ་དུ་བཞོལ་སྐབས། could not འམ་ཡང་ན། couldn't ཞེས་འབྲི་དགོས་པ་ལས་ couldnot ཞེས་འབྲི་མི་རུང་། can't དང་ couldn't གཉིས་ཀྱིས་དུ་བྱུང་བའི་དང་། cannot དང་ could not གཉིས་ནི་རྩ་མ་ཡིག་ལ་བཞོལ་བྱེད་ཆེ་བ་སྟེ་རྩུང་ཟད་སྦྱོར་དག་པའོ།།

I'm sorry, but I can not make any promises now. (X)

→ I'm sorry, but I cannot (can't) make any promises now. (✓) (དགོངས་པ་མ་ཆོམ། ངས་ད་ལྟ་ཁས་མེན་ཅི་ཡང་བྱེད་མི་བྱུང།)

I couldnot tell him the truth then. (X)

→ I could not (couldn't) tell him the truth then. (✓) (ངས་དེ་དུས་ཁོ་ལ་ངོ་མ་བཤད་མ་ཡོད།)

གཤམ་གསལ་ནི་སྟོབ་ཚན་འདིའི་ནང་དུ་བྱུང་བའི་ cannot བཞོལ་བའི་ཚིག་གྲུབ་ཡིན།

- Scientists tell us that because of air pollution, the earth's heat cannot escape. (ཚན་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ང་ཚོར་མ་ཁལ་དབྱགས་སྒྲག་བཅོག་གི་དབང་གིས་སའི་གོ་ལའི་ཆ་བ་ཐོན་བྱུང་གི་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་ཟེར།)

3. allow ཡིས་བཞོལ་སྟངས།

allow ནི་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་དང་བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་གང་རུང་བྱས་ཚིག་

a. བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་བྱེད་པ། *allow [བྱེད་དུ་འཇུག་པའམ་གནང་བ་སྟེར་བ།] བཞོལ་སྟངས་གཤམ་ལྟར།

1). allow + མིའམ་དངོས་པོ་ + to + བྱ་ཚིག་གི་མ་གཟུགས།

- He won't allow me to try again. (ཁོས་ང་ལ་ཡང་སྒྱུར་ཚིད་ལྟ་ཞིག་བྱེད་དུ་འཇུག་གི་མ་རེད།)

- The father allowed his daughter to stay out until eight at night. (ཨ་པ་དེས་ཁོའི་བུ་མོ་དགོང་མོ་ཚུ་ཚོད་བརྒྱད་པའི་བར་དུ་ཕྱི་རུ་བསྟན་ཆོག་སྟེ་གནང་བ་བྱིན།)
གོང་གི་ཆོག་གྲུབ་གཉིས་པོར་བྱ་ཡུལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཆོག་སྟོར་(be allowed to + བྱ་ཆོག་གི་མ་གཞགས་) སྟོན་ཆོག་པ་གཤམ་ལྟར།
- I won't be allowed to try again. (ང་ལ་ཡང་སྐྱེད་ཆོད་ལྟ་བུ་འཇུག་པ་རེད།)
- The daughter was allowed to stay out until eight at night. (བུ་མོ་དེ་ལ་དགུང་མོའི་ཚུ་ཚོད་བརྒྱད་པའི་བར་ལ་ཕྱི་རུ་བསྟན་ཆོག་པའི་གནང་བ་བློ།)
སྟོབ་ཆོག་འདིའི་ནང་དུ་allow ལ་བྱ་ཡུལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཆོག་སྟོར་སྟེ་ཕྱི་རུ་བསྟན་ཆོག་གྲུབ་ཡོད་པ་གཤམ་གསལ།
- If this situation is allowed to continue, it will just keep getting hotter and hotter. = If we allow this situation to continue, it will just keep getting hotter and hotter. (གལ་སྲིད་གནས་ཚུལ་དེ་རྒྱུན་འབྲམས་སུ་འགོ་རུ་བཅུག་པ་ཡིན་ན། ཆ་བ་བསྟན་མར་ཇི་ཆེད་ངེ་ཆེར་འཕྱར་འགོ་གི་རེད།)

2). allow + བྱ་མ་མིང།

We don't allow to smoke here. (X)

→ We don't allow smoking here. (✓) = Smoking isn't allowed here. (འདི་པར་བ་མག་འཐེན་ཆོག་གི་མ་རེད།)

b. བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་བྱེད་པ།

allow སྟོར་ཆོག་ for འམ་ of དང་མཉམ་དུ་བཀོལ་ན། མོ་མོར་གཤམ་གསལ་གྱི་གོ་དོན་ཡོད།

1). allow for... ""ལ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་འམ་གྱི་ཡངས་བྱེད་པ།

- Before you ask him to do it, you should allow for his situation. (བྱོད་ཀྱིས་ཁོར་བྱ་བ་དེ་སྐྱབ་ཏུ་མ་བཅུག་གོང་ལ་ཁོའི་གནས་ཚུལ་ལ་རྒྱུས་ལོན་བྱེད་ན་འགྲིག།)
- 2). allow གང་ཞིག་བྱེད་པར་འོས་པ། (སྟོན་བཏང་དགག་ཆོག་ལ་སྟོན།)
- This article is perfect. It allows no criticism. (ཚུ་མ་ཡིག་འདི་མཉམ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་འདུག དེར་སྟོན་བརྗོད་བྱེད་པར་མི་འོས།)

IV. Substitution བརྗོད་པ།

1. To put it simply, that's because of air pollution. (མདོར་ན། དེའི་རྒྱ་རྒྱུན་ནི་མ་ལའ་དབུགས་སྐྱག་བཙོག་རེད།)

- To be frank with you, our idea wasn't accepted by the boss. (བྱོད་ལ་བྲང་པོར་བཤད་ན། ང་ཚོའི་བསམ་འཆར་སྟོན་བདག་གིས་དང་ལེན་བྱས་མ་བུང་།)
- To tell you the truth, I don't think you look good in black. (བྱོད་ལ་བྲང་པོར་བཤད་ན། ངས་བྱོད་ཀྱིས་བྱོན་པ་ནག་པོ་བྱོན་ན་འདྲ་ཆགས་པོ་འདུག་བསམ་གྱི་མི་འདུག།)
- Frankly speaking, it would be better for you to study history. (བྲང་པོར་བཤད་ན། བྱོད་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་རྒྱ་དེ་ཡག་ཅུ་ཡོད་པ་རེད།)

2. If this situation is allowed to continue, it will just keep getting hotter and hotter. (གལ་སྲིད་གནས་ཚུལ་དེ་རྒྱུན་འབྲམས་སུ་འགོ་རུ་བཅུག་པ་ཡིན་ན། ཆ་བ་ཇི་ཆེན་མེ་ཆེར་འགོ་གི་རེད།)

- He is just a child. You shouldn't allow him to stay up so late. (ཁོ་བྱིས་པ་ཞིག་རེད། བྱོད་ཀྱིས་ཁོ་དེ་འདྲའི་བྱིས་པོར་སྟོན་དུ་འཇུག་མི་འོས།)

- My parents never allowed me to watch TV when I was young. (ང་ཆུང་དུས་པོའི་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ང་ལ་བརྟན་འཕྲིན་ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱེད་མེད།)
- Talking is not allowed in the library. (དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་ལབ་སྐྱོང་གི་ཁྱེད་མེད།)
- Throwing bones in the fire is not allowed in Tibetan homes. (བོད་ཀྱི་ཁྱིམ་ཚང་དུ་མེ་ལ་རུས་པ་འཕེན་མི་རུང་།)

Lesson 142: No Smoking བ་མག་འཕེན་མི་ཚོག་པ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Customer: Can I have an ashtray, please?

ཞབས་ཞུ་མ། སྐུ་ཞབས་ལགས། དགོངས་པ་མ་ཚོམ། འདིར་བ་

Waitress: I'm sorry, sir. This is a non-smoking section.

མག་འཕེན་ཚོག་གི་མ་རེད།

Customer: Where is the smoking section?

འགྲུལ་པ། བ་མག་འཕེན་ས་གང་དུ་ཡོད་དམ།

Waitress: Over there.

འགྲུལ་པ། ང་ལ་ཐལ་དུ་ཚོག་ཅིག་སྟེར་རོགས་དང་།

ཞབས་ཞུ་མ། བ་གི་ན་ཡོད་པ་རེད།

II. Key Points. གནད་ཀྱི་ལྟེ་མིག

1. customer, *n.* འགྲུལ་པ།
2. waitress, *n.* (ཟེ་ཁང་ངམ་མགོན་ཁང་གི་)ཞབས་ཞུ་མ། *waiter, *n.* ཞབས་ཞུ་པ།
3. ashtray, *n.* དུ་ཚོག་
4. non-smoking section བ་མག་འཕེན་མི་ཚོག་ས། *smoking section བ་མག་འཕེན་ས། section, *n.* ས་ཁུལ།

III. གདམ་ཀ་བྱས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. My mother _____ cook, but my father can. (A) is a (B) cannot (C) can (D) couldn't
2. Move your car; we _____. (A) allow parking here (B) don't allow parking here (C) not allow parking here (D) allow not parking here
3. I ____ use a computer when I was young, but now I can. (A) couldn't (B) could (C) can not (D) couldn't
4. You should _____ delays when you are traveling by plane. (A) allowing (B) allow for (C) allow with (D) allow in
5. _____, thank you for your help over the year. (A) To sum up (B) To be frank with you (C) Frankly speak (D) To tell truth

Lesson 143: Man's Best Friend མིའི་རིགས་ཀྱི་སྐྱོག་ས་པོ་ཡག་ཤོས།

I. Reading སྐྱོག་སྒྲ།

The dog is man's best friend. He can do many things for us. He can protect our homes. He can guide the blind. He is loyal to his master and never asks for a pay raise.

The dog has also made many contributions to English. For example, if there were no dogs, how could a husband tell his wife her cooking tastes like dog food? How could the weatherman say, "It's raining cats and dogs?" So the next time a dog lifts a leg to your bicycle, don't kick him. Bend down and say, "Take your time."

ཁྱི་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྐྱོག་ས་པོ་ཡག་ཤོས་རེད། ཁོས་ང་ཚོར་བྱ་བ་མང་པོ་སྒྲུབ་ཐུབ་སྟེ། ཁོས་ང་ཚོའི་ཁྱིམ་སྒྲུབ་པ་དང་། ལོང་བའི་ལམ་སྐྱོབ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། ཁོ་བདག་པོར་སྒོ་དཀར་ཞིང་ཕོགས་འཕར་དགོས་པའི་རེ་བ་ཁྱོད་ནས་འདོན་ཀྱི་མེད།

ཁྱིས་ད་དུང་དབྱིན་ཡིག་ལའང་བྱས་ཐུག་པའི་ཐོབ་ཐུག་ཡོད། དཔེར་ན། གལ་ཏེ་ཁྱི་མིང་པ་ཡིན་ན། ཁྱོ་ག་ཞིག་གིས་ཁོའི་ཆུང་མ་ལ་ཁོ་མོས་བཅོས་པའི་ཐ་མ་ཁྱི་སྟོང་མཆུང་ས་ཞེས་ཇི་ལྟར་བཤད་དམ། གནམ་གཤིས་སྟོན་བཞུག་ཏོང་མཁན་གྱིས་ཆར་པ་བྱི་ལ་དང་ཁྱི་འདྲ་བ་འབབ་རྒྱུ་རེད་ཅེས་དག་ཆར་འབབ་རྒྱུ་ཡིན་པ་

རི་ལྷ་པོ་བཤད་དམ། དེའི་ཕྱིར་རྗེས་སྤྱོད་ཀྱི་ཞིག་གིས་ཀྱང་པ་བྱོད་ཀྱི་ཕྱགས་ཏེ་སྤོང་ལ་འགྲོག་དུས། ཁོ་ལ་རྟོག་པས་མི་རྒྱག་པར་མར་སྤྱོད་ཕྱོད་བྱོས་
ཞེས་བོད་རྟོགས།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. man, *n.* མིའི་རིགས། སྐྱེས་པ། *man གྱི་སྟོན་ལ་ a (an)སྐྱ་དང་ the སྐྱ་མེད་ན[མི་སྤྱི་འཕམ་མིའི་རིགས་]ལ་གོ་བ་དང་། a (an)སྐྱ་དང་ the སྐྱ་
སྤྱད་ཡོད་ན[བྱེ་བྲག་གི་མི་ཞིག་]ལ་གོ། || Man is mortal. (མི་ནི་འདུས་བྱས་རེད།); A man came to see you today. (དེ་རིང་མི་
ཞིག་བྱོད་ལ་བཏུ་བ་སྤྲེགས།)
2. protect, *vt.* རྒྱབ་སྐྱོབ་བྱེད་པ། || The rich man hired a bodyguard to protect him. (ཡུག་པོ་དེས་སྤྱད་པ་ཞིག་གྲུས་ནས་ཁོ་
རང་རྒྱབ་སྐྱོབ་བྱེད་དུ་བཅུག།)
3. guide, *vi.* ལམ་ཁྲིད་པ། || The boy guided the old lady to the post office. (བུ་དེས་བགེས་མོ་དེ་སྤྱག་ཁང་ལ་ཁྲིད་རྟོགས་
བྱས།)
4. blind, *adj.* རྩིང་བ། *the blind = blind people
*རྩིང་བ་བྱ་ཡུལ། “the + རྩིང་ཚིག་”ཞེས་སྤྱོད་དུས་རྩིང་ཚིག་གང་དེའི་རྩིང་བ་ཕྱེད་ཀྱི་ཕྱི་མི་དེའི་རིགས་སྤྱི་སྟོན།
དཔེར་ན། the rich = rich people ཡུག་པོ།; the poor = poor people དཔུལ་པོ།; the homeless = homeless
people བྱིས་མེད་སྤྱང་པོ། || The rich should not look down on the poor. (ཡུག་པོས་དཔུལ་པོར་མཐོང་རྒྱུད་མི་འོས།)
5. be loyal to ... “ལ་སྟོན་དཀར་བ། *loyal, *adj.* སྟོན་དཀར་བ། || Jack is loyal to his wife. (ལཱ་དཔེ་ཁོའི་རྒྱུང་མ་ལ་སྟོན་མེས་
དཀར།)
6. master, *n.* བདག་པོ།
7. ask for ... རེ་བ་ཞུ་བ། || Dan is too proud to ask for help. (དྲན་ང་རྒྱལ་ཆེ་བྱག་པས་མི་ལ་རྟོགས་རམ་ཞུ་གི་མ་རེད།)
8. pay raise, *n.* རོགས་སྒྲིབ།
9. contribution, *n.* བྱས་རྗེས། ཞལ་འདེབས། *make a contribution to + བྱ་དོན། “ལ་བྱས་རྗེས་འདོག་པ།
✧ The rich man made a contribution to the school. (ཡུག་པོ་དེས་སྤྱོད་གྲྭ་དེར་ཞལ་འདེབས་སྤུལ།)
10. husband, *n.* ཁྱོག་
11. wife, *n.* རྒྱུ་མ།
12. cooking, *n.* གཡོས་སྒྲིབ། || Many men like cooking. (སྤྱི་པ་མང་པོ་ཞིག་ཟ་མ་བཟོ་བར་དགའ།)
13. weatherman, *n.* གནམ་གཤིས་སྟོན་བརྟན་གཏོང་མ་ཁན།
14. It's raining cats and dogs. དྲག་ཆར་འབབ་པ། * = It's raining heavily. = It's pouring. pour, *vi.* འབྱོ་བ། ཆར་
པ་རྒྱུ་འབྱོ་བ་ལྷ་པོ་འབབ་པ།
It's drizzling. སྤྱད་ཆར་འབབ་པ། ཆར་པ་ཟམ་ཟིམ་འབབ་པ། *drizzle, *vi.* ཆར་པ་ཟམ་ཟིམ་འབབ་པ།
15. The next time + བྱེད་པོའི་ཚིག་ + བྱ་ཚིག་ བྱེད་པོའི་ཚིག་ + བྱ་ཚིག་ (རྗེས་མ་སྤྱོད་སྐབས་) || The next time I see John, I'll
tell him to stop bothering you. (རྗེས་མ་ངས་རྟོག་མཐོང་སྐབས་། ངས་ཁོར་བྱོད་ལ་སྤྱད་པོ་བཟོ་མཚམས་ཞིག་ཅེས་བཤད་ཀྱི་ཡིན།)
16. lift, *vt.* འདེགས་པ། འགྲོག་པ། || Alice is not strong enough to lift that desk. (ཨེ་འེ་ལི་སི་ལ་ཅིག་ཅི་དེ་འགྲོགས་པའི་སྟོབས་
ཤུགས་མེད།)
17. leg, *n.* ཀྱང་པ། བརྒྱ།

18. kick, *vt.* རྩོག་པས་རྒྱག་པ།

19. bend, *vi.* འགྲགས་པ། * (དུས་གསུམ། bend, bent, bent); bend down མར་སྒྱར་བ། || This steel ruler won't bend (ངར་ལྷགས་ཀྱི་ཐིག་ཤིང་འདི་འགྲགས་བྱུང་གི་མ་རེད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

སྒྲིབ་ཚན་འདིར་གང་ཟག་གི་ཚབ་ཚྭ་དང་ a (an)སྒྲིབ་དང་ the སྒྲིབ་བཞོལ་ཐབས་དམིགས་བསལ་བ་དང་། དེ་མིན་ the next time མཚམས་སྒྲིབ་གི་ཆེག་བྱེད་པའི་བཞོལ་སྒྲུངས་རྒྱུད་བྱ་རྒྱ།

1. སྒྲིབ་བཏང་ཡིན་ན། སྒྲིག་ཆགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་ཚབ་ཚྭ་ it ཡིན་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་གཞུགས་སུ་བཞོད་པའི་སྐབས་ལ་ཚབ་ཚྭ་he/him དང་ཡང་ན she/her བཞོལ་ཆོག

- The dog is man's best friend. He can do many things. (ཁྱི་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་གྲོགས་པོ་ཡག་ཤོས་རེད། ཁོས་ལས་ཀ་མང་པོ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད།)

- My pet is a female dog. I named her Spotty. She's really cute. (ངའི་གཅེས་ཐོག་ནི་ཁྱི་ཞིག་ཡིན། ངས་ཁོ་མོའི་མིང་ལ་སི་པོ་ཐེ་ཞེས་བཏགས་ཡོད། ཁོ་མོ་ངོ་མ་སྒྲིང་ཇེ་པོ་ཡོད།)

2. སྒྲིབ་བཏང་ཡིན་ན། བཟང་ཡོད་མིང་ཚྭ་གི་རྒྱང་ཆོག་སྒྲོན་ལ་ངེས་པར་དུ་ the སྒྲུམ་ཡང་ན་ a/an སྒྲིབ་དགོས། the སྒྲིབ་བྱ་དངོས་གང་ཞིག་ངོས་བཟུང་བའི་དོན་གྱི་[འདི་སྒྲིབ་ཤིང་དོན་ཡིན་ལ། a/an སྒྲིབ་བྱ་དངོས་གང་ཞིག་ངོས་བཟུང་བའི་དོན་གྱི་ཅིག་ཞིག་གསུམ་ལྟ་བུའི་དོན་ཡིན།

There is dog there (X)

→ There is a dog there. (✓) (དེ་ན་ཁྱི་ཞིག་འདུག)

It's old dog. (X)

It's an old dog. (✓) (དེ་ཁྱི་རྒན་ཞིག་རེད།)

- The dog is old but cute. (ཁྱི་དེ་རྒན་པ་ཡིན་ཡང་སྒྲིང་ཇེ་པོ་འདུག)

འོན་ཀྱང་། Theསྒྲིབ་དང་ a/an སྒྲིབ་བའི་བཟང་ཡོད་མིང་ཚྭ་གི་རྒྱང་ཆོག་གིས་རིགས་གཅིག་པའི་མིའམ་བྱ་དངོས་སྒྲིབ་ཡང་སྒྲོན།

- The dog is man's best friend. = A dog is man's best friend. = Dogs are man's best friend. (ཁྱི་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་གྲོགས་པོ་ཡག་ཤོས་རེད།)

གཤོབ་བསྐྱར་ཞིག་བྱས་དང་།

- The dogs are raised by John. (ཁྱི་འདི་དག་ནི་ཇོན་གྱིས་གསོས་པ་རེད།)

ཡང་དཔེར་ན།

- The rich man is not necessarily happy. = A rich man is not necessarily happy. = Rich people are not necessarily happy. = The rich are not necessarily happy. (ཕུག་པོ་སྒྲིབ་པའི་མ་ངེས།)

གཤོབ་བསྐྱར་ཞིག་བྱས་དང་།

- The rich people are John's relatives. (མི་ཕུག་པོ་དེ་དག་ཇོན་གྱི་གཉེན་ཚན་རེད།)

*དོ་སྒྲུབ་བྱ་ཡུལ། དེང་རབས་ཨ་རིའི་དབྱིན་ཇི་ལ་ the སྒྲིབ་ a/an སྒྲིབ་ཚབ་བྱས་ནས་རིགས་གཅིག་པའི་མིའམ་བྱ་དངོས་སྒྲིབ་པ་ཡིན།

- The pen is mightier than the sword. (སྒྲིག་ཁྱའི་ལྷ་སྒྲོབས་རལ་གྱི་ལས་ཆེ། གཏམ་དཔེ།)

*mightier ནི་རྒྱུ་ཚྭ་mighty ཡི་བསྐྱར་བ་ཡིན། mighty, *adj.* སྒྲོབས་ལྡན། ལྷ་སྒྲོབས་ཆེ་བ།

3. for example ཡི་བཀོལ་སྟངས།; for example རི[དཔེ་ནམས་ཆ་བཞག་ན(་་་ལྟ་བུ)]ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། for instance དང་འདྲ། འདི་གཉིས་ཀ་སྒྲིབ་ཆོག་ཆོག་ཐུང་ཡིན་པ་དང་། བསྟན་ཆོག་གི་བྱེད་ལས་ཅན་ཡིན། སྒྲིབ་བཏང་ཆོག་གྲུབ་དང་པོའི་རྗེས་སུ་བཞག་ནས་རྗེས་ལ་ཆོག་སྟགས་འཛོག་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཆོག་གྲུབ་གཙོ་བོ་ཆ་ཚང་གཞན་ཞིག་སྒྲིབ་ལ། for example ཡིས་ཆོག་གྲུབ་གཙོ་བོ་དེའི་བྱེད་ཆོས་སྟོན་པ་ཡིན།

- He has many hobbies. For example, he enjoys swimming and collecting stamps. = He has many hobbies; for example, he enjoys swimming and collecting stamps. ཁོ་ལ་དགའ་ཕྱོགས་མང་པོ་ཡོད། དཔེར་ན། ཁོ་ཀྱང་ཀྱུ་རྒྱ་རྒྱ་དང་སྟག་རྟགས་ཉར་གཏོག་བྱེད་རྒྱུ་དགའ་བ་ལྟ་བུ།

4. the next time མཚམས་སྤྱི་ཡི་ཆོག་བྱས་ཆོག་སྟེ། [རྗེས་མའི་སྐབས་སུ]ཞེས་པའི་དོན་ཡོད་པ་དང་། བྱ་བའི་བྱེད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དངས་ཏེ། ཆོག་གྲུབ་གཙོ་བོ་བྱེད་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད། དེ་next time ཞེས་བསྟན་ཆོག་

- The next time he comes, tell him plainly that I don't like him. = Next time he comes, tell him plainly that I don't like him. (རྗེས་མ་ཁོ་ཡོང་དུས། ང་ཁོ་ལ་དགའ་བོ་མེད་ཅེས་ཁོ་ལ་དྲང་མོར་གྲོ་དེ།)

སྟོབ་ཆན་འདིའི་ནང་གི་ the next time རི་བཀོལ་སྟངས་འདིའི་རིགས་སུ་གཏོགས་ཏེ།

- So the next time a dog lifts a leg to your bicycle, don't kick him. = So next time a dog lifts a leg to your bicycle. don't kick him. དེ་ཕྱིར་རྗེས་མ་ཁྱི་ཞིག་གིས་རྒྱ་པ་བཏོད་ཀྱི་ལུགས་རྟའི་སྟེང་ལ་འགྲོག་དུས། ཁོ་ལ་རྟོག་པས་མ་རྒྱག་

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. The dog is man's best friend. (ཁྱི་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་གྲོགས་པོ་ཡག་ཤོས་རེད།)

- A dog is a loyal and obedient animal. (ཁྱི་ནི་སྦྱོང་ཁུར་ཞིང་ཁ་ཉན་པའི་སྟོན་ཆགས་ཤིག་རེད།)
- A kind man gives money to charity. (མི་བྱང་སེམས་ཅན་གྱིས་དངུལ་དགེ་ཅུང་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད།)

2. So the next time a dog lifts a leg to your bicycle, don't kick him. (དེའི་ཕྱིར་རྗེས་མ་ཁྱི་ཞིག་གིས་རྒྱ་པ་བཏོད་ཀྱི་ལུགས་རྟའི་སྟེང་ལ་འགྲོག་དུས། ཁོ་ལ་རྟོག་པས་མ་རྒྱག་)

- Next time you see your brother, tell him I said, "Hello." (རྗེས་མ་ཁྱོད་གྱིས་རང་གི་ཕ་ཕོ་མཐོང་སྐབས། ཁོ་ལ་ངས་འཚམས་འདྲི་ཞིག་ཞུ་བར་བཤད་ཅོག་ས།)
- The next time you eat at that restaurant, you should try the lobster. (རྗེས་མ་ཁྱོད་གྱིས་ཟ་ཁང་དེར་ཟ་མ་ཟ་སྐབས། ཁྱོད་གྱིས་ལུང་ཞའི་བོ་བ་གཅིག་ལྟ་འོས།)
- Next time you give a speech, you ought to speak louder. (རྗེས་མ་ཁྱོད་གྱིས་གཏམ་བཤད་སྐབས། ཁྱོད་གྱིས་སྒྲ་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག།)

Lesson 144: The Year of the Dog ཁྱིའི་ལོ།

I. Dialogue ཁྱབ་དཔྱད།

Tracy: When were you born?

ཐི་རཏ་མེ། དེའི་དོན་ག་རེ་རེད།

Ivan: In the year of the dog.

ཨོ་བན། ཨོ། དེ་ནི་གྲུང་གོའི་སྐར་ཕྱིས་ཀྱི་ལོ་སྟོར་བཅུ་གཉིས་ནང་

Tracy: What does that mean?

གི་གཅིག་རེད། ང་ ༡༩༧༠ ལོར་སྐྱེས་པ་ཡིན།

Ivan: Oh. That's one of the twelve Chinese horoscope animals. I was born in 1970.

Tracy: That's interesting. I was born in 1971. What animal am I?

ཐི་རཏ་མེ། དེ་བྱེད་མཚར་ཞིག་འདུག། ང་ ༡༩༧༡ ལོར་སྐྱེས་པ་ཡིན།

Ivan: You are a pig!

ངའི་ལོ་རྟགས་ག་རེ་རེད།

ཐི་རཏ་མེ། ཁྱོད་རང་ག་དུས་སྐྱེས་པ་ཡིན།

ཨོ་བན། ཁྱོད་པག་ལོ་རེད།

ཨོ་བན། ཁྱིའི་ལོ་སྐྱེས་པ་ཡིན།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ཁྲི་མིག

1. When were you born? (ཁྱོད་ཀྱི་ལྷན་སྐྱེས་པ་ཡིན།) *སྐྱབས་འདིའི born ནི bear ཡི་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་ཡང་ཡིན།
bear, vt. སྐྱེ་བ། བཅས་བ། (དུས་གསུམ། bear, bore, borne/born) || Although Jill is bearing a child, she still went swimming. (ཁྱིའོ་ལ་སྐྱེས་ཆགས་ཡོད་ཀྱང་། ཁོ་མོ་ད་དུང་ཆུ་རྒྱུ་ཀླག་ཏུ་ཕྱིན་པ་རེད།); Sally bore a child when she was only sixteen. (ས་ལའི་ཡིས་ལོ་བཅུ་དྲུག་ཙམ་གྱི་ཐོག་ཏུ་བྱ་སྒྲ་ཞིག་བཅས།)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། borne དང born གཉིས་ཀྱི་ bear ཡི་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་བཞོལ་སྤངས་མི་འདྲ།

a. borne གཤམ་གསལ་གྱི་གནས་སྐབས་ཁོ་ནར་འཇུག

1). have + borne + བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱེས་ཟིན་པ།

✧ The woman has borne five children in all. (བུད་མེད་དེར་ཁྱོན་བཞུགས་བྱ་སྒྲ་ལྔ་སྐྱེས་པ་རེད།)

2). be borne + by +

✧ They say the boy was borne by Mary, not Jane. བཤད་སྟོལ་ལ་བྱིས་པ་དེ་ནི་མའེ་རོས་ཀྱིས་བཅས་པ་ལས་ལྷན་ཀྱིས་བཅས་པ་མ་རེད།

b. born ནི be born ཞེས་བའི་ཚོགས་སྐྱོར་ལ་འཇུག་པ་དང་། རྗེས་སུ་སྐྱོར་ཚོགས་ by མི་འཇུག་པ་མ་གཏོགས་སྐྱོར་ཚོགས་གཞན་པ་གང་རུང་སྐྱོར་ཚོགས་

✧ He was born in Nanjing. (ཁོ་ནན་ཅིན་ནས་སྐྱེས་པ་རེད།)

✧ He was born into a poor family. (ཁོ་རང་བྱིས་ཚང་དབུལ་པོ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས།)

✧ He was born of a poor couple. (ཁོ་ཁྱོ་གྲུག་དབུལ་པོ་ཟུང་ལ་སྐྱེས་པ་རེད།)

✧ He was born on May 1, 1990. (ཁོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་ཟླ་ ༥ བའི་ཚེས་ ༡ ཉིན་སྐྱེས་པ་རེད།)

2. The twelve Chinese horoscope animals གྲུང་གོའི་སྐར་ཅིས་ཀྱི་ལོ་སྐོར་བཅུ་གཉིས། *horoscope, n. སྐར་ཅིས།

III. གནད་ཀྱི་བྱས་ནས་སྤྱོད་ཆའི་ཁ་སྐོར་དགོས།

1. Look at _____ over there. It's beautiful. (A) that bird (B) a bird (C) bird (D) birds
2. Connie thinks that _____ are disgusting animals. (A) a cats (B) cats (C) the cat (D) a cat
3. Chris was _____ New York, but grew up in Los Angeles. (A) borne in (B) born (C) borne on (D) born in
4. Scott loves outdoor _____ he often cycles, jogs, and swims. (A) activities, for example, (B) activates; for example, (C) activities, for example, (D) activity, for example,
5. My mother has _____ and raised ten children. (A) borned (B) born (C) bornes (D) borns

Lesson 145: Billy's Goal in Life རྟི་ལའེ་ཡི་མི་ཚའི་འདུན་མ།

I. Reading ལྟ་སྟོག

Some people have goals in life. For these people it is important to achieve their goals. As for my brother Billy, his goal in life is to make people happy. He tries to accomplish this by being a good student and an obedient son. In this way, he is able to give joy to those who are dearest to him--his teachers and his family. It's too bad we don't all have goals like Billy.

མི་ལ་ལར་མི་ཚའི་འདུན་མ་ཡོད། མི་དེ་དག་ལ་མཚོན་ན། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་འགྲུབ་རྒྱུ་ནི་ཉ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། འའེ་ཇོ་རྟི་ལའེ་ལ་ཆ་བཞག་ན། ཁོས་སློབ་མ་བཟང་པོ་ཞིག་དང་ཁ་ཉན་པའི་བྱ་ཞིག་བྱས་ནས་འདུན་མ་དེ་འགྲུབ་ཐབས་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། དེ་ལྟར་དུ་ཁོས་ཁོ་རང་གི་སྤྱིང་ཉེ་གོས་ཀྱི་མི་སྟེ་རང་གི་དགེ་ཆེན་དང་བྱིས་མི་ལ་དགའ་བ་སྟེར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རང་ཚོ་ཚང་མར་རྟི་ལའེ་ལྟ་བུའི་མི་ཚའི་དམིགས་ཡུལ་མེད་པ་དེ་ནི་དོ་སྣང་ལྟོག་པོ་རེད།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. goal, *n.* དམིགས་ལུལ།
2. achieve, *vt.* (དམིགས་ལུལ།) འགྲུབ་པར་བྱེད་པ། གྲུབ་འབྲས་ལེན་པ། *achieve one's goal མི་ཞིག་གི་དམིགས་ལུལ་འགྲུབ་པ། = attain one's goal *attain, *vt.* དམིགས་ལུལ་ལ་སྤྲེགས་པ།
 ✧ Beth achieved her goal of becoming a teacher. (པའེ་མེས་དགེ་ཆན་ཞིག་བྱེད་རྒྱུའི་དམིགས་ལུལ་ཡོངས་སུ་གྲུབ།)
3. accomplish, *vt.* (ལས་འགན་སོགས་)ཡོངས་འགྲུབ་བྱེད་པ། བྱས་ཆར་བ། || The Boy Scout accomplished the task without any difficulty. (བྱིས་པའི་དམག་དེས་དཀའ་ཁག་ཅི་ཡང་མེད་པར་ལས་འགན་ཡོངས་འགྲུབ་བྱས།)
4. obedient, *adj.* ཁ་ཉན་པོ། *obey, *vt.* ཁ་ཉན་པ། be obedient to ... ཁ་ཉན་པ། || Students should be obedient to their teachers. (སློབ་མས་དགེ་ཆན་གྱི་ཁ་ཉན་དགོས།); You must train your dog to obey you. (ཁྱོད་ཀྱིས་བྱིས་རང་གི་ཁ་ཉན་པ་སྦྱོང་བརྒྱུད་དགོས།)
5. In this way ... དེ་ལྟར། དེའི་ཐོག་ནས། || Peter worked day and night. In this way, he became very successful. (པའེ་ཐེར་གྱིས་ཉིན་མཚན་མེད་པར་བྱ་བ་བསྐྱབས། དེའི་ཐོག་ནས་ཁོ་ལགས་གྲུབ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད།)
6. joy, *n.* དགའ་བ། རྫོག་བ། *joyful, *adj.* དགའ་སྟོན་ལ། give joy to + མི མི་ལ་དགའ་བ་སྟེར་བ་(སྟེད་པ།) || Our cute pet dog gives joy to the whole family. (ང་ཚོའི་གཅེས་བྱིས་མི་ཡོངས་ལ་སྟོན་བ་སྟེད་གྱི་ཡོད།); My graduation was a joyful occasion. (ངའི་མཐར་ཕྱིན་མཛད་སྟོན་གི་དགའ་སྟོན་པའི་ཆོག་ཞིག་རེད།)
7. dear, *adj.* སྙིང་ཉེ་བ། *dearest བེ་dear སུལ་བྱུང་ཡིན། be dear to + མི མི་སུའི་སྙིང་ཉེ་བའམ་སྙིང་གི་གཅེས་ནོར་ཡིན་པ།
 ✧ This watch, which my wife gave me, is very dear to me. (ངའི་རྒྱུང་མས་ང་ལ་བྱིན་པའི་རྒྱུང་ཆོད་འདི་ནི་ངའི་སྙིང་གི་གཅེས་ནོར་ཡིན།)
8. It's too bad + that ཡིས་དངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ་ སྟོན་པའམ་པའམ་སྟུག་པོ་བྱུང་བ། *སྐབས་འདིར་that བསྟུ་ཆོག || It's too bad (that) you can't get along with Bert. (ཁྱོད་པེར་ཐི་དང་གཤིབ་ཐབས་མེད་པ་ནི་ངོ་བོ་སྟོན་པའམ་པ་ཞིག་རེད།)

III. Grammar Points བརྒྱུད་དཀའ་གནད།

way (ཐབས་ལམ)དང་ be able to (བྱེད་རྒྱས་པ)དེ་མིན་ it ཡིས་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་ཆབ་བྱེད་རྒྱལ་བཅས་ཀྱི་བཀོལ་སྟངས་བཅས་མཚམས་སྟོར་བྱ་རྒྱ།

1. way ཡི་བཀོལ་སྟངས།
  - In this way, he is able to give joy to those who are dearest to him--his teachers and his family. (དེ་ལྟར། ཁོས་རང་གི་སྙིང་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་མི་སྟེ་ཁོའི་དགེ་ཆན་དང་བྱིས་མི་ལ་དགའ་བ་སྟེར་བྱུང་གྱི་ཡོད།)
  - a. way [ཐབས་ཤེས]དང་[རྒྱུ་འབྱུང་རམ་བྱེད་སྟངས]ལ་གོ་སྐབས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྟོར་ཆོག་ in དང་སྐབས་ནས་བཀོལ་དགོས།
  - You should do it in my way. (ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་ཐབས་ཤེས་ལྟར་དེ་སྒྲུབ་ན་འགྲིག)
  - In this way, you can achieve your goal much faster. (ཐབས་ཤེས་དེའི་ཐོག་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་རང་གི་དམིགས་ལུལ་མགྱོགས་ཙམ་གྱིས་འགྲུབ་གྱི་རེད།)
  - I don't like the way in which he looks at me. (ཁོའི་ང་ལ་བཟླ་བའི་རྒྱུང་དེར་ང་དགའ་བོ་མི་འདུག)
  - You shouldn't talk to your parents in such a way. (ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱུང་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་པ་མ་གཉིས་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་མི་འོས།)

b. way ཡི་ཐོན་དུ་གལ་ཏེ་ཉེ་མིང་སྟོན་པའི་རྒྱ་ཆོག་སྟེ་དཔེར་ན་དེ་སྒྲ་དང་འདི་སྒྲ་འདི་དོན་གྱི་ this, that དང་། ཡང་ན་བདག་གི་བའི་ཆབ་ཆོག་དཔེར་ན་ my, your, her, his མོགས་ཡོད་ན་དེའི་སྟོན་གྱི་སྟོར་ཆོག་ in བསྟུས་ཆོག་མོད། འོན་ཀྱང་ way ཡི་ཐོན་དུ་ a/an སྒྲ་ཡོད་ཆོ། དེའི་སྟོན་གྱི་ in སྟང་མི་རུང་།

- You should do it in my way. = You should do it my way. (ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་ཐབས་ཤེས་ལྟར་དེ་སྒྲུབ་ན་འགྲིག)
- In this way, you can achieve your goal much faster. = This way, you can achieve your goal much faster. (དེ་ལྟར་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་སོ་སོའི་དམིགས་ཡུལ་མགོ་གསུམ་ཙམ་གྱིས་འགྲུབ་གྱི་རེད།)

He did it an easy way. (X)

→ He did it in an easy way. (✓) (ཁོས་ཐབས་ཤེས་སྟབས་བདེ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་དེ་བྱས་སོང་།)

སྟོབ་ཆན་འདིའི་ནང་གི་ཆོག་འདི་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པ་སྟེ།

- In this way, he is able to give joy to those who are dearest to him--his teachers and his family. = This way, he is able to give joy to those who are ...

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ།

in one's way (མི་ཞིག་གི་བྱེད་ཐབས་ལྟར་)གོམས་སྟོལ་ལྟར་ན་ཆོག་མཁུག་ཏུ་བཞག་ནས། ཆོག་གྲུབ་ཁྱོད་ཀྱི་བྱ་ཆོག་གི་བྱེད་ཆོས་སྟོན་པ་དང་ in བསྟུས་ཆོག་ འོན་ཀྱང་ཆོག་མགོར་འཛོག་དུས་ in སྟང་མི་རུང་། in this/that way ཆོག་གྲུབ་གྱི་མགོ་མཁུག་གང་རུང་ལ་བཞག་ཆོག་པ་དང་ in བསྟུས་ཆོག་པ་རེད།

- If you can do it in my way, you'll be as successful as I am. = If you can do it my way, you'll be as successful as I am. (གལ་སྲིད་ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་བྱེད་ཐབས་ལྟར་སྒྲུབ་ཐུབ་ན། ཁྱོད་ཡང་ང་ནང་བཞིན་ལེགས་འགྲུབ་འབྱུང་གི་རེད།)

My way, you'll easily achieve success, (X)

→ In this way, you'll easily achieve success. (✓) = This way, you'll easily achieve success. (དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཁྱོད་ལ་ལས་སྒྲུབ་པའི་ངང་ལེགས་འགྲུབ་འབྱུང་གི་ཡིན།)

- You'll make few mistakes if you do it in that way. = You'll make few mistakes if you do it that way. (གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་དུས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན། རྩོད་འབྲུལ་མང་པོ་འབྱུང་མི་སྲིད།)

c. the way ཀྱི་རྗེས་སུ་ in + འབྲེལ་བའི་ཆབ་ཆོག་ which བཀོལ་ནས་བྱེད་ཆོས་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲུབ་པའི་བཤངས་ཏེ། way ཡི་བྱེད་ཆོས་བསྟན་ཆོག་

- That's the way in which I deal with such problems. (དེ་ནི་ངས་གནད་དོན་འདི་ལྟ་བུ་ཐག་གཅོད་པའི་བྱེད་ཐབས་ཡིན།)
- I don't like the way in which he looks at me. (ཁོའི་ང་ལ་བལྟ་བའི་རྒྱམ་འབྱུར་དེར་ང་དགའ་བོ་མི་འདུག)

*དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ། way ཡི་རྗེས་སུ་ in which དེ་that ཡིས་ཆབ་བྱས་ཆོག་དེའི་སྟབས་ཀྱིས་གོང་གི་ཆོག་གྲུབ་འདི་ལྟར་ཡང་བྱས་ཆོག

- That's the way that I deal with such problems.
- I don't like the way that he looks at me.

that བསྟུས་ཀྱང་ཆོག་པས། དེ་བས་ཀྱང་བྱེད་ཆོག་སྟོར་གཤམ་གསལ་ལྟ་བུ་གྲུབ་པ་སྟེ།

- That's the way I deal with such problems.
- I don't like the way he looks at me.

d. way ལ[ལམ]གྱི་དོན་ཡང་ཡོད་ལ། གཤམ་གསལ་གྱི་ཆོག་གྲུབ་ཡོད་དེ།

1).

on one's way	to + ས་ཆའི་མིང་ཡུལ་སྟོན་ པའི་བསྟན་ཆོག་(home there)	མི་ཞིག་ས་ཆ་ཞིག་ལ་འགོ་བའི་ལམ་དུ།
--------------	--	---------------------------------

ཚོག་གུང་འདི་བྱ་ཚོག་ be ཡི་རྗེས་སུ་བཞག་ནས་བྱེད་པོའི་ཚོག་གི་ཁ་སྐོང་བྱས་ཚོག་ལ། ཚོག་གྲུབ་ཀྱི་འགོ་འཇུག་གང་རུང་ལ་བཞག་ནས་བྱ་
ཚོག་པ་ལ་བའི་བྱེད་ཚོས་ཡང་བསྟན་ཚོག་

Peter: Where are you going, John? (ཕའེ་ཐེར། རྩོད་ག་པར་འགོ་འཇུག།)

John: I'm on my way home. (home འི་ཡུལ་སྟོན་བའི་བསྟན་ཚོག་ཡིན་པས་རྩོན་ལ་ to མི་འཇུག།) (རྩོན། བ་བྱིས་ལ་ལོག་
བའི་ལམ་དུ་ཡོད།)

- On my way to school, I ran into a friend of mine. = I ran into a friend of mine on my way to school. (school འི་ས་ཆའི་མིང་ཡིན་པས་སྟོན་ལ་ to འཇུག།) (བསྟོན་གྲུང་འགོ་བའི་ལམ་དུ་གྲོགས་པོ་ཞིག་དང་འཕྲད།)

2. be able to ཡི་བཞོལ་སྟངས། ... he is able to give joy to those who are dearest to him--his teachers and his family. (""ཁོས་ཁོ་རང་གི་སྟོན་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་མི་སྟེ་དགེ་ཚུན་དང་བྱིས་མི་ལ་དགའ་བ་སྟེ་བྱུང་གི་ཡོད།)

འདིར་ able བཞོལ་ནོར་འབྱུང་སྟེ་བའི་ཚུལ་སྟོན་པར་བྱ་སྟེ།

a. can be able to

He can be able to handle the problem alone. (X) (ཁོ་གཅིག་ཤུས་གནད་དོན་འདི་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐུབ།)

He can handle the problem alone. (✓) = He is able to handle the problem alone. = He is capable of handling the problem alone. (ཁོ་གཅིག་ཤུས་གནད་དོན་འདི་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐུབ།)

b. make + མི + able to ཞེས་པའི་བཞོལ་སྟངས་མེད།

His timely help made me able to solve the problem. (X) (ཁོའི་དུས་ཐོག་གི་རོགས་རམ་གྱིས་ངས་གནད་དོན་དེ་ཐག་
གཅོད་བྱེད་ཐུབ་པ་བཞོས་སོང་།) *རྒྱ་མཚན་ནི།

1). make [བཞོ་བའམ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་]དོན་ལ་གོ་སྐབས། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚོག་ལྟར་སྒྲུབ་ཡིན་ལ། རྗེས་སུ་བའི་ཡུལ་ཚོག་སྟེ་ཚོག་པ་མ་
ཟད། རྒྱན་ཚོག་གམ་མིང་ཚོག་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་གི་ཁ་སྐོང་ལ་སྟོར་དགོས། དཔེར་ན།

- He made me happy (adj.). (ཁོས་ང་སྦྱིད་པོ་བཞོས་སོང་།)
- He has made me a good boy. (ཁོས་ང་རང་ལུ་བཟང་པོ་ཞིག་ཆགས་སུ་བཅུག།)

2). དོན་ཚན་1) པོའི་གོ་བ་ལྟར་ན། གཤམ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་ལས་able འི་རྒྱན་ཚོག་ཡིན་ལ། བྱ་བའི་ཡུལ་ཚོག་ me ཡི་ཁ་སྐོང་བྱེད་པ་ཡིན་པས།
ནོར་འབྱུང་མེད་པའི་ཉེ།

His timely help made me able to solve the problem. (X)

འོན་ཀྱང་དེ་ཉེ་རྗེས་ལ་[གང་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་པ་བཞོ་བའི་]དོན་ལ། enable ཞེས་པའི་བྱ་ཚོག་ཡོད་པ་བཞོལ་སྟངས་གཤམ་ལྟར།

enable + མི + to + བྱ་ཚོག་གི་མ་གཞུགས།

His timely help enabled me to solve the problem. (✓) (ཁོའི་དུས་ཐོག་གི་རོགས་རམ་གྱིས་ངས་གནད་དོན་དེ་
ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་།)

His timely help made me able to solve the problem. (X)

3. it ཡིས་ that ཡིས་ངས་པའི་མིང་ཚོག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚོག་གྲུབ་པ་ལ་བའི་ཆབ་བྱས་བའི་ཚོག་གྲུབ་ཀྱི་ནང་དུ་བྱེད་པོའི་ཚོག་བྱས་ཚོག་ལ། ལྷན་པས་འདིར་
that བསྟན་པས་ཚོག་

- It's too bad that we don't all have goals like Billy. = It's too bad we don't all have goals like Billy. = It's a pity that we don't ... = It's a pity we don't ... (ང་ཚོ་ཆང་མར་རྟེ་ལའེ་ལྟར་མི་ཆོའི་དམིགས་ཡུལ་མེད་
པ་དེ་ནི་ངོ་མ་ཡིད་མངས་བ་ཞིག་རེད།)

ལྷན་པས་འདིར་ too bad འི་[སྟོ་མངས་བའམ་སྟུག་པོའི་]དོན་ལ་གོ་བ་ལས། [ཉ་ཅང་ངན་པའམ་མི་བཟང་བ་]ཞེས་ཐད་སྟུར་བྱེད་མི་རུང་།

A: John didn't pass the test. (ཀ་པ། རོན་གྱིས་རྒྱུག་མ་འཕྲོད་པ་རེད།)

B: That's too bad. (ཁ་པ། དེ་ཙམ་ཡིད་མངས་བཞིག་རེད།)

IV. Substitution བརྗེ་རེས།

1. In this way, he is able to give joy to those who are dearest to him. (དེ་ལྟར་དུ་ཁོས་ཁོ་རང་གི་སྤྱིང་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་མི་ཚོར་དགའ་བ་སྟེར་བ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད།)
- This way, you will be able to finish much faster. (དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་མཐུགས་ཙམ་རང་བྱས་ཚར་གྱི་རེད།)
  - Why do you always like to do things the hard way? (ཁྱོད་རང་རྟག་པར་དཀའ་ཆོག་ས་ཆེ་བའི་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བྱ་བ་སྒྲུབ་རྒྱུར་དགའ་དོན་ཅི་ཡིན།)
  - In this way, he is able to give joy to those who are dearest to him. (དེ་ལྟར་དུ་ཁོས་ཁོ་རང་གི་སྤྱིང་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་མི་ལ་དགའ་བ་སྟེར་བ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད།)
  - He is not capable of being a manager. (ཁོ་བདག་གཉེར་བའི་རྒྱུ་པ་མི་འདུག།)
  - Dennis can speak seven different languages. (དྲན་ནེ་སི་ཡིས་སྐད་རིགས་མི་འདྲ་བ་བདུན་བཤད་ཐུབ།)
  - Bob's help enabled me to finish early. (བླ་སྤྱིའི་རོགས་རམ་གྱིས་ངས་སྔ་མོར་ཡོངས་འགྲུབ་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་།)

Lesson 146: Being Happy སྤྱད་པོ་བྱེད་པ།

I. Dialogue ཁ་བརྒྱ།

Bill: What's your goal in life, Kathy? བི་འོ་ལ། ཁའེ་སའེ། ཁྱོད་ཀྱི་མི་ཚའི་དམིགས་ལུལ་ག་རེ་ཡིན།

Kathy: My goal is to be rich. What about you? ཁའེ་སའེ། ངའི་དམིགས་ལུལ་ནི་ཕུག་པོ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་ག་རེ་ཡིན།

Bill: I just want to be happy. བི་འོ་ལ། ང་སྤྱད་པོ་ཞིག་བྱ་འདོད་པ་ཡིན།

Kathy: What? ཁའེ་སའེ། ག་རེ།

Bill: I think being happy is more important than having all the money in the world.

བི་འོ་ལ། ངས་སྤྱད་པོ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་སྒོར་མོ་ཡོད་ཚད་དབང་བ་ལས་གྲུང་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གི་འདུག།

II. Key Points གནད་ཀྱི་ལྗེ་མིག།

1. My goal is to be rich. (ངའི་དམིགས་ལུལ་ནི་མི་ཕུག་པོ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན།)

མིང་ཆོག goal (དམིགས་ལུལ་), plan (འཆར་གཞི), purpose (དམིགས་ལུལ་), dream (འདུན་པ), intention (དམིགས་དོན), wish (རེ་འདོད) ལྟ་བུ་སོགས་ནི་བསམ་དོན་དང་རེ་བ་གང་ཞིག་འགྲུབ་འདོད་པའི་དོན་ཅིག་ཡིན་པས་ན། དེ་དག་བྱེད་པའི་ཆོག་བྱས་ཏེ་རྗེས་སུ་བྱ་ཆོག be ཡོད་ཆོ། དེའི་ཁ་སྐོང་ལ་བྱ་མ་མིང་མི་འཇུག་པར་to ཡིས་དབང་པའི་ངེས་མེད་ཆོག་ཐུང་སྒྲུབ་ནས་འགྲུར་བ་མེད་པའི་བསམ་དོན་དང་རེ་བ་མཆོན་པར་བྱེད།

My dream is being a doctor. (X)

→ My dream is to be a doctor. (✓) (ངའི་འདུན་པ་ནི་སྤྱན་པ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན།)

My purpose is simply to saying goodbye to you. (X)

→ My purpose is simply to say goodbye to you. (✓) (ངའི་དམིགས་ལུལ་ནི་ཁྱོད་ལ་བྱེས་འཆམས་ཞུ་རྒྱུ་དེ་རང་ཡིན།)

- I think being happy is more important than having all the money in the world.
- I think that being happy is more important than having all the money in the world. (ངས་སྤྱད་པོ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་སྒོར་མོ་ཡོད་ཚད་དབང་བ་ལས་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གི་འདུག།)

ཚིག་གྲུབ་འདི that ཡིས་དངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ think ཡི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚིག་གྲུབ་ཏེ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། that བསྐྱེད་ཡོད་པ་རེད།

ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བཞེད་ནང་དུ་རྩིས་པ་པོས་ being happy བྱེད་པོའི་ཚིག་གྲུབ་ཏེ། thanགྱི་རྗེས་ཀྱི་བྱེད་པོའི་ཚིག་ having all the money in the world དང་ཆུ་བོ་བྱས་ཡོད་ལ། དེ་གཉིས་ཀ་གྱ་མ་མིང་གི་ཚིག་གྲུབ་ཡིན། འོན་ཏེ་ངེས་མེད་ཚིག་གྲུབ་ཡང་བྱེད་པོའི་ཚིག་གྲུབ་ཚིག་པས་ན་ཚིག་གྲུབ་དེ་གཤམ་ལྟར་བཅོས་ཚིག་གྲུབ་པ་ཡིན།

- I think (that) to be happy is more important than to have all the money in the world.

III. གདམ་ཀ་གྲུབ་མས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐྱོང་དགོས།

1. My timely help _____ find a good job. (A) make him able to (B) enabled him (C) make him capable of (D) enabled him to
2. I saw Billy this morning _____ to the library. (A) on way (B) my way (C) on that way (D) on my way
3. That's the way George treats his children. *This means* _____. (A) that's in the way George treats his children (B) that's the way in which George treats his children (C) that's way George treats his children (D) George's children are that way
4. I'm the boss, so you will do it _____. (A) in which way (B) my way (C) an easy ways (D) in a way
5. Frank's goal in life is _____. (A) a lawyer (B) be a lawyer (C) to be a lawyer (D) to lawyer
6. I feel _____ is more important than to be rich. (A) to be healthful (B) that being healthful (C) that to be healthful (D) being healthy

Lesson 147: Television Addiction བརྟན་འཕྲིན་ལ་དབྱིངས་ཞུགས་མཁན།

I. Reading ལྟ་སྒྲིག

Television provides us with a side range of information and entertainment. However, it's a pity that it may also have a bad influence on young minds. For instance, some TV shows have too much violence and crime. These programs may lead youngsters astray. It is easy for students to become addicted to the excitement of these programs and neglect their homework. Parents must, therefore, keep an eye on what their children watch.

བརྟན་འཕྲིན་གྱིས་ང་ཚོར་བྱ་བ་ཆེ་བའི་ཆ་འཕྲིན་དང་རོལ་ཅུང་སྟོང་བར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་། ཡིད་པངས་པ་ཞིག་ལ་དེས་གཞིན་རབས་པའི་བསམ་སྟོང་ལྷན་སྐྱེད་ཅིང་པ་ཡང་ཐེབས་སྲིད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན། བརྟན་འཕྲིན་ལ་ལས་ནང་དྲག་ལྷན་སྐྱེད་དང་ནག་ཉེས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་སྟོན་ཀྱི་ཡོད། ལེ་ཚན་དེ་དག་གིས་གཞིན་ལུ་རྒྱུས་ལོག་ལམ་དུ་བྱིད་སྲིད་ཀྱི་རེད། སྟོབས་རྒྱུས་ལ་ཆ་བཞག་ན་ལེ་ཚན་དེ་དག་གིས་རང་ལ་དབྱིངས་ཞུགས་པར་གྱུར་ནས་སྟོང་ཆན་སྟངས་མེད་དུ་བསྐྱུར་སྟེ། དེ་བས། བསམ་རྒྱུས་ཀྱིས་ངེས་པར་དུ་རང་གི་བྱ་བ་པས་གང་ཞིག་ལ་བརྟན་འཕྲིན་ཡོད་པར་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དབེ་འགྲེལ།

1. addiction, *n.* དབྱིངས་ཞུགས་པ།
2. provide, *vt.* འདོན་སྟོན་བྱེད་པ། *provide + མི + with + ཅ་ལག་ མི་ཞིག་ལ་ཅ་ལག་ཞིག་མཁོ་སྟོན་བྱེད་པ། = provide + ཅ་ལག་ + for + མི ། The rich man provided food for the orphanage. (ཕྱག་པོ་དེས་དུ་ཕྱག་ཁང་དེར་བཟའ་བུ་མཁོ་སྟོན་བྱས།)
3. a wide range of ... བྱ་བ་ཆེ་བའི་; wide, *adj.* (བྱ་བ) རྒྱ་ཆེན་པོ།; range, *n.* བྱ་བ་ཁོངས། ། There's a wide range of baseball bats at that sporting goods store. ལུས་རྩལ་མཁོ་ཆས་ཚོང་ཁང་དའི་ནང་ལ་པའི་སི་སྟོ་ལོའི་དབྱུག་གུ་རྩམ་པ་སྟོ་ཚོགས་འདུག།
4. information, *n.* ཆ་འཕྲིན། (བསྐྱེད་པོ།)
5. entertainment, *n.* རོལ་ཅུང་། *entertain, *vt.* རོལ་ཅུང་གིས་དགའ་བར་བྱེད་པ། དགའ་བར་རོལ་དུ་འཇུག་པ། ། To entertain his guests, Gary played the piano. (ཀའེ་རོས་ཀྱིས་རྩོ་སྟེང་དགྲོལ་ནས་ཁོའི་སྐུ་མགྲོན་ཚོ་དགའ་བར་རོལ་དུ་བཅུག།)

6. It's a pity + that ཡིས་དངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ། = It's too bad + that ཡིས་དངས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ། གློ་པངས་བ་ཞིག་ལ་ཡང་ན། རྒྱུ་པངས་བ་ཞིག་རེད། *pity, *n.* བཅས་སེམས། || It's a pity that we don't have enough money to buy that beautiful house. (ང་ཚོར་ཁང་པ་བཟང་བོ་དེ་ཉི་ཤུང་གི་དཔུལ་འདྲང་པོ་ཞིག་མེད་པ་ནི་ཡིད་པངས་བ་ཞིག་རེད།)
7. influence, *n.* འཕགས་ཀྱིན། བག་ཆགས།
8. mind, *n.* བསམ་སྒྲོ། སེམས། || What's on your mind? = What's bothering you? (ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་ལ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་གིན་ཡོད་དམ།)
9. show, *n.* ལྷ་མོ། ལེ་ཚན། || My mother likes to watch TV game shows. (ངའི་ཨ་མ་བརྟན་འཕྲིན་གྱི་ཕྱིད་མོ་ཕྱི་བའི་ལེ་ཚན་ལ་ལྷ་རྒྱུར་དགའ་བོ་ཡོད།)
10. violence, *n.* དྲག་འཕྲགས།; violent, *adj.* དྲག་འཕྲགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཅན། || There's too much street violence in the States. (ཨ་རིར་ཁྱོད་སྤང་གི་དྲག་འཕྲགས་ཉ་ཅང་མང་བོ་ཡོད།); When Ken gets drunk, he becomes violent. (ཁེན་ར་བཟི་ཆེ་གཏུག་རྩལ་ཅན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཞིན་ཡོད།)
11. crime, *n.* རྒྱལ་ཉེས། ཉེས་སྒྲོད། (བགྲངས་ཡོད་བགྲངས་མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན།); commit a crime རྒྱལ་ཉེས་གིག་བཟོ་བ།; *commit, *vt.* རྒྱལ་ཉེས་བཟོ་བ། || Your reputation will be ruined if you commit a crime. (གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་ཉེས་གིག་བཟོས་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་སྒྲགས་བསྐྱེད་འོང་བ་རེད།)
12. program, *n.* ལེ་ཚན། || There is an interesting program on TV tonight. (དོ་དགོང་བརྟན་འཕྲིན་ནང་ན་ལེ་ཚན་སྒྲོ་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།)
13. lead + astray མི་ཞིག་ལོག་ལམ་དུ་འབྱིད་པ།; go astray ལོག་ལམ་དུ་འགྲོ་བ། ལོག་སར་འཕུན་པ།; astray, *adv.* ལོག་པའི་སྒོ་ནས། || If you associate with gangsters, they will lead you astray. (གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཇག་དཔུང་དང་འགྲོ་འདྲུག་ན། ཁོ་ཚོས་ཁྱོད་ལོག་ལམ་དུ་འབྱིད་རེས།); My pet dog went astray in the park and got lost. (ངའི་གཅེས་ཁྱི་གླིང་ག་ནས་ལམ་བོར་ཏེ་བསྐྱེད་མོང་།)
14. youngster, *n.* གཞོན་ནུ། གཞོན་གསར།
15. addict, *vt.* རན་ལང་གོར་བ། དབྱིངས་ཞུགས་པ།; be addicted to + མིང་ཚིག་གྲུ་མ་མིང་། ལ་དབྱིངས་ཞུགས་པ། ལ་གོར་བ།
16. excitement, *n.* རྩེད་སྒྲོ་བ།
17. neglect, *vt.* ལྷ་མེད་དུ་བསྐྱར་བ། || A soldier must never neglect his duty. དམག་མི་ཞིག་ཡིན་ན་རང་གི་ལས་འགན་ལྷ་མེད་དུ་སྐྱར་མི་ཆག
18. homework, *n.* (ཁྱིམ་གྱི་སྒྱུར་ཆན། (བགྲང་མེད།); schoolwork, *n.* (སྒྲོ་བ་གྲུའི་སྒྱུར་ཆན། (བགྲང་མེད།)
19. keep an eye on ... ལ་དོ་སྐྱོང་ངམ་སྐྱོང་འཛིན་བྱེད་པ། || I helped my mother keep an eye on my little sister when she went shopping. (ངའི་ཨ་མ་ཅ་ལག་ཉི་རུ་སོང་བའི་ལྷ་མེད་ལྷ་མེད་པའི་མིང་མོ་རྒྱུང་རྒྱུང་དེ་ལ་ལྷ་རོགས་བྱས་པ་ཡིན།)

III. Grammar Points

provide influence

1. provide + མི + with + ལག་མི་ཞིག་ལ་ཅ་ལག་ཅིག་འདོན་སྤྱོད་བྱེད་པ། = supply + མི + with + ལག་

I'll provide you everything (that) you need. (X)

→ I'll provide you with everything (that) you need. (✓) = I'll supply you with everything (that) you need. (ངས་ཁྱོད་ལ་གང་མ་ཁོ་ཆང་མ་འདོན་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།)

དེ་བཞིན་དུ། Television provides us a wide range of information and entertainment. (X)

→ Television provides us with a wide range of information and entertainment. (བརྟན་འཕྲིན་གྱིས་ང་ཚོར་བྱ་བ་
ཆེ་བའི་ཆ་འཕྲིན་དང་རྩོམ་ཅིང་འདོན་སྤྲོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།)

2. influence, impact, effect བཅས་ཚད་མིང་ཆོག་ཡིན་ལ། [ཤུགས་རྒྱུ་ནམ་བུ་ཆགས་]གྱི་དོན་ཡིན། [གང་ཞིག་ལ་བག་ཆགས་འཛིན་པ་འཕམ་
ཤུགས་རྒྱུ་ཐེབས་པའི་]དོན་སྟོན་སྒྲུབས། སྤྱོད་ཆོག་ on དང་མཉམ་དུ་བཞུགས་པ་དང་། ཆོག་གི་སྤྱོད་ཆུང་གཤམ་ལྟར།

have a good/bad/deep	influence effect impact	on + མིའམ་དོན་	མིའམ་དོན་དང་མཉམ་ཤིག་ལ་བག་ཆགས་ཡག་ པོ་/ངན་པ་ཟབ་མོ་འཛིན་པ།
----------------------	-------------------------------	----------------	--

- The students' naughty behavior had a bad influence on the new student. (སློབ་མ་ཚོའི་བསྐྱན་བཞིག་ཚ་བའི་
སྤྱོད་ལམ་གྱིས་སློབ་མ་གསར་པ་དེ་ལ་བག་ཆགས་ངན་པ་ཞིག་བཞག།)
- However, it's a pity that it may also have a bad influence on young minds. (ཡིན་ན་ཡང་། ཡིད་ཕངས་པ་
ཞིག་ལ་དེས་གཞོན་རབས་པའི་བསམ་སྒྲོལ་ཤུགས་རྒྱུ་ངན་པ་ཡང་ཐེབས་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད།)

IV. Substitution བརྒྱུ་རེས།

1. Television provides us with a wide range of information and entertainment. (བརྟན་འཕྲིན་གྱིས་ང་ཚོར་བྱ་བ་ཆེ་
བའི་ཆ་འཕྲིན་དང་རྩོམ་ཅིང་འདོན་སྤྲོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།)
  - Harry's company has provided him with a car. (ཉེ་མོས་ཀྱི་ཀྲུང་ཟིས་ཁོ་ལ་མོ་ཏ་ཆུང་བ་ཞིག་གནངས།)
  - We will supply you with all the tools you need to do the job. (ང་ཚོས་ཁྱེད་ལ་བྱ་བ་དེ་སྐྱབ་པར་ཡོ་བྱད་གང་མཁོ་
ཐམས་ཅད་མཁོ་སྤྲོད་བྱ་རྒྱ་ཡིན།)
2. It's a pity that it may also have a bad influence on young minds. (ཡིད་ཕངས་པ་ཞིག་ལ་དེས་གཞོན་རབས་པའི་བསམ་
སྒྲོལ་ཤུགས་རྒྱུ་ངན་པ་ཐེབས་ཀྱང་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད།)
  - Working on a farm last summer had a good influence on Mack. (ན་ནིང་དབྱར་ཁ་ཞིང་རུ་ཞིག་ཏུ་ལས་ཀ་བྱས་
པ་དེས་མའེ་ཁི་ལ་ཤུགས་རྒྱུ་བཟང་པོ་ཐེབས།)
  - Their divorce had a bad effect on the children. (ཁོ་གཉིས་ཁ་ཁ་བྱས་པ་དེས་བྱིས་པ་ཚོར་བག་ཆགས་ངན་པ་བཞག།)

Lesson 148: Hurry Back མགྲོགས་པོར་ཕྱིར་ཤོག

I. Dialogue ཁ་བརྒྱུ།

Shelia: Hey, Stan, can you do me a favor? སི་ཏན། འོས་ཐུབ། ག་རེ་བྱེད་དགོས།
Stan: Sure. What is it? ག་ལེ་ལ། ང་སྟན་པར་སྟོན་དུ་བྱིན་པའི་རིང་ལ་བྱེད་ཀྱིས་ངའི་བྱིས་པ་ཚོར་ལྟ་
Shelia: Can you keep an eye on the kids སི་ཏན། ང་སྟན་པར་སྟོན་དུ་བྱིན་པའི་རིང་ལ་བྱེད་ཀྱིས་ངའི་བྱིས་པ་ཚོར་ལྟ་
 while I go to the doctor's? རོགས་ཤིག་བྱེད་ཐུབ་བམ།
Stan: OK, but hurry back! སི་ཏན། བྱེད་ཐུབ། ཡིན་ན་འང་མགྲོགས་པོར་ཕྱིར་ཤོག་ལྟ།
 ག་ལེ་ལ། ཉེ། སི་ཏན་ལགས། བྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་རོགས་རམ་ཞིག་
 བྱེད་ཐུབ་བམ།

II. Key Points གནད་གྱི་ཕྱི་མིག

1. hurry back མགྱོགས་པོར་ཕྱིར་ཤོག; hurry, vi. (up) མགྱོགས་པོ་བྱེད་པ། || Hurry up! We're late for school. (མགྱོགས་པོ་བྱས། ང་ཚོ་སློབ་གྲུའི་རྗེས་སུ་ལུས་ཀྱི་འདུག)
2. do + མི + a favor མི་ཞིག་ལ་རོགས་རམ་ཞིག་བྱེད་པ། *favor, n. ཆེས་མཁོ་བའི་རོགས་རམ། གནད་སྦྱིན།
A: Can you do me a favor? (ཀ་པ། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་རོགས་རམ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་བཅ།)
B: No problem. (ཁ་པ། སྤང་དག་མེད།)
A: Can you lend me \$10? (ག་པ། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་སྒོར་མོ་བརྒྱ་བསྐྱི་ཐུབ་བཅ།)
3. ... while I go to the doctor's? = ...while I go to the doctor's office? (ང་སྒྲན་པར་སྟོན་དུ་སོང་རིང་ལ་)
*དབྱིན་ཇི་ལ་ the སྐྱ་ཡིས་བྲངས་བའི་བདག་གི་བའི་མིང་ལ་གལ་ཏེ་མི་ཞིག་གི་ལས་རིགས་ཅི་ཡིན་པ་གསལ་ན། དེའི་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་སྐྱབ་སའི་ཡུལ་སྟོན་པའི་མིང་ཆོག་བསྟུས་པས་ཆོག།
ཐུན་སྟོན་གྱི་བདག་གི་བའི་མིང་དེའི་རིགས་གསལ་གསལ།
✧ the doctor's office→the doctor's སྒྲན་པའི་ལས་སྐྱབ་ཁང་།
✧ the dentist's clinic→the dentist's སོ་ནད་སྒྲན་ཁང་།
✧ the barber's shop→the barber's སྐྱ་བཞུར་ཁང་།
✧ the butcher's shop→the butcher's ག་ཚོང་ཁང་།
✧ I go to the barber's once a month. ང་སྐྱ་བཞུར་ཁང་ལ་ཐེངས་རེ་འགྲོ་གི་ཡིད།

III. གནད་ཀྱི་བྱས་ནས་སྟོང་ཆའི་ཁ་སྐོང་དགོས།

1. Felix _____ enough money to play video games for an hour. (A) provided with (B) provided with (C) provide Felix with (D) provided us
2. Chuck's hard work has had a ___his grades. (A) bad effect in (B) bad influence on (C) good effect on (D) provided us
3. Bob kept an eye on his younger brother. *This sentence means* _____. (A) Bob watched his younger brother with one eye (B) Bob put an eye on his brother (C) Bob kept his brother (D) Bob carefully watched his younger brother
4. Mike had a stomachache, so he went to the _____. (A) dentist's clinic (B) doctors (C) doctor's office (D) doctors clinic
5. My friend, Chris, is _____ smoking cigarettes. (A) addicted to (B) doctors (C) addicting to (D) addicted at
6. The teacher said to Billy, "You're _____ by letting him copy your homework." (A) doing Jack a favor (B) not doing Jack a favor (C) not giving him a favor (D) making him a big favor

Be My Baby

I. Lyrics བྱུ་ཚོགས།

The night we met, I knew I needed you so.
And if I had the chance, I'd never let you go.
So won't you say you love me?
I'll make you so proud of me.
We'll make them turn their heads every place
we go.
So won't you please (be my, be my baby) be
my little baby?
(my heart and only baby)

Say you'll be my darling, (be my, be my
baby) be my baby now.
Oh...
I make you happy, baby;
Just wait and see.
For every kiss you give me,
I'll give you three.
Oh, since the day I say you,
I have been waiting for you.
You know I will adore you till eternity.

ང་ཚོ་ཐུག་པའི་དགོང་མོ་དེར། ངས་ང་ལ་ཁྱེད་རང་ཉ་ཅང་དགོས་པ་ཉོག་སྟེ། གལ་ཏེ་ང་ལ་སྐལ་པ་ལྡན་གྱུར་ན། ངས་ཁྱེད་རང་གཏན་ནས་གཏོང་རྒྱུ་མིན། དེས་ན་
ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ཁྱེད་ལ་དགའ་ཞེས་བཤད་རྒྱུ་མིན་ནམ། ངས་ང་རང་ཁྱེད་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་དུ་བྱེད་པར། ས་གང་ལ་སོང་རུང་། ང་ཚོས་མི་སྤྲོད་པ་ལྟར་ལའོང་ནས་ང་ཚོར་ལྟ་
འཕྲིན་ དེས་ན་ཁྱེད་ཉིད་ང་ལི་བྱམས་པ་མི་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ། ཁྱེད་རང་བདག་གིས་སྤོང་ཉེ་ཡིན་ཞེས་གསུང་དང་། ད་ལྟ་ཉིད་དུ་ང་ལི་བྱམས་པ་བྱེད་རོགས་གནང་དང་།
ཨྲོ་”

བྱམས་པ་ལགས། ངས་ཁྱེད་ལ་དགའ་བ་ལྟེན། སྐྱུག་ནས་ལྟོས་ཐོད། ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་འོ་གཅིག་སྒྲིལ་དང་། ངས་ཁྱེད་ལ་འོ་གསུམ་དེ་སྒྲིལ་གྱི་ཡིན། ཨྲོ། ངས་ཁྱེད་
ཉིད་མཐོང་བའི་ཉེ་མོ་དེ་ནས་བཟུང་། ངས་ཁྱེད་ལ་སྐྱུག་ནས་བསྟན་པ་ཡིན། ངས་དུས་གཏན་དུ་ཁྱེད་ལ་དགའ་ཞེན་བྱེད་གྱི་ཡིན་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཤེས་ངེས་ཤིང་།

II. Vocabulary & Idioms མིང་ཚིག་དཔེ་འགྲེལ།

1. The night we met, I knew I needed you so. = The night when we met, I knew that I would fall in love with you. ང་ཚོ་ཐུག་པའི་དགོང་མོ་དེར། ངས་ང་ལ་ཁྱེད་རང་དེ་འདྲའི་དགོས་པ་ཤེས་བྱུང་།

a. meet, *vi.* & *vt.* ཐུག་པ། འཕྲད་པ།; meet, met, met.

✧ Have we ever met before? (ང་ཚོ་ཐོས་ཆད་ཐུག་ཐོང་ཡོད་དམ།)

✧ I met Jane for dinner last night. (མདང་དགོང་ང་ལྷན་དང་འཕྲད་ནས་ཟ་མ་ཐོས་པ་ཡིན།)

b. need, *vt.* & *n.* དགོས་པ། མཐོ་བ། དགོས་མཐོ།; be in need of ... གང་ཞིག་མཐོ་བའམ་དགོས་པ།; in need དགོས་དུས།

✧ I need a new pair of shoes. (ང་ལ་ལྷན་གསར་པ་ཆ་གཅིག་དགོས་གྱི་འདུག)

✧ A friend in need is a friend indeed. (དགོས་དུས་ཡོད་པའི་གྲོགས་པོ་ནི་གྲོགས་པོ་ངོ་མ་ཡིན།)

✧ The poor man is in need of help. (མི་དབྱུལ་པོ་དེར་རོགས་རམ་མཐོ་གི་འདུག)

c. fall in love with... ལ་དགའ་བར་གྱུར་བ།

✧ Romeo fell in love with Juliet on their first date. (རའོ་མེའོ་འཇུ་ལི་ཡད་དང་ཟོག་དང་པོ་འཕྲད་པ་ལས་བརྗེ་དུང་ཆགས།)

2. And if I had the chance, I'd never let you go. = And if I had the chance, I would never let you go.

གལ་ཏེ་ང་ལ་སྐལ་པ་ལྡན་གྱུར་ན། ངས་ཁྱེད་རང་གཏན་ནས་གཏོང་རྒྱུ་མིན།

ཚིག་གྲུབ་འདི་ནི་ད་ལྟའི་གནས་བབས་ལས་ལྷོག་པའི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚིག་སྒྲིང་ཡིན། ཚིག་གི་སྒྲིང་ཚུལ་གཤམ་གསལ་ལྟར།

If + བྱེད་པོའི་ཚིག་ + བྱ་ཚིག་གྲུབ་ཟིན་འདས་པ།

བྱེད་པོའི་ཚིག་ +		would		+ བྱ་ཚིག་གི་མ་གཞུགས།
		could		
		might		
		should		
		ought to		

✧ If he lived in my town, I could see him every day. (གལ་ཏེ་ཁོ་འདི་གོང་བཤལ་དུ་བསྟན་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ངས་ཁོ་རང་ཉིན་
རེ་བཞིན་མཐོང་བྱུང་གྱི་རེད།)

✧ If I were rich, I would help you. (ང་ལྷག་པོ་ཡིན་རྒྱུ་ན། ངས་ཁྱེད་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་གྱི་རེད།)

བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚིག་སྒྲིང་འདི་བཞོལ་སྐབས། གལ་ཏེ་if ཡིས་གྲུབ་པའི་ཚིག་གྲུབ་ཕལ་བའི་ནང་དུ་བྱ་ཚིག་ be ཡོད་ན། བྱེད་པོའི་ཚིག་གང་དེ་
གང་ཟང་གི་ཚབ་ཚིག་གང་ཞིག་ཡིན་རུང་ཚང་མར་were འཇུག་པ་རེད།

If I was you, I wouldn't do it. (X)

→ If I were you, I wouldn't do it. (✓) (ང་ཁྱེད་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན། ངས་དེ་ལྟར་བྱེད་གྱི་མ་རེད།)

3. proud, *adj.* གཟི་བཞིན།; pride, *vt. & n.* གཟི་བཞིན་སྐྱེ་བ། གཟི་བཞིན། = take pride in ལ་གཟི་བཞིན་སྐྱེ་བ། གང་ཞིག་གཟི་བཞིན་དུ་
 ཅི་བ། = pride oneself on ...

✧ I am proud of being a Chinese. (ང་རང་གྲུང་གོ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་གཟི་བཞིན་སྐྱེ་གི་ཡོད།)

✧ He takes great pride in the success of his children. (ཁོས་རང་གི་ཁྱིམ་པ་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ་དེར་གཟི་བཞིན་སྐྱེ་གི་ཡོད།)

✧ She prided herself on her beauty. (ཁོ་མོ་རང་ཉིད་ཀྱི་མཛེས་བྱུང་ལ་གཟི་བཞིན་སྐྱེ་གི་ཡོད།)

4. We'll make them turn their heads every place we go. = Wherever we go, we'll make people notice us.
 ས་གང་ལ་སོང་རུང་། ང་ཚོས་མི་སྡེས་ལ་ཕྱིར་ལོར་ནས་ང་ཚོར་ཉམ་ཆུང་འདྲེན།

a. wherever, *conj.* ག་ས་གང་དུ། ཡུལ་གང་ཡང་རུང་བ། = no matter where

དྲི་ཚིག་ where དང་། what, when, who, how སོགས་ཀྱི་ཐེས་སུ་ ever སྐར་ནས་གྲུབ་པའི་འདུས་མིང་ནི་བསྐྱར་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་
 མཚམས་སྦྱོར་གྱི་ཚིག་བྱས་ནས། བྱ་བའི་ཁྱད་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་བ་དང་ས་ཚོག་ལ། དེ་དག་སོ་སོ་བཞིན་དུ་[no matter + དྲི་ཚིག་གང་དེའི་མ་
 གཞི]དང་དོན་གཅིག་ལ། [གང་རུང་]གི་དོན་སྟོན།

✧ Whatever you do, you'll be successful. = No matter what you do, you'll be successful. (ཞུགས་ཀྱིས་
 ཅི་ཞིག་སྒྲུབ་རུང་ལེགས་འགྲུབ་འབྱུང་གི་རེད།)

✧ Whoever you are, you can't come in. = No matter who you are, you can't come in. (ཞུགས་སུ་ཡིན་ཀྱང་
 རུང་ནང་དུ་ཡོང་མི་ཚོག་)

✧ However he tried, he couldn't open the door. = No matter how he tried, he couldn't open the
 door. (ཁོས་ངེ་ལྟར་ཚོད་ལྟ་བུས་རུང་སྟོན་དེ་འབྱེད་མ་ཐུབ།)

b. notice, *vt.* དོ་སྟོན་བྱེད་པ། & *n.* དོ་སྟོན། = take notice of... ལ་དོ་སྟོན་བྱེད་པ།

Nobody took notice of my new hairdo. (ངའི་སྒྲ་ལས་གསར་པར་སྐྱས་ཀྱང་ཡིད་འཛིག་མ་བྱས།)

5. I'll make you happy, baby; just wait and see. = Just wait and see; I'll make you happy, baby. = I am
 sure that I'll make you happy, baby. = Honey, I can tell you for sure that I'll make you happy. (བྱམས་པ་
 ལགས། ངས་ཁྱེད་ལ་དགའ་བ་ཉེར་གྱི་ཡིན། སྐྱུག་ནས་ཉེར་ཤོད།)

a. wait and see སྐྱུག་ནས་ཉེར་བ།; wait, *vi.* སྐྱབ་པ། (རྒྱན་དུ་སྦྱོར་ཚུལ་ for སྐྱར་ནས་བཀོལ།); wait for ལ་སྐྱུག་པ།

✧ Let's wait for John to arrive. (ང་ཚོས་ཚོན་སྤོངས་པར་སྐྱུག་དང་།)

✧ Let's wait and see before investing too much money in this project. (རྒྱུ་གྲངས་འདི་ལ་མ་ཅུ་མང་པོ་ཞིག་མ་
 བཏང་གོང་ལ་སྐྱུག་ནས་ཉེར་བ།)

b. for sure རེས་པར། ཉན་ཉན། = sure; He will come to the party for sure. (ཁོ་འདྲེ་འཛོམ་འདི་ལ་ཉན་ཉན་ཡོང་གི་ཡོད།)

6. For every kiss you give me, I'll give you three. = If you give me a kiss, I'll give you three. = If you
 are nice to me, I'll be twice as nice to you. ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་འོ་གཅིག་རེ་སྐྱེལ་བར། ངས་ཁྱེད་ལ་འོ་གསུམ་རེ་སྐྱེལ་གྱི་ཡིན།

twice, *adv.* ཐེངས་གཉིས། ལྷ་བ་གཉིས་ཀྱིས། ལྷ་བ་གྲངས་སྟོན་པའི་ཚིག་ twice (ལྷ་བ་གཉིས), three times (ལྷ་བ་གསུམ), four times
 (ལྷ་བ་བཞི)སོགས་རྒྱན་དུ་[as + རྒྱན་ཚིག་/བསྐྱར་ཚིག་ + as]དང་མཉམ་དུ་བཀོལ་གྱི་ཡོད་ལ། [“ལས་ལྷ་བ་ཅི་ཚད་ཀྱིས་”]ཞེས་པའི་དོན་དུ་སྦྱར་དགོས།

✧ He is twice as rich as I (am). (ཁོ་ང་ལས་ལྷ་བ་གཉིས་ཀྱིས་ལྷག་)

✧ He is three times as big as she (is). (ཁོ་ཁོ་མོ་ལས་ལྷ་བ་གསུམ་ཀྱིས་ཆེ།)

✧ My teacher runs ten times as quickly as I (do). (ངའི་དགེ་ཀན་ང་ལས་ལྷ་བ་གསུམ་ཀྱིས་ཆེ།)

✧ Janet goes to the dance class twice a week. (ཇཱ་ནེ་ཞེ་ནས་གྲོ་སྒྲོབ་ཁྱིད་ལ་གཟའ་ལོར་རེ་ཐེངས་གཉིས་རེ་འགྲོ་གི་ཡོད།)

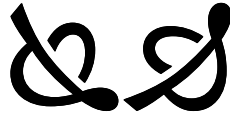
7. adore, *vt.* དགའ་ཞེན་བྱེད་པ། ཟོན་ཏུ་བཀུར་བ། I adore John; he is my idol. (ངས་ཟོན་ལ་དགའ་ཞེན་བྱེད་གྱི་ཡོད། ཟོན་ངའི་དཔེ་ལྷ་ཡིན།)

8. eternity, *n.* གཏན།; eternal, *adj.* གཏན་གྱི།

A: Will you love me forever? (ཀ་པ། ཟོན་ཏུ་སྐད་གཏན་ཏུ་ང་ལ་དགའ་ཞུ་ཡིན་ནམ།)

B: Yes, I'll love you for eternity. (ཁ་པ། ཡིན་ལགས། ང་ཟོན་ལ་ཡུན་ནས་ཡུན་ཏུ་དགའ་གི་ཡིན།)

✧ My love for you is eternal. (ངས་ཟོན་ལ་བཅིང་པའི་དགའ་བ་ནི་ནམ་ཡང་འགྲུར་མེད་ཡིན།)

Exercises

Lesson 1

(A) Answer these questions in complete sentences.

1 What is his name? _____

2 What do his friends call him? _____

3 How old is he? _____

4 Is he Mongolian? _____

5 Where does he come from? _____

6 Who comes from Lhasa? _____

7 How many people are there in his family? _____

8 Who are in his family? _____

9 How many younger sisters does he have? _____

10 How many older brothers does he have? _____

11 Who are not rich? _____

12 Who are not happy? _____

13 Is his family rich? _____

14 Is his family sad? _____

(B) Translate these Tibetan words and phrases into English.

_____ མིང།	_____ གྲོགས་པོ།
_____ བོད། བོད་མི།	_____ ཡོང་བ།
_____ མི་རྒྱུ་སྐད།	_____ ཁྱིམ་ཆང།
_____ ལུ་མོ། གཟུང་མོ།	_____ ལུ་པོ། གཟེན་པོ།
_____ ཡུག་པོ།	_____ རྒྱུད་པོ།

Lesson 2

(A) Answer these questions in complete sentences.

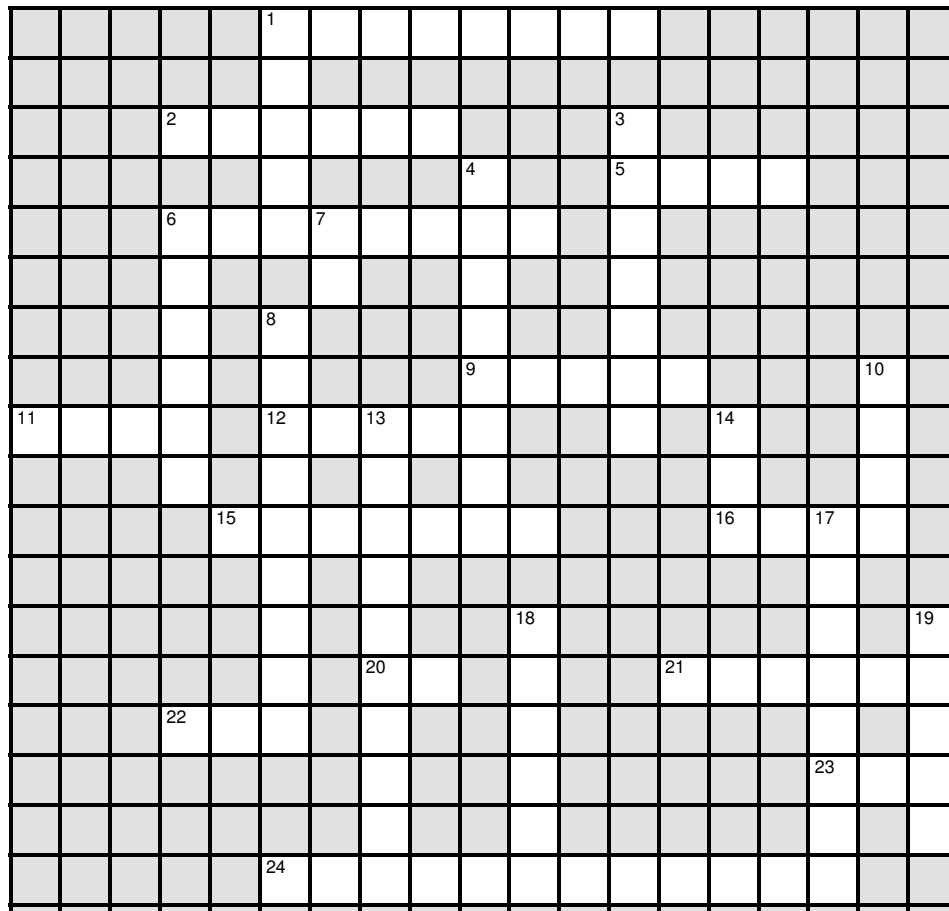
- 1 Where is Mike from? _____
- 2 Where does Mike come from? _____
- 3 Where is Nancy from? _____
- 4 Where does Nancy come from? _____
- 5 Who is from Chicago? _____
- 6 Who is from New York? _____
- 7 Who is not from Chicago? _____
- 8 Who is not from New York? _____
- 9 Where are you from? _____
- 10 Where do you come from? _____

(B) Write questions for these answers.

- 1 My name is Mike. What is your name?
- 2 I'm Nancy. _____
- 3 I'm from New York. _____
- 4 I come from Chicago. _____
- 5 My friends call me Johnny. _____
- 6 I am twenty-eight years old. _____
- 7 I am Tibetan. _____
- 8 There are six people in my family. _____
- 9 I have two brothers and one sister. _____
- 10 I am from Lhasa. _____

Lessons 3 & 4

(A) Do the crossword puzzle.

Across

1. The only see each other on the ____
2. Housework is really bore/boring.
5. Cat/Cats sleep during the day.
6. Peter likes music. He is a m____.
9. My mother is a ____
11. Dorji and Zhoma has/have one child.
12. The pool is close/closed this weekend.
15. My father is a ____
16. Tom is not here because he is sick/sick.
20. I is/am/are Tibetan.
21. John and Mary are a c____.
22. opposite of "night"
23. You is/am/are Tibetan.

24. Tony is a c____ worker.

Down

1. My father ____ during the day.
3. Jenny wants to be an a____.
4. You and Peter are from Japan. You are J____.
6. My mother/mothers works in a hospital.
7. My father is/am/are a farmer.
8. Jenny is a s____.
10. Tashi and Zhoma work/works during the day.
13. job (o____)
14. He has/have one child.
17. But we never ____.
18. Opposite of "mother":
19. Father ever/never eats breakfast.

(B) Answer these questions in complete sentences.

- 1 What is his father's job? _____
- 2 When does his father work? _____

- 3 What is his mother's occupation? _____
- 4 When does his mother work? _____
- 5 When do his mother and father see each other? _____
- 6 Who see each other on the weekend? _____
- 7 Who doesn't work? _____
- 8 Who are students? _____
- 9 Who does the housework? _____
- 10 Why do the children do the housework? _____
- 11 Who never complain? _____
- 12 Why do they never complain? _____

Lessons 5 & 6

(A) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Who has a good friend? _____
- 2 Who has an older sister? _____
- 3 Who is Tina? _____
- 4 Who are Mr. and Mrs. Wang? _____
- 5 Who is Rover? _____
- 6 Who are the Wangs? _____
- 7 Who is very nice? _____
- 8 Who are such good neighbors? _____
- 9 Who is your good friend? _____
- 10 Who are your family's neighbors? _____
- 11 Are your family's neighbors nice? _____
- 12 Who chases a cat? _____

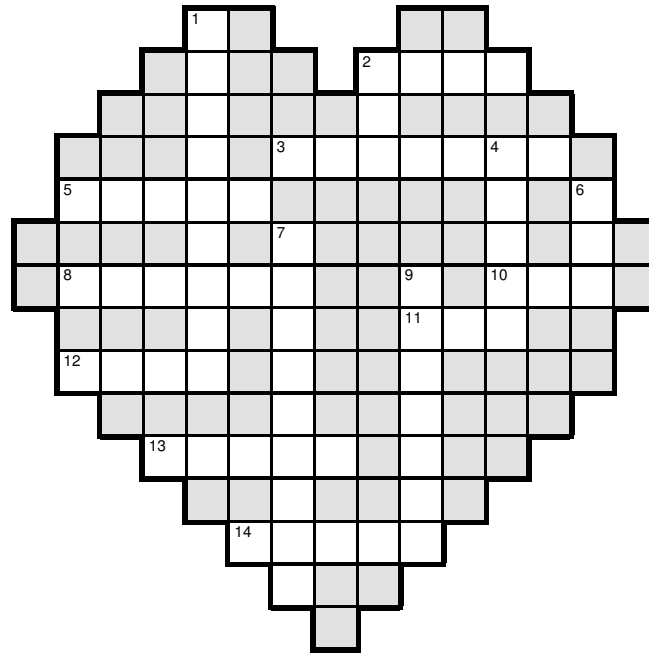
(B) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

- 1 I has a good friend. I have a good friend.
- 2 His name are Tony. _____
- 3 He have an older sister. _____
- 4 Her name am Tina. _____
- 5 Their parent are Mrs. and Mrs. Wangs.
_____
- 6 Tony also have a dog. _____
- 7 It names are Rover. _____
- 8 That Wang am my neighbors. _____

- 9 We lives on same street. _____
- 10 The Wangs is very nice. _____
- 11 I is lucky because the Wangs am such good neighbor. _____

(C) Do the crossword puzzle.

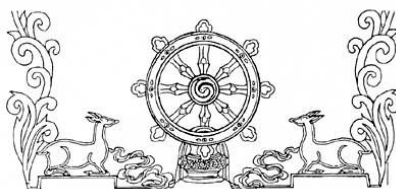
Across

- 2 I also **have/has** a brother. (4)
- 3 Their p___ are Zhoma and Dorji. (7)
- 5 My neighbors are very n___. (5)
- 8 P___ tell me your name. (6)
- 10 **It/Its** tail is beautiful. (3)
- 11 They are ___ good neighbors. (3)
- 12 Jane and I go to the s___ school. (4)
- 13 I like m___. (5)

- 14 The l___ boy has a new bicycle. (5)

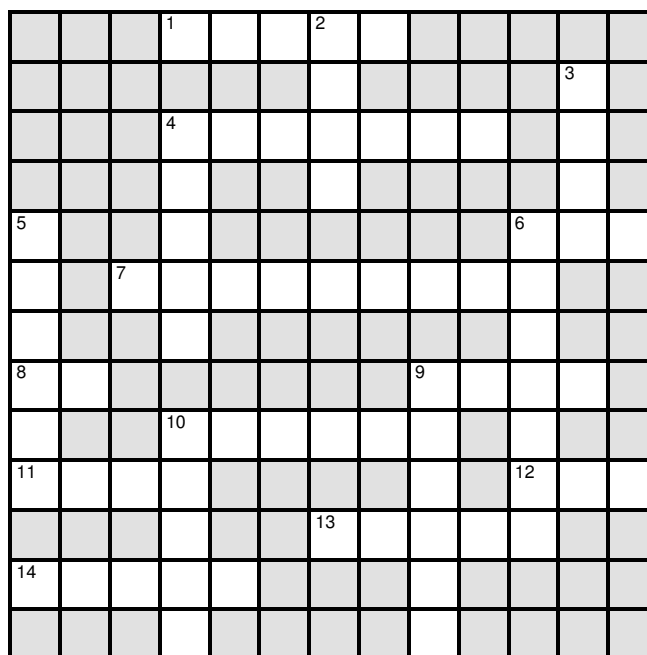
Down

- 1 Mary is my c___ (9)
- 2 **Her/She** name is Patty. (3)
- 4 **Their/His/Them** names are Tim and Ted. (5)
- 6 **Him/His** name is John. (3)
- 7 Today is such a b___ day. (9)
- 9 I live in the c___. (7)

Lessons 7 & 8

(A) Do the crossword puzzle.

Across

1. Tony likes m__.
4. Do you speak S__?
6. Bob and Carl **is/are** brothers.
7. not alike (d__)
8. Bob **is/am** quiet.
9. A horse and a m__ are very different.
10. I don't want tea, I want c__.
11. Are you a movie s__?
12. People in China like to drink t__.

13. Tony and Tina are not a__.

14. Do you s__ Mongolian?

Down

2. Carl **aren't/isn't** quiet.
3. Fred is p__, but he is happy.
4. People in S__ speak Spanish.
5. Tina likes m__
6. Tony is an a__
9. He speaks Spanish and he is from M__.
10. The little boy likes ice c__ very much.

(B) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Who are very different? _____
- 2 Who likes music? _____
- 3 Who doesn't like music? _____
- 4 Who is an athlete? _____
- 5 Who isn't an athlete? _____
- 6 Who likes movies? _____
- 7 Who doesn't like movies? _____
- 8 Who is a good student? _____
- 9 Who isn't a good student? _____

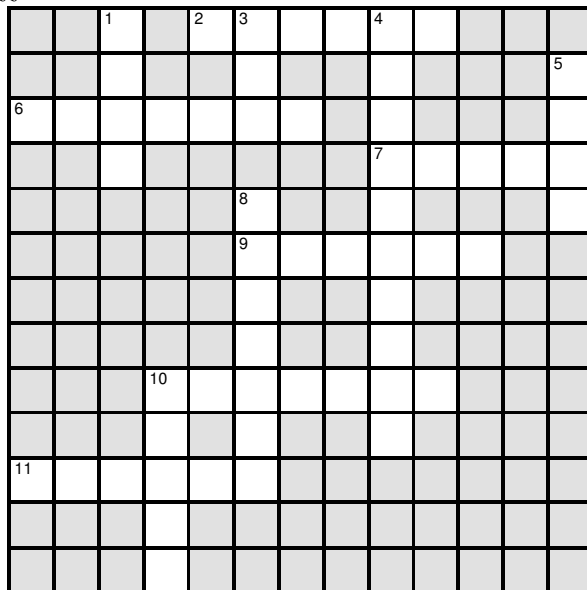
- 10 Who are brother and sister? _____
- 11 Who is Tina's brother? _____
- 12 Who is Tony's sister? _____
- 13 Who are not alike? _____
- 14 Do you like music? _____
- 15 Are you an athlete? _____
- 16 Do you like movies? _____
- 17 Are you a good student? _____

(C) Fill the blanks with appropriate words: has have is am are

- 1 I _____ two **child/children/childrens**.
 2 He _____ a wife and one **child/children/childrens**.
 3 Mr. and Mrs. Smith _____ no **child/children/childrens**.
 4 I _____ a student and you _____, too.
 5 She _____ a nurse and they _____ nurses.
 6 Bob and Mary _____ not teachers.
- 7 Bob _____ a student and Mary _____ a student, too.
 8 We _____ Tibetans and they _____ Mongolians.
 9 She _____ Han and she _____ a big cat.
 10 The cat _____ black.
 11 It _____ not white. Do you _____ a pencil? Yes, I do _____ a pencil. What color _____ your pencil? I _____ a sister. He doesn't _____ any brothers. Her name _____ Mary. _____ your name Dorji? No, it _____ not Dorji. It _____ Zhaxi.

Lesson 9

(A) Do the crossword puzzle.

Across

2. She _____ a letter.
 6. Tina is _____ a book.
 7. She _____ a book.
 9. The Wangs are _____ fun.

10. Mrs. Wang is _____ a letter.

11. Mr. Wang is _____ his bike.

Down

1. I _____ a book.
 3. I run. He _____.

4. Tony is _____.

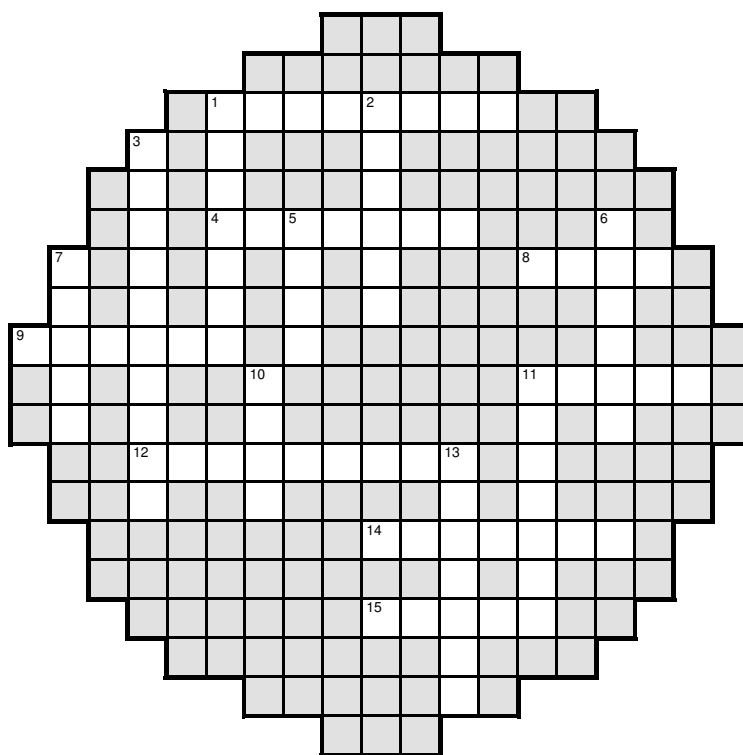
5. It's a _____ day at the Wang's house.

8. The dog is _____ a cat.

10. I _____ a letter.

Lessons 9 & 10

(A) Do the crossword puzzle.

Across

- 1 I'm ____ TV. (8)
- 4 Betty and Bob are ____ on the telephone. (7)
- 8 I exercise in the ____ every morning. (4)
- 9 Mr. Wang is ____ his bike. (6)
- 11 Even Father likes ice _____. (5)
- 12 My father is reading the _____. (9)
- 14 There are many people at the train _____. (7)
- 15 I'm ____ my homework. (5)

Down

- 1 Mrs. Wang is w____ a letter. (7)
- 2 The Wangs are ____ fun. (6)
- 3 Tony is _____. (10)
- 5 The cat is running for its _____. (4)
- 6 My uncle is fixing my b____ watch. (6)
- 7 The policeman is chasing the _____. (5)
- 10 It's a ____ day at the Wangs' house. (4)
- 11 The dog is c____ a cat. (7)
- 13 Tina is ____ a book. (7)

(B) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Who is fixing a bike? _____
- 2 Who is writing a letter? _____
- 3 Who is reading? _____
- 4 Who is exercising? _____
- 5 Who is chasing a cat? _____
- 6 Who is running for its life? _____
- 7 Who is busy? _____
- 8 What is Mr. Wang doing? _____

9 What is Tina doing? _____

10 What is the dog doing? _____

11 What is the cat doing? _____

Lesson 11

(A) Translate these Tibetan words and expressions into English.

_____ མེས་པོ། ས་མེས།	_____ མཚུངས་མོ།	_____ མཱ།
_____ སྒོ་ལོང་།	_____ རྒྱ་བ། རྒྱ་མགོ།	_____ སྒྲག་པ།
_____ དཔུང་བ།	_____ སྒྱ།	_____ དགས་པ།
_____ ཨེ་ཞེ་ཡ། ཡ་སྒྲིང་།	_____ ལག་པ།	_____ རྒྱ་མཚུངས་།
_____ སྒྲུ་ལ་བ། རྒྱ།	_____ མགོ།	_____ མཱ།
_____ རྒྱ་བ།	_____ དུས་མོ།	_____ སྒོ།
_____ སྒྱ་མོ།	_____ རྒྱ་བ།	_____ བ་སྒྲ།
_____ ཨེ་རབ་སྒྲིང་། ཨེ་ལྷོ་སྒྲིང་།	_____ རྒྱ།	
_____ མེས།	_____ རྒྱ།	

(B) Answer these questions in complete sentences.

- What color is your hair? _____
- What color are my eyes? _____
- How many fingers does my right hand have? _____
- Is my hair black? _____
- Are your eyes green? _____
- What color are your eyes? _____
- Do you have black hair? _____
- Where are your teeth? _____
- How many feet do you have? _____
- How many fingers are on your left hand? _____
- What color are your partner's eyes? _____
- What color is your partner's hair? _____
- Where are your toes? _____
- How many noses do you have? _____
- What color is your tongue? _____

(C) Unscramble the words below.

- a. rsae _____
- b. tmuho _____
- c. lwesbo _____
- d. ohtot _____
- e. nkis _____

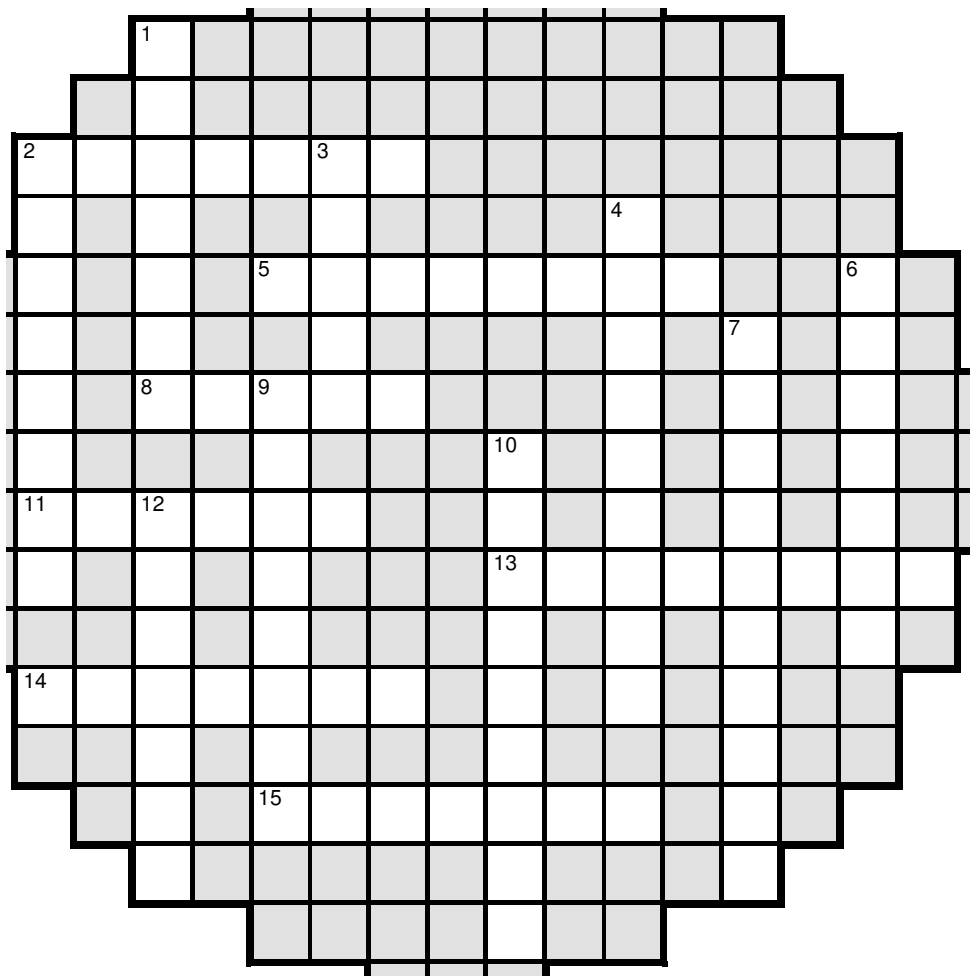
- f. gntoeu _____
- g. lrsohued _____
- h. cken _____
- i. tofo _____
- j. dsnah _____

(D) Fill in the blanks below.

- a. There are _____ toes on my right foot.
- b. There are ____ toes on my feet.
- c. My tongue is in my _____. So are my _____.
- d. I have _____ on my head. Its color is _____.
- e. My _____ are brown. They are above my _____.
- f. I have two _____ on the sides of my head.

Lessons 11 & 12

(A) Do the crossword puzzle.

Across

- 2 He is from Sweden. He is _____. (7)
 5 Chen and Huang are from _____. (8)
 8 We all get ____ well. (5)
 11 He has a bad _____. I can't get along with him. (6)
 13 John is _____. (8)
 14 Chen and Huang are _____. (7)
 15 Laura is _____. (7)

Down

- 1 Jon is from _____. (7)

- 2 1 student; two, three, four ... s ____s (8)
 3 Laura is from _____. (5)
 4 We're from _____ countries. (9)
 6 There are ____ foreign students in my class. (7)
 7 He's a walking _____. (10)
 9 Chen and Huang are _____ Chinese. (8)
 10 They are from Brazil. They are _____. (9)
 12 He is from Mexico. He is _____. (7)

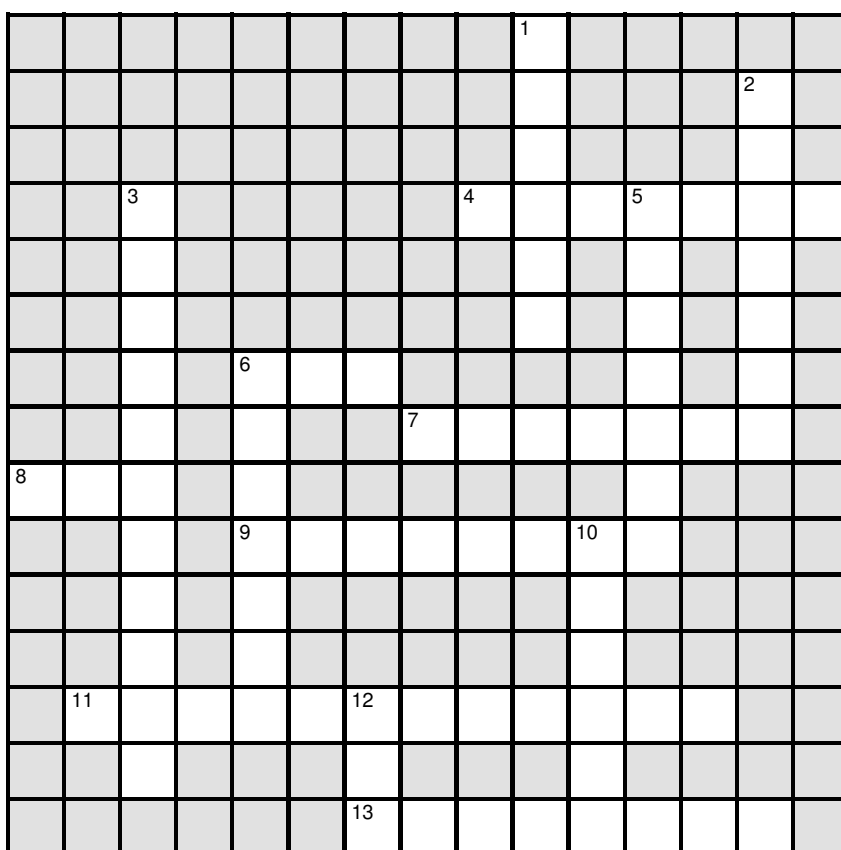
(B) Answer these questions in complete sentences.

- 1 How many foreign students are in his class? _____
 2 Who is American? _____
 3 Who is Spanish? _____

- 4 Who is from Spain?_____
- 5 Who is from America?_____
- 6 Who is from Malaysia?_____
- 7 Who is overseas Chinese?_____
- 8 Who is from Qinghai in your classroom?_____
- 9 Who is from Gansu in your classroom?_____
- 10 Who is from Yunnan in your classroom?_____
- 11 Where is John from?_____
- 12 Where is Laura from?_____
- 13 Where are Huang and Chen from?_____
- 14 Who get along well?_____
- 15 Do you get along well with your classmates?_____

Lessons 13 & 14

(A) Do the crossword puzzle.

Across

4. Tina is in the l_____.
6. Rover is not chasing a c_____.
7. Tony is s_____ on the bus.
8. Tony is going to the g_____.
9. Mrs. Wang is s_____.
11. Rover is running around the n_____.
13. Tina is s_____ at the library.

Down

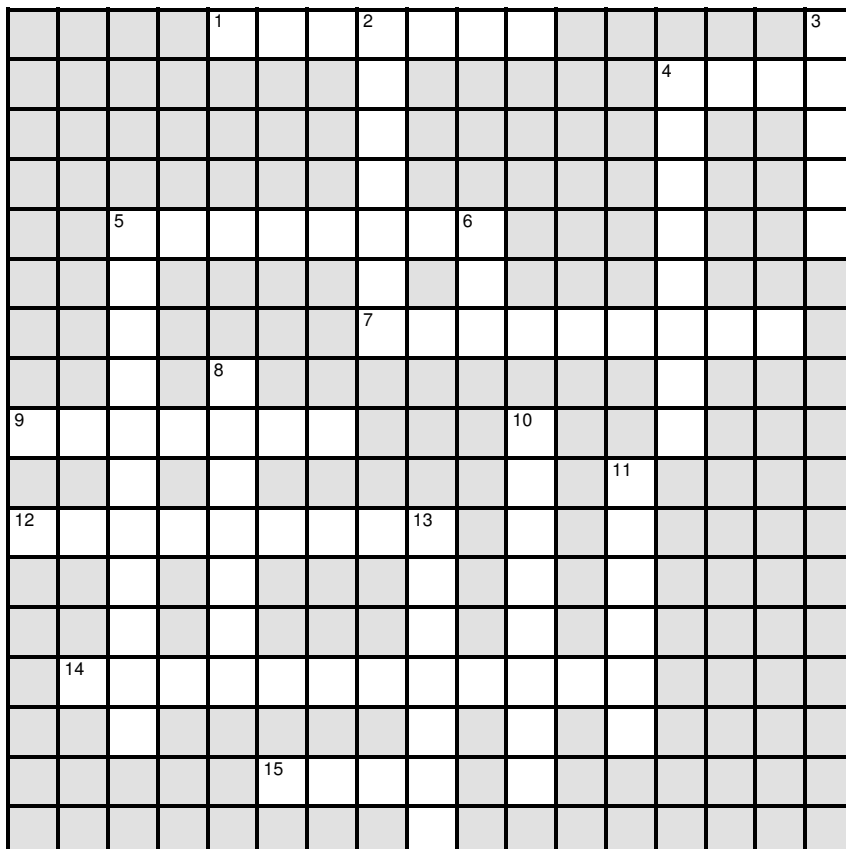
1. Where is Mr. Wang is in his o_____.
2. Mr. Wang is w_____ in his office?
3. Mrs. Wang is at the s_____.
5. Rover is r_____.
6. The dog is c_____ Mrs. Lee.
10. Who is at home? (N_____)
12. Tony is on the b_____.

(B) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Who is at the Wang's home? _____
- 2 Where is Mr. Wang? _____
- 3 What is Mr. Wang doing? _____
- 4 Who is working in his office? _____
- 5 Where is Mrs. Wang? _____
- 6 What is Mrs. Wang doing? _____
- 7 Who is shopping at the supermarket? _____
- 8 Where is Tony? _____
- 9 What is Tony doing? _____
- 10 Who is on his way to the gym? _____
- 11 Who is studying? _____
- 12 Where is he studying? _____
- 13 Who is at the library? _____
- 14 Where is Rover? _____
- 15 What is Rover doing? _____
- 16 Who is chasing Mrs. Lee? _____

(C) Do the crossword puzzle.

Across

1. Rover is c___ Mrs. Lee.
4. Father is sitting on the s___.
5. Mrs. Wang is s_____.
7. gym = g_____
9. Mr. Wang is w___ in his office.
12. Mary is b_____.
14. Rover is running around the n___.
15. Nobody likes a l____.

___.

Down

2. I'm s___ because there is no school tomorrow.
3. He t___ the bus to work everyday.
4. Tina is s_____.
5. Mrs. Wang is at the s___.
6. Tony is going to the ____.
8. Tony is s___ on the bus.
10. We are doing our h___ at the library.
11. not anyone
13. Tina is at the l_

(D) Fill in the blanks with correct forms.

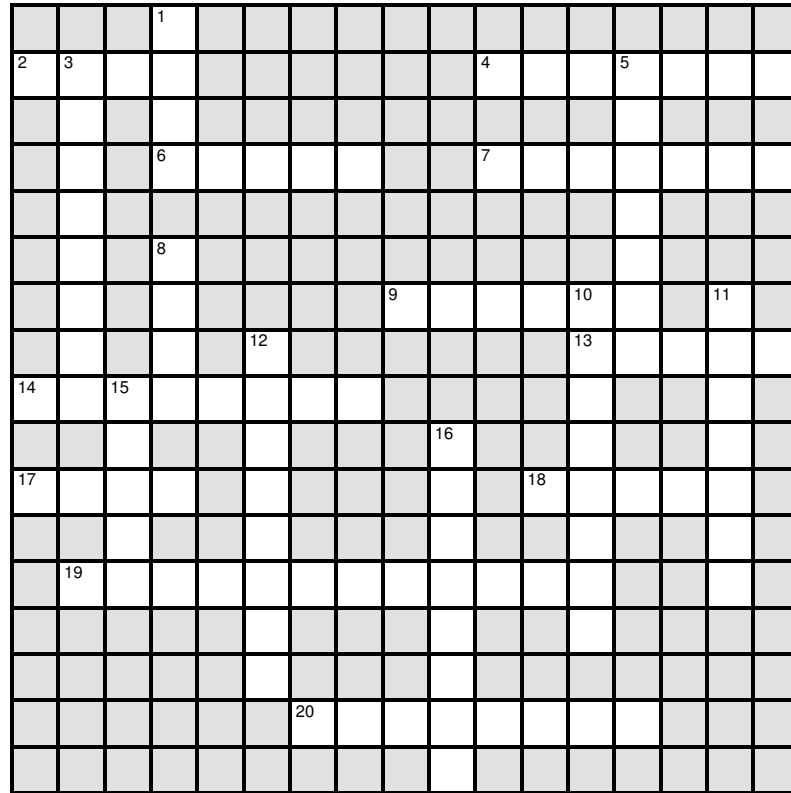
1. I am _____. (study)	8. Lhamo and Tashi are _____. (study).
2. He is _____. (study)	9. The teacher _____. (study)
3. She is _____. (study)	10. The student _____. (study)
4. We are _____. (study)	11. The teacher and the student _____. (study)
5. Lhamo is _____. (study)	12. My father _____. (study)
6. Tashi is _____. (study).	13. My father and my brother _____. (study)
7. I and Lhamo are _____. (study)	

Lessons 15 & 16

(A) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Where are the mice? _____
- 2 Where is the cat? _____
- 3 Where is the dog? _____
- 4 What is shaking? _____
- 5 Why is it shaking? _____
- 6 What is on the kitchen table? _____
- 7 What is behind the stove? _____
- 8 What is next to the refrigerator? _____
- 9 Why isn't Mrs. Lee's cat catching mice? _____
- 10 What is in a tree? _____
- 11 What is staring at Rover? _____
- 12 Where are Nick's keys? _____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

2. It is r__ to stare at people.
4. When I am very afraid, I am s_____.
6. frightening = s____
7. Mary is s__ next to the window.
9. There is a post o____ near the bank.
13. My shoes are u____ the bed.
14. The b__ player is catching a ball.
17. The l__ is inside a cage.
18. two mice; one m____
19. There are mice next to the r_____.
20. The boy is s_____ behind a tall man.

Down

1. They k__ are in Nick's pocket.
3. He is standing under an u_____.
5. A room where you cook is a k_____.
8. There are m__ in Mrs. Lee's kitchen.
10. We put cups and dishes inside a c_____.
11. There is a cat b__ the refrigerator and the stove.
12. Why isn't Mrs. Lee's cat c_____ the mice?
15. My mother cooks on a s_____.
16. Why aren't you c_____ the stove?

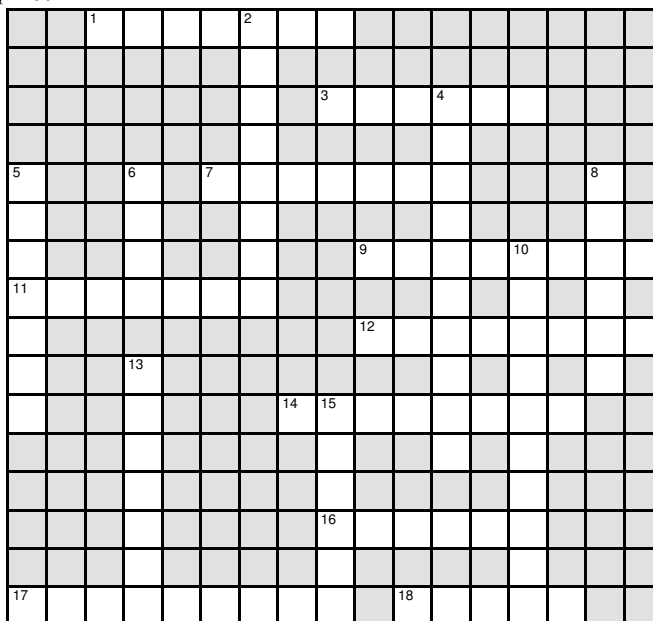
Lessons 17 & 18

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. How is the author's hometown? _____
2. Where is the big park? _____
3. What is next to the park? _____
4. Where is the school? _____
5. Are they near the author's home? _____
6. What is the fact about the author's hometown? _____

7. Do you like your hometown? Why? _____
8. What do you think about your hometown? _____
9. Is your hometown very modern? _____
10. Where does Mary want to go? _____
11. Where is it? _____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

1. The capital of Gansu.
3. It's only three b____ down the street.
7. It's next to the fire s____,
9. There is a big e____ in the zoo.
11. I want to be famous like Michael J____.
12. You can swim in a s____ pool.
14. The capital of Turkey.
16. Is it near the post o____?
17. My hometown is b____.

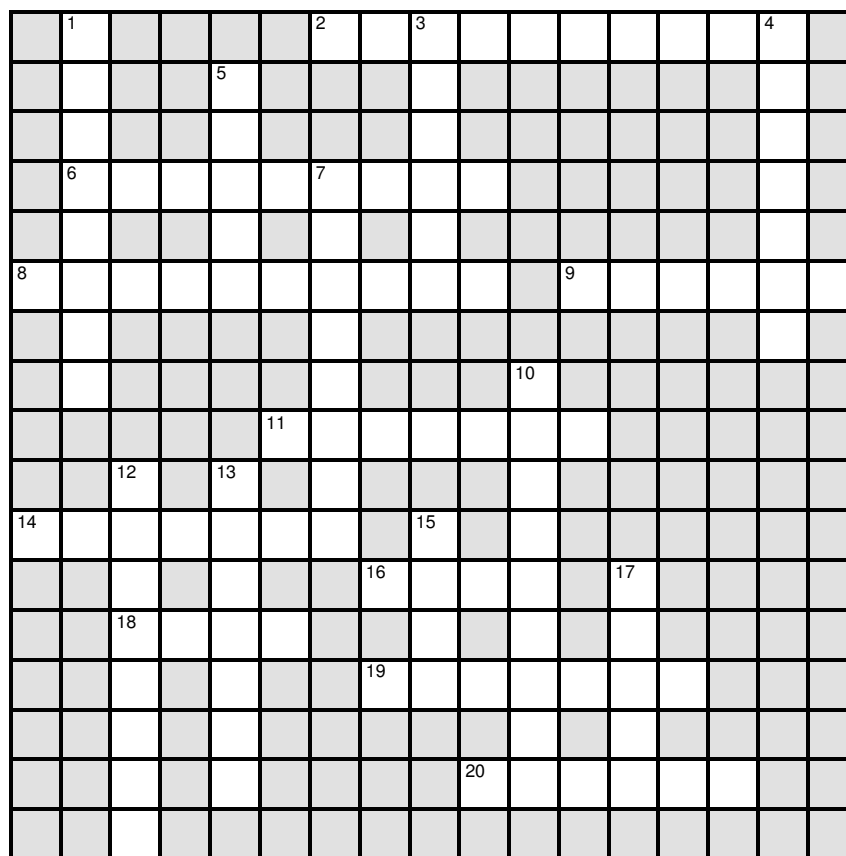
18. The capital of Tibet.

Down

2. My h____ is not very modern.
4. It is very c____ to live in a modern city.
5. The capital of China.
6. A p____ is in the center of my hometown.
8. The capital of Qinghai.
10. I don't like ha_____.
13. The capital of Sichuan.
15. The s____ is across from the swimming pool.

Lessons 18 & 19

(A) Do the crossword puzzle.

Across

2. I don't like h_____.
6. I'm tired. In fact, I'm e_____.
8. It is very c___ to live in a modern city.
9. My s___ is across from the swimming pool.
11. I want to be famous like M___ Jackson.
14. Mother is t___ Bobby to clean his room.
16. In f___, there is no place like my hometown.
18. Place in a town with trees and flowers. It is a beautiful place.
19. Ben is s___. We don't like him.
20. It's only three b___ down the street.

Down

1. My h___ is not very modern.
3. Opposite of old = m___
4. It's next to the fire s___.
5. Don't move! There's a s___ next to you.
7. The is also a s___ pool there.
10. opposite of ugly = b___
12. There is a big e___ in the zoo.
13. The l___ is a quiet place.
15. Opposite of love = h___
17. Like John, I enjoy m___.

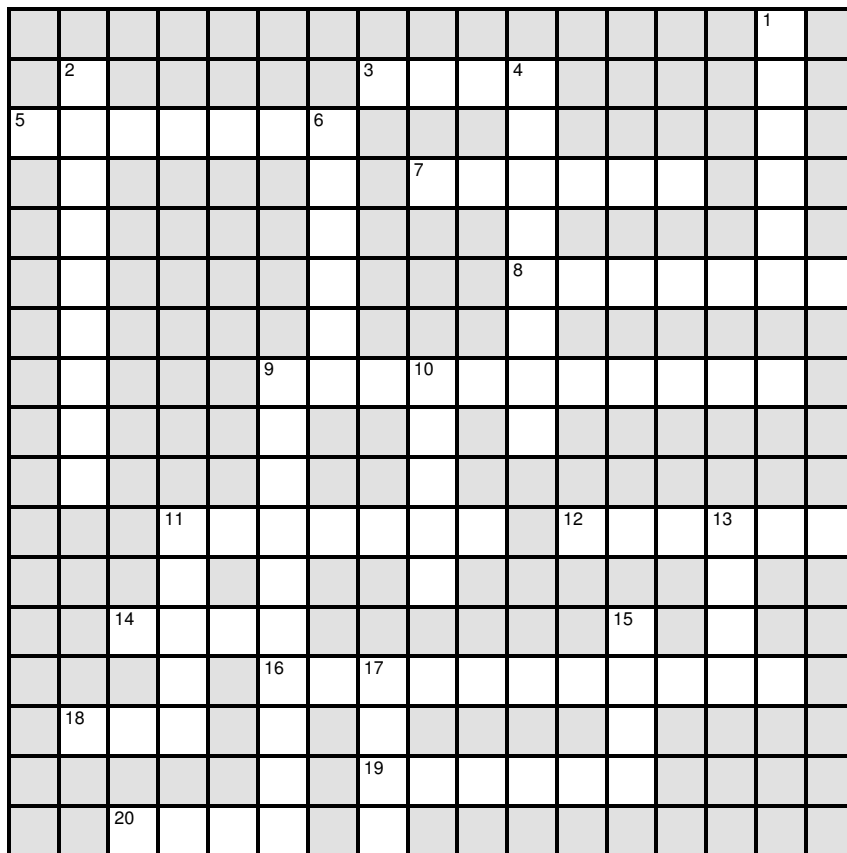
Lessons 19 & 20

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. How many friends does the author have? _____
2. What do they look like? _____
3. Is the short friend very handsome? _____

4. What does his girlfriend look like? _____
5. Who is handsome, intelligent, and strong? _____
6. Whose girlfriend is ugly? _____
7. Who is rich? _____
8. Who was the woman next Bob? _____
9. What did John think about the woman? _____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

3. opposite of poor = r_____
5. Someone who helps others is h_____.
7. The rich man is a b_____.
8. My tall friend is lazy, s____, and boring.
9. Bob is writing a short letter to his g _____
11. One is a teacher and one is a s_____
12. beautiful = p_____
14. opposite of rich = p_____
16. very clever = I_____
18. opposite of thin = f_____

19. pretty, beautiful = l_____

20. to have no hair on your head = b_____

Down

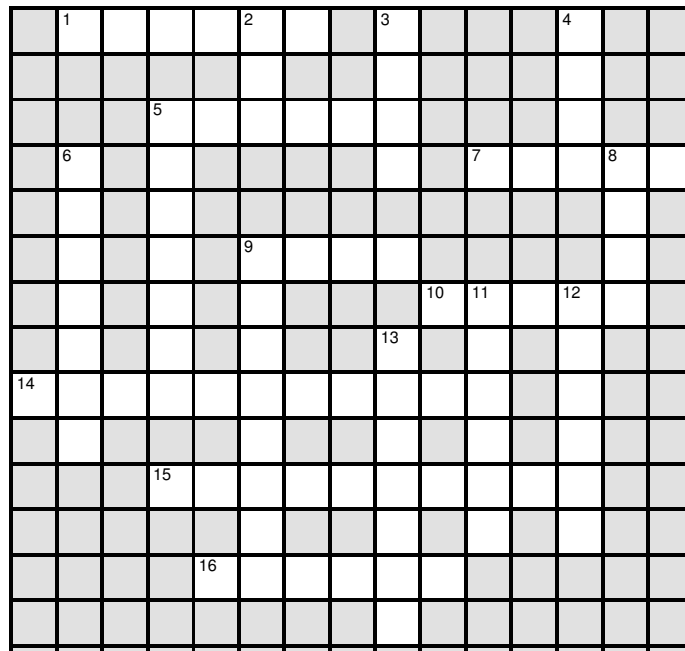
1. B_____ are very strong.
2. opposite of ugly = b_____
4. A man is not beautiful, he is h_____
6. One is a doctor and one is a l_____
9. opposite of boyfriend = g_____
10. The intelligent boy is reading a n_____
11. opposite of tall = s_____
13. opposite of fat = t_____

Lessons 21 & 22

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. Who doesn't know anyone at the party? _____
2. What does the strange man look like? _____
3. Who is wearing glasses at the party? _____
4. Whom did the author see next? _____
5. What was she doing? _____
6. How did the author feel about her? _____
7. Does Jane want to dance? _____
8. What does Jane want to do? _____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

1. the opposite of rude is p____
5. James s____, but no one else in the office does.
7. People sing and dance at a p____.
9. She is young and c____.
10. pants = trousers = j____
14. the opposite of stupid is i____
15. Tim's g____ has a strange voice.
16. Does a____ speak Mongolian in our class?

Down

2. They like tsamba. I do to/too/from/am
3. Mother wants you to ____ the dishes for her.
/washes/wash/hwashing/washed
4. the opposite of dark is f____
5. I don't know him. He is a s____ man.
6. S____ in the class is wearing a red coat.
8. The little boy wants more t____
9. Everyone likes cute c____.
11. He isn't Mongolian. She isn't also/to/too/either
12. N____ in our class speaks Mongolian.
13. He is w____ a pair of glasses.

Lesson 22

(A) Choose the correct answer.

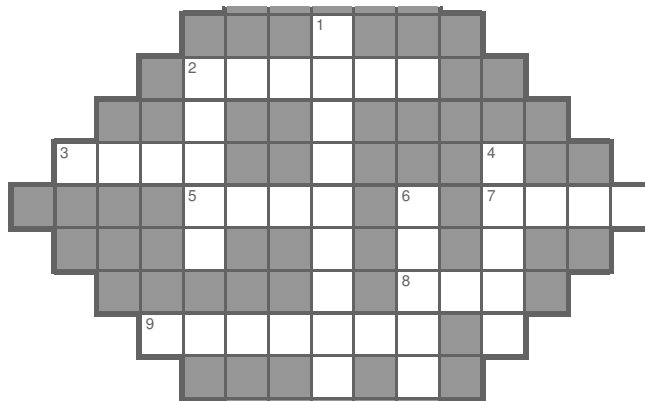
- 1 I don't know ____ here. (a) anyone (b) someones (c) other one (d) the others one
- 2 I know ____ here. (a) anyone (b) someone (c) anothers one (d) the another
- 3 He isn't polite. She isn't _____. (a) and (b) to (c) either (d) from
- 4 They like music. I ____ too. (a) am (b) can't (c) don't (d) do
- 5 He's wearing (a) a piece of glass (b) a glass (c) glasses (d) glass
- 6 He's wearing (a) a trouser (b) a trousers (c) a pair of trousers (d) trousers two
- 7 He's wearing (a) a trouser (b) a trousers (c) trousers (d) trousers two
- 8 Mother wants you ____ the dishes for her. (a) to wash (b) washing (c) wash (d) to washes
- 9 Mother understands you don't like ____ the dirty clothes. (a) washer (b) washing (c) wash (d) to washes

Lessons 23 & 24

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What belongs to the author? _____
2. What is the other book? _____
3. Whose book is it? _____
4. Whose books are the other books? _____
5. Do they belong to the author? _____
6. Why do they have different books? _____
7. Why did Bob and Tony have exactly the same answers on their tests?
_____
8. Is it good to have "eyes in the back of your head" when you are taking tests? Why?
_____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

2 These are t____ books, they are not ours. (6) 3 It is my pen. It is m____ (4)	5 The opposite of "different" is the "s____." (4) 7 It is our class clock. It is o____. (4) 8 These are o__ books, they are not theirs. (3)

9 This Tibetan robe b___ to me. (7)

2 Opposite of “those” is _____. (5)

Down

4 This your pen. It is y____. (5)

1 The opposite of “same” is “d_____.” (9)

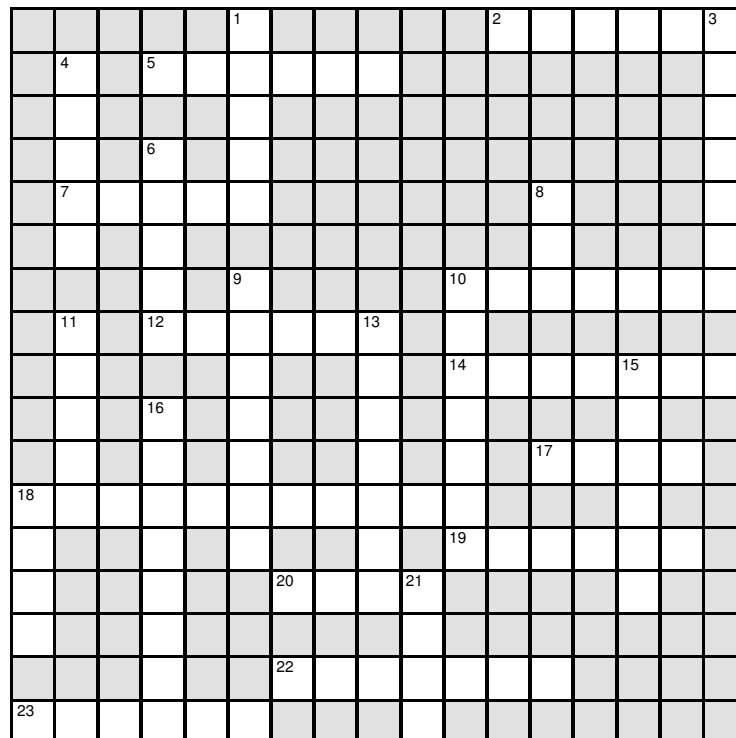
6 Opposite of “these” is _____. (5)

Lessons 25 & 26

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What does the father do every morning? _____
2. When does he get up? _____
3. What does he do after gets up? _____
4. When does he listen to the radio? _____
5. When does he leave the house? _____
6. What kind of habit does the author’s father have? _____
7. Do you have a regular habit? _____
8. What does Betty usually do on Sundays? _____
9. Does Betty’s husband go with her? _____
10. What does Betty’s husband do? _____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

2. He v___ his teacher on Saturday.
5. A f___ usually gets up early in the morning.
7. Do you want to go to the b___ on Sunday?
10. Put on your b___ suit and let’s go swimming.
12. He usually plays t_____.
14. What do you u___ do on Sundays?
17. I w___ my face.
18. Let’s go for a walk in the c___ tomorrow.
19. I take a s___ in the morning.
20. My k___ fu teacher washes in cold water.

22. She l___ to the radio.

23. She w___ her face.

Down

1. I b___ my teeth every morning.

3. S___ is a bad habit. 4. She c___ her hair.

6. Smoking is a bad h___. 8. I g___ up.

9. I put on my school u_____.

10. She b___ her teeth every morning.

11. I practice the p___ on Sundays.

13. What time does the train leave the s_____.

15. I l___ to the radio.

16. I usually eat a s___ for lunch.

18. You c___ your hair. 21. he g___ up.

(C) Put **the, at, and, on, to, on** in the blanks (____) below.

My father does _____ same thing every morning. He gets up _____ six o'clock. He washes,

brushes his teeth _____ combs his hear. Then, he puts _____ his clothes _____eats

breakfast. _____ six-thirty he listens _____ news _____ radio. _____

exactly seven o'clock he leaves _____ house. My father has very regular habits.

(D) Choose the most appropriate words.

1 Jeff: What **do/does/doing** you usually **does/doing/do** on Sundays?

2 Betty: I usually **goes/go/going** for a walk **in/for/and** the mountains.

3 Jeff: **Doing/Does/Do** your husband **go/going/goes** with you?

4 Betty: No. He **doing not/doesn't/don't**.

5 Jeff: What **does/don't/do/doing** he **doing/do/don't**?

6 Betty: He usually plays tennis.

Lessons 27 & 28

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. How often does Jack get together with his friends? _____

2. What does he usually do? _____

3. Who is Lucky? _____

4. What do Jack and Lucky sometimes do? _____

5. Is Jack lonely? _____

6. What does Jack always tell his friends? _____

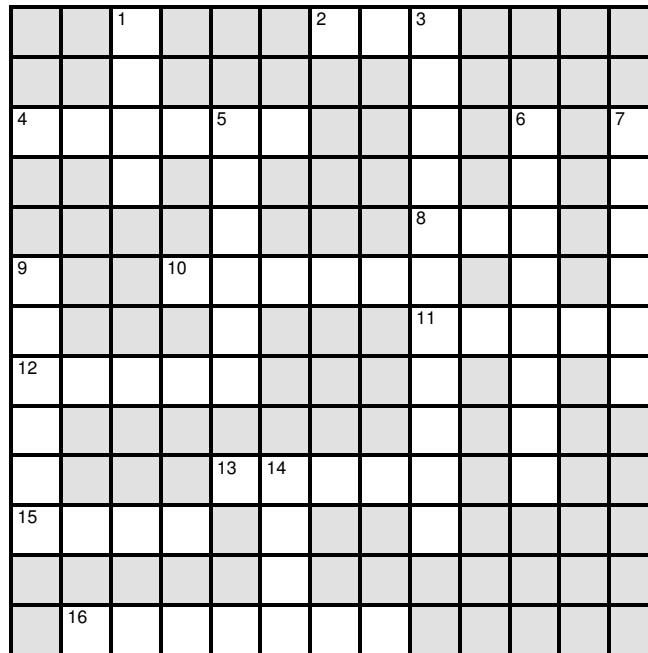
7. Do you have a pet? What is it? _____

8. How does Judy go to school? _____

9. How does Chris go to school? Why? _____

10. How do you usually go to school? _____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

2. to run slowly is to j_____
4. go for a walk = go for a s_____
8. Jack's pet is a d_____.
10. not often = s_____
11. The opposite of "seldom" is o_____.
12. Jack's pet's name = L_____
13. Jack is often a_____.
15. Lucky walks in the p_____.
16. Carl and I are working on this p_____ together.

Down

1. Our teacher often tells us to study h_____.
3. Your mother's mother is your g_____.
5. Jack is not l_____.
6. not alone; I like to be t_____ with my family.
7. A dog is a man's best f_____.
9. Patty sometimes falls a_____ in class.
14. I l_____ near our school.

Lessons 29 & 30

(A) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Where are there holes? _____
- 2 What are in Dick's shoes? _____
- 3 What does Dick need? _____
- 4 Whose shoes have holes in them? _____
- 5 Does Dick want cheap shoes? _____
- 6 Who wants expensive shoes? _____
- 7 What does Dick not have? _____
- 8 Does Dick have a job? _____
- 9 What does Dick need? _____
- 10 What is Dick looking for? _____
- 11 What is Dick not having? _____

12 Why does no one want to give Dick a job? _____

(B) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

1. I don't have athing to play with. _____

2. We have some to do. _____

3. I have somethings to say. _____

4. Do you want any to eat? _____

5. I have nothing to do and listening to music. _____

(C) Choose the correct answer.

1. Drolma has only _____ friends. (a) few (b) many (c) a few (d) fews

2. He has _____ playmates. (a) lot of (b) few of (c) a few of (d) lots of

3. You _____ be less nervous. (a) needs (b) need (c) needing (d) need to

4. I borrowed this pen _____ Tubdan. (a) to (b) from (c) with (d) out

5. There are _____ children playing in the yard. (a) much (b) several (c) a little (d) fews of

6. There is something _____ with the teacher. (a) matter (b) the matter (c) the wrong (d) is wrong

Lessons 31 & 32

(A) Answer these questions in complete sentences.

1 What can Amy not pay? _____

2 Who can't pay this month's rent? _____

3 What does Amy need? _____

4 Who needs help? _____

5 Who can't help Amy? _____

6 Why can Amy's friends not help her? _____

7 Who is really depressed? _____

8 Why is Amy really depressed? _____

9 Who is knocking at the door? _____

10 Who has no money? _____

11 Who is nervous? _____

12 Why is Amy nervous? _____

13 What does Amy shout? _____

14 When are you nervous? _____

(B) Choose the correct answer.

1. He doesn't have _____ friends. (a) not (b) no (c) any (d) none
2. I don't have _____ with me. (a) any money (b) some money (c) any money (d) some money
3. I have _____ questions. (a) no any (b) any (c) none (d) some
4. _____ does she have? (a) How much changes (b) How much change (c) How many changes (d) How many change
5. _____ can sing? (a) None of my classmates (b) No of my classmates (c) None my classmates (d) None of friends

(C) Each sentence below has one mistake. Find each mistake and correct it.

1. Unfortunately, I found a pile of money. _____
2. None of my friend is married. _____
3. I have many changes. _____
4. Amy can't pays this semester's tuition. _____
5. Donzhub doesn't have many moneys. _____
6. Ben really love studying Tibetan. _____

Lesson 32

(A) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Who wants change? _____
- 2 Why does Roy ask for change? _____
- 3 Why does Roy want change? _____
- 4 Who has change? _____
- 5 Who has no change? _____
- 6 What is a pay phone? _____
- 7 Who is welcome? _____

(B) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

- 1 They don't have none friends. _____
- 2 I asked him, "How many children do you have?" He answered, "No."
_____
- 3 How many money does he have? _____
- 4 I looked in my pocket and found that I didn't have some moneys.
_____

5 The students said they had none questions for their teacher.

6 She told me she had none children. _____

7 None of my student are Americans. _____

8 How much children does he have? _____

9 No of his children are married. _____

10 The students had any questions. _____

Lessons 33 & 34

(A) Choose the most appropriate words.

Judy **am/is/are looking/looked/looks** for something nice to **wearing/worn/wear** for a job interview. She **wants/wanted/wanting** to **wear/wears/worn** something formal. Unfortunately, she **don't/doesn't/isn't** have anything except casual clothes. Judy **am/is/are** worried. She **has/having/is** nothing suitable to **wear/wearing/wore**, so she **puts/putting/put** on her best casual clothes. She **goes/going/gone** to the interview. Guess what? Judy **gots/getting/gets** the job!

(B) Answer these questions in complete sentences.

1 What is Judy looking for? _____

2 Why is Judy looking for something nice to wear? _____

3 What does Judy want to wear? _____

4 What is unfortunate? _____

5 What are the only clothes Judy has? _____

6 Who is worried? _____

7 Why is Judy worried? _____

8 Who has nothing suitable to wear? _____

9 What does Judy put on? _____

10 Why does Judy not wear formal clothes? _____

11 Who goes to the interview? _____

12 Where does Judy go? _____

13 Who gets a job? _____

14 Does Judy get the job? _____

15 What special things do you like to do? _____

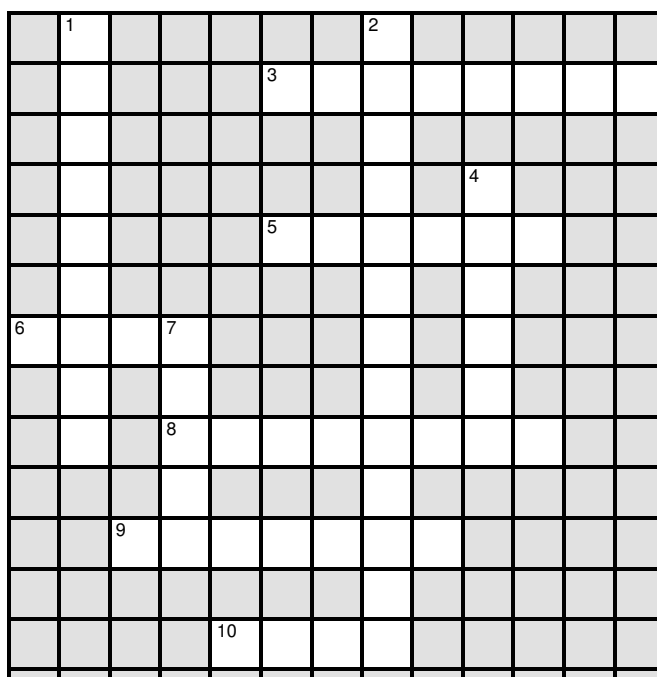
16 Have you ever been to a disco? Tell me about it? _____

17 Do you have a handsome brother? _____

18 Which of your classmates is the most handsome?

(C) Do the crossword puzzle.

Across

3. He is not an ugly man, he is a h____ man.
5. Judy wants to wear f____ clothes.
6. Do you have anybody in m____ for the job?
8. She had nothing su____ to wear.
9. Judy is w_____.

10. She wants a job and her name is J_____.

Down

1. Judy is going to a job i_____.
2. opposite of “fortunately”
4. Judy only has c____ clothes.
7. A place where people dance is a d_____

(D) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

1. Many students are studying at the library except her.

---

2. I like several people here except Zhaxi.

---

3. I don't have something interesting to say.

---

4. I didn't have nothing valuable. _____

5. She is doing wrong nothing. _____

6. I can't find good anything in the shop. _____

(E) Complete the sentences.

1. All _____ except _____.
2. None _____ except _____.
3. _____ anything except _____.
4. _____ nothing _____ except _____.
5. _____ anyone except _____.
6. _____ everyone except _____.
7. _____ except _____.

Lessons 35 & 36

(A) Choose the most appropriate words.

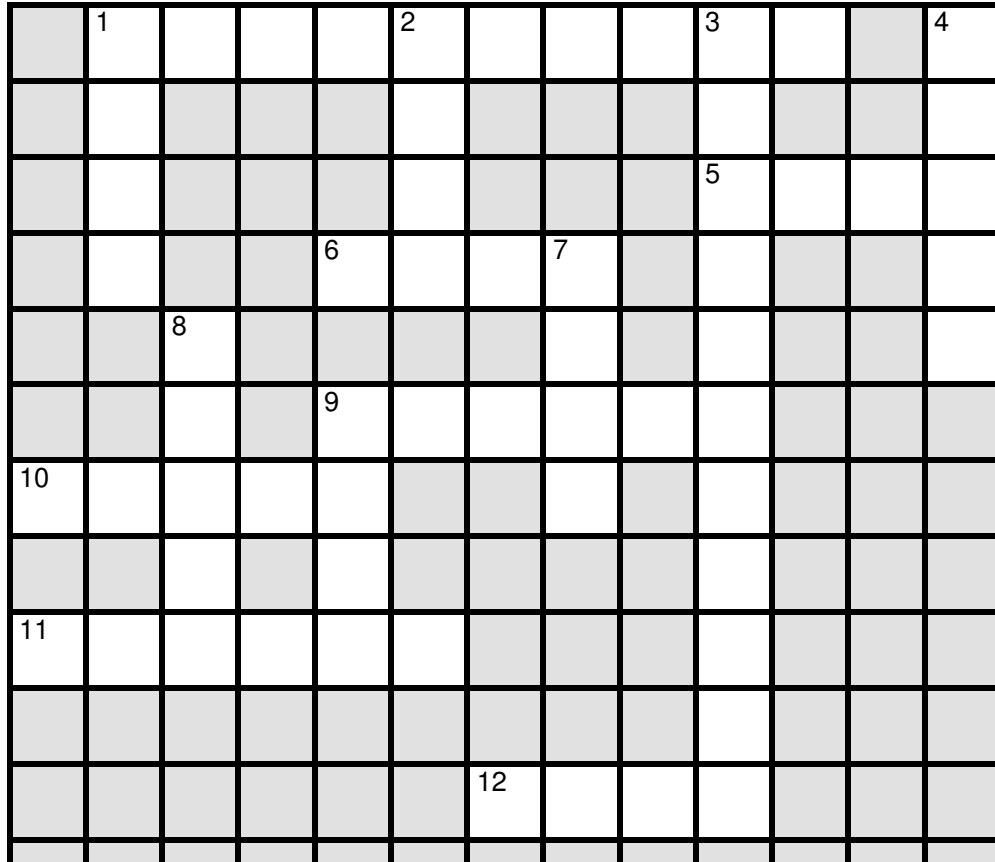
Dorji is **has/had/having** a birthday party. He **am/are/is** very embarrassed because there **have/are/has** many **people/person/peoples** at **him/his** party but there **am/is/have** very little food. There **am/is/have/are** very little meat. There **have/is/am** not much rice, either. There **have/am/are/is** only a few cans of coke and a little orange juice. However, everyone **have/is/am/are** happy at the party because there **have/is/am/are** plenty of beer.

(B) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Who is having a party? _____
- 2 What is Fred having? _____
- 3 Who is very embarrassed? _____
- 4 Why is Fred embarrassed? _____
- 5 When are you very embarrassed? _____
- 6 How many people are there? _____
- 7 How much food is there at the party? _____
- 8 How much meat is there at the party? _____
- 9 How much rice is there at the party? _____
- 10 How many cans of coke are there? _____
- 11 How much orange juice is there? _____
- 12 How much beer is there? _____
- 13 Why is everyone happy? _____
- 14 What kind of parties do you like? _____

(C) Do the crossword puzzle.

Across

1. Students should not smoke ci_____.
5. My grandmother tells me not to drink wine and b_____.
6. He has a great d_____ of money.
9. What's the m_____ with you?
10. I like orange j_____.
11. There's p_____ of coffee and tea in the kitchen.
12. meat, rice, and vegetables are f_____

Down

1. Do you like Pepsi or C_____.
2. I don't like noodles; I like r_____.
3. When many people look at you, your face is red and you are em_____.
4. I am embarrassed to wear d_____ clothes.
7. He has l_____ of money.
8. She has q_____ a few friends.
9. Mutton and beef are m_____

(D) Make sentences with the following words:

1. embarrassed _____
2. only a few _____
3. plenty _____
4. much _____

Lessons 37 & 38

(A) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Who had a wonderful time? _____
- 2 When did they have a wonderful time? _____
- 3 Where did they go first? _____
- 4 Who took whom to a cozy restaurant? _____
- 5 After they ate, where did they go next? _____
- 6 What did they finally do at a café? _____
- 7 What did she give him just before they parted? _____
- 8 Who was on top of the world? Why? _____
- 9 Who is in love? _____
- 10 Why is he in love? _____
- 11 Who are brother and sister? _____
- 12 Who stayed at home last night? _____
- 13 Who called Jay many times? _____
- 14 Who answered the telephone? _____
- 15 Why did the phone not ring? _____
- 16 What did their mother probably forget to do? _____

(B) Translate these Tibetan words and phrases into English.

1. _____ རྩ་མཚར་ཆེ་བ།	5. _____ རོལ་མོ་འབྲུག་སྟོན།
2. _____ སྒྱིད་པོ། ཉམས་དགའ་བོ།	6. _____ མཇུག་མཐར།
3. _____ བློགས་མོ།	7. _____ ཉེ་འགྲམ།
4. _____ ཟ་ཁང་།	8. _____ མི་སྲིད་པ།

(C) Write questions that these sentences answer.

1. My girlfriend and I had a wonderful time last night.

Who _____?

When _____?

Did _____?

2. I took her to a cozy restaurant for dinner.

Where _____?

Who _____?

Did _____?

3. We need to go to the supermarket.

What _____?

Where _____?

Do _____?

4. I will probably visit my grandmother tomorrow.

When _____?

Will _____?

What _____?

Who _____?

Lessons 39 & 40

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. Why did the author go to Beijing after his graduation?

_____

2. How long did he live there? _____

3. How did he feel at first? _____

4. How did he feel later? Why? _____

5. Whom did he miss? _____

6. What did the author think about people in Beijing?

_____

7. Where did Adam go? _____

8. What did Adam think about America? Why did he think that way?

_____

9. When did you go to Beijing? _____

10. Why did you go to Beijing? _____

11. How long did you live in Beijing? _____

(B) Choose the correct answer.

1. We _____ a good movie last Saturday. (a) went (b) liked (c) saw (d) visited

2. Lhamo is _____ love with Huadan. (a) in (b) at (c) into (d) on

3. At first, I was happy, _____ later, I became angry. (a) as (b) so (c) also (d) but

4. That man is good in many ways. First, he is humorous; _____, he is generous.

(a) then (b) later (c) after (d) second

5. After I did my homework, I _____ TV. (a) saw (b) looked (c) watched (d) look

6. This work is _____. (a) confusion (b) confused (c) confusing (d) tired

7. Before I watched the movie, I _____ the book. (a) read (b) readed (c) watched (d) looked

(C) Unscramble the words below.

1. tuargdanio _____

4. kosicehm _____

2. atedufstr _____

5. feytsleil _____

3. sesdepedr _____

6. rbiletre _____

Lessons 41 & 42

(A) Answer these questions in complete sentences.

a. What did you do last weekend? _____

b. Where did you put up the tents? _____

c. What did you do in the river? _____

d. What did you catch? _____

e. How did you cook the fish? _____

(B) Write questions that these sentences answer.

1. Last weekend, my classmates and I went camping.

When _____

Who _____

What _____

2. We found a grassy spot beside a river.

What _____

Where _____

Did _____

Was _____

3. We put up our tents and made a campfire.

What _____

Did _____

4. Then we fished in the river.

Did _____

What _____

Where_____

5. We had only one fishing rod, so we took turns.

How many_____

What_____

Did_____

6. After a while, we caught a big trout.

What_____

When_____

Was_____

7. Finally, we sat around the fire, roasted the fish and sang songs.

Where_____

Did_____

What_____

Lessons 43 & 44

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What does Dan have to do tomorrow?_____

2. Who is sick?_____

3. Who does he need to talk to?_____

4. Why is Dan afraid?_____

5. If he takes his work home, what can he do?_____

6. Who is talking?_____

7. Where was the girl yesterday?_____

8. Who was sick?_____

9. What was wrong with her?_____

10. How is she today?_____

(B) Write questions that these sentences answer.

1. Dan must take a day off tomorrow.

Who_____

What_____

When_____

2. He has to take care of his sick mother.

Who _____

What _____

Will _____

3. He ought to talk to his boss, but he's afraid.

Who _____

Is _____

What _____

4. His boss might get angry with him.

Who _____

What _____

5. He can take the work home.

Can _____

What _____

Who _____

6. This way, he can kill two birds with one stone.

Who _____

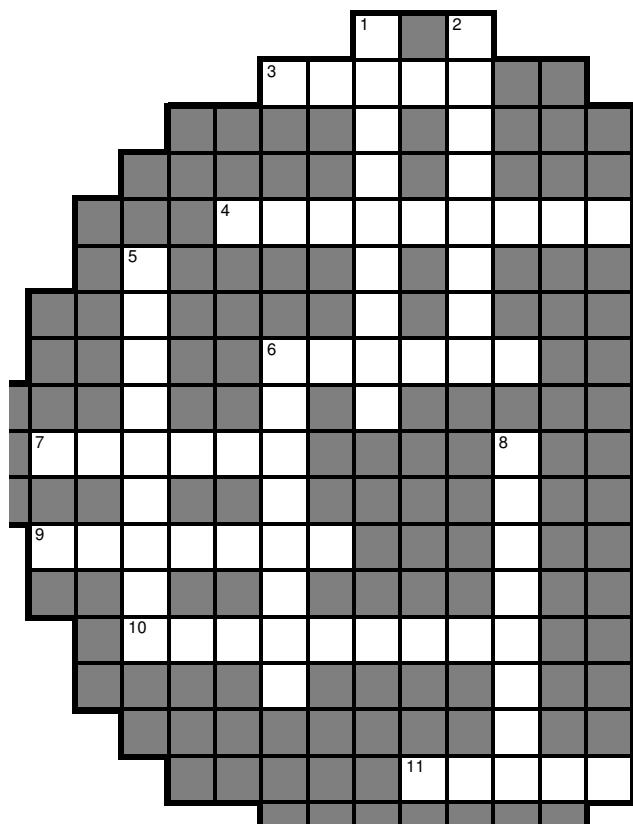
Can _____

How many _____

What _____

Lessons 45 & 46

(A) Do the crossword puzzle.

Across

3 To make matters w____, my money was stolen. (5)

4 opposite of girlfriend; b____ (9)

6 didn't get; m____ (6)

7 As a m____ of fact, I do speak Tibetan. (6)

9 I went to the police s____ to report that my money had been stolen. (7)

10 opposite of cheap; e____ (9)

11 I went by t____ from Xining to Beijing. (5)

Down

1 A kind of bag people put papers inside. b____ (9)

2 awful, very bad; t____ (8)

5 very bad dream; n____ (9)

6 in addition, furthermore; m____ (8)

8 I use an u____ when it is raining. (8)

(B) Answer these questions in complete sentences.

1 How was Jeff's day? _____

2 What did he miss? _____

3 How long did he have to wait for the next one? _____

4 What did he leave in the train? _____

5 Where did he have to go then? _____

6 When did you have a terrible headache? _____

7 What do you do when you have a terrible headache? _____

8 What did Frank want? _____

9 What did Frank ask? _____

- 10 Why did Frank ask Connie if she had any aspirins? _____
- 11 What did Connie tell Frank he should do? _____
- 12 Why did Connie tell Frank he should go see a doctor? _____
- 13 In the dialogue, who had a terrible headache? _____
- 14 In the dialogue, who did not have a terrible headache? _____
- 15 When do you take aspirin? _____
- 16 What are aspirin? _____

(C) Each of these sentences has one mistake. Find the mistake and correct it.

- 1 How beautiful your is house. _____
- 2 What a good we had time. _____
- 3 How a big yak it is! _____
- 4 So beautiful your grassland is. _____
- 5 I got up late for work today because my wouldn't start car. _____
- 6 I got to work late. To make matters worse, I then job lost my. _____
- 7 I had to work yesterday. As a matter of fact, I all day worked. _____
- 8 Carl took a taxi work to. _____
- 9 She called a taxi to come for her home. _____
- 10 Let's going see a movie. _____
- 11 Let's go to seeing a movie. _____
- 12 Let's go and seeing a movie. _____

Lessons 47 & 48

(A) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Who should be polite? _____
- 2 What should everyone be? _____
- 3 Who should not be polite? _____
- 4 Who show good manners? _____
- 5 What do polite people show? _____
- 6 Who are looked down upon? _____
- 7 How are rude people looked upon? _____
- 8 Give three examples of polite expressions in English. _____
- 9 Give three examples of polite expressions in Tibetan. _____
- 10 What does Angel ask Chris to do? _____
- 11 What does Chris do? _____
- 12 Who passes the sugar? _____

13 When you are eating, what might one person pass another? _____

(B) Write two sentences for each of these expressions. You may not use sentences from Lesson 47.

1 look at _____

2 point at _____

3 rely on _____

4 pay attention to _____

5 look down upon _____

6 take care of _____

(C) Each of these sentences has one mistake. Correct the mistakes.

1 Can you please pass the salt me to? _____

2 Can you please pass the book give me? _____

3 Can you please pass me to the book? _____

4 Dorji is very honest so you can rely at him. _____

5 Zhoma isn't very honest so you can't rely her in. _____

6 What friend do you have that you can on rely the most? _____

7 Look at that man there over. _____

8 Look on that man over there. _____

9 Look into that window there over. _____

10 Why don't we go to tonight movies? _____

11 Don't we movies like? _____

Lesson 49

(A) Answer these questions in complete sentences.

1 What strange thing happened yesterday? _____

2 When did a strange thing happen? _____

3 Where was the writer going? _____

4 Who did the writer meet? _____

5 What did the stranger ask? _____

6 Why did the writer run away? _____

7 What did the writer remember? _____

8 What had the writer's mother said? _____

9 Did you ever meet a stranger that frightened (scared) you? Tell me about it.

_____

10 Why did the stranger tell the writer "You owe me one hundred dollars?"

11 Where did Sally and George meet? _____

12 Who remembered Sally? _____

13 When did you not remember something? Tell me about it.

14 What can you remember well? _____

15 What can you not remember well? _____

16 What do you like to remember? _____

17 What do you not like to remember? _____

b(B) Write questions that these sentences answer. In each question, use the first word provided.

1 Something strange happened to me yesterday.

When _____

What _____

2 I met a stranger.

Who _____

Who _____

3 I was on my way to school.

Who _____

Where _____

4 The stranger stopped me.

Who _____

What _____

5 I ran away.

Who _____

What _____

6 I remembered what my mother told me.

What _____

Who _____

(C) Each of these sentences has a mistake. Correct each mistake.

- 1 Bob works hard, isn't he? _____
- 2 Bob is a hard worker, doesn't he? _____
- 3 You is a hard worker, aren't you? _____
- 4 Is they hard workers? _____
- 5 You did read that book, did you? _____
- 6 You do like to read books, can't you? _____
- 7 You can read Tibetan, don't you? _____
- 8 Didn't you did that yesterday? _____
- 9 We ate supper together yesterday, don't we? _____
- 10 We will soon go home, will we? _____

Review: Lessons 39-50.

---

1. Write a sentence for each word (write each word in your notebook **ten** times).

- homesickness _____
- graduation _____
- further _____
- frustrated _____
- lifestyle _____
- guess _____
- frankly _____
- terrible _____
- grassy _____
- spot _____
- river _____
- tent _____
- campfire _____
- while _____
- roast _____
- trout _____
- ought _____
- moreover _____
- briefcase _____
- umbrella _____
- nightmare _____

headache _____
aspirin _____
polite _____
manners _____
popular _____
rude _____
education _____
therefore _____
simple _____
mention _____
stranger _____
reply _____
owe _____
remember _____

2. *Unscramble the words below.*

1. ewo_____	19. yklnrf_____
2. duer_____	20. efsericab_____
3. hewli_____	21. tfrstuade_____
4. rottu_____	22. smehekoiscsn_____
5. elrpy_____	23. mbrullae_____
6. daehheca_____	24. mrpieafc_____
7. iaisrpn_____	25. tyfsliele_____
8. enrmsna_____	26. rsto_____
9. srgeatnr_____	27. reriblet_____
10. eembrrem_____	28. rormvoee_____
11. rtforeehe_____	29. ufrterh_____
12. aneutcdi_____	30. opts_____
13. oplapur_____	31. virer_____
14. lieotp_____	32. adtuirgoan_____
15. aehimtng_____	33. sgarys_____
16. toguh_____	34. gseus_____
17. siplme_____	35. tnte_____
18. nintoem_____	

Lessons 51 & 52

(A) Answer these questions in complete sentences.

1 Who always complains? _____

2 What does the writer's girlfriend always do? _____

3 What does the writer's girlfriend want the writer to be?
_____

4 Who thinks the writer should be more ambitious?
_____

5 What does the writer think about money? _____

6 What does "ambitious" mean? _____

7 How ambitious are you? _____

8 Do you think money is everything? Why or why not?
_____

9 Do you know someone who always complains? Who?
_____

10 What does the writer think his girlfriend should be?
_____

11 Who are the two people talking in the dialogue?
_____

12 Who does the daughter like best?
_____

13 Why does she like Ray best? _____

14 Who does the father like best? _____

15 Why does the father like Sam best? _____

16 Who is richer--Sam or Ray? _____

17 Who is taller--Sam or Ray? _____

18 Who is the cutest student in your class? _____

19 Who is the tallest student in your class? _____

(B) Write sentences with these words.

tall _____

taller _____

tallest _____

cold _____

colder _____

coldest_____

good_____

better_____

best_____

(C) Write questions these sentences answer.

1 My mother always complains. What does your mother always do?

2 I should be more ambitious. _____

3 She should be more considerate. _____

4 Money isn't everything. _____

5 She thinks I should work harder. _____

6 She should be less critical. _____

(D) Each sentence below has one mistake. Correct each mistake.

1 Huadan is more good than I am at basketball.

2 In our class, Huamo's English is the better.

3 In our class, Dorji's written Tibetan is the most good.

4 His examination mark was the most bad in our class.

5 My examination mark was more good than yours on the last exam.

6 All the girls in the class but she is the beautifulest.

7 I am very interesting in this book.

8 The teacher made all the students feel boring.

9 It was a long movie and everyone felt very boring.

10 If you are a teacher, don't talk all the time or the students will be boring.

Lesson 53

(A) Answer these questions in complete sentences.

- 1 What do the writer's parents prefer? _____
- 2 Who prefers to live in the country? _____
- 3 Why do they prefer to live in the country? _____
- 4 What is fresher in the country? _____
- 5 Where are people friendlier? _____
- 6 Where is it busier? _____
- 7 Where is it less noisy? _____
- 8 Where is it noisier? _____
- 9 Where is it safer to live? _____
- 10 Why is it safer to live in the country than in the city?
_____
- 11 Why is the country quieter than in the city? _____
- 12 Why is country air fresher than the city air? _____
- 13 Many people prefer to live in the city. Why?
_____
- 14 Do you prefer to live in the city or in the country? Why?
_____

(B) The words below are used in Lesson 53. Unscramble them so that they are spelled correctly.

1 omsikgn	_____	4 sonyi	_____
2 yetfas	_____	5 riseub	_____
3 refper	_____		

(C) Complete the sentences.

1. _____ prefer(s) to _____
2. _____ prefer(s) _____ to _____
3. _____ prefer(s) _____ rather than _____
4. _____ prefer(s) _____ rather than _____
5. _____. Besides, _____
6. _____ believe(s) in _____
7. _____ believe _____
8. Frankly, _____

(D) Choose the correct answer.

1. _____ a yak on the grassland is fun. (a) Rides (b) Rode (c) Riding (d) Ride
2. It is more stressful _____ in the city. (a) lives (b) living (c) to live (d) lived
3. I prefer Tibetan food _____ American food. (a) with (b) to (c) than (d) but
4. Dorji prefers to watch movies rather than _____. (a) goes shopping (b) go shopping (c) went shops (d) went to shopping
5. _____, you should talk more. (a) To be frankly (b) To be frank with you (c) I am frank with you (d) Being frankly

Lesson 54

(A) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Who are talking to each other in the dialogue? _____
- 2 Who has something new? _____
- 3 Does Mike like Tracy's new dress? _____
- 4 What colors does Mike like best? _____
- 5 Why does Mike think brighter colors are best? _____
- 6 What does Mike think darker colors do? _____
- 7 What does Tracy want Mike to do? _____
- 8 Do you think Mike will buy Tracy another new dress? Why or why not?
_____
- 9 Do you like bright colors or darker colors? Why?
_____
- 10 Why do old people usually wear darker colors? _____
- 11 Why do young people usually wear brighter colors? _____

(B) Each sentence below has one mistake. Correct each mistake.

- 1 Rode horses in the mountains was fun. _____
- 2 He ride a horse in the mountains. _____
- 3 Yesterday, I riding a horse in the mountains. _____
- 4 It is more relaxing to living in the country than in the city.
_____
- 5 It is more relax to live in the country than in the city.
_____
- 6 You can relaxed more in the country than in the city.
_____
- 7 Dorji prefers reading a book rather than watch TV. _____

8 Dorji prefers to reads books rather than watching TV.

Lesson 55

(A) Answer these questions in complete sentences.

1 Why are rich people not necessarily happier than poor people?

---

2 Why are some poor people as rich as kings? _____

3 Why is more not always better? _____

4 Do you know any rich people? If you do, how happy are they?

---

5 Generally, who do you think are happier--rich people or poor people?

---

6 Do you think you would be happier if you were richer or poorer? Why?

---

7 Who has more money than others? _____

8 Are these people happier? _____

9 How poor are some people? _____

10 Are they happy? _____

11 What were your father's words? _____

(B) Write questions that these sentences answer.

1 He is more knowledgeable than his father. Is he more knowledgeable than his father?

2 John is neither handsome nor rich. _____

3 The boss isn't necessarily always right. _____

4 The businessman is now as poor as a church mouse. _____

5 The businessman lost everything he had. _____

6 Mary remembered my birthday. _____

7 I have more friends than you. _____

8 She is more beautiful than Mary. _____

9 He has a lot of money, but she has more. _____

(C) Complete the sentences.

1. Some people have more _____ than the others.

2. I have more _____ than _____

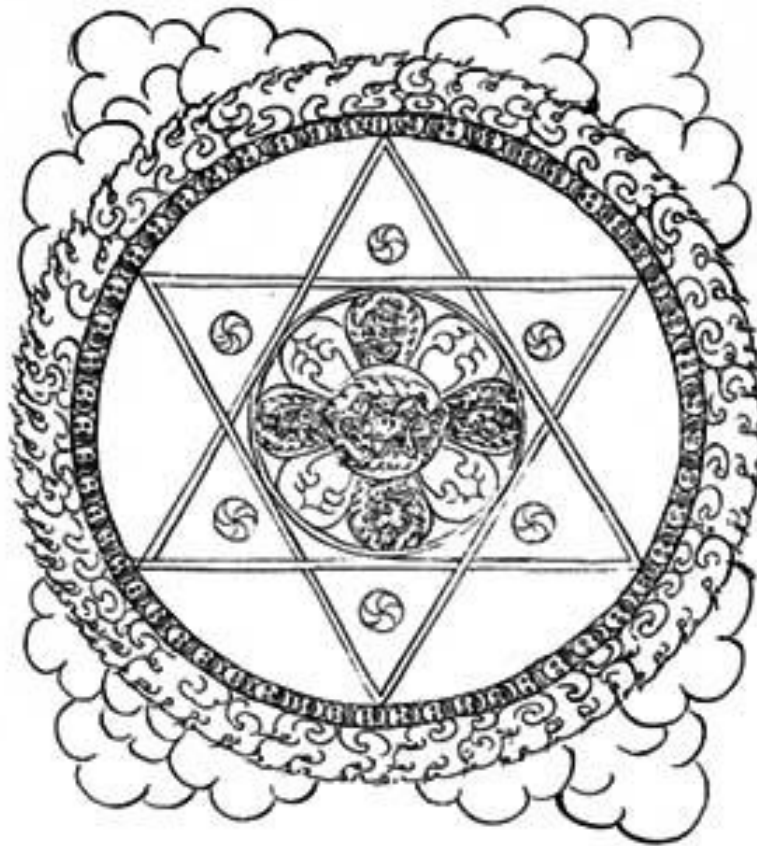
3. You are _____ than _____

4. He is _____ than _____

5. _____ than _____
6. We are _____ than _____
7. _____ as _____ as _____
8. _____ not as _____ as _____

(D) Choose the correct answer.

1. I am shorter than you _____. (a) is (b) are tall (c) does (d) are
2. Renchin writes better than Dawa _____. (a) is (b) were (c) does (d) doing
3. Huamo did better on the exam than we _____. (a) had (b) were (c) are (d) did
4. Limo's radio is not as reliable as tshomo's because it is _____. (a) less cheap (b) cheaper (c) more cheap (d) the most cheap
5. My mother's hair is not _____ my sister's. (a) curlier (b) as curly (c) as curly as (d) as curly than
6. We worked as hard as they _____. (a) done (b) do (c) have (d) did

WORD SEARCH PUZZLE

Find the following hidden words: homesickness, graduation, further, frustrated, lifestyle, guess, frankly, terrible, grassy, spot, river, tent, campfire, while, roast, trout, ought, moreover, briefcase, umbrella, nightmare, headache, aspirin, polite, manners, popular, rude, education, therefore, simple, mention, stranger, reply, owe, remember.

L	X	C	U	N	C	F	S	P	E	E	I	O	L	H	G
S	T	R	A	N	G	E	R	R	S	M	R	G	I	E	U
I	H	S	M	M	A	F	A	A	N	A	U	R	F	A	E
M	O	P	G	F	P	M	C	I	N	L	D	A	E	D	S
P	R	O	A	S	T	F	R	C	N	K	E	S	S	A	S
L	M	T	G	H	E	I	I	O	P	R	L	S	T	C	R
E	A	F	G	I	P	O	I	R	O	O	E	Y	Y	H	E
M	N	I	R	S	J	T	G	F	E	N	L	B	L	E	P
E	N	B	A	U	A	U	E	V	K	M	A	I	E	N	L
N	E	R	D	C	S	R	M	C	O	R	E	L	T	E	Y
T	R	L	U	T	E	T	I	B	A	U	B	M	E	E	R
I	S	D	A	H	E	S	R	L	R	I	G	W	B	E	T
O	E	Z	T	C	E	N	U	A	R	E	V	H	V	E	I
N	W	R	I	M	E	P	T	R	T	E	L	I	T	K	R
E	U	E	O	M	O	R	E	O	V	E	R	L	A	N	K
F	D	H	N	P	S	T	R	O	U	T	D	E	A	C	E

Lesson 56

(A) *Each of these sentences has one mistake. Correct each mistake.*

1 Why is these watches more expensive than those watches?

2 Because its brand names is more famous.

3 Are it more reliable?

4 Yes. Not really.

5 Then, I wants the cheaper one.

6 Peter is tall than Harry.

7 Dorji is taller than Huadan are.

8 Zhoma write Tibetan better than I do.

9 She did better on the examination that we do.

10 He has better clothes than I am.

11 His parents are richer than my.

12 Dorji's hair blacker than mine.

13 Dorji's hair isn't as lighter as mine.

14 We working as hard as they did.

15 Caireng's car isn't as reliable as Zhaxi's because it is oldest.

Lesson 57

(A) *Answer these questions with complete sentences.*

1 What is the biggest animal on land?

2 What is the strongest animal on land?

3 What is the largest and heaviest animal in the ocean?

4 What is the biggest eater in the world?

5 How much food does a whale eat everyday?

6 What kind of animal is the whale?

7 What kind of animal is the elephant?

8 What is a mammal?

9 Are you a mammal?

10 How are the elephant and the mammal different?

(B) Write questions that these sentences answer.

1 My son, Mike, is the cutest boy in the world.

---

2 My teacher is indeed very knowledgeable.

---

3 She is the most beautiful girl in her class.

---

4 David is the best student in his school.

---

5 Of the three girls, she is the most beautiful.

---

6 Of the ten students, Zhaxi is the best.

---

7 Of the two books, this one is the more interesting.

---

8 Of the two men, RENCHIN is the better teacher.

---

9 February is the shortest month of the year.

---

10 Of the five continents, Asia is the largest.

(C) Unscramble the words below.

1.

etpnahe _____

5. mlamam _____

2. ahwel _____

6. ededni _____

3. lamina _____

7. usiasR _____

4. ase _____

8. tmras _____

(D) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

1. Among the ten girls in the room, drolma is prettiest.

---

2. Among the bicycles, the pink one is the more expensive.

(E) Choose the correct answer.

1. Miss Tshomo is _____ patient teacher in the school. (a) the most (b) more (c) a most (d) most
2. Of the five kids, little Donzhub is _____. (a) taller (b) tallest (c) the tallest (d) the taller
3. My sister has _____ toys, but I have _____.
(a) many; more (b) many; many (c) more; more (d) more; many
4. Of the five continents, Asia is the _____. (a) smallest (b) biggest (c) longest (d) tallest

Lesson 58

(A) Each sentence has one mistake. Correct each mistake.

- 1 Dawa is the most old student in our class. _____
- 2 Dawa is oldest than the other students in our class. _____
- 3 Dawa is more old that Nima. _____
- 4 All of the two bicycles are expensive. _____
- 5 All of my parents are Tibetan. _____
- 6 Among my relatives, my grandfather is the most old.
_____
- 7 Of my relatives, my uncle has the mostest money.
_____
- 8 Of my brothers, Zhaxi has the more children. _____
- 9 Of my brothers, Zhaxi is the more stronger. _____
- 10 My brother has most money than I do. _____

Lesson 59

(A) Answer these questions with complete sentences.

- 1 Who is a very thoughtful person? _____
- 2 Who is sympathetic? _____
- 3 When is he very sympathetic? _____
- 4 When is he very concerned? _____
- 5 When is he very helpful? _____
- 6 Why does the writer say that his friend is the most dependable person in the world?
_____
- 7 Who is the writer's best friend? _____
- 8 Who is your best friend? _____
- 9 Are you and your father friends? _____
- 10 When you are in trouble, who will help you? _____

11 When you are sick, who is very concerned about you?

12 When you are sad, who is the most concerned about you?

(B) Choose the correct answer.

1. Jamtsho thinks he is the smartest person ____ the world. (a) on (b) upon (c) under (d) in
2. That is the ____ shop in town. (a) most bad (b) baddest (c) worst (d) less good
3. Lhatsho is the _____ dancer in our class. (a) goodest (b) most good (c) best (d) better
4. This question is the _____ in the book. (a) easiest (b) most easy (c) easier (d) easiest
5. The black coat is ____ the blue one, but the yellow coat is the _____.
(a) cheap; cheapest (b) cheaper; cheaper (c) cheaper; cheapest (d) cheapest; cheapest
6. _____ is longer than _____. (a) The Nile; Yarlungtsangpo (b) The Yarlungtsangpo; the Nile
(c) The Yarlungtsangpo; Nile (d) Nile; Yarlungtsangpo

(C) Write questions that these sentences answer.

1 It was very thoughtful of you to send me a birthday card. What did I do that was very thoughtful?

2 The mayor is the most important person in the city.

3 I was very sick yesterday, so I stayed at home from work.

4 I'm very concerned about Bill.

5 He looks sick.

6 Mary is in trouble because she cheated on a test.

7 Bob's advice was very helpful.

8 My car always breaks down.

9 It is not dependable.

10 Jane was very sympathetic to the starving puppy.

11 Jane took the puppy home and fed it.

12 Connie sympathizes with those orphans and their problems.

13 I felt sympathy for the poor beggar, so I gave him some money.

14 My best friend is very thoughtful.

Lesson 60

(A) *Each sentence has one mistake. Correct each mistake.*

1 Andrew thinks he's the strongest person over the world.

---

2 Andrew thinks he's the stronger person in the worlds.

---

3 She is the baddest student in our class.

---

4 My English is very badder.

---

5 Her English is worse than my.

---

6 Lhatmso is the better English student in our class.

---

7 This math problem is the easier one in the book.

---

8 Sichuan is bigger than Qinghai.

---

9 Qinghai has more people than Sichuan.

---

10 The Tibet Autonomous Region is smaller than Sichuan.

---

11 Xining City has more people than Lanzhou City.

Review: Lessons 51-60.

---

1. *Write a sentence for each word and write each word in your notebook **ten** times.*

according _____

ambitious _____

earn _____

considerate _____

critical _____

besides _____

cute _____

proud _____
 prefer _____
 fresh _____
 noisy _____
 believe _____
 piggyback _____
 crack _____
 silly _____
 customer _____
 salesgirl _____
 brand _____
 reliable _____
 whale _____
 sea _____
 ton _____
 mammal _____
 indeed _____
 Russia _____
 thoughtful _____
 sympathize _____
 village _____

2. *Unscramble the words below.*

1. lvgaiel _____
 2. amlmma _____
 3. igaeslrsl _____
 4. deeidn _____
 5. nrbad _____
 6. cirodagcn _____
 7. odpur _____
 8. nto _____
 9. cresmuto _____
 10. lebraeli _____
 11. ecut _____
 12. near _____
 13. atsibiomu _____
 14. dbiesse _____

15. crkac _____
 16. sasRiu _____
 17. cpybiggka _____
 18. rpreef _____
 19. oiysn _____
 20. litarcic _____
 21. alewh _____
 22. hfser _____
 23. fluhohutg _____
 24. sae _____
 25. llsiy _____
 26. evebiel _____
 27. ztimypahse _____
 28. ierenocstad _____

Lesson 61

(A) Answer these questions with complete sentences.

- 1 What animal can run very fast? _____
- 2 What animal can only walk slowly? _____
- 3 Who proudly challenged another animal? _____
- 4 What animal was challenged? _____
- 5 What did the hare challenge the turtle to? _____
- 6 Who started quickly? _____
- 7 What did the hare start quickly? _____
- 8 Who took naps? _____
- 9 Why did the hare take naps? _____
- 10 How often did the hare take naps? _____
- 11 Why did the hare take naps? _____
- 12 What animal walked slowly and surely? _____
- 13 When did the turtle pass the hare? _____
- 14 Who won the race? _____
- 15 Who was rewarded? _____
- 16 What was he rewarded for? _____
- 17 Who can learn a lesson? _____
- 18 What can the turtle teach us? _____

(B) True(T) or False(F).

1. The turtle run very fast at the end of the race. ( )
2. The hare stopped to drink water every now and then. ( )
3. The hare was sleeping when the turtle passed him. ( )
4. Finally, the turtle won the race. ( )
5. The hare became sick on the way. ( )

(C) Choose the correct answer.

1. The other day, I _____ a very good movie. (a) will see (b) will watch (c) watched (d) see
2. Huadan believes that someday he _____ an English teacher. (a) was (b) is (c) will (d) will be
3. Tshomo _____ the passage very fast. (a) reads very (b) reading (c) much reading (d) read
4. My mother milks slowly and _____. (a) very happy (b) happy (c) is happily (d) happily
5. He helped me _____ the books to home. (a) to carried (b) carry (c) carrying (d) carried

(D) Make sentences using these phrases. Do not use examples from your book.

1 every now and then

---

2 challenged

---

3 will start

---

4 in the end

---

5 rewarded

---

6 learned a lesson

---

7 the other day

---

8 one day

---

9 at last

---

10 in the beginning

---

11 slowly but surely

Lesson 62

(A) Answer these questions with complete sentences.

1 Do you think practice makes perfect? Why or why not? Gives three reasons for your answer.

---

2 Give two examples from your life about how you weren't very good at something, that you then practiced and finally that you were much better at it.

---

3 If someone gift-wraps a package, what do they do?

_____

4 When do people want packages gift-wrapped?

_____

5 Have you ever given someone a gift-wrapped package? Why or why not?

_____

(B) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

1 Yesterday I will see a movie. _____

2 Tomorrow I saw a movie. _____

3 The other day I was watch a movie when my phone rang.

_____

4 The other day I seeing a very good movie. _____

5 Dorji believes that someday he was be a Tibetan professor.

_____

6 Dorji believes that someday he is a Tibetan professor.

_____

7 Zhoma very likes reading very much. _____

9 Zhoma very likes reading. _____

10 Zhoma read very fast. _____

11 My mother eats slowly and happy. _____

12 My mother sings happy. _____

13 My mother sing very happily. _____

14 He really help me handle the problem. _____

Lesson 63

(A) Answer these questions in complete sentences.

1 Who was walking on the beach? _____

2 When was Ray walking on the beach? _____

4 Who shouted? _____

5 Why did the little boy shout? _____

6 Who dove into the water? _____

7 What was Ray soon doing? _____

8 What did Ray dive into? _____

9 Where did Ray swim back to? _____

10 Who was watching? _____

- 11 What were the crowds of people doing? _____
- 12 What did the little boy say? _____
- 13 What is a hero? _____
- 14 Why did the little boy think Ray was a hero? _____

(B) Write questions that these sentences answer.

1. I was sleeping at five.

Were _____

What _____

2. Gonchok jumped into the water.

Who _____

Did _____

Where _____

3. Huamo can teach her Tibetan circle dance and traditional songs.

Who _____

Can _____

What _____

(B) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

1. Donba and Lhaji were seeing the movie together.

_____

2. I was typed on the computer when Zhaxi came in.

_____

3. I saw a child fell off her yak. _____

4. The students were talking when the teacher comed in.

_____

5. I thought you would be left soon. _____

6. He isn't as handsome as Samkho, Do he? _____

(C) Write sentences using these words and phrases. Your sentences must be different from those in the book.

1 saved from _____

2 drowned _____

3 walking through _____

- 4 entered and shouted _____
- 5 step on it _____
- 6 dive _____
- 7 a place by _____
- 8 crowds of _____
- 9 eagerly _____
- 10 breathe _____

Lesson 64

(A) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Who is Dan? _____
- 2 Is Dan a good swimmer? Why do you think so?
_____
- 3 Who is a lifeguard? _____
- 4 What does Lucy hope? _____
- 5 Who is Lucy talking to? _____
- 6 Who is Lewis talking to? _____
- 7 Who are Lucy and Lewis talking about? _____
- 8 Can you swim? If you can, how did you learn?
_____
- 9 In summer, do you go swimming in your home place? Tell me about it.
_____

(B) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

- 1 Sally and Mike were read Tibetan books yesterday.
_____
- 2 I reads a book yesterday. _____
- 3 Sally and Mike is read a book tomorrow.
_____
- 4 I was type on the computer when my husband called me to come eat supper.
_____
- 5 I was talking on telephone when my doorbell rang.
_____
- 6 We were eat supper when it began to rain.
_____

7 I saw a child fall off their bike.

---

8 We see a little girl fall off her bike yesterday.

---

9 The students were talking when the teacher came into the room.

---

10 The students were talking when the teacher came into the room.

---

11 I thought you were leaving soon very.

---

12 I thought you would be leaving soon.

---

13 She isn't as beautiful as Mary, was she?

---

14 She isn't as beautiful as Mary, not is she?

Lessons 65 & 66

(A) Answer these questions in complete sentences.

1 What is Mike's job?

---

2 What does Mike often tell the writer?

---

3 What does Mike say will happen to the writer first?

---

4 What is the second thing Mike says will happen to the writer?

---

5 What is the third thing Mike says will happen to the writer?

---

6 What is the fourth thing Mike says will happen to the writer?

---

7 What does the writer hope?

---

9 What does "superstitious" mean?

---

10 Do you know anyone who is superstitious? Tell me about this person.

11 Are you superstitious? If you are, give some examples.

(B) Choose the correct answer.

1. Three years later, I _____ to Lhasa. (a) gone (b) will go (c) will go (c) will be
2. Class will _____. (a) started in five minutes. (b) starting in five minutes. (c) start with five minutes. (d) start in five minutes.
3. I hate Zhaxi. I _____ sit next to him. (a) won't be (b) won't (c) going to (d) go
4. _____ you go to the Yadon's concert with me tonight? (a) Will (b) Won't to (c) Have (d) Do
5. I know that the lecture _____ be boring. (a) is (b) will can (c) will be (d) will
6. Lobsang will be here _____. (a) after ten minutes. (b) after ten minute. (c) in ten minutes. (d) in ten minute.

(C) Write sentences using these words and phrases. Your sentences must be different from those in the book.

- 1 six years later _____
- 2 be able to _____
- 3 won't be able to _____
- 4 afford _____
- 5 will get _____
- 6 get a promotion _____
- 7 future _____
- 8 will call on _____

(D) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

- 1 A year later, I will going to Lhasa. _____
- 2 A year later, I will be go to Lhasa. _____
- 3 Zhaxi will be here after one minutes. _____
- 4 Zhaxi will be here after two minute. _____
- 5 Zhaxi be here two minutes later. _____
- 6 Zhoma is coming here in ten minute. _____
- 7 I know the party is going be a success. _____
- 8 I know the party was going be a success. _____
- 9 I know the party will going to be a success. _____

10 I don't like her so I willn't go to dinner with her.

11 I don't like her, so I won't go dinner with her.

12 I like him, so I am go to dinner with him.

13 Want you go to dinner with me this evening?

14 Won't you goes to dinner with me this evening?

15 Won't you to dinner with me this evening?

16 Class will starting in one minute. _____

17 Class started five minute ago. _____

18 Class will begins in five minutes. _____

Lessons 67 & 68

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. Who is going to get married? _____

2. What are they going to have? _____

3. Where are the friends and relatives going to come? _____

4. What kind of wedding are they going to have?

_____

5. What are they going to do after the wedding?

_____

6. What kind of family will they be?

_____

7. When are you going to get married? Why or why not?

_____

8. What kind of wedding are you going to have?

_____

9. Who is coming to Joe's wedding? _____

10. Who likes weddings? _____

11. Are Joe and his girlfriend going to get married?

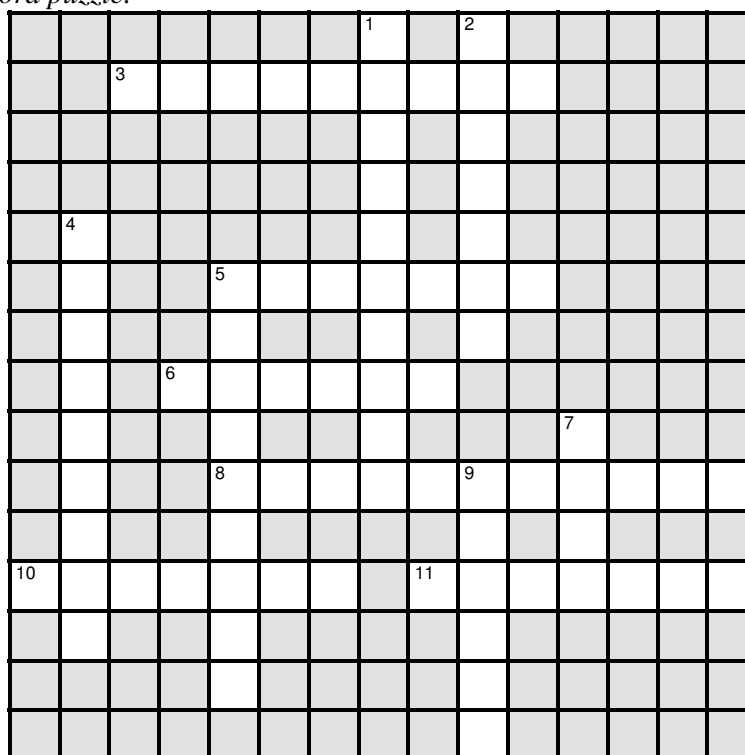
_____

12. What is Candy going to do? _____

(B) Choose the correct answer.

1. What time ____ she arrive? (a) will (b) is (c) would be (d) going to
2. Zhaxi went home. He ____ the picnic. (a) is going (b) was going (c) isn't going to (d) isn't
3. Drolma should leave today, but maybe she _____. (a) won't (b) will (c) willn't (d) will be
4. Our village ____ have a singing party tonight. (a) is going (b) is going to (c) will be (d) may be
5. My girlfriend and I are going to ____ this year. (a) married (b) got married (c) gets married (d) get married
6. Dawa and Lhamo are ____ engaged next winter. (a) going to (b) going (c) getting (d) gotten

(C) Do the crossword puzzle.

Across

3. My b_____ is Zhaxi.
5. When two people decide to live with each other and have a family they get m_____.
6. Americans eat t_____ on Christmas Day.
8. Not modern. I like t_____ Tibetan songs, not modern Tibetan songs.
10. Many people came to our w_____ party.
11. My mother and father are my p_____.

Down

1. My g_____ is Zhoma.
2. Promsed to get married. My girlfriend and I will get e_____ this year.
4. My father, mother, brother, sister, uncle, aunt, and so on are my r_____.
5. He is going to climb m_____ with us this weekend.
7. He is going to l_____ everything without your help.
9. My girlfriend and I are going to t_____ to the south this weekend.

(D) Write questions that these sentences answer.

1 My girlfriend and I are going to get married this year.

When _____

Who _____

Are _____

2 We are going to have a big wedding party.

Are _____

What _____

Who _____

3 All our friends and relatives are going to come.

Who _____

Are _____

4 We are going to have a traditional wedding?

Are _____

What _____

5 After the wedding we are going to live with my parents.

Are _____

When _____

Who _____

6 We are going to be one big happy family.

Are _____

Lessons 69 & 70

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. When will Tom be retiring? _____

2. What will Tom be doing? _____

3. Who will be helping Tom? _____

4. Why will they not be needing too much money? _____

5. What will he not be making? _____

6. What will be enough? _____

7. When will Chuck be moving? _____

8. When will Tina and Chuck be seeing each other?

_____

(B) Complete the sentences.

1. _____ will be _____
2. _____ won't be _____
3. I will be _____
4. The teacher will be _____
5. I won't be _____
6. The teacher won't be _____
7. Our class will be _____
8. _____ will be studying in/at _____

(C) Choose the correct answer.

1. _____ Renchin and I will be shopping tomorrow. (a) May be (b) Might be (c) Might (d) Maybe
2. He _____ the champion in last contest. (a) might (b) may be (c) perhaps (d) seldom
3. Dawa _____ his homework tonight. (a) will be (b) is doing to (c) will be doing (d) doing
4. Zhaxi _____ tomorrow. (a) won't be working (b) will not to working (c) will not (d) will work not
5. _____ Menlha and Tsheji are girlfriend and boyfriend. (a) Might be (b) Maybe (c) could (d) perhaps

---

Review: 61-70.

---

1. Write a sentence for each word (write each word in your notebook **ten** times).

- proudly _____
- challenge _____
- pass _____
- gift-wrap _____
- practice _____
- daily _____
- save _____
- beach _____
- dive _____
- crowd _____
- shore _____
- eagerly _____
- breathe _____
- swimmer _____
- lifeguard _____

future _____
 promotion _____
 earn _____
 afford _____
 superstitious _____
 wedding _____
 relative _____
 traditional _____
 decide _____
 maybe _____
 move _____

2. *Unscramble the words below.*

1. railntaotid	_____	14. cgllehaen	_____
2. mevo	_____	15. rfueigdal	_____
3. ddnwegi	_____	16. npmoiroot	_____
4. meirswm	_____	17. sspsrotuitiue	_____
5. cpcareit	_____	18. laeregy	_____
6. plrdoyu	_____	19. ftuuer	_____
7. ahebc	_____	20. dvei	_____
8. cwrdo	_____	21. nrea	_____
9. areetbh	_____	22. deicde	_____
10. hsreo	_____	23. bmeay	_____
11. ssap	_____	24. afofrd	_____
12. idlya	_____	25. eitlevar	_____
13. vsea	_____		

Lesson 71

(A) *Answer these questions in complete sentences.*

- Who decided to learn English last year? _____
- What did they promise to each other? _____
- Did they miss any of their classes? _____
- Who always remembers to homework? _____
- How is their English now? _____
- What does their experience prove? _____

7. What does "there's no gain without pain" mean? _____
8. Do you work as hard as Billy to learn English?
_____

(B) Choose the correct answer.

1. It is enjoyable _____ her. (a) to work to (b) to work with (c) working (d) to working
2. I am planning to study _____. (a) in aboard (b) on abroad (c) abroad (d) to abroad
3. I have some _____ to do. (a) works (b) working (c) to work (d) work
4. To finish the job soon, he worked _____. (a) hardly (b) hardinnngly (c) to hard (d) hard
5. Tensen's yaks are _____ far away from his home. (a) beautiful (b) pretty (c) cute (d) smart

(C) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

1. Rensen likes to reading love stories. _____
2. Derji's dream enjoys writing a novel. _____
3. I am glad that I still remember to your name. _____
4. Please to remember to tell the news to Tsering. _____
5. I might not forget, so please remind me to call Jerme.
_____
6. RENCHIN never fail yo call me up on Sunday mornings.
_____
7. There is no pain without gain. _____

(D) Write questions that these sentences answer.

1. My best friend Billy and I decided to learn English last year.

Who _____

When _____

What _____

2. We promised each other to work hard.

What _____

Did _____

Who _____

3. We never failed to attend class.

Who _____

Did _____

4. Billy always remembered to do his homework.

What _____

Who _____

Did _____

5. I never forgot to do mine, either.

What _____

Did _____

6. Our English is pretty good now.

Is _____

What _____

7. It only proves that there's no gain without pain.

What _____

Is there _____

Lesson 72

(A) Answer these questions in complete sentences.

1 What does Micky's mother tell him to do? _____

2 Why should we brush our teeth before we go to bed?

_____

3 When do you brush your teeth? _____

4 How many times a day do you brush your teeth? _____

5 Why should we wash our hands before meals? _____

6 What does your mother often tell you to do? _____

7 Do you listen to everything your mother tells you to do? Why or why not?

_____

(B) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

1 Grandmother very likes to tell stories. _____

2 I very like listen to Granny's stories. _____

3 I to like listen Granny's stories. _____

4 She likes to reading stories. _____

- 5 Billy lives beautiful far away from here. _____
- 6 Mary lives pretty away far from here. _____
- 7 Dorji speaks beautiful good English. _____
- 8 Today is beautiful hot. _____
- 9 His dream to write a story. _____
- 10 My dream is to write to a story. _____
- 11 Her dream is writing story. _____
- 12 I'm sorry, I forgetting your name. _____
- 13 I'm sorry, I don't forgot your name. _____
- 14 Please remember to clean to your room. _____
- 15 Please to remember to clean your room. _____

Lessons 73 & 74

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What is Joe learning? _____
2. Why does ha have to learn that? _____
3. Who is teaching him? _____
4. What was his mother's job? _____
5. What does the author think about Joe's work? _____
6. Would you like to learn how to cook? Why?
_____
7. Does Eva know how to swim? _____
8. What does Adam think Eva should learn? _____
9. Why should Eva learn how to swim? _____
10. Does Adam know how to swim? _____

(B) Choose the correct answer.

1. I don't know _____ to speak with. (a) where (b) whom (c) when (d) how
2. We didn't discuss _____ to do in the next week. (a) what (b) where (c) whom (d) which
3. _____ he will go to Lhasa. (a) may be (b) might be (c) maybe (d) should be
4. I'm _____ you will pass the exam. (a) believed (b) thought (c) think of (d) sure
5. This _____ the best place to buy tangkha painting in town.
(a) might (b) maybe (c) perhaps (d) may be
6. Dawa is learning _____ to cook. (a) what (b) who (c) which (d) how

(C) True (T) and false(F).

1. Joe's mother is learning how to cook.	F T
2. Joe's teaching his father how to cook.	F T
3. Joe's mother used to be a chef at a big restaurant.	F T
4. Joe wants to start a small restaurant.	F T

(D) Write questions these sentences answer.

1. Joe is learning how to cook.

What is _____

Who _____

Is _____

2. He has to learn because he wants to start a small restaurant.

Must _____

Who _____

Does _____

3. His mother is teaching him.

Who _____

What _____

4. She used to be a chef at a big restaurant.

Who _____

What _____

Was _____

5. With her help, he ought to have no problem.

Ought _____

Who _____

6. I'm sure Joe's restaurant is going to be the best restaurant in town?

What _____

Is _____

Lessons 75 & 76

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What did Michael want to be? _____
2. What did his mother want him to be? _____
3. What didn't Michael want to do? _____
4. What did he decide to do? _____
5. What did he do instead of playing music? _____
6. What is unfortunate? _____
7. Is he sad now? Why? _____
8. What does the child want to be when he grows up?
_____

(B) Write sentences using these words and phrases. Your sentences must be different from those in the book.

1. famous _____
2. obey _____
3. father than _____
4. unfortunately _____
5. grow up _____
6. graduate _____

(C) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

1. I tried to make Lhamo feels better by telling her animal stories.
_____
2. Rather than arguing with the teacher, he went away.
_____
3. I want to be a scientist when I grew up. _____
4. Gangre expects visit his grandparents soon. _____
5. Lobsang is famous on his drawing ability. _____
6. Although he wanted to be a teacher, but his parents apposed his idea.
_____

(D) Write questions that these sentences answer.

1. Michael wanted to be a musician, but his mother wanted him to be a doctor.

Did _____

What _____

Who _____

2. Michael didn't want to make his mother feel sad, so he decided to obey her.

Who _____

Was _____

Did _____

3. Rather than play music, he studied medicine.

Did _____

What _____

Who _____

4. Unfortunately, Michael failed to graduate from medical school.

Did _____

Who _____

What _____

5. However, he isn't sad because he is now a famous musician.

Is _____

Why _____

What _____

Who _____

Lessons 77 & 78

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What is like building a house? _____

2. What is the first and most important step? _____

3. What should people do every day? _____

4. What are also helpful? _____

5. What do building a house and learning English have in common?
_____

6. What words should we remember? _____

7. What do the words mean? _____

8. What did the teacher suggest the student to do? _____

9. What did the student think about spoken English?

_____

10. What does “practice makes perfect” mean? _____

(B) Write questions that these sentences answer.

Learning English is like building a house.

1 What _____

2 Is _____

Laying a strong foundation is the first and most important step.

3 Is _____

4 What _____

In other words, you should read and speak English every day.

5 What _____

6 Should _____

Memorizing new words and phrases is also helpful.

7 What _____

8 Is _____

Like building a house, learning English takes some time.

9 What _____

10 Is _____

So don't be impatient.

11 Should _____

12 What _____

Remember, “Rome wasn't built in a day.”

What _____

Was _____

(C) Translate these Tibetan words and phrases into English.

སྒྲིག་པ། _____

མྱང་གཞི། _____

གལ་ཆེན་པོ།	_____	ཡིད་འཛིན་པ།	_____
ཡར་རྒྱལ།	_____	བཞོ་བསྐྱེད་མེད་པ། རང་སྤྱད་པ།	_____
སྤྱད་བསྐྱེད་བར་འགྱུར།	_____	བག་ལྷུས་པ། ཡིད་ལྷུས་པ།	_____

(D) Choose the correct answer.

1. Metok really _____ to her livestock. (a) enjoy singing (b) enjoying sing (c) to enjoy sing (d) enjoys singing
2. _____ is a bad habit. (a) Smoke (b) Smokes (c) Smoking (d) to smoke
3. Watching TV is a _____ time. (a) wastes (b) wasting (c) wasting of (d) waste of
4. Learning English is like _____ a house. (a) building (b) built (c) to build (d) to building

(E) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

1. My hobby is swam. _____
2. The question is confusion. _____
3. I enjoy to sing songs. _____
4. The news are exciting. _____

Lessons 79 & 80

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What are many people fond of? _____
2. What do they always insist doing? _____
3. In what way do these people always want to impress others?
_____
4. What do they seem to think? _____
5. What does the author think? _____
6. How should they act instead of showing off?
_____
7. Who is fond of eating? _____
8. Who is good at cooking? _____

(B) Write questions that these sentences answer.

A) Many people are fond of showing off.

- 1 Who _____
- 2 What _____
- 3 Are _____

B) They always insist on footing the bill when they are out with friends.

1 Do _____

2 When _____

3 Who _____

C) They always think of impressing people with their wealth.

1 What _____

2 Do _____

3 Who _____

D) They seem to think that money can buy friends.

1 What _____

2 Do _____

3 Who _____

E) Instead of trying to show off, they should be themselves.

1 What _____

2 Should _____

(C) Choose the correct answer.

1. Cairang is good _____ table tennis. (a) at play (b) on playing (c) with playing (d) at playing
2. Drolma is thinking _____ wearing his Tibetan robe. (a) at (b) in (c) about (d) with
3. Instead of doing the homework _____, he did it with his friends. (a) on his own (b) by himself (c) on himself (d) on hisself
4. Rather than _____ to the boss, Rinchen stayed silent. (a) talking (b) talked (c) talks (d) talk
5. Are you afraid _____ her the truth. (a) to telling (b) of tell (c) telling (d) of telling
6. Donzhub is _____ blowing flute. In fact, he is the best in our community.
(a) very good at (b) very good of (c) very good in (d) very good for
7. Dorji is not only _____ singing, he is also an excellent singer in the university. (a) fond with (b) fond of (c) fond about (d) fond to
8. Mr. Sonam is a _____. (a) cooking (b) cooker (c) cook (d) cooks

(C) Unscramble the words below.

1. igeswn _____

3. esrsmip _____

2. koco _____

4. tlhawe _____

Review: 71-80.

---

1. Write a sentence for each word (write each word in your notebook **ten** times).

promise _____
fail _____
remember _____
prove _____
pain _____
meal _____
remind _____
chef _____
musician _____
obey _____
rather _____
medicine _____
graduate _____
medical _____
grow _____
build _____
important _____
step _____
memorize _____
phrase _____
impatient _____
improvement _____
discouraged _____
insist _____
impress _____
sewing _____
waltz _____
steal _____

2. Unscramble the words below.

1. animiettp	_____	5. mopirmenvte	_____
2. zorimeem	_____	6. lates	_____
3. cnumsaii	_____	7. dnerim	_____
4. mraotpitn	_____	8. iitssn	_____

9. gsinwe _____
 10. ealcimd _____
 11. efch _____
 12. rrbememe _____
 13. sserpim _____
 14. lwtza _____
 15. rsompie _____
 16. evorp _____
 17. rehtra _____
 18. rgow _____
 19. ailf _____
 20. idulb _____

21. esarhp _____
 22. aratgued _____
 23. laem _____
 24. inap _____
 25. eoby _____
 26. mnieceicd _____
 27. stpe _____
 28. ciradsdueog _____

Find the hidden words below:

promise, fail, remember, prove, pain, meal, remind,
 chef, musician, obey, rather, medicine, graduate,
 medical, grow, build, important, step, memorize, phrase,
 impatient, improvement, discouraged, insist, impress,
 sewing, waltz, steal,

R B E T M K E N G I I M H M Q L
 F O G L E T Z J L V E N X U O E
 Y C E O M L A C I D E M S S Z W
 E S I M O R P I I C H E F I W A
 D E G A R U O C S I D N I C S L
 B W C G I Y I N I M I P R I S T
 C I R I Z N W O R G M F A A T Z
 A N T N E M E V O R P M I N E R
 W G C E O B E Y E A O H E N P R
 C Z E D L I U B R D R I R I P L
 N R V I S L M D E U T A S A S L
 L S H W A E N B Z A A T T P S A
 H D U C M I I H P T N G L H T E
 C E Z E M S R M E E T D T I E M
 C U R E O S I M P R E S S E A R
 A P R O V E H H J K S H O J L
 F

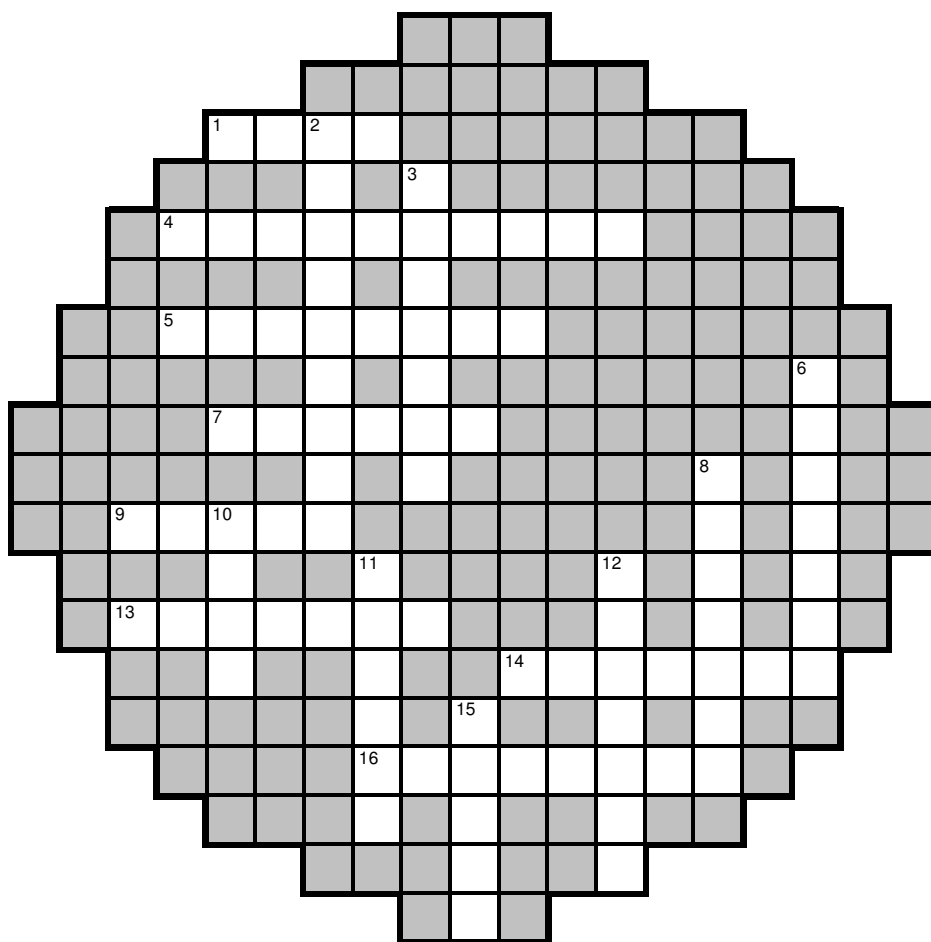

Lessons 81 & 82

(A) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Who died of lung cancer? _____
- 2 Who couldn't stop smoking? _____
- 3 What did he try several times? _____
- 4 What could he not resist? _____
- 5 What can you not resist? _____
- 6 What did he give up trying? _____
- 7 What did he enjoy too much? _____
- 8 Why is smoking bad for your health? _____
- 9 What heavy price did Tom's father pay? _____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

- 1 My father smokes a ____ of cigarettes a day. (4)   4 If you want to lose weight, you should try _____. (10)
 5 Smoking isn't allowed in movie t_____. (8)   7 Tom's father died of lung _____. (6)
 9 If you are on a diet, you have to resist eating ____ foods. (5)   13 You can't light up here; smoking isn't _____. (7)
 14 We don't allow parking/park/parks/parked here. (7)   16 I often practice mouth/say/telling/speaking English. (8)

Down

- 2 I c_____ enjoyed the Beijing opera last night. (9)   3 The f_____ quickly put out the fire. (7)
 6 Tom's father couldn't stop _____. (7)   8 Would you mind p_____ out your cigarette? (7)
 10 I will talk/saying/tell/talking you an interesting story. (4)   11 He couldn't _____ lighting up. (6)
 12 I finished work/works/worked/working at seven o'clock this evening. (7)
 15 He paid a _____ price. (5)

(C) Choose the correct answer.

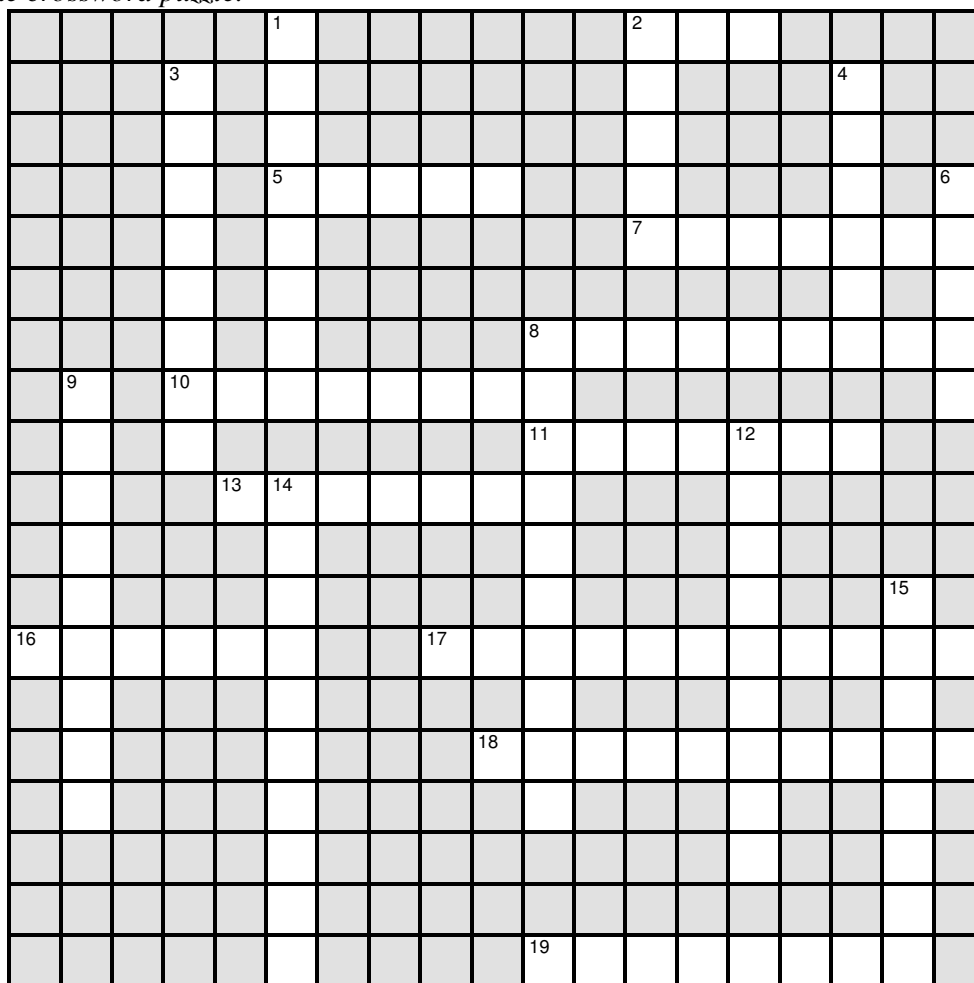
- I finished _____ my homework. (a) done (b) doing (c) to do (d) do to
- I'll try _____ my best. (a) do (b) doing (c) to do (d) do to
- Do you mind _____ me your name? (a) to tell (b) told me (c) telling (d) tells
- I give up _____ cigarettes. (a) talking (c) working (c) smoke (d) smoking
- _____ talking without thinking. (a) That is no use (b) That's not use (c) It is no use (d) It is not use

Lessons 83 & 84

(A) Answer these questions in complete sentences.

- Who doesn't like unreliable people? _____
- What doesn't she especially like? _____
- Do you agree with her? _____
- What kind of people does she like? _____
- What kind of people does she especially like? _____
- What kind of person do you think you are? _____
- How does she treat others? _____
- What do Larry and Anna have in common? _____
- What is a bookworm? _____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

Across

2. It's not true. It's a l_____.
5. I believe him. I t_____ him.
7. honest, they tell the truth, they do not lie. They are s_____ people.
8. In my dormitory room, I have seven r_____.
10. They do what they say, they tell the truth, they are r_____.
11. I wish to visit Guilin whose s_____ is beautiful.
13. opposite of "disrespect"
16. opposite of "impolite"
17. I like this watch because its wo_____ is good.
18. They do not do what they say, they are u_____ people.
19. funny, make other people laugh (h_____)

Down

1. Dogs are f_____ to their masters.

2. opposite of "dislikes"

3. A person who likes to read books all the time. He or she doesn't like to play games. They like to stay inside a room all the time. He or she is a b_____.

4. They tell the truth. They are reliable. They are h_____ people.

6. opposite of "easygoing" (t_____)

8. A place where you buy food and eat it is a r_____.

9. They are not too serious. They are happy. They are not often angry. They are e_____ people.

12. opposite of cheap (e_____)

14. I like meat. I e_____ like mutton.

15. opposite of "likes"

Lesson 85

(A) Complete the sentences.

Some people believe that _____ is related to _____.

→*how tall / how smart* Some people believe that how tall one is is related to how smart one is.

1 how much money / how happy

---

1 how much education / how successful

---

2 how hard one studies / one's future success

---

3 good at math / do business

---

4 Make two other sentences:

Type A people are introverts whereas type O people are extroverts.

→*sisters-students / brothers* His sisters are students whereas his brothers are her herdsmen.

1 students--in school / herdsmen--at home

---

2 workers--in a factory / herdsmen--on the grassland

---

3 summer--weather is hot / winter--weather is cold

---

4 reading English--difficult / reading Tibetan--easy

---

5 Make two other sentences:

(B) Answer these questions in complete sentences.

1 What do people believe is related to one's blood type?

---

2 What is related to one's personality? _____

3 How many main blood types are there? _____

4 What are the three main blood types? _____

5 What people are introverts? _____

- 6 What people are extroverts? _____
- 7 What people are a mixture of both A and O? _____
- 8 Who are more relaxed and don't get bothered easily?
_____
- 9 What should you do when you choose a husband or a wife?
_____
- 10 What is a spouse? _____
- 11 Are you an introvert, an extrovert, or a mixture of both?
_____
- 12 What kind of spouse do you want--an introvert, an extrovert, or a mixture of both?
_____
- 13 Do you get bothered easily? _____
- 14 When do you get bothered? _____

Lesson 86

(A) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

- 1 No one cares when to they arrive. _____
- 2 No one cares when they arrive to. _____
- 3 She does care when he arrive. _____
- 4 Can we arrives there tomorrow? _____
- 5 Bill knows who is our teacher. _____
- 6 I don't know who our teachers is. _____
- 7 Our teacher Mr. Smith. _____
- 8 The youngest girl in our class also the smartest. _____
- 9 The youngest girl in our class very smarter. _____
- 10 The youngest boy in our class very taller. _____
- 11 Shamba is the only student who believed what Nancy say.
_____
- 12 We can only guess whether he will come to. _____
- 13 I can only guess whether he will come or too. _____
- 14 We can't along get with him because he has a terrible temper.
_____
- 15 She can't get alone with him because he has a terrible temper.
_____
- 16 He can't to get along with her because she has a terrible temper.
_____

Lessons 87 & 88

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What is changing rapidly? _____
2. What is happening to more and more people? _____
3. Who is nervous, angry, or ill? _____
4. What must people learn to do? _____
5. What is the “new” problem? _____
6. What is one way to deal with the “new” problem?
_____
7. What is the best way according to the passage?
_____
8. What is Luke’s problem? _____
9. What does Shirley suggest Luke do? _____

(B) Complete the sentences.

A. _____ really changed. _____ used to be _____ but now _____.

The weather really changed. It used to be very cold in winter but now it is much warmer.

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____

(C) Write three sentences using “more and more.” Learning English gets more and more interesting.

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____

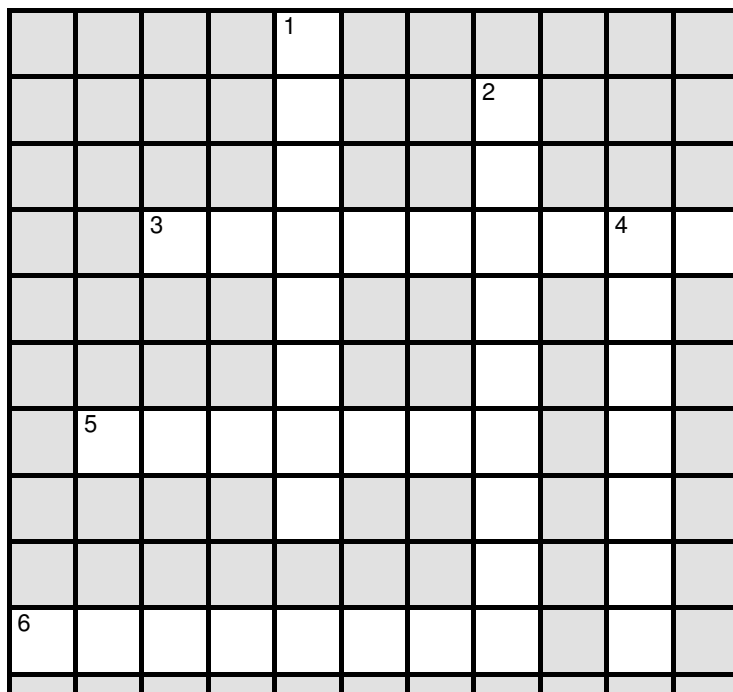
(D) Write three sentences using “therefore.” I am too fat, therefore, I must eat less.

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____

(E) Write three sentences using however. ---> I came to class on time, however, the teacher came late.

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____

(F) Do the crossword puzzle.

Across

3. People must, _____, learn to deal with this “new” kind of problem.
5. The best way, _____, is to keep a good sense of humor.
6. Society is _____ rapidly.

Down

1. Those who are _____ out are often nervous, angry, or ill.
2. As a result, more and more people are _____ from stress.
4. _____ exercise is one way.

G) Complete the sentences.

1. I am nervous when _____
2. My _____ is nervous when he/she _____
3. I am angry when _____
4. My _____ is angry when he/she _____
5. How do you deal with a lot of homework?
6. I deal with a lot of homework by _____
7. How do you deal with being far from home?
8. I deal with being far from home by _____
9. I am nervous when _____
10. My _____ is nervous when he/she _____

11. I am angry when _____

12. My _____ is angry when he/she _____

Lessons 88 & 89

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. Which country is a unique country? _____

2. Which is world's largest island and smallest continent?
_____

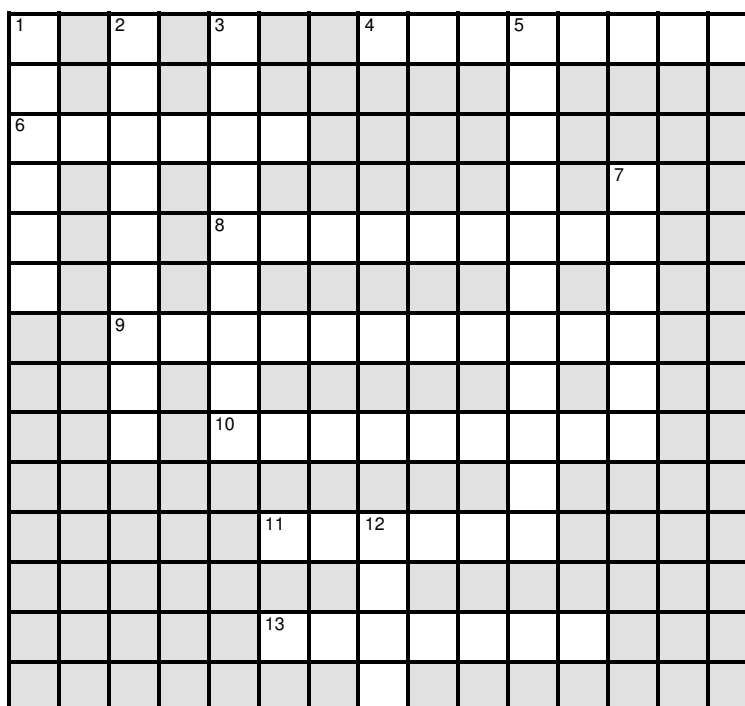
3. Is Australia a country or a continent? _____

4. How big is Australia? _____

5. How many people are there in Australia? _____

6. Why is Australia an interesting place to visit? _____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

4. Phuket is in T_____.

6. Land. Around it is water. Australia is an _____.

8. _____ is a continent.

9. Australia is an _____ place to visit.

10. Australia is the world's smallest _____.

11. Phuket is a r_____ island.

13. Australia's population is about 16.5 _____.

Down

1. Australia is a _____ country.

2. The b_____ looks graceful when she dances.

3. wonderful, great, f_____

5. clever, smart, i_____

7. Today I teach, yesterday I _____.

12. That piece of cloth feels like _____.

(C) Choose the correct answer.

1 Dorji thinks Tibetan food _____ delicious. (a) tastes (b) taste (c) look (d) seems

2 Dorji and Zhoma think Tibetan dumplings and dried meat _____ delicious. (a) tastes (b) taste (c) look (d) seems

3 If they _____ like sisters, that's because they _____. (a) looks, are (b) look, is (c) look, are (d) smell, are

4 If she _____ like her, that's because she _____ her sister. (a) looks, are (b) look, is (c) look, are (d) looks, is

5 Rich Tsering's house is _____ a castle. (a) about same as (b) about size of (c) about the large of (d) about the size of

6 I am _____ tall as my mother. (a) about is (b) about as (c) about are (d) about am

7 They are _____ tall as their father. (a) about is (b) about as (c) about are (d) about am

8 Joseph: Let's go to the beach today.

Sally: _____! I love swimming. (a) Goodly (b) That feels so nice (c) Fantastic (d) Goodbye

Lesson 90

(A) Answer these questions in complete sentences.

1 Where is Phuket? _____

2 Why is Phuket a good place to visit? _____

3 What places are good to visit in your home place?

4 What place have you visited that you like best?

5 What place would you like to visit most that you have never visited before?

(B) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

1 George think Tibetan food is delicious. _____

2 George thinks Tibetan food is to delicious. _____

3 Tibetan food is my favor food. _____

4 They look like brother because they are brothers.

5 Brothers often look like. _____

6 They look very like each other because they are brothers.

7 The last job he had was Beijing. _____

8 The last job he had was very bore. _____

9 I was very boring when I saw the movie. _____

10 Your Tibetan robe too beautiful. _____

11 Your Tibetan robe are beautiful to. _____

Lessons 91 & 92

(A) Answer these questions in complete sentences.

1 What things are becoming a part of our everyday life?

2 Where are computers? _____

3 What are many companies doing? _____

4 Why will you no longer talk to an operator when making a long-distance call?

5 Instead of an operator, what will answer?

6 Why do people say that computers are taking over the world?

7 What is a collect telephone call?

(B) Write the first part of the following sentences. Don't copy from your book.

1. _____ is becoming a part of our everyday life.

2. _____ are becoming a part of our everyday life.

3. _____ are almost everywhere.

(C) Each sentence below has one mistake. Find the mistake and correct it.

1 Computers is becoming a parts of our everyday life.

2 In fact, it almost everywhere.

3 In many countries, more and more company is replacing people with computer.

4 Telephone company are no exception.

5 When making a long-distance call on a pay phone in America, will no longer talk to an operator.

6 Instead, a computer will answering.

7 It telling you what to do.

8 No wonder people saying that computer is take over the world.

Lessons 93 & 94

(A) Answer these questions in complete sentences.

1 Who was Confucius?_____

2 What do Confucius's teachings tell us?_____

3 Whose teaching tell us to be humble?_____

4 Why should we be humble in our words and actions?_____

5 What saying should we always remember?_____

6 Who was promoted?_____

7 Why did Don say "congratulations" to Sheila?_____

8 Who was a bit proud of herself?_____

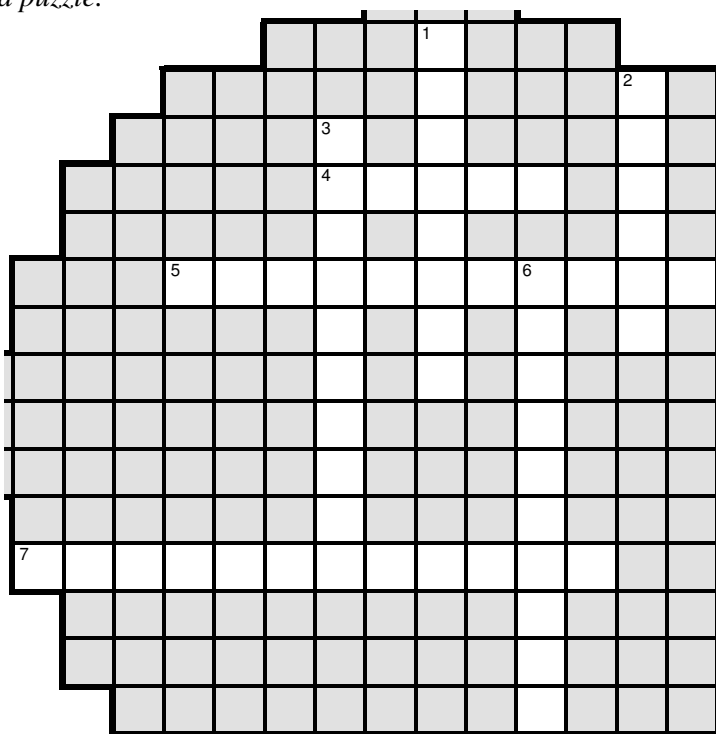
9 Why was Sheila proud of herself?_____

(B) Fill the blanks with *is, in, of, to, the, be, and a* .

The teachings _____ Confucius tell us ____ be humble. People should not think ____ highly ____ themselves. No matter how great one ____, there is always someone greater. Therefore, we should _____humble ____ our words and actions. We should always remember ____saying, 'Pride comes before ____fall.'

(C) Do the crossword puzzle.

Across

4 P___ comes before a fall. (5)

5 When the boss tells us to do something, we take action i___. (11)

7 The woman takes pride in her children's a___. (12)

2 Our teacher thinks h___ of Brian because he always studies. (6)

3 Judge a person by his actions and not by his a___. (10)

6 For that reason, we ought to be t___ and kind to others. (10)

Down

1 Are you f___ with the teachings of Plato? (8)

(D) Complete the sentences.

1 Are you familiar with _____?

2 Are you familiar with _____?

3 _____ thinks highly of _____ because _____

4 _____ thinks highly of _____ because _____

5 _____ thinks highly of _____ because _____

6 No matter how _____ there is always _____

7 No matter how _____ there is always _____

8 _____ however, _____

9 _____ however, _____

10 Congratulations on _____

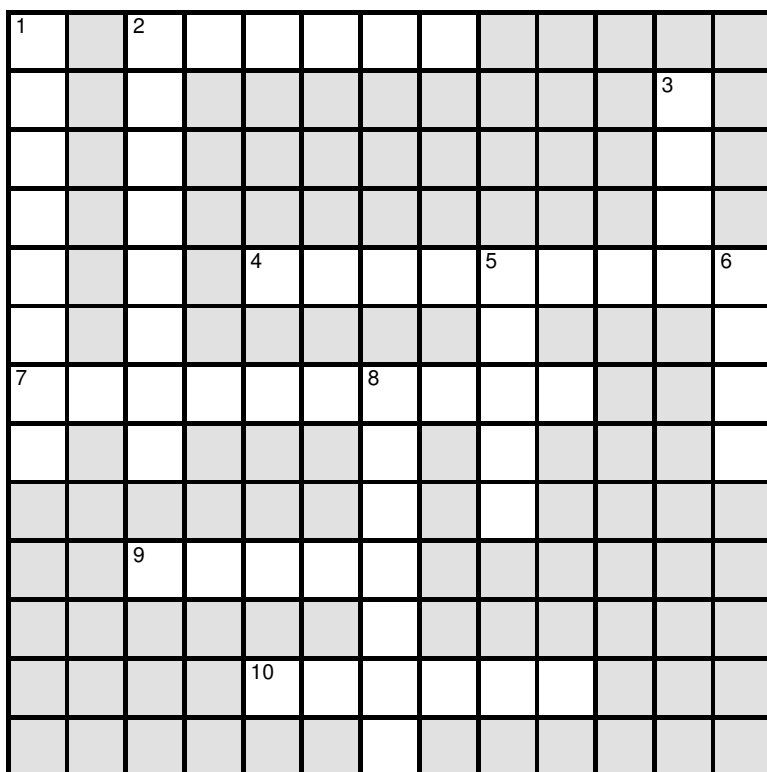
11 Congratulations on _____

Lessons 95 & 96

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What are the two different kinds of people? _____
2. What must we learn in order to live a long and healthy life?
_____
3. What does a balanced diet simply mean? _____
4. What is an ideal diet? _____
5. How can you avoid having to suffer the pain of going on a diet?
_____
6. Do you have a balanced diet? _____
7. What do you usually eat? _____
8. How did Candy become so slim? _____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

2. When you have pain you s_____.
4. Bob is not very healthy because he never e_____.
7. A balanced diet means a bit of e_____.

9. the best, perfect (i_____)

10. But there are o_____ who live to eat.

Down

1. We need to have a b_____ diet.

2. Roger just s____ a terrible loss.

6. thin

3. ____ people eat to live.

8. I want to live a long and h____ life.

5. I can't eat c____ because I am dieting.

(C) Choose the correct answer.

1. Dorji must learn ____ use a computer for his job. (a) how (b) how to (c) in order to (d) in order

2. She must learn ____ much it costs before she buys it. (a) how (b) how to (c) in order to (d) in order

3. He must first learn English ____ have a chance to go to the USA to study. (a) how (b) how to (c) in order to (d) in order

4. Can you teach me ____ this machine works? (a) how (b) how to (c) in order to (d) in order

5. Can you teach me ____ use this machine? (a) how (b) how to (c) in order to (d) in order

6. _____ that you will help me, I must first help you. (a) how (b) how to (c) in order to (d) in order

7. Huamo is too **fat/slim** so she should eat less.

8. Huamo is too **fat/slim** so she should eat more.

9. I can't eat **candy/vegetables** because I'm too fat.

10. My parents live _____ but I live in Xining. (a) in the country (b) on the country (c) at the country (d) over the country.

11. A big snow fell all _____. (a) in the country (b) on the country (c) at the country (d) over the country.

12. I have been ____ only a few days and I don't understand anything very well. (a) in here (b) here (c) in there (d) far

13. Listen very carefully to the teacher _____ a good student. (a) in order be (b) so that to be (c) so as to be (d) so to be.

14. Study very hard ____ learn English well. (a) in order to be (b) so that to be (c) so as be (d) so to being.

Lessons 97 & 98

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What is one of the most convenient ways to get around a city?

_____

2. What is bad about it? _____

3. What is expected in some cases? _____

4. How well do the taxi drivers know about the city?

_____

5. What does a taxi ride save? _____

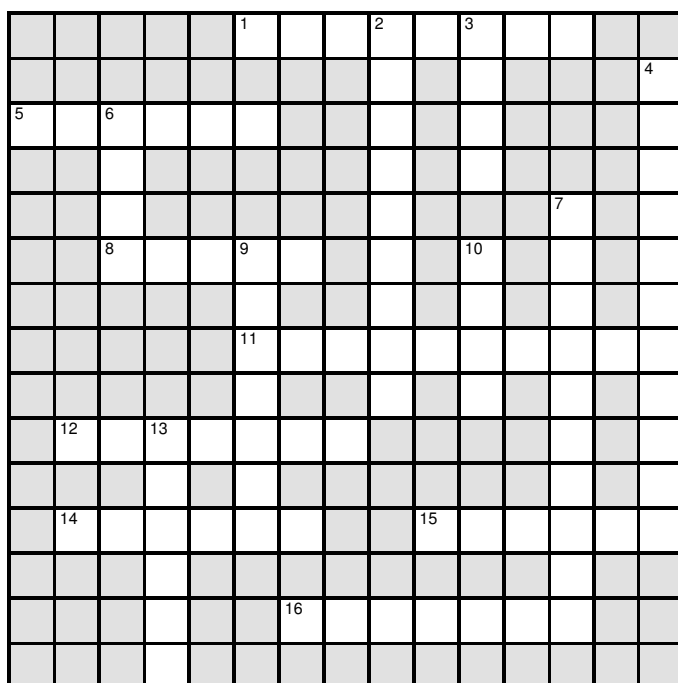
6. Do you usually ride in a taxi? Why? Why not?

_____

7. Where does the passenger want to go? _____

8. Why is the passenger in hurry? _____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

1. If you want to talk to people from England, it is e__ that you speak English.
5. Many of these students will go a__ to study.
8. What's the h__?
11. Going around a city by taxi is c__.
12. I want to go to the train s__.
14. Tipping is p__ in American restaurants.
15. He may be the man the p__ are looking for.
16. T__ is expected in some cases.

Down

2. opposite of "cheap" (e__)
3. Going by t__ is convenient.
4. Riding in a taxi is more c__ than riding a bus.
6. What's the r__?
7. Taxis may be expensive but they are t__.
9. It is better to give than r__.
10. On the other h__, she is hardworking.
13. How do you get a__ town?

(C) Choose the correct answer.

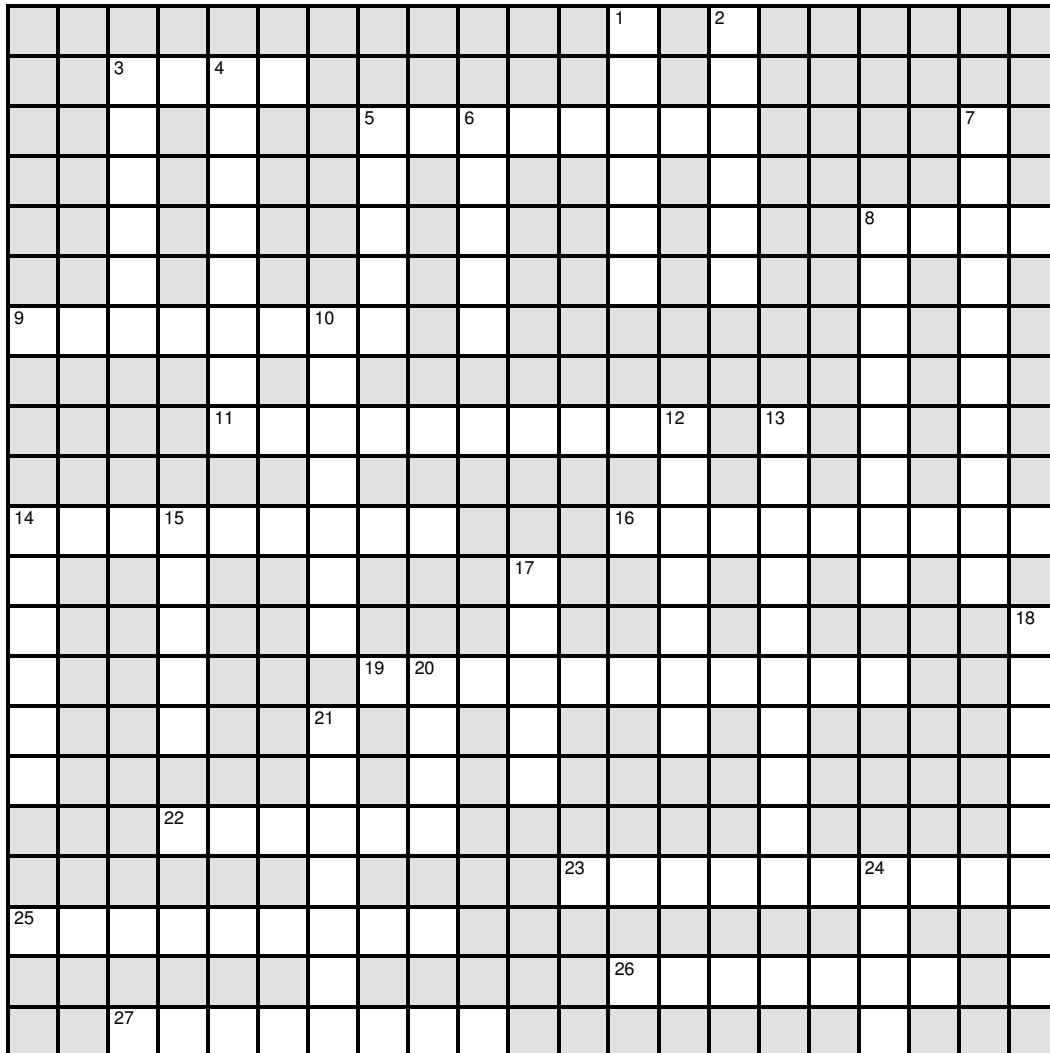
1. My family enjoys traveling on the grassland _____. (a) by a train (b) on train (c) on horse (d) on horseback
2. My family enjoys going to town _____. (a) by tractor (b) on train (c) on horse (d) on horsebacks
3. My father went to Beijing _____. (a) by train (b) train (c) on horse (d) on horseback
4. Lhamo rides ____ to school every day. (a) by a train (b) on train (c) on horse (d) a horse
5. Lhamo rides ____ to school every day. (a) a bicycle (b) on train (c) on horse (d) a horses
6. Lhamo rides ____ to school every day. (a) by a train (b) on train (c) on horse (d) a horse
7. Lhamo wants ____ to school every day. (a) horse (b) to go horse (c) to on horse (d) to go by horse
8. I'm tired of _____ this bus. (a) to ride (b) rides (c) riding (d) rode
9. How did you _____ to school. (a) went (b) going (c) goes (d) go
10. How do you _____ to school. (a) went (b) going (c) goes (d) go
11. How did she _____ to school. (a) went (b) going (c) goes (d) go

Lessons 99 & 100

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What can be frightening? _____
2. What can be like looking for a needle in a haystack?
_____
3. You should not get angry. Instead, you should do what?
_____
4. Who gives directions very quickly? _____
5. What may be difficult for you? _____
6. What had you better draw? _____
7. When should you draw it? _____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

3. opposite of “terrible” (n__)

5. opposite of “unfamiliar”

8. Gesar is a famous Tibetan h__.

9. opposite of “unpleasant”

11. Someone tells how to go somewhere. They give you d__.

14. He wants to study English, t____, he must study hard.

16. opposite of “easy”

19. Seeing a ghost can be f____. Loud thunder can be f____. An angry teacher can be f____.

22. Someone tells you what to do and what not to do. This is a____.

23. I ride my m____ to work. It has two wheels and goes very fast.

25. To say “I’m sorry” is to a__.

26. opposite of “slowly”

27. It is a big city in south China (S____).

Down

1. If the water has not been b____, I don’t want to drink it.

2. uninteresting (b____). The teacher’s class was so b____ that all the students were sleeping.

3. It is small. It has a sharp point. You use it to mend/repair clothes. It has an eye. Thread goes through the eye.

4. I don’t understand. I’m c____.

5. It’s not his f____, so don’t shout at him!

6. not neat (m____). Your room is not clean and neat, it is m____.

7. I think learning English is w____. To help poor people is w____.

8. A small mountain of dry grass is a h____.

10. worried. I get n____ if the teacher asks me a question and I can’t answer.

12. not there, absent. I was angry with my son because he s____ class today.

13. strange (u____)

14. It was a very long and t____ trip.

15. way. I’m not sure of the r____ from here to your home.

17. He is not happy, he is very a____. The teacher was very a____ and shouted at the students.

18. goodbye (f____)

20. A beautiful red flower is a r____. It smells very nice.

21. Very hot. The water was b____, so we put the water in a thermos.

24. shout (y__)

Lessons 101 & 102

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. Who is believed to have gotten to America first?

_____

2. How and when did they get there? _____

3. Where did Christopher Columbus really land in 1492?

_____

4. Did Christopher Columbus get to North America?

_____

5. What did Vespucci do in late fifteenth century?

_____

6. How was America named? _____

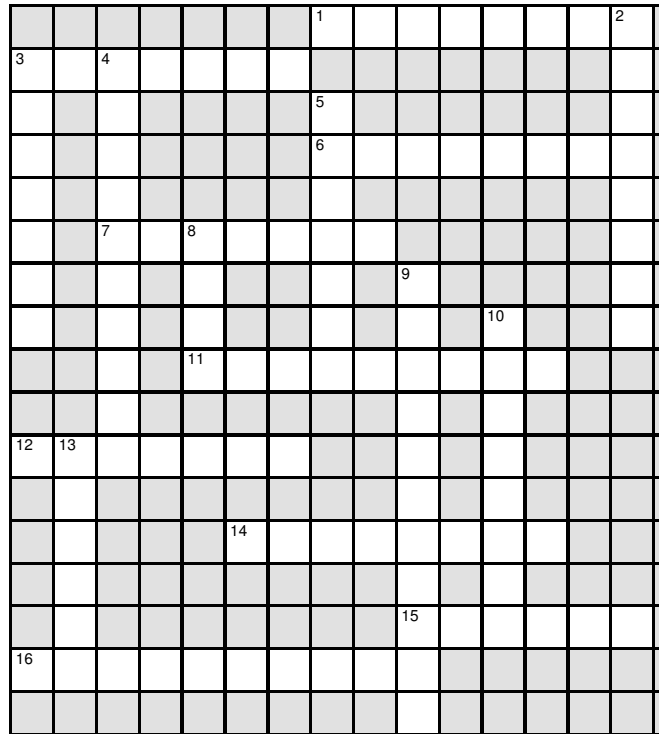
7. Why does Junior have the same first name as his father?

_____

8. Why is Junior’s first name different from his sister?

_____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

1. America was named after Amerigo V__.
3. 100 years is 1 c__.
6. It is believed that Tibetans' large heart and lungs help them live comfortably at high a__.
7. Christopher Columbus was an I__.
11. Neil A__ was an astronaut.
12. Columbus never got to North A__.
14. Bob, the e__, discovered a new kind of flower in Peru.
15. The traveler is tired of living in h__.
16. They seem to be h__ (very kind to visitors/guests).

Down

2. It is believed that printing was first i__ by the Chinese.
3. It is believed that Jim had sold his c__.
4. It is believed that his n__ caused the problem.
5. Columbus landed in the B__ in 1492.
8. It is said that Michael Jackson loves A__.
9. __ Columbus may have discovered America.
10. It is believed that he is i__.
13. Travelers from China may have crossed the Pacific to M__.

(C) Choose the correct answer.

- 1 Dorji was _____ his father's lama. (a) named from (b) named by (c) named because (d) named
- 2 Dorji was _____ by his father's lama. (a) named from (b) named by (c) named because (d) named
- 3 Huamo was _____ her father's father. (a) named from (b) named by (c) named because (d) named
- 4 Look at this name: "John Smith." (a) John is the family name. (b) John Smith is the family name. (c) Smith is the family name. (d) He has no family name.
- 5 Bill _____ his grandfather. (a) has the same name as (b) was named (c) named because (d) named
- 6 Bill _____ his grandfather. (a) has same name as (b) was named after (c) named because (d) named
- 7 Those nomads are _____ from north Yunnan. (a) said (b) to (c) said be (d) said to be
- 8 Those farmers are said _____ from Rebgong. (a) come (b) to come (c) be (d) to be come
- 9 _____ the Potala Palace is wonderful. (a) It is saying (b) It is says (c) It is said that (d) That

- 10 How come _____ always talking to your classmates and not studying? (a) are you (b) you are (c) you're said be (d) your said be to
- 11 How come you _____ Mongolian so well? (a) are (b) speaking (c) speaks (d) can speak

Lessons 103 & 104

(A) Answer these questions in complete sentences.

1 Why do people get headaches in a crowded stuffy room?

2 How does bad air make people feel?

3 Who can get really sick?

4 If you get lung cancer, what may happen to you?

5 What do people need?

6 What cleans the blood?

7 Who should fight against air pollution?

8 Why should we all fight against air pollution?

(B) Please fill the blanks with the words below.

1. accident	10. flu	19. ill	28. refused
2. angry	11. food	20. is	29. rude
3. beautiful	12. fought	21. killed	30. sees
4. better	13. fresh	22. kind	31. smelly
5. bread	14. getting	23. medicine	32. smoke
6. city	15. guy	24. news	33. station
7. coughing	16. hardworking	25. not	34. stuffy
8. diet	17. health	26. park	35. throat
9. exercising	18. healthful	27. pollution	

- About ten people were _____ in the fire.
- After taking the _____, he soon got well.
- For your own sake, you should go on a _____.
- He became strong from _____.
- He fell ill but _____ to see a doctor.
- He got _____ last week.

7. He got mad when he heard the _____.
8. He is always _____.
9. He seems _____.
10. He was injured in a traffic _____.
11. His English is getting better and _____.
12. I have a headache and a sore _____.
13. I suddenly became hungry when I smelled the delicious _____.
14. I think I have the _____.
15. I want to move to the _____.
16. In World War Two, England and America _____ against Germany.
17. It's not _____.
18. It's not good for your _____.
19. It's very _____ in this room; open a window.
20. Martha's son is a _____, intelligent young man.
21. Mary becomes happy when she _____ you.
22. Mike is _____ healthy.
23. Nobody gets along with that selfish and mean ____.
24. Oranges are a very _____ fruit.
25. She is _____ more and more beautiful.
26. That _____ old man is his father.
27. The child _____ clever.
28. The train _____ was crowded with travelers waiting to buy tickets.
29. There's too much air _____ in the city.
30. This _____ is two days old.
31. This is a dirty, _____ bus.
32. We should all do our part to help clean up the _____.
33. Who is that _____ and young woman?
34. You are a _____, disgusting man.
35. You shouldn't _____

Lessons 105 & 106

(A) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Where is garbage disposal a major problem? _____
- 2 What is a major problem? _____
- 3 What is getting more and more difficult? _____
- 4 What is becoming more popular? _____
- 5 Why is recycling becoming very popular? _____
- 6 What helps save our precious natural resources? _____
- 7 What does recycling help save? _____
- 8 What is in our own best interest? _____

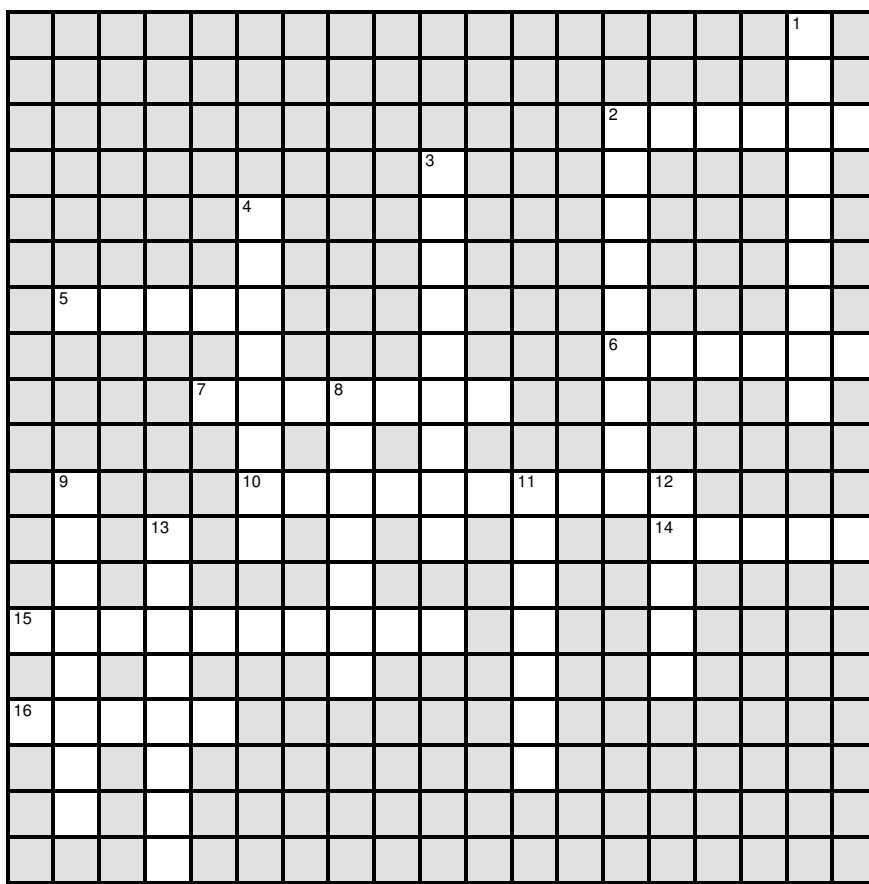
B) Complete the sentences.

- 1 It is in my own best interest to _____
- 2 It is in my own best interest to _____
- 3 _____ is a major problem in my hometown.
- 4 _____ is a major problem in my hometown.
- 5 _____ is becoming very popular.
- 6 _____ is getting more and more difficult.
- 7 There is no doubt that _____
- 8 It is in our own best interest to _____

(C) Choose the correct answer.

- 1 I just bought a _____ meat. (a) pieces of (b) of (c) piece (d) piece of
- 2 I just sold _____ of furniture. (a) pieces (b) piece of (c) a piece (d) some
- 3 Eating only fat meat _____ unhealthy. (a) helps me to (b) makes me (c) makes (d) are
- 4 Eating tsampa, fruit, meat, and vegetables _____ a healthy diet. (a) butter (b) are (c) is (d) like
- 5 Study hard _____ worry your parents. (a) so as to (b) no (c) not so to (d) so as not to
- 6 This cheap watches are _____ junk. (a) a (b) pieces of (c) piece of (d) piece
- 7 _____ a lazy student: study hard every day. (a) Do (b) Don't (c) Don't be (d) Be

(D) Do the crossword puzzle.

Across

2. If you don't f___ the fish, save it for tomorrow.
5. He picked up a p___ of garbage and threw it into the garbage bin.
6. Jim wants to t___ around the world next year.
7. Yesterday's h___ test was very difficult.
10. Some u_____ people dispose of their garbage by throwing it into a river.
14. I need your help in o__ that I may do well on the exam.
15. N___ and plastic bottles can be recycled.
16. My father has to have a m_____ operation next week.

Down

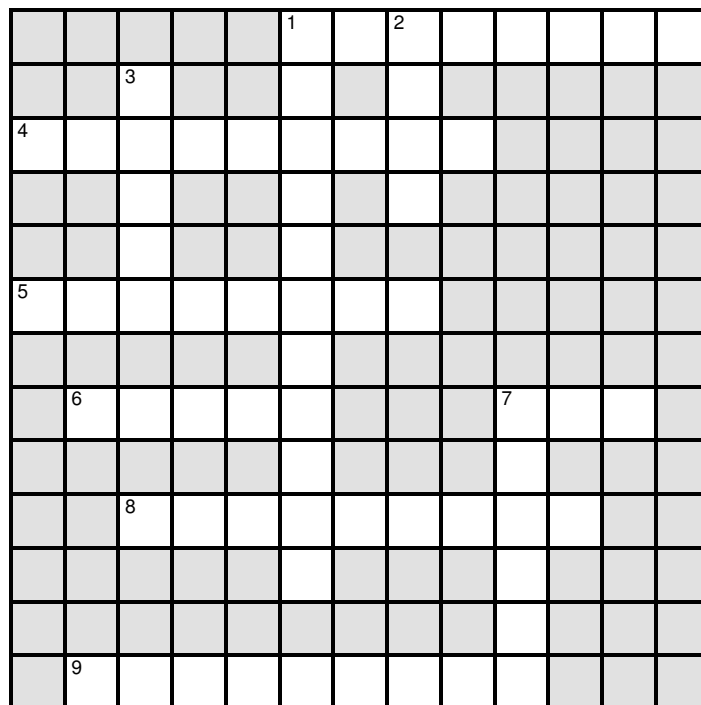
1. That country has more natural r___ than any other country.
2. There are some stores down the street that sell used f_____.
3. A person who throws garbage on the street is a l_____.
4. There is no doubt that recycling helps save the pr_____ natural resources.
8. Paul t_____ his students with kindness.
9. Sam left work early so that he could take his son to a b___ game.
11. It is in your own best interest to avoid ar_____ with others.
12. There is no d__ that drinking too much wine is bad for your health.
13. Garbage d___ is a major problem.

Lessons 107 & 108

(A) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Who is Hong Ying? _____
- 2 Where does she come from? _____
- 3 Where is she from? _____
- 4 Where do you come from? _____
- 5 Where are you from? _____
- 6 Where are your teachers from? _____
- 7 Where do your teachers come from? _____
- 8 Who is 122 years old? _____
- 9 Who is the oldest person in your village or town?
_____
- 10 Tell me about this person.
_____
- 11 Can this person hear well? _____
- 12 Can this person speak loudly and clearly? _____
- 13 Is this person still full of life? _____
- 14 What is the secret of this person's longevity? _____
- 15 What is the secret of Hong Ying's longevity? _____
- 16 In your class, who is humorous and easy to get along with?
_____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

1. The water in this p___ river used to be clean and clear.
4. Grace has a w___ singing voice.
5. He is r___ as a talented musician.
6. You walk as slowly as a s___.
7. To run slowly is to j___.

8. The restaurant is always full of c___.

9. He is famous for his i___ of the light bulb.

Down

1. Jessica has a wonderful p___.
2. Turn down the radio, it's too l___.
3. Gesar is k___ as a great hero.
7. Michael ___ is a great basketball player.

(C) Choose the correct answer.

- 1 _____ we will be eating mutton for lunch. (a) May be (b) Perhaps (c) Would (d) Should
- 2 _____ he will be going home tomorrow. (a) Maybe (b) Per haps (c) Would (d) Should
- 3 She _____ the best student in the class. (a) maybe (b) per haps (c) would (d) should be (e) should
- 4 He _____ write a letter tonight. (a) is going to (b) will be (c) being (d) be (e) should be
- 5 He _____ write a letter tonight. (a) is going (b) will (c) been (d) be (e) should be
- 6 Dorji ___ to go home this winter holiday. (a) is going (b) will (c) been (d) be (e) should be
- 7 Our teacher ___ tomorrow. (a) not will work (b) will not work (c) working (d) is to work
- 8 Our teacher ___ tomorrow. (a) not will work (b) will no work (c) will not be working (d) is to work
- 9 Tom **will retire/will retiring** next year.
- 10 He **will opening/will open** a small bookstore.
- 11 His wife **will be help/helps** him run the store.
- 12 It **will being/will be** a small family business.
- 13 They won't **need/be need** too much money.
- 14 He won't **make/be make** a lot of money.
- 15 It'll **is/be** enough.

Lessons 109 & 110

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. Who is respected by most Chinese as the greatest teacher of all time?

---

2. What perhaps is the most important word he taught?

---

3. What does it mean? _____

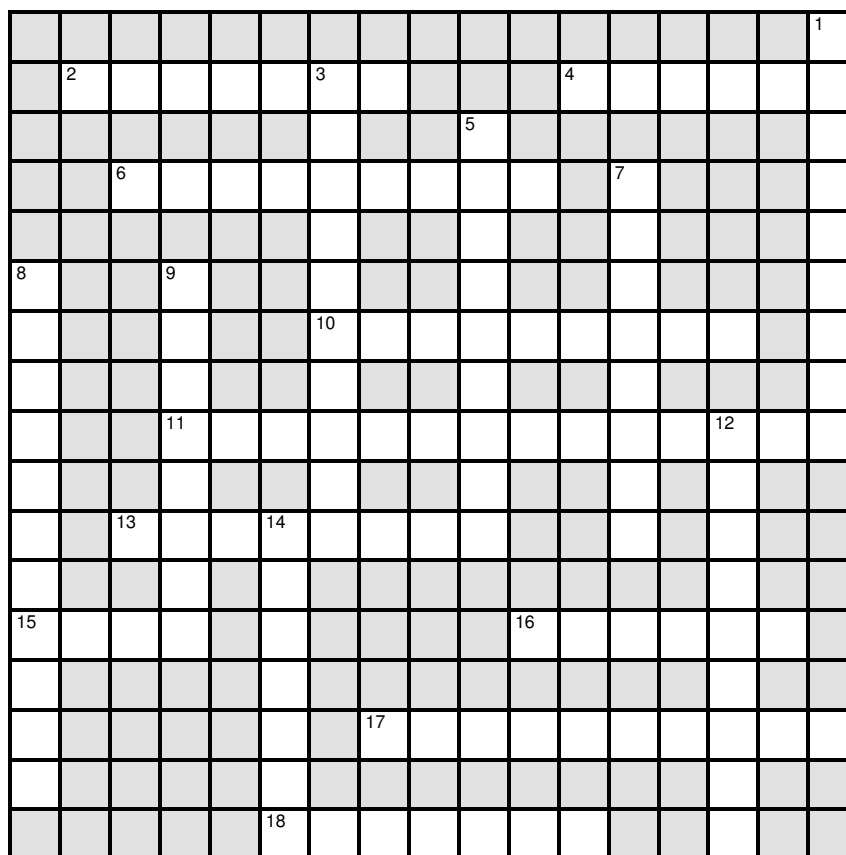
4. What does benevolence mean according to Confucius?

---

5. What is the essence of his teachings? _____
6. What should every teacher do when teaching? _____
7. What does the old lady think of the man? _____
8. Do you think your teachers are following Confucius' footsteps? Why do you think that way?
_____

(B) Do the crossword puzzle.

Across

2. Paul believes the death p__ should not be abolished.
4. He traveled in A__ during the 19th century.
6. Ernest H__ wrote THE OLD MAN AND THE SEA
10. He is high re__ because he is a very good person and is very compassionate.
11. Buses, cars, trucks, horses, and carts are used for tr__.
13. The explorers traveled the world looking for t__.
15. I love to eat t__ fish.
16. Herman Melville is f__ for writing Moby Dick.
17. He is writing a poem c__ the beauty of the grassland.
18. I have two h__ and they are singing and stamp collecting.

Down

1. The d__ is a small wild flower.
3. T__, a kind of fruit, are good for you. They look like oranges.
5. The s__ is a musical instrument.
7. He was an explorer from S__.
8. David L__ was a doctor.
9. V__ Falls is the biggest waterfall in the world.
12. Everyone helps clean the classroom, i__ you, Jerry.
14. He helped to a__ the slave trade.

(C) Choose the correct answer.

- 1 I love reading novels, ___ Tibetan, Chinese, and English ones. (a) includes (b) including (c) to include (d) and including
- 2 He speaks several languages. They ___ Tibetan, Chinese, and English. (a) includes (b) including (c) include (d) and including
- 3 I have many students that ___ Tibetan, Chinese, Mongolian, and Monguor. (a) includes (b) including (c) to include (d) include
- 4 When you have your next party, please ____ me. (a) includes (b) including (c) to include (d) include
- 5 Our teacher spoke about problems _____ our often being late for class. (a) includes (b) including (c) to include (d) include
- 6 I want to talk to you about a lot of things _____ what I think about your study. (a) includes (b) including (c) to include (d) include
- 7 It costs thirty *yuan*. That ___ everything in this box. (a) includes (b) including (c) to include (d) include
- 8 Do my classes _____ any lessons in English? (a) includes (b) including (c) to include (d) include
- 9 All your classes, _____ your history class, are important. (a) includes (b) including (c) to include (d) include
- 10 Do you plan to ____ a visit to my home in your holiday plans? (a) includes (b) including (c) to include (d) include
- 11 I can't help but ___ angry when I see a student reading a book under the table during my class. (a) get (b) gets (c) getting (d) to get
- 12 I was ___ angry when I saw the man beat his young child. (a) get (b) gets (c) getting (d) to get
- 13 Did you ____ angry when the teacher said you were a bad student? (a) get (b) gets (c) getting (d) to get
- 14 When will you ___ married? (a) get (b) gets (c) getting (d) to get
- 15 He is going ___ married tomorrow. (a) get (b) gets (c) getting (d) to get
- 16 He ___ sick every winter. (a) was (b) were (c) is (d) does

Lessons 111 & 112

(A) Complete the sentences.

1. It's very nice of you to _____
2. It's very nice of you to _____
3. Would you like to _____
4. Would you like to _____

5. According to _____
6. According to _____
7. Can you express your meaning more clearly in English or in Tibetan?
_____

(B) Choose the correct answer.

- 1 _____ my mother, I had been very naughty when I was a child. (a) Concerning (b) According (c) According to (d) Regarding
- 2 Though _____, yak riding is enjoyable. (a) danger (b) is dangerous (c) danger to (d) dangerous
- 3 **Zhaxi:** Let me help you.
Rinchin: That's very _____. (a) nice to you (b) nice of you (c) nice for you (d) kind with you
- 4 _____ have supper with me tonight? (a) Would you (b) Could you like to (c) Would you like to (d) Do you like

Lessons 113 & 114

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What is a very important part of life? _____
2. Why do people work? _____
3. How can a country make progress? _____
4. What is important for us to be doing in order to make the country progressive?
_____
5. What is a golden rule that you should remember?
_____
6. Do you agree with the golden rule? Why? Why not?
_____
7. What is John's work? _____
8. What does Derek mean by saying "No pain, no gain"?
_____

(B) Complete the sentences.

_____ is a very important part of _____ Studying hard is a very important part of learning.

- 1 _____ is a very important part of _____
- 2 _____ is a very important part of _____
- 3 Students should always remember this golden rule
_____

4 Teachers should always remember this golden rule

---

5 Parents should always remember this golden rule

---

6 You should be proud because _____

7 We can trust him because _____

8 She can be trusted because _____

(C) Choose the correct answer.

1 The school _____ study is in Xining. (a) at (b) where we (c) which (d) in

2 My home, _____ is in Ganzi, is far from any town.

(a) at (b) where we (c) which (d) in (e) in there

3 _____ place is your home? (a) at (b) where we (c) which (d) in (e) in there

4 There must be a lot of gold _____. (a) at (b) where we (c) which (d) in (e) in there

5 Dorji sings songs _____ relax. (a) in order (b) in order to (c) order to (d) at

6 I eat _____ not feel hungry. (a) in order (b) order to (c) from order to (d) at (e) to

7 _____ cold outside. (a) It's (b) Is (c) It (d) Or

8 Please hold the dog by _____ ears so it won't bite me. (a) its (b) it is (c) it's (d) is

9 The songs those Tibetans are singing _____ great to listen to. (a) is (b) are (c) am (d) can

10 Those many sheep he is herding _____ difficult to herd. (a) is (b) are (c) am (d) can

11 Huamo's father _____ a living by herding yaks and sheep. (a) keeps (b) wants (c) makes (d) get

Lessons 115 & 116

(A) Drills.

What	have	I we you they Leon and Bill	done?
	has	she he Leon Bill	
I We You They Leon and Bill	have	written a paper. walked to the door. read a book. sat. eaten. given some money.	
She He Leon Bill	has	written a paper. walked to the door. read a book. sat. eaten. given some money.	

(B) Answer these questions in complete sentences.

1 How long have Cliff and Bonnie known each other?

---

2 How long have you known your English teachers?

---

3 When did they begin to talk about getting married?

---

4 What has Cliff already decided? _____

5 Who is the right girl for Cliff? _____

6 (If you are a boy): Who is the right girl for you?

---

7 (If you are a girl): Who is the right boy for you?

---

8 What has Bonnie not done? _____

- 9 Who do you like a lot? _____
- 10 What problem does Bonnie think Cliff has? _____
- 11 Who is not ambitious enough? _____
- 12 What is a serious matter? _____
- 13 Why will Bonnie wait and see? _____

(C) Choose the correct answer.

- 1 How long _____ you studied English? (a) has (b) were (c) is (d) have
- 2 How long _____ he studied English? (a) has (b) were (c) is (d) have
- 3 I _____ studied English for about one year. (a) has (b) were (c) is (d) have
- 4 He _____ studied English for about one month. (a) has (b) were (c) is (d) have
- 5 Dorji and Huamo _____ married this Tibetan New Year. (a) getting (b) are getting (c) is (d) was
- 6 Dorji and Huamo _____ married this Tibetan New Year. (a) were (b) are get (c) is (d) was
- 7 When did your mother and father _____ married? (a) were (b) are get (c) get (d) was
- 8 When _____ your mother and father married? (a) were (b) are get (c) is (d) was
- 9 When _____ you get married? (a) were (b) are get (c) is (d) will
- 10 I have studied English _____ past nine months. (a) since (b) for (c) for the (d) since the
- 11 It has been several months _____ I saw my mother. (a) since (b) for (c) for the (d) since the
- 12 _____ have finished cleaning your dormitory room, you can watch a movie. (a) After (b) When you (c) With (d) With you
- 13 _____ you have finished cleaning your dormitory room, you can watch a movie. (a) After (b) When then (c) From (d) Later
- 14 I _____ her. (a) married (b) marry to (c) was marry (d) to marry
- 15 I want to _____ him. (a) married (b) marry to (c) was marry (d) marry
- 16 I want to _____ him. (a) get married (b) marry to (c) was marry (d) get married to

Lessons 117 & 118

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What is precious? _____
2. Who can afford to waste time? _____
3. Does time return once it's gone by? _____
4. What does the author mean by saying, "You can never turn the clock back"?
_____
5. What do people say about time? _____
6. What should do about time? _____
7. Where is the Eiffel Tower? _____
8. Has Homer ever been to Paris? _____

(B) Complete the sentences.

- 1 When I have _____, I can _____
- 2 When I have _____, I can _____
- 3 If he has done _____, he may _____
- 4 If he has done _____, he may _____
- 5 After you _____, you may _____
- 6 After I have _____, I will _____
- 7 Have you ever been to Beijing? _____
- 8 Have you ever been to the Qinghai Museum? _____

(C) Choose the correct answer.

- 1 I _____ the movie *The Jungle Book*. (a) have ever seen (b) have seen (c) seen (d) watching
- 2 Have you _____ the movie *The Jungle Book*? (a) have ever seen (b) have seen (c) ever seen (d) watching
- 3 Have you _____ the movie *The Jungle Book*? (a) have ever seen (b) have seen (c) seen (d) watching
- 4 The man _____ going into your dormitory room. (a) have ever seen (b) have seen (c) was seen (d) watching
- 5 Huamo has been to Lhasa _____. (a) once (b) for two times (c) since last year (d) ago
- 6 Huamo has been to Lhasa _____. (a) once (b) two times (c) since last year (d) ago
- 7 Huamo went to Lhasa _____. (a) one (b) two time (c) last year (d) ago
- 8 I went to Yunnan _____. (a) one (b) two time (c) last year (d) ago
- 9 I went to Beijing a long time _____. (a) from (b) going (c) last year (d) ago
- 10 Lhamtso isn't here. She's _____ home. (a) go (b) went (c) gone (d) from
- 11 Lhamtso isn't here. She just _____ home. (a) go (b) went (c) gone (d) from
- 12 Lhamtso isn't here. She just _____ home. (a) go (b) gone (c) going (d) left for
- 13 Lhamtso isn't here. She's _____. (a) go (b) went (c) gone (d) from
- 14 We _____ to Lhasa a few times. (a) been (b) have ever been (c) have ever gone (d) have gone
- 15 We _____ to Lhasa a few times. (a) went (b) have ever been (c) have ever gone (d) have gone

Lessons 119 & 120

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What didn't the father do in his life? _____
2. Has he ever traveled? _____
3. Does he smoke? _____
4. What did the author ask his father one day? _____
5. What does the words mean? _____

6. How did the father reply? _____
7. What do you think about the author's father? _____
8. Where are Dale and Molly going? _____
9. Who will pay for it? Why? _____

(B) Complete the sentences.

- 1 _____ have never _____
- 2 _____ has never _____
- 3 _____ you ever _____
- 4 _____ you ever _____
- 5 _____ has never been _____
- 6 _____ have never been _____
- 7 _____ has always _____
- 8 _____ have done _____
- 9 _____ has come _____
- 10 _____ have come _____
- 11 _____ neither _____
- 12 _____, either.
- 13 _____, nor _____

Lessons 121 & 122

(A) Answer these questions in complete sentences.

- 1 What are the two greatest killers in the world? _____
- 2 How many people have died because of alcohol and cigarettes?
_____
- 3 What are two social evils? _____
- 4 What are some governments trying to do? _____
- 5 What is the legal age for drinking in many countries? _____
- 6 What is the legal age for drinking in China? _____
- 7 Do you think alcohol is a social evil? Explain your answer.
_____
- 8 Do you think cigarettes are a social evil? Explain your answer.
_____
- 9 Where has smoking been banned? _____
- 10 How can people help each other live longer? _____
- 11 What are two bad habits? _____

- 12 What should people discourage? _____
- 13 What did Susan quit? _____
- 14 Did Gary quite smoking, too? _____

Lessons 123 & 124

(A) Answer these questions in complete sentences.

- 1 How long have you been learning English? _____
- 2 How long has Sally been driving? _____
- 3 How long has Sally's husband been driving? _____
- 4 How long have Sally and her husband been driving?
_____
- 5 What has Sally never been? _____
- 6 How many accidents has Sally had this year? _____
- 7 How many accidents has Sally had this year?
_____
- 8 What did Sally do yesterday? _____
- 9 What did Sally blame for the accident? _____
- 10 Whose fault was the accident yesterday? Why?
_____
- 11 Who honked the horn? _____
- 12 What did Sally claim? _____

(B) Choose the correct answer.

- 1 I _____ in Xining for one year. (a) living (b) have been living (c) has been living (d) have living
- 2 She _____ in Xining for one year. (a) living (b) have been living (c) has been living (d) have living
- 3 I _____ in Xining for one year. (a) living (b) have been living (c) has been living (d) have lived
- 4 He _____ in Xining for one year. (a) living (b) have been living (c) has lived (d) have lived
- 5 He stood on top of the mountain, _____ a song. (a) sing (b) singing (c) was singing (d) were singing
- 6 We stood on top of the mountain, _____ a song. (a) sing (b) singing (c) was singing (d) were singing
- 7 We had _____ at the Christmas party. (a) good time (b) fantastic (c) a good (d) a good time

Lessons 125 & 126

(A) Complete the sentences.

- 1 _____ has been trying to _____
- 2 _____ have been trying to _____
- 3 _____ hasn't been _____

- 4 _____ only been _____
- 5 _____ seldom _____
- 6 _____ much better than _____
- 7 _____ determined _____
- 8 _____ every now and then.

(B) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Who has been trying to learn how to play the guitar? _____
- 2 How long has John been taking guitar lessons? _____
- 3 Who hasn't been studying seriously? _____
- 4 How often does John study the guitar? _____
- 5 Who is Tim? _____
- 6 Why does Tim play the guitar better than John?
_____
- 7 Who is more determined to play the guitar? Tim or John?
_____
- 8 How long has Tim been playing the guitar? _____
- 9 How long has Nancy been playing the piano? _____
- 10 Who will teach Able to play the piano? _____
- 12 What is not a problem for Nancy? _____

Lessons 127 & 128

(A) Answer these questions in complete sentences.

- 1 When will people trust you? _____
- 2 What kind of reputation is important? _____
- 3 What is important for a person to have? _____
- 4 What happens if you are not honest? _____
- 5 What kind of people become outcasts? _____
- 6 Who wins the respect of others? _____
- 7 What is the best policy? _____
- 8 Who applied for a job? _____
- 9 Who had a job interview? _____
- 10 What company has a good reputation? _____
- 11 Why does Jock want a job with Chunghwa Company?
_____

Lessons 129 & 130

(A) Complete the sentences below.

- 1 I think _____ is very superstitious because _____
- 2 I think _____ is very superstitious because _____
- 3 He is a good student. For instance, _____
- 4 She is a compassionate person. For instance, _____

(B) Answer these questions in complete sentences.

- 1 Who is the writer's superstitious friend? _____
- 2 Who is Mack? _____
- 3 What does Mack think will happen if he breaks a mirror?
_____
- 4 How many mirrors does Mack have in his home? _____
- 5 Why does he have no mirrors? _____
- 6 What does Mack believe about chopsticks? _____
- 7 Why is Mack always dropping his chopsticks?
_____

(C) Translate these Tibetan words and phrases into English.

_____ ལས། ལམ་འགོ།	_____ ལྷག་པ།
_____ མོངས་དད་བྱེད་པ།	_____ ལྷག་པ།
_____ མོངས་དད།	_____ འཕྲེན་པ།
_____ མེ་ལོང་།	_____ མཐུག་མ། ར་མ།
_____ ལུང་མ།	_____ མོ།
_____ གདན་འདྲེན་ལྷ་བ། མགོན་དུ་འབོད་པ།	

(D) Choose the correct answer.

- 1 _____ all my friends like to play basketball. (a) None (b) Either (c) Neither (d) Not
- 2 _____ of my classmates went to Qinghai Lake. (a) Either (b) None (c) Neither (d) No

Lessons 131 & 132

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What would you do if you were a millionaire? Why?

_____

2. What would many people do if they were millionaires?

_____

3. What would the author do if he were a millionaire?

_____

4. Why would the author do such thing? _____

5. What will the people tell children? _____

6. What will the author be if his dream comes true?

_____

7. How can a person be a good citizen according to the teacher?

_____

8. In your opinion, how can a person be a good student? Why?

_____

Lessons 133 & 134

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What is an important part of life? _____

2. What should students know about exams? _____

3. How many important things are there for students who are getting ready for an exam?

_____

4. What are the three important things? _____

5. How can one achieve success? _____

6. Do you think the exams are important part of life? Why? Why not?

_____

7. How do you usually deal with exams? _____

8. What did Mack do? _____

Lessons 135 & 136

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What do many people do? _____

2. What do they always look for? _____

3. What happens in the end? _____

4. What will happen if we leave things undone? _____
5. What will it cause? _____
6. What should we do if we like to leave things undone? _____
7. Do you ever leave things undone? _____
8. Do you think it's a good habit to put off what you can do on time?
_____
9. Where will Lisa and Dick probably go on Sunday? _____
10. What do you usually do on Sundays? _____

Lessons 137 & 138

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What cannot be denied? _____
2. Who is Van Gogh? _____
3. When did he paint his most of the paintings? _____
4. Tell me about Van Gogh's paintings today.
_____
5. What was Van Gogh's destiny?
_____
6. What is your favorite painting? What is it about? Who painted it? Why is it your favorite?
_____
7. Why did Jane refuse to take a photograph of her? _____

Lessons 139 & 140

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What does the English teacher always say? _____
2. What does she also say? _____
3. Should students be quiet when they speak English? Why or why not?
_____
4. Do you agree with what the English teacher said? Why or why not?
_____
5. Does the author agree with what the English teacher says?
_____
6. What does the author not understand? _____
7. What did the father tell Kelly and Walter? _____
8. What does Walter think of his father's idea? Why?
_____

Lessons 141 & 142

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. Why is it getting warmer and warmer every year?

_____

2. What do scientists tell us about earth's heat? _____

3. What is global warming? _____

4. What will happen if this situation continues? _____

5. What should we do to save the world? _____

6. Do you think warmer weather is good or bad? Why?

_____

7. What did the customer want? _____

8. Did the waitress give the customer what he wanted? Why?

_____

Lessons 143 & 144

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. Who is man's best friend? _____

2. What can he do? _____

3. What does "taste like dog food" mean? _____

4. What does "it's raining cats and dogs" mean? _____

5. What should you do when a dog lift a leg to your bicycle?

_____

6. Does your family have a dog? _____

7. Do you like dogs? Why or why not? _____

8. In which animal year were you born? Do you like it? Why or why not?

_____

Lessons 145 & 146

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What do some people have in life? _____

2. What is important for those people? _____

3. What is Billy's goal in life? _____

4. What does he try to do to accomplish his goal?

_____

5. Who are dearest to him? _____

6. What is too bad? _____
7. What is your most important goal in life?
_____
8. How do you want to accomplish your goal?
_____
9. What is Kathy's goal in life? _____
10. What does Bill think of being happy? _____

Lessons 147 & 148

(A) Answer these questions in complete sentences.

1. What does TV provide us? _____
2. What is a pity about TV? _____
3. What do some TV programs have? _____
4. Where do these programs lead youngsters? _____
5. What is it easy for students to become? _____
6. What should parents do? _____
7. What does "keep an eye on someone" mean? _____
8. Do you like to watch TV? Why or why not? _____
9. What kind of TV programs do you usually watch?
_____
10. How often do you watch TV? _____
11. What does Shella ask Stan to do? Why?
_____

